POLEMONIS

DECLAMATIONES

QUAE EXSTANT DUAE

ACCEDUNT

EXCERPTA E CALLINICI ADRIANI JAMBLICHI DIODORI LIBRIS ET ISAACI PORPHYROGENNETI *ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΕΙΦΘΕΝΤΩΝ ῾ΥΠΟ ΤΟΥ ῾ΟΜΗΡΟΥ* ET *ΠΕΡΙ ᾿ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ ΤΩΝ ᾿ΕΝ ΤΡΟΙΑ ῾ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΤΡΩΩΝ* QUAE VULGO DICUNTUR SCRIPTA

RECENSUIT

HUGO HINCK

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI
MDCCCLXXIII

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI

PRAEFATIO

In bibliothecis Laurentiana Vaticana Parisina, quarum copiis uti licuit, declamationum Polemonis codices exstant hi:

A. Laurentianus 56, 1, bombycinus formae oblongae saeculo XIII scriptus, cuius et amplam uariarum rerum congeriem recensuit et inde ab Henrici Stephani tempore fata enarrauit Valentinus Rose in prolegomenis primo anecdotorum Graecorum et Graecolatinorum fasciculo praemissis. in singulorum quae Polemonem continent foliorum (43—52) ultimis uersibus singula quaedam uerba uel aqua male habita sunt uel, ubi marginem interiorem tangunt, charta qua ille obductus est, ex parte teguntur. textum codex praebet bene diligenterque exaratum, aliquotiens ab ipso librario correctum (A^1), raro aliorum manu mutatum (A^2); iota saepissime inuenitur adscriptum; *ν ἐφελκυστικὸν* etiam ante consonas litteras locum habet.

B. Laurentianus 87, 14, bombycinus formae quadratae saeculo XIII una manu accurate scriptus, praeter Aristotelis de mundo librum, Joannis Damasceni quaestiones physicas, Isocratis aliquot orationes, characterum Theophrasti initium, Philostrati de epistulis conscribendis praecepta, foliis 134^{r}—143^{v} exhibet Polemonis orationes a librario inter scribendum multifariam correctas (B^1), deinde manum recentiorem paucis quibusdam locis expertas (B^2).

C. Laurentianus 59, 37, chartaceus formae oblongae saeculi XV, cum Polemone, qui folia 53^{r}—

66^{r} occupat, Dionis Chrysostomi, Isocratis, Hesychii Milesii, Philostrati nonnulla complectens. in hoc quoque emendatoris rara quaedam inueniuntur uestigia (C^{2}).

D. Laurentianus 70, 28 (foll. 235—254), bombycinus saeculi XV.

E. Vaticanus 96 (foll. 11^{r}—18^{v}), bombycinus saeculi XIV.

F. Vaticanus 1297, membraneus, olim Fuluii Ursini. folia quae Polemonem continent (408^{v}—413^{r}), saeculi XV sunt. in margine huius et Vaticani 1415 ad paucos locos scripturae uarietas adposita est, quam exscripsi integram.

G. Vaticanus 1415 (foll. 23^{v}—52^{r}), bombycinus saeculi XV, e bibliotheca Fuluii Ursini in Vaticanam inlatus.

H. Parisinus 3017 (foll. 114^{r}—121^{r}), chartaceus duabus manibus confectus, e quibus quae folia 114—121 scripsit, ad saeculum XIV uel XV est referenda.

I. Parisinus 1733 (foll. 245^{r}—253^{v}), chartaceus saeculi XV. Polemonis orationes in charta pessima pallidiore atramento scriptae sunt ita ut saepe lectu sint difficiliores. harum extremam partem foliis 252. 253 comprehensam manus suppleuit ab ea quae reliqua exarauit diuersa.

Haec igitur Polemonis emendandi habui praesidia. et librorum quidem Parisinorum specimina Rudolpho Prinzio debeo, ceteros ipse tractaui. iamuero cum codices C D E F G H I eandem textus recensionem praebere intellexissem, Laurentianum 59, 37 (C) elegi quem integrum excuterem, reliquorum uarietatem a prioris declamationis initio usque ad I 16 enotare satis habui. in tribus igitur libris A B C operam niti placuit: quos ex eodem archetypo originem habere corruptelae lacunae interpolationes comprobant in singulis eaedem. interpolati autem archetypi causa si non unica, attamen prin-

cipalis fuit quod in libro antiquiore scholia fuerunt adscripta quorum uel integra species uel singula uerba textum inuaserunt ac uerbis scriptoris sese immiscuerunt. et integrum quidem scholium uerbis *ὅπλῳ γυναικῶν* (II 63) adpositum deprehenditur hoc: *τῷ πελέκει τις ἀπέκοψε τὴν Κυναιγείρου δεξιάν*, quod nunc orationi insertum legimus. ad uerba *ἀπὸ τῆς οἰκείας αὐτοῦ γενέσεως* (II 19) inlustranda grammaticus notauit: *διότι πρεσβύτερος τούτων ἦν.* ac facile intellegitur uerba *τρεῖς παῖδες παλαιοί* et *καὶ τὸν μὲν Ἡρακλέους* (II 64), quorum nullus cum reliquis est conexus, scholii olim fuisse uocem *αὐτόχθονες* explicantis quo de potioribus tribus inter heroes illos Atticos a Terra genitos, de Cecrope puta et Erichthonio et Erechtheo, disserebatur simulque ad inferiorem earum gentium sortem respiciebatur quae non a Terra, uerum ab Herculis progenie originem repeterent. denique, ne longior sim, haec scholia indicabo ad uerba *βελτίων γε μὴν καὶ δικαιότερος λέγειν* (I 15): *εἰπεῖν χρῆναι*; ad *τὴν μεγίστην ἀρχὴν τοῦ πολέμου* (I 16): *τοῦ στρατηγοῦ*; ad *ἡγεμών* (II 2): *πολέμαρχος*, et quae sunt similia.

Inter libros ex archetypo, de quo agimus, descriptos fuit qui alterius orationis ultima uerba *γέννημα οὕτω λαμπρὸν κ. τ. λ.* nescio quo casu uel quam ob causam omitteret. unde factum est ut illa desiderentur in D H I, in A B E F manu recentiore addita habeantur. proxime autem e codicibus A B C, cum quibus solis rem nobis esse dixi, ad archetypum accedit Laurentianus 56, 1 (A) eumque pro fundamento recensionis et uel in minoris momenti rebus ducem habui. hunc igitur secutus *ν ἐφελκυστικὸν* ante grauiores leuioresue interpunctiones uel posui uel omisi, in continuo tamen sermone etiam ante consonas scriptum retinere nolui. — E codice deteriore quam A, qui tamen saepius uerum habuit, B et C manarunt ita quidem ut tanquam

eiusdem fontis riuuli diuersi suum quisque cursum tenuerint neque alter ex altero sit deriuatus. quod multis locis probatur in quibus communis codicum A B C archetypi scripturam cum A seruauit uel solus B uel solus C. quare ut libri ex quo uterque ortus est lectionem eamque ueram modo B exhibet modo C, ita uerba suo quisque modo habent mutata et deprauata. nec tamen eadem utriusque est condicio. nam ut a genuina sermonis forma B deficeret, si pauca excipis, incuria ac neglegentia factum; codex C uero continuam grammatici operam expertus est ad suum arbitrium singula conformantis ac deturpantis. et haec quidem de codicibus monuisse sufficiat, a quibus ubicumque discessi sedulo indicaui.

Editionum princeps est Henrici Stephani sic inscripta: *ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ, ῾ΙΜΕΡΙΟΥ καὶ ἄλλων τινῶν μελέται. Polemonis. Himerii, et aliorum quorundam declamationes, Nunc primùm editae. Excudebat Henr. Stephanus, illustris viri Huldrichi Fuggeri typographus, M. D. LXVII.* quodsi quaerimus, quae huic editioni cum nostris libris intercedat ratio, textum recensione qualem C exhibet prope immunem codicis A potissimum formam referre uidemus. cuius tamen libri ut saepe ubi ferri nequit sese obfert scriptura, ita saepius contra Stephanum cum B uel C uel cum B C consentientem uindicanda erat auctoritas. indicaui Stephanum modo cum A modo cum B modo cum C stare neque sane scripturarum, quae quidem ex nostris codicibus hauriri potuerunt, siue in textu positarum siue in notis prolatarum ea est condicio ut duobus libris comprehendantur uniuersae. at duobus solis codicibus Stephanum usum esse inde discimus quod p. 89 sqq. exstant eius „annotatiunculae in eos declamationum Polemonis et Himerii locos qui duplicem lectionem habent", in quibus *alterius* exemplaris saepius mentionem facit. iamuero scimus Stephanum Laurentianum 56, 1 (A) in manibus habuisse multaque ex eo

primum protulisse quorum ille est unicus nobis fons (uid. Val. Rose l. l.). quare quin eundem in Polemone tractando adhibuerit perpensis iis quae de operis indole monui, dubium non est. codices B et C artiore quodam cognationis uinculo inter se contineri dixi licetque librum nobis fingere utriusque archetypo similiorem qui coniuncta complexus sit ea quae nunc uel in solo B inueniantur uel in solo C. et eiusmodi librum alterum Stephani fuisse adfirmare non dubitarem, nisi obstarent quadraginta scripturae a communi codicum A B C memoria diuersae quas uel disertis uerbis uel eo testatus est Stephanus quod *alterius* libri lectionem adposuit. accedit quod plus centum quadraginta locis a codicum nostrorum consensu discrepat editio. fieri quidem potuit ut quae his locis leguntur non ex libri alicuius auctoritate, uerum de suo ingenio scripserit Stephanus, idque ego ualde probabile habeo: at de testimoniis illis quid statuemus? utcumque res est, si quid peculiare habuit alterum Stephani exemplar, id contra nostros libros nihil ualere qui singula perlustrauerit facile sibi persuadebit. quare editionis Stephanianae et nostrae discrepantias enotare superuacaneum duxi neque eas indicaui nisi ubi uel difficilior erat oratio uel coniecturae in adparatum receptae flagitare uidebantur ut scripturae quae illis pro fundamento fuissent, simul exhiberentur. contra diligenter transcripsi quaecumque de suis libris testatus est Stephanus. et haec quidem littera *S* addita insigniui: quae in textu leguntur, iis *s* notam adposui.

Editionem quae anno MDLXXXVI Parisiis apud Steph. Prevosteau prodiit, frustra quaesiui. qui postea Polemonem ediderunt (*p*) Petrus Possinus Tolosae MDCXXXVII et (*o*) Joannes Conradus Orellius Lipsiae MDCCCXVIIII nihil egerunt nisi ut textum qualem a Stephano acceperant, iterum describendum curarent, qua in re religiosius ille, hic

ualde neglegenter versatus est, utpote qui uel integras sermonis partes saepius omiserit. declamationes latine uertit et commentariolo instruxit Possinus, priorum curas in unum congessit suasque et paucas Joannis Caspari patruelis (*O*) notas addidit Orellius, uterque exiguo cum fructu munere functi. optime contra de Polemone meruit (*i*) Fridericus Jacobs qui breuem adnotationem ad declamationes inseruit Zimmermanni annalibus a. MDCCCXXXVIII p. 5—11. et huius quidem coniecturas memoraui omnes, reliquorum sine ullo rei detrimento silentio praeterii plurimas.

Polemoni subiungere placuit excerptiones e Callinici, Adriani, Jamblichi, Diodori libris factas quales praebent codices quos contuli duo:

A. Laurentianus 57, 12 (fol. 118 sqq.)

B. Vaticanus 1354, olim Fuluii Ursini (fol. 113 sqq.), chartacei saeculo XV scripti. praeter ea quae iam editurus sum, in utroque exstant opusculum excerptum *ἐκ τοῦ φίλωνος τοῦ ἑβραίου περὶ οὗ εἴρηται ἢ φίλων πλατωνίζει ἢ πλάτων φιλωνίζει* et, quamuis ordine diuerso, Pythagorae, Anacharsis, Bruti, Chionis, Euripidis, Heracliti, Apollonii, Dionysii, aliorum epistulae; in solo A est (Dionis Chrysostomi) *λόγος τρωικὸς ὑπὲρ τοῦ ἴλιον μὴ ἁλῶναι*, in solo B *πλάτωνος ὅροι*; habet denique uterque proprias suas sibi epistulas, paucas quidem B, plures A, ut Phalaridis, Procopii, Juliani, Theophylacti.

Diodori fragmentum una cum Polemonis declamationibus primus edidit (*s*) H. Stephanus, reliqua (*a*) Leo Allatius inter *Excerpta varia Graecorum sophistarum ac rhetorum. Romae MDCXLI* pp. 238—258, ordine tamen ita mutato ut extremum locum teneat Callinicus. unde illa acceperit, Allatius non indicat; codicem Vaticani simillimum habuisse eum monstrabit scripturae uarietas a me exhibita: nam quominus eum ipso Vaticano usum esse putemus, obstant discrepantiae quas ex libro aliquo, non ex editoris

ingenio originem habere manifestum est. partem ab Allatio propositam praeter Callinici declamationem adiunctis paucis quae exemplari editionis Allatianae Parisino adscripserat Petrus Dan. Huetius, inter rhetorum Graecorum opera I p. 526—533 (cf. I p. 422) neque tamen satis diligenter transtulit Christianus Walz. descriptionem pompae regis Babylonii et quae hanc excipiunt sententias ex Allatii exemplari inter Jamblichi fragmenta recepit Rudolphus Hercher (*Erotici scriptores Graeci* II p. LXVI —LXVII), quibus orationem domini seruum coram rege adulterii accusantis addendam esse docuit codex Laurentianus diligentius examinatus.*)

De fragmento *περὶ δύο ἀνδρῶν ἀριστευσάντων ἐν πολέμῳ κ. τ. λ.* inscripto adponam uerba Wesselingii (Diod. vol. II p. 637)· qui primus illud perditorum Diodori librorum reliquiis inseruit. „Illustre hoc Diodori fragmentum publicarat H. Stephanus, praescripto indice, *ἀνωνύμου τινὸς περὶ δύο ἀνδρῶν ἀριστευσάντων ἐν πολέμῳ καὶ ἀγωνιζομένων περὶ πρωτείων*, quasi declamatio quaedam esset Rhetoris incerti. Nihil certe Stephanus de eius auctore, aut unde id habuerit, addere dignatus est. Gloria detecti scriptoris, e cuius libris decerptum fuit, debetur Isaaco Vossio, de quo sic pater eius in Addendis Libro II. Hist. Graecor. p. 519 [529]. „Item fragmentum de Cleonnide et Aristomene, quod una cum nonnullis Polemonis et Himerii (p. 20) edidit Henricus Stephanus. Sed nesciebat, esse Diodori: cui tribuitur in Florentino Codice Bibliothecae Mediceae,

*) Fugerat me Hercherum in annalibus Berolinensibus qui Hermae nomen habent, a. MDCCCLXVI p. 362 sqq. non solum hoc, uerum etiam praecedens fragmentum Jamblicho uindicasse. ibidem ille has praeter libros fecit emendationes: p. 46, 11 *ἀπὸ*; 20 *χρήσεσθαι*; 21 *μόνον*. p. 47, 11 *δὲ*; 16 *παρηυδοκιμημένῳ*; 18 *αἰτιάσωμαι*; 22 *διεφθάρθαι* — *διεφθαρκέναι*; 25 *κοῦφον* pro *τοιοῦτον*; 25 *λέξω*; 26 *δὲ* pro *οὖν*. p. 48, 27 *μοιχεύεται*; 27 (*εἰ δὲ μή γε*). p. 49, 2 *ηὕρηκά σε τῷ*; 6 *μεθημερινῆς* dubitanter.

unde in peregrinatione sua exscripsit filius meus Isaacus, ignarus tum, iam Stephani praelo prodiisse". Latuit deinde post id Vossii indicium in obscuro, donec ante hos ferme XXX. annos vir eruditissimus L. Boivinius id cura sua dignum censeret et Commentariis Academiae regiae Inscriptionum T. III. p. 106. [II. p. 81—86 Paris. 1736] utroque sermone descriptum insereret: cuius ut praedicanda est opera, ita nullus negligere debeo, in Vaticanae Bibliothecae Codice MCCCLIV., sed minoris formae, idem fragmentum Diodoro tribui praeposito titulo *περὶ δύο ἀνδρῶν ἀριστευσάντων κ. λ.*, uti apud Stephanum, idque mihi indicatum esse a Celeb. Assemanno".

Haec Wesselingius. Stephani exemplar, quod cum codice Laurentiano plerumque consentire uidebis, Boivinio et Wesselingio et post hunc Diodori editoribus atque Jo. Conr. Orellio (in appendice declamationum Polemonis) fons fuit ex quo Diodori fragmentum repeterent neque codicum quorum apud Wesselingium mentio fit praesidiis quisquam usus est. nam de Isaaci Vossii apographo codicis Medicei, qui idem ille fuit Laurentianus 57, 12 a me nunc excussus, nihil, quod ego sciam, innotuit nisi patris testimonium a Wesselingio adlatum eiusdemque in Addendis (p. 548) haec quae ad aliud fragmentum spectat parum accurata notitia: „Inque bibliothecae Florentinae codice, unde exscripsit filius meus Isaacus, aperte est, *Ἐκ τῶν Ἰαμβλίχου ἱστοριῶν Βαβυλωνιακῶν.* Inscribitur id Iamblichi fragmentum, *περὶ προόδου τοῦ Βαβυλωνίων βασιλέως.*" Vaticanum 1354 respicit A. Maius *Scriptorum veterum nova collectio* tom. II p. XV (cf. p. 348), ubi inter Diodori fragmenta nostrum quoque memorat; errat tamen cum ad antepaenultimum uerbum eius *προύκριναν* in ipsius codicis margine adposuerit: „In ed. *προέκριναν.* Sed citat ex cod. vaticano lectionem hanc Wessel. Ergo hinc habuit collationem". certo enim Wesselingius, si integram libri

Vaticani uarietatem accepisset, alia quoque inde protulisset. quod cum non fecerit, ueri simile est Assemannum, cum de Diodori fragmento ad Wesselingium referret, ut fieri solet, prima et ultima uerba eius exscripsisse, unde ille in Vaticano *προύκριναν* legi cognouit.

Cum in Callinici, Adriani, Jamblichi fragmentis tractandis in Leonis Allatii *Excerpta uaria Graecorum sophistarum ac rhetorum* incidissem, multis me gratum facturum putaui si quae praeter recentioris temporis carmina in libro rariore delitescerent, eorum faciliorem aditum pararem. ac quoniam e scriptoribus quos Allatius attigit, unum Isaacum Porphyrogennetum superesse uidi qui nouas post illum curas non esset expertus, huius librum ab Allatio *περὶ τῶν καταλειφθέντων ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου* inscriptum iterum edere constitui. quem quidem ad codices bibliothecae Vaticanae recensui hosce:

A. Vaticanum 1098, 2 (foll. 187^r—202^r)

B. Palatinum 70 (foll. 77^r—90^v)

chartaceos saeculi XV, uariarum rerum farraginem continentes. Isaaci Porphyrogenneti opusculum in B praecedunt *ἐκ τῶν τοῦ στράβωνος γεωγραφικῶν περὶ τῆς γῆς τῆς οἰκουμένης σχήματος ἐπιδιορθωθὲν παρὰ τοῦ γεμιστίου πλήθωνος* foll. 60^r—72^r, *ἐξήγησις τῆς ἰλιάδος καὶ ὀδυσσείας ὁμήρου* (inc. *πρὸ τοῦ ἀπάρξασθαι τῆς ἐξηγήσεως εἰδέναι δεῖ*) foll. 72^v—73^v, *σημείωσαι τὴν ἅπασαν διήγησιν τοῦ ὀδυσσέως ἣν περὶ αὐτοῦ διηγεῖται ὁ ὅμηρος* (inc. *μετὰ τὴν τῆς ἰλίου πόρθησιν*) foll. 73^v—77^r, quae praeter Iliadis et Odysseae enarrationem in A quoque (foll. 53^r—67^v et 39^r—43^r) exstant; secuntur mensium uaria apud uarios populos nomina foll. 90^v—91^r et post folium 91^v uacuum relictum *παρεκβολαὶ ἐκ τῆς βίβλου τοῦ χρονικοῦ περὶ τῶν πατρίων τῆς κωνσταντινουπόλεως ... συντεθεῖσαι παρὰ κυρίου γεωργίου τοῦ κωδίνου* fol. 92^r sqq. in A Porphyrogenneti liber inter scripta theologica et philosophica legitur.

praeter ea quae indicaui, nihil occurrit quod utrique codici commune sit nec quicquam quod ad Homerum pertineat, nisi quod in B est *ἐγκώμιον εἰς τὸ βιβλίον τῆς ὀδυσσείας ὁμήρου* (inc. *ποιηταὶ μὲν καὶ ῥήτορες*) foll. 8ᵛ—11ᵛ. ex eodem autem codice Porphyrogenneti commentationem et in Vaticanum et in Palatinum transiisse mirus utriusque uel in minutiis consensus argumento est. et horum quidem scripturas per prooemium opusculi enotaui integras, postea manifestos errores transcribere dedignatus sum. simul autem editionis Allatianae (*a*) uarietatem proposui, utpote quae e libro a nostris diuerso manasset ac saepius emendationi auxilium ferret.

Extremam libelli partem, *περὶ ἰδιότητος καὶ χαρακτήρων τῶν ἐν Τροίᾳ Ἑλλήνων τε καὶ Τρώων* inscriptam, in fine tamen mutilam, ante Allatium ediderat Janus Rutgersius (*r*) *Variarum lectionum* libro V cap. XX p. 509 sqq. Lugduni Batauorum MDCXVIII, „exemplari" bibliothecae Amstelodamensis usus „plagiariorum scelere" postea ablato, quod cum Allatii editione plerumque consentire docebit scripturae quam exhibui uarietas. heroum ab Agamemnone usque ad Pyrrhum *χαρακτηρίσματα* inter multa quae ad artem grammaticam spectant, habet

C. codex Mutinensis XXVI. III A 12 (foll. 61—63) chartaceus saeculi XV, cuius mihi copiam fecit Richardus Foerster.

Restat ut notarum quas adhibui explicationem proponam. et *Ω* quidem omnium codicum consensum indicat, *ω* uero littera docet scripturam quam comitatur, praeter eos quos notauerim libros in reliquis omnibus inueniri. punctis interpositis ..... lacunas significaui; quae delenda iudicaui cancellis [ ], quae praeter libros addita sunt semicirculis ( ) inclusi; quae corrupta uidebantur, iis asteriscos * * adposui.

Scribebam Romae mense Decembre a. MDCCCLXXII.

ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ ΣΟΦΙΣΤΟΥ

ΕΙΣ

ΚΥΝΑΙΓΕΙΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΝ

Pag. 1 Steph.

ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ ΣΟΦΙΣΤΟΥ

εἰς Κυναίγειρον καὶ Καλλίμαχον

Νόμου ὄντος Ἀθήνησι τοῦ ἄριστα ἀποθανόντος ἐν πολέμῳ τὸν πατέρα λέγειν τὸν ἐπιτάφιον ὁ Καλλιμάχου καὶ Κυναιγείρου πατὴρ δικάζονται.

Α

Ὁ ΚΥΝΑΙΓΕΙΡΟΥ ΠΑΤΗΡ

Ἐπειδὴ τά τε ἄλλα χρὴ καὶ οἰκεῖον εἶναι τοῖς 1
κειμένοις τὸν ἐροῦντα τὸν ἐπ᾽ αὐτοῖς λόγον, φημὶ τούτου μοι προσήκειν μάλιστα, Κυναιγείρου πατὴρ ὢν καὶ τὸ πάντων ἀξιολογώτατον τῶν Μαραθῶνι

1 πολέμωνος σοφιστοῦ ἐπιτάφιος εἰς καλλίμαχον καὶ κυναίγειρον A I πολέμωνος σοφιστοῦ εἰς καλλίμαχον καὶ κυναίγειρον B πολέμωνος σοφιστοῦ εἰς κυναίγειρον καὶ καλλίμαχον C E πολέμωνος εἰς κυναίγειρον καὶ καλλίμαχον post v. 6 δικάζονται F G πολέμωνος σοφιστοῦ εἰς κυναίγειρον καὶ καλλίμαχον ἀναγκαῖος πάνυ D et H nisi quod ἀναγκαῖοι 3 ἐν ἀθήνησι I 4 τὸν om. B τὸν ἐπιτάφιον λέγειν C 5 πατὴρ καὶ κυναιγείρου I post δικάζονται: σ^{χ}τί οἱ σοὶ λόγοι κρατοῦσιν ἁπάντων λόγων κἂν κυναιγείρῳ καὶ καλλιμάχῳ μάχῃ, ἀντικρατοῦσα ταυτοδυνάμοις λόγοις H ὁ κυναιγείρου πατὴρ C, in mrg. E^1 F^1 G^1 om. ω 7 ἐπειδὴ] κατὰ superscr. I^1 10 τού^{ω}του superscr. H^2 post μάλιστα: καὶ D in πη corr. D^1 utrumque deleu. D^2 11 μαραθῶν A B ἐν μ. ω

*τετολμημένων ἐκ τῆς ἐμῆς φύσεως τῇ πόλει συμβα-
λόμενος, ἄνδρα τοῖς βαρβάροις καὶ κατὰ μέρος με-
2 μαχημένον. εἰκὸς μὲν οὖν τι καὶ τῶν Καλλιμάχου
τῶν ἀρετῇ δευτέρων . . . .· ἐγὼ δ' αὐτοῦ
τοσοῦτον ἐπειπεῖν τῷ τάφῳ δικαιότερος ὅσῳ τιμῆς
ἄξιος πλείονος Καλλιμάχου Κυναίγειρος, στρατιώτης
(ἀγαθὸς) ἀγαθοῦ νεκροῦ, καὶ τὸ σύμπαν ὁπόσῳ
3 τινὶ κρείττων ἀρετὴ σχήματος. ποιοῦμαι δὲ τὴν
σπουδὴν οὐ τῶν ἰδίων τοὐμοῦ παιδὸς ἐπαίνων
χάριν — ὅστις γὰρ ἂν καὶ λέγῃ τὸν λόγον, τὸν
πλεῖστον ἐπὶ Κυναιγείρῳ διαθήσεται — ἀλλὰ τῆς
κοινῆς δόξης τῶν ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ κειμένων οἷς
σεμνόν ἐστιν ἂν ὁ Κυναιγείρου πατὴρ εἴπῃ τὸν ἐπ'
αὐτοῖς λόγον. ἔσονται γὰρ οὕτως ὁμότιμοι πάντων
αἱ χεῖρες τῇ Κυναιγείρου δεξιᾷ· εἰ δὲ μή, ταῖς
ὑμετέραις φιλοτιμίαις τὰ τῶν παίδων συγκινδυνεύ-
4 ουσιν. ὁρᾶτε δέ, ὅσῳ δικαιότερος κρατεῖν Κυναί-
γειρος, ἐπεὶ καὶ κρατῶν ἀπέθανεν. εἰδόσι μὲν οὖν
τὰ τοῖς παισὶν ἡμῶν πεπραγμένα τῇ τοῦ παιδὸς*

—

1 *τετολμημένων* Ω *s* „in altero exempl. *τετελεσμένων*" *S* *συμβαλόμενος* ω, *συμβαλλόμενος* A I *συμβάλλο* (μ superscr.) *τὸ συναυτῷ ἐπὶ πολέμου* in mrg. A² 2 *κατὰ μέρος* A C D E F G H I *s* *κατὰ μέρη* B *S* 3 *οὖν εἰπεῖν* (uel *λέγειν*) *τι καὶ περὶ τῶν* o *τ▨ν καλλιμάχου* (in rasura o scriptum fuerat; superscriptum deinde ȣ, at hoc quoque deletum) A *τῶν καλλιμάχου* B *τὸν καλλίμαχον* ω 4 lacunam indicaui in qua haec fere scripta fuisse suspicor: *μεθύστερον ὑπὸ τούτου ἐπαινεῖσθαι* cf. p. 39, 5; 5, 7 *δὲ τούτου* o (p. XIII) 6 *πλείονος* om. D 7 *ἀγαθὸς* add. *o* probante *i* 8 *κρείττον* A *δὲ* om. D 10 *λέγῃ* A B C E *λέγοι* D G H I *λέγοι* ex *λέγει* F¹ 13 *ἔσται* mauult *i* 14 *οὕτω* C D E F G *ὁμότιμοι πάντων αἱ χεῖρες* A B I *πάντων αἱ χεῖρες ὁμότιμοι* ω 16 *ὑμετέραις* B *ἡμετέραις* ω, *αις* cum uerbo seq. in lit. F² *φιλοτιμίαις* A B F G I *φιλίαις* ω *παίδων* ω *παλαιῶν* B *συγκινδυνεύουσιν* ω, o in lit. F² *συγκινδυνεύσουσιν* H 19 *τῇ* om. D

*θάτερος ἀρετῇ συναγωνίζεται, καὶ λεγόμενα δ' ἔσται
τὰ κρείττω φανερώτερα.*

Καλλίμαχον μὲν ὡς πολέμαρχον ἀνάγκη τῆς 5
*ἀρχῆς ἦγεν εἰς Μαραθῶνα καὶ μὴ βουλόμενον
ἀμύνασθαι τὴν τῶν βαρβάρων ἀπόβασιν· Κυναί-
γειρος δὲ ὑπ' ἀρετῆς καὶ τόλμης, ἐθελούσιος, ἐπεὶ
καὶ νέος ὢν κομιδῇ, σχεδὸν καὶ πρὸ τῆς ἡλικίας,
μετέσχε τῆς ἐξόδου, ἔρωτι δόξης καὶ μεγάλων ἔργων*
2 *ὀρεγόμενος. ἐν δὲ τῇ μάχῃ πάντες μὲν ἐγένοντο* 6
*ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ οἱ πεσόντες τῶν στρατιωτῶν καὶ
οἱ περιγενόμενοι· θαυμαστότατοι δὲ πάντων ἐφάνη-
σαν οὑμός τε παῖς καὶ ὁ τούτου. ἀλλ' ὁ μὲν τούτου* 7
*τοῖς βέλεσι τῶν ἐναντίων ἐκθεὶς ἑαυτὸν ὑπ' αὐτῶν
τῶν τοξευμάτων τε καὶ βλημάτων περιχυθέντων
κατεσχέθη καὶ διὰ τοῦτο ἔμενεν ἐν τῷ τῆς στάσεως
σχήματι καὶ ἐδόκει ἑστάναι πεσεῖν μὴ δυνάμενος·
καὶ τὸ Καλλιμάχου λαμπρὸν τοῦτό ἐστι μόνον,
σχῆμα ζῶντος ἐν νεκρῷ σώματι· ὁ δὲ ἐμὸς Κυναί-* 8
*γειρος ὑπερβὰς τὴν φάλαγγα κᾶτα ἀδεῶς ἐκδραμών,
πρὸς αὐτὴν ἐπεξῆλθε τὴν ἠόνα ἔνθα δὴ τὸ πλεῖστον
ἦν τῆς στρατιᾶς καὶ μαχιμώτατον, καὶ γυμνὸς
σχεδὸν μαχόμενος ἐπέβη τῇ θαλάσσῃ καὶ πρῶτος
ἀνθρώπων ἐναυμάχησεν ἐκ γῆς. πολλὰς μὲν οὖν* 9
*ἐφόβησε ναῦς, μιᾶς δὲ Φοινίσσης κατὰ τῆς τρόπι-
δος χεῖρα μεγάλην ἐπιβαλὼν εἴχετο, μὴ φεύγειν*

1 *θάτερος* A B *θατέρα* ω 4 *βουλόμενον* ω *ζηλούμενον* I 5 *τῶν* pro *τὴν* D 13 *ὑπ' αὐτῶν τῶν* ex *ὑπὸ τῶν* F² 14 *τὲ* A B I om. ω 15 *τῆσ*] *τη* in lit. F² 17 *λαμπρὸν* Ω in marg.: γρ' *σεμνόν* F² 19 *φάλαγκα* D *κᾶτα* A B om. ω 20 *ἐπεξῆλθε* B et hoc „in altero" legi testatur *S* *ἐπεξῆλθεν* A *ἐπῆλθε* ω, *ἐξῆλθε* *s* *ἠιόνα* D H *ἠόνα* ω 22 *τῆς θαλάσσης* F G (*τῆς* ex *τῇ* F²) 24 *τρόπιδος* (non *τροπίδος*) A B C D E F G (de H et I mihi non constat) 25 *εἴχετο* Ω *s* *εἶχε τὸ* *S*

10 ἐπιτρέπων τῷ βασιλέως ναυτικῷ. πολὺν μὲν οὖν
χρόνον ἡ ναῦς κατείχετο ἐρηρεισμένη τῇ Κυναιγεί-
ρου δεξιᾷ καθάπερ πείσματι· ταύτης δὲ ἀποκοπείσης
τὴν ἑτέραν ἐπέρριψε καὶ καθ' ἕκαστον τῶν Κυναι-
γείρου μελῶν ἐγίνετο μάχη καρτερά· κοπείσης δὲ
καὶ ταύτης ὁ λοιπὸς Κυναίγειρος τρόπαιον ἦν.
11 αὐτὸς μὲν οὖν ὡς ὀλίγῃ κατεμέμφετο τῇ φύσει καὶ
χεῖρας ἀπῄτει παρ' αὐτῆς, ἡ δεξιὰ δὲ ἔτι τῆς πρύ-
μνης εἴχετο καὶ φεύγουσιν ἐπὶ πλεῖστον τοῖς βαρβά-
ροις, καὶ θᾶττον ἀφῆκε τὴν ψυχὴν Κυναίγειρος ἢ
τὴν ναῦν ἡ δεξιά. ἔνθα καὶ θαυμαστὸν ἐγένετο,
Κυναίγειρος μὲν ἄνευ χειρῶν ναυμαχῶν, ἡ χεὶρ δὲ
ἄνευ Κυναιγείρου διώκουσα, καὶ νεκρὸς εἷς ἄμφω
τὰ στοιχεῖα πληρώσας ἑαυτοῦ τοῖς μέλεσιν ἔκειτο,
12 γῇ καὶ θαλάσσῃ μεμερισμένος. ταῦτα ἐμὸν ποιεῖ
τὸ νῖκος, διὰ ταῦτα ἐμοὶ τὸν λόγον προσήκειν μᾶλ-
λον δίκαιον· ὑπ' ἐμοῦ γὰρ δεῖ καὶ λέγοντος καλῶς
τιμηθῆναι τὸν τάφον ὃν ἐκόσμησα τῷ πολλῷ μου
13 νεκρῷ. ἀλλ' οὑτοσί φησιν εἶναι πολεμάρχου πατήρ,
ἐμὲ δὲ τῶν ἀκολουθησάντων ἑνός. οὐκοῦν ὁ μὲν
ἱκανῶς τετίμηται καὶ τοὔνομα τῆς ἀρχῆς ἔχει πα-
14 ραμύθιον, ἐμοὶ δὲ ὀφείλεται τιμῆς παραμυθία. ὁ
μὲν οὖν πολέμαρχος κλήρῳ καὶ τύχῃ γίνεται·

1 *βάσεως* C *πολὺ* D 2 *ἐρηρεισμένη* B *ἠρεισμένη* C E F G I et H qui *ἤρει* ex correctura habet, *εἰρεισμένη* D *ὡρισμένη* A 4 *ἐπέρριψε* B D F G H I *ἐπέρριψ . .* E *ἐπέρριψεν* A C 5 *κρατερὰ* I 6 *καὶ ταύτης* ω, *ταύτης* D H post *Κυναίγειρος*: *καὶ* G deleu. G[1] 8 *ἀπήτη* D *παρ' αὐτῆς*] *τῆς φύσεως* superscr. I[1] *ἡ* bis scriptum D *ποίμνης* D 10 *ἀφῆκε*⫶ A 11 *καὶ* ω, om. A 13 *εἴσ* I 16 *μᾶλλον δίκαιον* A B *δίκαιον μᾶλλον* ω 17 *καλλωπισθῆναι* suspicatur *i* 18 *τὸν τάφον ὃν ἐκόσμησα* om. C 22 *ἐμοὶ — παραμυθία* om. D H *παραμυθία* A B G I F[2] *παραμύθιον* C E F[1]

οὔκουν ἀρετῆς οὐδὲ ἀξιώματός ἐστι τεκμήριον (ἡ
πολεμαρχία)· ἡμεῖς δὲ νῦν ἐξ ἔργων, οὐκ ἐξ ὀνομά-
των φιλοτιμούμεθα ὥστ' οὐδὲν κοινωνεῖ τοῖς δικα-
σταῖς τῆς παρούσης ἁμίλλης ἡ τῆς πολεμαρχίας
ἀξίωσις. ἐπολεμάρχησε μὲν οὖν κἂν ἕτερος λαχών,
τὰ δὲ μέγιστα τῶν ἔργων ἀρετὴ καὶ τόλμα φέρει
3 μόνη. δεδήλωται δὲ καὶ τῷ νόμῳ τὸ μὴ τοῖς τῶν 15
πολεμάρχων οἰκείοις ἀνακεῖσθαι τοὺς ἐπιταφίους·
εἰ γὰρ εἰκὸς ἦν, πάλαι τοῦτο ἂν ἐδέδοκτο· ἐγὼ δὲ
καὶ πάντων αἱρετὸν εἶναί φημι τὸν ἐροῦντα κἂν οὐ
πολέμαρχος οὐδὲ πολεμάρχου υἱὸς ᾖ· βελτίων γε
μὴν καὶ δικαιότερος [εἰπεῖν χρῆναι] λέγειν ὅστις
ἀριστέα ἔχει. ταῦτα διοριζομένῳ Μιλτιάδην ἀμφισ- 16
βητεῖν ἔδει τοῦ λόγου· καὶ γὰρ στρατηγός ἐστιν ὃς
τοῦ πολεμάρχου καὶ μείζων ἐστίν, καὶ τὴν μεγίστην
ἀρχὴν τοῦ πολέμου μετακεχειρισμένος ὁ [τοῦ στρα-
τηγοῦ] πατὴρ (αὐτοῦ) [ὅπερ ἐστὶν ἀπωτέρω]· νῦν
δὲ ἡμῖν ἐφεὶς ἱκανῶς καὶ αὐτὸς δεδήλωκεν ὡς οὐκ
ἀπ' ἀρχῆς ἀλλ' ἀπ' ἀρετῆς χρὴ παριέναι ἐπὶ τὸν λόγον.

1 ἀξιώματός ἐστι τεκμήριον Ω ἡ πολεμαρχία addidi; ἀξιώματος τοῦτο τεκμήριον s 3 ὥστ' s ὅτ' Ω τοῖς δικαίοις Ω S ad δικαίοις in mrg. δικαίως, ut uidetur, diuerso atramento eadem fortasse manus I, deleu. s τοῖς δικασταῖς scripsi 4 τῆς πολεμαρχίας A B τοῦ πολεμάρχου ω 5 ἐπολεμάρχησε A B ἐπολεμάρχει ω οὖν κἂν A C D E F H I οὒν κᾀν G οὑκα̋ν B 9 τοῦτο ω, τοῦτ. D ἐδέδοκτο] o prius ex ει, ut uidetur, diuerso atramento correctum I λέγω δὲ p 10 φημι om. A B I s p 12 εἰπεῖν χρῆναι deleu. i 13 ἀριστεῖα i ante ἀριστέα: ἄριστος D deleu. D[1] μιλτιάδη D H 14 post ὃς: καὶ B om. ω 15 τοῦ om. B καὶ prius om. B ἐστίν A ἐστί ω 16 οὐ pro ὁ i Uerba τοῦ στρατηγοῦ, quae ad uerba τὴν μεγίστην ἀρχὴν τοῦ πολέμου explicanda adposita sunt, genuinum αὐτοῦ loco expulerunt, quod reposui 17 ἀπωτέρω ω ἀποτέρω A B ὅπερ ἐστὶν ἀπωτέρω deleui 18 ἐφ' οἷς F G 19 ἐπ' ἀρχῆς — ἐπ' ἀρετῆς S

17 φέρε οὖν ἐπὶ τούτοις κρινώμεθα, ἐπειδὴ καὶ τοὺς
ἄλλους πολεμάρχους ὁρᾷς καὶ τοὺς πατέρας αὐτῶν
18 τὴν ἡσυχίαν ἄγοντας. οὐκοῦν τῷ μὲν σῷ παιδὶ καὶ
ἀνάγκη τις .... ἢ ἀρετὴ ἦγεν· ἐξῆρχε γὰρ
κἀν τοῖς πρώτοις ἔταττεν αὐτὸν ἡ πολεμαρχία· ὁ δὲ
ἐμὸς υἱὸς οὐκ ἀρχὴν αἰδούμενος οὐδὲ ὑπὸ τῆς
ἡγεμονίας δυσωπούμενος οὐδὲ ἀκολουθῶν ὀνόματι,
αὐτοκράτορι δὲ ἀρετῇ καὶ καθαρᾷ προθυμίᾳ χρώ-
19 μενος τοιοῦτος ἐφάνη. ἀλλὰ καὶ Καλλίμαχον μὲν
νόμος, Κυναίγειρον δὲ τὸ φρόνημα παρέταττεν· καὶ
τῷ μὲν *τὸ χρῶμα* οὐδὲ οἷόν τε ἦν λαθεῖν κακῷ
γενομένῳ, τῷ δ' ἐξῆν ἀφανῶς καὶ τὰ μέτρια μάχε-
20 σθαι. Καλλίμαχος μὲν καὶ πρεσβύτερος ὤν, ὥστε
καὶ ῥώμην καὶ πεῖραν ἔχων πλείονα, καὶ μέλλων
ἐλάττονος ἀμελήσειν βίου πολλὰ μὲν εἶχε τὰ σύμ-
μαχα· θαυμαστὸν δὲ οὐδὲν εἰ κινδυνεύειν ἐτόλμη-
σεν· Κυναίγειρος δέ, ἅτε μειράκιον ἐξιών, ἐκ πλείο-
νος μὲν μεγαλοψυχίας τοῦ πλείονος περιεῖδε βίου
οὐδὲ τὸ τῆς νεότητος ἄπειρον καὶ ἀπόμαχον ἐνέβαλε
21 πολλήν τινα τῇ τούτου τόλμῃ περιουσίαν. ἔτι δέ,
Καλλίμαχος ἐν τοῖς πρώτοις ἢ μέσοις τῆς μάχης
ἀπέθανεν οὐκ ἀντισχὼν τοῖς πλείοσιν ἔργοις καὶ
πόνοις, Κυναίγειρος δὲ μέχρι τῆς τῶν πολεμίων

1 τούτω C κρινόμεθα A 4 τις ἢ Ω τις ἦν, η s τις ἦν καὶ legisse uidetur p ἐπέκειτο μᾶλλον uel simile quid excidit 5 κἀν A κἀν B κἀν C 10 ὁ νόμος B παρέταττε B 11 τὸ χρῶμα Ω s διὰ τὸ ἀξίωμα i τὸ στράτευμα uel simile quid exspectes ἦν om. C 12 τῷ δ' ἐξῆν i τῶ δὲ Ζῆν A s τῶ δὲ τὸ ζῆν B τῶ δὲ τῶ ζῆν C ἀσφαλῶς mauult i καὶ τὰ μέτρια A τὰ μέτρια BC et ex correctura i τὸ μέτρια s μάχεσθαι AB δέχεσθαι C 15 εἶχε[illegible] A 16 ἐτόλμησε BC 17 μειράκιον ex μειράκειον B[1] 18 περιεῖδεν A 19 ἐνέβαλε C ἐνέβαλλε B ἀνέλαβεν A [illegible] ἀλλ' ἔλαβε in mrg. A[2] 20 τούτου A C τοῦ βίου B

*ἤρκεσε φυγῆς, ὥστε ὁ μὲν ἐν μέρει τῆς μάχης ἐξη-
τάσθη μόνον, ὁ δὲ πάντα τὸν πόλεμον διὰ τέλους
ἐπολέμησεν. ὁ μὲν ἐν μέσῳ τῷ δεινῷ τὰ πάντα* 22
*εἱστήκει, καὶ περιὼν ἔτι· Κυναίγειρος δὲ εἰς αὐτὴν
τὴν θάλασσαν τὴν Ἀσίαν κατήραξεν. ἐδεῖτο δὲ ἡ
μάχη τῶν διωκόντων, οὐ τῶν ἑστηκότων· τὸ μὲν
γὰρ ἀρετῇ καὶ ῥώμῃ καὶ θυμῷ καὶ τόλμῃ καὶ λο-
γισμῷ τὸ διώκειν τοὺς πολεμίους καὶ τρέπεσθαι, ἡ
δὲ στάσις πολλάκις ἐκπλήξει μόνῃ καὶ φόβῳ γίνεται.*
4 *καὶ τοίνυν πρότερος μὲν ἀπέθανε Καλλίμαχος, Κυ-
ναίγειρος δὲ δεύτερος· προὐμάχει γὰρ πάντως καὶ
τοῦ Καλλιμάχου νεκροῦ. καὶ Καλλίμαχος μὲν ἐξ ὧν* 23
*ἔπαθε παράσημος ἦν· τὸ γὰρ πλῆθος τῶν ἐπ᾽ αὐτὸν
ἐνεχθέντων βελῶν ἀνέστησεν αὐτόν· Κυναίγειρος
δὲ ἐξ ὧν ἔδρασε θαυμάζεται, πέμπων τὰς χεῖρας ἐπὶ
τοὺς βαρβάρους ὥσπερ ἀποστόλους καὶ τῇ δεξιᾷ
πρὸς τὴν Φοινίκων εἰρεσίαν ἁμιλλώμενος· ὅσῳ δὴ
τὸ δρᾶν τοῦ πάσχειν γενναιότερόν ἐστι καὶ τοῖς
οἰκείοις ὠφελιμώτερον, τοσούτῳ καὶ Καλλιμάχου Κυ-
ναίγειρος θαυμασιώτερος καὶ τοσοῦτον αὐτοῦ προτι-
μότερος. ἡ δὲ ἀγαθὴ προαίρεσις εἰς τὰ καλὰ καὶ* 24
*ἰδιώτερόν ἐστι καὶ ἐνδικώτερον. Κυναίγειρος μὲν
αὐτὸς βουλόμενος ἐχρήσατο τῷ περὶ τὰς χεῖρας τολ-
μήματι, Καλλιμάχῳ δὲ ἄκοντι συνέπεσεν ἡ στάσις*

3 *τὰ πάντα* Ω idque „in altero" esse testatur *S* *πάντως s* *ἄπρακτος* uel *ἄπρακτα i* 4 *καὶ* om. C 5 *κατήρραξεν* Ω *s* quod correxi 10 *πρότερον* B C *ἀπέθανεν* A 11 „*γ̃ρ* (*αι*) in altero *δεύτερος*" *S* Ω *ὕστερος s* 12 *καὶ* om. C 13 *ἔπαθεν* A 15 *ἔδρασε* BC *S* *ἔδρασεν* A *ἔδρα s* 17 *ℰ* *ἁμιλλώμενος* in mrg. F^{1}G^1 *ἀμυνόμενος* Ω 18 *γενναιότερον* A B *κυριώτερον* C 19 *θαυμασιώτερος ὁ κυναίγειρος* C 20 *προτιμώτερος* C 21 *δ᾽* C 22 *ἰδιώτερόν* A *ἰδιαίτερα* B *ἰδιαιτέρα* C *s* *ἰδιαίτερόν S* *ἐνδικώτερον* A *S* *εἰδικώτερα* B *ἐνδικωτέρα* C *s* 23 *βουλόμενος αὐτὸς* A

ἐκ τῆς τῶν βελῶν συμφορᾶς· οὐ γὰρ ἐκ προθυμίας
ἑαυτὸν ἐφῆκε καὶ συνεκάλεσε τὰ τραύματα ὥσπερ
25 Κυναίγειρος ἐπανέτεινε τῇ νηὶ τὰς χεῖρας. ἔτι δέ,
τοῦ μὲν τὸ θαυμαστὸν ἀναίσθητόν ἐστιν· ἐν γὰρ τῷ
μετὰ θάνατον βεβηκέναι δόξαν ἡ χάρις οὐκ ἔχει·
ἀρετὴ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄψυχος· Κυναίγειρος δὲ εἰδὼς
καὶ συνιεὶς καὶ δριμείας μὲν ἀλγηδόνας τῆς χειρὸς
τεμνομένης ὑπὲρ τοῦ παντὸς στρατοπέδου καρτερῶν,
τόλμῃ δὲ τοῦ δεινοῦ τὸ καλὸν πρότερον ποιούμενος
ὥστε παρ' ἀμφοτέρων αὐτῷ δικαίως ὀφείλεται θαῦμα
26 μὲν ὧν πέπονθεν, ἔπαινος δὲ ὧν πεποίηκεν. εἰ δὲ
δεῖ μηδὲν ὀκνήσαντα τἀληθὲς εἰπεῖν, ἡ μὲν Καλλι-
μάχου παράδοξος δοκοῦσα στάσις οὐδέν ἐστι· νεκρῷ
γὰρ ὅλως τι καὶ πράττειν ἀδύνατον· ἡ Κυναιγείρου
δὲ ἀρετὴ κράτιστον, ζῶντι τετολμημένη. τὸ μὲν Καλ-
λιμάχου σεμνὸν σχῆμα μόνον ἀργὸν ἦν· τὰ Κυναι-
γείρου δ' ἔργα θαυμαστὰ μετὰ καλλίστων σχημάτων.
27 μὴ παράβαλε στρατιώτῃ νεκρὸν μηδὲ τῷ βάλλοντι
τὸν πάντα βεβλημένον μηδὲ σχῆμα κενὸν ἔργῳ
θρασεῖ. ὁ μὲν Καλλίμαχον ἐπαινῶν ἐπαινεῖ τὰ βέλη
τῶν βαρβάρων· ταῦτα γὰρ ἐμπαγέντα τῇ γῇ καὶ
περιπεσόντα τῷ σώματι καὶ μὴ βουλόμενον ἀνεῖχε
καὶ ὤρθου τὸν νεκρὸν ἐν αὐτῷ τῷ σχήματι τῶν
τοξευμάτων δεδεμένον. τί, τῶν βελῶν ἐν ἀλλήλοις

2 ἐφῆκε B C S ἐφῆκεν A ἀφῆκε s συνεκάλεσεν A 3 ἐπενέτεινε C 5 βεβηκέναι A B s συμβεβηκέναι C „γ̃ραι βεβληκέναι" S 7 ξυνιεὶς C δριμείας Ω s „γ̃ραι μυρίας" S ἀλγηδόνας] ας ex correctura A[1] 11 ἔπαινον A 15 ζῶντος C 18 παράβαλλε B μηδὲ A C μὴ B 22 σώματι s σχήματι Ω S ἀνεῖχεν A 23 ὤρθου A ὥρθου B ὄρθου C σχήματι, διὰ τῶν i 24 ἔτι B C ἐν ἀλλήλοις συνεχομένων Ω S ἀλλήλων ἐχομένων s

συνεχομένων θαυμαστή γε ἡ στάσις ἐπὶ τοσούτοις
ἐρείσμασι; Κυναίγειρος δὲ ἐπὶ ποίοις σχήμασιν ἢ 28
φίλων ἢ πολεμίων τὰς χεῖρας ἐπεδίδου τὰς ἑαυτοῦ
μεμαχημένος; θαυμαστὸν δέ γε καὶ τίμιον στρατιώ-
την Καλλίμαχον λέγεις ὃς τὴν ἀρετὴν νεκρὸς ὢν
5 ἐπεδείξατο; ἡμεῖς μὲν ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ μεμαχή-
μεθα, ὑμεῖς δὲ ἐν γῇ μόνῃ· καὶ ὑμεῖς μὲν ἀπεμά-
χεσθε μόνον τοῖς βαρβάροις, ἡμεῖς δὲ φυγεῖν αὐτοὺς
ποιοῦντες οὐκ ἀφιστάμεθα αὐτῶν. εἰ μὲν δὴ Καλλι- 29
μάχῳ παραπλήσιοι πάντες ἐγένοντο, πᾶν ἂν ἡμῶν
κατέχωσαν τὸ στρατόπεδον καὶ εἰς Ἀθήνας ἀναδρα-
μόντες καὶ τὴν ἀκρόπολιν αὐτὴν ἂν εἶχον οἱ βάρ-
βαροι· εἰ δὲ Κυναίγειρόν τις καὶ ἄλλος ἐμιμήσατο,
δίκας ἂν ἔδοσαν ἔτι μείζονας οἱ μετὰ βασιλέως αὐτοῦ
πάντες ἐπὶ τῆς ἠόνος κατακοπέντες καὶ τέλος ἂν τοῖς
βαρβάροις ἔσχε χερσαῖα ναυάγια καὶ πάσας ἂν αἰχμα-
λώτους ἀναδησάμενοι κεφαλὰς τὰς ναῦς εἴχομεν.
πρὸς δὲ τούτοις, τίνας ἂν ἐφόβησε πολεμίους ὁ 30
κρυπτόμενος ὑπὸ τῶν πολλῶν βελῶν ἢ τίνας ὤνησε
φίλους; αὐτὸ γάρ τοι τοῦτο τῷ Καλλιμάχου προβόλῳ
καθάπερ τινὶ τῶν Ἀσσυρίων χωμάτων καὶ μέγα
φρονοῦντες ἔλεγον· „οὐ μόνους Ναξίους, οὐ μόνους
Ἐρετριεῖς ἀλλὰ καὶ Καλλίμαχον τοῖς βέλεσιν ἐσαγη-
νεύσαμεν.“ τῶν ἡμετέρων στρατιωτῶν ἕκαστος ὀκνη-
ρότερος ἦν περιπίπτων ἀεὶ φανερῷ νεκρῷ μὴ βου-

3 τὰς ἑαυτοῦ om. C 4 μεμαχημένος Ω S μεμαχημένας s δέ γε ἢ Ω δὲ ἢ s δὲ εἰ deleta post ἐπεδείξατο interrogandi nota i; καὶ pro ἢ scripsi, quae uerba a librariis saepius inter se permutantur 5 λέγειν C 6 ἀνεδείξατο C θαλάσσῃ C 7 μόνον C 11 δραμόντες B 13 ἄλλον B 15 ἠόνος Ω τοῖς βαρβάροις A B τοὺς βαρβάρους C 16 ἔσχεν A 20 αὐτὸ A αὐτῷ B C τοι τοῦτο τῷ καλλιμάχου A τοιούτῳ τῷ καλλιμάχου B τούτῳ τῷ καλλιμάχῳ C 21 καὶ μέγα A μέγα B C 22 ναξίους ex ἀξίους B²

λομένῳ λαθεῖν ἀλλ' ὥσπερ ἐξεπίτηδες ὑπὸ Μήδων
31 εἰς τὴν ἡμετέραν ἔκπληξιν ἀνεστηκότι. σὺ δέ, ὦ
τέκνον, ἐθάρσυνας μὲν τοὺς στρατιώτας τοὺς σεαυτοῦ δεικνὺς ὡς Ἀθηναίων ἕκαστος ὅλης νεὼς βαρβάρου μαχιμώτερος καὶ τὰς χεῖρας οὕτως εὐκόλως ἠφίεις ὡς ἕτεροι βέλη, Μήδους δὲ καὶ Πέρσας καὶ Φοίνικας κατέπληττες ἀντιρρόπους δεικνὺς ταῖς ναυσὶν αὐτῶν τὰς Ἀττικὰς δεξιὰς καὶ δηλῶν ὅτι μόνοις ἀνθρώπων Ἀθηναίοις χεῖρές εἰσιν ἀθάνατοι. Καλλίμαχον μέν, εἰ μηδὲν ἕτερον, ἐκάλυψαν οἱ βάρβαροι· σοῦ δὲ φοβοῦνται Φοίνικες τὴν χεῖρα καὶ
32 κειμένην. ὦ Καλλιμάχου πάτερ, ὁ σὸς υἱὸς εἷς ἓν
καὶ μίαν ὅλῳ τῷ σώματι μάχην μεμάχηται· ὁ δὲ ἐμὸς καὶ κατὰ μέρη νενίκηκεν· οὗτος πρῶτος καὶ μόνος χειρὸς ἀριστείαν ἔδειξεν. ἑνὸς εἶ στρατιώτου πατήρ· ἐγὼ δὲ τὸν πολὺν Κυναίγειρον ἐκ Μαραθῶνος ἥμισυν ἐδεξάμην· ἑτέρωθι μὲν γὰρ ἡ δεξιά, ἑτέρωθι δὲ ἡ ἑτέρα χείρ· ὁ δὲ λοιπὸς Κυναίγειρος
33 πλήρης ἦν. ὦ τοῦ μεγάλου θαύματος. ἐπαινεῖς μὲν
σὺ τὸν ἑστῶτα, τὸν ἀκλινῆ, τὸν νεκρόν, τὸν μηδὲν στήλης διαφέροντα· ἐγὼ δὲ τὸν πεζομάχον, τὸν ναυμάχον, τὸν πανταχοῦ, τὸν κατὰ μικρὸν μέγαν, τὸν
34 ἀντὶ πολλῶν ἕνα. ὦ χεῖρες Μαραθώνιαι, χεῖρες
φίλταται κἀν ταῖσδε ταῖς ἐμαῖς χερσὶ τεθραμμέναι· ὦ

2 ἐς C 3 ἐθράσυνας C στρατιώτας τοὺς A C στρατιώτας B ἑαυτοῦ C 6 ἠφίεις Ω ἀφιὲν s „repone ἀφιεὶς aut ἠφίεις" S ἀφίησι p ἀφίει i βέλος C 12 ὦ — ἦν om. C 14 καὶ μόνος χειρὸς ex χειρὸς καὶ μόνος C[1] 19 πλήρης A B s τρόπαιον C τραυμάτων post ἦν excidisse suspicatur o „γ̃ρ ἐπαινεῖς" (αι above) S Ω ἐπαίνει s 23 μαραθώνιοι C 24 κἀν A κἀν B κᾀν C.

σωτῆρες τῆς πάσης Ἑλλάδος· ὦ πρόμαχοι τῶν Ἀθη-
6 ναίων· ὦ τῶν στρατιωτῶν ὅλων κρείττονες· ὦ Μα-
ραθῶνος δόξα. ὦ ἡδεῖα δεξιὰ ἣν ἀνέτειλε τοῖς Ἕλ- 35
λησιν ἡ γῆ· ὦ δεξιὰ βιαιοτέρα πνευμάτων· σὺ γὰρ
κατέσχες ναῦν ἀναγομένην· ὦ κρείττων ῥοθίου
βαρβαρικοῦ χείρ· σὺ γὰρ ἐρεττομένην ὥρμισας· ὦ
στολαγοῦ καὶ μακροτέρας βελῶν δεξιᾶς δι' ἣν οὐ
μάτην ὁ Πὰν ἐξ Ἀρκαδίας ἔδραμεν, οὐκ εἰκῇ Δημή-
τηρ καὶ Κόρη τῇ μάχῃ παρεγένοντο· ὦ θέαμα τῶν
θεῶν ἄξιον. ὦ τρόφιμε τῆς παρούσης Ἀθηνᾶς· ὦ
σύντιμε τοῖς Ἡρακλέους ἄθλοις καὶ Θησέως· οἱ μὲν
γὰρ ταύρους εἷλκον καὶ λέοντας, σὺ δὲ τὸν τῆς
Ἀσίας εἷλκες στόλον. τοῦτο ἦν τὸ δόρυ τῆς Ἀθηνᾶς 36
ἡ Κυναιγείρου δεξιά, τοῦτο δᾷδες τῶν θεῶν χεῖρες
ἐλευθέριον σέλας φέρουσαι. νῦν πρῶτον εἶδον ἄν-
θρωποι ναυμαχίαν ἐν γῇ, νῦν πρῶτον ἀνδρὸς μάχην
καὶ νεώς, νῦν πρῶτον ἀντίπρωρον δεξιάν, νῦν ἅμα
χεῖρα μὲν ἀφιεμένην, ναῦν δὲ κρατουμένην· οὐ γὰρ
ἀπεκόπτετο τοῦ σώματος ἡ χεὶρ ἀλλ' ἀπῳκίζετο. καὶ
τῆς πρώτης ἐμνημόνευεν ἐπιτιμίας ὁ πολέμαρχος
τῆς ἀλγηδόνος μὴ αἰσθανόμενος. ὦ δεξιὰ ψυχῆς 37
ἰδίας ἀξία, οὕτω τὴν ναῦν ὡς Καλλίμαχος τὰ βέλη
κατέσχες τιμωρήσασα οἰκείῳ νεκρῷ. ὦ καινὸν ἐπι-
νόημα σώματος. ὦ παῖ, ὦ μέγα θαῦμα, πρῶτος

1 σωτῆρες A B S σώτειραι C s τῆς πάσης B C; in A quid ante πάσης scriptum sit incertum; uidetur esse τῆσ ex nescio quo uerbo a m[1] correctum 4 πτερομάτων C γὰρ om. B 5 κρεῖττον C 7 στολαγοῦ scripsi στολαγωγοῦ Ω μακροτέρων C 11 ἡρακλέος B C 12 εἷλον C 15 „γραι ἐλευθέριον" S Ω ἐλεύθερον s σέλας A B σῶμα C 18 ναῶν A 20 ἐπιτιμήσεως C ὁ πολέμαρχος Ω S ὁ Καλλίμαχος s 22 ἰδίας ψυχῆς C 23 κατέσχες scripsi κατέσχεν A κατέσχε BC τιμωρήσασα scripsi τιμωρήσας Ω

ναῦν ἔδειξας ὑπὸ χειρῶν ὥσπερ ἀγκυρῶν ἀσάλευ-
38 *τον μένουσαν. οἷά σέ φασι βοᾶν, ὦ παῖ, τῆς νεὼς*
ἐχόμενον· „Νάξον ἀπαιτῶ τὴν ἡρπασμένην, τὰς ἐν
Αἰγαίῳ νήσους ἀπαιτῶ. ἀπόδοτε καὶ μὴ φεύγετε.“
ὦ παῖ μείζω τῆς φύσεως βεβουλημένε· ὦ θρασύτερα
ποιήσας τὰ μέλη τοῦ σώματος· ὦ ὁ περινοήσας διὰ
τῶν πεδίων καὶ τῶν ὀρῶν ἄγειν ναῦν Ἀθηναίοις
39 *αἰχμάλωτον. ὦ δεινῆς μάχης Παναθήναια μεμιμημέ-*
νης. εἰ τοιαύτας χεῖρας εἴχομεν οἵας σύ, οὐκ ἂν
ἐξῆλθον Αἰγαίου, οὐχ . . . . ὑπεδέξαντό σου τὰς
χεῖρας, ὦ παῖ, τὰς βραδέως πεσούσας τῇ μὲν οἱ πολῖ-
ται, τῇ δὲ οἱ φίλοι Πλαταιεῖς καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα
40 *πάντες ἐστεφάνωσαν ὥσπερ τρόπαιον. σὺ δέ, ὦ τέ-*
κνον, ὡς μηδὲν δεινὸν ὑποστὰς πρὸς τοὺς πολεμίους
ἐβόησας· „τί φεύγετε, ὦ κακοδαίμονες; στῆτε καὶ τὰς
πόλεις ἀπόδοτε ἃς ἐλῃίσασθε.“ αὐτοὶ δὲ ἐκραύγαζον
φεύγοντες· „ὦ τῆς τολμηρίας, ὦ μαινομένης δεξιᾶς,
ὦ τοῦ μεγάλου λήματος· ἐπιστρέψει τάχα τὴν ναῦν ἡ
41 *δεξιὰ πρὸς τὴν ἤπειρον.“ Δάτιδος δὲ κόπτειν τὴν*
κεφαλὴν τοῦ τροπαιούχου ἄνωθεν ὁρμήσαντος καὶ
ὑπὸ δέους ἀπράκτου μείναντος ἐγείρεται πᾶς ἀνὴρ
πρὸς τὴν χεῖρα καὶ μυρία καμὼν καὶ μηδὲν ἰσχύσας 7
ἐβόησεν ἕκαστος· „ἐφ᾽ οἵας ἡμᾶς, ὦ θεοί, ἠγάγετε
δεξιάς. τί μέλλετε ἄνδρες χαλκεόθυμοι; ἢ θᾶττόν
τις ἡμῶν ἀποτεμνέτω τὴν χεῖρα καὶ ἡμᾶς λυσάτω ἢ
ἤδη ναῦς διὰ θαλάττης ἐπιδραμοῦσα καὶ ἱππικαὶ

2 *μένουσαν* (non *μενοῦσαν*) *Ω* 5 *βεβουλημένε Ω s βεβουλευμένε S* 6 *βέλη* B *ὢ ὁ περινοήσας* A B *S* et, nisi quod *ὦ*, C *ὡσπερεὶ νοήσας s* 8 *μεμιμημένης*] *μη* add. B² 10 *σου* om. C 11 *τῶ — τῶ* B 18 *λήμματος* B C 20 *ὡρμήσαντος* C 23 *ἐβόησαν* C *ἠγάγετε ὦ θεοὶ* B C 24 *μέλετε* C *χαλκόθυμοι* B C 25 *ὑμῶν* C *ἀποτεμέτω* B C 26 *θαλάσσης* C *ἐπιδραμοῦσα* B *ἐπιδραμοῦσαι* A *δραμοῦσα* C

φάλαγγες διὰ γῆς αἰχμαλώτους ἡμᾶς εἰς Ἀθήνας
κομιοῦσι.” τὰ μὲν οὖν ἄλλα βέλη ταύτης οὐχ ἥπτον-
το, πελέκει δὲ μεγάλῳ τις αὐτὴν ὥσπερ δρῦν ἢ
πεύκην ἔκοπτεν. ὁ δὲ ταύτης οὐδὲν ἐφρόντισεν
ἀφαιρουμένης ὥσπερ ἀλλοτρίαν χεῖρα διδοὺς περὶ
ἣν ὅλον τὸ στρατόπεδον τὸ μὲν ἔπιπτεν ἐν μέρει, τὸ
δὲ ἐμάχετο, καὶ τὰ τραύματα τοῖς στοιχείοις διένει- 43
μεν. ἄξιός γε ἦσθα, ὦ Κυναίγειρε, τῆς Βριάρεω
πολυχειρίας ἵνα πᾶσάν μοι τὴν Ἀσίαν ἐκράτησας· καὶ
νῦν πρὸς τοσοῦτον μέρος ἀντήρκεσας ὅσον Νάξον ἔφε-
ρεν, ὅσον Ἐρέτριαν· οἳ ἀπήγαγον βασιλεῖ φήμην οὐκ
ἀγεννῆ λέγοντες· „βασιλεῦ, ἐπ᾽ ἄνδρας ἐπλεύσαμεν
ἀδαμαντίνους οἷς κοπτομένων τῶν χειρῶν οὐ μέλει,
ἐπὶ δεξιὰς ὅλαις ναυσὶ παρισουμένας· καὶ νῦν μόλις
ἀνήχθημεν ἐκ Κυναιγείρου.” ὦ παῖ, τὰς μὲν σὰς 44
χεῖρας ᾄδουσι Πλαταιεῖς, τὰς δὲ σὰς ἀριστείας Λα-
κεδαιμόνιοι πυνθάνονται. ταύταις καὶ Πολύζηλος ἠκο-
λούθησε μὴ τεθεαμένος. προκατέλαβες Ἀθηναίοις,
ὦ παῖ, καὶ τὴν θάλασσαν ἡμῖν οἰκείαν ἐποίησας·
συνέθου τῷ στοιχείῳ φιλίαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος·
ἔδωκας ὑπὲρ ἡμῶν τῇ θαλάσσῃ τὴν δεξιάν. μιμή-
σονται χρόνῳ ναυμαχοῦντες τὰ σὰ σχήματα καὶ γε-
νήσονται ἐκ σιδήρου χεῖρες *ἐπὶ ναῦς ἐπιβολάς,* ὦ

1 ἡ . . . εἰς A 2 μέλη C ἥπτετο C 4 ἐξέκοπτεν C 6 τὸ δὲ B τὸ δ᾽ C τῷ δὲ A 10 τοσοῦτο C 12 ἀγεννῆ Ω S ἀγεννῶν s ἐπ᾽ A C μετ᾽ B 17 ταύτῃ C πολύξυλος B ἠκολούθησεν A 18 μὴ om. C τεθαμμένος C ἀθηναίους C 23 ἐπὶ ναῦς ἐπιβολὰς Ω ἐπὶ ναυτῶν ἐπιβολὰς s „Pro ἐπὶ ναυτῶν legitur et ἐπὶ ναῦς. νεῶν certe aut ναυτῶν legatur necesse est: sed νεῶν ἐπιβολὰς legere me non memini“ S ἐπὶ ναῶν [νεῶν] ἐμβολὰς uel potius ἐπὶ ναῦς καὶ ἐμβολὰς i Equidem καὶ ἐπὶ ναῦς ἐπιβολαὶ fuisse conicio, ita ut ἐπιβολαὶ pro ἐμβολαὶ noster dixerit, nisi hoc recipiendum

45 παῖ, τῆς σῆς μάχης εἰκόνας ἔχουσαι. καὶ πολλὰ
λέγειν ἔχων τῆς σῆς ἀρετῆς ἐγκώμια, τὰ κάλλιστα
κοινῷ νόμῳ φυλάττω. ἔχεις τοιοῦτόν τινα λόγον
μεγαληγορῆσαι, ὦ Καλλιμάχου πάτερ; ποίαν τοιαύ-
την στάσιν οἵαν ἔστησαν αἱ Κυναιγείρου χεῖρες ἤδη
πίπτουσαν τὴν Ἑλλάδα; τοῦ μὲν γάρ σοῦ νεκροῦ
βέλη βάρβαρα, τῆς δὲ πάσης Ἑλλάδος αἱ χεῖρες
46 ἡμῶν τὰ στερεώματα. ἄπελθε, παραχώρησον· ἐρῶ
τι καὶ περὶ τοῦ σοῦ παιδός. καλὸν ἐρῶ λόγον, ὅτι
τοιούτου στρατιώτου Κυναιγείρου πολέμαρχος ἦν.
σὺ δ' ἐπιταφίῳ μηδὲ ἐπιχείρει πατὴρ ὢν νεκροῦ
47 μηδὲ ταφῆναι θέλοντος. ἤδη πάλαι παρελήλυθεν ὁ
καιρὸς τῶν ὑμετέρων ἐπιταφίων· πάλαι γάρ, πάλαι
τέθαπται Καλλίμαχος ὑπὸ τῶν βελῶν. εἰμὶ δέ, ὦ
ἄνδρες δικασταί, πρὸς τὸν λόγον ἐπιτηδειότερος τὸν
ἐπὶ τῷ σήματι· καὶ γὰρ αὐτοῦ πατήρ εἰμι καὶ τῶν
μεγάλων ὀνομαστότατος· ἔχω δὲ καὶ γλῶτταν οἵαν 8
48 ἐκεῖνος δεξιάν. ἐάσατέ με τραγῳδῆσαι τραγῳδίαν
ἐπιτάφιον καὶ χορὸν παραγαγεῖν ἐπινίκιον· μὴ φθο-
49 νήσητε δράματι Μαραθωνίῳ. ἀλλ', ὦ Αἰσχύλε παῖ,
τὸν λόγον μοι σὺ ποίησον καὶ συγκόσμησον τὰς
Μαραθῶνος μάχας τῷ πατρί. μή με ἀτιμάσητε· χεῖ-
ρας ὑμῖν ὁμοίας προτείνω ταῖς ὑπὲρ ὑμῶν κειμέ-
ναις. ἔχομαι τοῦ λόγου, λαμβάνομαι τοῦ τάφου.

3 κοινῷ B C κοινῶν A νόμῳ (non νομῷ) Ω 5 σύστασιν B ἣν C 8 τὰ σώματα Ω s στερεώματα i; articulum non deleuerim 11 μήδ' B C 13 ὑμετέρων scripsi ἡμετέρων Ω s γὰρ om. B C πάλαι A καὶ πάλαι B C s καὶ delendum esse uiderat i 15 τὸν ἐπὶ A τῶν ἐπὶ B C 16
ση′
σήματι C s σώματι corr. B[1] σώματι A S cf. p. 17, 2 17 γλῶσσαν C 18 με om. C τραγῳδεῖν B C 19 παράγειν B C 21 συγκόμισον C 22 με B C τε A 24 ἔχομαι in initio uersus positum. ante ἔχομαι uerbum duarum litterarum interposuit, litteras εχ mutauit manus prima, ita tamen ut quid corrigere uoluerit non pateat A

οὐκ ἀφίσταμαι τὸ πολυάνδριον διεξιών, πατὴρ ὢν Κυναιγείρου. ἐπιτίθημι τὰς χεῖρας τῷ σήματι· καὶ ταύτας ὁ θέλων ἀποκοψάτω.

B

Ο ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ ΠΑΤΗΡ

Τὸν μὲν τῆς πόλεως ἐπαινῶ νόμον κοσμοῦντα 1
τὸν τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν τάφον καὶ λόγῳ. ἔργων
γὰρ εὖ πραχθέντων λόγοι ῥηθέντες καλῶς εἰσι τιμή·
ἐμοὶ δὲ αὐτῷ μὲν πρόσφορος τοῦ παιδὸς ἀρετὴ μα-
κροτέρα τῆς ψυχῆς γενομένη, διὰ δὲ τὴν αὐτοῦ
Καλλιμάχου προτίμησιν, εἰ ταῖς τῶν πατέρων τιμαῖς
ἡ τῶν παίδων ἀνδραγαθία κρίνεται, δείξω τὸν λό-
γον. Καλλιμάχου γὰρ πατὴρ ὢν παντὸς ἄλλου 2
πρέπω μᾶλλον ἐπὶ τοῦ κοινοῦ βήματος ἑστάναι. ζῶν
μὲν οὖν Καλλίμαχος ἡγεμὼν ζῶντος Κυναιγείρου
[πολέμαρχος] ἦν· εἰ δὲ [καὶ] τεθνεὼς ἡττηθήσεται,
καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἀρετὴν ὑβριεῖται, τὴν μὲν
αἰτίαν τῆς πάσης ὑμῖν νίκης γενομένην, τὴν δὲ τὸ
μέγιστον παρασχοῦσαν τῶν ἐν Μαραθῶνι θαυμά-

1 *λαβὼν* G *ℒ*: *διεξιὼν* in mrg. G¹ et sic *ω* 2 *σήματι* *ο* *σώματι* *Ω s* 3 post *ἀποκοψάτω*: *ὁ κυναιγείρου πατὴρ* C 7 *ὁ καλλιμάχου πατήρ* A *εἰς τὸ ἐναντίον ὁ καλλιμάχου πατήρ* B *ἐκ τοῦ ἐναντίου ὁ καλλιμάχου πατήρ* C 12 *καλῶς ῥηθέντες* C 13 *πρόσφορος* C et sic correxerat *ο* *προσφόρως* A B *s* 14 *τοῦ* pro *τὴν* C 15 *τῶν πατέρων* A B *πατέρων* C 16 *δείξω τὸν λόγον* *Ω s* *δέξομαι τ. λ.* uel potius *δείξω τ. λ. ἐμοὶ προσήκειν* *ο* 20 *πολέμαρχος* deleu. *i* „Ferrem si legeretur: *ἡγεμὼν ζ. Κυναιγείρου ἦν, πολέμαρχος ὤν.* quamquam *ἦν* ne necessarium quidem" idem *καὶ* A B *s* om. C; aut delendum aut in *δὴ* mutandum esse uiderat *i* (cf. p. 20, 8) 22 *ἡμῖν* C

των, ἄνδρα καὶ χωρὶς ψυχῆς μεμαχημένον καὶ νε-
3 κρὸν θανάτου κρείττονα. πεσεῖν μὲν οὖν αὐτὸν καὶ
κοινωνῆσαι τοῦ τάφου μόγις ἔπεισα· οὐ γὰρ ἤθελεν
ἀπελθεῖν τῆς στάσεως οὐδὲ ὑποπεσεῖν ταῖς ἑτέρων
φιλοτιμίαις, οὐκ ἀξιῶν τὸν ὑπὲρ τῆς Ἀσίας ὅλης
4 ὅτι τέθνηκεν ὁμολογῆσαι βεβιασμένον. ἀγαθὸς μὲν
οὖν ἦν ὁ Κυναίγειρος καὶ παῖς πατρὸς ἀγαθοῦ, οὐ
μὴν ἀγαθῶν κρείττων· ἥττηται δὲ Καλλιμάχου το-
σοῦτον ὅσον οἱ κείμενοι τῶν ἑστηκότων καὶ θάρσους
5 ἀγαθοῦ νεκρὸς οὐχ ὁλόκληρος. ὥσπερ δὲ ἅπαν τυγ-
χάνει, καὶ τοῦτο ἐξετάσατε. ἀπέβαινε μὲν εἰς Μα-
ραθῶνα ὁ Δαρείου στόλος μετὰ τὰς ἐξ Αἰγαίου τῶν
νήσων ἁρπαγάς, τῇ δὲ Ἀττικῇ βοηθεῖν ἔδει τὴν
Λακεδαιμονίων εἰρωνείαν μὴ περιμένοντας — ὀξὺς 9
γὰρ ὁ κίνδυνος ἦν — καὶ τῷ στρατηγῷ Μιλτιάδῃ
6 τὴν ταχίστην ἐδόκει τρέχειν. ἐνταῦθα ἦγε τὴν δύ-
ναμιν ἅπασαν ὁ ἐμὸς υἱός, πολέμαρχος ὢν καὶ κατὰ
τὸν νόμον καὶ σπουδὴν ἰδίαν ὅτι θερμοτάτην ἔχων
ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστὰ ἐν τῇ μάχῃ παρασχέ-
7 σθαι· Κυναίγειρος δὲ εἷς τις ὢν τῶν πολλῶν ἠπεί-
γετο. συμμίξαντες δὲ τοῖς βαρβάροις μεμπτὸς μὲν
οὐδεὶς ἦν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις Καλλίμαχος ἔδειξεν
8 αὐτοῖς ὅτι πολέμαρχος ἦν. παρακελευσάμενος γὰρ
αὑτῷ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευ-
θερίας ἀναλῶσαι καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν δύναμιν βα-
σιλέως ἀντιτάξας αὑτὸν ὡς ἂν ἀξιόμαχος ὤν, ἑκὼν

2 καὶ Ω et sic correxerat *O* οὐ *s* ὡς „aut quid simile" *p* 3 μόλις B 4 οὐδ' C 5 ὑπὸ C 8 κρεῖττον A 11 ἐπέβαινε C 12 ἐν αἰγαίῳ C 13 τῷ — ἀττικῷ B 14 λακεδαιμονίαν C 16 τρέχων B ἦγεν A τὴν ἅπασαν δύναμιν C 18 θερμότατα C 23 αὐτὴν B 24 αὐτῷ *s* αὐτῶ Ω σωτηρίας G ℰ' ἐλευθερίας in mrg. G[1] et sic ω 25 ἀναλῶσαι A ἀνηλῶσθαι B ἀναλῶσθαι C 26 αὐτὸν A ἂν om. B

πρὸς τὸν Δαρείου στόλον ἔστη τὴν Ἀσίαν προκαλούμενος καὶ πᾶσαν ἐκ τῶν νεῶν ἐκχεομένην αὐτὸς ἐδέχετο ῥώμῃ ἀνθρώπων κρείττονι καὶ τόλμῃ παραλόγῳ καὶ παντὶ θυμῷ, καὶ πᾶσι συνεπλάκη κατ' αὐτὸ τὸ τοῦ πολέμου στόμα καὶ κατὰ τὴν ἀκμαιοτάτην τῶν βαρβάρων ἐμβολήν, καὶ πᾶσιν ἐξήρκεσεν *οὔτε τὴν ὄψιν ἐκπλαγεὶς ὑπὸ τοῦ τῆς βοῆς συμμιγοῦς πλήθους οὔτε*, τὴν βαρβαρικὴν ἰταμότητα κατ' οὐδὲν ἀξιώσας εἶναι φοβερὰν ἀρετῇ. πολὺν δὲ 9
τῶν πολεμίων ἐργασάμενος φόνον καὶ φόβον εἰς τουτὶ αὐτοὺς ὀργῆς ἅμα καὶ ἀνάγκης κατέστησεν ὥστε τἆλλα πάντα καταλιπόντες τὰ τῆς μάχης χωρία Καλλιμάχῳ πάντες ἐπεχέοντο καὶ Καλλιμάχου πάντες ἐστοχάζοντο καὶ τοῦτο ἦν σπούδασμα ἅπασι τὸ Καλλίμαχον βαλεῖν· τούτου γὰρ παρόντος ἐν τούτῳ εἶναι τὰς Ἀθήνας ἔφασκον. ἔνθα πολλὰ μὲν βελῶν 10
καὶ κοντῶν καὶ ξιφῶν καὶ παντοδαπῶν βλημάτων ὑπεδέξατο, πάσας δὲ αὐτῶν ὑπέμεινε τὰς προσβολὰς ὥσπερ ἐξ ἀδάμαντος ὢν πύργος ἢ τεῖχος ἄρρηκτον ἢ ἀντίτυπος πέτρα ἢ θεὸς ἀνθρώποις μαχόμενος, ἕως πάντα ἀνήλωσε τὰ τῆς Ἀσίας βέλη καὶ καμεῖν ἐποίησε τὴν πολλὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως. πολὺν 11
μὲν οὖν χρόνον ἐν τῷ σώματι διεκαρτέρησεν ἡ ψυχὴ ἐρίζουσα πρὸς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὴν ἀδύνατον

1 προκαλούμενος C et sic correxerat *i* προσκαλούμενος A B *s* 2 ἐκχεομένην ἐκ τῶν νεῶν C 4 πᾶ . . (reliqua charta deleta euanuerunt) A κατ' αὐτὸ τὸ B C κατὰ//////// τὸ A 5 ἀκμαιότητα C 6 ἐμβολὴν A B C et praefixo ℓ' in mrg. F[1] G[1]; iidem in textu συμπλοκὴν 7 οὔτε τὴν ὄψιν ἐκπλαγεὶς ὑπὸ τοῦ πλήθους, οὔτε τὴν ἀκοὴν ὑπὸ τοῦ τῆς βοῆς συμμιγοῦς, τὴν β. *i* Malim: ὑπὸ τῆς βοῆς σ. 11 ἅμα A B τε ἄλλα C παρέστησεν C 13 Καλλιμάχου] ου ex corr. A[1] 14 κατεστοχάζοντο C 17 κοντῶν B C ἀκόντων A βλήματα C 18 ὑπέμεινεν A 21 ἀναλώσει A 22 ἐποίησεν A 23 ἡ ψυχὴ διεκαρτέρησεν ἐν τῷ σώματι C

ἀνθρώποις ἀθανασίαν ἐβιάζετο· ἐπεὶ δὲ ἄνθρωπος Καλλίμαχος ἦν καὶ θνητὸς ἦν καὶ τοῦ σώματος ἀπελθεῖν ἠναγκάζετο τῷ πλήθει τῶν τραυμάτων, ἀπέθανε μέν, οὐκ ἔπεσε δέ, ἀλλ' ἐξιοῦσα ἡ ψυχὴ βεβαίως τῷ σώματι μένειν καὶ καρτερεῖν ἐνετείλατο καὶ μάχεσθαι τὴν δυνατὴν τοῖς ἀψύχοις μάχην. τὸ δὲ ἐπείσθη καὶ βεβαίως ἔμεινεν ὥσπερ ἐρριζωμένον 10
[καὶ] διὰ τοῦ πολέμου τοιοῦτο οἷον αὐτὸ ἐξιοῦσα ἔστησεν ἡ ψυχὴ καὶ πολὺν χρόνον τοὺς βαρβάρους ἐξηπάτησεν· οὐδεὶς γὰρ ᾤετο τεθνάναι τὸν ἑστη-
12 κότα. ὦ Καλλιμάχου φοβεροῦ καὶ νεκροῦ· ὦ στρατιώτου τῆς εἱμαρμένης πολυχρονιωτέρου· ὦ μακροτέρα τῆς ψυχῆς, ὦ πιστοτέρα τοῦ πνεύματος ἀρετή· ὦ σῶμα πολλῶν ψυχῶν ἰσόρροπον· ὦ φρόνημα ὀρθόν· ὦ σῶμα ἔμψυχον· ὦ σῆμα νικηφόρον ὅπλοις καὶ βέλεσι κεκοσμημένον· ὦ πρῶτον Μαραθῶνος τρόπαιον. ὦ τηρήσας ὀρθὴν τὴν ἐλευθερίαν Ἀθηναίοις, ὦ στήσας ἐν αὐτῷ τὴν Ἑλλάδα, οὐκ εἴασας
13 τὰς Ἀθήνας πεσεῖν. ἐπειδὴ δὲ οἱ βάρβαροι τὰ μὲν πεπονηκότες, τὰ δ' ἀφωπλισμένοι, τὰ δὲ πεφοβημένοι, τραπέντες ἔφυγον εἰς τὰς ναῦς καὶ τὴν θάλασσαν περιέβλεπον ἄβατον αὐτοῖς Καλλιμάχου τὴν γῆν πεποιηκότος, πολλὴ μὲν ἦν τοῖς ἡγουμένοις σχολή,

4 ἀπέθανεν — ἔπεσεν, ν ἐφ. utroque loco eraso A 7 ἔμενεν C ἐρριζωμένον C ἐρριζώμενον A B 8 καὶ Ω s quod deleui (cf. p. 17, 20) τοιοῦτον C 11 φοβεροῦ καὶ s (cf. p. 29, 12) καὶ φοβεροῦ Ω 12 εἱμαρμένης A μακροτέρου s „legitur et μακροτέρα (Ω) quod malo" S 15 σῆμα scripsi σῶμα Ω s (cf. p. 16, 16; 17, 2) 17 τηρῆσαν — στῆσαν — ἐάσαν s τηρήσας — στήσας — ἐάσας S 18 ὦ A B δ' ὃς C αὐτῷ scripsi αὐτῶ A B ἑαυτῶ C s 19 ἔπει A ἐπειδὴ B ἐπεὶ C δ' C τὰ μὲν om. B 23 ἦν om. B βουλουένοις σχολὴ A B s βαλομένοις σπουδὴ C διώκειν addendum putat i (et simile quid p legit) uel potius φοβουμένοις scribendum; ἡγουμένοις correxi propter id quod sequitur uerbum ἀκολουθησάντων

εἷς δὲ τῶν ἀκολουθησάντων ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἐγένετο
Κυναίγειρος καί τινος ἁπτόμενος ἀκροστολίου τὴν
χεῖρα ἀπεκόπη ῥαδίως ὥσπερ παιδίον καὶ παρὰ μὲν
τὴν πρύμναν ἔπεσεν ἡ χείρ, παρὰ δὲ τὴν χεῖρα
αὐτός· ἐμήνυσε δὲ τὸ τῆς χειρὸς τραῦμα ψυχῆς καὶ
σώματος τὴν ἀσθένειαν. σὺ δέ, ὦ τέκνον, εἱστήκεις 14
ἔτι καὶ Δάτιδος ἀποπλέοντος ὥσπερ καὶ ταῦτα ἀν-
δρείως ἐπιτηρῶν, τῶν βαρβάρων τὴν φυγὴν καὶ
καθαρὸν γενέσθαι τὸν Μαραθῶνα τῶν πολεμίων,
ὡς ἂν ἐπὶ μηδενὸς μάρτυρος ἀλλοτρίου πεσοίης. 15
ταῦτ' ἐμὲ ἐπὶ τὸν τάφον ἀναβιβάζει, ταῦτ' ἐμοὶ τὸν
ἐπιτάφιον λόγον παραδίδωσιν· ἐμόν ἐστι τοῦ τάφου
τὸ κεφάλαιον. τὸν μὲν δὴ μόγις ἐκίνησα καὶ κεῖσθαι
σὺν τοῖς στρατιώταις παρεκάλεσα· ὁ δὲ εἰσέρχεται
μὲν εἰς τὸν τάφον, ἄξιος δὲ ὑμῖν καὶ ταύτης τῆς
τιμῆς τὸν πατέρα τὸν ἐκείνου προκριθέντα λέγειν
ἐπὶ τῷ κοινῷ σήματι. καὶ γὰρ δίκαιον οὗ ζῶντος ἦν 16
ἡ κατὰ τὸν πόλεμον ἡγεμονία, τούτου καὶ τεθνεῶτος
εἶναι τὰς πρώτας τιμὰς ἐπὶ τῷ τάφῳ. ἡμεῖς ἤγομεν,
ἡμεῖς ἐροῦμεν· ἡμεῖς ὡπλίζομεν, ἡμεῖς ἐπαινεσό-
μεθα· παρ' ἡμῶν ἦν τὰ συνθήματα, παρ' ἡμῶν
ἔστω καὶ τὰ ἐγκώμια. μὴ λυπήσητε Καλλίμαχον 17
συνιέντα μηδὲ καθέλητε τὸν ἀνεστηκότα μηδὲ ἀπο-
χειροτονήσητε τὸν πολέμαρχον τὸν νενικηκότα μηδὲ
ἀτιμότερος ἑνὸς καὶ δευτέρου τῶν νενικηκότων
παρ' ὑμῖν ὀφθῇ. οὐ γὰρ ἐν τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς

1 ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν om. C 2 ἀκροστόλου C 3 παρὰ, πα ex correctura A^1 περὶ B C 4 παρα (sic) A περὶ B C 7 ταύτῃ C 8 τῶν βαρβάρων ἐπιτηρῶν C 10 πεσοίης scribere ausus sum ταυτ' ἐμὲ — ταῦτ' ἐμοὶ scripsi ταῦτά με — ταῦτα μοι Ω s πεσούσης A B s πέσῃς C p πέσειας O 19 τὸν τάφον C 20 ἐροῦμεν C et id coniecerat o εὕρομεν A B s 23 μὴ priore loco C 25 τῶ B^1 τῶν B^2 26 ἡμῖν C ὀφθείη B

σχήμασι καὶ τῇ στολῇ ἀγάλλεσθαι χρὴ μόνον τὴν πο-
18 λεμαρχίαν ἀλλὰ καὶ ταῖς τῶν ἔργων τιμαῖς αὔξεσθαι
τὰς ἀρχάς. οὕτως οὖν σκοπεῖτε. εἰ τῆς μάχης οἱ
παῖδες ἡμῶν περιγενόμενοι τῆς παρούσης ἠμφισβή- 11
τουν τάξεως, τίς πρότερος ἂν διεκρίθη; ὁ ἰδιώτης
ἢ ὁ πολέμαρχος; τίς ἐπῄνεσε τοὺς πεσόντας; οὐχ
ὁ ὁπλίσας; οὐχ ὁ τάξας; οὐχ ὁ τοιούτους παρασχών;
ἐμοὶ μὲν δοκεῖ. ὑμεῖς δέ, τί; ἆρα οὐκ ἄν, εἰ καὶ
μόνον ἴσην τὴν ἀρετὴν ὁ πολέμαρχος τῷ ἰδιώτῃ
παράσχῃ, τὸ πλέον ἂν τῆς τιμῆς τῇ ἡγεμονίᾳ δῶτε;
19 νὴ Δία. οὐκοῦν ἥν, εἰ περιῆσαν ἀμφότεροι, προτί-
μησιν ἔσχε Καλλίμαχος, ταύτην καὶ τεθνεὼς δίκαιος
φέρεσθαι· ἐκ γὰρ ὧν ἦν κρείττων Κυναιγείρου πε-
ριὼν περιόντος, ταῦτα καὶ νῦν ἔχει καὶ τὸ προκε-
κρίσθαι δοκεῖν δι' ἐμοῦ τοῦ πατρὸς αὐτῷ προτιμω-
μένου τῶν ἄλλων πατέρων ὑπάρξει. εἰ δὲ οὐδὲ τὰ
τοιαῦτα *ἔσται παρὰ τῷ πολέμῳ* τεθνηκότι, ποίων
τεύξεται; προεδρεία τις ἔσται αὐτῷ ἑπομένῳ; προε-
τάττετο [τῶν ὀνομάτων] τῶν ἐν ταῖς στήλαις γρα-
φομένων πρῶτος [διότι πρεσβύτερος τούτων ἦν]
ἀπὸ τῆς οἰκείας αὐτοῦ γενέσεως, καὶ διὰ τοῦτο δεῖ

1 ἀγάλλεσθαι (ά in lit. A¹) A probant *Si* et ἀγγέλεσθαι B ἀγγέλλεσθαι C *s p o* 2 ἀυξεσθαι (ἀυξεσ in lit. A¹) A αὔξεσθαι *S* ἀξιοῦσθαι B C *s* 4 ἡμῶν ex ὑμων B¹ παραγενόμενοι C 5 πρῶτος C 6 ἐπήνεσεν, ν eraso A 7 ὁπλίσας scripsi cf. p. 21, 20 πιάσας A C κοπιάσας B *s* 8 ἄρα A 9 τὴν ἀρετὴν ἴσην C 10 τιμῆς A C ἡγεμονίας B τίσι τὸ σχῆμα in mrg. B¹ τῇ ἡγεμονίᾳ om. B 11 εἰπεριῆσαν C εἴπερ ἦσαν A B 12 ἔσχεν, ν eraso A 15 αὐτοῦ C προτιμωμένου τῶν ἄλλων Ω τῶν ἄλλων προτιμωμένῳ *s* προτιμωμένου coniecerat *o* 16 δ' C 17 ἔσται παρὰ τῷ πολέμῳ τεθνηκότι Ω ἔ. π. τ. π. τεθνηκότος *s* ἔσται τῷ πολεμάρχῳ τεθνηκότι *o* Malim: παρέσται τῷ πολεμάρχῳ τεθνηκότι 18 προεδρία B C τίς Ω *s* quod correxi 19 τῶν ὀνομάτων A B om. C 20 πρῶτον, ν a m² addito C διότι — ἦν deleui 21 καὶ om. B

τὸν ἐπὶ τοῖς θαπτομένοις λόγον εἰωθότα ἡμῶν ἀκού-
ειν λεγόντων. ὑμεῖς τοιγαροῦν τὸν στρατηγὸν Μιλ- 20
τιάδην ἐτιμήσατε θείῳ στεφάνῳ. δικαίως οὖν καὶ
τῷ στρατηγῷ τιμή τις ἐδόθη καὶ τῷ πολεμάρχῳ δὲ
γενέσθω γέρας. ὅταν γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ λέγων τὸν
λόγον ἀναβιβάσῃ Καλλίμαχον, τότε φωνὴν αὐτῷ
δότε ἐπι .... τοῦτο πρὸς πίστιν σω-
τηρίας μόνον ἐν τῷ σχήματι. εἰ μὲν γὰρ Μιλτιάδης 21
ὁ στρατηγὸς ἠμφισβήτει τοῦ λόγου, παρεχώρησα ὡς
ἀρχῇ μείζονι· καὶ γὰρ τὸ τὸν ἀποιχόμενον ἄρχοντα
ἔλαττον ἢ πρότερον γέρας σχεῖν .... εἰκός ἐστι τὸ
τῆς μοίρας ἐνδεὲς τῷ πλείονι τῆς τιμῆς παραμυθου-
μένους· τούτου δὲ τῆς πείρας ταύτης ἀφεστηκότος
τίς Καλλιμάχου πρότερός ἐστιν; Εὐφορίων, μὴ λύε 22
τάξιν Μαραθωνίαν· „μηδ᾽ εἰς τὸ πρόσθεν τῷ πολε-
μάρχῳ δίδωσι τὸν λόγον ὁ νόμος τῆς δημοσίας
ταφῆς." καὶ γὰρ εἰ περιὼν τύχοι, οὗτός ἐστιν ὁ τὴν
πρόθεσιν [αὐτῶν] ποιούμενος καὶ καλῶν ἐπὶ τὸν
λόγον καὶ παντὸς ἐπιμελόμενος τοῦ τάφου. ἐκ μὲν 23

3 στεφάνω· δικαίως οὖν καὶ τῶ Ω s στεφάνῳ· δικαίως· εἰ οὖν τῷ i et simile quid p 4 punctum post ἐδόθη posuit s quod deleui δὲ A B s om. C δὴ i 7 δότε ἐπὶ τοῦτο (τούτω B C s) Ω s δώσετε, λείπουσαν i et simile quid suspicatus erat p. Lacunam indicaui quam sic expleas: ἐπι-(φέροντες λεῖπον) τοῦτο πίστην C 9 ἠμφισβήτη C 10 γὰρ om. A τὸ τὸν B C τοῦτον A s καὶ γὰρ τοῦτον ἀποιχόμενον ἄρχοντα οὐκ ἔδει ἔλαττον ἢ πρῶτον (uel πρότερον Addenda p. XIV) γέρας σχεῖν, εἰκὸς γάρ ἐστι — παραμυθεῖσθαι ο καὶ γάρ τοι τὸν ἀποιχόμενον („malim ἀπερχόμενον") ἀρκοῦντα ἔλαττον ἢ πρότερον γέρας σχεῖν, εἰκός ἐστι — παραμυθεῖσθαι i 11 καὶ ante ἔλαττον A s om. B C lacunam indicaui; οἰκτείρειν enim uel simile quid excidisse patet 12 παραμυθουμένους A S παραμυθουμένης B C παραμυθεῖσθαι s 14 πατρὸς post Καλλ. inserit i 15 τοῦ pro τῷ A μηδενὶ πρόσθεν τοῦ πολεμάρχου coniecit S 16 δίδωσιν ὁ νόμος τὸν λόγον C 17 τύχη C s 18 αὐτῶν delevi 19 ἐπιμελόμενος C ἐπιμελούμενος correxerat i ἐπικαλούμενος A B s suspectum habuit S τοῦ om. C

*δὴ τῆς διὰ τῶν ἔργων . . . . πολλοῦ δεῖ Κυναιγείρῳ
πρὸς Καλλίμαχον εἶναι παραβολήν· ὁ μὲν γὰρ ἅπαν-
τας εἰς Μαραθῶνα ἦγε συνθήματι, ὁ δὲ ἐδέχετο· ὁ μὲν
ἐκέλευεν, ὁ δὲ ἐπείθετο· ὧν δ' οἱ πειθόμενοι καὶ κελευ-
όμενοι ποιοῦσιν, αἴτιοι τούτων οἱ πείσαντες καὶ κελεύ-
σαντές εἰσιν ὥσπερ μαθητῶν μὲν παιδεύσεως οἱ διδά-
σκαλοι, χορῶν δὲ ᾠδῆς οἱ χοροδιδάσκαλοι, ναυτῶν
δὲ εὐπλοίας οἱ κυβερνῆται [στρατιωτῶν ἀρετῆς οἱ* 12
*πολέμαρχοι καὶ στρατηγοί], ὥσθ' ὧν Κυναίγειρος
ἐτόλμησεν, καὶ τούτων Καλλίμαχος διδάσκαλος. ἐβόα
γὰρ ἐγκελευόμενος· „μὴ φείδεσθε μήτε χειρῶν μήτε
ὀφθαλμῶν μήτε ὅλων σωμάτων." ὧν δὲ Καλλίμαχος
ἐλαμπρύνετο, τούτων [οὐδὲν] οὔτε εἰς Κυναίγειρον
οὔτε εἰς ἄλλον ἔστι ποιήσασθαι τὴν ἀναφορὰν ἀλλὰ*
24 *μόνον αὐτὸν τὸν πεποιηκότα. καὶ Κυναίγειρος μὲν
νεώτερος ὢν ταῦτα ηὐθαδιάσατο, Καλλίμαχος δὲ
πρεσβύτερος, ὥσθ' ὁ μὲν ἡλικίας θερμότητι τολμη-
ρός, ὁ δὲ ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν ἀρετῆς ἐβεβαίου κρίσιν
καὶ τὴν τοῦ σώματος ῥώμην ἐλάττων καθ' ἡλικίαν*
25 *ὑπάρχων ἐκ μόνης ἀρετῆς ὑπερέβαλλε. Καλλίμαχος
μὲν οὖν ἐν τῇ τῶν δεινῶν ἀκμῇ τοῖς βαρβάροις πα-
ρετάξατο καὶ θαλάττης ἐπιχωριαζούσης δίκην *ἐκ*

1 lacunam indicaui; *κρίσεως* enim uel tale quid excidit cf. p. 7, 2 2 *παραβολῆς* A B 3 *ἦγεν* A 5 *αἴτιον* B 6 *κελεύσεως* C 8 *στρατιωτῶν δὲ* C *στρατιωτῶν — στρατηγοί* deleui 9 *ὁ κυναίγειρος* C 10 *ἐτόλμησε* B C 11 *φείδεσθαι* C *μήτε ὀφθαλμῶν μήτε χειρῶν* C 13 *οὐδὲν* Ω s quod deleui *οὐδενὸς* coniecit S 16 *ηὐθαδιάσατο* A et, *θ* pro *θι* correcto, B *ηὐθαδειάσατο* C 18 *δ'* C *βεβαίου* A *τὴν κρίσιν* C 19 *ἢ* pro *τὴν* s „repone *τὴν*" (Ω) S *ῥώμην* Ω s *ῥύμην* S 20 *ὑπερέβαλε* C 21 *ἀντετάξατο* C 22 *θαλάσσης* C *ἐκ τῆς ἤλιδος* Ω s *ἐκ τῆς Μιλήτου* dubitanter o *ἐκ σύγκλυδος* i Malim *συνήλυδα* quod in *σὺν ἤλιδι* corruptum, deinde, ut aliquo modo intellegeretur, in *ἐκ τῆς ἤλιδος* mutatum puto

τῆς Ἤλιδος* εἰς τὴν Ἀττικὴν τὴν Ἀσίαν ῥέουσαν
ἀπεώσατο, ἐν ᾧ πᾶς ὁ κίνδυνος καὶ τῆς ἀρετῆς ὁ
καιρὸς ἦν· Κυναίγειρος δὲ φευγόντων ἤδη πεφοβη- 26
μένων, ὑπὸ τοῦ Καλλιμάχου τετραμμένων, δεδιωγ-
μένων, εἰς τὴν θάλασσαν συνεληλαμένων, ἐν ταῖς
ναυσὶν ὄντων, λυόντων τὰ ἀπόγεια μιᾶς νεὼς
(ἔσχετο) πρύμνης. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἄκρας εὐτυχίας
καὶ περιττῆς τινος ἀρετῆς τῶν κρατίστων πολέμων
ἄθλους ὑφίστασθαι, τὸ δὲ παντὸς ἤδη καὶ τοῦ τυ-
χόντος διώκειν τὸν φεύγοντα καὶ τοῖς τετραμμένοις
ἐπεμβαίνειν. οὕτω γὰρ δὴ καὶ γυναῖκες ἀνδράσιν 27
ἐπιτίθενται καὶ κύνες κατὰ λεόντων θρασύνονται.
ὅταν γὰρ τὸ τῶν πολεμίων φοβερὸν οἴχηται, τότε
παντὶ τολμᾶν πρόχειρον καὶ τὸ φρόνημα τῶν ἑλόν-
των γίνεται οὐκ ἐξ οἰκείας ἀρετῆς ἀλλ' ἐκ τῆς τοῦ
πολεμίου κακότητος πεπορισμένον· ἀρετῆς δὲ ἀγὼν
ἐν ἀντιπάλῳ μὲν τῆς δυνάμεως, ἀσταθμήτῳ δὲ τῷ
τῆς τύχης κρίνεται. ἃ μὲν οὖν Καλλίμαχος ἠρίστευ-
σεν ἐν τῷ χαλεπῷ τοῦ δρᾶν καὶ φοβερῷ τοῦ παθεῖν
ἐγένετο, ἃ δὲ ἠθέλησε Κυναίγειρος ἐξουσία μὲν τοῦ
ποιεῖν ἦν, ἄδεια δὲ τοῦ μὴ παθεῖν ἤδη τῶν πολε-
μίων τὸ χεῖρον ὡμολογηκότων καὶ τὴν ἀναγκαίαν
σωτηρίαν πυριζομένων φυγῇ. ὅλως δὲ τὰ μὲν Κυ- 28
ναιγείρου Καλλίμαχος παρεσκεύασεν· ἐκ γὰρ τῆς
Καλλιμάχου μάχης προτέρας γενομένης καταπλαγέν-
τες οἱ βάρβαροι τὰ νῶτα δείξαντες παρεῖχον τοῖς
αὖθις ἐπιφερομένοις ῥαδίαν τὴν δίωξιν· τὰ δὲ Κυ-

5 θάλατταν B 7 ἔσχετο scripsi cf. p. 5, 25; 6, 9 ἔσχε s om. Ω πρύμνης Ω πρύμναν s 9 ἄθλους scripsi αὐτοὺς Ω s 14 τολμᾶν παντὶ C 15 ἀλλὰ τῆς C 16 πολέμου C 18 τέχνης B 20 τοῦ μὲν A 21 ἀδεία B C ἀδεεῖ A 24 καλλίμαχον B 25 πρότερον C 27 ῥαδίως A B κυναιγείρῳ C

ναιγείρου δεύτερα καὶ τελευταῖα πεπραγμένα τῶν
29 Καλλιμάχου λαμπρῶν ἀριστείαν αἰτεῖ ὥστε καὶ
τοῦτο τὸν λόγον τῷ θατέρῳ παρασχεῖν. δυνάμεώς 13
ἐστιν ἔργον, οὐκ ἐπιδείξεως· κράτιστον δὲ ἔργον τῆς
τοιαύτης αἰτίας τὸ πρεσβύτατόν [δύναμις] ἐστιν·
ἔργων γὰρ μὴ πρότερον γινομένων οὐκ ἂν εἴη ἐπί-
δειξις. ἀρχὴ δ᾿ οὐκ ἄκαιρός τις ἦν ταῦτα καὶ τῶν
ἐπ᾿ αὐτοῖς εὖ γε τεχνηθέντων αἰτία ὥσπερ τὰ
θεμέλια τῶν οἰκοδομημάτων καὶ τῶν νεῶν αἱ τρό-
πεις καὶ πάντα ὅσα πρῶτα καὶ τὴν ἀρχὴν ἰσχυρὰν
30 ἔχει. ὅπερ δὲ ἡ Μαραθῶνι νίκη ἐδυνάμωσε πρὸς
τὰς αὖθις γενησομένας ἁπάσας κατὰ τῶν βαρβάρων,
τοῦτο καὶ Κυναιγείρῳ τὰ Καλλιμάχου τολμήματα·
διὰ γὰρ τοῦτον ἀνέπνευσαν οἱ λοιποὶ καὶ φεύγοντας
ἰδόντες τοὺς βαρβάρους ἐθάρρησαν· πρὸς γὰρ τοῦ-
τον ὁρῶν τις καὶ ποδῶν καὶ χειρῶν ἠμέλει τὸν ὅλου καὶ
31 παντὸς ὑπεριδόντα τοῦ σώματος. ἔτι δὲ Κυναίγειρος
μὲν ἐκ γῆς πρὸς ναῦν ἐμάχετο, ἐκ τοῦ βεβαίου καὶ
πολλοῦ πρὸς τὴν ἐν τῷ σφαλερῷ καὶ στενῷ, Καλλί-
μαχος δὲ πρὸς ἰσοστασίους αὐτῷ τοὺς βαρβάρους,
ἤδη καὶ γῆς κυρίους, τοὺς ἀποβάντας ἐκ τῶν νεῶν
καὶ τὸν Αἰγαῖον δεδουλωμένους καὶ τὴν κατάπληξιν

2 ἀριστειῶν τί αἰτεῖ; *p* 3 τοῦτο τὸν scripsi puncto post αἰτεῖ (*s*) deleto et post παρασχεῖν posito τὸν τούτου *Ω s* τῶ A *s* τὸ B om. C παρασχεῖν B C *s* παρασχὼν A 4 δ᾿ C 5 αἰτίας om. B καὶ pro τὸ *o*, quo reiecto κρατίστων δὲ ἔργων legendum putauit Addenda p. XIV 5 δύναμις deleui 6 προτέρων B C 7 ἦν A om. B C 8 μετ᾿ B εὖ γ᾿ ετεχνηθέντων B εὐτετεχνηθέντων A τεχνηθέντων C 10 πρῶτον C 11 δὴ *o* ἡ μαραθῶνι νίκη ἐδυνάμωσε A *S* ἡ μαραθωνικὴ δύναμις B C *s* ἡ Μαραθωνικὴ νίκη δύναμις *o* 13 καὶ om. B C 16 ὁρῶν τις C ὁρῶν τίς B ὁρῶντες A καὶ (ante ποδῶν) Boissonadius ad Eunapium p. 565 κἂν *Ω s* ὅλον *s* „repone ὅλον" (*Ω*) *S* 19 τὴν scripsi τὸν *Ω s* τῶ om. C στενῶ, ν ex αρ correcto B[1] 20 ἰσοστασίους ex ἰσοσταδίους B[1] 21 κυρίους τοὺς om. C ἐπιβάντας C

φοβερὰν ἐπιφέροντας ἐκ τῆς τῶν συνειλημμένων
Ἑλλήνων ἁρπαγῆς· καὶ Κυναίγειρος μὲν ἴσως καὶ 32
ζήλῳ τῷ πρὸς Καλλίμαχον καὶ φιλοτιμίᾳ, Καλλίμα-
χος δὲ οὐχ ὑπ᾿ ἄλλου παρωξυμμένος οὐδὲ πρὸς ἕτε-
ρον φιλοτιμούμενος ἀλλ᾿ αὐθαιρέτῳ σπουδῇ. καὶ
Καλλίμαχος μὲν ἀρετῆς παράδειγμα, Κυναίγειρος δὲ
Καλλιμάχου μίμημα, ὁ μὲν τὴν χεῖρα μόνην, ὁ δὲ
ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος· πᾶσι γὰρ μεμάχηται καὶ
τοῦ πολέμου πάντα μείζονα. καὶ ὁ μὲν μιᾷ τῶν
ἀναγομένων ἐπεχείρησε νηί, ὁ δὲ πρὸς πάνθ᾿ ὁμοῦ
τὰ βασιλέως ἔθνη παρετάξατο. ὁ μὲν ἀνόητον ὅλως 33
τὴν ἐπιβολὴν ἐποιήσατο· ἡ γὰρ ἐλπὶς αὐτῷ τῆς
τόλμης ἀδύνατος ἦν. πῶς γὰρ χειρὶ νῆα ἐλάβετο;
τίς δὲ ἂν ἐγένετο τοσοῦτος τῇ δεξιᾷ ὥστε, εἰ μὲν
ἠγνόησε κατασχεῖν οὐ δυνησόμενος, ἀλλὰ προσεδό-
κησε βιάσασθαι τριήρη δακτύλοις; ἠλίθιον τὸ τόλ-
μημα. εἰ δ᾿ εἶδεν ὡς τὸ τῆς πείρας ἀδύνατον, ἀλλ᾿ ὡς
ἐν τοῖς ἀμηχάνοις τόλμα κυρεῖ, ἀλαζὼν ἡ προσ-
ποίησις ἦν. καὶ οὐκ ἀσφαλὴς οὐδὲ ἀναγκαία ἡ
ἐπίδειξις τοῦ ἀπόρου σχήματος καὶ ματαία ἡ σκέψις
διότι οὔτε ἀλαζὼν οὔτε ἀνόητος ἀρετή, οἷοι δὴ καὶ
τυφλοὶ πόνοι πάντες οἱ περὶ τὰς ἀδυνάτους ἐπιθυ-
μίας. χρὴ δὲ ὁρᾶν οὐδὲν πρότερον οὔτε τέχνην 34
ἔργοις ἐπιτιθεμένην οὐδὲ ἀρετὴν λόγοις ἀπειργασμέ-
14 νην ὡς τέλος τῆς ἐπιχειρήσεως εἰ δύνατον ἔτι καὶ

4 δ᾿ C παροξυνόμενος C 8 γὰρ om. C 11 βασίλεια C 14 δ᾿ C 15 οὐ δυνησόμενος Ω s „in altero omittitur negatio" S προσεδόκησεν A 16 δακτύλῳ C 17 εἶδεν A B οἶδεν C s ᾔδει i ἄλλως A B 18 κυρεῖ scripsi κρατεῖ Ω s 20 σκῆψις C 21 ἡ ἀρετὴ C οἷοι δὴ καὶ scripsi cf. p. 29, 5 οἷοι δὲ καὶ Ω s ἄνοοι δὲ καὶ o οἷοι δὴ οἱ i 22 πάντες πόνοι C 24 ἐπιτιθεμένην Ω S ἐπιφερομένην s οὔτε — οὐδὲ scripsi οὐδὲ — οὔτε (οὔτ᾿ B C) Ω s ἀπειργασμένην scripsi ἀπειργομένην Ω s

ληπτὸν τῇ φύσει καὶ δυναμένῳ καὶ πειρωμένῳ ἀν-
δρί. ἡ δὲ ναῦς ὅλη, μεστὴ πληρώματος καὶ τοσαύτης
εἰρεσίας συγκεκροτημένης, πῶς ἦν ἐπιλήψιμος, πῶς
ἀγώγιμος τοσούτῳ ὄγκῳ τῆς ἐλπίδος καὶ τῇ προσ-
35 βολῇ τοῦ τολμήματος; *μὴ τήν τινος μανικοῦ σχή-
ματος τὸ ἄπορον τῆς ἐπιθυμίας καὶ τὸ μάταιον τῆς
προσβολῆς ἄφρον καὶ ἀπέραντον* ἢ ἀνδρὸς οὐ
βουλομένου ναῦν λαβεῖν ἀλλ' ἀπολῦσαι. οὔκουν
ἀρετὴν ἔτι τὴν ἀνόητον τόλμαν νοητέον ἀλλὰ μα-
36 νίαν τὴν ἄχρηστον αὐθάδειαν. εἴποι δὲ ἄν τις εὖ
φρονῶν αὐτῷ· „τί ταῦτα μωραίνεις, Κυναίγειρε, τί
δ' ἐπιχειρεῖς ναῦν κατασχεῖν ἀνθρωπίνῃ δεξιᾷ; τὸ
τόλμημά σου φύσιν οὐκ ἔχει. τίς τοῦτο Γλαῦκος
πόντιος, τίς Τρίτων ἐποίησε; μόνον δύναται μειρά-
κιον ναῦν ἐπαγαγεῖν ἢ [Ποσειδῶνος] δεξιὰ ἀνέμοις
ἁμιλλᾶσθαι; πάρισος τίς εἶς τοσούτῳ πληρώματι;
συναπάξει σε ἡ ναῦς πλέουσα, λήσεις πρύμνης ἐξηρ-
37 τημένος, αἰχμάλωτος ἀκροστολίου γενόμενος." γεγό-
νασιν ἐπὶ ναυσὶ μάχαι καὶ πολλαί· τοιαύτην καὶ

3 συγκεκροτημένη dubitanter o 4 ὄγκω Ω S ὄκνῳ s προβολῇ B 5 τολμήματος· μὴ τὴν τινὸς A τολμήματος· ἢ τολμητὴν τινὸς B τολμήματος· ἢ μὴ τὴν τινὸς C s 6 ἄπορον A S ἄπειρον B C s τὸ ἄπ. τῆς ἐπιθυμίας Ω τῆς ἐπιθυμίας τὸ ἄπ. s 7 ἢ Ω εἰ s 8 βολομένου C ἀπολύσαι Ω ἀπολλύσαι s ἀπολέσθαι i huiusmodi quid scriptum fuisse opinatur i: ἢ ὁρμὴ ἦν τινος μανικοῦ λήματος τὸ τῆς ἐπιθυμίας ἄπορον, καὶ [τῆς πείρας] τὸ μάταιον, καὶ τῆς προσβολῆς ἄφρον καὶ ἀπέραντον· ἢ ἀνδρὸς — ἀπολέσθαι Equidem locum sic restituo: ἦ μήν τινος μανικοῦ τοῦ σχήματος τὸ ἄπορον (cf. p. 27, 20) καὶ τῆς ἐπιθυμίας τὸ μάταιον καὶ τῆς προσβολῆς τὸ ἄφρον καὶ ἀπέραντον, ἢ ἀνδρὸς — ἀπολῦσαι 10 δ' C 12 δὲ B C κατέχειν B C 14 μόνον Ω ς μῶν i μειράκιον] ον add. C² 15 ἀπαγαγεῖν C ποσειδῶνος Ω s quod deleui παιδὸς i δεξιὰ AB δεξιᾶ C 16 ἁμιλᾶται C πάρισος τίς εἶς scripsi cf. p. 15, 14 περινοστήσεις A C s περινοστήσας B 18 ἀκροστόλου C 19 τοιαύτας B C καὶ om. B C

Ὅμηρος διηγήσατο· οὐδέ γε εἷλκέ τις ἐκείνας, ἀλλὰ
πῦρ ἐνέβαλε, δᾷδας ἐκόμιζεν. αὕτη μόνη κατέχει
ναῦν ἡ λαβή. ὁ δὲ σός, ὦ Εὐφορίων, υἱὸς μειράκιον
τολμηρὸν ἦν καὶ τοῦ μὲν σώματος κατεφρόνει, μά-
χεσθαι δὲ εὐβούλως οὐκ ἠπίστατο, οἵαν ἀπώλεσεν
εἰκῇ δεξιάν. διὰ ταῦτα Καλλίμαχος μὲν ἁπάντων 38
ἔτυχεν ὧν ἠθέλησε, πολλοὺς δὲ ἀφώπλισε, πάντας
δὲ ἐφόβησεν, ἐφύλαξε δὲ τὴν στάσιν καὶ τεθνεώς·
ὁ δὲ σὸς υἱὸς ὧδε τὴν ἐπίνοιαν ἐκαρπώσατο. καὶ 39
Καλλίμαχον μὲν οὐχ εἷς ἀπέκτεινεν, ἀλλὰ κοινὸν
ἔργον τῆς Ἀσίας ἐγένετο· πάντα μὲν δόρατα ἐπὶ
τοῦτον ἦλθε καὶ ψαῦσαι Καλλιμάχου φιλοτιμούμενα,
πάντα δὲ ἀκόντια, πᾶσαι δὲ ἐκενώθησαν φαρέτραι
βελῶν, ἅπαντα δὲ τοξεύματα περὶ τοῦτον ἔστη μαρ-
τυρούμενα τὴν κοινωνίαν καὶ πάντα ἀμφισβητοῦντα
περὶ τοῦ νεκροῦ· Κυναιγείρου δὲ τὴν χεῖρα ταύτην
ἀπέκοψαν ὥσπερ ξύλον. Καλλιμάχου μὲν οὖν ἡ 40
τόλμα καὶ μάχη τοῦτο ἐβούλετο, νικῆσαι τὸν βασι-
λέως στρατὸν καὶ τὴν Ἀττικὴν αὐτοῖς ἄβατον εἶναι·
Κυναίγειρος δὲ καὶ φεύγοντας ἡμῖν τοὺς βαρβάρους
ἀνεῖργε καὶ κατεῖχεν ἐν τῇ χώρᾳ τοὺς πολεμίους
καὶ μάχης ἔπραττεν ἀρχὰς δευτέρας. τί ποτε ἂν
ἐποίησεν ἄλλο βασιλεὺς παρών; τοῖς φεύγουσιν ἂν
ἐβόα καὶ τὰς Φοινίσσας ναῦς ἐκράτει. . . . .

1 εἷλκέν A 2 ἐνέβαλλε B C 3 ὦ om. B τολμηρὸν μειράκιον C 5 δ᾽ C 6 ἁπάντων om. C 7 ἐτύγχανεν B C 9 δὲ om. B 10 οὐχ εἷς Schaefer ad Gregor. Cor. *de dialect.* p. 56 οὐδεὶς Ω *s* 12 ἦλθεν A καὶ om. C ψαῦσαι καὶ A B *s* quod correxi cf. p. 20, 11 13 δ᾽ altero loco C 16 κυναίγειρος C 17 ἀπέκοψαν *s* ἀπέκοψεν Ω 18 τόλμη C 20 καὶ om. BC ἡμῖν Ω ὑμῖν *s* ὑμᾶς mauult *O* 21 ἀνεῖργε B ἀνείργει coniecerat *i* ἀναιρεῖ A C *s* 22 ἀρχὴν C 23 φεύγου . . . A ἂν ἐβόα *i* ἀνεβόα Ω ς 24 lacunam indicaui J. Conr. Orellium secutus, uid. ad p. 30, 7.

„ἄφες ἄφες, Κυναίγειρε, μὴ λαμβάνου. μενοῦσιν ἂν 15
41 λαμβάνῃς, πάλιν εὑρήσουσιν ἄλλας ἀποβάσεις. μὴ
κράτει ναῦν ὑπὸ Πανὸς δεδιωγμένην μηδ᾽ ἔχου
τριήρους σὺ παρ᾽ Ἀθηνᾶς *ἀφεψαλωμένης.* ἀφίη-
σιν αὐτὴν ἡ Δημήτηρ καὶ Κόρη· φευγέτω. πάρεστι
Θησεύς, πάρεστιν Ἡρακλῆς· ἀλλ᾽ οὐ κατέχουσι τὴν
ναῦν ὅτι μὴ συμφέρει. ἔχω καὶ πνεύματα συγγενῆ
μᾶλλον σοῦ κατασχεῖν δυνάμενα· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκ-
πέμπει τὸν πόλεμον ἐκ τῆς Ἀττικῆς διὰ τὴν εὔνοιαν
τὴν πρὸς ἡμᾶς, σὺ δέ, ὦ Κυναίγειρε, ναύσταθμον Μη-
δικὸν τὸν Μαραθῶνα ποιεῖς. ὦ Κυναίγειρε, τὴν ναυ-
μαχίαν νικήσει βασιλεύς· τῆς μάχης μόνῳ Κυναιγείρῳ
εἴσεται χάριν. ἄπορον ποιῶν αὐτοῦ τὴν φυγὴν ἀναγ-
42 καίαν αὐτῷ τὴν νίκην εἰργάζου." ἀλλὰ γὰρ οὐχ
[μετὰ τῆς χειρὸς] ὡς (μετὰ) διανοίας ἡμᾶς ἔβλαπτε
— τἀληθῆ γὰρ εἰρήσεται — ἀλλὰ ἄλλως ἐμαίνετο
καὶ τὸν Καλλιμάχου νεκρὸν ὁρῶν εὐδοκιμοῦντα
ἐπεθύμει μετὰ ἄλλου σχήματος ἀπολέσαι τὴν ἀλα-
ζόνα δεξιὰν ὅπως ἂν ἓν γένηται τῶν Μαραθωνίων
διηγημάτων· ἡμεῖς δὲ οὔθ᾽ ἑκόντες οὔτε ἄκοντες

1 μενοῦσιν *s* μένουσιν Ω   2 λάβῃς C   εὑρήσουσιν scripsi εὕρουσιν (sic) A εὕρουσιν B εὕρωσιν C εὑροῦσιν *s* „non placet εὑροῦσιν pro εὑρήσουσιν" *S*   4 ἀφεψαλωμένης A B *s* ἐφεψαλωμένης C et sic Matthaei *Glossaria Gr. minora* vol. I p. 14 n. 23 ἀφεψάλου ἀφιεμένης dubitanter *o* οὐ φεψαλωμένης *i* ἀπεψαλμένης fuisse credo   5 φευγέτω Ω *S* φεύγουσαν *s*   6 θυσεὺς C   7 „non apparet, quisnam loquatur, nisi forte Orellius verum vidit, qui §. 40. ante ἄφες excidisse suspicatur verba: τί δ᾽ ἂν εἶπε [εἴποι] καὶ ἡ πατρίς; Sed hoc quum incertum sit, aliud etiam tentare licet ut legatur: ἔχει ἡ γῆ πνεύματα συγγενῆ." *i*   8 σοῦ non σου Ω   10 ὑμᾶς mauult *o*   11 εἰ pro ὦ *i*   12 νικήσαι C   τὴν μάχην A   13 αὐτοῦ ποιῶν B C   ἀναγκαῖον B   14 εἰργάζου scripsi εἰργάζετο Ω *s*   15 uerba μετὰ τῆς χειρὸς deleui, οὐχ pro οὐ scripsi, μετὰ post ὡς restitui   δι᾽ ἀνοίας B   18 μετὰ ἄλλου Ω μετὰ τοῦ ἄλλου *s* μετά του ἄλλου *i*   20 οὔτ᾽ altero loco C

οὐδὲν ἐβλάπτομεν. εἰ μὲν δὴ πάντες ὅμοιοι Καλλι- 43
μάχῳ κατ᾽ ἐκείνην ἐγένοντο τὴν ἡμέραν, οὐδεὶς ἂν
ἐλείφθη τῶν βαρβάρων καὶ πάσας τὰς ναῦς ἂν
αὐτῶν κενὰς εἵλομεν· εἰ δέ γε εἶδον εἰς τὰς Κυναι-
γείρου λαβάς, ἄκοντες ἂν πάντες οἱ βάρβαροι τὴν
ἧτταν ἀνεμαχέσαντο. Κυναίγειρος μὲν οὖν οὔτε θάρ-
ρος φίλοις οὔτε δέος τοῖς πολεμίοις ἐγένετο, ὃς
δράσας οὐδὲν ἀλλὰ ἀποτμηθεὶς τὴν χεῖρα ἔπεσεν
εὐθὺς ὥσπερ ἑτέραν οὐκ ἔχων ἀλλ᾽ ἐν τῇ δεξιᾷ τῆς
ψυχῆς αὐτῷ κειμένης· τὸν δ᾽ ἐμὸν παῖδα οἱ φίλοι
μὲν ὁρῶντες ἐν τῇ τάξει μένοντα πάντες ἥδοντο,
τρέσαντες δὲ ὑπεχώρουν οἱ βάρβαροι. καὶ τὸ σύμ-
παν, ὁ μὲν ἔπεσεν, ὁ δὲ οὔ. ἀθλητὰς δ᾽ εἶναι τοὺς 44
στρατιώτας ὑπολαβόντες πότερον στεφανώσομεν, τὸν
ὀρθὸν ἢ τὸν κείμενον, τὸν ἑστηκότα ἢ τὸν ἐρριμμέ-
νον; οὐ παύσῃ παραβάλλων ἀνδρὶ χεῖρα καὶ τραῦμα
ἓν μυρίοις καὶ τὸν λειποτακτήσαντα τῷ μακροβίῳ
νεκρῷ καὶ τὸν ἠκρωτηριασμένον τῷ μέχρι νῦν ὁλο-
κλήρῳ; ὁ μὲν ἀφῆκε τὴν ναῦν, ὁ δὲ ἐκράτει τῆς
ἀσπίδος. λέγε νῦν καὶ τραγῴδει πολλάκις· καὶ γὰρ 45
16 Αἰσχύλου πατὴρ εἶ καὶ τὴν χεῖρα ὅρος ἐποίεις. „ἐκ
γῆς ἐναυμάχει“· Δάτις δ᾽ ἐκ θαλάττης ἐπεζομάχει.
„κατέσχε τὴν ναῦν“· καλωδίου τὸ ἔργον· ἄγκυρα
τοῦτο κρεῖττον ποιεῖ. ὁ μὲν ἐλάβετο, ὁ δ᾽ ἀπέκοψε.
„κατέσχε τοὺς πλέοντας“· οἱ δὲ καὶ ὅμως ἐξέπλευσαν.
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περιελθόντες τὸ στρατόπεδον τοὺς 46
μὲν εὑρήσετε χειρῶν ἄνευ, τοὺς δὲ ποδῶν, ἑτέρων

3 ἂν om. C 5 ἄκοντες ἂν πάντες (ἅπαντες s) Ω s ἅπαντες, ἄκοντες αν i 6 ἀνεμαχέσαντο Ω S ἀνεκαλέσαντο s 8 ἀλλ᾽ B C 13 δ᾽ ante οὐ C δὲ ante εἶναι B 15 ἐρριμένον C 20 τραγωδίαν C 21 εἶ om. C 22 ἐναυμάχει scripsi ἐναυμάχεις Ω s δὲ B C θαλάσσης B C 23 ναῦν; mauult s 25 πλέοντας; mauult s

μὲν οὓς, ἑτέρων δὲ κεφαλὰς ἀποτετμημένας τῶν ἄλλων σωμάτων· πολλοὺς ὁμοίους ὄψεσθε Κυναιγείρῳ νεκρούς, Καλλιμάχῳ δὲ οὐδένα. τίς γὰρ σοὶ ἰσοστάσιος νεκρός; τίς γὰρ πιστὸς οὕτω στρατιώτης
47 *εἰς μάχην; νῦν σε μᾶλλον, ὦ Καλλίμαχε τέκνον, ἐθαύμασα Κυναιγείρου πεσόντος ὑπὸ πληγῆς μιᾶς, ὦ πολλὰ τοιαῦτα λαβὼν τραύματα καὶ μὴ κεκινημένε. οὐδεὶς σὲ Περσῶν διελὼν ἄπεισιν ὡς τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὰ σώματα οὐκ ἀκινάκῃ Μηδικῷ, οὐ κοπίδι Περσικῇ, οὐκ αἰχμῇ Βαβυλωνίᾳ, οὐ πελέκει Φοινικίῳ. ὦ μόνε τῶν ἀποθανόντων οὐ πεσὼν καὶ μόνε μὴ ζῆν ἀπιστούμενε ἔστης μαρτυρούμενος τὴν νίκην τῷ σχήματι καὶ τῆς ψυχῆς ἀπελθούσης ὅμοιος*
48 *ἦσθα τῷ μαχομένῳ. ὢ τοῦ μεγάλου θαύματος· νῦν πρῶτον ἀθάνατος ὤφθη νεκρός. ὦ παῖ, μάντευμα ἄρα σου τοῦ κάλλους καὶ τῆς μάχης καὶ τοὔνομα ἦν. ἀνακάλει νῦν πολλὰ τὸν Κυναίγειρον ᾧ καὶ τὸ συμβὰν ὄνομα ἄδηλον [εἶναι] τῷ ἐρευνᾶν βουλομένῳ.*
49 *ὁ σὸς πάρεργον τοῖς βαρβάροις ἐγένετο, ὁ δὲ ἐμὸς υἱὸς δι' ἀρετῆς περιουσίαν καὶ τῆς μάχης ὅλης ἐκράτησε καὶ τῆς νῦν τελουμένης τιμῆς γέγονεν αἴτιος. τῶν γὰρ ἄλλων πολεμάρχων δειλίαν ἐντιθεμένων τῷ πλήθει ἡ τούτου ψῆφος προσγενομένη τὴν ὅλην συμβολὴν ἐποίησε καὶ ὅπως δεῖ ἀπομάχεσθαι καὶ*

2 *πολλοὺς δὲ* B *ὁμοίως* B 3 *γρ. σοι* S (Ω) om. *s* 7 *κεκινημένος* C 11 *φοινικῷ* *s* „malim *φοινικίῳ* ut in altero codice" S (Ω) 12 *μὴ* om. C *ζῆν ἀπιστούμενε* scripsi cf. p. 20, 10; 35, 3 *ζηλούμενε* Ω *s* 15 *πρῶτος* C 16 *σου* om. B C 17 *ἀνακάλει — κυναίγειρον* om. B C *ὦ* A B *ὡς* C 18 *ὄνομα ἄδηλον* scripsi *ἄδηλον εἶναι ὄνομα* Ω *s* *ᾧ καὶ τὸ συμβὰν ἄδηλον εἶναι ὄνομα τῷ ἐρευνᾶν βουλομένῳ, ὃς .... ἐγένετο. ὁ* *s* *ᾧ καὶ τὸ συμβὰν ἄδηλον ὄνομα* (uel uerbis transpositis: *τὸ συμβὰν ὄνομα ἄδηλον*) *φανεῖται τῷ ἐρευνᾶν βουλομένῳ, ὃς .... ἐγένετο. ὁ* *i* 19 *ὁ σὸς* B C *ὃς* A *δ'* C 22 *τιθεμένων* B 24 *ἐποίησεν* A

τολμᾶν ἐκύρωσεν ὥστε παντὸς ἂν καὶ μόνος καὶ
μάλιστα τοῦ κατορθώματος αἴτιος νομίζοιτο. καὶ 50
τοῦτο μὲν αὐτῷ πρὸς πάντας ἐστίν, πρὸς δὲ τὸν
Κυναίγειρον καὶ μάλιστα. τῷ ἑνὶ γὰρ τούτῳ σε καὶ
ἀνανταγωνίστῳ νικήσομεν ἐρωτήματι. Κυναίγειρος
θαυμαστὸς καὶ τολμηρὸς ἦν ἀνήρ· οὐ μέχρι τοῦ
βίου; οὐ μέχρι τῆς ψυχῆς; ἀλλ' ὡμολόγησε θάνα-
τον καὶ τῷ κοινῷ τῆς φύσεως ἡττήθη νόμῳ. Καλλι-
μάχου δὲ ἡ ἀρετὴ ἀόριστός ἐστι καὶ φύσεως περιτ-
τοτέρα μόνη καὶ τὴν ψυχὴν ὑπερβαίνει. ἀγαθοὺς
μὲν στρατιώτας πολλοὺς εὕροις [Μακεδόνας], Καλ-
λίμαχον δὲ μόνον ἀνείκαστον τὸν ἐν τῷ βίῳ [μόνον]
μεμαχημένον, τὸν μηδὲ ἐν τῷ θανάτῳ καμόντα ἀλλὰ
καὶ μετὰ τὸν βίον ἄνδρα ἀγαθὸν γενόμενον καὶ τοὺς
κοινοὺς τῆς φύσεως καὶ ἀρετῆς παρελθόντα ὅρους.

17 ὦ καὶ καλλίμαχε καὶ καλλίνικε, ἄτρωτε καὶ πολύ-
τρωτε, πῶς σε ἄν τις ἐπαινέσειε κατὰ τὴν ἀξίαν; οὐ
γὰρ Αἰσχύλου καὶ τοιούτων ποιητῶν καὶ ῥητόρων
ἄξιος ἀλλά τινος Ὁμήρου τραγῳδίας [ἢ τραγικῆς
φωνῆς]. ὦ κοινὲ τῆς Ἀσίας σκοπέ· ὦ σκυλεύσας τῷ
θανάτῳ τὴν στρατιὰν βασιλέως καὶ πλεῖστα λάφυρα
τῶν βαρβάρων τὰ βέλη κατασχών· ὦ σεμνὸν ἀνάθημα

3 ἐστί B C 7 ὡμολόγησεν A 9 ἄριστός A B φυσει B 10 μόνη Ω s μονὴ dubitanter o 11 εὕρῃς B Μακεδόνας deleu. i 12 μόνον ἀνείκαστον τὸν ἐν τῷ βίῳ μόνον μεμαχημένον Ω nisi quod μὲν post τὸν inserit C[1] ἀνείκαστον τῶν ἐν τῷ βίῳ μόνον μεμαχημένον s qui pro ἀνείκαστον ἀνίκητον legendum esse suspicatur. alterum μόνον deleui 13 μεμαχημένων o probat i cui post ἀνείκαστον καὶ inserendum uidetur 13 τὸν δὲ C μὴδὲ ἐν A B μηδὲν s „repono μηδ' ἐν" S μὴ ἐν C 15 προελθόντα A 16 καὶ καλλίμαχε A καλλίμαχε B C 17 ἐπαινέσειεν A 18 τοιούτου ποιητοῦ καὶ ῥήτορος C 19 τραγωδίας ω τραγω δ ℒ'. in mrg. G[1] τραγικοῦ G γικῆς — σκοπὲ in lit. B[1] ἢ τραγικῆς φωνῆς deleui 22 ἀνάθεμα A

52 πολέμου· ὦ καλὸν Ἄρεως ἄγαλμα· ὦ πολέμαρχε
πολεμάρχου θεοῦ δεινὸν εἴδωλον τῆς Ἀσίας τὰ το-
ξεύματα περιβεβλημένον· ὦ μόνος ἐνδὺς τὴν τοῦ
πολέμου στολήν· ὦ σχῆμα ἐλευθέριον, ὦ σχῆμα
Μαραθώνιον· ὦ μὴ κλίνας τὴν Ἑλλάδα· ὦ τῆς
φύσεως περισσότερε· ὦ δύο μεγάλας μάχας Δαρείῳ
καὶ θανάτῳ μεμαχημένε· ὦ κοινὸν καὶ ζώντων καὶ
νεκρῶν κατόρθωμα· ὦ μὴ μετὰ ζωῆς τὴν ἀρετὴν
53 ἀφείς· ὦ φρόνημα πλέον τοῦ βίου· ὦ νεκρὲ ζώντων
μαχιμώτερε. εἶχεν ἄρα ψυχὴν ἀριστὴν νεκρὸς καὶ
δευτέραν καὶ μεγίστην διὰ τῆς ἰδίας δυνάμεως πο-
λεμοῦσαν καὶ ἀγωνιζομένην. ὦ πρῶτος ἡμῖν δείξας
ἀνθρώπων νεκροῦ μάχην· ὦ θανάτῳ τοὺς πρὸς βίον
τρέχοντας ἕλκων ἐπὶ διαδικασίαν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα
πάντα ἔπραξεν ὁ Καλλίμαχος, τῷ πολέμῳ δὲ θνή-
σκων ὡς στρατιώτης πατρίδος ὑπερμαχῶν ἀθάνατον
τὸ σῶμα μετὰ τοῦ σχήματος ἔστησεν· ἔμεινε γὰρ ὡς
54 ὡμολόγησε τῇ ψυχῇ. ὦ μεγάλη στάσις· ὦ τῇ γῇ
σύμψυχε· ὦ ῥίζας ἐξ ἀρετῆς βαλλόμενος· ὦ φυτὸν
Μαραθώνιον. ὦ δήμων βεβαιότερε καὶ νήσων λαμ-
πρότερε· τοῖς βαρβάροις μὲν Ἐρέτρια ἡρπασμένη
πλεῖ καὶ Νάξος αὔτανδρος ἐν ταῖς ναυσὶν ἐτέθη,
Καλλίμαχος δὲ ἀκίνητός ἐστι, τῶν ὀρῶν στασιμώτε-
ρος καὶ τῶν σκοπέλων βεβαιότερος. καὶ γῆ μὲν
ἐσείσθη πολλάκις καὶ νήσους ὅλας εἶδον ἄνθρωποι
φερομένας, τὸν δὲ ἕνα νεκρὸν ὁ τοσοῦτος οὐ διέσεισε
55 πόλεμος. ὦ τεῖχος ἀρετῆς Ἀττικῆς· ὦ μέγιστον τῶν

1 ἄρεος B C ἄγαλμα Ω s „γρ (αι) ἀνάθημα" S 2 ἀξίας B 4 στολή (ν charta deleta euanuit) A ἐλευθερίου B 8 ζωῆς scripsi ζώντων Ω s 10 ἀρετὴν A 12 ἀνθρώπων δείξας ἡμῖν C 17 ἔμεινεν — ὡμολόγησεν A 19 βαλλόμενε C 20 δόμων B 21 ἐρέτρια B ἐρετρία C ἐνέτρεια A 26 διέσεισεν A 27 ἀττικῆς ἀρετῆς B C

*Μαραθωνίων θαυμάτων καὶ θειότατον· ὢ τῶν ἐκεῖ
φασμάτων ἐξαίρετον. ἔστη νεκρὸς εὐσχήμων ἐν τῇ
πρώτῃ στάσει, νεκρὸς τὸν θάνατον ἀπιστούμενος,
αἰσχυνόμενος πεσεῖν, καὶ γέγονεν ἔμψυχος καὶ τε-
θνεὼς ὤν. ὢ βλέπων καὶ μιμούμενος τῆς ψυχῆς τὴν
ὁδόν. ἐγὼ καὶ τὴν ψυχὴν ἔκ τ᾽ ἀφανοῦς οἶμαι τότε* 56
*συμμάχεσθαι καὶ παροῦσαν ἐγγυᾶσθαι ἀνέχειν τὸ
σῶμα. ὢ μεγάλῳ φάσματι κεκοσμημένε. τοῦτ᾽ εἶδε*
18 *Πολύζηλος, ἐκεῖνο τὸ θαῦμα Καλλίμαχος ἦν. ἦν μὲν
γὰρ καὶ ζῶν ἔτι δεινὸς τοῖς πολεμίοις καὶ ἀκόρεστος
μάχης ἕστηκε βοῶν· „ὦ Δαρείου δοῦλοι βάρβαροι,
οὐ Σκύθαι ταῦτα οὐδὲ (Ἴστρος) ποταμὸς οὐδὲ πλά-
νης ὅμιλος οὐδὲ ἅμαξαι *ζηλούμεναι* ἀλλ᾽ Ἀττική
[καὶ Πελοπιδῶν]· ἐν ταύτῃ ἕστηκα καὶ περιμένω τίς
πρῶτος ἀπόλλυται. καὶ πολλὰ βαλλόμενος καὶ το-
ξευόμενος ὥς τισιν ἄνθεσι στεφανούμενος λέγω·
βάλλετε καὶ μὴ φείδεσθε. τί δ᾽ οὐ βάλλετε; ἐγὼ
δέομαι βελῶν, ἐπεὶ χωρεῖ τὸ σῶμα τόπον ὑγιῆ ἔχον.
τί τοὺς ἀθλίους Ναξίους, τί τοὺς ταλαιπώρους Ἐρε-
τριεῖς περιέστητε; ἐμοί, ἐμοὶ τὸ τοῦ πολέμου δί-
κτυον περιτείνατε. τίς Δάτις, τίς Ἀρταφέρνης; ἰδού,
ὢ πάντες, ἐγὼ ἕτοιμος. θυέτω μέ τις, εἰ δύναται·
βασιλεὺς σαγηνευσάτω, εἰ ἔξεστιν." ἐπεὶ δὲ πᾶς* 57

5 *καὶ μιμούμενος* scripsi *ἢ μιμούμενος Ω ὢ μιμούμενος s* 8 *τοῦτ᾽ εἶδε i τουτὶ δὲ Ω s* 10 *τοῖς* om. B C 11 *ἕστηκεν* A *βοηθῶν* C 12 *Ἴστρος* addidi Possinum secutus 13 *ζηλούμεναι* A B *s ζητούμεναι* C an *ἐξαλεόμεναι*? 14 *καὶ πελοπιδῶν* A B *s* quod deleui *καὶ πελοπίδαι* C *καὶ Πέλοπος χθὼν p καὶ ἡ Πελοπιδῶν i ἐνταῦθα* C 15 *πρῶτον* C *ἀπόλυται* A 18 *ἐπεὶ Ω s ἔτι· ἔτι i* „Gravior etiam foret (oratio) verbis sic scriptis: *ἐγὼ δέομαι βελῶν ἔτι· βελῶν ἔτι χωρεῖ τὸ σῶμα*" idem *ὑγιὲσ* A 20 *περιέστητε; ἐμοί, ἐμοὶ* scripsi *ἐμοὶ* (*ἐμὲ* B) *περίστητε ἐμοὶ Ω s* 21 *Ἀρταφέρνης o ἰνταφέρνης* A *s τισαφέρνης* B *τισσαφέρνης* C 23 *βασιλεῖ* C

ἀνὴρ ὅλα τὰ βέλη ἐπ᾽ αὐτῷ ἔπηξεν, ἔχαιρε λέγων
πρὸς ἑαυτόν· „τὴν Ἀσίαν ἀπεδύσαμεν" καὶ τοῖς
συστρατιώταις παρήγγελλεν· „παίετε κατακεντοῦντες
αὐτοὺς καὶ μὴ φείδεσθε· οὐκέτι γὰρ ἔχουσι βέλη.
58 γυμνοὺς ὑμῖν αὐτοὺς ἐποίησα." οἱ δὲ βάρβαροι
πάντες ἐπειρῶντο μὲν καὶ πᾶς ἔβαλλεν, κινῆσαι δὲ
οὐδεὶς ἠδύνατο οὐδὲ καθελεῖν τὸν ἄνδρα πεπηγότα
οἱ τὰ μεγάλα καθελόντες ποτὲ χώματα, οἱ βιασάμε-
νοι τὸν Βόσπορον ἄγαν ὄντα ῥοώδη καὶ Σκυθικὴν
θάλασσαν· ἀλλὰ πᾶς μὲν ἔβαλλε καὶ πᾶς ἐφονεύετο
καὶ τῷ Καλλιμάχῳ προσέπιπτεν *ὃς καθάπερ προ-
νενευκότι λίθῳ πρὸς θάλασσαν* ἐρείσας ἑαυτοῦ τὸ
σῶμα τελευταῖον τοιοῦτον εἶπε τὸν λόγον πρὸς ἑαυ-
59 τόν· „στῆθι, Καλλίμαχε, ἀκίνητος." οἱ δὲ ὥσπερ
τείχει προσβαλόντες καρτερῷ πλέον οὐδὲν ἔδρων·
ἐκρύπτετο γὰρ ὑπὸ τῆς τῶν βελῶν περιβολῆς. ἔνθα
δὴ πολλοὶ μὲν κάμνοντες ὑπὸ τῶν Καλλιμάχου βλη-
μάτων ἀπώλοντο καὶ πολλοὶ παρ᾽ αὐτὸν ἔπιπτον
60 ἑστηκότα· Δάτις δὲ ὁρῶν ὠργίζετο τῷ νεκρῷ καὶ
τοῖς βαρβάροις ἐνεκελεύετο· „οὐ κλινεῖτε, οὐκ ἀναι-
ρήσετε τὸν φιλόνεικον νεκρόν; ἄνθρωπε δαιμόνιε,
μετὰ τοσούτων αἰσχύνῃ πεσεῖν; ἔτι μένεις; ἔτι μάχῃ;
πόσας ἔτι ψυχὰς ἔχεις; οἴμοι νικᾷ νεκρὸς ἡμᾶς
Ἀθηναῖος. ἄνδρες, μηκέτι βάλλετε· ἀποθνήσκοντες

3 συστρατιώταις A C *s* στρατιώταις B *S* (ad p. 37, 16) παρήγγελλε B παρήγγελε C κατακενοῦντες B 4 οὐκέτι B C οὐκἔτι A 6 ἔβαλλε B C κινῆσαι B C incerta scriptura praeter νῆσαι litteras in A 11 ὃς καθάπερ προνενευκότα λίθον πρὸς θάλασσαν uel ὃς ἐοικὼς προνενευκότι λίθῳ πρὸς θάλασσαν *o* ὃς καθάπερ προνενευκώς τις λίθος πρὸς θάλασσαν *i* καθάπερ προνενευκότι λίθῳ θάλασσα ὃς scribendum censeo cf. p. 19, 20; 24, 22 13 τελευτῶν C εἶπεν A τὸν om. B 15 προβαλόντες C 16 περιδρομῆς (βολῆς superscr. B[1]) 18 ἀπώλλοντο B 19 δᾶτις A 20 κλινεῖτε A C *s* καινεῖτε B κινεῖτε *S* 23 νεκρὸς ἡμᾶς ἀθηναῖος νικᾶ C

Ἀθηναῖοι γίνονται μαχιμώτεροι. ὦ δέσποτα Δαρεῖε,
τίς σε ἐξηπάτησεν; ἐπ᾽ ἀθανάτους ἡμᾶς ἀνθρώπους
ἔπεμψας πεσεῖν οὐκ εἰδότας. αἱ δοκούμεναι Πέρσαις
καὶ Μήδοις καὶ Μάγοις τέχναι ἀπρακτοῦσιν· Ἀθη-
ναίων γὰρ οἱ νεκροὶ μάχονται παρ᾽ αὐτοῖς καὶ δεξιὰ
19 νεκροῦ πολεμοῦσα μέρος τῆς μάχης ἐγένετο." βασι- 61
λεὺς δὲ ἰδὼν αὐτὸν ὀρθὸν ὅπλοις πολλοῖς περιβε-
βλημένον ἐβόα· „φεύγωμεν, πλέωμεν· ἤδη γὰρ
ἤγειραν Ἀθηναῖοι τρόπαιον." τοιαῦτα, τέκνον, πα-
ρέσχες τοῖς βαρβάροις δόγματα. ὦ σεμνὸν πολέμου 62
τέρας· ὦ τῶν συμμάχων θεῶν ἄξιον θέαμα. σοὶ μὲν ὁ
Πὰν ἐβοήθησεν, σοὶ δὲ Ἥρα συνεκρότησε καὶ Παλλὰς
ὑπερήσπισεν ὡπλισμένη. περὶ σὲ μὲν ἔστη Ἡρακλῆς,
ἔστη δὲ Θησεὺς σεμνυνόμενοι· σὲ δὲ χρὴ καὶ προτιμᾶ-
σθαι τῶν Μαραθῶνι κειμένων καὶ τὸν πατέρα τὸν σὸν
ἐπὶ σοί τε καὶ τοῖς σοῖς στρατιώταις ἀγορεύειν λόγον
ἁρμόττει. τοίνυν, Εὐφορίων, ἀπελθὼν τὸν σεαυτοῦ 63
νεκρόν, τὸν χαμαί, τὸν ἐν ὄχλῳ νεκρῶν καὶ πεπα-
τημένον, θάπτε καὶ θάπτε τὴν χεῖρα ἣν [τῷ πελέκει
τις ἀπέκοψε τὴν Κυναιγείρου δεξιάν] ὅπλῳ γυναι-

2 *ἀνθρώπους ἡμᾶς* B C 4 *μάγοις*] *μ* ex *π* B[1] 7 *δ᾽ ἂν* „*si praesens in pugna illum uidisset*" *o* at uide p. 11, 14 *ὀρθὸν αὐτὸν* C 8 *φεύγομεν* A 9 *τοῖς βαρβάροις παρέσχες* C 11 *τέρας Ω S πέρας s* *σοὶ* A *s σὺ* B C *S* *ὁ Πὰν s ὁ πᾶν* A *ὦ πὰν* C *S* et, *πὰν* ex *πᾶν* a m[1] correcto, B 12 *ἐβοήθησεν* A *ἐβοήθησε s ἐβοήθησας* B C *ἐβόησας S* *σοὶ* A *s σὺ* B C *S* *Ἥρα Ω s πέρα S* *συνεκρότησε s συνεκρότησεν* A *συνεκρότησας* B C *Παλλὰς s πολλὰς* A B *πολλῶν* C 13 *ὑπερήσπισεν* A B *s ὑπερήσπισας* C *παρὰ* B 14 *σεμνυνόμενος* C 15 *ἐν μ.* C *τὸν σὸν* B C *τὸν ὼν* (sic) A 16 *στρατιώταις Ω s* „repono *συστρατιώταις* ut pag. praecedente [36,3] *καὶ τοῖς συστρατιώταις παρήγγελλε*, ubi tamen alterum exemplar *στρατιώταις* habet, ut hic" *S* 17 *ἁρμόττον* C 18 *νεκρῶν* (altero loco) A *νεκρὸν* B om. C *καὶ πεπατημένον Ω s καὶ πεπατημένων o καταπεπατημένον i.* equidem *κείμενον* uel simile quid ante *καὶ* excidisse putauerim 19 *θάπτε* priore loco om. A *τῷ — δεξιάν* deleui 20 *γυναικείῳ i*

κῶν τις ἔτεμεν οὐκ αὐτοῦ μὲν ὑπάρχουσαν, ἐκείνου δέ. ἀκροστόλιον γὰρ οὖσαν τῆς νεὼς ἀπέκοψεν αὐτὴν καὶ τῶν ἀπειλητικῶν λήρων ἐπέσχε τὴν γλῶσσαν ὡς οὖσαν τῶν ἄλλων μερῶν ἀκρατεστέραν. αἱ μὲν γὰρ *ἄλλαι δεξιαὶ τῶν στρατιωτῶν* πρὸ τῶν ἱερῶν θυρῶν ἔμειναν ὑπὸ σπάρτων ἐχόμεναι ἐν τῷ
64 τῆς λαβῆς σχήματι· ἡ δὲ τῆς πρύμνης ἀπεκρούσθη μηδὲ ξύλου κατασχοῦσα Σιδονίου. σὺ δέ, ὦ τέκνον, καὶ τὴν παλαιὰν δόξαν τοῦ σοῦ πρώτου γένους ἐπιστώσω· αὐτόχθονες μέν ἐσμεν ὡς ἀληθῶς [τρεῖς παῖδες παλαιοί], οὕτως ἀνέσχε Καλλίμαχον ἡ μήτηρ [καὶ τὸν μὲν Ἡρακλέους], γέννημα οὕτω λαμπρὸν

1 ἐκείνου δὲ om. C 2 γὰρ A B δὲ C et in mrg. A^1 2 ἀπειλητήρων s „in altero ἀπειλητικῶν (Ω) quod malo" S ἐπέσχεν A γλῶσσαν A γλῶσαν C γλῶτταν B 4 μερῶν B C ε μελῶν superscr. A^1 5 ἄλλαι — στρατιωτῶν Ω s uid. Herodot. VI 91: ἑπτακοσίους γὰρ δὴ τοῦ δήμου ζωγρήσαντες (Αἰγινητέων οἱ παχέες) ἐξῆγον ὡς ἀπολέοντες, εἷς δέ τις τούτων ἐκφυγὼν τὰ δεσμὰ καταφεύγει πρὸς πρόθυρα Δήμητρος θεσμοφόρου, ἐπιλαβόμενος δὲ τῶν ἐπισπαστήρων εἴχετο· οἱ δὲ ἐπείτε μιν ἀποσπάσαι οὐκ οἷοί τε ἀπέλκοντες ἐγίνοντο, ἀποκόψαντες αὐτοῦ τὰς χεῖρας ἦγον οὕτω, χεῖρες δὲ ἐκεῖναι ἐμπεφυκυῖαι ἦσαν τοῖσι ἐπισπαστῆρσι. locum hunc a Polemone respici uidit Jo. Conr. Orellius cui adsentiens Fr. Jacobs πάλαι — στασιωτῶν scribendum putauit. equidem in ἄλλαι uocem Αἰγιναῖαι latere, tum uero uerba τῶν στασιωτῶν (ita enim cum Jacobsio corrigendum) ut a scholiasta adposita delenda esse suspicor 6 σπάρτων (non σπαρτῶν) Ω 8 μηδὲ i μήτε Ω s ξύλα B C αον σιδονίου superscr. A^1 τῶν σιδονίων B σιδονίων C 9 παλαιὰν A B πάλαι ex παλαὶ C^2 πρώτου om. C γένους] lineolam subduxit uel A^1 uel A^2 10 μὲν ἐσμὲν B C ἐσμὲν A^1 ἔσμεν in mrg. A^2 τρεῖς παῖδες παλαιοί deleui 12 ἡρακλέους, litteris κλέους lineola subducta a m^2 deletis, in fine paginae, κλέως initio paginae sequentis A ἡρακλέος B C in uerbo ἡρακλέος desinunt D H I. quae secuntur manus recentior scripsit in A B E F, manus prior in C G καὶ — Ἡρακλέους om. s γέννημα scripsi γεννάδα Ω γεννάδαν s

καὶ τόσον ὑπὲρ τῆς πατρίδος σπουδαῖον ὡς ὑπὲρ αὐτῆς προέσθαι τοι ἐπὶ θαύματι τὴν ψυχήν. ἐμὸν τοιγαροῦν, ὦ Εὐφορίων, εἴη τὸ τοῖς ἐπιταφίοις πρῶτον τὸν παῖδα κοσμεῖν καὶ τὸν ἐπινίκιον τραγῳδεῖν. σὺ δὲ τὸν σὸν μεθύστερον θρήνει συγχωρούντων τῶν δικαστῶν.

2 *τοι* scripsi *Ω* *οἱ* delendum censet *S* *δὴ* *i* 5 *τέλος* A B *ὁ τοῦ καλλιμάχου πατὴρ* C

ΕΚ ΤΩΝ
ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ
ΔΙΟΔΩΡΟΥ
ΒΙΒΛΩΝ ΕΚΛΟΓΑΙ

Καλλινίκου εἰς τὰ πάτρια Ῥώμης. pag. 256 Allatii

Οὔτε ἡ καθ' ὑμᾶς γῆ πρὸς ἕτερον οὐδὲν εὐαρ-
μόστως εἶχε πλὴν βασιλείας οὔτε ἡ βασιλεία πρὸς
ἄλλο χωρίον οὐδὲν πλὴν ταύτης ἐχώρησεν· ἡ δὲ τῶν
φόρων σύνταξις οὔθ' ὑμετέρα πλεονεξία γίγνεται
οὔτε τῶν διδόντων ζημία, ἀλλ' εἰς τὸ μάχιμον γένος
δαπανωμένη δι' ἐκείνων πάλιν εἰς τοὺς διδόντας
ἐπάνεισιν ὥστε δανείσμασι προσεοικέναι τὸ διδόμε-
νον μᾶλλον ἢ φόρων ἀπαγωγῇ. . . . . Ἀλέ- 257
ξανδρος μὲν γὰρ οὐδὲν τῶν περὶ Κλέαρχον σεμνό-
τερον διεπράξατο ἀνδρῶν κρατήσας ἀνανδρίᾳ συν-
τρόφων, ἐκκλίνας τοὺς εἰδότας νικᾶν, πρὸς δὲ
Πέρσας ἀγωνισάμενος τοὺς παιδευθέντας ἡττᾶσθαι
ταὐτὸν παθὼν τοῖς ὄναρ εὐτυχοῦσιν, ἐν τῇ τῆς
εὐτυχίας ἀκμῇ καταλύσας αὐτὴν καὶ τοσοῦτον ἄρξας
τὸν ἅπαντα χρόνον ὅσος ὑμῖν οὐκ ἀρκεῖ τὴν ὑμετέ-
ραν ἐπελθεῖν. . . . . τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς
εἴρηται τυφλῶν εἶναι ζημίαν τὸ μὴ τὸν ἥλιον βλέ-
πειν· ἐγὼ δ' ἂν ἐπὶ τῶν θεωμένων φήσαιμι τὴν
ἴσην εἶναι ζημίαν εἴ τις μὴ ταύτην θεάσαιτο. καὶ
τῶν παρελθόντων εἰς φῶς ὅσοι μὲν ἀπείρατοι τῆς 258
ὑμετέρας ἔμειναν, νόθον τινὰ βίον ὡς εἰπεῖν διαν-

1 ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ ἐκ τῶν, εἰς τὰ πάτρια Ῥώμης a 2 ἡμᾶς a 3 εἶχεν B a 9 ἐπαγωγῇ a 16 ἡμῖν a

τλοῦσιν, ὅσοι δὲ ἐν πείρᾳ γεγένηνται, γνήσιοι τοῦ βίου μέτοχοι καὶ πλέον τῶν ἑτέρων διαλλάττουσιν ἢ τῶν βεβήλων οἱ τελεσθέντες.

Ἁλοῦσά τις φαρμακείας οὐχ οἵα τε ἦν καυθῆναι· ὑπέσχετό τις γυνὴ καύσειν αὐτὴν καὶ ἔκαυσεν. ἀξιοῖ Ἀδριανὸς ὁ ῥήτωρ καὶ ταύτην καῆναι.

Πρὸς μὲν τὸ λέγειν ὡς οὐ τὰς κεκτημένας τὴν
τέχνην ὁ νόμος ἀλλὰ τὰς ἐπὶ κακῷ χρησαμένας
ἀπαιτεῖ τιμωρίαν, εὐχερὲς ἀπ' αὐτοῦ ποιήσασθαι τοῦ
νόμου τὴν διδασκαλίαν· ὁ γὰρ οὐ τὴν φαρμακεύ-
σασαν εἰπὼν ἀλλὰ τὴν φαρμακίδα καὶ τῇ προσηγορίᾳ
239 τῆς τέχνης τὴν τιμωρίαν ὑποθείς, δῆλός ἐστι μισῶν
τὸ δρᾶσαι δύνασθαι. καὶ γὰρ ὅσα μὲν τῶν ἀδικη-
μάτων τόλμης ἔχεται μόνης, ἐκ τοῦ πραχθῆναι διε-
λέγχεται, ὅσα δ' ἐστὶ τέχνης καθάπερ φαρμακεία,
ταῦτα καὶ πρὸ τῆς πράξεως ἀπὸ τῆς γνώμης δια-
βάλλεται. καὶ γὰρ τοὺς τέχνας ἀφ' ὧν ἐστι τὸ δύ-
νασθαι βλάψαι προσλαβεῖν μανθάνοντας ἀπ' αὐτῆς
ὑποπτεύειν ἀνάγκη τῆς ἐπιθυμίας. οὐ γὰρ χρὴ τὸ
παθεῖν ἀναμείναντας οὕτως ἀμύνασθαι ζητεῖν τοὺς
ἐξ ὧν ἔπαθον δρᾶσαι δυνηθέντας ἀλλὰ πρίν τι πα-
θεῖν ὑποπτεύειν τὸ δρᾶσαι δύνασθαι. τί τοίνυν; ὁ
240 φαρμακεύς ἐστι λῃστὴς ὡμολογημένος προτείνων τέ-
χνην ἀδικημάτων, ἄσκησις ἐπιβουλῆς, παρανομίας

2 διαλάττουσι a 4 *ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΤΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ* μελέται τινὲς a τις om. B a φαρμακίας a οἷά a 11 φαρμακεύουσαν a 16 δὲ a 22 δυνηθέντας B a μὴ δυνηθέντας A

ἐπάγγελμα, ἰσχὺς ἀσεβημάτων. ἐπεὶ καὶ τῶν θηρίων τουτωνὶ τῶν ὁμοτέχνων ὑμῖν, ὦ γύναι, τὰ πολλὰ κολάζομεν οὐδὲν ὑπ᾽ αὐτῶν προαδικηθέντες ἀλλὰ τὴν δύναμιν αὐτῶν μεμισηκότες, ὅτι κἀκείνων τι ἕκαστον ἔχει φάρμακον ἐν τῇ φύσει. καὶ γὰρ εἰ τῷ δυνηθῆναι λαθεῖν οὐ πεφώρασαι περὶ ὧν ἔδρασας, ἀλλ᾽ ὅτι δύνασαι δρᾶσαι πεφωραμένη δώσεις ὡς δράσασα δίκην, εἰ καὶ μέχρι νῦν δεδύνησαι λαθεῖν. καὶ τί δεῖ λέγειν περὶ σοῦ; εἰ μὲν γὰρ ἐμίσεις τὴν τέχνην, οὐκ ἂν ἐμάνθανες· εἰ δὲ ἔχεις τὴν ἐπιστήμην, ἐφθόνεις, οὐκ ἐμίσεις· κολάζει γάρ τις ὃ φεύγει, 241 ζηλοτυπεῖ δὲ ὃ μετ᾽ ἄλλων ἔχει. καὶ γὰρ λῃστὴς ἤδη λῃστὴν ἀπέκτεινεν ὑπὲρ σκύλων ὠργισμένος καὶ τύραννον καθεῖλέ τις μοναρχεῖν ἐθέλων. τοιοῦτόν τι γεγένηται καὶ τὸ νῦν ὑπὸ σοῦ τετολμημένον· μοναρχίαν φαρμακείας οἴει σεαυτῇ διαπεπρᾶχθαι τὴν κοινωνοῦσαν τῆς τέχνης μετακεχειρισμένη.

Μισθοφόροι τὸν ποταμὸν τοῖς πολεμίοις ἐπήγαγον καὶ ἀπαιτοῦσι τὸν μισθὸν παρ᾽ Ἀμφικτύοσι δικαζόμενοι.

Οὐκ ἐπαναλώσαμεν τῷ πολέμῳ χρόνον, ἀλλὰ προσέθεμεν τῇ νίκῃ τάχος· ὑμεῖς δὲ ἀποστερῆσαι 242 τὸν μισθὸν διεγνώκατε τὸ πλεονέκτημα τῆς εὐτυχίας ἔγκλημα ποιούμενοι καὶ οὐδὲ ἐκεῖνο συνίετε ὅτι πολλοὶ συμμαχήσαντες, οὐ μέντοι κρατήσαντες τὰ συνωμολογημένα χρήματα παρὰ τῶν συμμαχίας τυ-

5 τὸ *a*   6 λαθεῖν A B Huetius μαθεῖν *a*   22 δοκιμαζόμενοι *a*

χόντων κομίζονται, διότι τῶν συμμαχούντων ἕκαστος συμβαλλόμενος τὴν γνώμην οὐκ ἐπαγγέλλεται τὴν τύχην. ὢ τὸ παράδοξον τοῦτο τόλμημα ἡμῶν. στρατόπεδον ὅλον ποταμῷ βάλλεται καὶ κλύδωνι χερσαίῳ παρασύρεται καὶ χειροποιήτῳ χειμῶνι βαπτίζεται. ὢ μὴ πεζομαχήσαντες ἡμεῖς μόνον ἀλλὰ καὶ χωρὶς νεῶν ναυμαχήσαντες. αὔτανδρον οἴχεται τὸ τῶν 243 πολεμίων στρατόπεδον καὶ πάνδημος ἐν ἠπείρῳ μέσῃ τοὺς ἐχθροὺς κατείληφε ναυαγία. κῦμα δεδιδαγμένον ἠγείρετο καὶ ῥοῦς κεκελευσμένος ἐγίνετο καὶ ποταμὸς ὑπὸ συνθήματος ῥεῖν προσετάττετο. ὢ μὴ μόνον ἀνδρῶν ἀλλὰ καὶ ποταμῶν ἐστρατηγηκότες.

(Ἐκ τῶν) Ἰαμβλίχου ἱστοριῶν Βαβυλωνιακῶν.

Δεσπότης δούλου κατηγορεῖ ἐπὶ μοιχείᾳ τῆς οἰκείας γαμετῆς ἐξηγησαμένης ὡς ὄναρ τούτῳ ἐν τῷ τῆς Ἀφροδίτης ἱερῷ ἐμίγη.

Ὅτι μὲν οὐδεὶς ἂν ἑκὼν ἐπὶ τοιαύτην δίκην ἔλθοι καὶ ταῦτα σοὶ μέλλων, βασιλεῦ, χρήσασθαι 244 δικαστῇ ὃς οὐ μόνους τοὺς τῶν κρινομένων ἐξετάζεις βίους ἀλλὰ καὶ τοὺς τῶν κατηγορούντων τρόπους, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν συνομολογήσειέ μοι. ἔστω δὲ καὶ τοῦτο τεκμήριον τοῦ τὴν κατηγορίαν εἶναι τὴν

5 ὥ A 7 νηῶν *a* 8 πάνδημον — ναυάγιον *a* 13 ἰαμβλί^χ ἱστοριῶν βαβυλωνιακῶν sub finem praecedentis fragmenti in mrg. ab eadem manu adscriptum habet A quod huc reuocaui; om. B *a* 23 συνομολογήσει ἐμοί B *a*

γινομένην ἀληθῆ τὸ καὶ τὴν ὑπόθεσιν εἶναι τῷ
μέλλοντι κατηγορεῖν ἀηδῆ· τὴν γὰρ τοιαύτην δίκην
ἡ νικηθεῖσα μὲν ἀδικεῖ, ἀτυχεῖ δὲ ὁ νικήσας. παραι-
τοῦμαι δὲ συγγνώμην ἔχειν μοι οὐ κατηγορεῖν βε-
βουλευμένῳ ἀλλὰ σιγᾶν μὴ δυναμένῳ, οὐ μόνον ὅτι
ἀφόρητόν ἐστιν ἀδίκημα μοιχεία, ἀλλὰ καὶ ὅτι τῷ
κοινῷ τῆς αὐτῆς ὕβρεως ἴδιόν τι τὸ ταύτης πρόσε-
στιν. ὁ γὰρ μοιχὸς δοῦλός ἐστι καὶ τὴν ψυχὴν τα-
πεινὸς κἂν ταύτῃ καλὸς εἶναι δοκῇ, δοῦλος δὲ οὐδὲ
ἄλλου τινὸς ἀλλ' ἐμός· ἔδει δὲ καὶ ταύτης δοῦλον 245
αὐτὸν ἀλλὰ μὴ δεσπότην εἶναι. ποιεῖ δὴ τὴν μοι-
χείαν περιττὴν καὶ μᾶλλον αἰσχρὰν ἄμφω συνελ-
θόντα, ἡ τῆς μεμοιχευμένης δόξα καὶ ἡ τοῦ μοιχεύ-
σαντος ἀδοξία. δέομαι δέ σου, βασιλεῦ, πρὸς ταῦτά
μοι βοηθῆσαι ὑπὸ μὲν γυναικὸς ὑβρισμένῳ, ὑπὸ δὲ
δούλου παρευδοκιμημένῳ, νεμεσῆσαι δὲ καὶ τούτοις
ἐν μὲν τοῖς ἔργοις λαθεῖν δεδυνημένοις, ὑπὸ δὲ τῶν
θεῶν μεμηνυμένοις. ἀπορῶ δέ, πότερον αἰτιάσομαι
θατέρῳ σύμβουλον καὶ διδάσκαλον γεγονέναι τῶν
ἁμαρτημάτων. οὗτος μὲν γὰρ μειράκιόν ἐστιν, ὁ δὲ
τοιοῦτος πεισθῆναι μᾶλλον ἢ πεῖσαι πιθανὸς εἶναι
δοκεῖ καὶ διέφθαρται μᾶλλον ἢ διέφθαρκεν· αὕτη δέ 246
ἐστι γυνή, εὐεξαπάτητον δὲ εἶναι δοκεῖ γυνή· ὥστε
τῷ μὲν τὸ τῆς ἡλικίας ἀσθενές, τῇ δὲ τὸ τῆς φύ-
σεως τοιοῦτον συναγωνίζεται. συνελὼν οὖν λέγω·
συναμφότεροι καλοί. δοῦλον οὖν τίς προετίμησεν
ἀνδρός; ὡραῖος γάρ ἐστι καὶ καλὸς εἶναι, βασιλεῦ,
κἀμοὶ δοκεῖ καὶ πολλάκις αὐτὸν ὁ μωρὸς πρὸς ταύ-
την ἐπήνεσα ὡς εὖ μὲν τὸ πρόσωπον ἱστάντα, ὑγροῖς
δὲ τοῖς ὄμμασιν ἐμβλέποντα, ἐπήνεσα δὲ αὐτοῦ

1 τῷ pro τὸ B *a* 2 δίκην *a* νίκην A B 9 δοκεῖ *a* 11 δὲ *a* 14 αὐτά *a*

πολλάκις καὶ χεῖρας ἄκρας ὡς λευκὰς καὶ κόμας ταύτας ὡς ξανθάς. καὶ ταῦτα ἄρα λέγων ἐδίδασκον ταύτην ἐρᾶν. οἶδας δὲ καὶ σύ, βασιλεῦ, ὡς ἔστι ταῦτα ἀληθῆ. οὐδὲ γὰρ κατέλιπεν αὐτὸν τὸ κάλλος
247 οὐδὲ φοβούμενον, ἀλλ' ἔλαμψε μὲν ὑπὸ τοῦ δέους ἡ παρειά, τὸ βλέμμα δὲ οὐκ ἀπήνθησεν οὐδὲ λυπουμένου· παρέστηκε δέ σοι δεδεμένος, ἀλλ' ἐπέπρεψεν αὐτῷ καὶ τὰ δεσμά. φθόνος σοι καταρᾶται καὶ τῶν κακῶν ὁ κίνδυνός σε κοσμεῖ πονηρὲ καὶ καλέ, — ὀκνῶ δέσποτα λέγειν, ὅτι σήμερον καὶ καλλίων ἐγένετο. οὐκ ἐλεεῖς με, βασιλεῦ; μοιχὸν ἀνὴρ ἐπαινῶ καὶ ταῦτα τῆς μεμοιχευμένης ἀκουούσης, φοβοῦμαι δὲ μὴ καὶ σήμερον τὸ κάλλος αὐτῷ βοηθήσῃ. . . . . ἐπῄνουν αὐτὸν οὕτως, ὑπώπτευον δὲ αὐτοῦ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν πλάνην καὶ τὰ πολλὰ κινήματα καὶ τὸ ἀποβλέπειν τῆς κύλικος ἔξω καὶ τοὺς ὅρους
248 τῶν οἰνοχόων ὑπερβαίνειν. τηρήσας δὲ εἶδον ἀμφοτέρων αὐτῶν νεύματα, τὸ μὲν παρ' αὐτοῦ πεμπόμενον, τὸ δὲ παρ' ἐκείνης συναντῶν· πάντα δὲ ὁμοῦ παρῆν ἐπ' αὐτούς, νεότης οἶνος κάλλος, προσῆν δὲ τούτοις ἐγὼ τῆς μοιχείας συναγωγεύς, ὁ τοῦ κάλλους ἑρμηνεύς. ᾤμην δὲ αὐτοὺς νουθετήσειν τὴν μὲν ἀνυπόδετον ἐκπέμψας, τὸν δὲ πατεῖσθαι καταβαλών. ὁ δέ, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἠτιμάσθη πατούμενος, ἀλλ' ἐπατήθη μᾶλλον ἐλεούμενος καὶ γυναικῶν ἐν ὕπνοις. . . . . ἡ μὲν φίλανδρος οἰκουρεῖ, ἡ δὲ φιλότεκνος ὠδίνει, ἡ
249 δὲ ἔριθος ἐργάζεται, ἡ δὲ ἐρῶσα μοιχεύει, ἡ δ' ἐμίγη. ἕκαστος ἡμῶν τῶν ὀνείρων ἑαυτὸν ἀναμνησάτω, τί μὲν ὀνειροπολεῖ τὰ πολλά, τί δ' ὁρᾷ. τοξότης τόξον,

2 ἄρα A 7 ἐπέτρεψεν B 13 βοηθήσει a 27 ἡ δ' ἐμίγη Walz εἰ δὲ μήγε A B εἰδεμίγε a 29 δὲ a

ἱππότης ἵππον, βασιλεὺς θρόνον· αὕτη δὲ μοιχόν. ἑάλωκας, ὦ πανουργοτάτη γυναικῶν· εὕρηκά σε αὐτῷ τῷ μειρακίῳ παρακειμένην. τὰ γὰρ νυκτερινά σου φιλήματα τῶν μεθ' ἡμέραν ἐστὶν ὑπομνήματα· ἃ ποιεῖς ἐγρηγορυῖα, ταῦτα καθεύδουσα μελετᾷς. ἐνύπνιον γὰρ ἀνθρωπίνης σπουδῆς εἴδωλόν ἐστιν. καὶ συγκατάκεισαι μὲν ἐμοί, σχολάζεις δὲ ἐκείνῳ, καὶ παρ' ἐμοὶ μὲν τὸ σῶμα, παρ' ἐκείνῳ δὲ ἡ ψυχή, κἀμοὶ μὲν καθεύδεις, ἐκείνῳ δὲ οὔ.

Τοῦ αὐτοῦ

Περὶ προόδου τοῦ Βαβυλωνίων βασιλέως 250

Τὸ ἅρμα, ἐφ' ᾧ φέρεται ὁ βασιλεύς, ἅπαν ἐλέφαντός ἐστιν εἰργασμένον ἐγγύτατα ἀπήνης Ἑλληνικῆς, αἱ δὲ ἡνίαι τῶν ἵππων εἰσὶ πορφυραῖ ταινίαι· ἐφέστηκε δὲ ὁ βασιλεὺς σκευὴν ἐσκευασμένος ἐξαίρετον ἐν ᾗ μήτε θηρᾷ μήτε δικάζει μήτε θύει ἀλλὰ πομπεύει μόνον. ἔστι δὲ ἁλουργὶς χρυσῆ· ἐξ ἴσου γὰρ ὁ χρυσὸς ὕφανται τῇ πορφύρᾳ. φέρει δὲ καὶ σκῆπτρον ἐλεφάντινον ᾧ τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν μετέωρον ἐρείδεται. ἡγοῦνται δ' ἱππεῖς σκηπτοῦχοί τε καὶ σατράπαι καὶ ἱππάρχαι καὶ χιλιάρχαι οἷς τι μέτεστι τοῦ ἔργου, οἱ μὲν πεζοὶ ἀργυράσπιδες, ἔτι 251
δὲ ἀργυροθώρακες καὶ χρυσοθώρακες, ψελίοις μὲν τὰς χεῖρας, στρεπτοῖς δὲ τοὺς τραχήλους κεκοσμημένοι· περὶ δὲ ταῖς κεφαλαῖς οὐ κράνη περιτίθενται ἀλλὰ ἐπάλξεων σημεῖα καὶ πύργων στεφανοῦντα τὴν κεφαλὴν καὶ σκέποντα. καὶ ταῦτα μὲν ἀργύρου καὶ

2 ἑώρακά B *a* αὐ τῷ A 3 τῷ addidi παρακειμένην scripsi περικειμένην AB *a* 6 ἐστι A *a* 21 ἵππαρχοι — χιλίαρχοι *a* 23 ψελλίοις A B *a* quod correxi 24 δὲ A δὲ δὲ B δὲ δὴ *a*

χρυσοῦ πεποιημένα· ἔστι δὲ ἄλλα καὶ λιθοκόλλητα τοῖς κρείττοσιν, ὀλίγοι δὲ καὶ στεφάνοις χρυσοῖς ἀναδέδενται οἷς ἂν ἐκ βασιλέως δοθῇ. οἱ δ' ἐφ' ἵππων ἐλαύνουσι Νισαίων, τῶν μὲν τὸν πολεμικὸν τρόπον ἐσκευασμένων προμετωπιδίοις τε καὶ στερνιδίοις καὶ παραπλευριδίοις· καὶ παραμηρίδια τοῖς ἱππεῦσι περίκειται· τῶν δὲ εἰς πομπὴν ἠσκημένων
252 *χρυσοχαλίνων πάντων ὥσπερ εὐδαιμόνων γυναικῶν ζωστῆρές τε καὶ τελαμῶνες καὶ ἔφιππα οὐδὲν οὐδὲ τούτων ἐστὶν ὃ μὴ χρυσήλατόν ἐστιν ἢ χρυσόπαστον. τρίχες δὲ τῶν ἵππων οὖλαι διαπλέκονται καθάπερ πλόκαμοι γυναικῶν καὶ διαδοῦνται καὶ περισφίγγονται πορφυραῖς τε καὶ ποικίλαις ζώναις, αἱ δὲ ἐν ταῖς ἱππολοφίαις ἔνθεν τε καὶ ἔνθεν αἰωροῦνται καὶ καθίενται κατὰ τῶν αὐχένων, αἱ μὲν ἁπαλαί, αἱ δὲ ὀρθαί, αἱ δὲ οὖλαι, αἱ μὲν φύσει πεφυκυῖαι, αἱ δὲ διὰ τέχνης ἠναγκασμέναι. πλάττουσι δὲ αὐτῶν καὶ βαδίσματα καὶ βλέμματα καὶ νεύματα καὶ φρονήματα, ἐνίων δὲ καὶ τὰ φρυάγματα καὶ χρεμετίσματα. πομπευτὴς γὰρ ἵππος πάντα διδάσκεται.*
253 *πρῶτον μὲν γὰρ αὐτὸς ἐκτείνας εἰς τὸ ἔδαφος τοὺς πόδας καὶ χαμαιπετὴς γενόμενος ἀναβάτην λαμβάνει καὶ τρυφῶντα καὶ κάμνοντα, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ σοβαρώτερον πεπαιδευμένος οὐκ εἰς γαστέρα καθίεται ἀλλ' εἰς γόνατα πίπτει, ἵνα δοκῇ τὸν ἱππέα δέχεσθαι καὶ προσκυνεῖν· ἔπειτα παρέχει ὑγρὰν τὴν ῥάχιν καὶ κραδαινομένην ἐν τῷ δρόμῳ δίκην ἑρπετοῦ, διδάσκει δὲ καὶ ῥυθμίζειν ἑαυτὸν καὶ σχηματίζειν καὶ ταῖς ῥισὶν ἐμπνεῖν καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐμβλέπειν καὶ*

4 *ἐλαύνουσι Νισαίων a ἐλαύνουσιν σαίων* A B 6 *παραπλευριδίοις καὶ* om. A *a* 14 *τε* om. B *a* 26 *παρέχειν* A 27 *διδάσκοι* A

ὑψαυχενεῖν καὶ σοβεῖν καὶ γαυριᾶν καὶ πάντα ὅσα καὶ ἀθλητὴς ἐπιδείκνυσι τῷ θεάτρῳ. ἐκ δὲ τούτων ὁ μὲν ἵππος εὐειδέστερος φαίνεται, ὁ δὲ ἱππεὺς σοβαρώτερος γίνεται.

Τοῦ αὐτοῦ. 254

Θανάτου καταφρονήσας ἄνθρωπος δεσπότην οὐκ ἔχει.

Τὰ ἐνύπνια ὑπὸ μὲν τοῦ δαιμονίου πέμπεται, ὑπὸ δὲ τῆς ἑκάστου ψυχῆς τῶν ὁρώντων πλάττεται· καὶ τῆς μὲν φύσεως αὐτῶν ὁ θεός ἐστι χορηγός, τῆς δὲ ἰδέας ἡμεῖς αὐτοὶ δημιουργοί.

Φιλαίτιοι τὰς φύσεις εἰσὶν οἱ βάρβαροι καὶ πρόχειροι τὰς ὁρμάς, ὀλίγα μὲν χρώμενοι τοῖς λογισμοῖς, τὰ πολλὰ δὲ τοῖς πάθεσιν εἴκοντες.

Ὅταν ὁ ἔρως ζηλοτυπίαν προσλάβῃ, τύραννος ἐκ βασιλέως γίνεται.

Ὀξεῖς οἱ τῶν ἐρώντων λογισμοὶ καὶ πρόχειροι 255
ὑποπτεῦσαι, δεινοὶ δὲ εἰκάσαι, ἔνθεοι δὲ μαντεύσασθαι.

Πάντας μὲν ἀνθρώπους ἐξίστησιν ἔρως, εὐνούχους δὲ ποιεῖ φονικωτέρους ὥσπερ οἶνος Σκύθας· φονᾷ γὰρ Σκύθης μὲν πιών, εὐνοῦχος δὲ ἐρῶν.

ἐκ τοῦ Διοδώρου.

Περὶ δύο ἀνδρῶν ἀριστευσάντων ἐν πολέμῳ καὶ ἀγωνιζομένων περὶ πρωτείων.

Μετὰ ταῦθ' ὁ μὲν βασιλεὺς ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ἐκ τῶν τραυμάτων προέθηκε κρίσιν ἀριστείου. κα-

5 τοῦ αὐτοῦ om. B *a* 23 ἐκ τοῦ διοδώρου in mrg. ab eadem manu AB, *ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΤΙΝΟΣ ΠΕΡΙ* δύο ἀνδρῶν κ. τ. λ. *s* 27 κατεβόησαν B

τέβησαν μὲν οὖν ἐπὶ τὸν ἀγῶνα δύο, Κλέοννίς τε καὶ Ἀριστομένης, ὧν ἑκάτερος εἶχεν ἴδιόν τι πρὸς δόξαν. ὁ γὰρ Κλέοννις ὑπερασπίσας τὸν βασιλέα πεπτωκότα τῶν ἐπιφερομένων Σπαρτιατῶν ὀκτὼ νεκροὺς ἐπεποιήκει· καὶ τούτων ἦσαν δύο ἡγεμόνες ἐπιφανεῖς· πάντων δὲ τῶν ἀναιρεθέντων ὑπ' αὐτοῦ τὰς πανοπλίας ἐσκυλευκὼς ἐδεδώκει τοῖς ὑπασπισταῖς, ἵν' ἔχῃ σημεῖα τῆς ἰδίας ἀρετῆς πρὸς τὴν κρίσιν. πολλοῖς δὲ περιπεσὼν τραύμασιν ἅπαντ' ἔσχεν ἐναντία, μέγιστον παρεχόμενος τεκμήριον τοῦ μηδενὶ τῶν πολεμίων εἶξαι. ὁ δ' Ἀριστομένης ἐν τῷ περὶ τοῦ βασιλέως ἀγῶνι πέντε μὲν ἀνῃρήκει τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τὰς πανοπλίας ἐσκυλεύκει τῶν πολεμίων ἐπικειμένων· καὶ τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα διεφύλαξεν ἄτρωτον, ἐκ δὲ τῆς μάχης ἀπερχόμενος εἰς τὴν πόλιν ἔργον ἐπαινούμενον ἔπραξεν. ὁ μὲν γὰρ Κλέοννις ἀσθενῶς ἐκ τῶν τραυμάτων διακείμενος οὔτε βαδίζειν καθ' αὑτὸν οὔτε χειραγωγεῖσθαι δυνατὸς ἦν· ὁ δ' Ἀριστομένης ἀράμενος αὐτὸν ἐπὶ τοῦ σώματος ἀπήνεγκεν εἰς τὴν πόλιν, οὐδὲν δὲ ἧττον κομίζων τὴν ἰδίαν πανοπλίαν, καὶ ταῦτα τοῦ Κλεόννιδος προέχοντος τῶν ἄλλων μεγέθει τε καὶ ῥώμῃ σώματος. τοιαύτας δ' ἐχόντων ἀφορμὰς εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν ἀριστείων κρίσιν ὁ βασιλεὺς ἐκάθισε μετὰ τῶν ταξιαρχῶν κατὰ τὸν νόμον. προλαβὼν οὖν τὸν λόγον ὁ Κλέοννις τοιούτοις ἐχρήσατο λόγοις.

Βραχὺς μέν ἐστιν ὁ περὶ τῶν ἀριστείων λόγος· κριταὶ γάρ εἰσιν οἱ τεθεαμένοι τὰς ἑκάστων ἀρετάς· ὑπομνῆσαι δὲ δεῖ με διότι πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἄνδρας ἑκατέρων διαγωνισαμένων ὑφ' ἕνα καιρὸν καὶ τόπον

7 ὑπερασπισταῖς A 8 ἵνα B s

ἐγὼ πλείους ἀπέκτεινα. δῆλον οὖν ὡς κατὰ τὴν αὐτὴν περίστασιν ὁπότερος ἐν ἀριθμῷ τῶν ἀναιρεθέντων προτερεῖ, προτερεῖ καὶ τοῖς εἰς τὸ πρωτεῖον δικαίοις. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ σώμαθ' ἑκατέρων ἐμφανεστάτας ἀποδείξεις ἔχει τῆς ὑπεροχῆς· ὁ μὲν γὰρ πλήρης ὢν τραυμάτων ἐναντίων ἀπελύετο τῆς μάχης, ὁ δ' ὥσπερ ἐκ πανηγύρεως ἀλλ' οὐ τηλικαύτης παρατάξεως ἐξιὼν οὐκ ἐπειράθη, τί δύναται πολεμίων σίδηρος. εὐτυχέστερος μὲν ἴσως Ἀριστομένης, ἀγαθώτερος δ' ἡμῶν οὐκ ἂν δικαίως κριθείη. πρόδηλος γὰρ ὁ ὑπομείνας τοσαύτας διαιρέσεις τοῦ σώματος ὡς ἀφειδῶς ἑαυτὸν ἐπέδωκεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ὁ δ' ἐν πολεμίων συμπλοκῇ καὶ τηλικούτων κινδύνων τηρήσας ἑαυτὸν ἄτρωτον εὐλαβείᾳ τοῦ παθεῖν τι τοῦτ' ἐνήργησεν. ἄτοπον οὖν εἰ παρὰ τοῖς ἑωρακόσι τὴν μάχην ὁ τῶν πολεμίων μὲν ἐλάττους ἀνελών, τῷ δ' ἰδίῳ σώματι κινδυνεύσας ἧττον προκριθήσεται τοῦ πρωτεύοντος ἐν ἀμφοτέροις. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ μηδενὸς ἔτι κινδύνου ὑπάρχοντος βαστάσαι τὸ σῶμα καταπεπονημένον ὑπὸ τῶν τραυμάτων ἀνδρείαν μὲν οὐδεμίαν ἔχει, σώματος δ' ἴσως ἰσχὺν ἐπιδείκνυται. ἱκανά μοι ταῦτα εἴρηται πρὸς ὑμᾶς· πρόκειται γὰρ ἀγὼν οὐ λόγων ἀλλ' ἔργων.

Παραλαβὼν δ' ἐν μέρει τὸν λόγον Ἀριστομένης, θαυμάζω, φησίν, εἰ μέλλει περὶ ἀριστείων ἀμφισβητεῖν ὁ σωθεὶς τῷ σώσαντι· ἀναγκαῖον γὰρ ἢ τῶν δικαζόντων αὐτὸν ἄνοιαν καταγινώσκειν ἢ τὴν κρίσιν δοκεῖν ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν

2 *ὁπότερος* A B *s* *ὁ πρότερος* I. Bekkerus 3 *προτερεῖ* ex *προτερῇ* A[1] *προτερεῖ* bis poni iussit L. Dindorfius 4 *σώματα* B *s* 8 *ἐξιὼν* *s* *ἐξ ὢν* A B *ἐπειράθη*] *ϑ* pro *σϑ* ex ras. A 9 post *μὲν*: *οὖν* *s* 13 *τηλικούτων* A B *τοιούτων* *s* 17 *ἥττων* ex *ἧττον* B[1]

τότε πεπραγμένων ἔσεσθαι. οὐ μόνον δὲ Κλέοννις δειχθήσεται κατ' ἀρετὴν λειπόμενος ἀλλὰ καὶ τελέως ἀχάριστος· ἀφεὶς γὰρ τὸ τὰ συντελεσθέντα ὑπ' αὐτοῦ καλῶς διαπορεύεσθαι διέσυρε τὰς ἐμὰς πράξεις, φιλοτιμότερος ὢν ἢ δίκαιος· ᾧ γὰρ καὶ ἰδίας σωτηρίας τὰς μεγίστας ὀφείλει χάριτας, τούτου τὸν ἐπὶ τοῖς καλῶς πραχθεῖσιν ἔπαινον διὰ φθόνον ἀφήρηται. ἐγὼ δὲ ὁμολογῶ μὲν ἐν τοῖς τότε γεγενημένοις κινδύνοις εὐτυχὴς ὑπάρξαι, φημὶ δὲ πρότερον ἀγαθὸς γενέσθαι. εἰ μὲν γὰρ ἐκκλίνας τὴν τῶν πολεμίων ἐπιφορὰν ἄτρωτος ἐγενόμην, οὐκ εὐτυχῆ με προσῆκεν ὀνομάζειν ἀλλὰ δειλὸν οὐδ' ὑπὲρ ἀριστείων λέγειν κρίσιν ἀλλὰ ταῖς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίαις περιπεπτωκέναι· ἐπεὶ δ' ἐν πρώτοις μαχόμενος καὶ τοὺς ὑφισταμένους ἀναιρῶν οὐκ ἔπαθον ἅπερ ἔπραξα, ῥητέον οὐκ εὐτυχῆ με μόνον ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν. εἴτε γὰρ οἱ πολέμιοι καταπλαγέντες τὴν ἀρετὴν οὐκ ἐτόλμησαν ἀμύνασθαι, μεγάλων ἐπαίνων ἄξιος ὃν ἐφοβήθησαν, εἴτ' ἐκείνων ἀγωνιζομένων εὐθύμως ἐγὼ φονεύων τοὺς ἀνθεστηκότας καὶ τοῦ σώματος ἐποιούμην πρόνοιαν, ἀνδρεῖος ἅμα καὶ συνετός. ὁ γὰρ ἐν αὐτῷ τῷ θυμομαχεῖν ἐμφρόνως ὑπομένων τὸ δεινὸν ἑκατέρας ἔχει τὰς ἀρετάς, σώματός τε καὶ ψυχῆς. καίτοι γε ταῦτα τὰ δίκαια πρὸς ἑτέρους ἦν μοι ῥητέον ἀμείνους τούτου. ὅτε γὰρ Κλέοννιν παραλελυμένον ἐκ τῆς μάχης εἰς τὴν πόλιν ἀπήνεγκα τἀμαυτοῦ σῴζων ὅπλα, καὶ ὑπ' αὐτοῦ κεκρίσθαι νομίζω τὸ δίκαιον. καίτοι γε παροραθεὶς τόθ' ὑφ' ἡμῶν

5 *δίκαιος* A B idque suspicatus erat L. Dindorfius *δίκαιον s* 22 *αὐτῷ τῷ* A B *τῷ* om. *s* addiderat Wesselingius 24 *ταῦτα τὰ* Wesselingius *ταῦτα* A B *s* 25 *τούτων* B 28 *ἡμῶν* A B et ex coniectura Wesselingius *ὑμῶν s*

ἴσως οὐκ ἂν ἤριζε νῦν ὑπὲρ ἀριστείων οὐδὲ διασύρων τηλικοῦτον μέγεθος εὐεργεσίας ἔλεγε μηδὲν εἶναι μέγα τὸ πραχθὲν διὰ τὸ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀποχωρεῖν ἐκ τῆς μάχης τοὺς πολεμίους. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι πολλάκις οἱ διαλυθέντες ἐκ τῆς μάχης ἐξ ὑποστροφῆς εἰώθασιν ἐπιτίθεσθαι καὶ στρατηγίᾳ ταύτῃ χρησάμενοι τυγχάνειν τῆς νίκης; ἱκανά μοι τὰ ῥηθέντα· λόγων γὰρ πλειόνων οὐκ οἶμαι ὑμᾶς προσδεῖσθαι.

Τούτων ῥηθέντων οἱ δικάζοντες ὁμογνώμονες γενόμενοι προέκριναν τὸν Ἀριστομένην.

1 ἂν om. B 2 μηδὲν L. Dindorfius μηθὲν A B *s* 5 οἶδε B 11 προύκριναν B τέλοσ B

ΙΣΑΑΚΙΟΥ ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΕΙΦΘΕΝΤΩΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ

ΚΑΙ

ΠΕΡΙ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ

ΤΩΝ

ΕΝ ΤΡΟΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΤΡΩΩΝ

ΙΣΑΑΚΙΟΥ ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ pag. 259 Allatii

Μέχρι τοῦδε τοῦ τάφου τοῦ Ἕκτορος ὁ Ὅμηρος τῶν εἴκοσι τεσσάρων γραμμάτων τὸ σπούδασμα συναπήρτισε· τὰ δ᾽ ἑξῆς ἐκ παλαιῶν διαφόρων πόνῳ πολλῷ συλλέξας Ἰσαάκιος ὁ Πορφυρογέννητος διέθηκεν εἰς εἴδησιν τῶν καταλειφθέντων παρὰ τοῦ Ὁμήρου καὶ γεγονότων περὶ τῆς Τροίας τὴν ἅλωσιν.

Ὁ σοφώτατος Ὅμηρος πόνῳ πολλῷ τὸ παρὸν τῶν εἴκοσι τεσσάρων γραμμάτων πολυθρύλλητον 260 *ἐκτελέσας ἀγώνισμα πολλαῖς τε καὶ ποικίλαις κατακαλλύνας αὐτὸ λέξεσι καὶ ὑφηγηματικοῖς ἐννοήμασι κατὰ τὴν τῶν παρόντων γραμμάτων ὑφὴν τὴν προτιθεμένην πάντως ἐκφράσαι τὸν τρόπον τῆς πανωλεθρίας Τρωικῆς ἁλώσεως τοῦτον, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως τοῖς ἀκροωμένοις καὶ ἐντυχοῦσι τῇ παρούσῃ βίβλῳ οὐδ᾽ ὁποσοῦν διεσάφησε —, τὰ πρὸ τῆς ἁλώσεως πάντα καλῶς καταλέξας ὁ τοιοῦτος σοφώτατος Ὅμηρος ἡρωικοῖς στίχοις καὶ λέξεσι πάντα πανευφυῶς καὶ καλῶς καὶ κατ᾽ ἔπος διασαφήσας τοῖς ἐντυγχάνουσι καὶ μᾶλλον τὰ καιριώτερα τῶν προτεθεισῶν* 261

1 Nulla inscriptio in *AB*, *ΙΣΑΑΚΙΟΥ ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ Περὶ τῶν καταλειφθέντων ὑπὸ τοῦ ΟΜΗΡΟΥ a* 4 *δὲ* B 5 *ἰσάκιος* B *διέθηκεν a διέθνηκεν* B *τέθηκεν* A 7 *ἄλλωσιν* A *ἄλλωσιν* B 8 *πόνω πολλῷ* et *πον* quidem in lit. A² *τὸν ω πολλω* B 10 *καὶ* bis scriptum B 11 *ἐν νοήμασι* B 13 *ἐκφράσας a* 15 *εὐτυχοῦσι* B *a* 18 *πανευριῶς* B 19 *ἔπως* B *διασαφήσεωσ* B

ὑποθέσεων, ἁρπαγὴν Ἑλένης, ἀναίρεσιν Ἕκτορος,
Ἀχιλλέως τὴν μῆνιδα, ἡγεμονίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος,
Μενελάου μέγα δυστύχημα, Πατρόκλου τὸν θάνα-
τον, τὴν ταφὴν ἐκείνην τὴν πάνδημον καὶ τὴν περὶ
τούτου τύμβον Ἑκτόρειον σύρσιν τὴν κατὰ κυκλικὴν
περιφέρειαν, τὴν λυσσώδη ταύτην καὶ ὄντως ἐφύ-
βριστον, καὶ τἄλλα πάντα συλλήβδην εἰπεῖν ὅσαπερ
τῶν γραμμάτων τούτων πανευφυῶς ἀνακηρύττειν
οἶδεν ἡ δύναμις, — ταῦτ᾽ οὖν ἐκτεθεικὼς ὁ ποιητὴς
ἅπαντα καὶ τερματώσας οὕτω τὰ ἐκτεθέντα τῷ
Ἑκτορείῳ φόνῳ καὶ τῇ τούτου ταφῇ, ἐσιώπησε μηδέν
τι τοῦ τέλους τοῦ τρόπου τῆς Τρωικῆς ἁλώσεως
262 ἐξαγγείλας μοι καὶ τῇ παρούσῃ βίβλῳ ἀναταξάμενος,
ὡς ἂν ἔχοιεν οἱ ἐντυγχάνοντες αὐτῇ κἀκ τοῦ συμ-
περάσματος τῆς ὅλης φημὶ ὑποθέσεως μεγίστην χει-
ραγωγίαν καὶ ἐπικουρίαν οὐκ ἀγενῆ τῆς ὅλης τοῦ
πράγματος γνώσεως. οὐδὲν γὰρ ἀτερμάτιστον ὅπερ
σαφεστάτην τοῦ προκειμένου πράγματος παρίστησι
τὴν ὁλότητα τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τελικοῦ πέρατος
πάντως τὰ μεταξὺ περατούντων τε καὶ εἰς ὅρον συ-
σφιγγόντων συλλογιστικῶς πως ἕνα τῆς γνώσεως.
ἀλλ᾽ ὁ μὲν ποιητὴς οὐκ οἶδ᾽ ὅπως, ἧπερ ἔφην, τὰ
ἐφεξῆς τῇ ἀρχῇ συνείρας τῶν ὑποθέσεων οὐκ εἶπεν
ἐν τῷ τέλει καὶ τοὺς τρόπους αὐτοὺς τῆς ἁλώσεως
οὔτε μὴν τὸν παράνομον καὶ ἀνόσιον φόνον Πριάμου
263 τοῦ καθηγεμόνος ἐκείνου τῶν Τρώων καὶ γέροντος
καὶ τὴν διὰ θεῶν ἁρπαγὴν τῆς Ἑλένης καὶ τῆς
ἀθλίας Ἑκάβης τὴν τεθρυλλημένην αἰχμαλωσίαν καὶ

2 ἀχιλέως B 5 τούτου post τύμβον repetunt A B *a* quod deleui 11 τάφῳ pro φόνῳ *a* 12 τοῦ τρόπου om. *a* 14 αὐτοὶ *a* 16 ἀγεννῆ *a* 19 τέρματος *a* 22 ἔφην A[2] *a* φην A[1] B 27 διάθεον *a*

τῶν παίδων πάντων αὐτῆς πικροτάτην ἀναίρεσιν, ναὶ μὴν καὶ τὸ ἀλγεινότερον αὐτῇ τὴν τῆς ποθουμένης θυγατρὸς Πολυξένης διὰ μαχαίρας ἀναίρεσιν τὴν δυσδαίμονα, ἀλλ' οὐδὲ τὸν τοῦ τεθρυλλημένου Ἀχιλλέως φόνον ἡμῖν διεσάφησε τὸν ἐπίκλοπον ἄλλων παλαιῶν ἄλλα τῶν ἐν τούτοις ἠριθμημένων ἀναταξάντων τοῖς πίναξιν. ἐγὼ δὲ προνοίᾳ τῆς ἀκριβεστέρας τοῦ πράγματος γνώσεως καὶ τῇ τῶν ὁμοφύλων εὐνοίᾳ τῇ εὐαρεστούσῃ Θεῷ πόνῳ τὰ παρὰ τοῦ ποιητοῦ καταλειφθέντα καὶ σποράδην διαφόροις παλαιῶν βίβλοις ἐγκείμενα ἱστορίαις τε καὶ 264 ὑφηγήσεσι συλλέξας τῷ παρόντι πέρατι τῆς Ὁμηρείου βίβλου συνεπτυγμένως ἐκτίθημι, οἷάπερ τις, ὡς εἰπεῖν, ἐντυχὼν καλλίστῃ ῥοδωνιᾷ πάντοσε μὲν πέριξ κατὰ κόσμον γεγυρωμένῃ καὶ περιπεφραγμένῃ θριγγοῖς, περὶ δὲ τὸ ἓν μέρος τούτων ἐστερημένῃ παντάπασι, προνοητικῶς τὸ μέρος ἐκεῖνο τὸ ἄφρακτον τοῦ ἐπιθρίγγου καὶ περιστύλου γυρώματος θριγγῶν ἀνεπλήρωσεν, ὡς ἂν ὁ λειμὼν ἐκεῖνος ὁ ῥοδωνιαῖς περιστεφόμενος ἔχῃ κἀκ τῶν προστεθέντων θριγγῶν τὴν τελειοτέραν ἀσφάλειαν. καὶ δήπερ λοιπὸν τὰ παρ' ἡμῶν συλλεγέντα κατὰ τὴν ἡμετέραν τῆς διανοίας ἀσθένειαν καὶ τῆς γλώσσης τὸ ἄπορον τῇ παρούσῃ βίβλῳ φιλοφρόνως ἐκθήσομεν μὴ μέτροις 265 ἡρωικῶν στίχων καὶ λέξεων, οἷάπερ τοῖςδε τὸν Ὅμηρον ἀπομιμησάμενοι — τοῦτο γὰρ ἐπιπόνου μάλιστα καὶ ἐργωδεστέρας ἐστὶν ἐγχειρήσεως —,

9 εὐαρεσκούσῃ *a* 10 παραλειφθέντα *a* σποράδην *a* σποράσην A B 14 ἐντυχὸν B 16 ἐν B 19 ἀνεπλήρωσεν scripsi ἀνεπλήρωσα AB *a* 20 περιστ φόμενος (sic) AB 21 τελεωτέραν *a* 25 λέξων B 26 ἐπὶ πόνον AB ἐπίπονον *a*

ἀλλ᾽ ὕφους ἁπλότητι καὶ πεζῇ τῇ λέξει καὶ εὐκρινείᾳ τῆς ὑποθέσεως. οὐ γὰρ καλλιεπείας ῥημάτων ἐνταῦθα χρεία καὶ κτύπου ἠχήεντος καὶ κόμπου περικροτοῦντος τὴν ἀκοὴν κατὰ τοὺς τῶν ῥητορικῶν λόγων ἄξονας ἀλλὰ μόνης τῶν καταλειφθέντων πάντως τῆς κατὰ λεπτὸν ὑφηγήσεως, ὅπως οἱ τῇ παρούσῃ βίβλῳ προσεντυγχάνοντες καὶ μὴ πλείω πονῆσαι βουλόμενοι εἰς τὴν τῶν ἐκτεθέντων νυνὶ παρ᾽ ἡμῶν ἐκ διαφό-
266 *ρων βίβλων συνάθροισιν ἔχοιεν ὄψον οἷάπερ εὔθρυπτόν τε καὶ ἀπονώτερον ταυτὶ τὰ παρακείμενα καὶ ταῖς πρὸς τὸν κύριον εὐχαῖς δεξιῶνται τὸν εἰς συλλογὴν τῶν παρόντων εὐνοίᾳ τῶν ὁμοφύλων πονήσαντα. ἔχει δ᾽ οὕτως τῶν λεχθησομένων καὶ προκειμένων ἡ ἑρμηνεία καὶ δύναμις.*

Ἡ κακοδαίμων Τροία τρὶς ἑάλω ἡ δύστηνος, πρώτως μὲν ὑφ᾽ Ἡρακλέους ἐκείνου τοῦ φρικτοῦ καὶ περιβοήτου ὑφ᾽ ἥλιον, δεύτερον δ᾽ αὖ ὑπὸ τῶν λεγομένων Ἀμαζόνων τῇ τῶν μαζῶν ἐκτομῇ. τοὺς γὰρ δεξιοὺς μαζοὺς αὗται πάλαι ἀπέτεμον τῇ μαχαίρᾳ πρὸς τὸ ῥαδίως καὶ ἀνεμποδίστως κραδαίνειν
267 *καὶ ἀναπάλλειν τὰ δόρατα· θρυλλούμεναι γὰρ αὗται τῇ τῆς ψυχῆς ἐν μάχαις ἀνδρείᾳ πᾶσιν ἐτύγχανον. κατὰ δέ γε τρίτην εἰσβολὴν πολέμου τὴν περιβόητον ὑπὸ τῆς τῶν Ἑλλήνων αὐτῶν τοῦ στρατεύματος συγκροτήσεως ὁ τῆς Τροίας ἑάλω περίβολος, περὶ ἧς ὁ Ὅμηρος πᾶσαν τοῖς γράμμασι συνεστήσατο τὴν ὑπόθεσιν. καὶ δήπερ ὁ Λαομέδων, πατὴρ ὢν Πριάμου τοῦ γέροντος καὶ μέγας τῷ τῆς ἐξουσιαστικῆς*

6 οἱ *a* ἡ A B 7 *προσεντυγχάνοντες* B *προστυγχάνοντες a* 8 *ἐκτιθέντων* B *a* 11 *ἐς a* 15 ἡ priore loco *a* om. A B 16 *Ἡρακλέους a ἡρακλέος* A *ἡρακλέως* B 17 *ὑφ᾽ ἥλιον* om. *a* 26 ὁ om. *a*

χειρὸς κράτει, πρῶτος ἠβουλήθη τὰ τείχη τῆς Τροίας ἐκ βάθρων συστήσασθαι. ἐντεῦθεν φροντίδι τούτου πολλῇ τοῦ πράγματος, πιεζόμενος ὅπῃ κρείττονος τόπου τεχνικῶς ἑδράσει τὰ τοῦ ἄστεος θέμεθλα, τῷ μαντείῳ προσῆλθε τοῦ Ἀπόλλωνος ἔμφροντις ἐρωτήσων περὶ τοῦ ἄστεος τῆς συμπήξεως. ᾧ καὶ τὰ ῥήματα ταῦτα πεφοίβαστο ὡς ἔνθα βοῦς ἔνθεν κάκεῖθεν 268 πλαζομένη καὶ ἀτάκτοις συμπεριφερομένη κινήσεσι στῇ ἀτρεμήσασα, κατὰ τόνδε τὸν τόπον τὰ βάθρα τοῦ ἄστεος συμπεπήχθωσαν. ἦν δὲ κεκρυμμένως πως τὸ προφοίβασμα τόδε τὴν ἐσομένην κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον πανώλεθρον βοὴν τῇ Τροίᾳ συντεκμαιρόμενον. ἡ γὰρ βοῦς τὴν βοήν, ὡς εἰπεῖν, τρανῶς ἀνεκήρυττε καὶ ἡ πλάνη ταύτης καὶ ἄτακτος κίνησις τὴν πλάνην τοῦ Λαομέδοντος περὶ τὴν κτίσιν τῆς Τροίας καὶ τὴν ταραχὴν τῆς πορθήσεως αὐτῆς οἰκτρῶς ὑπεσήμαινε, τῆς τῶν πραγμάτων ἀποβάσεως συμμαρτυρούσης μοι πάντως τὴν περὶ ταῦτα λέγω ἀλήθειαν. οὕτω τὰ μὲν ἔφη τὸ φοίβασμα, τὰ δὲ κρυπτῶς ἐτεκμήρατο. καὶ δήπερ ὁ 269 Λαομέδων ἀκούσας αὐτοῦ τοῦ φοιβάσματος ἐγεγήθει τούτῳ καὶ ἑώρα περιεργότερον, ποῦ ἂν βοὸς τύχῃ τῇ ὄψει τελεσιουργησάσης τὸ φοίβασμα, ὡς ἂν τῇ τῆς βοὸς στάσει σωτηριωδῶς δῆθεν συμπήξῃ τὰ τοῦ ἄστεος θέμεθλα τῇ τοῦ μέλλοντος ἀπάτῃ σαινόμενος. ἀλλὰ δὴ μετὰ μικρὸν τὴν βοῦν κατὰ τὸ φοίβασμα περιπλανωμένην ἱστόρησε καὶ τὴν στάσιν ἰδεῖν αὐτῆς ἅμα ἐγλίχετο, ὧν εὐθέτως κατὰ τὴν ἑαυτοῦ τυχὼν ἔφεσιν πόνῳ πολλῷ τεκτονικῆς ὁμηγύρεως ἐκ βάθρων τὰ τείχη τῆς Τροίας αὐτὸς συνεστήσατο

4 ἄστεος — προσῆλθε τοῦ om. B *a* 9 post στῇ: καὶ *a*

ἔνθα πάντως ἡ βοῦς ἀκινησίᾳ τοὺς πόδας ἐστήριξεν.
270ἐπεὶ δ' ὁ Ποσειδῶν, θεὸς αὐτὸς ὁ θαλάσσιος, καὶ Ἀπόλλων, ὁ τούτου ὁμαίμων, κατὰ τῆς τοῦ Διός τοῦ πατρὸς αὐτῶν, βασιλείας ἐπικλόπως μεμελετήκασιν, ὅπως τῆς δόξης τοῦτον καταβιβάσειαν, ὑπὸ τοῦ πατρὸς δ' οὗτοι συνενοήθησαν καὶ τὸ τούτων πάντως σκαιώρημα, εἰς ποινηλασίαν ἐντεῦθεν καὶ ὕβριν τῶν ἐπιβούλων ὁ πατὴρ τούτους τῆς αὐτῶν ἐξουσίας μετέστησε καὶ τῷ Λαομέδοντι δέδωκεν εἰς ὑπουργίαν καὶ μὴ βουλομένους τῆς Τρωικῆς κτίσεως. τοίνυν αὐτὸς λαβὼν ἀμφοτέρους καὶ ὑπαγαγὼν εἰς μισθαρνείαν τοιαύτην ἐφύβριστον, τὸν Ποσειδῶνα, ὡς ἔοικεν, ᾤκτειρεν ἢ καὶ φοβηθεὶς οὐκ οἶδ' ὅπως οἷα θεόν, δοῦναι τούτῳ μισθὸν τῆς μισθαρνείας ὑπέσχετο μετὰ τὸ συναπαρτισθῆναι τὸ τεῖχος τοῦ ἄστεος.
271οὗ τελεσθέντος ὁ Λαομέδων αὐτὸν διεψεύσατο. καὶ δήπερ ὁ Ποσειδῶν ἀχθόμενος τῆς ἀπάτης εἵνεκα εἰς πυθμένα πάλιν θαλάσσιον ὑπενόστησεν οὗ καὶ πρώτως διέτριβεν, ἀτὰρ ἐφρόντισεν *ἀτρείδης* παρ' αὐτοῦ ἐπαχθησομένης ὀργῆς τῷ Λαομέδοντι κἀντεῦθεν τὸ κῆτος εἰς λύμην τῆς χώρας αὐτοῦ θυμωθεὶς ἐξαπέστειλεν. ὃ δήπερ βλοσυρῶς ἐξηφάνιζε λίαν τὰ παρακείμενα. ἀμέλει τὴν πανώλεθρον ταύτην φθορὰν ὁ Λαομέδων γε θεασάμενος πάλιν τῷ μαντείῳ προσῆλθε καὶ τὸν τρόπον μαθεῖν ἐζήτει τῆς τοῦ δεινοῦ ἐπιλύσεως. καὶ ἤκουσε τοιούτου φοιβάσματος ὡς εἰ τῷ κήτει τὸ σὸν ἐκδώσεις, ὦ Λαόμεδον, θυγάτριον, τὸ δεινὸν συντόμως παυθήσεται. ὁπηνίκα
272λοιπὸν τοιούτου φοιβάσματος ὁ ταλαίπωρος ἤκουσε,

8 ἐπιβούλων A ἐπιβουλόντων B ἐπιβουλευόντων a 17 ἕνεκα a 18 οὗ a ὃν A B 19 ἀτρείδης ἀτρυγέτης a A B 20 αὐτῷ a 21 λύμην A λύμνην B λιμένα a 27 Λαόμεδον a λαομέδων A B

τὴν φθορὰν τῆς θυγατρὸς δευτέραν τῆς διαφθορᾶς
παντὸς τοῦ χώρου συνελογίσατο, ὅθεν τῷ αἰγιαλῷ
καὶ τῷ τῆς θαλάττης φλοίσβῳ ξένως προσήνεγκε
θυγατέρα φύσεως τῷ γνωρίσματι, ἵνα τὸ κῆτος τοῦ
βυθοῦ τῆς θαλάττης φρικτῶς ἑρπύσαν ὑπορροφήσῃ
χανδὸν τουτὶ βαβαὶ τὸ θυγάτριον. ὁ τοίνυν Ἡρα-
κλῆς διερχόμενος εἰς τὴν Τροίαν καὶ μυηθεὶς τὰ
γινόμενα ἠρώτα τὸν Λαομέδοντα τί ἂν καλὸν πρὸς
τοῦτον ποιήσῃ εἰ τὸ κῆτος ἀναιρήσει καὶ τὴν παῖδα
τῆς τούτου βορᾶς ἐκλυτρώσεται. κἀντεῦθεν ἑτοίμως
ὁ ἐρωτώμενος ἵππους ἀθανάτους δοῦναι τούτῳ
ὑπέσχετο εἰ τὴν παῖδα λυτρώσεται. καὶ ὁ Ἡρακλῆς
σφόδρα τὸ ὑποσχεθὲν δῶρον ἀποδεξάμενος τοῖχόν
τινα πρὸς σκέπην τούτου περὶ τὴν ἀκτὴν τῆς θα- 273
λάττης ἐτέκτηνεν ᾗτινι τὸ κῆτος ἐξ ἔθους προσέβαλλε
τοῦ βυθοῦ ὑφαλλόμενον. ἐντεῦθεν πανοπλίᾳ ἑαυτοῦ
τὸ σῶμα ὁ Ἡρακλῆς ἀσφαλισάμενος ὑπὸ τὸ τεῖχος
ἐκάθητο οἷάπερ ἄντικρυς αἱμοβόρος λέων καὶ ἄγριος
λόχῳ ὑποκρυπτόμενος καὶ περιεκδεχόμενος εὐπετῶς
θήραμά τι διαρρῆξαι τοῖς ὄνυξι καὶ τῷ τοῦ δεινῶς
βρυχωμένου στόματος ἕρκει. ἀλλὰ τὸ κῆτος ἤδη τοῦ
θαλασσίου πυθμένος ἐξέθορεν ὑπορροφῆσαι μηχανη-
σάμενον τοῦ Λαομέδοντος τὸ θυγάτριον περὶ τὸν
αἰγιαλὸν ἑδραζόμενον καὶ οἰκτρὸν τοῦτο προβληθὲν
τῷ κήτει παρὰ πατρὸς θήραμα. ὅτε τοίνυν τὸ κῆτος
τῷ αἰγιαλῷ προσεπέλασε τὸν σκοπὸν συμπερατῶσαι
γλιχόμενον καὶ τὸ παμφάγον τούτου στόμα ἀπλέτως 274

2 πάντως B 4 θυγατέρα *a* ἀτερα (sic) A ἀτέρα B
5 φρυκτῶς *a* 9 ποιήσῃ ex ποιήσει A[1] ποιήσῃ B ποιήσει *a*
10 ἐκλυτρώσεται (B) ex ἐκλυτρώσαται A[1] ἐκλυτρώσηται *a*
13 τοῖχόν scripsi, τεῖχόν A B *a* cf. 73, 26; 80, 17 18
ὠμοβόρος *a*

ἀνέῳξε, τότε δὴ τότε ὁ Ἡρακλῆς ὁρμήματι λεοντείῳ
— ὢ τῆς φρικτῆς τόλμης — τοῦ τείχους ἐξώρμησεν
ἔνοπλος τοῦ πρὶν αὐτὸν περισκέποντος καὶ οὕτως
εἰς τὸν πυθμένα τοῦ κήτους τὸν περιγάστριον ὀξυρ-
ρόπως ἐχώρησε πύλῃ οἷάπερ τῆς εἰσόδου τῷ κητῴῳ
χρησάμενος στόματι. τὸν θῆρα λοιπὸν αὐτὸν τὸν
ἀκαταγώνιστον διὰ ξίφους τῶν ἐντὸς παραδόξως
ἀνῄρηκε καὶ τὴν χώραν οὕτω καὶ τοῦ Λαομέδοντος
τὸ θυγάτριον τῆς φθορᾶς ὁ δεινὸς ἠλευθέρωσε. καὶ
τὴν ἐκπλήρωσιν οὗτος ἐζήτει τῆς ὑποσχέσεως. κἀν-
τεῦθεν ἀντ' ἀθανάτων ἵππων κλοπευτικῶς θνητοὺς
275 τῷ Ἡρακλεῖ ἀποδέδωκεν. ἀλλ' οὗτος τὴν ὕβριν τῆς
ἀπάτης μὴ φέρων ὑπεχώρησεν οἴκαδε καὶ εὐθὺς τῆς
Ἑλλάδος νῆας ἐξ στρατιωτῶν ἐνόπλων πληρώσας
παραγέγονε βρίθει στρατιωτικῆς ἰσχύος εἰς Τροίαν
καὶ ταύτην ἐπόρθησε καὶ ἀνῃρήκει τὸν Λαομέδοντα
κατασκάψας ἅμα καὶ τὸν τῆς Τροίας περίβολον.
ἀλλ' ὁ μὲν Ἡρακλῆς ταῦτα μαχίμως πράξας ὑπέ-
στρεψεν οἴκαδε. ὁ δὲ υἱὸς τοῦ φονευθέντος αὐτοῦ
Λαομέδοντος Πρίαμος ὀλεθρίως τὴν πόλιν ἐκείνην
Τροίαν ἐκ βάθρων πάλιν ἀνήγειρε κἀντεῦθεν ταύ-
της εἰς τὸ ἑξῆς καὶ τῶν πέριξ αὐτῆς ἐβασίλευε δυσ-
τυχίας ἀφάτου πτῶμα πεσὼν ὁ ταλαίπωρος ὑπὸ
ἥλιόν τε καὶ ταύτην τὴν Ἴλιον. μετὰ γὰρ τὴν ἅλωσιν
ταύτης τὴν διὰ τοῦ Ἡρακλέους ἐκείνου αὐτῇ ἐπεισ-
276 φρήσασαι αἱ Ἀμαζόνες ταύτην κατέδραμον. καὶ
πάλιν κατὰ τρίτην εἰσβολὴν ὁ Ἀγαμέμνων σὺν τῷ
αὐταδέλφῳ αὐτοῦ Μενελάῳ τὸ Ἑλληνικὸν ἅπαν συγ-
κροτήσας τῆς Ἑλλάδος ἀρεϊκὸν στράτευμα εἰς πο-

5 πύλῃ scripsi, πύλην A B *a* 22 περὶ *a* δυστυχίας *a* δυστυχίαν A B 25 ἡρακλέουσ B ἡρακλέος A Ἡρακλέως *a* ἐπεισφρήσασαι *a* ἐπισφρήσασαν A B

λιορκίαν τῆς Τροίας ἐξώρμησε τοῦτο κελευσθεὶς πάντως ἐκ μαντικοῦ φοιβάσματος καὶ κελεύσματος τὴν Ἑλένην καὶ σύνευνον τοῦ Μενελάου παρανόμως τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου Ἀλεξάνδρου (τοῦ) καὶ Πάριδος καθαρπάσαντος ὅτ' αὐτὸς δηλαδὴ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνης Μενελάου ἐφιλοφρονήθη τε καὶ ἐξενίσθη καλῶς κακῶς παθόντος ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου αὐτοῦ τοῦ ξενίσαντος. Πάρις δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὠνομάζετο ἀπὸ τοῦ παριέναι τουτέστιν ἐκφυγεῖν τὸν θάνατον. τῆς δὲ τούτου φυγῆς οὗτος τοῖς παλαιοῖς ὁ τρόπος 277 διαπεφήμισται. ἡ Ἑκάβη καὶ μήτηρ τούτου ἡ δύστηνος ὄναρ πρὸ τῆς τούτου γεννήσεως τοιοῦτον πρὸς ὄλεθρον ταύτης περὶ τὸν ὕπνον πεφάνταστο ὡς ἐγκυμονῆσαι δαλὸν τῇ μήτρᾳ ἀναπτόμενον καὶ φλογόεντα. κἀντεῦθεν ἐξαναστᾶσα τοῦ ὕπνου καὶ τοὺς μάντεις εἰς ἑαυτὴν προσκαλεσαμένη καὶ τὴν λύσιν καὶ σημασίαν τοῦ ὀνείρατος πρὸς τὸ μαθεῖν αὐτοὺς ἐρωτήσασα παρὰ τούτων εὐθυβόλως ἐμάνθανεν ὡς μὴ ὤφελεν ὅτι τέξεις υἱὸν καταφλέξοντα τὴν Τροίαν καὶ ταύτην ἐκδαπανήσοντα. ὃς πάντως ἦν οὗτος ὁ Πάρις Ἀλέξανδρος. καὶ δήπερ ἡ τέξασα ἀναμαθοῦσα τὸ φοίβασμα ἐνεδομύχει τοῦτο περιδεῶς μέχρι τοῦ φθαρτικοῦ τοκετοῦ. ὅτε δ' αὖ ὁ Ἀλέξαν- 278 δρος συλληφθεὶς τῇ μητρὶ καὶ τελειωθεὶς πρὸς τὴν ἔξοδον τῆς μήτρας ἐξέθορεν ὑπὸ ἥλιον, τότ' εὐθὺς ἡ μήτηρ λαθρηδὸν τὸ βρέφος εἰς σωτηρίαν δῆθεν τῆς Ἰλίου πόρρω ἐξέωσε καὶ εἰς τὴν Ἴδην τὸ ὄρος τοῦτο ἐξέθετο λαθραῖον αὐτῷ τάχα καὶ ἄσχημον

4 τοῦ addidi 9 παριέναι A B περιέναι *a* 14 ἀναπτόμενον — φλογόεντα B ἀναπτομένου — φλογόεντος *a* 19 καταφλέξαντα B 20 ἐκδαπανήσοντα ex ἐκδαπανήσαντα B 22 ἐνεδομύχει (sic) A B *a* 28 ἄσχημον scripsi εὔσχημον A B *a*

θάνατον μελετήσασα πρὸς τὸ συναναιρῆσαι τὴν τοῦ
πεπρωμένου ἀπόβασιν. ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος τὰς ἄρ-
κυς οὐ διέφυγε τῇ δεινῇ μηχανουργίᾳ ἡ δυστυχὴς
καὶ ταλαίπωρος. ποιμὴν γάρ τις συνελαύνων περὶ
τὴν Ἴδην εἰς βρῶσιν πόας τὸ ποίμνιον τὸ βρέφος εὗρε
περὶ δένδρου ῥίζαν κείμενον ἔρημον ἀνθρωπίνης
τινὸς περιθάλψεως. καὶ δὴ θαυμάσας τὸ θέαμα τὸ
279 βρέφος φιλανθρώπως ἐνεκολπίσατο τῇ πράξει τὴν
τῆς μητρὸς σαφῶς ἐξελέγξας ἀπήνειαν. πατρικῶς,
περιθάλψας ἔτι τὸ νήπιον καὶ ἀγαγὼν εἰς πόλιν τινὰ
καὶ ἀνάξας αὐτὸ εἰς ἡλικίαν ἀνδρότητος φιλίως,
τοῦτο περὶ τὰς πράξεις ἐκέλευε διανίστασθαι. ἀλλά
γε ποτὲ τῶν καιρῶν ἀφύκτως τὸ πεπρωμένον ταῖς
ἀκοαῖς τῆς μητρὸς τὴν ἱστορίαν ταύτην ἀπεσφενδό-
νησεν, ἥτις πάλιν ὡς ἐκ κάρου λήθης τῆς ἀπηνους
πράξεως ἐξαναστᾶσα σχέσει μητρῴᾳ πάλιν τὸν παῖδα
ἐνεκολπίσατο, ἵνα τὸν τρόπον καὶ τὰ μεταξὺ τῆς
ἐπανόδου τοῦ παιδὸς χαίρειν ἐάσαιμι. ἐπεὶ δ᾽ ὡς
εἴρηται, τὸ πεπρωμένον ἐτύγχανεν ἄφυκτον, Φέρε-
κλός τις ἀνὴρ δύο νῆας πρώτως ἐτέκτηνε τῷ Ἀλε-
280 ξάνδρῳ τούτῳ, δι᾽ ὧν αὐτὸς ἀπέπλευσε τῆς Τροίας
πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἑλένην ἀπανθρώπως κα-
θήρπασε καὶ εἰς Τροίαν πλόῳ μετήγαγε, δι᾽ ἣν καὶ
τῶν Ἑλλήνων καὶ Τρώων ὁ φόνος, ἡ θεήλατος λεη-
λασία καὶ τἄλλα εἰς τὸν χῶρον κακῶς τῆς Τροίας
γεγόνασιν. οὕτως ἄρα ὁ Πάρις οὗτος Ἀλέξανδρος
τὸν μόρον ἐξέφυγε καὶ τὴν παράνομον ἁρπαγὴν τῆς
Ἑλένης ἐτέκτηνεν ἣν Ἑλλήνων παῖδες τῇ τερπωλῇ
τῆς θέας αὐτῆς περιθρυλλοῦσι θεοείκελον. λαβέτω

10 τὸν ἤπιον B 17 ἐνεκολπίσατο *a* ἐνεγκολπίσατο A B 20 πρῶτος *a* 23 πλόων *a* 26 οὗτως pro οὗτος *a*

τοίνυν ἅπας βροτείου φυράματος ἔννοιαν ἀπαράβατον ἐκ τῆς παρούσης θαυμαστῆς ἱστορίας ὅτι τὰ προβεβουλευμένα θεῷ πάντως καὶ μέλλοντα τίκτεσθαι μηχανουργία βροτῶν πονηρίας ἀπορραπίζειν οὐ δύναται μάτην πονοῦσα, μάτην δόλους συρράπτουσα 281 *ὡς μὴ ὤφελεν ὑπὸ ἥλιον. ἀτὰρ τούτων προβάντων πάντα τῇ Τροίᾳ τὰ δεινὰ συμβεβήκασι καὶ τοῖς Ἕλλησιν ὅσαπερ τῶν εἴκοσι τεσσάρων τοῦ ποιητοῦ γραμμάτων τὸ πλῆθος ἡμῖν διεσάφησε. τοίνυν ὁ Ἀχιλλεὺς μετὰ τὸ ἀναιρῆσαι τῇ τῆς Ἀθηνᾶς συμμαχίᾳ τὸν τῇ ἀνδρείᾳ περιβόητον Ἕκτορα συνενόει τοὺς Τρῶας εἰς παντελῆ καὶ πάνδημον φθορὰν ὑποσυρέντας τοῖς Ἕλλησι. καὶ δήπερ ὁ ἄγριος τὴν συνείδησιν ἐρασθεὶς τῆς τοῦ Πριάμου θυγατρὸς Πολυξένης εἰς ἡμερότητά τινα τῷ ἔρωτι τὴν ἀγριότητα τούτου μετήμειψε καὶ λαθραίας μετὰ τοῦ Πριάμου σπονδὰς ἐπικουρίας αὐτὸς μελετῆσαι βεβούλευτο. ἐντεῦθεν* 282 *περὶ τῶν σπονδῶν ἀναμαθὼν παρὰ τοῦ τοῦ Ἀχιλλέως μηνύματος ὁ ταλαίπωρος Πρίαμος τῇ ἐπειγωλῇ τῆς ἐφεστώσης ἀνάγκης ὑπέκυψε γηραλέως τῷ τοῦ Ἀχιλλέως βουλήματι καὶ τὴν θυγατέρα δοῦναι τούτῳ ὑπέσχετο, ὃς τῷ ταύτης ἀποτυφλωθεὶς ἀληθῶς ἔρωτι τὸ πεπρωμένον καὶ τὸ τῆς τύχης ἠγνόησεν ἄδηλον. ἅπερ ἡ μήτηρ τούτου Θέτις ἐξ ἁλὸς αὐτῷ προεφοίβασεν. „ἀναιρεθήσῃ" γάρ „ὦ υἱέ, ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Πάριδος" τῷ υἱῷ ἡ μήτηρ ἐφοίβασεν. ἀμέλει εἰς τὸν ναὸν τοῦ καλουμένου Θυμβραίου Ἀπόλλωνος συνελθὼν ὁ Ἀχιλλεὺς τῷ Πριάμῳ πρὸς τὸ ἐμπεδῶσαι τὴν τῆς Πολυξένης μετ' αὐτοῦ σύζευξιν τῶν Ἑλλή-*

18 *τοῦ τοῦ* A *τούτου* B *τοῦ a* 19 *μηνύματα a ἐπαγωγῇ a* 21 *δ' οὖν a* 25 *ἀναιρεθήσει a*

νων καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ὅλως ἀγνοησάντων τὸ
283λαθραῖον τοῦτο τοῦ Ἀχιλλέως σκαιώρημα, ἀπροόπτως ἡ Τύχη τὰ κατὰ τοῦτον συνέκλωθεν ἀτράκτῳ τῆς ἀναιρέσεως, ἥτις καὶ παρένυξε τὸν Ἀλέξανδρον τῷ πατρὶ κατὰ καιρὸν ὁμιλίας συμπαρεῖναι τῷ γέροντι. καὶ δήπερ αὐτὸς θεασάμενος ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Ἀχιλλέα τῷ πατρὶ προσελθόντα καὶ λάθρα προσομιλήσαντα, λαθρηδὸν πικρῷ ὀιστεύματι τοῦτον ἐτόξευσε καὶ εὐθέως ἀνήρηκεν ὁ φύσει δειλὸς οὗτος τὸν τῇ ἀνδρείᾳ θρυλλούμενον καὶ τῇ μήνιδι περιβόητον. ἐπεὶ δ' οὐ μόνως ἡ μήτηρ φονευθῆναι τὸν υἱὸν παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐφοίβασεν ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῦ ῥηθέντος Θυμβραίου Ἀπόλλωνος, μή τις ἐννοήσειεν ὡς αὕτη τὸ φοίβασμα διεψεύσατο παρὰ μέρος καὶ οὐ καθ' ὁλό-
284κληρον ἀληθεύσασα. εἰ γὰρ καὶ σωματικῶς ὁ Ἀπόλλων οὐ συμπαρῆν τῷ Ἀλεξάνδρῳ εἰς τὸν φόνον τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλ' οὖν συνεργάτης ἀφανῶς τούτῳ τοῦ φόνου ἐτύγχανε περὶ τὸν ναὸν αὐτοῦ τελεσθέντος φημὶ τοῦ Ἀπόλλωνος. οὕτως δίκην ὁ Ἀχιλλεὺς προσήκουσαν ὤφλησε τῇ περὶ τὸν Ἕκτορα τούτου ἀπανθρώπῳ καὶ ἀτεράμονι μήνιδι φιλοσόφως τοῦ ποιητοῦ φάσκοντος ὡς εἰ καὶ πάθῃ τις ἅ κ' ἔρεξε, δίκη τ' ἰθεῖα γένοιτο. οἶμαι γοῦν ὡς Ἀλέξανδρος τοῦτον ἀνήρηκε φθόνῳ τοῦ συναλλάγματος ἐντεῦθεν δι' ἀληθείας τῆς φονικῆς ταύτης αὐτῶν συνελεύσεως. ὁ Πρίαμος καὶ διὰ ταῦτα ὁ γέρων ὁ ἄθλιος ἐντὸς εἰσῆλθε πάλιν τοῦ ἄστεος τῇ λύπῃ κατάκομος·

3 τούτον B 9 ἐνήρηκεν B 11 μόνως a μόνος A B 14 περὶ a 21 ἀτεράμνῳ a 22 πάθῃ τὰ a Hesiodi carmina rec. Goettlingius fragm. CCXVII: εἴ κε πάθοι τά κ' ἔρεξε, δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο 23 γοῦν ὁ a 27 ἄστεως a

οἱ δ' Ἕλληνες εἴχοντο τῆς προτέρας σπουδῆς συν-
τονώτερον, πρὸς τῆς Τροίας τὴν πόρθησιν ἐπαπο- 285
ροῦντες τὰ μέγιστα. ἐννέα γὰρ ἐνιαυτοὶ παρῆλθον
μέχρι τῆς Τρωικῆς ἁλώσεως ἀφ' ὅτου πάντες εἰς
Τροίαν ὀλεθρίως παραγεγόνασιν Ἕλληνες. ἀλλὰ περὶ
τὸ δέκατον ἔτος τοῦ ἄστεος τῆς πορθήσεως Ἐπειός
τις, Τρίτων ὀνομαζόμενος, ἵππον ξύλινον τελαμώνιον
κατεσκεύασε κινεῖσθαι τροχώμασι τὸν καὶ λεγόμενον
δούρειον ἐκ τοῦ λέγεσθαι δοῦρα τὰ ξύλα τοῖς πα-
λαιοῖς, συμβούλου τῆς τοῦ ἵππου τεχνικῆς διαπλά-
σεως καὶ τοῦ Ὀδυσσέως ὑπάρχοντος. σὺν γοῦν
τούτῳ καὶ τῷ Μενελάῳ ὁ Ἐπειὸς ἀρεϊκοὺς ἄνδρας
Ἕλληνας σὺν τῷ Τελαμωνίῳ Αἴαντι καὶ τοῖς συμ-
βούλοις αὐτοῖς παρεσκεύασεν εἰσελθεῖν χιλίους ἑκα- 286
τὸν εἰς τὸ κοίλωμα τῆς γαστρὸς τοῦ ἵππου ἐνόπλους
ξένῃ μηχανουργίᾳ καὶ ἀπάτῃ καινοτέρᾳ Τρωικῆς
ὁμηγύρεως. ὧν δήπερ ἀνδρῶν περὶ νύκτα μίαν ὑπο-
δύντων εἰς τὸν πυθμένα τὸν ἵππειον τῆς γαστρὸς πρὸς
τὰς πύλας τῆς Τροίας τὸν ἵππον ἠρεμαίως ἐκίνησαν
Ἕλληνες εὐωχουμένων τῶν Τρώων καὶ ταῖς πύλαις
οὕτω προσήγγισαν. ἀλλ' ὑπεπόδισαν Ἕλληνες, καὶ
Τρῶες μετὰ μικρὸν ἄνωθεν τῶν ἐπάλξεων εἶδον τὸν
ἵππον περὶ τὰς πύλας ἱστάμενον καὶ ὡς ἀληθῶς
ἐξεπλάγησαν ὑποτοπάσαντες τὸ θέαμα εἶναι θε-
όπεμπτον. ἐντεῦθεν πρὸς ἀλλήλους λογισμοῖς ἀμφι-
βόλοις συνεταράσσοντο οἱ μὲν λέγοντες εἶναι θνητὸν
τὸν ἵππον καὶ χειρῶν βροτείων τὸ τέχνασμα, οἱ δὲ
θεόπεμπτον τοῦτο καὶ ἀθανάτου μοίρας τὸ θέαμά
τε καὶ πόρισμα. τηλικαύτης τοίνυν ἀμφιβολίας ἀνα- 287

14 ᾱϱ̄ A B 16 καινοτέρα A καὶ καινότερα B *a* 20 εὐωχουμένων — Ἕλληνες om. *a* 28 τοῦτον *a*

κυψάσης οὐ τόλμαν εἶχον βαλεῖν τὸν ἵππον ἄνωθεν τῶν ἐπάλξεων, ἀλλ' ὅμως μετά τινα χρόνον ὀλίγον πάντη τοιάνδε τὸ τῶν Τρώων πλῆθος συμβουλὴν καθ' ἑαυτοὺς συνεστήσαντο ὡς εἰ παρ' ἡμῶν ὁ ἵππος βληθείη ἄνωθεν διὰ βέλους καὶ δόρατος κἀκ τῆς τρώσεως αἷμα θεαθῇ παρ' ἡμῶν ἐκχεόμενον, γνώσομεν πάντως εἶναι τὸν ἵππον θεόπεμπτον καὶ περίπλεων συναισθήσεως καὶ οὕτως αὐτὸν τῆς πύλης ἐντίμως ἐντὸς εἰσαγάγοιμεν· εἰ δὲ μετὰ τὴν τρῶσιν οὐ θεασοίμεθα λύθρον τοῦ ἵππου χεόμενον, τότε ἂν αὐτὸν καταθλάσομεν κρούμασιν οἷάπερ χειρῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρχοντα τέχνασμα. ἀτὰρ τῶν
288 Τρώων τοιαῦτα συμβουλευομένων ἐν ταραχῇ καὶ κλόνῳ τοῦ πράγματος οἱ Ἕλληνες ἐντὸς τοῦ ἵππου καθήμενοι ἔνοπλοι τῆς συμβουλῆς ἤκουον. καὶ δὴ λοιπὸν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπιστάμενος ὅτι πάντων τῶν περὶ τὴν Τροίαν δεινῶν καὶ τῶν συμβεβηκότων ἐκ τῆς διαμάχης τοῖς Ἕλλησι καὶ τῆς τοῦ δουρείου ἵππου κατασκευῆς ὁ Μενέλαος καὶ οὐκ ἄλλος τῶν Ἑλλήνων αἴτιος γέγονε τῇ ἁρπαγῇ τῆς Ἑλένης, αὐτῷ τῷ Μενελάῳ δικαίως ὑπεψιθύρισε τοῦτο δὴ τὸ ᾀδόμενον ὡς „ὁ πονῶν θήσει μηρόν", ὥσπερ εἰ εἶπεν ὅτι σὺ πάντων ἡμῶν, ὦ Μενέλαε, ἐπέκεινα διὰ τὴν ἁρπαγὴν τῆς συνεύνου καὶ τῆς Τροίας τὴν πόρθησιν ἄλγος ὑποτρέφεις τῇ καρδίᾳ φλογόεν καὶ ἐκδαπανῶν σου τὴν αἴσθησιν. λοιπὸν σὺ τὸν μηρὸν ἐξ ὀπῆς τινος
289 τοῦ ἵππου προτείνειν ὀφείλεις τῇ τρώσει τῶν μελετώντων ἄνωθεν ταύτην ἐργάσασθαι, ἵν' αἵματος

1 τόλμην *a* βαλλεῖν B 4 εἰ παρ' A εἶπερ' B εἴπερ *a* 7 πάντες B τὸν ἵππον εἶναι *a* 9 ἐντὸς εἰσαγάμιγοεν A ἐντὸστοῦσαγάγοιμεν B ἐντὸς τοῦτον εἰσαγ. *a* 11 τότ' *a* καταθλάσομεν *a* καταθλάσσομεν A B 18 καὶ τῆς *a* καὶ τοῖς A B

τοῦ μηροῦ σοι ἐκρεύσαντος οἱ Τρῶες ἔμψυχον εἶναι καὶ θεόπεμπτον τόνδε τὸν ἵππον ὑποτοπάσωσι καὶ πτοηθέντες τῇ θέᾳ τῆς βολῆς τῶν βελῶν παυθεῖεν καὶ οἷάπερ θεόπεμπτον ἐντὸς τοῦ ἄστεος αὐτὸν εἰσαγάγοιεν. κἀκεῖθεν κατὰ τῶν Τρώων ἡμεῖς ἐξερπύσομεν ἔνοπλοι καὶ τὴν πόλιν οὕτω πορθήσομεν. ταῦτ' ἄρ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἅπαντα συνετῶς ὡς συνετὸν τὸ „ὁ πονῶν θήσει μηρόν" τῷ Μενελάῳ ἐφθέγξατο καὶ δήπερ αὐτὸν τοῖς ῥήμασι παρεσκεύασε θεῖναι μηρὸν ἐξ ὀπῆς τινος τῆς τοῦ ἵππου κατασκευῆς τῆς ἀπονευούσης μᾶλλον πρὸς τὴν τρῶσιν ἄνωθεν ποιῆσαι θελήσαντας. ἀμέλει τὸν ἵππον οἱ Τρῶες τοῖς βέλεσιν ἔτρωσαν καὶ τοῦ Μενελάου ηὐστόχησαν τοῦ 290 μηροῦ. κἀντεῦθεν τὸ αἷμα τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἵππου ἐξέθορεν· ὅθεν ἰδόντες ἀστυπόλοι τὸ θέαμα πάντες σάλῳ φωνῆς καὶ νοὸς τῇ κουφότητι συνεβόησαν ἄνωθεν τὸν ἵππον ὄντως εἶναι θεόπεμπτον καὶ θεόληπτον, μὴ μᾶλλον εὐφρόνως συλλογισάμενοι οἱ πεδηθέντες τὸν νοῦν μάταιοι παραδόξῳ κουφότητι διανοίας ὡς εἰ ἦν ὁ ἵππος ἐξ οὐρανοῦ κατιὼν θεοπροπίᾳ τινὶ καὶ θεοῦ νεύματι, ἄφθαρτος ἂν μᾶλλον ἐτύγχανε καὶ ἀνώλεθρος χερσὶν ἀνθρωπείαις καὶ τρώσεσιν. ταῦτ' ἀλληνάλλως φαντασθέντες εἰς ὄλεθρον αὐτοῖς ἐπὶ θύραις ἱστάμενον τὰς τοῦ ἄστεος πύλας ταχέως οὕτως ἀνέῳξαν καὶ τὰ παρ' ἑκάτερα 291 μέρη τοῦ τοίχου τὰ συσφίγγοντα τὰς πύλας ἀνώρυξαν πρὸς τὸ χωρηθῆναι ῥᾷον τὸν ἵππον ἐκεῖνον τὸν

2 καὶ priore loco om. B 5 τῶν om. B *a* 6 πορθήσομεν *a* πορθήσειεν A B 7 ἄρ ὁ A ἄρ' B ἄρα *a* συνετὸν scripsi, συνετὸς A B *a* 12 θελήσοντας *a* 13 ἐνστόχησαν B 23 ταῦτα *a* 25 ταχέως *a* τυχέως A B παρεκάτερα *a* παρ' ἑκάτεροι A B 26 τοίχου *a* τείχου A B

τελαμώνιόν τε καὶ δούρειον εἰς τὴν εἴσοδον. ταῦτα μὲν οὖν οἱ Τρῶες κούφως εἰργάζοντο καὶ οἱ Ἕλληνες οἷάπερ ἀληθῶς λέοντες εἰς ὑπογάστριον λόχον ξυνεδριάζοντες καὶ λαθρηδὸν κατὰ θηρὸς ὑποβρύχοντες εἰς βορὰν ἤδη προκειμένου τούτων τοῖς στόμασι καὶ τοῖς ὄνυξιν ηὐτρεπίζοντο. καὶ δήπερ οἱ Τρῶες τὸν ἵππον ἐντίμως ἄγαν τοῦ ἄστεος ἐνδοτέρω μεθείλκυσαν καὶ εὐθέως τῶν ἐκτὸς ἀλλεπαλλήλοις κλαγγαῖς τὸ Ἑλληνικὸν ἅπαν ἐβόησε στράτευμα ἐπινίκιον ὑποτοπάσαν εὐστόχως τὸ μετὰ μικρὸν τοῖς Τρωσὶ δεινῶς ἐλευσόμενον. ὁπηνίκα γὰρ ἐντὸς
292 εἰσῆλθεν ὁ δούρειος, οἱ ἐν τῇ γαστρὶ τούτου ἠρέμα πρὶν καθεζόμενοι ἀρεϊκῇ βοῇ ἅπαντες εἰς τὸ φῶς συνεξέθορον ἔνοπλοι καὶ μηροῦ τὰ ξίφη τἀντεῦθεν ἐρύσαντες ἀρεϊκῶς κατὰ τῶν Τρώων ἐχώρησαν, οὓς ὀξύτητι ξίφους καὶ μαρμαρυγαῖς πανοπλίας ὁμοθυμαδὸν κατεσπάθιζον τοιοῦτοι ὄντες τὴν ἀνδρείαν καὶ ἡλίκοι τῶν σωμάτων τὸ μέγεθος καὶ ταῦτα καὶ τοῦ Τελαμωνίου Αἴαντος τοῖς ἀνδράσι τούτοις ξιφηφόρου ξυνεδριάζοντος. ἀλλά γε τοὺς κατασπαθιζομένους οὕτω Τρῶας καὶ φεύγοντας εἴσω τοῦ ἄστεος τοῦ πλάτους τούτου συνήλαυνον πρὸς αὐτὸν οἰκτρῶς τὸν περίβολον. ὁ γοῦν ὄλεθρος τοῖς Τρωσὶν ἐντεῦθεν ὁ μέγας τε καὶ ἀείμνηστος, τοῖς δ' αὖ Ἕλλησιν ἡ χαρμοσύνη τῆς νίκης καὶ τὸ κλέος ὑπέρογ-
293 κον. ἅπαν γὰρ τούτων τὸ ἄθροισμα τῶν ἐκτὸς ἐπέβρισε τῷ περιβόλῳ τῆς πόλεως καὶ οὕτως ἡ πολυθρύλλητος τῆς Τροίας τετέλεστο τοῖς Ἕλλησι

1 δούρειον a δούρι A B 4 συνεδρ. B a 8 ἐντὸς a 10 ὑποτοπάσαν a ὑπὸ τὸ πᾶσαν A B 13 ἀρεϊκῇ A ἀρεικῶν B ἀρεϊκῶς a 14 τἀντεῦθεν scripsi, κἀντεῦθεν A B a 18 τοιαῦτα B a 20 συνεδρ. a κατασπαθεζομένους B 27 ἐπέβρισε A ὑπεβρίασε B a 28 τελέστο B

πόρθησις. ἀμέλει τοιούτου θεάματος καὶ πανωλέθρου
φόνου ἐπεισφρησάντων τῷ Πριάμῳ τῷ γέροντι τῷ
ναῷ τοῦ Ἀπόλλωνος φεύγων αὐτὸς προσῆλθεν ὁ
δείλαιος φυγῇ τὴν σωτηρίαν πραγματευσόμενος.
ἀλλά γε τοῦ ἄστεος κατασκαφέντος τοῖς Ἕλλησιν —
ὢ τῆς ἀπηνείας καὶ δυσσεβοῦς ἀναιδείας ἐκείνης —
ὁ υἱός φημι τοῦ Ἀχιλλέως ὁ Νεοπτόλεμος κατὰ μή-
νιδα καὶ θυμόν, ὡς ἔοικε, τῷ πατρὶ ὁμοιούμενος
ἀναιδῶς εἰσῆλθε ξιφηφόρος εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θυμ-
βραίου Ἀπόλλωνος καὶ ἀνῃρήκει τὸν ἄθλιον φεῦ καὶ
πολύτλητον γέροντα Πρίαμον ἀνοσίου ὄντος τὸν
φόνον εἰς ναὸν θεοῦ γίνεσθαι καὶ λύθρων βρο- 294
τείων τὴν ἔκχυσιν. καλῶς οὖν ὁ Εὐριπίδης τὸν
Νεοπτόλεμον μιαιφόνον ὠνόμασεν ὡς ἀνοσίῳ μιαν-
θέντα καὶ δυσθρησκεύτῳ φόνῳ τοῦ γέροντος. τοῦτο
γὰρ τέλος φευκτὸν πολυπλόκων δυστυχημάτων τῇ
τοῦ γέροντος ἀθλιότητι πέπρωτο.

Οὕτω μὲν ταῦτα. ἐπειδὴ δὲ τὸν μοιχὸν ἐκεῖνον
τὸν Αἴγισθον τῆς Κλυταιμνήστρας τῆς συνεύνου τοῦ
Ἀγαμέμνονος τὸν σὺν ταύτῃ ἀνῃρηκότα τὸν Ἀγα-
μέμνονα ὁ υἱὸς τούτου Ὀρέστης νήπιος ὢν κατὰ
χρόνον τοῦ φόνου τοῦ πατρὸς καὶ ἀνδρωθεὶς τὸν
μοιχὸν καὶ τὴν μητέρα εἰς ζῆλον ἀγαθὸν τοῦ πα-
τρὸς ἀνῄρηκε καὶ εἰς εὔνοιαν προσῆν σὺν τῷ φίλῳ
Πυλάδῃ, εἵλκυσε τὸν Ὀρέστην αὐτὸν ὕστερον μετὰ 295
τῆς Τροίας τὴν ἅλωσιν ὁ Μενέλαος σὺν τοῖς τῶν
Ἑλλήνων προέχουσιν εἰς ἀντίποινον φόνου τῆς τού-
του μητρὸς παντὸς [τοῦ] μητροκτόνου ἀνοσιουργοῦ

3 νεῷ *a* 11 τὸν φόνον scripsi, τοῦ φόνου B τοῦ φόνου A *a* 13 Eur. *Hec.* 24 24 προσῆν *a* πρὸσ ἦν B πρὸς ἦν A 25 Πυλάδης *a* 27 πόνον *a* 28 ἀνοσιεργοῦ A B *a* quod correxi cf. p. 76, 26

πάντως τυγχάνοντος. ἐδυσωπεῖτο γὰρ ὁ Μενέλαος ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς Κλυταιμνήστρας, τῆς συνεύνου τοῦ Ἀγαμεμνόνος, τοῦ ὀνομαζομένου Τυνδάρεω — καὶ γὰρ καὶ ἡ Ἑλένη θυγάτηρ τούτου ἐτύγχανε — πρὸς τὸ φονεῦσαι τὸν Ὀρέστην εἰς τῆς ἑαυτοῦ μητρός, ὡς εἴρηται, τὸ ἀντίποινον. ἀλλὰ δήπερ ὁ Πυλάδης κατὰ φιλίαν ἄφραστόν τε καὶ ζέουσαν προθανεῖν τοῦ Ὀρέστου τοὺς φονευτὰς ἐξεβίαζε καὶ ὁ Ὀρέστης αὖ ὑπὲρ τοῦ φίλου τούτου προτιμᾶν ἤθελε τὸν ἑαυτοῦ θάνατον. ὅμως δὴ καὶ ἀμφότεροι μία
296 ψυχὴ τυγχάνοντες φιλίᾳ ὡς ἐν δυσὶ σώμασι καὶ τὸ κατεπεῖγον τοῦ θανάτου συλλογισάμενοι γοργῶς τὴν Ἑλένην εἰς θέατρον τοῖον καθείλκυσαν πρὸς τὴν τοῦ Μενελάου πτοίαν τε καὶ κατάπληξιν, ὡς εἰκός, ἧ Ἑλένης ἀπογυμνώσαντες τὸν τράχηλον τοῦ ἐνδύματος τούτῳ τὸ φάσγανον φρικτῶς προσεπέλασαν πρὸς τὸ τὴν ἐκτομὴν τῆς κεφαλῆς ἐξεργάσασθαι. μικροῦ τοίνυν τὸ τῆς ἀπηνείας ἔργον ἐτέλεσαν ἄν, εἰ μὴ θεοὶ τὴν Ἑλένην οἰκτείραντες εἰς οὐρανοὺς τῶν φονικῶν χειρῶν ἀθρόον ἀφήρπασαν τῆς σφαγῆς ταύτης ἐλευθερώσαντες τήνδε. ἀλλ᾿ ἡμῖν τούτοις οὐχ εὕρηται τοῖς τῶν παλαιῶν πίναξιν, ἐξ ὧν καὶ ταῦτα πόνῳ ἠθροίσαμεν, εἰ μετὰ τὴν ἁρπαγὴν τῆς Ἑλένης
297 καὶ ὁ Ὀρέστης ἀνῃρέθη παρὰ τῆς τοῦ Μενελάου τότε μεταχειρίσεως. ἄτοπον δὲ τὸ φονευθῆναι τὸν Ὀρέστην ἀνοσιουργὸν μητέρα φονεύσαντα τὴν τὸ πατρῷον τούτου αἷμα καταλῃστεύσασαν λῃστρικῶς καὶ εἰς χοῦν ἀρούρης τῷ ξίφει ἐκχύσασαν· ἔδει γὰρ

10 δὲ *a* 11 τὸ scripsi, τι A B *a* 15 ἧ B *a* ἧς A
16 τούτω B *a* τοῦτο ex τούτω A[1] 21 τήνδε A τὴν δὲ B *a*
25 μεταχειρίσεως *a* μεταχειρήσεως A μεταχείρησεν B

*πάντως θανεῖν τὴν μοιχευθεῖσάν τε καὶ φονεύτριαν,
μοιχείαν φεῦ ἀνδρὸς ἄνακτος τοίου συρράψασαν.*

Ἀτὰρ ὁ Πάρις Ἀλέξανδρος πρὸς τὴν ἁρπαγὴν τῆς Ἑλένης τὸν Ἀχιλλέως ἐπίκλοπον θάνατον τοξείᾳ καὶ δόλῳ μηχανησάμενος θεοῦ νεύματι, δίκην ὁμοίαν σφαγῆς καὶ θανάτου τῷ χοῒ ὁ ἄθλιος ἀνταπέδωκεν ἀλαζονείᾳ τοξείας ἑαυτῷ συρράψας τὸν θάνατον. τῷ γὰρ Φιλοκτήτῃ πρὸς ἅμιλλαν συνελθὼν κατ᾽ ἔριδα τοξικῆς γε μεταχειρίσεως ἐκείνῳ τῷ χρησαμένῳ περὶ 298 *τὴν νῆσον τῷ Ἡρακλείῳ πάλαι τόξῳ καὶ εὐστόχως βάλλοντι τὰς πελείας, καθάπερ ὁ ποιητὴς ἔφησεν, ὑπὸ τούτου καὶ τῶν τούτου βελέμνων ἀνῄρηται ὀφθαλμὸν βληθεὶς ὁ ἄθλιος καὶ χεῖρα καὶ τὸν ἀστράγαλον τριττῇ τῶν βελῶν ἀφέσει τούτου δὴ τοῦ τοξεύσαντος. οὕτω δήπερ ἐν ἄλλοις θανατοῦντες τοὺς ὁμοπλάστους ἐν ἄλλοις κρίσει προνοίας εὐθέτου θνήσκειν ἀθλίως πεφύκαμεν.*

Οἱ γοῦν Ἕλληνες μετὰ τὴν τῆς Τροίας ἅλωσιν καὶ ταύτης τὴν παμβόητον πόρθησιν ὑπονοστήσαντες εἰς τὸν ναύσταθμον καὶ ξυναυλισθέντες ἐν τῇ Αὐλίδι, ἐν ᾗ συμβουλαῖς ἀεὶ συνήρχοντο, καὶ βουλευσάμενοι ταῖς ναυσὶν ἀποπλεῦσαι τοῦ ναυστάθμου πρὸς πόντον καὶ ἀπελθεῖν εἰς Ἑλλάδα ἐκωλύοντο 299 *πρὸς τὸν πλοῦν τῇ τῶν πνευμάτων ἀντιφορᾷ. καὶ δήπερ τοῦ προσφαγέντος Ἀχιλλέως τὸ εἴδωλον περὶ μιᾶς νυκτὸς τὴν σκοτόμαιναν ἐπεφάνη τοῖς Ἕλλησι τούτοις ἀποφηνάμενον κατὰ τὸν πρότερον διάπυρον ἔρωτα ὃν ὑπέτρεφεν Ἀχιλλεὺς τῇ καρδίᾳ πρὸς τῆς Πολυξένης τὸ μνήστευμα, ὡς, ὦ Ἕλληνες, οὐκ ἄλλως εὐπλοίας τύχητε ῥᾳόνος, εἰ μὴ τῷ ἐμῷ τάφῳ τὴν*

3 *πρὸς a πρὶν* A B   11 Soph. *Phil.* 288

Πολυξένην αὐτὴν σφαγιάσαντες θύσητε. ἀτὰρ εὐθὺς
οἱ ἀκροαταὶ τὴν οἴκαδε γλιχόμενοι θεάσασθαι πα-
λινόστησιν τὴν κόρην ἀνενδοιάστως τῶν χειρῶν τῆς
ἀθλίας καὶ γηραλέας Ἑκάβης ἀφήρπασαν πολλὰ γο-
νυκλιτησάσης καὶ παρακαλεσάσης ὀλολυγμοῖς ἀνο-
ήτοις τὸν Ἀγαμέμνονα ὑπὲρ τῆς τοῦ θυγατρίου
300*αὐτῆς ἐκλυτρώσεως. ἀλλὰ τῶν ἀγκαλῶν ταύτης —*
ὢ δυσδαίμονος καὶ πολυθρυλλήτου βίας — τὸ μόνον
καταλειφθὲν τῇ ταλαίνῃ μητρὶ τοῦτο θυγάτριον
ὑπεκσπάσαντες Ἕλληνες τῷ τάφῳ τοῦ Ἀχιλλέως
ἀπηνῶς καὶ λίαν παρανόμως ἀπέσφαξαν λύθρον
ἀνόσιον ὑπὲρ λύτρου πλοὸς τοῖς θεοῖς θύσαντες
κατὰ τοὺς τρόπους πάντως τῆς τραγικῆς ὑφηγήσεως.
οὕτως ἡ πρὶν μὲν πολύπαις Ἑκάβη, γηραλέα βασί-
λισσα, ἄπαις ὑστάτως, οἰκέτις, αἰχμάλωτος, ἀθλία
γεγένηται, ἔνθεν κἀκεῖθεν περιπλαζομένη καὶ εἰς
ἐπικουρίαν δῆθεν ἀθήρευτον λυσίθριξ ἐκτρέχουσα,
τὰς παρειὰς καταξέουσα καὶ γονάτων βαρυαλγήτοις
στεναχαῖς ἁπτομένη δυναστευόντων Ἑλληνικῆς ὁμη-
301*γύρεως, πάντων αὐτῆς τῶν παίδων οὕτως ὑπὸ*
φθορὰν ἀχθέντων ὑπὸ τὸν ἥλιον οἰκτρῶς ἤλιε.
ταῦτα δὴ τὰ τῆς τύχης ἐνωραΐσματα, ταῦτα τοῦ
βίου τὰ τοῖς βροτοῖς δυστερπῶς γε συμβαίνοντα,
πρὸς ἅπερ ὁρῶντας ἡμᾶς δέον φρούδην ἡγεῖσθαι
τοῦ βίου τὴν περιπέτειαν καὶ μόνως ἀφορᾶν εὐχα-
ρίστως πρὸς τὴν ἄνωθεν πρόνοιαν, ἥτις ἄρα μηχα-
ναῖς βροτείαις οὐ πέφυκεν ὑποκλέπτεσθαι. ἀλλ᾽ ὁ

2 *παλιννόστησιν a* 7 *αὐτῆς* non *αὐτῆς* AB *a* 8 *πολυθρυλλήτου* scripsi, *πολυτλήτου a πουτλήτου* AB 17 *λυσόθριξ* A *λυσότριξ* B *a* quod correxi 19 *στοναχαῖς a* 20 *τὸ παίδιον* B 23 *τὰ τοῖς βροτοῖς δυστερπῶς* A *τὰ τοῖσ δυστερπῶσ* B *τὰ δυστερπῶς a* 25 *μόνον a* 27 *βροτείοις a*

πρὶν μὲν φίλος αὐτῆς τῆς Ἑκάβης Πολυμήστωρ, ὕστατα δὲ κατὰ καιρὸν δυστυχίας ἥλίκης ἐχθρὸς ἄσπονδος, ὁ τὸν ἀνατεθέντα τούτῳ παῖδα ταύτης ἀναιρήσας ἐπικλόπως Πολύδωρον, ὕστατα δ' ἀποτυφλωθεὶς ἐνδίκως κερκίσι τῇ ἀδικηθείσῃ ταύτῃ μητρὶ τοῖον ἀδίκημα, κατὰ χρόνον τῆς τοῦ τυφλωθέντος ἀποτυφλώσεως πρὸς αὐτὴν αὐτὸς μεμηνὼς 302 *ἐξεφοίβασεν· ὦ τάλαινα, κύων γενήσῃ πύρσ' ἔχουσα δέργματα, ἤτοι πυρώδη βλέμματα. ταῦτ' οὖν εἶπεν εἰκότως, οἶμαι, ὡς τῇ λύπῃ πυρσωθείσης τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ἑκάβης καὶ μανίᾳ τῇ πρὸς αὐτοὺς τοὺς λυπήσαντας· ὀφθαλμοὶ γὰρ πάντως λυπουμένων ὡς τὰ πολλὰ καὶ μαινομένων πυρσοῦσθαι πεφύκασι. γονίμως ἀποτίκτειν σκυλάκια, ναὶ μὴν κατὰ τῶν λυπούντων τοὺς ὀδόντας ἐκτρίζειν πυρσοῖς ὄμμασι καὶ ὑφέρπειν ὀλεθρίως θυμῷ νέρθεν καρδίας παφλάζοντι πρὸς τούτων τὸν ὄλεθρον, οὕτω τὸ τοῦ τυφλωθέντος τεκμηριῶδες Πολυμήστορος φοίβασμα εὐφυῶς προσήρμοσε τῷ περὶ τὴν Ἑκάβην τελεσθέντι πάθει καὶ πράγματι ὕστατα. εἴτε δὲ γνώσει τοῦ* 303 *φοιβάσαντος εἴτε κατὰ συμβεβηκὸς πεφοίβαστο τὰ ῥημάτια, ἡμεῖς μὲν οὐκ ἴσμεν, ἡ δὲ συνείδησις τοῦ εἰπόντος καὶ θεὸς πρὸ τούτου ἐπίσταται.*

Πέρας ἄρτι τῶν παρ' ἡμῶν συλλεχθέντων καὶ τῷ παρόντι πίνακι ἐκτεθέντων ἀκολούθως πάντως συντελούντων εἰς εἴδησιν ἀκριβεστέραν τῶν τελε-

1 *Πολυμήστωρ* a *πολυμήτωρ* A B 2 *ὕστατα* A *ὕστατη* B *ὑστάτως* a *ἥλικος* a 4 *ἐπικλόπος* B *δὲ* B a 8 post *κύων*: *γε* B a om. A *πυρσὰ* a 9 *δέργματα* a *δέρματα* A B uid. Eur. Hec. 1243 Kirchh. (ed. mai.): *κύων γενήσῃ πύρσ' ἔχουσα δέργματα* *ταῦτα* a 16 *ὀλεθρίῳ* a 19 *προσήρμωσε* A B a quod correxi 24 *ἡμῖν* a 25 *ἀκολουθὲν* B *πάντων* a 26 *τελεσιουργηθέντων* a *τελεσιουρθέντων* A B

σιουργηθέντων περὶ τὴν Τροίαν πραγμάτων πάντων καὶ πασῶν ὑποθέσεων καὶ τῆς τῆς Τροίας τεθρυλλημένης πορθήσεως. οἱ γοῦν ἐντυγχάνοντες τούτοις καὶ συλλογιζόμενοι κατὰ νοῦν, ὁπόσος ὁ περὶ ταῦτα πόνος καὶ τὰ πρὸ τούτων γεγένηται τοῦ συλλέξαντός τε ταῦτα καὶ τἄλλα ἐκ διανοίας χαμερποῦς καὶ
304 γλώσσης ἀπόρου συγγράψαντος, ὑπὲρ τῆς τούτου ψυχῆς διὰ τὸν κύριον εὔχεσθε.

Εἰκὸς δὲ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν πρὸς τοῖς ἄλλοις συλλεχθέντα χαρακτηρίσματα Ἑλληνικῆς χορείας ἐκκρίτων ἀνδρῶν καὶ Τρωικῆς ὁμηγύρεως, ἔτι τε συμβεβηκότα τινὰ τῷ εἴδει τούτων καὶ σώματι ἀναγγεῖλαι συνεπτυγμένως τοῖς ἐντυγχάνουσι, ἵνα κἀκ τούτων παραψυχήν τινα λόγων οἱ τοῖς γράμμασιν ἐντυγχάνοντες ἐρανίζοιντο. καὶ δὴ λεκτέον. τὰ μικρὰ γὰρ τοῖς μεγάλοις οἷά τινες παῖδες ἤδη τεκτόνων προσπλάττομεν περίβολόν τινα τοῖχον συναπαρτίζοντες πόλεως καὶ τοὺς μικροὺς κάχληκας τοῖς μεγάλοις λίθοις καὶ τετραγώνοις περὶ τὴν διαρτίαν ὅλην τοῦ τείχους τεχνικῶς ἐφαρμόττοντες.

305 Ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων μέγας ἦν, λευκός, εὔρινος, δασυπώγων, μελάνθριξ, μεγαλόφθαλμος, ἀπτόητος, εὐγενής, μεγαλόψυχος.

Ὁ Μενέλαος, ὁ τούτου αὐτάδελφος, κονδός,

5 πρὸ A πρὸς B *a* 8 εὔχεσθαι *a* 9 ΙΣΑΑΚΙΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ Περὶ ἰδιότητος καὶ χαρακτήρων τῶν ἐν Τροίᾳ Ἑλλήνων τε καὶ Τρώων *r* et codex Lugdunensis „ex legato Bonauenturae Vulcanii" 62 (Catalog. p. 347) nisi quod τε om. 9 δὲ habet *r* 10 χορείας om. *a*, non *r* 14 οἱ — ἐντυγχάνοντες om. *a r* 15 καὶ δὴ καὶ *a r* 17 προπλάττομεν B τοῖχον scripsi τυχὸν A B *a r* 21 singularum personarum, de quibus agitur, nomina singula capita inscripta habent in C *a r*, om. A B cum sequentibus cf. Daretis Phrygii capp. XIII. XII ibique Andreae Dederichi adnotatio 21 ὁ om. *a r* 24 Ὁ Μ. om. C ὁ μενέλεως B ἀδελφὸς *a r* κονδὸς A B C βραχὺς *a r*

εὔστηθος, πυρρός, ἰσχυρός, δασυπώγων, εὔριν, εὐπρόσωπος.

Ὁ Ἀχιλλεὺς εὔστηθος, μέγας τὸν ὄγκον τοῦ σώματος, μακρόσκελος, σπανός, ξανθός, εὐπρόσωπος, οἰνοπαής, γοργοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς, πολύθριξ, μακρόρριν, τοὺς πόδας ὠκὺς καὶ τοῖς ἅλμασι δόκιμος, δεινὸς πολεμιστής, εὐχαρής, φιλήδονος, μεγαλόψυχος καὶ καλλίφωνος. ταῦτα τούτου τὰ ἰδιώματα, τὰ μὲν τὴν τούτου δραστηρίαν ἐνέργειαν 306 *τεκμαιρόμενα, τὰ δὲ τοῦ φυσικοῦ θυμοῦ καὶ προαιρετικοῦ τὴν ὀξύτητα.*

Ὁ δ᾽ αὖ τούτου διάπυρος φίλος Πάτροκλος παχὺς τὸ σῶμα καὶ ἰσχυρός, τὴν ἡλικίαν σύμμετρος, ὑπόξανθος, λευκόπυρρος, εὐπρόσωπος, εὐόφθαλμος, εὐγενής, δυνατὸς πολεμιστής, κατεσταλμένος, εὐπώγων.

Ὁ Ὀδυσσεὺς διμοιραῖος, λευκὸς τῷ σώματι, ἁπλόθριξ, εὐπώγων, μαλακόχρους, μιξοπόλιος, σύνοφρυς, εὔρινος, μεγαλόψυχος, δυνατὸς πολεμιστής, προγάστωρ, ἠθικός, εὐόμιλος.

Ὁ Διομήδης τὴν ἡλικίαν τετράγωνος, ἰσχυρός, ξανθός, εὔσχημος, μελίχρους, εὐπρόσωπος καὶ 307

1 *εὔριν εὐπρόσωπος* om. *a r* 2 de Menelao cf. Tzetz. *Posth.* 656 sq. et de Agamemnone ibid. v. 654 sq. 3 cf. Tzetz. *Posth.* 469 sqq. 6 *μακρόῤῥιν a r μακρόριν* A B C *ὠκὺς* scripsi, *ὀξὺς* A B C *ar* *καὶ* om. C 7 *δεινὸς — καλλίφωνος* om. A B 8 *ταῦτα τούτου τὰ* C *ar ταῦτα τούτα τὰ* A B 9 *τὴν τούτου* C *a r τὴν τοῦ* A B 12 cf. Tzetz. *Posth.* 475 sq. *ὁ* om. *r* *φίλος* om. *r* *ὁ Π. ar* 14 *λευκόπυῤῥος a r λευκόπυρος* A B C 15 *πολεμιστὴς δυνατὸς εὐγενὴς δυνατὸς* C 17 cf. Tzetz. *Posth.* 672 sq. *τὸ σῶμα* C 18 *μαλάχρους* A B in quo *μαλακόχρους* latet; *μελάγχρους* C *a* (*μελάνχρους r*) quod propter illud, quod praecedit, *λευκὸς* ferri nequit 20 post *εὐόμιλος*: *μελάγκορος ἤτοι καὶ ἀσόκουρος* C 21 cf. Tzetz. *Posth.* 668 sq. 22 *μελίχροος* C

ὑπόσιμος, ξανθοπώγων, οἰνοπαὴς τοὺς ὀφθαλμούς, σώφρων καὶ κονδοτράχηλος.

Νέστωρ, ὁ γηραιὸς καὶ μέγας τοῖς Ἕλλησι κατὰ σύνεσιν σύμβουλος, μέγας τῇ ἡλικίᾳ, κατάρρινος, ὑπόπυρρος, πολιόθριξ, γλαυκόφθαλμος, πολιοπώγων, μάκροψις, εὐσύμβουλος, φρόνιμος.

Ὁ *Πρωτεσίλαος* ἁπλόθριξ, ὑπόξανθος, ἀρχιγένειος, μακρός, εὔθετος, τολμηρὸς πολεμιστής.

308 *Παλαμήδης* μακρός, λεπτός, λευκός, μάκροψις, εὔρινος, ἁπλόθριξ, μελάνθριξ, μικρόφθαλμος, οἰνοπαής, λαρυγγὰς ἤτοι λαβραγόρας, φρόνιμος, εὐπαίδευτος, πολύβουλος, μεγαλόψυχος. ᾧ δὴ πρώτως τὸ ταυλίζειν, ἤτοι κυβεύειν, ἐξεύρηται. ἐκ γοῦν τῆς κινήσεως τῶν ἐν οὐρανῷ ἑπτὰ πλανητῶν τῶν κατὰ μοιρικὴν τύχην, ὥς φασιν, ἐπαγόντων χαρὰς τοῖς ἀνθρώποις καὶ λύπας ὡρίσατο τὴν ταῦλαν, ἤτοι τὸν πίνακα τοῦ παιγνίου, τὸν γήινον κόσμον, τοὺς δὲ δώδεκα κάσσους, ἤτοι τὰ χαρακώματα τούτου, τὸν ζῳδιακὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ ψηφοβόλον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ κοκκία ἅπερ τῷ κύβῳ ῥιπτάζονται, ὡς ἀναλογοῦντα τοῖς ἀστράσι, τόν τε πύργον αὐτὸν τὸν καλούμενον

1 *ὑπόσιμος a r ὑπόσημος* ABC post *ὀφθαλμοὺς*: *ἤτοι* (sic) C 2 *κονδοτράχηλος* ABC *βραχυτράχηλος a r* 3 cf. Tzetz. *Posth.* 658 sq. *γεραιὸς a r* *κατὰ σύνεσιν* om. *a r* 4 *τὴν ἡλικίαν* C *κατάρρινος* scripsi, *κατάρινος* ABC *a r* 5 *ὑπόπυῤῥος ar ὑπόπυρος* AB *ἤτοι ὑπόπυρρος* (sic) C 6 *εὐσύμβουλος a r* C *εὐσήβουλος* AB 7 cf. Tzetz. *Anteh.* 223 sqq. 8 *μακρὸς τολμηρὸς πολεμιστὴς εὔθετος ἤτοι*: C 9 Tzetz. *Anteh.* 398 sqq. *Chil.* III 173 sqq. *ὁ Π. a* 11 *λαβραγόρας* AB *λαυρειόρας* C *λαυραγόρας a r* 12 Joannes Malalas p. 103, 11 sqq. ed. Bonn.; Georgius Cedrenus I p. 220, 8 sqq. ed. Bonn.; Suidas s. v. *τάβλα* *πρώτος* C 15 *χαρὰν* C 16 *ὡρίσατο* C *a r* *ὡρίσαντο* AB *τάβλαν* Mal. Cedr. Suid. 17 *γηΐνον* C *a r* *γήινος* AB *δὲ* om. C 18 *κάσκους a r κάσους* Cedr. Suid.

μόδιον τὸ ὕψος αὐτὸ τὸ οὐράνιον αἰνιττόμενον, ἐξ οὗ καὶ ἔρχονται εἰς ἡμᾶς κατὰ ἀνταπόδοσιν, ὥς 309 φασιν Ἕλληνες, κακὰ καὶ καλά. τούτοις οὖν ὁ Παλαμήδης, σοφίᾳ πεπαιδευμένος ὤν, πάλαι τὴν ταῦλαν ἀπήρτισεν.

Ὁ Μηριόνης κονδὸς ἦν, πλατύς, λευκός, εὐπώγων, μεγαλόφθαλμος, μελάγκορος, οὐλόθριξ, πολύθριξ, στρεβλόρρινος, πολεμιστὴς περίεργος, μεγαλόψυχος.

Ὁ Ἰδομενεὺς διμοιραῖος, μελάγχρους, εὐόφθαλμος, (εὔθετος, ἰσχυρός, εὔρινος, δασυπώγων, εὐκέαλος, φουλόθριξ, ἀπονενοημένος πολεμιστής.

Φιλοκτήτης εὐμήκης, εὔθετος, μελάγχροος, σύνοφρυς, γενναῖος, εὐόφθαλμος,) μελάνθριξ, μελάγκορος, φρόνιμος, εὐπώγων, πολύθριξ, εὔστοχος τοξότης, μεγαλόψυχος.

Αἴας ὁ Λοκρὸς εὐσθενής, μελίχρους, εὔρι- 310 νος, ἑτερόφθαλμος, οὐλόθριξ, μελάνθριξ, δασυπώγων, μάκροψις, πολεμιστὴς τολμηρός, μεγαλόψυχος, καταγύναιος.

Πύρρος, ὁ καὶ Νεοπτόλεμος, εὐῆλιξ, λεπτός, εὐθώραξ, λευκός, εὔριν, πυρρόθριξ, οὖλος καὶ ὑπόγλαυκος, μεγαλόψυχος, ξάνθοφρυς, ἀρχιγένειος,

1 *αὐτὸ οὐρανίον* B 2 *ἡμᾶς* A B C *τιμὰς a r* 4 *παιδευόμενος* C 5 *ἀπήρτησεν* B *ἀπήρησεν* C 6 uid. Tzetz. *Posth.* 662 sq. cum sequentibus usque ad p. 87, 18 cf. Jo. Malalas p. 103, 17 sqq. ed. Bonn. *κονδὸς* A B C *βραχὺς a r δὲ ἦν κονδος* C 7 *μελανόφθαλμος a r* 8 *στρεβλόρινος* A B C *a r*, quod correxi *περίγοργος* Mal. 10 cf. Tzetz. *Posth.* 660 sq. *διμοιραῖς* C 11 *εὔθετος — εὐόφθαλμος* omiserunt A B C (*a r*) ab altera uoce *εὐόφθαλμος* ad alteram aberrantes: quae suppleui ex Malala; cf. Tzetz. *Posth.* 581 17 cf. Tzetz. *Posth.* 664 sq. 21 cf. Tzetz. *Posth.* 526 sqq. (uid. v. 536 sq.) 22 *εὔριν* om. A B 23 *μεγαλόφθαλμος* Mal.

ξανθογένειος, στρογγύλοψις, προπετής, τολμηρός, εὔσκυλτος, πικρὸς πολεμιστής. οὗτος δὲ ὑπῆρχεν υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως, κατὰ τὴν τούτου ὁμοίωσιν γνώμης πολεμῶν τῇ πικρότητι· ἦν δὲ ἐκ Δηιδαμείας, θυγατρὸς Λυκομήδους, ὃς μετὰ τελευτὴν Ἀχιλλέως ἐξεπέμφθη ὑπὸ Θέτιδος καὶ Πηλέως, πάππου αὐτοῦ,
311 *αἰτηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, ὡς τοῦ Ἀχιλλέως δόλῳ φονευθέντος παρὰ τοῦ Πάριδος Ἀλεξάνδρου, ἐκδικῆσαι τὸ πατρῷον αἷμα. καὶ ὁπλισάμενος εἰς Ἴλιον ἐπεστράτευσε σὺν νηυσὶν εἴκοσι δυσὶν ἐκ τοῦ Πηλέως, λαβὼν ἴδιον στρατὸν Μυρμιδόνων τὸν ἀριθμὸν χιλίων ἑξακοσίων ἐνενήκοντα καὶ ἀποπλεύσας κατέλαβε τὴν Τροίαν καὶ εὗρεν εἰς τὰς σκηνὰς τοῦ ἰδίου πατρὸς φύλακα Ἱπποδάμειαν τὴν Βρισηίδα τῶν Ἀχιλλείων πάντων πραγμάτων, ἣν ἀποδεξάμενος εἶχεν ἐν πολλῇ τιμῇ ὁ ἐλθὼν αἰτήσας αὐτὴν φύλακα εἶναι καὶ τῶν αὐτοῦ ἐν τῇ πατρῴᾳ σκηνῇ. καὶ μετ' ὀλίγον καιρὸν νόσῳ καὶ αὐτὴ ἐτελεύτησεν.*

312 *Ὁ Κάλχας, ὁ μάντις, λευκός, λεπτός, τὴν κάραν ὁλοπόλιος, πολύθριξ τὸ γένειον, μάντις καὶ οἰωνοσκόπος ἄριστος.*

Οὗτοι μὲν ἦσαν τῶν Ἑλλήνων οἱ πρόκριτοι σὺν τῷ Τελαμωνίῳ Αἴαντι οὗ τὰ ἰδιώματα σὺν τοῖς λοιποῖς τῶν ἀνδρῶν ἰδιώμασιν οὐχ εὕρομεν ἀναγε-

1 *ξανθογένειος* om. *a r* 2 *ὑπῆρχεν* C *a r* *ὑπῆρ* in fine uersus A *ὑπὲρ* ex *ὑπῆρ* B[1] 3 in uerba *τοῦ ἀχιλλέως* desinit C 4 *δὲ ἐκ* om. *r* *Δηϊδαμείας a r* *δαμείας* AB 7 *φθόνῳ καὶ δόλῳ a r* 10 *κβ'* A B *a r* cf. p. 88, 21 (*δυσίν*) 12 *ἄξϛ* A *ἄξει* B 13 *τὰς* A B *τὰς ἰδίας a r* 14 *φύλακα* post *πραγμάτων* habent *a r* 17 *αὐτοῦ* non *αὐτοῦ* AB *ar* 18 *τετελεύτηκεν a* 20 cf. Tzetz. *Posth.* 666 sq. 22 *οἰωνοσκόπος a r* *οἰνοκόπος* A B 24 cf. de Aiace Telamonio Tzetz. *Posth.* 492 sqq. *σὺν — ἰδιώμασιν* om. *a r*

γραμμένα καὶ συνηριθμημένα τῷ πίνακι τοῦ παλαιοῦ ἐν ᾧ τῶν λοιπῶν ἡ ἀπαρίθμησις παρ' ἐκείνου γέγονεν· διὸ καὶ παρ' ἡμῶν ἐν τῇ παρούσῃ ἀπαριθμήσει κατελείφθησαν ἄγραφα.

Τῆς δὲ Τροίας οἱ ἔκκριτοι οὗτοι·

Ὁ Πρίαμος, ὁ βασιλεύσας τῆς Τροίας, εὐμήκης τὴν ἡλικίαν, μέγας τὸν ὄγκον τοῦ σώματος, καλὸς τὸ πρόσωπον, πολιὸς τὴν τρίχα, γέρων, ὑπόγλαυκος, 313
μακρόρριν, εὐόφθαλμος, πολύθριξ καὶ σύνοφρυς, τούτῳ ἔχων συνεζευγμένην τὴν τῆς δυστυχίας ἐκείνης καὶ δυσδαιμονίας κακότητα, ᾗτινι προσταλαιπωρήσας οἰκτρῶς πάλαι τέλος ζωῆς ἀθλίας διὰ τοῦ σωματικοῦ χοὸς τῷ χοῒ ἀπέδωκεν ὁ τρισάθλιος.

Ὁ Δηίφοβος διμοιραῖος, εὐθώραξ, εὐόφθαλμος, ὑπόσιμος, οὐλόθριξ, εὐπώγων, πλατύοψις, γενναῖος.

Ὁ Ἕλενος μακρός, εὔθετος, λευκὸς τὸ χρῶμα τοῦ σώματος, ἰσχυρός, ξανθός, μακρόθριξ, λεπτοχαράκτηρος, ἀρχιγένειος, ὑπόκυρτος, φρόνιμος πολεμιστής, οἰνοπαὴς τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὁ Τρωίλος μέγας, καλός, εὔριν, ἁπλόθριξ, 314
μελάνθριξ, μελισσόθριξ, μελίχρους, καλόφθαλμος, δασυπώγων, ἰσχυρὸς πολεμιστής.

Ὁ Πάρις Ἀλέξανδρος εὐῆλιξ, εὐσθενής, λευκός, εὔριν, εὐόφθαλμος, οὐλόθριξ, μελάνθριξ, μάκροψις, πολύθριξ, ἀρχιγένειος, κάτοφρυς, εὔχαρις,

2 *καὶ τῶν* *a r* 6 cf. Tzetz. *Posth.* 363 sqq. 8 *πολιὸς* correxi ex Malala; *πυρρὸς* AB *a r* 11 *προσταλαιπώρησαν* *r* 14 cf. Tzetz. *Posth.* 376 sq. 15 *ὑπόσιμος* *a r* *ὑπόσημος* A B 17 cf. Tzetz. *Posth.* 373 sqq. 18 *ξανθός* om. *a r* 19 *ἀρχιγένειος* *a r* *ἀρχηγένειος* A B 21 cf. Tzetz. *Posth.* 382 sq. 22 *μελισσόθριξ, μελάνθριξ* *a* et *r* nisi quod *μελλισσόθριξ* 24 cf. Tzetz. *Anteh.* 125 sqq.

μεγαλόστομος, τοξότης εὔστοχος, δειλὸς περὶ πόλεμον.

Ὁ Αἰνείας παχύς, εὔστηθος, ἰσχυρός, πυρράκης, πλατύοψις, εὔριν, λευκόχρους, εὐπώγων, γλαυκός, νουνεχής, φρόνιμος, εὐσεβής.

315 Ὁ Ἀντήνωρ μακρός, λεπτός, ἰσχυρός, λευκός, ξανθός, μικρόφθαλμος, γλαυκός, καμπυλόρριν, λευκοχαράκτηρος, εὔλογος, δειλός, δόλιος, ἀσφαλής, πολυίστωρ, ἐλλόγιμος.

Ἡ πολύτλητος Ἑκάβη καὶ δύστηνος μελίχροος, γραῦς, εὐόφθαλμος, ὡραία, εὔριν, φιλότιμος, εὐόμιλος, ἥσυχος, πάσας οἶμαι γυναῖκας ὑπερβεβηκυῖα τοῖς ἀτυχήμασιν.

Ἡ Ἀνδρομάχη, ἡ τοῦ Ἕκτορος σύνευνος, διμοιραία, λεπτή, εὔστολος, εὔριν, εὐόφθαλμος, εὔοφρυς, οὐλόθριξ, ὑπόξανθος, ὀπισθόκομος, μακρο-
316 πρόσωπος, εὐτράχηλος, εὔχαρις, γοργὴ τὴν διάνοιαν, γελασίνας ἔχουσα τὰς παρειάς.

Ἡ Κασσάνδρα, σύνευνος οὐδενός, κονδή, στρογγυλοπρόσωπος, λευκή, πάνυ ἀνδρώδης τὴν πλάσιν, εὔριν, εὐόφθαλμος, μελάγκορος, ὑπόξανθος, καρηκομῶσα, οὔλη, εὐτράχηλος, ὀγκόμασθος, μικρόπους, ἥσυχος, εὐγενής, ἱερατική, μάντις ἀκριβής, παρθένος ἁγνὴ καὶ πάντα προλέγουσα.

3 cf. Tzetz. *Posth.* 378 sq. πυρράκης om. *a r* 5 Γλαῦκος Malalas, qui ex nostro corrigendus; de Glauco nihil apud Tzetzam. 6 cf. Tzetz. *Posth.* 380 sq. 7 ξανθός om. *a r* ἀγκυλόρινος Mal. 8 εὔλογος *a r* om. A B δειλός, δόλιος om. *a r* 9 ἀλλόγιμος *r* 10 cf. Tzetz. *Posth.* 366 sq. μελίχρους *a* 14 cf. Tzetz. *Posth.* 368 sq. διμοῖρα *r* 19 cf. Tzetz. *Posth.* 370 sqq. κονδὴ A B βραχεῖα *a r* 20 πανανδρώδης *r* 22 οὔλη *a r* οὔλην A B ὀγκόμασθος Mal. (Tzetz.) ὀγκόμματος *a r* ὀγκόματος A B 23 ἥσυχος — ἀκριβής om. *a r*

Ἡ Πολυξένη μακρά, καθαρά, λευκή, πάνυ ἀνδρώδης τὴν πλάσιν, μεγαλόφθαλμος, μελάνθριξ, οὔλη, εὔριν, εὐόφθαλμος, ὀπισθόκομος, λεπτοπρόσωπος, μικρόστομος, εὔχαρις, ἀνθηρόχειλος, μικρόπους, παρθένος, μηλόμασθος, ὡραία ἐνιαυτῶν οὖσα ὀκτωκαίδεκα, ἥτις τοῖς Ἕλλησι παρανόμως ἁρπαγεῖσα 317 μητρικῶν ἀγκαλῶν περὶ τὸν τάφον τοῦ Ἀχιλλέως ἐσφαγιάσθη, καθὼς καὶ πρότερον εἴπομεν.

Ἕκτωρ, ὁ τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Ἑκάβης υἱός, ὁ πάντων οἶμαι τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων στρατηγικώτερός τε καὶ ἀνδρειότερος καὶ ταῖς τῶν ὅπλων μεταχειρίσεσι περιδέξιος, ὁ τῷ ποιητῇ θρυλλούμενος οὗτος, κορυθαίολός τε καὶ φλογὶ εἴκελος καὶ λεοντώδης ταῖς περὶ μάχην ὁρμαῖς, μελάγχρους ἦν, πάνυ μακρός, εὔογκος, δυνατὸς ἐν ἰσχύι τοῦ σώματος, εὔριν, οὐλόθριξ, μελάνθριξ, εὐπώγων, ψελλός, ἑτερόφθαλμος, εὐγενής, φοβερὸς πολεμιστής, ἐν πολέμῳ βαρύφωνος. ταῦτα δὴ τοῦ τοιούτου ἀν- 318 δρὸς τὰ χαρακτηρίσματα, τεθέντος ἐσχάτου μὲν ἐν τῇ παρούσῃ ἀπαριθμήσει, πρώτου δὲ πάντων Ἑλλήνων καὶ Τρώων ὄντος κατὰ πόλεμον, ὡς οἰόμεθα, τῆς περὶ τοῦτον ἐνεργείας καὶ δραστηριότητος τοῦ ἀνδρὸς μαρτυρούσης τοῦτο δὴ τὸ νῦν παρ' ἡμῶν διαφημιζόμενον.

Ἀλλὰ ταῦτα πάντα τὰ περὶ τοὺς ἄνδρας ἐγγεγραμμένα καὶ θεωρούμενα ὁ σοφώτατος ἐκεῖνος

1 cf. Tzetz. *Posth.* 505 sqq. 2 μελανόφθαλμος *a r* 5 μηλόμαστος *r* 6 ιη̅ A B *a r* 8 ἐσφαγίσθη *r* καθὼς — εἴπομεν om. *a r* 9 cf. Tzetz. *Hom.* 266 sq. Ὁ Ἕκτωρ *a r* 12 θρυλλούμενος *a r* θρηλλούμενος A B 16 μελάνθριξ om. *a r* 18 τοιαῦτα *a r* 21 ὄντος A B ὄντως *a* οὗτος *r* 23 ταῦτα *r* 25 cf. Jo. Malalas p. 107, 1 sqq.; Georg. Cedrenus I p. 223, 4 sqq. πάντα om. *r* ἐκγεγραμμένα *a r* 26 ὁ om. *r*

Δίκτυς ὑπεμνημάτισεν ἀληθῶς ὁ ἐκ τῆς Κρήτης
ὁρμώμενος, οὐ μὴν μόνον ταῦτα τὰ ἰδιώματα τῶν
ἀνδρῶν φημι ἀλλὰ καὶ τὰ γεγονότα πάντα περὶ τὴν
Τροίαν παρά τε τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τρώων
319 *συρρηξάντων τὸν περιβόητον πόλεμον. ἦν γὰρ αὐτὸς*
ὁ συγγραφεὺς τότε μετὰ τοῦ Ἰδομενέως ἐκείνου
τοῦ προμάχου τῶν Δαναῶν τοῖς Ἕλλησι συστρατεύ-
σαντος. καὶ γὰρ καὶ τοῦτον ὁ Δίκτυς αὐτὸς συν-
εγράψατο ὡς παρὼν καὶ ὄψει καθιστορήσας πάντα
τὰ παρ' αὐτοῦ γεγραμμένα. ναὶ μὴν καὶ τοὺς προ-
τραπέντας ὑπὸ Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου τῶν
αὐταδέλφων βασιλέων ἀποπλεῦσαι καὶ κατελθεῖν σὺν
αὐτοῖς εἰς τὴν Ἴλιον ὁ Δίκτυς αὐτὸς συνεγράψατο.
ἀλλ' ὁ μὲν Ἀγαμέμνων τε καὶ Μενέλαος, υἱοὶ τοῦ
Ἀτρέως τυγχάνοντες, τῶν Ἑλλήνων αὐτῶν μεγαλο-
πρεπῶς ἡγεμόνευον, εἰς Τροίαν πανστρατὶ διὰ ναυ-
τικοῦ στόλου παραγενόμενοι καὶ πάντα τῇ μετὰ τῶν
320 *Τρώων διαμάχῃ παθόντες τε καὶ ποιήσαντες ὅσα*
δήπερ ὁ ποιητὴς Ὅμηρος τῇ παρούσῃ βίβλῳ διὰ
τῶν εἴκοσι τεσσάρων γραμμάτων ἡμῖν διεσάφησεν.
ἡμεῖς δὲ τοῖς δυσὶν ἡγεμόσι τούτοις τελικώτατον
ἄρτι πέρας τῶν παρ' ἡμῶν πονηθέντων καὶ γραφέν-
των τῷ παρόντι τιθέαμεν πίνακι, τὴν τῶν ἐντυγ-
χανόντων τούτῳ εὐκτικὴν εὔνοιαν διὰ τῶν ἀναγε-
γραμμένων παρ' ἡμῶν ἐν θεῷ προσκαλούμενοι.

4 *πέρα* B 5 *ἐρρηξάντων* r *πόλεμον καὶ γὰρ* r 7 *τοῦ* om. B *ἐνστρατευσαντος* r 8 *τούτων* r 10 *αὐτοῦ*, non *αὐτοῦ* A B *a r* *καὶ μὴν* B *a* 13 in uerbum *συνεγράψατο* desinit r 18 *ὅσαπερ* a 20 *κ̄ δ̄* A B *a* 25 *τέλοσ* B

INDEX NOMINUM.

Addenda et corrigenda.

In textu:

pag. 4, 16 lege: *συγκινδυνεύσουσιν.*
,, 5, 1 ,, *συναγωνίσεται,* (*συναγωνίζεται Ω*)
,, 5, 7 ,, *κομιδῇ,*
,, 7, 9 *δ᾽ ἐκ* pro *δὲ καὶ* (*Ω*) scribendum esse monuit me Augustus Mau amicus.
,, 7, 10 an *αἱρετέον?* (*αἱρετὸν Ω*)
,, 8, 1 lege: *οὖν, ἐπὶ*
,, 8, 11 immerito mihi suspecta fuerunt uerba *τὸ χρῶμα.*
,, 11, 2 lege: *ὀχήμασιν* (*σχήμασιν Ω*; corr. A. Mau cf. Jacobs ad Ach. Tat. p. 471)
,, 12, 3 ,, *συστρατιώτας*
,, 13, 8 ,, *εἰκῇ*
,, 17, 11 ,, *λόγῳ·*
,, 18, 5 ,, *ὑπὸ τῆς Ἀσίας ὅλης βεβιασμένον ὅτι τέθνηκεν ὁμολογῆσαι.* (*βεβιασμένον* post *ὁμολογῆσαι Ω*)
,, 19, 17 *βλήματα* cum C scribendum, ante quod *τοξευμάτων* uel simile quid excidit (corr. A. Mau).
,, 19, 20 lege: *ἀντίτυπος*
,, 22, 10 ,, *δοῖτε;* (*δῶτε Ω*)
,, 23, 7 ,, *δώσετε*
,, 23, 15 ,, *Μαραθωνίαν μηδ᾽ εἰς τὸ πρόσθεν* (*τοῦ πολεμάρχου τίθει τὸν στρατιώτην* uel simile quid). *τῷ πολεμάρχῳ δίδωσι τὸν λόγον ὁ νόμος τῆς δημοσίας ταφῆς.* (corr. A. Mau).
,, 25, 7 ,, *εὐψυχίας* (*εὐτυχίας Ω*; corr. A. Mau)
,, 31, 22 ,, *Δᾶτις* et sic 35, 21; 36, 19.
,, 32, 1 ,, *ὦτα* (*οὖς Ω*)
,, 33, 11 ,, *πολλοὺς ἂν εὕροις* (*ἂν* om. *Ω*)
,, 36, 3 ,, *στρατιώταις*

pag. 36, 9 uerba ἄγαν ὄντα ῥοώδη delenda.
„ 37, 20 lege: γυναικείῳ (γυναικῶν Ω)
„ 38, 1 uerba ἐκείνου δέ delenda.
„ 43, 11 lege: διεπράξατο,
„ 44, 18 „ ἔστι
„ 48, 27 „ μοιχεύεται, (μοιχεύει AB*a*)
„ 63, 3 „ πράγματος πιεζόμενος,
„ 64, 3 „ Διός,
„ 65, 9 „ ποιήσει
„ 66, 16 „ ἀνήρηκε et sic 75, 10 (ἀνηρήκει utroque loco AB*a*)
„ 68, 8 „ ἐνεκολπίσατο,
„ 68, 9 „ πατρικῶς περιθάλψας
„ 68, 15 „ ἀπηνοῦς

In adparatu:

pag. 3, 4 lege: τὸν altero loco
„ 3, 11 „ μαραθῶνι
„ 8, 4 „ ἢ *s*
„ 13, 15 „ ἐλεύθερον *s*
„ 19, 7 „ ἀκοὴν
„ 21, 10 „ πεσούσης AB*s* πέσης C*p* πέσειας *O* 11 ταῦτ' ἐμὲ — ταῦτ' ἐμοὶ scripsi, ταῦτά με — ταῦτά μοι Ω*s*
„ 22, 1 delendum *et*.
„ 22, 4 lege: ὑμῶν
„ 30, 13 delenda C nota.
„ 31, 5 lege: ἂν
„ 33, 9 „ φύσει
„ 36, 20 „ κινεῖτε B καινεῖτε *S*
„ 39, 2 „ οἱ Ω
„ 44, 4 cum libellus typis iam esset exscriptus, incidit in manus codex Vaticanus 82, bombycinus saec. XIV, in quo Adriani de venefica declamatio (fol. 192^{v}—193^{r}) cum Aristidis in Smyrnam monodia (fol. 193^{r}—194^{r}) inter Libanii scripta legitur. cuius libri uarietatem, cum nullius pretii sit, hic enotare nolo.
„ 50, 6 delenda *a* nota.
„ 53, 17 lege: ἧττον ex ἥττων B[1]
„ 64, 19 „ ἀτρείδης AB ἀτρυγέτης *a*
„ 71, 14 „ ἆρ̄ AB
„ 72, 9 „ ἐντὸς εἰσαγάγοιμεν A

LYSIAE
ORATIONES

AD CODICEM

PALATINUM NUNC DENUO COLLATUM

RECENSUIT

CAROLUS SCHEIBE.

ACCEDUNT ORATIONUM DEPERDITARUM FRAGMENTA.

EDITIO ALTERA AUCTA ET EMENDATA.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXXV.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

CAROLO LUDOVICO KAYSERO

HEIDELBERGENSI

S.

PRAEFATIO.

Haec Lysiae editio altera quod non solum ab omnibus ceteris quotquot vulgatae sunt editionibus, sed etiam ab ea quam ipse anno 1852 curavi longe distat, factum est maxime diligentissima codicis Palatini sive Heidelbergensis X (88) collatione, quam mea gratia denuo confecit C. L. Kayserus, vir de Lysia insigniter meritus ac mihi, quod grato animo palam profiteor, meisque studiis humanissime favens. Ad huius enim scripturam codicis verba oratoris vel imprimis seu potius unice revocanda esse constat, ex quo Herm. Sauppius vir doctissimus mihique amicissimus id quod Emperius aliique coniectura assequuti erant ad liquidum perduxit in epistola critica ad God. Hermannum (Lipsiae 1841), illum librum manuscriptum ab ipso versatum excussumque fontem esse, ex quo reliqui ad unum omnes deducti sint, Laurentiani vero C, quem praeter ceteros sequendum sibi arbitratus est Imm. Bekkerus, scriptorem fuisse ingeniosum illum quidem et Graecae linguae peritissimum, sed qui tamen suopte iudicio et arbitrio permulta vel immutaverit vel inseruerit. Cuius librarii mutationes etsi multae sunt a Sauppio Baiteroque (quos breviter Turicenses appellare libet) in egregio corpore oratorum Atticorum Turici a. 1838—1850 in lucem emisso remotae, tamen mihi iam tum quum primum edebam Lysiam, haud exiguus numerus locorum, in quibus falsae codicis Laurentiani C opinationes propagatae haeserant, ad auctoritatem archetypi erat revocandus. Ac primum quidem in *collocandis verbis* scriptor istius libri, maiorem scilicet sermonis elegantiam consectans aut, si quid insolentius positum esset, id ad vulgarem ordinis verborum consuetudinem redigere studens saepius discessit ab exemplo suo Heidelbergensi: sequutus est I. Bekkerus, cuius quot et quanta sint quum in alios veterum scriptores tum in oratores Atticos merita non est quod exponam hoc loco, ac ne Turicenses quidem critici sustulerunt huiusmodi correctiones. Singulos locos tunc a me restitutos deinceps enumerabo, ante uncos codicis X scripturam, subinde ordinem verborum eum notans, quem secundum cod. C retinuerunt cum I. Bekkero editores Turicenses. Or. 6. § 7. *αὐτῷ οὐδὲν χαρισαμένοις* ego cum X] *οὐδὲν χαρισαμένοις αὐτῷ* Bekk. et Turr. cum C. Eiusdem or. § 36. *τούτῳ*

χάριν εἰδέναι X] χάριν εἰδέναι τούτῳ C (Bk. Turr.). Or. 7. § 41. ἀθλιώτατος ἂν] ἂν ἀθλιώτατος. — Or. 10. § 25. ὑπὸ τῶν ἀποβαλόντων ψευδομαρτυριῶν] ψευδομαρτυριῶν ὑπὸ τῶν ἀποβαλόντων. — Or. 12. § 28. πῶς ὑμᾶς εἰκὸς] πῶς εἰκὸς ὑμᾶς. — Eiusdem or. § 82. ἀκρίτους ἀπέκτειναν] ἀπέκτειναν ἀκρίτους (ἀκρίτους cum Turr. scripsi pro ἀκρίτως). — Or. 13. § 39. αὐτῶν κατεγνώσθη] κατεγν. αὐτῶν. — Or. 14. § 35. μέγα ἐδύνατο] ἐδύνατο μέγα. — Or. 25. § 10. ἐγίνετο ὠφέλεια] ὠφέλ. ἐγίν. — Eiusdem or. § 27. διὰ τοὺς μὲν] διὰ μὲν τούς. — Ibid. πολλάκις χρῆσθαι] χρῆσθαι πολλάκις. — Eiusdem or. § 29. ἐν ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν δημοκρατίᾳ] ἐν δημοκρ. καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ. — Nec minus in or. 2. collocationem verborum ante Bekkerum vulgatam et e solo cod. F a Bekk. et Turicensibus immutatam restitui § 6. καὶ δοῦσαι δίκην τῆς ἀνοίας] F: καὶ δίκην τῆς ἀνοίας δοῦσαι. — § 47. κινδύνοις ἐπιθέντες] F: ἐπιθέντες κινδύνοις.

Deinde quaecumque verba sunt e cod. C neque sensu postulante nec alia necessitate cogente in orationem a Bekk. et Turic. *invecta*, ea exterminavi archetypo obsequutus. Or. 2. § 1. κειμένων X et F (cfr. § 20. 60. 64. 75. 76.)] Bekk. et Turr. e ceteris: κειμένων ἀνδρῶν. — Eiusdem orat. § 42. τῶν ἄλλων] τῶν ἄλλων ἁπάντων. — Eiusd. or. § 77. ὄντες] ἅπαξ ὄντες. — Eiusd. or. § 78. ἄξιον] ἄξιον ἦν. — In or. 3. § 31. ὡς ἐγὼ cum omnibus codd. ne C quidem excepto scripsi pro ὡς ἄρ' ἐγώ, quod unde natum sit nescio. — Or. 13. § 82. καὶ ἔρριψεν] καὶ εἰ ἔρριψεν. — Or. 14. § 4. ὅπῃ εἰς τὸν λοιπὸν] ὅπῃ καὶ εἰς τὸν λοιπόν. — Or. 19. § 49. καὶ τῶν νεωστὶ ἐν δόξῃ] καὶ τῶν νεωστὶ παρὰ τὸ εἰκὸς ἐν δόξῃ. — De verbis or. 24. § 10. dicetur suo loco. — Or. 25. § 27. τοὺς μὲν] ὥστε τοὺς μὲν (cf. Saupp. epist. crit. p. 23.).

Tum Lysiae reddidi quae a scriptore codicis C temere *immutata* sunt. Or. 11. § 3. ἐάν τις εἴπῃ scripsi secundum X coll. or. 10. § 6. pro ἐάν τις φῇ, quod C habet probaveruntque Bekk. et Turr. — Or. 13. § 36. ἐγίγνετο X] ἐγένετο C (Bk. Turr.). — Eiusdem or. § 59. ψηφίζεσθαι] ψηφίσασθαι. — § 78. συλλάβοιεν] λάβοιεν. — § 93. ἐπεὶ ἐν] ἐπειδὴ ἐν. — Or. 20. § 25. ἀπελειπόμην] ἀπελιπόμην. — Or. 21. § 3. εἰσφορὰν] εἰσφορὰς (illud per attractionem). — Eiusd. or. § 10. ἐγίγνετο] ἐγένετο. — Or. 26. § 5. γενομένων] γεγενημένων. — Or. 31. § 6. καὶ γὰρ οἳ] ὅσοι δὲ, quamvis id speciosum. Ceterum v. infra annot. ad or. 24. § 8. or. 25. § 16. or. 26. § 6. 13. 19. cett. — Praeterea redii ad librorum *omnium* scripturam or. 2. § 19., ubi ὁρίσαι scripsi (ὁρίσ^{αι} X syllaba erasa, secundum lectionem Kayserianam) pro ὁρίσασθαι, quod quamvis non infitier melius se habere, tamen illud propterea non reiiciendum esse loci docent Platonici a Tayloro allati. — Or. 3. § 44. ὑπὲρ τῆς πατρίδος revocavi pro περὶ τῆς πατρίδος. V. Schaefer. et Frank. ad Dem. Ol. I. § 5. p. 10,

17., nos in Vindiciis Lysiacis p. 13. Weber. ad Dem. Aristocr p. 130. 131. *) .

Haec igitur in priore editione maxime ad codicis Palatini X fidem correxeram. Sed mihi percensenti universam libri illius a Kaysero viro etiam in minutissimis rebus perspicaci acutoque collati scripturam planum factum est vel sic in lubrico adhuc atque instabili solo locatum fuisse orationis Lysiacae fundamentum. Imm. enim Bekkerus propter opinionem suam de codicis Laurentiani C praestantia praeiudicatam eum qui principem locum obtinet codicem Heidelbergensem desultorie tantum et carptim inspexit et adhibuit: quo factum est ut, qui post illum edidimus Lysiam quum hariolationes fucati istius codicis interpolationesque expellere sincero studio niteremur, nonnunquam e Bekkeri silentio de scriptura optimi libri coniecturam facientes novas excitaremus turbas et nescii insontesque falsa pro veris venditaremus, ut praetermittam inveteratos quosdam de hiatu **), de litteris finalibus aliisque rebus levioribus errores e Stephani Aldique exemplaribus in omnes deinceps editiones derivatos, de quibus ne augurari quidem coniectura quicquam poteramus. Quare ut tandem ex quo fonte Lysiae emendatio haurienda sit luculenter appareat, operae pretium facturus esse mihi visus sum, si integram codicis Palatini scripturam infra in medium attulerim. Quod vero ne manifesta quidem vitia ***) silentio premenda existimavi, non timeo ne futurum sit ut in malae sedulitatis reprehensionem incurram: non enim ignorant qui has res callent etiam ex ipsis mendis cognosci codicis naturam. Quodsi ceterorum librorum manu scriptorum propriae quaedam sunt ac prae-

---

*) Subiungam quae quanquam minoris momenti sunt, tamen ne ipsa quidem quantivis, sed ex eo genere ut ab eiusmodi editore, qui non indulgeat eclecticae quam vocitant criticae, negligi non debeant. Or. 8. § 13. ἤδη X] C: ἤδει (Bk. Turr.). — Or. 13. § 59. νῦν δὲ X] C: νυνὶ δὲ (Bk. Turr.). — Or. 19. § 48. πάνυ πολλὰ restitui e cod. X] C: πάμπολλα (Bk. Turr.). — Eiusd. or. § 56. ἕνεκεν X] C: ἕνεκα (Bk. Turr.). Ceterum ex illo locorum numero in hac editione, ut par erat, eos omisi, quos iam e Kayseri collatione a me Bekkeri silentio aut notis non satis accuratis in errorem inducto falso correctos esse cognovi.

**) De quo passim aliter iudicaturus esset Benselerus, si huius libri rationem iam tum penitus habuisset cognitam, quum suum de hiatu opus laboriosum componebat.

***) Sic saepius inclinatio accentus neglecta, contra pronomen indefinitum interdum acuto notatum accentu, ι subscr. omissum, infinitivi λύσαι, καταλύσαι, ῥίψαι scripti, formis reflexivis αὑτοῦ, αὑτῆς cett., septem dumtaxat vel octo locis exceptis, pronomen ἀναφορικὸν αὐτοῦ, αὐτῆς substitutum, plerumque μηδὲ μία, μηδὲ πώποτε, γ' οὖν, nonnunquam ὃ τι, ubi est coniunctio, semper μουνυχιάσιν, πολοστόν exaratum, et quae sunt id genus similia.

cipuae lectiones, eas non pluris quam hominum doctorum coniecturas aestimandas duxi H. Sauppium sequutus in epist. crit. ad G. Hermannum p. 9. Ac Vindobonensem quidem unum omnium fidelissime ad exemplum archetypi expressum esse quicunque varietatem lectionis Reiskianam (Vol. VI. p. 659 sqq.) cum nova nostra Palatini collatione comparaverit facile animadvertet.

In *formis* verborum id laboravi, ut Lysiam, quo neminem magis Attice loquutum esse artium scriptores et grammatici consentiunt omnes, Atticum repraesentarem. Quare partim meo partim aliorum iudicio haec restitui: *καθιστάναι* ter pro *καθιστάνειν*, *χρέως* ter pro *χρέους* coll. Buttm. I. p. 241. Lobeckio ad Phryn. p. 391. Reisigio in enarr. ad Oedip. Col. p. LVII., *τεθνεῶτος* cett. ubique pro *τεθνειότος* cett., *ἕνεκα* quater pro *οὕνεκα*, quod etiam Schoemannus ad Isaeum p. 481. ab oratoribus pariter ac poetis arcendum esse suadet (*εἵνεκα* vero et *ἕνεκεν*, nisi codex archetypus alteram formam obtinet, non mutavi), *Πειραιῶς* pro *Πειραιέως*, quod fere ubique invenitur in cod. X, optativorum formas in *ειαν* exeuntes quater pro terminatione *αιεν* (quanquam ab aliis scriptoribus, ut Antiphonte, Platone, Xenophonte, Demosthene vulgarem formam repudiatam non esse facile concesserim. V. Maetzner. ad Antiph. p. 122. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 369.), *κατάξαντες* pro *κατεάξαντες*, *ἐωνούμην* pro *ὠνούμην*, *ποθήσομαι* pro *ποθέσομαι*, *νεῶν* pro *νηῶν*, *Ἀκαδήμεια* pro *Ἀκαδημία* *), *Χολλείδης* pro *Χολλίδης*, *ἐνέπληντο* pro *ἐνεπέπληντο*, *ἐξεκλησιάζετε* pro *ἐκκλησιάζετε*, *οὑτοσί* pro *οὗτος*, ubicumque nomen eius, quem orator digito vel oculis designat, articulo carens praecedit aut sequitur (cfr. Elmslei. ad Aristoph. Acharn. 1062. sive 1049. ed. Br. Cobet. orat. de arte interpr. p. 95. mearum Emendatt. Lys. fasc. p. 29. n. sq.) in or. 3. § 4. or. 8. § 10. or. 13. § 41. et 52. or. 23. § 1., fragm. 1. § 2., fragm. 8.: alia, quae omnia suis locis commemorabuntur infra. Cogitans tamen ad unam normam non omnia esse exigenda, illius studii non adeo tenax fui, ut Cobetum, virum cetera ingeniosum atque in Lysia perquam versatum, usquequaque sequens contra codicis archetypi fidem usumque aliorum scriptorum tentarem *ἠντιβόλει*, quod legitur ter, *ὤμνυε* (v. ad or. 19. § 26.), *ἐλεεινός*, *ἐληιζόμην*, *εὐνοοῦντες* (or. 13. § 13.), *κακονοοῦντες* (or. 29. § 10.). Quod *συνοίδασιν* intactum reliqui or. 11. § 1. et *δῴη* or. 6. § 19., id feci propterea, quod has orationes ab Lysia abiudicandas esse existimavi; *ὤφλησεν* autem ex or. 13. § 65. non sustuli, quum illud incisum insiticium mihi esse videretur.

Iam eos locos singulatim adiiciam, in quibus vel discessi ab auctoritate codicis X, vel verba oratoris aliter constitui atque factum

*) De Latina huius vocabuli mensura v. C. Lachmann. ad Lucret. III. 374. p 159. et 160.

est a superioribus editoribus, I. Bekkero potissimum et Turicensibus, quorum nomina ad eas scripturas apposui, quas assensu suo probaverunt, ne quibus rebus mea editio a ceteris distaret quenquam fugeret. De quibus autem verbis nihil annotavi, ea quemadmodum in orationis serie scripta exstant, ita in archetypo contineri putanda sunt. Lectiones codicis Palatini Bekkerianas insignivi eadem qua summus criticus usus est littera X simplici, Kayserianas vero binis litteris coniunctis X^{K}. Quotiescumque *vulgo* probatam receptamque scripturam aliquam dixi, et Bekkerianam et omnes quotquot eam exceperunt editiones intelligi volui. Emendationes, quarum suum cuiusque auctorem ut investigarem maximam operam dedi, non solum petii ex ipsorum editorum animadversionibus, quorum novissimus Westermannus qua est iudicii sobrietate coniectandi libidinem compescens complures codicis optimi lectiones adhuc neglectas in suum locum restituit (cfr. eiusdem Commentationum criticarum in scriptores Graecos pars IV. Lips. 1853.), sed etiam e Dobraei adversariorum tomo I. p. 192—262. (Cantabrigiae 1831.), e Foertschii commentatione critica de locis nonnullis Lysiae et Demosthenis (Lipsiae anno 1827. edita) et ex eiusdem observationibus criticis in Lysiae orationes (Halis Sax. a. 1829.), ex Emperii observationibus in Lysiam (Brunsvigae 1833.) et ex eiusdem opusculis p. 313—315. (Gottingae 1847.), e Bakii scholicorum hypomnematum tomo II. (Lugduni Bat. 1839.) et III. (1844.), ex H. G. Hamakeri quaestionibus de nonnullis Lysiae orationibus (Lugduni Bat. 1843.)*), e Cobeti oratione de arte interpretandi (Lugd. Bat. 1847.), ex G. A. Hirschigii emendationibus, quae sunt in miscellaneorum philologorum et paedagogicorum nova serie fasc. I. p. 126—145. (Amstelodami 1850.), e L. Kayseri censuris, quas fecit de editione priore Rauchensteinii in diurnis eruditorum Monacensibus a. 1848. n. 223. et 224., de mea in iisdem diurnis a. 1852. n. 48—51. deque Rauchensteinii editione orationum Lysiae selectarum valde laudanda in annalibus Heidelbergensibus a. 1853. n. 14. et 15, denique e Rauchensteinii censura meae editionis annalibus philologicis et paedagog. Lipsiensibus 1852. inserta p. 138—151., atque ex aliis aliorum hominum eruditorum animadversionibus. Praeterea Th. Bergkius meus et C. Halmius vir mihi carissimus per litteras aliquot suspiciones mecum communicaverunt: meas ipsius coniecturas quasdam defendere ac tueri studebam in Emendationum Lysiacarum fasciculo Strelitiae novae a. 1852. emisso.

Or. 1. Inscr. *Λυσίου· ὑπὲρ τοῦ ἐρατοσθένους φόνου, ἀπολογία.* X^{K}. || § 1. *ἡγοῖσθε καὶ* (sine interpunctione) X^{K}. || *ζημίας μακρὰς* habet etiam X^{K} (certe litterae *α* similior quam *ι* ductus est). || § 6. *ὦ Ἀθηναῖοι* nunc e X^{K} (qui *ὦ ᾿ἀ* perinde at-

*) Contra quas ego scripsi Vindicias Lysiacas, quae prodierunt Lipsiae 1845.

que in § 7. exaratum habet, ubi recte lectum est ab interpretibus)*) edidi: ὦ ἄνδρες vulgo. || μήτε λυπεῖν] μήτε ἀπιστεῖν coni. Bergkius. V. Reisk. et Foertsch. observatt. crit. in Lys. oratt. p. 47. || § 7. τῷ πρώτῳ χρόνῳ X^{K}. || [ἀγαθῇ] inclusi Dobraeo au-
Δ
ctore. || § 9. ἴσα X^{K}, ut ubique. || ὦ X^{K}, h. e. ὦ ἄνδρες, quemadmodum recte legerunt interpretes, at librarius codicis C inde ef-
Δ
fecit ὦ δικασταί: aliquoties invenitur ὦ ἂν, ut § 32. || § 12. παιδίῳ Bekk. (Turr.): παιδὶ libri. || πρότερον δὴ nunc e coni. Sauppii reposui: πρότερον δὲ vulgo. || § 14. ἐρομένου δέ μου X^{K}. || εἰπὼν] ὑπονοῶν G. A. Hirschig. in miscellan. philol. et paedag. novae seriei fasc. I. p. 127., recte puto. || § 15. ὑποπεμφθεῖσα
ἐπι
NO: ὑποπεμφθεῖσα X. || αὕτη δὲ Taylorus (Turr.): αὐτὴ δὲ libri
ῆν
(Bk.). || παρ' αὐτῇ X^{K} (eadem manu). || § 17. τέχνην Bekk. coll. or. 6. § 7. (Turr.): τὴν τέχνην libri. || § 19. τότ' ἤδη X^{K}: τότε ἤδη vulgo. || § 20. πεισθείη Reiskius (Bk. Turr.): προσθείη libri. || § 22. πέντε ....] Punctis appositis significavi aliquid deesse mihi videri. V. Reisk. et Bakius in schol. hypomn. II. p. 198 sqq. || οὐδὲν ἂν libri: οὐδένα Bekk.: οὐδέν' ἂν Westermannus. V. Schaefer. ad Dem. p. 42. 21. et ad Plut. V. p. 52. || § 24. ὡς οἷόν τε] ὡς οἷός τε Hirschig. coll. § 42. || § 26. ἐποιήσω Coraes in Isocr. II. p. 290. (Bk. Turr.): ἐποίησας libri. || § 27. ἐδύνατο etiam X^{K}, quod cum propter Bekk. silentium Turr. et me fugeret, dedimus ἠδύνατο. || § 29. ΜΑΡΤΥΡΕΣ e Coislin. et N recepi (Turr.): est etiam in X^{K}, non ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ, quod ceteri libri habent. V. ad or. 3. § 14. || § 30. τὸν νόμον] „Immo τὸν νόμον τὸν —" Westerm., recte fortasse. || ἐφ' ἡμῶν Bergk.: ἐφ' ὑμῶν libri (Bk. Turr.). || ἀποδέδοται O: ἀποδίδοται cett. || τούτου — φόνου Reisk. (Turr.): τοῦτον — φόνου libri. || § 31. ἐπ ἔθηκε (sic) X^{K}. || § 32. ἐὰν δὲ γυναῖκα] Cfr. potissimum C. Fr. Hermanni commentat. de iniuriarum actionibus. Gotting. 1847. p. 25 sqq. || § 33. αὐτοις X^{K}. || § 37. Σκέψασθε δέ] δὲ add. corr. M. || § 41. τῶν φίλων τῶν ἐγγυτάτω] του φίλου τῶν ἐγγ. Hamakerus in quaestt. Lys. p. 2. Bergkius vel τῶν φίλων τοῦ ἐγγ. vel τῶν φίλων τὴν ἐγγ., quod quidem, si minus toleranda erit vulg. scriptura (v. Vindicc. Lys. p. 3.), maxime placet. || § 42. ἐκείνῃ nunc restitui e libris cum Westerm. coll. or. 2. § 13. 16. or. 17. § 9., adde or. 23. § 6. Foertsch. observatt. crit. in Lys. or. p. 65.: ἐν ἐκείνῃ Markl. (Turr. et ego in ed. I.). Item omisi

---

*) Ibi enim Bekkerus in margine annotans ἄνδρες] ἀθηναῖοι C, videtur codicum notas permutasse, quum in ordine verborum sit ὦ Ἀθηναῖοι.

nunc praepos. § 13. || μ′ (ρ superscr.) X^K h. e. μάρτυρες, non μαρτυρίαι, quod in X inesse quispiam colligat e Bekkeri notis. || § 43. οὕτως περὶ X^K: οὕτω περὶ vulgo. || πώποτε γεγένηται X^K et O (nisi quod ille πωποτε sine accentu habet): γεγένηται πώποτε vulgo. || § 44. ἤλπιζον corr. M (Turr.): ἤλπιζον μὲν cett., unde Emperius probabiliter coni. ἤλπιζόν ποθεν. || § 45. οὐδὲ ἑωρακὼς corr. M (Bk. Turr.): οὔτε ἑωρ. cett. || § 47. ἐξαμαρτήσονται CN et corr. M: ἐξαμαρτησουσιν (σονται superscr.) X. || § 48. ταῖς ζημίαις] ταῖς ἐσχάταις vel ταῖς μεγίσταις ζημ. Reisk. Illud Westerm. recepit. V. Foertsch. observatt. p. 55. || § 49. ὅ τι ἂν οὖν XCN: ὅ τι ἂν οὐ M: οὖν om. Bk.

Or. 2. § 1. ἴσον X^K. || οὐδὲ μιᾶς X^K. || § 2. πανταχῇ nunc e X^K (qui πανταχῆ) CFN recepi: πανταχοῦ vulgo. || § 3. γνώμαις nunc restitui e XCMNV: μνήμαις vulgo. V. Reisk. p. 55. || § 4. Ἄρεως CTU (Turr.): Ἄρεος cett. (Bk.). || ἐνομίζοντο δὲ libri (West.): δὲ om. Reisk. (Turr. et ego in I.). V. Foertsch. in comment. crit. p. 41. || § 6. περὶ τῶν λοιπῶν ἄμεινον βουλεύσασθαι XCMNUV (nunc cum West.): ἄμεινον περὶ τῶν λοιπῶν βουλ. F (Bk. Turr. ego I.): περὶ τῶν λοιπῶν βουλ. ἄμεινον G. || ἐποίησαν Bekk. in add. (Turr.): ἐποιήσαντο libri. || τὴν ἑαυτῶν δικαίως X^K CFGMNU (nunc): τὴν αὐτῶν δικ. V. (Turr. et ego I.). || § 7. τὰ αὑτῶν X^K. || δοῦναι τῶν nunc e libris praeter F, qui δοῦναι τὴν τῶν habet, restitui cum West. || § 8. οὐδὲ μιᾶς X^K (ut ubique). || § 9. εἰς τὴν αὑτῶν X^K. || § 10. ἐπὶ τῷ πολέμῳ X. || ὧνπερ ἕνεκα X^K: ὧνπερ ἕνεκεν G (vulgo): ὧνπερ ἕνεκ' U. || § 12. ἡρακλέους (ο superscr.) X^K. || § 13. οὐκ ἐγγὺς] imo οὐδ' ἐγγὺς, quod requirit sedes negationis. || ἔσονται ἄνδρες γενόμενοι coni. G. A. Hirschig. || § 15. διὰ δὲ τὴν FG: δὲ cett. om. || τοὺς ἱκέτας αὐτῶν e libris praeter FGU (qui τοὺς ἱκ. παρ' αὐτῶν) nunc restitui cum West. coll. F. Vatero in Iahnii annal. philol. Suppl. t. IX. p. 48. || ἐκείνους τοῖς F: ἐκείνους δὴ τοῖς G: ἐκείνους δὲ τοῖς (ους superscr.) cett. || § 17. ἐκβάλλοντες XCFMNUV. || § 19. βασιλευομένοις — διδασκομένοις (ους superscr.) X. || § 20. τὴν αὑτῶν ἀρετὴν X^K. || διεκινδύνευσαν] δὶς ἐκινδύνευσαν C. Schiller. in ed. Andoc. p. 82. coll. Dem. Epit. § 10. || § 21. δουλώσεσθαι e X^K reposui: δουλώσασθαι vulgo. Cfr. § 36. || [τοὺς Ἕλληνας] nunc seclusi Emperio suasore. || ἄλλων] πολλῶν XCMUV. || § 22. πόλιν ἴωσιν X^K, ita tamen, ut λιν et ωσιν recentiore atramento scripta sint: in mg. legitur γρ. πόλεων eadem manu, quae posteriorem syllabam voc. πόλιν aut renovavit aut mutavit. || § 23. ταῦτα διενοοῦντο nunc e X reposui: τοιαῦτα διεν. vulgo. || οὐ λογισμῷ....εἰδότες libri praeter F, qui οὐ λογισμῷ δόντες, et G, qui οὐ λογισμῷ ἰδόν-

τες. Plurimorum librorum scripturam defenderunt Reisk. in Var. Lect. p. 664 sq. et Foertsch. in observatt. p. 58 sqq. „Num ἐνδόντες, εἰδότες?" Saupp. Reiskio p. 84. post λογισμῷ videtur deesse χρώμενοι. Mihi aliquando in mentem venit οὐ λογισμῷ εἴκοντες τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνοις. || τῇ αὐτῶν ἀρετῇ X^K. || ἐνέμειναν XCMNUV. || § 24. post τὴν δ' ἐκ τῶν in X^K omnia madore corrupta sunt usque ad § 28. πεζὴν quod erasum est. || § 29. ὑφισταμένου] Quattuor extremae litterae in rasura scripta sunt in X^K, ut supra § 22. || § 30. ἐμβάντες F (Turr. coll. § 32. 40.). Cett. aut ἐσβάντες aut βάντες aut εἰσβάντες (X). || § 31. ἔμελλον....] Mihi ἀπώλοντο videtur excidisse. || μάχεσθαι malim abesse cum G. A. Hirschigio coll. Lycurgi Leocr. § 48. || § 32. ἀμφότερα δὲ X^K: ἀμφότερα δ' vulgo. || § 34. οὐκ ἂν ἰδὼν X^K: ἰδὼν οὐκ ἂν FG (vulgo). || οἶος] Priores tres litterae in X^K rec. atr. exaratae sunt, quo etiam τῇ post τῇδε suprascr. | § 35. ἀπίστου, ὑπὲρ τοῦ προσιόντος κινδύνου coni. Emperius, idem mox ὑπὲρ τῆς φιλότητος delebat. || κινδύνου; cum interrog. signo X^K. || Σαλαμῖνι; οἷς Marklandus: σαλαμ̣ινίοις X^K (ductus post σαλαμι a rec. m. est): σαλαμινίοις cett. praeter F, qui σαλαμῖνι. || § 36. τὸ θάνατον CN (Turr.): τὸ . θανατον (eraso ν) X^K: τὸν θάνατον cett. (Bk.) || τὸν αὐτῶν libri (τὸν αὐτ͂ X^K, ita tamen, ut littera τ inducta sit a correctore ac spiritus lenis et nota litteris ντ suprascripta ab eadem correctrice manu sint, prae qua nequit explorari, quid antiqua dederit): τὸν αὐτῶν τῷ αὐτῶν FG (Bk.). Cfr. Klotz. quaestt. crit. I. p. 15. || συμφοράν, ἃ Taylor. (Bk. Turr.): ἃ om. libri. || § 37. ἱερῶν δὲ] Fort. πυνθανόμενοι δὲ ἱερῶν μὲν. || § 38. παιᾶνας (ita ut ᾶ medium e correctione sit) X^K. || § 39. μητέρων praeter μ rec. atram. scriptum in X^K. || λογισμὸς δ' libri: λογισμός τε Steph. (Bk. West.). || § 40. ἢ πολὺ (ι subscr. rec. atram.) et in mg. ἢ X^K. || αὐτῶν ψυχὰς X^K. || § 41. [πολιτευομένων] ego de meo addidi, cfr. Polyb. IV. 76. 2., ubi eadem est oppositio. Reisk. voluerat αὐτονομουμένων interponi. Praeterea ante ἐλευθερίας cum Reiskio desidero κοινῆς vel ἑτέρων. || τῆς αὐτῶν X^K. || § 42. τῶν ἄλλων συμμάχων nunc e X aliisque codd. edidi: τῶν ἄλλων ἁπάντων συμμ. FG (vulgo). || καίτοι] καὶ γάρ τοι Reisk.: καὶ γὰρ Dobr. || § 43. ἀναμφισβήτητα τἀριστεῖα Reisk. et fortasse F (Bk. Turr.): ἀναμφισβήτητ' ἀριστεῖα G: ἀναμφισβητήτως ἀριστεῖα cett. || § 44. παρασχόντες] ασ et ό rec. atram. correcta habet X^K, ita ut ipse quoque παρέχοντες habuisse videatur. || καὶ τοῖς ἄλλοις] καὶ om. X. || τειχιζόντων nunc e XCMN edidi: διατειχιζόντων vulgo. || § 45. ἕξουσι X^K: ἕξουσιν vulgo. || τῶν Ἑλλήνων Reisk. (Turr.): cett. om. artic. (om. Bk. West.). || θαλάσσης X (nunc): θαλάττης FU (vulgo). || § 46. τὃ βασιλέως X^K, sed articulum et syllabam ιαν ως rec. atram. addita habet. || τεγεάται X^K. || § 47. βέβαιον

(sic. corr. rec. atram.) X^K. || *καὶ ναυμαχοῦντες* supra versum rec. atram. add. X^K. || *τοὺς βαρβάρους*] art. om. X. || § 50. *αὐτῶν ψυχ.* X^K. || § 53. *αὐτῶν ἀπελθόντες* idem. || § 54. *μὲν οὐ* X^K C N: *μὲν οὖν οὐ* vulgo. || *ἢ λόγος ἢ χρόνος* X^K et plurimi libri: *ἢ χρόνος ἢ λόγος* vulgo. || *μηνύσαι* X^K. || § 55. *ἴσον* X^K. || § 57. *δεῖ*] *ἔδει* Markl. || *πόλεων*] *πολέμων* coni. Saupp. || § 58. *Ἐπέδειξαν*] *Ἐπεδείξαντο* G. A. Hirschig. Sed v. § 69. extr. et or. 18. § 3. || § 59. *θάλασσαν* nunc e X: *θάλατταν* GUV (vulgo). V. Benseler. ad Isocr. Areop. p. 122. || *ἐγκαθεστᾶσιν* Stephan. (Bk. Turr.): libri vel *ἐγκαθιστᾶσιν* (in quibus X) vel *ἐγκαθιστῶσιν* vel *ἐν καθιστᾶσιν*. || § 62. *δουλείας οὐχ* X: *δουλείας ὡς οὐχ* cum FG Bekk. || § 63. Editores Turr. coni. *τείχη δὲ νέα ἀντὶ — ἀνέστησαν* vel *τείχη δὲ ἀντὶ — νέα ἀνέστησαν*, recte opinor. || *μετέδοσαν* FGUV: *μετέδωκαν* cett., in quibus X. || § 65. *οἷοί τε* X^K: *οἷοί τ'* vulgo. || *ἐγίνοντο* X et NV (nunc): *ἐγένοντο* vulgo. || § 67. *καινοὶ* Tayl. in lect. Lys. p. 246 ed. Reisk. (Bk. Turr.): *κοινοὶ* libri. || § 67. extr. *ἐπιδείξαντες* etiam X^K. || § 68. *βέβαιον ἂν* Markl. Libri *ἂν* om. (om. Bk. Turr.) || § 69. *τήν τε ἐκείνων* X^K: *τήν τ' ἐκ.* vulgo. || § 70. *μὲν γὰρ πατρίδι* libri (Turr. coll. Foertsch. observatt. crit. p. 60 sq.) praeter FV, qui *γὰρ* om. (om. Bk.) || § 71. *αὐτοὺς μὲν* X^K || § 73. [*καὶ θάψαι*] uncos admovi Reiskio auctore. || § 76. *ἴσον* X^K. || § 79. *ὑπὲρ τῶν* Franzius (Turr.): *τῶν* libri om. (om. Bk.) || *καίτοι γὰρ* X^K, at statim § 80. *καὶ γάρ τοι* habet.

Or. 3. Inscr. *Πρὸς Σίμωνα ἀπολογία* nunc e X^K (qui *Λυσίου πρὸς Σίμωνα ἀπολογία*) edidi: *Ἀπολογία πρὸς Σίμωνα* vulgo. || § 2. *γίγνονται* X^K: *γίνονται* vulgo. || § 3. *περὶ τοιούτων πραγμάτων* Franz. (Turr. coll. § 40. 48.): *περὶ τῶν τραυμάτων* libri (Bk.). || *συνοίσεσθαι* etiam X^K. || § 4. *φαίνομαι* etiam X^K. || *Σίμων οὑτοσί* Cobetus: *Σίμων οὗτος* libri (Bk. Turr.). || § 5. *ὅσα δὲ εἰς* X^K: *ὅσα δ' εἰς* vulgo. || § 9. *πρέποντά ἐστι* Dobraeus (Turr.): *πρέποντα ἔσται* libri (Bk.). || § 10. *λαβὼν δὲ* XIO. || § 11. *εἰσαρπάσειαν* ego de meo: *εἰσαρπάσαιεν* libri. || § 12. *οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς ἤδη μεθύοντες* nunc edidi e Reiskii coniectura (ita tamen, ut *ἤδη* non ad *μεθύοντες*, sed ad *ἐκπηδῶσιν* pertineat): *ἤδη μεθύοντες. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ ἡμᾶς* libri (Bk.): *οὗτοι δ' ἤδη μεθ. ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς* Schottus (Turr. West.): *καὶ δὴ μεθ. οὗτοι ἐκπηδ. ἐφ' ἡμᾶς* Bakius in schol. hypomn. II. p. 204: *τότε δὴ μεθ. οὗτοι ἐκπ. ἐφ' ἡμᾶς* Kayserus. Aliquando conieci scripsisse Lys. *ἐνταῦθα δὴ μεθ. οὗτοι ἐκπ. ἐφ' ἡμᾶς*: *ἐνταῦθα* enim exitu verbi superioris *ἐξερχόμεθα* absorptum esse putavi. || § 14. *κἀνταῦθα* Markl. (Turr.): *καὶ ταῦτα* libri. V. Saupp. epist. crit. ad G. Hermannum p. 10 sq. || *ἵνα — γενέσθαι, οὔτε* libri praeter C, qui *δι' ἃ — γενέσθαι, ἔνθα οὔτε* (Bk.). || *ἔλαβεν* ex CO dedi, quum X habeat *ἔλα*^α, quod scribas codicum illorum recte legisse puto: *ἔσχεν*

corr. M, quod commendat Saupp. ep. crit. p. 11. coll. § 27. || ὧν ἐγὼ Markl.: ὡς ἐγὼ libri (Bk. Turr.). || Tit. *ΜΑΡΤΥΡΕΣ* nunc ego scripsi: *ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ* vulgo: om. X[I], lacuna totidem litterarum relicta, et IM. Cfr. ad or. 1. § 29. et or. 7. § 10. || § **15**. *μαρτυρόμενον*] Malim *διαμαρτυρόμενον*. || § **17**. *οὕτως ὑβρισθέντα* XIMO. || § **18**. *μάχης δὲ*] *μάχης* XIO: *πολλῆς δὲ μάχης* M. || *τυπτόντων αὐτὸν* librorum plurimorum, in quibus X, scripturam revocavi: „porro illis puerum (*αὐτὸν* = *μειράκιον*, v. § 35.) caedentibus". Tam ebrii erant, ut ipsum puerum a Simone amatum verberibus peterent, quod sobrii certo facturi non fuissent. *τυπτόντων αὐτῶν* corr. CO (Turr. et ego in I. coll. § 37.): *πιπτόντων αὐτῶν* Reisk. in Var. lect. p. 670: *τυπτόντων αὐτοὺς* Hamaker. in quaestt. de nonnullis Lys. loc. p. 2. *ἐπὶ δὲ πιπτόντων αὐτῶν* nuper coni. Rauchensteinius. || § **19**. *πώποτε ἐνεκάλ*. X[K]: *πώποτ' ἐνεκάλ*. vulgo. || § **20**. *τῶν κακῶν*] art. e solo Vindob. accessit. || *περὶ αὐτοῦ* hic habet X[K]. || *καταφρονήσας*] *καταφρονήσεώς* XI. || *ἀγῶναμε* X[K]. || *μ* (ρ superscr.) in mg. idem. || § **23**. *ἀμφοτέρους* Tayl. (Bk. Turr.): *ἅμ' ἀμφοτέρους* libri. || *ἐκβάλλων*] V. fragm. 37. Moneo Hirschigii caussa. || *μάλιστα*] *μέγιστα* coni. Hamaker. Sed v. Vindicc. Lys. p. 5. || § **25**. *βουλομένους*] *βουλόμενος* XIO et pr. M. || § **27**. *ταῖς αὐτοῦ* X[K] ut § 29. || § **28**. *ἐγὼ δ'*] *δ'* om. XIMO. || § **29**. *φοιτῶν*] *παροινῶν* coni. Hamaker. p. 3. V. Vindicc. Lys. p. 6. || § **31**. *ὡς ἐγὼ*] *ὡς* om. XIO. || § **33**. *μηνύσαι* X[K]. || § **34**. *εἰς τοσοῦτο* X (nunc): *εἰς τοσοῦτον* vulgo. || § **35**. *γενομένης*] *λεγομένης* Bakius. || *ῥίψα* (ων superscr.) X[K]. || *φεῦγον* X. || § **36**. *χρὴ* Bekker. (Turr.): *χρῆν* libri. || *περὶ αὐτῶν* h. l. habet X[K]. || § **37**. *ταῦτα εἰκότα*] *ταῦτα μὲν εἰκότα* coni. Reisk.: *ταῦτα εἰκότα μέν* Saupp. || *περὶ αὐτῶν* CO (Turr.): *παρ' αὐτῶν* cett. (Bk.) || § **40**. *παίδων*] *παιδικῶν* e solo M Bekk., sed ipse confert or. 4. § 7. || § **41**. [*τραύματος*] nunc cum G. A. Hirschigio seclusi. || § **42**. *κατάξαντες* Dobraeus et Cobet.: *κατεάξαντες* libri (Bk. Turr.). || § **43**. *παιδιῶν* C (Turr.): *παιδικῶν* cett. (Bk.), v. Vindicc. Lys. p. 6. || *οὕτως καὶ* X (nunc): *οὕτω καὶ* IMO: *οὕτως* vulgo. || § **44**. *ἠπίστασθε* Bernhardy synt. Gr. p. 375: *ἐπίστησθε* libri (Bk. Turr.). || *πολὺ ἂν*] *πολὺ καὶ* X[K] et CIMO, defensum ab Klotzio in quaestt. crit. p. 44. Equidem, nisi error scribae est, quod crediderim, ita corrigendum putem: *πολὺ καὶ δικαιότερον ἂν αὐτὸς*. || *καθίστη*] *καθίστησι* Emperius. || § **45**. *στρατείας* Tayl. (Bk. Turr.): *στρατιᾶς* libri. || *ἀκοσμότατος* Emperius (Turr.): *κοσμιώτατος* libri (Bk.) || § **47**. *μὴ περιίδητε*] *μή με περιίδητε* cum Reiskio Bekkerus: sed v. or. 7. § 25. 43. cfr. Vindicc. Lys. p. 13 sqq.

Or. 4. [*ΑΔΗΛΟΝ*] addendum vidit Tayl. || § **1**. *περὶ τούτου ὡς οὐκ ἐγένοντο ἡμῖν περὶ τούτου διαλλαγαί* X[K]. || *ἔλαβον* X. ||

ἀπέδωκε X^K et C (Turr.): *ἀπέδωκα* cett. (Bk.) V. Foertsch. observatt. crit. p. 76 sq. || § 2. [*δι'*] *ἐκείνην*] *δι'* seclusi Hamakeri suasu. || *φανερῶς* X^K et O: *φανερος* C. || *ἃ ἔλαβεν* Tayl.: *ἣ ἔλ.* libri. || *γ' ἀληθῆ* G. A. Hirschig coll. § 12: *τἀληθῆ* libri. || § 4. *ἧς* Scaliger (Turr.): *ἣ* libri (Bk.): *ἣν* voluit Reisk. || § 5. *αὐτὸς αὐτὸν*] Prius *αὐτὸς* Reiskio delendum videbatur, uncis inclusum est a Bekk. Sed v. Foertsch. comment. crit. p. 43. || § 6. extr. et 7. *πρόνοια* Tayl. (Bk. Turr.): *προνοίᾳ* libri. || § 7. *οὐ γὰρ ἂν*] *ἂν* add. C et corr. M. || *ἀλλ' οἴκοθεν ἔχοντες*] Videtur aut *ἐγχειρίδιον* (§ 6.) aut *σίδηρον* aut *ὅπλα* excidisse: *ὄστρακον* enim intelligi nequit. || *νῦν δὲ ὁμολ.* X^K: *νῦν δ' ὁμολ.* vulgo. || § 8. *ἐναντίος* XCMO. || *ἀνάγκη δὲ* X^K: *ἀνάγκη δ'* vulgo. || § 9. *τραῦμά τε* Reisk.: *τραῦμά γε* libri, unus O *τραῦμά γ'*. || § 10. *κατεῖπεν* X^K: *κατεῖπε* vulgo. || *κοινὰ* X^K. || § 11. *πρότερος τοῦτον*] Fortasse *πρότερος τούτου* cfr. § 15. || *ῥᾴδιον αὐτῇ τοῖς* Reisk. (Turr.), quod idem voluit X, qui *ῥᾴδιον αὐτὴ τοῖς*: cett. *ῥᾴδιον τοῖς* (Bk.). || *τούτοις ποιῆσαι* . . . .] Punctis nunc significavi aliquid deesse mihi videri, quod apparet e § 12. *τεκμηρίων καὶ μαρτυριῶν*. || § 12. *ἰσχύσαι* X^K. || § 13. In ed. I. edidi e coniectura Hamakeri: *δεινόν γε· εἰς* — [*ἔδωκα τὸ ἀργύριον*] — *ἐξῆν ἄν μοι χρ.*, in Vindicc. Lys. p. XI. seclusis verbis *ἔδωκα τὸ ἀργ.* particulam *εἰ* servandam, *ἂν* vero expungendam duxi. Nunc revocavi codd. scripturam. Westermanno verba *ἐκ τῶν πολεμίων* glossam sapere videntur. || *ποιοῦνται*] *σπουδὴν ποιοῦνται* anonymus Taylori: *πειρῶνται* Stephan.: *περὶ παντὸς* vel *περὶ πλείστου ποιοῦνται* Reisk.: *προαιροῦνται* Baiter.: *ἀντιποιοῦνται* Saupp. (cfr. Aeschin. or. 2. § 33.): *βούλονται* vel *γλίχονται* Emper.: possis etiam *ἔργον ποιοῦνται*, ut est in Isocr. or. 16. § 40. Plat. Phaedr. p. 232. A. || § 15. *τοὺς αὐτοῦ* X^K. || *πότερον πρότερος* nunc Marklando auctore scripsi: *πότερον πρότερον* libri. || § 16. *αὕτη*] *αὐτὴ* XCMO. || § 16. extr. et 17. *οὐδὲν ἐν ταύτῃ. ἔγωγ' ἂν ἄνισον εἶχον βασανισθείσης*] Locum corruptum dedi, uti scriptus est in libris (praeter C), nisi quod *ἂν ἄνισον* dedi, quod fortasse legitur in M, pro eo quod illi habent *ἂν ἴσον*. C: *οὐδὲν αὐτήν. καίτοι ἔγωγ' οὐκ ἴσον εἶχον βασαν.* Sauppius suspicatur: *οὐδέν. οὐδὲ ταύτης ἂν ἴσον εἶχον βασαν.* In ed. I. proposui: *οὐδέν. ταύτης* (per anaphoram) *ἔγωγ' ἄνισον ἔχων βασανισθείσης ἀλλ'*. Rauchenstein coniecit: *καὶ οὐ λήσειν ἤμελλεν οὐδέν. ταύτης ἔγωγ' ἄνισον εἶχον βασαν.* Denique Kayserus per litteras indicavit mihi Lysiam sibi tale aliquid scripsisse videri: *καὶ μάλιστα ᾔδει ὅτι διὰ — γεγένηται. καίτοι* (vel simpliciter *καὶ*) *οὐ λήσειν ἡγούμην οὐκ ἴσον ἔγωγε ἔχων βασανισθείσης ταύτης.* || § 18. *ἐστιν, ἐν ὑπολόγῳ* Markl.: *ἐστιν ὑπολόγῳ* C: *ἐστι μὲν ὑπὸ λόγῳ* cett. || *προὐνοήθην* Augerus: *προνοηθῆναι* libri, quod defendebat

Foertsch. observ. crit. p. 77. || **§ 19.** *ἀλλ' ἀλογώτατον* Sluiter. et Coraes ad Isocr. p. 298. (Turr.): *ἀλλὰ λόγῳ τὸ τῶν* libri (Bk.).

Or. 5. **§ 1.** *ἱκετεύοντος* G. A. Hirschig (v. etiam fragm. 78. § 4., cfr. or. 18. § 27. or. 21. § 21: *κελεύοντος* libri. || **§ 2.** *οὕτως μετοικεῖν* X[K]: *οὕτω μετ.* vulgo. || **§ 5.** *ὅ τι ἂν*] nunc ego *ἂν*, quod deesse viderunt Turr., adieci ante *ἀγαθὸν*, om. libri.

Or. 6. Inscr. om. libri. || **§ 1.** *ἔδησε τὸν ἵππον*] *πον* XEM. supplevit Taylorus ex Harpocr. v. *ῥόπτρον.* || **§ 2.** *ὅτι Ἀνδοκίδης μηνύων τοὺς αὑτοῦ* (*αὐτοῦ* X[K]) *συγγενεῖς καὶ φίλους ἀπώλλυε* (*ἀπολλύων* X[K]), *φάσκων αὐτοὺς συνεργοὺς εἶναι*, quae pone *λέγοντος* posita erant, Reisk. insiticia esse vidit, seclusit Bekkerus, ego omisi cum Turr. || **§ 3.** *ἐπισταμένοις ὅτι* nunc e libris revocavi: in ed. I. expunxi *ὅτι*, mox *τιμωρεῖσθαι* scribens (Emendationum Lysiac. fasc. p. 30). || *τιμωρεῖτον* nunc e Dobraei coni. dedi cum West.: *τιμωρεῖτε* X: *τιμωρεῖται* EKM: „immo *τιμωροῦνται.*“ Saupp. || *ἔσεσθαι . . . .*] Mihi pariter ac Dobraeo sub fine deesse aliquid videri punctis indicavi. Sauppius aut in *ὄντα* latere aut post hoc excidisse suspicatur *τιμωρὸν* vel simile quid. || **§ 4.** *δι' ἡμᾶς* („nostra culpa“ Vindicc. Lys. p. 59 sq.) nunc ego de meo emendavi: libri enim *ἡμᾶς* (sine *δι'*), unus G *ὑμᾶς*. Vulgo *ἡμῶν.* || *θυσίας θύσει* nunc scripsi e certissima emendatione Cobeti (in comment. philol.): *θυσιάσουσι* X et GK: *θυσιάσει* vulgo. || *εὔχεται* XK. || *Ἐλευσινίῳ — Ἐλευσῖνι* Palmerius: *Ἐλευσῖνι — Ἐλευσινίῳ* libri. || *μυστηρίοις* libri (Turr. coll. Andoc. or. 1. § 110.) praeter C, qui *ἐν τοῖς μυστηρίοις* (Bk.). || **§ 5.** *τῆς ἑορτῆς . . . . ἢ θύειν*] Verbum aliquod adveniendi deesse patet. Baiterus ex *ἢ θύειν* effecit *ἦλθον*, deleto *ἢ* ante *θεωρεῖν*, quod iam Tayloro in mentem venerat. Ego vero *ἢ θύειν εἰς ταύτην τὴν πανήγυριν* tuear Thucyd. 6, 54. *ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυον.* || **§ 6.** *διὰ τὰ ἠσεβημένα — γιγνώσκεσθαι* delenda censet G. A. Hirschig. || *ᾧ ἂν ξυγγένηται*] *ὅσοις ξυγγεγένηται* coni. Rauchenstein. Mihi nunc scribendum videtur *ὅτῳ οὖν ξυγγεγένηται.* || **§ 7.** *πλεῖστον*] *πλείστων* XG. || *ὃς μόνος*] *ὡς μόνος* XGKM. || *κακόν, — κακόν.*] Prius *κακόν* Valckenarius tollebat, posterius Tayl. et Hirschig. coll. or. 9. § 20. || **§ 9.** *τοσοῦτον* XM (nunc): *τοσοῦτο* vulgo: v. or. 6. § 33. cfr. or. 3. § 34. || *ἱερά . . . .*] Lacuna est unius versus in C. || **§ 11.** [*μᾶλλον ἢ ἧττον*] nunc seclusi Tayloro auctore. || [*Ἀνδοκίδης*] item ego seclusi. In meis observatt. in oratores Att. p. 41 sq. conieci *Ἀρχίππῳ.* || *πρόσσχητε* Turr.: *πρόσχητε* libri. || *καίπερ* ego in iisdem observatt. in oratt. Att. p. 41. (Turr.): *καὶ* libri (Bk.). Vulg. retinet West. et defendit in Commentatt. crit. IV. p. 3. eadem ratione, quam Marklandus inierat. || *Ἄρχιππον* Palmerius et Schott. (Turr.): *Ἀρίστιππον* libri (Bk.). || *τὸν αὑτοῦ* X[K]. || **§ 12.** *ἑρμαί* X[K]. || *πρᾶγμα ἔχοι* X[K]. || **§ 13.** *ἐπίτιμοι ὄντες* nunc mihi glossema videtur. || *μεθέξουσι;* (interrogative) X[K]. || *ὑπὲρ αὑτοῦ* X[K]. || *ἀλλὰ καὶ*] *καὶ*

nunc uncis liberavi monitu C. Schilleri ad Sluiteri lectt. Andoc. p. 121. et Westermanni in Commentatt. crit. IV. p. 3. coll. or. 25. § 13. Possit et *ἀλλ' ἤδη* coniici. || *ἦτε καὶ ἐστὲ* nunc e X^K recepi, etsi locum sanum esse vix puto: *καὶ* om. GKM (non X): *ἦτε, αὐτοί ἐστε* coni. Kayserus. Totum locum sic refingendum statuit Reiskius: *εἰ δ' ὑμεῖς αὐτοκράτορες ὄντες αὐτοί ἐστε οἱ ἀφελόντες* (vel *ἀνελόντες*) *τὰς τιμωρίας τῶν θεῶν, ὑμεῖς αὐτοί, ἀλλ' οὐχ οὗτοι αἴτιοι ἔσονται*, ad sententiam recte, ut opinor. Quod Emperius *ἤ γε* coniecit pro *ἦτε* non intelligo. || *οὐχ οὗτοι* Reisk. et Saupp.: *οὐχ* om. libri (om. Bk. Turr.). || § 14. *καὶ ἀπολύεται οὐδὲν δόξας ἀδικεῖν* nunc ego reposui ex egregia Lobeckii in Aglaoph. p. 1094. emendatione: *καὶ πολλοῦ οὐδὲ δόξαν ἀδικεῖν* X et G: *καὶ πολλοὺς οὐδὲ δόξαν ἀδικεῖν* cett. praeter C, cuius inane commentum *καὶ πολλοὶ οὐδ' ἔδοξαν ἀδικεῖν* omnes post Bekkerum editores propagavimus. || *ὁμολογούντων* Reisk.: *ὁμολογουμένων* libri (Bk. Turr.). || § 15. *αὐτὸς*] *οὗτος* Dobr. || *κατὰ* om. X et GKM. || *τοὺς ἐξ Ἀρείου πάγου* cum Dobr. malim abesse: *πάγου* om. libri uno, ut videtur, K excepto. || Post *πόλιν* quae libri habent *ἢ τραύματος ἐκ προνοίας* Bekk. inclusit, ego Tayloro monente cum Turr. omisi. Cfr. Meier. de bonis damnat. p. 100. n. 331. || *ἐὰν κατίῃ* C: *ἐὰν μὲν κατίῃ* X et cett. || *οὐ τιμωρήσεσθε*] *οὐ* om. X et cett. libri. || § 17. *τοσοῦτο* XCKM. || *περὶ τὰ*] *περὶ τὰς* XCG. || *τῇ αὐτοῦ* X^K. || *περὶ ταῦτα τὰ ἱερά*] *τὰ ἱερά* exterminandum statuit Valckenarius apud Sluiterum. || § 18. *ἀπάγοντι*] *ἀγαγόντι* Dobraeus. || § 19. *εἰς τὰ ἁμαρτήματα*] *διὰ τὰ ἁμαρτ.* Emper. monens *ἵνα* valere *ubi*: *εἰς ἃ ἡμάρτητο αὐτῷ* Kayserus coll. or. 31. § 20. Westerm. post *εἰς* nonnulla excidisse existimat. || *προφάσει*] *προσκλήσει* Kayser. || *δῴη*] „Apud quemvis alium scriptorem corrigeres *δῷ* vel *δοίη*.“ Turr. Infra tamen § 21. legitur *παραδοίη*. || § 20. *οὐδὲ γὰρ* Reisk.: *οὔτε γὰρ* libri (Bk. Turr.). || *ὁ δὲ θεὸς τέλος*] Nunc malim *οὐδὲ ὁ θεὸς τέλος* („ac ne deus quidem eos morte immittenda ab his malis liberat“). Reisk. voluerat *ὁ δὲ θεὸς οὐδὲ τέλος*. || *τέλος τούτων* Scaliger (Bk.): *τέλος τούτῳ* libri (Turr.). || § 21. *ἐξ ἐπιβολῆς* Tayl.: *ἐξ ἐπιβουλῆς* libri. Meier. de lite Att. p. 35. n. 26. || *ἔδησεν*] *ἐδέησεν* libri: *λέληθεν* Valckenarius. At v. Meier. de lite Att. p. 179. n. 34. || § 22. *μὴ μηνυτὴς* Stephan.: libri *μὴ* om. || *ἢ ἀργυρίου* Taylor.: *μαρτυρίου* libri. || *ἔχειν*] *ἐμὴν* XGK. || § 23. *τῶν αὐτοῦ συγγενῶν* X^K. || *ἀφανὴς αὐτῷ*] *ἀφανὴς ἦν αὐτῷ* Tayl. || § 24. *μηνύσαι* ut § 23. X^K. || *ἱερῶν* margo X, qui in ordine verborum habet *γερῶν*, ut CGK: *γέρων* M. || *μηδ' ἀδικούμενον* Reisk. (Turr. v. meae observatt. in orat. Att. p. 41.): *μὴ ἀδικουμένῳ* (Bk.). || § 25. *γάρ πω* Reisk.: *γάρ που* libri (Bk. Turr.). || *Ἀθῆναι* Bekkerus: *Ἀθηναίων* libri: *Ἀθηναῖοι* Reiskiana. || § 26. *Κιττιέων*] *Κιτιέων* Ald., quod placet. || § 27. *ἐπὶ τῶν* Tayl. Libri vel

ἐπεὶ τῶν, vel *ἐπ' εἰ τῶν* (X) vel *ἐπειδὴ τῶν*. || . . . . *θεος λήθην ἔδωκεν*] Ante haec verba fere haec videntur excidisse *τοσαύτην δὲ αὐτῷ τῶν ἀσεβημάτων* (sive *ἀδικημάτων*). Turr. autem locum sic e codd. dederunt *πόλιν, ἐπεὶ τῶν τετρακοσίων θεὸς λήθην ἔδωκεν*. || § **28.** *εἴρχθη* ego scripsi: *εἵρχθη* vulgo. Eustath. ad Od. *α*, 27. Buttm. gr. Gr. ampl. II. p. 125. Lobeck. ad Aiac. p. 338. Maetzner. ad Antiph. p. 37. Frank. ad Aeschin. Tim. § 16. C. Fr. Hermann. de iniuriarum actionibus. Gotting. 1847. p. 20. n. 56. || *ἀποδρὰς δὲ* Reisk.: *ἀποδράσας* libri (*δὲ* add. solus M). Malim *ἀποδρὰς δὲ καί*. || *ἀφίκοιτο*] *ἀφίκετο* Tayl. *ἀφῖκτο* Kayser. Equidem vulg. non sollicitaverim: „aufugiebat omnia in quotquot adveniebat loca, s. ut primum in ea advenit" (repetitionis notione subiecta). || § **29.** *ἐπὶ δημοκρατίας* nunc ego de meo correxi: *εἰς δημοκρατίαν* libri. Cfr. § 27. *κατέπλευσεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἐπὶ τῶν τετρακοσίων*. Kayserus coni. *οὔσης δημοκρατίας* coll. or. 7. § 27. Taylorus *εἰς δημοκρατουμένην τὴν ἑαυτοῦ πόλιν* (Westerm. item). || *εἰς τὴν αὑτοῦ* ego nunc scripsi: *εἰς τὴν αὐτοῦ* X^K: *εἰς τὴν ἑαυτοῦ* vulgo. *εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν* insiticia putat Dobr. || *πρυτάνεσιν* Dobr. (Turr.): *πρυτανεῦσιν* libri (Bk.). || *ἐνθάδε*] *ἐνθαδε* G: *ἐνθένδε* XKM. || *τοῖς θεοῖς*] *τοῖς ἔργοις* Markl. An deest aliquid quale *πειθόμενοι* (vel *χαριζόμενοι*) *τοῖς θεοῖς καὶ βεβαιοῦντες*? || § **30.** *ἠσέβησεν*] Nunc malim *ἠσέβηκεν* coll. § 21. || *ἐν τῷ αὐτῷ*] In ed. I. auctore Reiskio adieci *ἐνιαυτῷ*. Sed v. or. 20. § 35. Schillerus ad Sluiteri lect. Andoc. p. 114. conferri iubet Fritzsch. in praef. ad Sept. Dial. p. XI. || § **31.** *καὶ ὅταν*] *καίτοι ὅταν* Markl. || *τὸν αὑτοῦ* X^K. || *τὸ τὸν βίον βιοῦν* ego in observatt. in oratores Att. p. 50. (Turr.): libri *βιοῦν* om. || *ἐπινοῶν* nunc ego de meo reposui: *ἐπινοεῖν* libri (Bk. Turr.). || § **32.** *αὐτὸν* X^K. || *ἥμισος* X^K et K. || *κρείττων* C (Turr.): *κρεῖττον* X et cett. (Bk.) || *ἀλύπῳ* nunc auctore Stephano scripsi: *ἀλύπως* libri (Bk. Turr.). || *ἢ* add. solus C. || § **33.** *Εἰς τοσοῦτον* X^K: *Εἰς τοσοῦτο* vulgo. V. or. 6. § 9. || *τὰ πολιτικὰ πράττειν* Valckenarius diatr. Eur. p. 254. (Foertsch. comment. crit. p. 1 sqq. Turr.): *τῇ πόλει καὶ πράττει* (Bk.). || *καὶ ἐπιτιμᾷ τῶν ἀρχόντων τισὶ καὶ ἀποδοκιμάζει* Reisk.: Dobr. *τισί* tollebat. Sed v. Foertsch. l. d. p. 2. coll. Lobeckio ad Soph. Aiac. 475. || § **35.** *ἔχω*] *ἔχει* Franz. coll. § 6. || § **36.** *τῆς δὲ ταραχῆς* Palmer. (Bk. Turr.): *τῆς δ' ἀρχῆς* X^K. || *αὐτὸ τούτου* ego de meo. Cfr. or. 13. § 51. or. 30. § 19. Foertsch. observatt. p. 28: *αὐτὸ τοῦτο* libri (Bk. Turr., *τοῦτο* secludentes). V. Emendatt. Lysiac. fasc. p. 21 sq. n. || § **38.** *οὔτε ὧν* Reisk. (Turr.): *οὔτε τῶν* libri (Bk.). || *πειραιῶς* hic habet X^K, sed infra § 39. *πειραιέως*. || *οὐδενὶ γὰρ ἡμῶν* X^K: *οὐδενὶ γὰρ ὑμῶν* vulgo. || *καὶ τοῦτον ἡμῶν ἀπολαῦσαι*] Fortasse *καὶ τοῦτον τῶν αὐτῶν*

ἡμῖν ἀπολαῦσαι vel καὶ τοῦτον τῶν ἡμετέρων ἀπολαῦσαι coll. or. 28. § 6: Rauchenstein coniecit καὶ τῶν αὐτῶν τοῦτον ἡμῖν. || § 39. μὲν δὴ] μὰ Δί' Reisk. sed cfr. or. 13. § 27. || ἐπειδὴ] εἰ δὴ Kayserus. V. Reisk. || ἐνδημοῦντες nunc scripsi e Markl. et Kayseri coniectura: ἐνδεεῖς ὄντες libri. V. § 44. || ἀποδημοῦντος M: cett., in quibus X, ἀποδημοῦντες. || § 42. κηφισίον (sic) X^K, sed mox legitur κηφισσίω. || λέγειν G. Hermannus de part. ἂν p. 130. (Turr.): λέγει libri: λέγῃ Bekkerus. Cfr. or. 31. § 9. || οὐδ' ἂν δύναισθε X (nunc): οὐκ ἂν δύν. CGM (Bk. Turr.). || αὐτῇ] αὐτοῦ X et GK. || § 43. κολάζητε C: κομίζητε X et cett. || τὴν αὐτοῦ X^K. || § 44. οὐκοῦν X^K. || ἐξεληλεγμένοι Reisk. (Turr.): ἐξηλεγμένοι libri (Bk.). || ἀθῷοι] Ἀθηναῖοι libri: ἀζήμιοι cum Emperio Westerm. Mihi vero αθωιοι facilius in αθηναιοι depravari potuisse videtur, quam ἀζήμιοι. || δόξειν] δόξειεν libri. ||

λ

§ 45. πλὴν] πρὶν CKM: πρὶν X^K. || ἐπὶ τῶν λ X^K. || Ἐλευσινόθεν Reisk. (Bk. Turr.): ἐλευσινιόθεν libri. || ἀγαπητῶς — σωθῆναι nunc e X C et corr. M restitui: ἀγαπητῶς — σωθέντα cett. In proecdosi de meo dedi: ἀγαπητῶς ἔχειν — σωθέντα. || § 46. εἰς τί σκεψ. nunc reposui ex emendatione Marklandi, nisi quod ille εἴς τι: εἴ τι σκεψ. libri. || § 47. καίτοι Auger. et Bekk. (Turr.): καὶ libri. || § 48. γενόμενος . . . .] Hic aliquid excidisse videtur. Franz. interponenda putat haec οὐδὲν συμβαλλόμενος. Confirmat lacunae suspicionem signum .· in mg. X^K bis positum. || ἀγαθὸν γίνοιντο X^K (non γένοιντο): ἀγαθὸν γένοιντο CGKM (Turr. et ego I.): γένοιτο Bekk. || § 49. γενομένην X^K et C: γινομένην GKM (West.). || εἰσάγων libri (West.) praeter C, qui εἰσαγαγὼν (Bk. Turr. ego I.). || ἐπαρθεὶς] Westerm. coni. ἀποροῦσι. Sed quae opposita sunt ἕνεκα τῆς μετοικίας aliud quid scripsisse auctorem orationis docent: ἐπαρθεὶς κέρδει Reisk. Mihi nunc ἐπὶ πράσει scribendum videtur. || εἰσαγαγόντες X et CGK || ἀνταποδοὺς . . . .] „Post hanc vocem in C lacuna est trium paginarum.“ Bekk. De cod. X v. Saupp. epist. crit. p. 7. || ἀγαθὸν ποιήσας] Nunc corrigendum esse puto ἀγαθὸν ἐποίησας. || § 50. ἐποίει Tayl. (Turr.): ποιεῖ libri (Bk.). || § 51. ἐπ'εδείκνυε X^K. || ἱερεῖα XGKM. || § 52. ἱερῶν αὐτῶν XK. || § 53. καθαίρειν] Post hoc verbum erant haec ἀρὰν ἀπάγεσθαι, quae ex interpretamento nata esse vidit Tayl., om. Bk. Turr. || § 54. Concinnius esset τῶν μὲν ἀνθρωπων. || § 55. ὑμᾶς; (interrog.) X^K.

Or. 7. In inscriptione *ΠΕΡΙ* ex Harpocr. et Photio sumptum servavi pro *ΥΠΕΡ*, quod e codd. Lysiae cum Bekk. rursus edidit West. || § 1. ἀπροσδοκήτοις Tayl.: ἀπροσδοκήτως libri. || κοινοὶ Stephan.: οἱ κοινοὶ libri. || § 2. νυνί με] νυνί γε Emperius. || φασιν ἀφανίζειν nunc e Marklandi coni. edidi (West.): φασιν om. libri. Kayserus φασι ante σηκὸν poni volebat. Sauppius,

ἤγου
quod X habet οἰόμενοι, coniecit ἀφανίζειν λέγουσιν, οἰόμενοι. ||
ἤγου
οἰόμενοι nunc e CO reposui, X enim habet οἰόμενοι: ἡγούμενοι vulgo. || ἀπελέγξαι nunc e Westermanni et Rauchensteinii coni. dedi: ἀποδεῖξαι libri. || αὑτοῖς Saupp.: αὐτοῖς libri. || § 3. καὶ δεῖ με nunc restitui: καὶ δεινὸν μὲν Bakius schol. hypomn. II. p. 213. (ego in I.) || ἅμ' — ἀκούσαντα Saupp. (ep. crit. p. 11.): ἐν — ἀκούσασι C (Bk.): ἀλλ' — ἀκούσαντας X et cett. || § 4. δημευθέντων τῶν ὄντων δ' ἐκείνου] δημευθέντων δὲ τῶν ὄντων ἐκείνου Reisk. et Bk. Fortasse τῶν ὄντων δ' ἐκείνου δημευθέντων. || ἐωνούμην ego correxi: ὠνούμην libri (Bk. Turr.). cfr. or. 22. § 11. Rauchenstein. ex Emperii coni. dedit ὠνοῦμαι. Imperfecto usus est Lysias, quemadmodum Andoc. de myster. § 134., siquidem ἐωνησάμην Atticum non est. Lobeck. ad Phryn. p. 138. || § 5. τοῦ μὲν προτέρου χρόνου] ἐμὲ διὰ τὸν πρότερον χρόνον Hamaker. Sed v. meae Vindicc. Lys. p. 10 sqq. || μυρίαι O: μορία M: μορίαι X et cett. || § 6. ὁ πόλεμος Dobr. (Turr.): libri om. artic. (om. Bk.) || φίλων] ψιλῶν Hamak. Sed v. m. Vindicc. Lys. p. 14 sqq. || τῶν τῇ πόλει] Nunc malim τῶν τότε τῇ πόλει. || ἄπρακτον O (Turr.): ἄπραστον M et fortasse etiam X^K, sed ductu non satis certo, ut inde ἄπρα
ω
τον factum esse videatur a cett. scribis. || πλεῖον X pr. (qui πλεῖον) πλεῖω C (Bk.): πλείονα cett. V. Saupp. ep. crit. p. 12. || § 7. οὐ θαυμαστὸν δ'] δ' accessit e solo C. || πολλὰ ἐν ἐκείνῳ] Nunc suspicor πάντα ἐν ἐκείνῳ. || § 10. ὃς δύο ἔτη Harpocr. Suid. Phot. v. σηκός (Turr. Saupp. ep. crit. p. 103.): δύο δ' ἔτη Lysiae libri (Bk.). || τρίτῳ δὲ X^K (qui tamen τριτω): τρίτῳ δ' ἔτει vulgo. || ὁμοίως] τελευταῖος Hamaker. Sed v. m. Vindicc. p. 16. || πρωτέως X et CMO. || δεῦρο ἴτε X (Turr.): δεῦρ' ἴτε CM (Bk.): δευρῆτε O. || μάρτυρες. ΜΑΡΤΥΡΕΣ. Markl. (Turr.) Post ἴτε in
ρ
X^K lacuna est octo fere litterarum, in mg. μ. (i. e. μάρτυρες), sed mox in tit. μαρτυρίαι habet. Cett. vel μάρτυρες. — Μαρτυρίαι, vel simpliciter μαρτυρίαι. || § 11. σηκὸν] οἶκον X et CMO. || φανερωτέρως Markl. (Turr.): φανερῶς libri (Bk.). || § 12. αἱρούμενος nunc e Sauppii emendatione cum West. et Rauch. scripsi: ἡγούμενος libri. Tayl. et Madvig. (in Philologi II. suppl. p. 19. n. 12.) ἡγούμενος μᾶλλον λέγεσθαι ἢ ὥς et hic et § 31. || ἵνα ἡγῆσθέ] V. Sintenis in Philologo VI. p. 750. || ἐγίνετο X^K (cfr. § 32. extr.): ἐγένετο vulgo. || ποιήσαντι] μὴ ποιήσαντι Markl.: περιποιήσαντι Kayserus: Rauchenstein. totum locum sic scribendum suspicatur: ὅ τι κέρδος ἐγένετ' ἄν μοι ἀφανίσαντι καὶ ἥτις ζημία περιποιήσαντι. || § 13. ἐγίνετο X^K: ἐγένετο vulgo. || § 14. . . . . . πολλὰς ἂν] Nunc ante πολλὰς mihi aliquid deesse videri punctis indicavi. ἐγὼ δὲ τοὐναντίον

πολλὰς ἂν Hamakerus: *ἐγὼ δὲ πολλὰς ἂν* Kayserus: *πολλὰς δ' ἂν* Emperius (West. Rauchenst.): *πολλὰς γὰρ ἂν* Turr. et ego in I.: simplicissima medela est, quam in Vindicc. Lys. p. 20. proposui *ὧν πολλὰς ἂν*, sed nunc etiam *αὐτὸς* addi velim. || § 16. *ἂν εἰδείην*] *ἂν ᾔδειν* Emperius et Hamaker., recte fortasse. || § 17. *οἰκετῶν* Palmer.: *εἰκότων* libri. || *τοῖς εἰργασμένοις*] *τοῖς δ' εἰργασμένοις* Rauchenst. V. Hamaker. quaestt. Lys. p. 14. || *ἀνενεγκεῖν* C: *ἂν ἐνεγκεῖν* X et cett. || § 18. [*τοὺς παριόντας ἢ*] nunc auctoribus Dobraeo et Kaysero seclusi: *τοὺς περιοικοῦντας γείτονας* scripsit Hamak. l. d. p. 14 sq. || *ἀποκρυπτόμενοι οἰόμεθα* nunc ego de meo edidi: *ἀποκρυπτόμεθα* libri: *ἀποκρυπτόμεθα καὶ οἰόμεθα* G. A. Hirschig. (Rauch.) || § 19. *τοῦτον* CM: *τούτων* X et cett. || *οὕτως τολμηρὰς* X^K: *οὕτω τολμ.* vulgo. || § 20. *ὑπέλιπες* Franz. (Turr.): *ἀπέλιπες* libri. || § 21. *πεῖσαι*] Defendi posse scio, sed tamen nunc malim *πείσας*: neque enim in ipso persuadendo posita erat salus, sed persuadendo orator eam effectum iri sperabat. || *ἐθέλει σοι*] *ἐθέλει μοι* X et CM. || § 22. *φήσας μ' ἰδεῖν* Reisk.: *φῂς μὴ δεῖν* libri. V. Vindicc. Lys. § 21 sqq. || *διαγιγνώσκειν* X^K: *διαγινώσκειν* vulgo. || § 23. *πάσχω· ὃς εἰ μὲν*] *πάσχω· εἰ μὲν* West. (comment. crit. IV. p. 5.): *πάσχω· εἰ μὲν γὰρ* vel *πάσχω, ὅτι εἰ μὲν* ego conieci in Vindicc. p. 23: *πάσχω ὑπὸ τούτου* vel *τουτουί, ὃς εἰ μὲν* Hamakerus probante Kaysero. Vulg. defendit Rauchenst. coll. or. 13. § 77. or. 12. § 30. or. 19. § 10. Isocr. or. 18. § 37, quos tamen locos non tam intolerabili obscuritate et duritie laborare, quam hunc nostrum recte monuit Kays. in diar. Heidelb. 1854. nro. 15. p. 227. Quidni igitur scribas *πάσχω, ὅσῳ εἰ μὲν*: „Iniquissima igitur patior, quatenus (quandoquidem) si" etc., plane ut est apud Herod. V. 49. Cfr. Isaei or. 1. § 48. Thucyd. VI. 89. ibique intpp. Ellendt. in lex. Soph. II. p. 378., nec absimile est illud Lys. or. 4. § 13. || *ταύτην τὴν ζημίαν* nunc e libris Kaysero et Rauch. suadentibus revocavi: *τὴν* post Bekk. om. omnes editores. || *τούτου μὲν*] *τοῦτο μὲν* X^K. || *ἅμα* Bekk.: *ἄλλαι* X^K, cett. vel *ἄλλα* vel *ἀλλὰ*. || *τε*] libri *γε*. || § 25. *καὶ τὴν πατρίδα* e coni. Kayseri (qui tamen *καὶ* om.) cum West. addidi coll. or. 3. § 32. 38: om. libri. || *ἐπιμελουμένους* XCO (Turr.): *ἐπιμελομένους* Bk. || § 25. *ἐργαζόμενον* C: *ἀργαζομένους* M: *ἐργαζομένους* X et O: nunc tamen malim *ἐπεργαζόμενον* coll. § 29. || § 26. [*οὕτω*] cum Dobr. et Hamak. inclusi. || *ὡς ἀφανίζων νυνὶ κρίνομαι*; nunc Westermanno auctore interrogationis signum pone *κρίνομαι* posui. Antea post haec verba tanquam ab *οὐ δήπου* suspensa punctum erat. *ἠφάνιζον ὡς νυνὶ κρίνομαι* Hamak.: *ἀφανίζων ὡς νυνὶ κρίνομαι* Kays. nunc in diar. Heidelb. l. d. p. 227. Rauchenstein. locum ita fere interpretatur, ut nos fecimus in Vindicc. p. 25. || § 27. *ἢ ἐπὶ τῶν λ* X^K. || *ἐξῆν*] *ἐξὸν* Auger. Dobr. Hamak. Sed v. m. Vindicc.

Lys. praefat. p. VII. || τοιοῦτο X et CM (nunc): τοιοῦτον vulgo. || § 29. ἀπεργαζόμενον X^K. || ἀπογράψαι] ἀπέγραψέ X et cett. || με Tayl. (Turr.): με ἐγγὺς libri. || § 30. περὶ ὧν αὐτοὶ σύνιστε] περὶ ὧν αὐτοὶ οὐδὲν ἐμοὶ σύνιστε Kayser. coll. § 22. et or. 13. § 18., recte mea sententia. Sed ad veritatem forsitan propius accedas, si corrigas περὶ ὧν αὐτοὶ οὐδὲν σύνιστε ἐμαυτῷ, ταῦτ' ἀνασχ. || § 31. πεποίηκα ἢ ὡς Tayl. et Madvig (v. ad § 12.). Turr. consuli iubent Fritzsch. quaestt. Lucian. p. 90. || τἆλλα X^K. || § 32. ἄλλης delebat G. A. Hirschig coll. § 5. Sed v. § 30. or. 18. § 11. or. 26. § 9. nos in observatt. in or. Att. p. 9 sq. || § 33. μαρτυρεῖ μᾶλλον, ἢ (sic interpunctum) X^K. || § 34. γὰρ ἔχων Reisk.: παρέχων libri. || πάντες εἰσὶν] πάντες ἔτι εἰσὶν coni. West. et Rauch., quae mea quoque aliquando coniectura fuit, sed potest defendi vulg. || ἕτοιμός εἰμι nunc de mea coni. iam diu in Vindicc. Lys. p. 27. proposita, in quam eandem incidit etiam Kays., edidi: ἕτοιμος ἤμην libri, unde West. (comment. crit. IV. p. 6.) ἕτοιμος ἦ μήν, falso: Dobr. ἕτοιμος εἴην (Turr. et ego in I.). || § 35. δοκεῖ δεινὸν εἶναι cod. Venetus Taylori (Markl. Kays.): δοκεῖν εἶναι X et C: δοκεῖ εἶναι vulgo. || περὶ αὐτῶν X^K. || κατηγοροῦσιν] καταγορεύουσιν Cobet. in Mnemosyne 1854. fasc. 1. Sed v. or. 1. § 20. Antiph. or. 1. § 10. (Vindicc. Lys. p. 30.) || Post κακῶν interrogationis signum sustuli. || § 36. οἶμαι] εἶναι libri. || εἶναι] εἰπεῖν libri. || § 37. ἤλεγχον nunc ego de meo correxi: ἔλεγον libri. Cfr. Lycurgi Leocr. § 33. οἵ τ' ἐξελέγχοντες τῷ ἔργῳ (servi) et ibid. § 29. ἔλεγον ταῦτα Kays. in diariis Monac.: ἔλεγον καὶ παρὰ τὴν ἀλήθειάν τι idem in diar. Heidelberg. l. d. p. 233. Post ἔλεγον verba ἃ οὗτος ἐβούλετο transponenda censuit Bekk. || προσῆκεν Markl. (Turr.): προσήκει libri. || μετ' ἐμοῦ nunc e Stephani coniectura reposui, quanquam veram eam esse non praestiterim: nam μήτ' ἐμοῦ X et MO, unde μὴ κατ' ἐμοῦ Kays. in diar. Heidelb. l. d. p. 233.: πρὸς ἐμοῦ C (vulgo). || § 38. τοῦτον Tayl.: τούτῳ libri. || αἰτιᾶσθαι Kayserus in diar. Heidelb. p. 234. || § 39. [ἐγνωκέναι] addidi cum Hamak. quaestt. p. 22.: om. libri: ὑποπτεύειν potius addi voluit Kayserus in diar. Monac., ᾐσθῆσθαι idem in diar. Heidelb. p. 234. || ἡγοῦμαι ὅτι libri praeter C, qui ἡγοῦμαι νομίζειν ὅτι (Bk. Turr.). || ἐχθρῶν om. X et MO. || οἱ τοιοῦτοι Reisk.: artic. om. libri. || § 40. ᾐτιάσαντο operae Bekkeri Berolinenses per errorem. || βούλεσθε] Quidni ἐβούλεσθε? || ἕνεκα CMO: οὕνεκα X. || ἥδιον Tayl. Libri vel ἤδη (X), vel δή. || ἐμὲ αὐτῶν Schott. (Turr.): ἐμὲ αὐτὸν libri (Bekk. cum Reiskio ἐμὲ αὐτός). || § 42. παρὰ] ἢ ἄρα XM, εἰ ἄρα O.

Or. 8. § 1. ἐπεγκαλῶ] Fortasse ἐγκαλῶ. || τοὺς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι τιμήσειν] τοὺς μὲν γὰρ παρ' οὐδὲν οἶμαι τιμήσειν Emperius. Ego conieci τοῖς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι μελήσειν: Westermannus vero τοῖς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι διοίσειν. ||

ἐπιτηδείοις Tayl.: ἀνεπιτηδείοις libri (Bk. Turr.). || § 3. τάχα δὴ βοηθῶν exterminanda censet Cobetus: nunc ego suspicor τάχα δὴ βοηθῶν τούτοις (incusatis), οἷς (quibus rebus) ἡμάρτηκε. || εἰπάτω (i. e. quisque vestrum, quod assumendum e voc. τις): εἴπατε cum Cobeto West. || οὖν om. C (om. Bk.) || επ᾽ ἤγγειλε (sic) X^K. || § 4. καίτοι οὕτως] καιτοιουτως (sine acc.) X^K. Locus corruptissimus, cui multa sunt adhibita sanandi genera, quorum ut aliud alio incertius est et contortius, ita improbabilius. || ὅ τι Emper.: ὅτι vulgo. || κατ᾽ ἐμοῦ, ταὐτὰ λέξαιμι nunc ego de Marklandi coni. scripsi: κατ᾽ ἐμοῦ ταῦτα, δόξαιμι libri (vulg.). Male cum Emperio Westerm. ita distinxit: κατ᾽ ἐμοῦ ταὐτά, λέξαιμι. || ταῦτα λέγοιμι X^K et DGO. || § 5. οὐκ ἔχειν ὅπως O: οὐκ ἐκεῖνο πως X et DG: δι᾽ ἐκεῖνο ὅπως C. || ἐλευσῖναδε X^K. || οἵτινες μὲν] μὲν a Bekk. seclusum tuentur Turr. coll. or. 10. § 15. Plat. Civit. IV. p. 421. B. V. p. 479. A. || ἄνδρα λάθρα Coisl. Taylori et Sangermannensis Augeri: λάθρα ἄνδρα cett. || § 6. ἀπειπόντα X et CGO. || § 7. αὐτὸς Schott. (Turr.): οὗτος libri: τοιοῦτον Reisk. (Bk.) || ὑπερεῖδε X^K et CDO. || ἑώρων D: θεωρῶν X et cett. || ὑμᾶς μὲν πλουτοῦντας] sic ego de meo orationem complevi (West.): ὑμᾶς μὲν om. libri. || ὑμᾶς ante ὑπώπτευον nunc de meo inserere malui, quam sequi alteram meam coniecturam, qua pronomine ὑμᾶς omisso συνόντας scribendum esse suspicatus sum. Neque enim quisquam, quod ipse consuetudinem cum aliquo habet, gravate ferre dicitur, sed quod alii secum. || § 8. καὶ ταῦτα δ᾽ ὅτι — ἀπαγγελεῖν ἡμῖν] καὶ ταῦτα δ᾽ ὅτε πρὸς τοὺς τελευταίους ἐλέγετε, οὐκ ᾤεσθε ἀπαγγελεῖν ἡμῖν Saupp. et Cobet.: καὶ ταῦτα διὰ τί — ἐλέγετε Emperius. Ceterum pro τελευταίους Franz. voluit ἐπιτηδείους: si quid mutandum, ἀναγκαίους probabilius videtur. || ἀπαγγελεῖν C: ἀπαγγέλειν D: ἀπαγγέλλειν X et GO. || κἀνταῦθα σοφ. καλὸν εἶναι, „putabatis in eo quoque praeclaram sapientiam conspicuam esse": καὶ ταῦτα σοφ. καλὸν εἶναι Saupp. || εἰδότες Reisk. (Turr.): εἰπόντες libri (Bk.). || § 9. ταὐτὰ Scaliger: τὰ (sic) X^K: τὰ cett. || ἐμοῖς Steph.: ἐμοὶ libri. || ἐξήτουν X^K. || § 10. τοῦ ἵππου — φάσκων] Locus lacunosus et depravatus. τοῦ ἵππου πρὸς Ἡγέμαχον, κάμνοντα τὸν ἵππον ἀνάγειν με βουλόμενον Dobraeus. Emperius autem in superioribus coni. πρᾶξαί με τὰ, dein pro μαχόμενον voluit Μάχων vel Ἡγέμαχος. Mihi pone ἵππου et nomen eius, de quo infra loquitur orator, et verbum, e quo accusativus πράξαντά με pendebat, excidisse videtur. Tum pro μαχόμενον κάμνοντα, quod Reisk. defendit interpretans equum qui in pugna defatigatus est, nescio an scribendum sit μαραινόμενον καὶ κάμνοντα. || οὑτοσὶ Cobet.: οὗτος libri. || § 11. σφῶν γε Dobr. (Turr.): ἐφ᾽ ὧν γε libri. || μετὰ τούτων] μὴ ὑπὸ τούτων West. || ἀδικουμένῳ μοι μηδὲν] διῳκούμην, περὶ τούτων μοι μηδὲν Dobr.: an forte διῳκούμην αἰτουμένῳ μοι μηδέν? || ἀντιλέξειν

nunc ego de meo correxi: ἀντιλέγειν libri. || § 12. ἀντέπραττον] ἀντέλεγον Emper. || Fortasse παρόντων οὖν τῶν. || ὀργιζόμενος nunc auctore Markl. dedi: ὁριζόμενος libri. || δοκοίην C: δοκοίη X et cett. || ἆρα γε X[x]. || ἀποτρέψειν Markl. (Turr.): ἀποτρέπειν libri. || κωλύσαιτε Reisk.: κωλύσετε libri. || ἐξελέγχειν ἔτι; Reisk.: ἐξελέγχειν ὅτι libri praeter C, qui ἐξελέγχειν (et sic Bk. Turr.). || § 13. ἐπιλέγειν Emper. (Turr.): ἐκλέγειν libri (Bk.). || ἔπειτα nunc ego correxi (ἔπειτα enim et εἶτα cum indignatione interrogantis esse notum est): ἐπεὶ libri: ἔπειτα τί Baiter.: ἢ τί Emper. || § 14. νῦν ἤδη καὶ πάλαι] νῦν ad Γινώσκω, πάλαι ad ζητοῦντας pertinere mihi videtur: quare, si quid mutandum, fortasse καὶ expungendum. Sed Lobeck. ad Phryn. p. 323. n. νῦν τε καὶ πάλαι (cfr. or. 10. § 20.), Emper. vero νῦν τε δὴ

α

καὶ πάλαι. || πάντα μᾶλλον] πάντων C: πάντων X et cett. || § 15. μετὰ τοῦτο Auger. (Turr.): μετὰ τοῦτον libri (Bk.). || § 16. κακῶσαι λείπετε ἤδη οὐδέν ego emendavi e vestigiis codicum: κακώσας λέπτιδι οὐδέν X: κακώσας λέππιδι οὐδέν DO: κακώσας λέπτη δε G: κακῶσαι λείπετε οὐδέν C (Bk. Turr.). || ἐλλείπετε Franz. et Emper. || ὅτε C: ὅταν X et G: ὅτι DO. || ἐλέγετε κακῶς] ἔλεγε καλῶς X: ἔλεγε κακῶς cett. || βοηθεῖτε, πάντ' εἴρηκα DO: βοηθεῖτε πάντες, εἴρηκα X et G (Bk. Turr.): βοηθεῖτε, πάντα γὰρ ἂν εἴρ. C || § 17. κατὰ τί δὴ DO, ut videtur (Bk.): κατὰ τί δή τι X et G: κατὰ τί δή ποτε C (Turr.). || οὐκ ἐφυλαττ. Reisk.: οὐκ om. libri. || ἐλέγετε κακῶς, παρακαταθήκην ἔχων nunc ego emendavi: ἐλέγετε, καὶ παρακαταθ. ἔχων X: καὶ om. C (om. vulgo). || § 18. ὅ τι ζημιωθήσομαι] ὅ τι καὶ ζημ. Cobet. || ποθήσομαι DO: ποθέσομαι cett. (Bk. Turr.) || ἐμαρτυρεῖτε X. || § 19. ἀλλ' ὡς C: ἀλλ' om. cett. || εὐνοοῦντες nunc dedi auctore Benselero de hiatu p. 183: εὔνους ὄντες libri: εὖνοι ὄντες cum Reiskio omnes ed. Quanquam scio Cobetum in orat. de arte interpr. p. 94. εὐνοεῖν et κακονοεῖν Atticum esse negare. V. ad or. 13. § 13. et or. 29. § 10. Cfr. Soph. Aiac. 689. Aristoph. nubb. 1411. Xen. Cyr. 8. 2, 1. || ἐπ' ειδ' ἀν (sic) X[K]. || μὴ ξυνῶ Markl. (Turr.): μηνύσω X et DGO: μηνίσω C (Bk.). || τρέψεσθε Markl.: τρέπεσθε libri. || ἀπαχθήσεσθε etiam X[K]. || ὁ εἷς C: art. om. cett. || αὐτὸν hic habet X[K].

Or. 9. § 1. περὶ παντὸς Markl. (Turr.): περὶ τοῦ παντὸς libri (Bk.). || § 2. ὅτι μὲν X et C (nunc): ὅτι μὲν οὖν cett. (vulgo). || εὔνοιαν] ἄνοιαν Reisk., ἀνίαν Bergk., εὐήθειαν Jacobs. et Dobr., δύσνοιαν vel εὐχέρειαν Emper. De ceteris v. Franz. ad h. l. || οὐκ ἂν θαυμάσαιμι;] nunc Foertschii observatt. crit. p. 7 sq. suasu signum interrogationis posui, ceteri punctum: τοῦτ' ἂν θαυμάσαιμι Markl. || § 3. τὴν ἀπολογίαν

τε

Franz. (Turr.): libri art. om. (om. Bk.) || § 4. προπέρυσιν] πρό

(sic fere) X[K]. || ὑπετυπούμην habet etiam X[K]. || § 5. *Φιλίου*] *Φιλέου* Bekk.: *Φιλίνου* Dobraeus. || § 6. V. C. Fr. Hermanni de iniuriarum actionibus comment. Gottingae 1847. p. 5 sqq. || *ἐπαγγείλαντος τινὸς* (sic) X[K]. || *ἀπαγορεύοντος*] *ἀγορεύοντος* Reisk., recte opinor, cfr. § 9. 10. || § 7. [*δὲ*] inclusi Reiskium et Emperium sequutus (servarunt Bk. Turr.). || *τοὺς παραδόντας* Reisk. et Emper. (Turr.): *τοὺς παρόντας καὶ* libri (Bk.). || *γραφήν*] „die Denunciationsacte“: *ἀπογραφήν* Reisk.: *ἐγγραφήν* Westerm. ||
όμενοι
ἐννοοῦντες nunc scripsi secundum X[K], qui *ἐννοοῦντες*: *ἐννοούμενοι* cett. (vulgo). || *δι' ἰδίας* nunc ego dedi e coni. Bakii schol. hypomn. II. p. 247. et hic et § 22: *διὰ τὰς* libri. Possis etiam *διὰ τὰς ἰδίας*, ut or. 13. § 44. || *ἔκριναν*] „deest citatio testium.“ Baiter. Assentior. cfr. § 9. Reiskius ad *Νόμος* addi voluerat *Μάρτυρες*. || § 9. *ἐκτίσαι* X[K]. || § 11. *εὐθύνας ὑπέσχον*] *εὐθύνας ὑποσχόντες* Rauchenstein. in Annal. philol. et paedag. Lips. p. 142. Equidem vulg. veram esse puto, sed post *ὑπέσχον* aut addendum aut intelligendum censeo *τούτων*. Strategi enim non omnino nullam rationem rettulerunt, quod fieri per leges non poterat, sed non rettulerunt illius multae exactae (*τῆς ἐπιβολῆς τῶν πραχθέντων*). || *ἀπηλλαγμένος εἴην* Schott. et Emperius (Turr.): *ἀπηλλαγμένοι εἶεν* libri (Bk.). || *οὐδ' ἐννόμως* Emperius (Turr.): libri *οὐδ'* om. (om. Bk.) || *διδόασι δὲ* X[K]: *διδόασι δ'* vulgo. || *εὐθύνας* Sluiter (Turr).: *αὐτοὶ εὐθύνας* Reisk.: *λόγους* Dobr.: *αὐτοῖς* libri. || § 13. *εἰδέναι*] *εἰδῆσαι* X et C. || § 14. *διὰ τὴν ἀνάγκην καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν* libri ante Reisk. editi: *διὰ τὴν ἀνάγκην διὰ τὴν ἡλικίαν* X et O, unde *διὰ τὴν ἀν. καὶ τὴν ἡλ.* Westerm.: sed *καὶ ἀνάγκῃ διὰ τὴν ἡλικίαν* Dobr., quod nunc mihi probatur: *διὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἀνάγκην* C (Bk. Turr.). || *πάσχοιμι . . . .*] Nunc mihi nonnulla deesse videri punctis significavi. || § 15. *βουλεύσασθαι* Reisk. (Turr.): *βουλεῦσαι* libri (Bk.). || § 16. *ἅπαντος λόγου* Dobr. (Turr.): *ἅπαντος τοῦ λόγου* libri. || *τί δ' ἂν ἔπραξαν* Saupp. (ep. crit. p. 13.): *πᾶν δ' ἂν ἔπρ.* Franz. Libri praeter C, qui add. *ἄν*, *πᾶν ἔπραξαν*. Mihi aliquando scribendum videbatur [*εἰκότως δὲ*] *πᾶν ἂν ἔπρ.* || *τοῦ ἀδίκου* Markl.: *τοῦ δικαίου* libri (Bk.): *τοῦ δικαιοῦν* cum Dobr. Turr. coll. Hesych. v. *δικαιῶσαι*, Suida v. *δικαιούμενος*, Wesselingio ad Herod. V. 92.: *τὰ δίκαια* Emperius. || § 17. *ἀλλὰ γὰρ* Turr.: *ἀλλὰ γὰρ εἰ* libri. Fortasse *ἀλλὰ γὰρ καί*. || *οὕτως*] *οὔτε* X et CO. || *τὸ πέρας*] *τὸ μέρος* Emperius. || *ἐξήλασαν*] *ἐξελαύνουσιν* vel *ζητοῦσιν ἐξελαύνειν* coni. Rauchenst. in Annal. Lips. p. 143. Mihi nunc *ἐξελάσαι* scribendum videtur, ut id ex *ἐπεχείρησαν* pendeat. || § 18. *τοῖς δ' αὐτῶν* X[K]. || § 19. *ἐκ παντος τρόπου* Dobr. (Turr.) Libri *ἐκ παντὸς τοῦ τρόπου* (Bk.). || *καὶ* ante *ἠδικηκότες* add. solus C, cett. om. || § 20. *ἂν ἠγανάκτουν*] *ἂν* uncis, quibus circumdederam in ed. I., nunc liberavi.

Westerm. comment. crit. IV. p. 7. || τῆς πόλεως . . . .] Reisk. στερηθῆναι vel ἐκπεσεῖν addendum esse censet, quod probans ego puncta apposui. || § 21. περὶ τῆς ἀπογρά ἀγωνίζομαι (sic) X[K]. || πιστεύων X. || ἐν τῇ πόλει] ἐν om. X et CO. || παραχθεὶς Markl. coll. § 18. Cfr. etiam or. 13. § 22. 55 (Turr.). Libri πραχθεὶς (Bk.). || τί με χρὴ διανοηθέντα] μεῖναι addendum esse censenti Reiskio nunc assentior. Aut ipsum hoc vult, aut με χρὴ expungi Rauchenst. in Annal. Lips. p. 143. Foertsch. autem in observatt. crit. p. 8 sqq. defendit vulg. || ἀτυχήμασι Reisk.: ἀδικήμασι libri.

Or. 10. Inscr. κατὰ θεομνήστου (ά non add.) X[K]. || § 2. γὰρ αὐτὸ Emper. (Turr.): γὰρ αὐτὸν libri (Bk.). || § 3. περὶ τοῦ πατρός] Fortasse περὶ τοῦ ἐμοῦ πατρός vel περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμαυτοῦ, quae opponantur illis § 2. τὸν ἑαυτοῦ. || § 4. τριάκοντα τρία Scaliger: libri τρία om. || ἐξ ὅτου δ' Reisk.: libri δ' om. || ὑπὸ τῶν λ' X[k]. || οὔτε τί ἔστιν ὀλ. E. Ziel in diurnis antiquariis 1844. p. 415 sq. coll. or. 11. § 2. Iam Stephan. voluerat οὔτ' ὅ τι ἔστιν ὀλ. Libri οὔτ' εἰ ἔστιν ὀλ. (Bk. Turr.) || ἐπεβούλευσα ἂν Markl.: libri ἂν om. Aliter comparata sunt illa in or. 11. § 2. || ἐδυνάμην X[K]: ἠδυνάμην vulgo. || § 5. προσήκει X et C. || ἀνάγκη με οὖν X[K]. || Tit. μάρτυρες om. etiam X[K]. || § 7. δεῖν post οἶμαι nunc interposui ex or. 11. § 3. Rauchenst. monitu. || τούτων] nescio an ex or. 11. § 3. hic substituendum sit τῶν ἔργων, cfr. nostrae or. § 10. || [ἀπεκτόνασί τινας — καὶ ὅσοι] add. Auger. et Dobr. coll. or. 11. § 3. (add. Turr., nisi quod Saupp. hic quidem τῶν αὐτῶν abesse mavult), om. cum libris Bekk. || ἂν ἔργον Turr. coll. or. 11. § 4. Libri ἂν om. (om. Bk.) || § 8. εἴπῃ habet X[K] priore loco, deinde εἴποι. || § 9. ῥίψαι X[K]. || λέγοντι „οὐδέν μοι μέλει“ nunc correxi e Markl. sententia: alioquin qui sequitur indicativus ἐστι non habet quo explicetur Libri λέγοντι οὐδέν σοι μέλει (μέλλει X) et Bekk.: λέγοντι ὅτι οὐδέν σοι μέλει ego in ed. I. cum Franzio et Zielio l. d. p. 114.: λέγοντι ὅτι οὐδέν σοι μέλοι Lennep. ad Phalar. ep. p. 190.: λέγοντι οὐδέν σοι μέλειν Steph. (Turr. West.) || ῥίψαι X[K], ut assolet. || § 10. τῶν ιᾶ γενόμενος X[K]. || εἴ τις ἀπάγοι] εἰ τὴν ἀπάγ. X. || ἀλλ' ἀφίεις X[K]. || οὐκ ἂν φάσκοι X. || μαχῇ Bekk.: μάχη (sic) X[K], μάχῃ cett. || § 11. κακῶς Taylor.: καλῶς libri. || § 12. δόξαντα Reisk.: δείξαντα libri. || εἴη . . . .] Pone hoc verbum mihi videtur ἀφεῖναι deesse. Reisk. post κτεῖναι interposuit ἀποφεύγειν (Bk.). Foertsch. observatt. p. 14 sqq. ἀφεῖναι pone κτεῖναι interserendum putavit. || εἰπόντι σε] fortasse idem voluit scriptor cod. X[K], qui εἶπε τι σε σε (hac figura: ἑ π Ƭ σ σε): abbreviator enim § 6. τῷ εἰπόντι σε, nisi forte scripsit Lysias ὅς (vel ὅτι) ἐπετίμησέ σοι. || ῥίψαι X[K]. || οὐδὲν ἐν Markl. (Turr.): οὐδὲν libri (Bk.). || § 13. οὐκ οὖν (interrog.)

scripsi nunc e X^K et ex or. 11. § 6., ubi πῶς οὖν οὐ δεινόν legitur: οὐκοῦν vulgo. || δέῃ σε Markl. (Turr.): δεήσῃ libri (Bk.). || λαμβάνειν (ab ἀξίοις suspensum) libri. V. Klotz. quaestt. crit. I. p. 9.: λαμβάνεις Tayl. (Bk.): ἐκλαμβάνειν Reisk. coll. or. 11. § 6. || οὕτως οὐ X^K: οὕτω σὺ vulgo. || ὥστε οὐδέποτε X^K: ὥστ' οὐδέπ. vulgo. || **§ 14.** ὥστε οὐκ X^K: ὥστ' οὐκ vulgo. || *Καί μοι* Markl. (Turr.): καίτοι libri (Bk.). Cfr. § 15. || Tit. νόμος deest in X^K relicto spatio, νό in mg. legitur. || **§ 15.** ἀλλὰ νῦν] ἀλλὰ νῦν γ' Reisk. (Bk.) V. quem Turr. conferri iubent Elmslei. ad Eur. Med. p. 219. Adde Aeschin. or. 1. § 48. Herod. IX. 42. Arist. Acharn. 1032. Foertsch. observatt. crit. p. 4. || μὴ παρέχῃ] μὴ om X. || πράγματα] πρᾶγμα X. || **§. 16.** ποδοκάκῃ X et C et hic et infra. || πέντε] non solus C, sed etiam X^K habet δέκα (ἡμέρας I), quod nisi apud Demosthenem Timocr. § 105. δέκα scribendum est, hic repudiari oportet. Saupp. coniecit ἡμέρας πέντε καὶ νύκτας ἴσας coll. illo Demosth. loco. || ἐὰν Auger. (Turr.) V. Dem. l. d. Boeckh. oecon. civil. Ath. vol. I. p. 491. n. a. ed. II.: ἐὰν μὴ libri (Bk.). || προτιμήσῃ μηλιαια (sic) X^K. ταὐτό nunc ego de meo scripsi: αὐτό Harpocrat. v. ποδοκάκκῃ (Turr.). Lysiae libri αὕτη ἐστίν (Bk.). || καλεῖται] καλεῖ X. || ἐξελθὼν, i. e. e carcere. Saupp. coni. εἰσελθών. || **§ 17.** Τοῦτο τὸ nunc e X restitui: Τούτων τὸ C: Τούτων τὸ μὲν Bekk. (vulgo). Cfr. § 18. Τὸ στάσιμον τοῦτο. || ὀμόσαντα Harpocrat. v. ἐπιορκήσαντα (Turr.). Lysiae libri ὀμόσαι (Bk.). || ἀπίλλειν] ἀπείλλειν X. || τὸ ἀποκλείειν νομίζεται] τοῦτο ἀποκλείειν νομ. Markl. || διαφέρον C: διαφέρον X. || τουτονὶ Markl. Libri τουτὶ (Bk. Turr.). || **§ 19.** πολοῦνται C: πωλοῦνται X (mox etiam πωλεῖσθαι X^K). V. Westermann. ad Plut. Sol. c. 23. p. 57. Praeterea cfr. Lobeck. ad Phryn. p. 583. C. Fr. Hermann. de iniuriarum actionibus p. 28. Becker. in Charicle II. p. 137 sqq. ed. II. et C. Fr. Hermann. ibid. p. 142 sq. || οἰκῆος καὶ δούλης τὴν βλάβην εἶναι ὀφείλειν Schott. et Herald. animadv. in Salmas. V. 8 (qui tamen εἶναι om.). Libri οἰκῆος καὶ βλάβης τὴν δούλην εἶναι ὀφείλειν. Herm. Schelling. de Solonis legg. p. 138. καὶ οἰκῆος (ἤρου) βλάβης τὴν διπλῆν εἶναι ὀφείλειν. || **§ 20.** σιδηροῦς X. || νῦν τε C: νῦν X. || **§ 21.** ἀκοῦσαί τινα nunc Foertschio auctore in observatt. p. 15 sq. cum West. scripsi pro ἀκούσαντα: ἔστι ζῆν ἀκούσαντα vel ἔστιν ἀκοῦσαι Dobraeus. || ἀπεκτονέναι ἢ τὴν ἀσπίδα add. C, om. X. || **§ 22.** τούτῳ δ' οὐδενὸς ἀξίας, εἰ Markl.: τούτῳ δ' οὐδενὸς ἀξιώσει X^K: οὐδὲ C. || **§ 23.** φήσαιτε] φήσητε praeter C etiam X^K. || κατεσκέδασται Reisk.: κατεσκεύασται libri. || **§ 24.** δωρεὰν Schott.: δῶρον libri. || ἐν ᾗ] ἐν ᾧ Emper.: ἐφ' ᾗ Westerm. Nunc sanum puto. || ἐλεήσειε X^K: ἐλεήσειεν vulgo. || **§ 25.** λέγοντα Reisk. (Turr.): καὶ λέγοντα libri (Bk). || **§ 26.** ἀκούσαντα] ἀκούσαντά τε malit Bekkerus. ||

μηδ' ὑβρίζοντί τε καὶ λέγοντι nunc ex mea coni. dedi iam in ed. I. proposita secundum or. 11. § 9.: *καὶ ὑβρίζοντι καὶ λέγοντι* libri (vulgo). || *μείζω* X[K]. || *αἰσχρὰς αἰτίας* Bekk. cum Reisk. || *ἀκηκοότι; ὃς* Reisk.: *ἀκηκοότος* libri. || § 27. *καὶ ἄλλους*] *καὶ καλοὺς* Dobr. || *μεθ' ὑμῶν*] *μεθ' ἡμῶν* X[K], sed h. l. illud praestat. || *εὐθύνην*] *εὔθυναν* or. 11. § 9., quod et h. l. et or. 25. § 30. reponi malim. || § 28. [*ἀνῃρῆσθαι*] ego addidi ex or. 11. § 10. Libri om. || *ἱεροῖς* add. Wassius apud Taylorum ex or. 11. § 10., om. libri. || § 29. *νεανίαι*] *νεανικώτεροι* G. A. Hirschigius. Fortasse *μᾶλλον νεανίαι*: illud enim propter id quod sequitur *μᾶλλον* excidisse videtur. || *τοσοῦτο μᾶλλον* X[K]. || *οὐκ ἔχουσιν*] *γυναικῶν ἔχουσιν* Reisk., probante Kaysero: *οὐκ ἰσχύουσιν* Westerm. || § 30. *τρέψεσθαι* Markl. (Turr. coll. or. 11. § 11.): *τρέπεσθαι* libri (Bk.). || *οὐδεμίαν* Markl. coll. or. 11. § 11 (Turr.): *οὐδεμιᾷ* (*τούτου* suprascr.) libri (Bk.). || § 31. *γένοιτο*: *μείζων* (sic suprascr. eadem m.) X[K]. || *διώκω μὲν* nunc ego correxi ex or. 11. § 12: *μὲν* om. libri.

Or. 11. Inscr. *κατὰ θεομνήστου β̅.* X[K]. || § 3. *ὁπόσοι* Stephan.: *ὁποῖοι* libri. || *τοῦτον* Bekk. in add. (Turr.): *τουτονὶ* libri (Bk.). || § 4. *καλῇ σε* Markl. (Turr.): *καλέσῃ* libri (Bk.). || *τύπτειν φῇ* Emperius (Turr.): *τύπτοι* X[K]: *τύπτῃ* C (Bk.). Iam Stephanus voluerat *τύπτειν εἴπῃ*. || § 5. *εἴποι* Franz. et Turr. e Vindobon.: *εἴπῃ* cett. || *ῥίψαι* X[K], ut ubique. || *ἔξω θέμενος*] *ἐκδεδυμένος εἴη* Markl., recte opinor. *ἐξέδυέ τινος* Emperius. || § 6. *οὐδ' εἴ τις* C: *εἰ μή τις* X. || *ἐὰν τις φῇ* X[K]. || *ἐὰν μέν* (non *μή*) *τις γε εἴπῃ* X[K]. || *τιμωρεῖσθαι* Turr. coll. or. 10. § 13. Libri *τιμωρεῖν* (Bk.). || *ἀξιοῦν* Tayl. (Turr.): *ἄξιον* libri (Bk.). || § 7. [*ἀκοῦσαι*] add. Turr. coll. or. 10. § 21. || *ἐγὼ γοῦν δεξαίμην ἂν* Markl. coll. or. 10. § 21. (Turr.): *ἐγὼ οὖν δεξαίμην* libri (Bk.). || *πατέρα ἔχειν*] *ἔχειν* om. X, quare hoc verbum malim post *γνώμην* poni secundum or. 10. § 21. || *καίτοι γε* Contius et Franz. (Turr.): *καί γε* libri (Bk.). || § 8. *βελτίων οὗτος* Sluiterus coll. or. 10. § 23. Libri *βελτίονος ὄντος* (Bk. Turr.). || *τῷ σώσαντι* nunc ego correxi ex or. 10. § 23. Libri artic. om. || § 9. *κινδύνους* add. Taylorus: libri om. || *ἐπ' ὀλιγαρχίας* Baiterus: *ὑπ' ὀλιγ.* libri (Bk. Turr.). Cfr. or. 10. § 27. || § 10. *ἢ* ante *εἰ τεθνηκὼς* ego addidi ex or. 10. § 28. Libri om. V. Markland. p. 370. ed. Reisk. Index Reisk. v. *ἤ*. Lys. or. 2. § 73. or. 25. § 23. Isaei or. 1. § 20. Heindorf. ad Plat. Gorg. p. 183. Schaef. ad Dem. p. 191, 22. Schoemann. ad Isaeum p. 186. || § 11. *ἰδόντας* Schottus: libri *ἰδιώτας*.

Or. 12. § 2. *προτοῦ* X[K]. || § 3. *κατηγορίαν ποιήσομαι* X. || § 5. *φάσκοντες δὲ* nunc ex Emperii coni. cum Rauch. scripsi: *δὲ* om. libri. || *ἀδίκων*] *ἀδικούντων* Bakius in schol. hypomn. II. p. 259. || *τραπέσθαι*] *προαγαγέσθαι* Hamakerus: *προτρέπεσθαι*

Kayser. in diurnis Heidelb. || *τοιαῦτα* nunc e Markl. coni. dedi cum Rauch.: *καὶ τοιαῦτα* libri. || § 6. *πένεσθαι, τὴν δ'* Markl. et Emper. (Turr.): *γενέσθαι τὴν* libri (Bk.). || § 7. *περὶ οὐδενὸς*] *παρ' οὐδὲν* Cobet. V. Rauch. in edit. II. || *ἕνεκα* C: *οὕνεκα* X. || § 11. *ὡμολόγησα* C: *ὡμολ͜* (o) X^K, quod nescio an *ὡμολόγουν* significet. || *φιάλας ἀργυρᾶς* nunc e C revocavi, quum idem voluisse videatur

ἀρ^{γὲ}

X^K, qui *φιαλας* habet: *φιάλας ἀργυρίου* in ed. I. edidi, nota Bekkeri inductus. || § 12. *δ' ἐμοὶ* etiam X^K habet. || *εἰς τοῦ ἀδελφοῦ* nunc e mea coni. (Vindicc. p. 41.) scripsi: *εἰς τὰ τοῦ ἀδ.* libri. || § 13. *παρεκελεύετο*] Bekk. cum C *παρακελεύεται.* || § 14. *πρόθυμον*] *προθύμως* G. A. Hirschig. || § 17. *ὑπ' ἐκείνων* libri (Turr.): *ἐπ' ἐκείνων* Ald. (Bk.) Cfr. Foertsch. observatt. p. 20. || § 18. *ἔτυχεν*] intell. *δούς.* || § 19. *τοῦ αὐτῶν* X^K. || § 20. *ὥσπερ οὐκ ἂν ἕτεροι* nunc Sauppio auctore cum Rauch. scripsi: *οὐκ* om. libri. || *γε ὄντας*] *ἔχοντας* XC. || *πάσας τὰς*] *μὲν* interponi voluit Reiskius, recte. || *εἰσενεγκόντας*] *ἐνεγκόντας* X. || *πᾶν τὸ* in X^K supra scripsit manus recentior, quae accentus in *ἐχθρὸν* et *πολλοὺς* fecit acutos. || *λυσαμένους· τοιούτων ἠξίωσαν*] sic interpunxi e Bergkii sententia: *λυσαμένους τοιούτων ἠξίωσαν* vulgaris est distinctio, quam tuetur Kayserus *τοιούτων ἠξίωσαν* delebat Hamakerus. || § 24. *ἔρεσθαι* X^K. || *ὅσιον*] *ὅσον* XC. || *ὅ τι* Brunck. ad Aristoph. pac. v. 118. (in add.) et Bekk. (Turr.): *εἴ τι* libri. || § 25. *Ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν;*] *μὴ* om. X, seclusit Rauch., sed necessarium est ob id quod praecedit *Ἀντέλεγον.* || § 26. *ἀποκτείναις* Bekk. coni. in add. (Turr.): *ἀποκτείνῃς* C atque etiam X^K, quod ipsum (scil. cum *ι* subscr.), nisi reponendum erit *ἀποκτείναις*, ita probo, ut pro *σώσειας* malim *σώσῃς ἡμᾶς.* Bekk. *ἀποκτείνοις.* || § 27. *προσετάχθη* Reisk. (Bk. Turr.): *ἐτάχθη* libri, quod defendit Foertsch. observ. p. 18 sqq. || *ἐπεί τοι* Taylorus: *ἐπεὶ* Rauch.: *ἔπειτα* libri (Bk. Turr.). || *πίστιν*] *πεῖραν* Bergk. || *ἧττον* Canterus: *πίστιν* libri. Marklandus voluit omitti ut e superiore *πίστιν* natum. || *ἐτύγχανε* X^K: *ἐτύγχανεν* vulgo. || [*ἐναντίαν*] ante *γνώμην* nunc ego de meo interserui. || § 29. *αὐτῆς*] i. e. *τῆς τῶν τριάκοντα,* seclusit Dobr., aut abesse malunt aut scribi *αὐτῶν* Turr. || *παρὰ τοῦ* Canterus: *παρ' αὐτοῦ* libri. || § 30. *μὲν δὴ* C: *μηδὲν δὴ* X. || *σώζειν τε αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφισμένα παρόν* nunc dedi e Sauppii coni.: *σώζοντα αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφ. ὂν* X: *σώζων αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφ.* (omisso *ὂν*) C: *σώζοντα αὐτόν, κατὰ τὰ τ. ἐψ.* Baiter. (ego in ed. I.): *σώζειν ἐξὸν καὶ αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψ.* coni. West., illud *ὂν*, quod est in X, negligens. Totum locum post Markl. ita constituit Kayserus: *οὐκ ἐν τῇ οἰκίᾳ κατὰ τὰ τ. ἐψ., ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σώζοντα αὐτὸν συλλ. ἀπ.,* quam sententiam facilius assequare scribens *οὐκ ἐν τῇ*

οἰκίᾳ ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σώζοντα αὐτὸν παρα τὸ τούτοις ἐψηφισμένον (sc. ut Polemarchus in domo sua comprehenderetur) *συλλ. ἀπήγ.* || § **31**. *τοῖς διὰ* Reisk. (Turr.): *τούτοις διὰ* libri (Bk.). || § **33**. *περὶ αὐτῶν — παρ' αὐτοῖς — περὶ αὐτῶν* X^{K}. || § **34**. *ἐποίησας* nunc dedi auctore Dobr. cum Rauch.: *ποιήσαις* libri (vulgo). || *ἐτύχετε — ἀπεψηφίσασθε*] *ἐτυγχάνετε — ἀπεψηφίζεσθε* Kayserus (Rauch.), recte fortasse. || *περὶ αὐτοῦ* X^{K}. || § **35**. *ἡμέτεροι* X^{K}. || *πολίται* X^{K}. || *περιέργους*] Nunc malim *περιέργως*. || *ὑπὲρ ἡμῶν* X^{K}. || *τιμωρουμένους* Markl. (Turr. coll. or. 13. § 74.): *τειρομένους* Canter. (Bk.): *τηρομένους* libri. || § **36**. *οὐκ οὖν* X^{K}: *οὐκοῦν* Bk. || *ὅτε* nunc ex omnibus libris dedi, etiam e X^{K}, qui *ὅτ'* (h. e. *ὅτε*): *ὅτι* Markl. (vulgo). Dissen. ad Dem. de cor. § 114. V. ad or. 19. § 6. || *τοὺς ἐκ τῆς θαλάττης*] Nunc malim *τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῆς θαλάττης*, quanquam vulg. quodammodo defendi posse non negaverim. Reisk. *ναυαγοῦντας* interponendum censuit. || *τούτους δὲ* nunc ex libris dedi: *τούτους δὲ δὴ* vulgo. || *ὑφ' ὑμῶν* C: *ἀφ' ὑμ.* X. || § **38**. *ἐστὶ* X^{K}: *ἐστὶν* vulgo. || *κατηγορούμενα* X. || *ἐξαπατῶσιν, ὑμῖν*] *ἐξαπατῶσιν ὑμᾶς* Bakius. || *ἢ πόλεις* Markl.: *ἢ* libri om. || § **39**. *ἐπεὶ* vereor ut sanum sit. Fortasse *ἔπειτα* „hoc si iste facere instituerit, tum" cett. || *ὑμετέραν* Reisk. (Turr.): *ἡμετέραν* libri (Bk.). || § **40**. [*τοσαῦτα*] pone *ἐσκύλευσαν* nunc de mea coni. inserui. || *ὅτι ἑαυτοῖς* scripsi auctore Classeno post Sluiterum, qui *ὅτι αὐτοῖς* (sic Turr. et ego in ed. I.): libri *οἷς αὐτοῖς* (Bk.): *ς* enim in *οἷς* corruptum ex *ε*. Nisi forte locus ita constituendus est: *ἀλλ' ὡς αὐτοῖς — νομίζοντες εἶναι* eadem constructione, qua usus est Lys. in nostrae or. § 69. *πραττούσης μὲν — εἰδότες δὲ ὅτι.* — || § **41**. Post *ἐπαινεῖν* Tayloro praeeunte aliquid excidisse putat Kayserus in annal. Heidelb. p. 228. || § **42**. *ἔπραξαν* X. || *ἔπραττε* X^{K}: *ἔπραττεν* vulgo. || Post *παρέξομαι* in X^{K} relinquitur spatium decem fere litterarum. || § **43**. *τῷ ἡμετέρῳ* X^{K}. || § **44**. *φυλάρχους*] *φρουράρχους* C. Fr. Hermann. in progymn. in Aristoph. Equit. 2. p. 18. Sed v. nos in Vindicc. Lys. p. 47. || *φυλακὰς*] *φυλὰς* Taylor. Sed v. nos l. d. p. 40. (Cfr. liber meus, qui inscribitur die oligarchische Umwälzung p. 35. n. 11.) || *χρὴ ἄρχειν* X^{K}. || *ψηφίσαισθε* Bekk. (Turr.): libri vel *ψηφίσησθε* (X) vel *ψηφίσεσθε*. || § **45**. *ἡμᾶς* X^{K}. || § **46**. *αὐτοῦ Ἐρατοσθένους*] Nomen secludendum et tum *ἀκούσαντας καὶ οἳ* scribendum censet Kayserus in annal. Heidelb. p. 229. V. die oligarchische Umwälzung p. 35. n. 11. || § **47**. extr. lacuna est in X^{K} ut § 42. || § **48**. *ψευδεῖς εἶεν*] Rauchenst. in add. coni. *ψευδεῖς εἰσιν*. || *ἀλλὰ τὰ* C: *ἀλλὰ τἀληθῆ* X. || § **49**. *εὔνοι φασὶν* X^{K}. || § **50**. *ἐν τῷ λόγῳ*] *ἐν τοῖς λόγοις* Kays. in annal. Heid. p. 228. coll. § 25. || *ἐνταυθοῖ* X (Turr.): *ἐνταῦθα* C. G. Dindorfius ex praecepto Elmsleii ad Aristoph. Acharn. 152. correxisset *ἐνταυθί*. Sed v. praeter Schaeferum ad complures Demosthenis locos G. Her-

mann. ad Arist. nubb. 813. Maetzner. ad Antiph. p. 261. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 221. Fritzsch. in comment. de Aristoph. Acharn. (Rostochii 1831) p. 33. Kühner. ad Xen. memor. IV. 2, 13. || *αὐτῷ*] *αὐτὰ ᾧ* X: fortasse *αὐτὰ* (illa ipsa XXXvirorum consilia) *τούτῳ*, nisi vero gravius mendum delitescit. || *τοσοῦτον ὅτ* *τοσαῦτα* X^K: *τοσαῦτα* C. || § 51. *ἀμφότερα ταῦτα*] *ἀμφότερά τε ταῦτα* Hamakerus, probabiliter. || *γιγνομένας* X^K: *γινομένας* vulgo. || *ὁπότεροι*] *ὁπότεροί μοι*, unde Reisk. coni. *ὁπότεροι μόνοι*. || § 52. *εἰ γὰρ* nunc e Schotti et Sintenis (Philol. VI. p. 751.) emendatione edidi: *καὶ γὰρ* libri: *καὶ γὰρ εἰ* Canterus (vulgo). || *τὴν αὑτοῦ* X^K. || *εὔνοιαν* Markl.: libri *συνουσίαν* (Bk. Turr.). || *ἔσεσθαι*] Conieceram in Vindicc. Lys. p. 53. *σπείσεσθαι*. Sed v. Rauch. || *ἐλευσίναδε* X^K. || § 53. *ἐδείξαμεν* nunc e Geelii ap. Hamak. p. 33. emendatione scripsi: *ἔδοξαν* libri: *ἔδειξαν* cum Cantero Rauch. || *Πειραιῶς* Tayl. (Turr.): *Πειραιέως* libri (Bk.). || *Λαμπτρεὺς* Tayl. (Tur. coll. Schoemann. ad Isae. p. 273. Adde Ross. dem. Att. p. 126 sq. Keil. anal. epigraph. et onomat. p. 176.: libri *Λαμπρεὺς* (Bk.). || *κριτία τῇ ἐκείνων* (om. *καὶ*) *οἷς* X^K. || *αὐτοὶ* Markl.: *αὐτοὺς* X: *αὐτοὺς* C (Bk. Turr.): *αὖτις* Reisk., Bergkius tollendum putat. V. Emendationum Lysiac. fasc. p. 25. || *Πειραιεῖ* Reisk. (Turr.): *Πειραιεῖ ἢ* libri (Bk.). || § 56. *οἷς καὶ* nunc ego de meo reposui: „quibus (i. e. *τοῖς ἐξ ἄστεος*, a quibus creati erant) etiam manifesto ostenderunt", cfr. § 92. 93.: *οἳ καὶ* libri (ego in ed. I. Emendatt. Lys. p. 24. n.): *ἢ καὶ* Reiskius (Bk. Turr.), sed qua id ratione ostenderint, § 57. demum describitur. Quare Bergkius *οἳ* omnino expungi volebat. || *τεθνεῶτες* C: *τεθνειότες* X. || § 57. *ἀδίκως ἔφευγον, ὑμεῖς δικαίως* Sluiterus (Turr.): *δικαίως ἔφευγον, ὑμεῖς ἀδίκως* libri, quae si servare volueris, deinceps necessario scribendum erit *εἰ δ' ὑμεῖς δικαίως, οἱ τριάκ. ἀδίκως*, eamque rationem iam in ed. I. a me propositam sequutus est West. || *δὴ ἑτέρων*] *δι' ἑτέρων* X^K. || § 58. *κρείττους αὐτῶν* X^K. || *στρατεύεσθαι* nunc e X cum Rauch. restitui: *στρατεύσασθαι* C (vulgo). || § 59. *ἐδανείσαντο* X^K. || *ᾐτήσατο* nunc e X cum Rauch. recepi: *ᾐτήσαντο* vulgo. || § 60. *οἷς ὑμεῖς* Tayl.: *οὓς ὑμεῖς* libri. || § 61. *οὐ δεῖ*] *οὐ* om. X. || *ὅμως δέ* X^K: *ὅμως δ'* vulgo. || *πλείστων* Reisk. (Turr.): *πλεῖστον* libri (Bk.). || § 62. *Φέρε δὴ* habet praeter C etiam X^K, non *Φέρε δὲ*, quod recepit Bekk. || *ὡς ἂν* C: *ἂν* om. X. || *ἀπολογήσεσθαι* Markl. (Turr.): *ἀπολογήσασθαι* libri (Bk.). || *ἐκείνῳ* Tayl. (Turr.): *ἐκείνοις* libri (Bk.). || § 63. *οὐ γὰρ*] *καὶ γὰρ* Kayserus et ego coniecimus. Sed v. Rauch. || § 64. *τοὺς Θηραμένους* ego de meo: *τοῦ Θηραμ.* libri. V. ad or. 30. § 2. et ad or. 32. § 26. Nusquam in hac oratione articulus nomini Theramenis praefigitur. || *αἰτίου — γεγενημένου* Bekk. (Turr.):

αἰτίους — γεγενημένους libri. ‖ § 65. *ὑπ' αὐτῶν* Saupp.: *ὑπ αὐτοῦ* libri (Bk.). ‖ § 66. *ἑαυτὸν παρεῖχεν* Dobr. (Turr.): *ἑαυτὸν τῇ πόλει παρεῖχεν* libri (Bk.). ‖ *κάλαισχρον* praeter C etiam X^K. ‖ *προτέρους* Canterus (Turr.): *πρᾳοτέρους* libri (Bk.). ‖ § 67. *ἀρχιπτόλεμον* praeter C etiam X^K. ‖ *ἀπώλεσε* X^K: *ἀπώλεσεν* vulgo. ‖ § 68. *τιμώμενος δὲ καὶ τῶν μεγίστων*] V. Vindicc. Lys. p. 57 sq. et Rauch. Nisi vero tale aliquid scriptum fuit, quale *τιμώμενος δὲ καὶ ὕστερον, καὶ τῶν μεγίστων.* ‖ § 69. *σωτήρια* nunc e Markl. emendatione edidi articuli defectu maxime motus (Turr.): *σωτηρίαν* libri (Bk. et ego in ed. I.). ‖ *πολεμίων ἕνεκεν* Vindob. (Turr.): *πολ. εἵνεκεν* C (Bk.): *πολ. οὕνεκεν* X. Sententia: „ne hostes comperiant.“ Sed *βλάβης* ante vel post *ἕνεκεν* intrudi volebat Kays. in annal. Heidelb. p. 229. ‖ *ἐν τοῖς αὐτοῦ* X^K. ‖ *ταῦτα ἃ* nunc scripsi e vestigiis codicis X^K, qui pariter ac C *ταῦτα* habet: *ταῦθ' ἃ* vulgo. ‖ *ἐπετρέψατε*] *ἐπέμψατε* X. ‖ *καὶ γυναῖκα* X^K. ‖ § 70. *οὕτως δὲ* X^K, qui *οὔτ* (h. e. *οὕτως*): *οὕτω δὲ* vulgo. ‖ *αὐτὸς ἐκείνοις* Canter.: *αὐτοῖς ἐκείνοις* libri. ‖ *πειραιέως* X^K. ‖ *περιαιρεῖν* (sic) X^K. ‖ *καταλύσαι* X^K. ‖ § 71. *ὑπ' ἐκείνων* nunc e Marklandi et Rauch. coni. scripsi: *ὑπ' ἐκείνου* libri (vulgo). Reiskius *ὑπ' ἐκείνου* retinens deinceps scribi voluit *ὑπ' αὐτῶν.* ‖ § 72. *παρόντων* X^K. ‖ *αὐτοῖς μηδεὶς* nunc e X recepi: *μηδεὶς αὐτοῖς* C (vulgo). ‖ *μηδὲ ἀπειλοῖ* Turr.: *μήτε ἀπειλοῖτο* libri: *μηδὲ αἰτιῷτο* Emperius. ‖ *ψηφίσοισθε* X et C. ‖ § 73. *ἐκέλευσεν ἡμᾶς* X. ‖ *ἐγιγνώσκετε* X^K: *ἐγινώσκετε* vulgo. ‖ *ἐξεκλησιάζετε* scripsi Sauppii monitu, qui contulit or. 13. § 73. 76. Adde Buttmann. ad Demosth. Mid. p. 102. Krüger. ad Thucyd. 8, 93.: *ἐκκλησιάζετε* libri (Bk.). ‖ § 74. *μέλοι*] *μέλλοι* X^K. ‖ *περὶ σωτηρίας* libri (Turr.): *περὶ σωτηρίας* [*ὁ λόγος*] Bekk. Cfr. Aristoph. equit. 87. ‖ *ποιήσεθ' — κελεύει* nunc Cobeto auctore scripsi cum Rauch.: *ποιήσαιθ' — κελεύοι* libri (vulgo). ‖ § 75. *οἱ δὲ ᾤχοντο* X^K (qui *οἱ δ'' ὤχοντο*, ita ut alter ductus supervacaneus sit): *οἱ δ' ᾤχ.* vulgo. ‖ *τοῦτο γ' οὖν* (sic) X^K. ‖ § 76. *δέκα δὲ οὓς*] *δὲ* habet X^K, at infra *δέκα ἐκ τῶν* (sine *δ'*). ‖ *τὴν αὐτῶν* X^K. ‖ § 77. *δεῖ*] *δοκεῖ* X. ‖ *οὐδὲν φροντιζόντων* Dobr. et Emperius (Turr.): *οὐδὲν φροντίζων* X: *φροντίζων* C (Bk.). ‖ *αὐτὸς ἔργῳ* Markl. et Dobr. (Turr.): *αὐτοῖς ἔργῳ* C (Bk.): *αὐτῷ ἔργῳ* X. ‖ § 78. *αἰτίου γεγενημένου* Reiskius: *αἴτιοι γεγενημένοι* X^K, quo illud sane melius est. ‖ *αὐτοὺς φίλους* X^K. ‖ *τῆς αὐτοῦ* X^K. ‖ *ἤδη γὰρ*] Saupp. malit *δὶς γὰρ* vel *ἤδη δὶς γάρ.* ‖ § 79. [*μὲν*] add. Reisk. (add. Bk. Turr.) ‖ § 80. *μέλειν* X_K. ‖ § 81. *Κατηγόρηται* cum Bakio in schol. hypomn. II. p. 263. emendavi (v. Emendatt. Lys. fasc. p. 18 sq.): *κατηγορεῖτε* libri: *Καταγνῶτε* Emperius, probante Kaysero in annal. Heid. p. 229.: cui coniecturae,

at alia mittam, non conveniunt quae sequuntur ὁ μέντοι ἄγων κ. τ. λ. || δὴ Ἐρατοσθένους ego de meo. δὲ Ἐρατ. libri. || αὐτὸς] ὁ αὐτὸς vel αὐτὸς Markland. et Kays. || κρινομένων nunc e Reiskii emendatione dedi cum Rauch. pro γινομένων. || § 83. ἀκρίτως X, ut supra § 82. || δημεύσαιτε nunc cum Reiskio rescripsi (Bk.): δημεύσετε libri (Turr. et ego in ed. I,). Schoemann. ad Isaeum p. 186. || οἰκίας] Nunc malim τὰς οἰκίας. || § 84. δίκην] δίκην ἱκανὴν Reisk.: ἱκανὴν δίκην G. A. Hirschigius. Sintenis in Philol. VI. p. 751. ἱκανὴν ante οὐκ ἂν inserendum statuit. || δύναισθε Bekk.: δύνησθε libri. || τοσοῦτον ἢ nunc e Reiskii coni. scripsi: τοσοῦτον δ' libri. In ed. I. δ' inclusi. V. Rauch. || § 85. ἐνθυμουμένοις C (Bk.). || ἐδύναντο Markl. (Turr.): δύναιντο libri (Bk.). || ἐλθεῖν C: ἐλεῖν (sic) X[K]. || τῶν [τε] Saupp. Libri τε om. || § 86. Ἀλλὰ καὶ τῶν] Ἀλλὰ καὶ τοῦτο τῶν Kayserus, probabiliter. || ξυνερούντων Bekk. (Turr.): ξυνεργούντων XC: συνερούντων Reisk. || κἀγαθοὶ] ἢ ἀγαθοὶ X. || αἰτήσονται] i. e. ἐξαιτήσονται, v. or. 30. § 33., et αἰτούμενοι ὑπὲρ Ἀλκιβιάδου sunt in or. 14. § 22. Ipsum ἐξαιτήσονται Kaysero auctore (qui tamen addit αὐτούς) substituit Rauch., expungi volebat Bergk. (Cfr. Emendatt. Lys. p. 9. n.) || τὴν αὐτῶν X[K]. || τῆς τούτων Markl. Libri om. τούτων. || ἀπολλύναι Markl. Libri ἀποδοῦναι. || οὐδὲ τὰ Reisk.: οὔτε τὰ X: οὕτω τὰ C. || § 87. τὸ ὑμέτερον πλῆθος nunc e Dobr. coni. reposui τοῦ ὑμετέρου πλήθους libri. V. Kays. et Rauch. in ed. | § 88. τεθνεώτων C: τεθνειότων X. || δεινὸν εἰ] δεινὸν οἱ X. || ἀπολέσασι δήπου ἐπ' nunc dedi e Sauppii emendatione (ep. crit. p. 14.): ἀπολέσασιν ἦπου X: ἀπολέσασιν ἤ που ἐπ' Reisk. (ego in ed. I.): ἀπολ. ἐπ' C (Bk. Turr.). || ὁπότε βοηθεῖεν X[K]. || § 89. πολλῷ nunc ego emendavi: nam πολλοὶ praeter C etiam X[K]. πολὺ vulgo. || ῥάδιον libri (Turr.): ῥᾷον Stephan. (Bk.) Isaei or. 8. § 50. V. Lobeck. ad Phryn. p. 403. || § 90. δείξατε] δείξετε Markl. || περὶ τῶν πραγμάτων] Nunc malim περὶ τούτων τῶν πραγμάτων vel περὶ τοιούτων πραγμ. || ὡς ὀργιζόμενοι] Num expungendum ὡς? || ἐποιεῖτε nunc restitui e libris (v. Rauch.): ποιεῖτε Cobet. (ego in ed. I.) || § 91. ἀποψηφίζεσθαι] V. Foertsch. observ. p. 25. || κρύβδην εἶναι τὴν ψῆφον nunc ego de meo edidi eadem collocatione, quae est ap. Dem. or. 19. § 239. (Rauch.): εἶναι om. X: κρύβδην τὴν ψῆφον εἶναι C (vulgo). || § 92. πειραιέως praeter C etiam X[K], ut § 94. 95. || διὰ τούτων C (Turr.): διὰ τοῦτον X (Bk.). || ἄστεος ἐστέ X[K]. || § 93. [ἂν] nunc seclusi Baitero auctore. || ὀνειδιῶν XC. || § 94. πονηροτάτων Reisk.: πονηροτέρων libri. || σφετέρας Markl.: ὑμετέρας libri. || § 95. ἀπέκτειναν Bekk. (Turr.): ἀπέκτεινον X: ἀπέκτενον C. || ἀφέλκοντες Reisk.: ἀφελόντες libri. || § 96. φονέας αὐτῶν X[K]. || τὴν αὐτῶν X[K]. || § 98. μὴ πάθητε] μὴ ἐπάθετε C. Halmius mihi indicavit sibi scribendum videri. || σωτη-

ϱια Reisk.: σωτήϱία X: σωτηϱία cett. || § 99. [οὐδὲν] add. Canterus. || ὑπέϱ τε Saupp. (Turr.) Libri τε om. (om. Bk.) || § 100. ἡμῶν Augerus: ὑμῶν libri. || εἴσεσϑαι] εἰσόψεσϑαι Hamakerus. Sed v. Vindicc. Lys. p. 61 et 78. || καταψηφιεῖσϑαι etiam nunc retinui, quanquam puto latere κατεψηφισμένους ἔσεσϑαι vel φανήσεσϑαι, quo simul id quod sequitur particip. πεποιημένους faciliorem explicatum habet: κατεψηφίσϑαι Baiterus (Rauch. West.), quod non omnino necessarium esse ex or. 13. § 94 et 95 apparet. Kaysero cum Reiskio post πεποιημένους videtur φανήσεσϑαι excidisse.

Or. 13. [ΕΝΔΕΙΞΕΩΣ] quod titulo additur in codd. nunc seclusi e Dobraei sententia, qui confert § 85. V. Hoelscher. de vita et script. Lys. p. 81 sq. Saupp. ep. crit. p. 140. || § 1. V. Vindicc. Lys. p. 63 sqq. || τυγχάνει οὖν μοι X^K. || § 4. καὶ δὴ ὅ τι Marklandus: καὶ διότι libri. || ἀκϱιβῶς ἂν μαϑόντες ἥδιον] ἀκϱ. μαϑ. ἥδιον ἂν Cobetus. || § 5. ἐν τῇ πόλει] ἐν expungi voluit Hamak. Sed v. Vindicc. Lys. p. 66. et Rauch. || § 6. γίγνεσϑαι, ἐπεβούλευον (sic interp.) X^K. || μάλιστα — καταστήσασϑαι] μάλιστα — καταστήσεσϑαι Markl.: μάλιστ' ἂν — καταστήσασϑαι Emperius: μάλιστα ἐπιτήδειον — καταστήσασϑαι Reiskius. || § 8. ἕτοιμοι εἶεν] ἡτιμοῖεν X. || κλεοφῶν τὲ (sic) X^K. || § 9. ποιήσειν libri (Turr.). V. Foertsch. observatt. p. 78. Saupp. ep. crit. p. 32.: ποιήσει Bekk. || ἄλλό τι X^K, ut § 14. || § 11. ἔμεινεν C: ἔμενεν X. || καὶ τὰ κακὰ] καὶ τὰ κατὰ X^K. || ἀνδεεῖς X^K. || ἀπόϱως pro glossemate habet Kayserus, non iniuria, cfr. § 53. || § 12. καταλύσαι X^K. || εἰς τὰ ὅπλα ἀναπαυσόμενος] V. Vindicc. Lys. p. 66 sqq.: εἰς τὰ ὅπλα ἀναπαυσάμενος Markl. || ἐν τῇ πϱοφάσει] ἐπὶ τῇ πϱοφ. Baiterus. At cfr. or. 7. § 20. V. Hamaker. de nonn. Lys. locis p. 15. nos in Vindicc. Lys. p. XII sq. || § 13. στϱατηγῶν Markl. Libri στϱατιωτῶν. || εὐνοοῦντες] εὖνοι ὄντες Cobet. V. ad or. 8. § 19. || ἣν] οἵαν Cobet. || § 14. κατασκάψαι Bekkerus (Turr.): διασκάψαι libri. || § 15. γενομένην G. A. Hirschig.: λεγομένην libri (Bk. Turr.), quod defendit Rauch. V. Emendatt. aliquot Lycurgeae p. 3. || ἐπιτϱέψαι] ἐπιτϱέψειν Steph.: ἂν ἐπιτϱέψαι Markl. Cfr. § 47. || νεῶν Turr., qui tamen non receperunt. Libri νηῶν (Bk. Turr.). || § 17. δὲ ταῦτα] δ' ἐκ τούτων Hamak. Sed v. Vindicc. Lys. p. 69. || τούτους Markl.: τοῦτον libri. || § 19. ὑποφαίνοιτο] αποφαίνοιτο malit Bekk.: οὕτω φαίνοιτο Kayser. || ἐκπέμπουσι] ὑποπέμπουσι aptius indicat Rauch. coll. or. 1. § 15.: ἐπιπέμπουσι Saupp. || [τὴν πϱὸ τῶν τϱ. βουλεύουσαν] inclusi Dobraeo et Hamakero auctoribus. || § 20. ἡ πϱὸ] ἡ om. X. || ὡς ἴστε, μάλιστα] ὡς οἷόν τε μάλ. Sed v. Vindicc. Lys. p. 70. || πολλοὶ οἱ nunc ego de meo correxi: οἱ om. libri. || ὑστέϱαν Tayl. Libri ὑμετέϱαν. || βουλὴν τὴν Reisk. Libri art. om. || ψηφίσματα τὰ Bekk. (Turr.) Libri art. om. || οὐκ ἐπ' Foertsch. comment. crit.

p. 9. Libri οὐκέτι. || ἅπαντα ἐλέγετο nunc restitui: ἅπαντα ἐγένετο Markl (ego in ed. I.). V. Reisk. et Rauch., qui contulit Dem. or. 23. § 20. Adde § 23. et Maetzner. ad Lycurg. p. 273. || οὖσιν] οὐκ οὖσιν X. || τὸν νοῦν προσέχ. X (Turr.): τὸν νοῦν ἧσσον προσέχ. cum Reiskio Bekkerus: τὸν ν. μὴ προσέχ. C. || § 22. ψηφίζεται nunc ego de meo dedi: ψηφίσετε X: ψηφίσατο C: ἐψηφίσατο vulgo. || Tit. ψήφισμα deest in X. || § 23. οἱ αἱρεθέντες Reisk.: Libri οἱ διαιρεθέντες. || προήσεσθαι Reiskius: προσήσεσθαι libri (West.): hoc vero esset: „negaverunt se hoc in se admissuros s. dixerunt se hoc reformidaturos esse. V. Xen. memor. II. 7, 11. || παράξειν Cobet. cfr. § 32. 55. et or. 9. § 18. 21. Libri παρέξειν (Bk. Turr. West. comment. crit. IV. p. 7). V. etiam ad or. 23. § 9. || § 24. τὸ ὄνομα X et C. || μουννυχιάσιν, ut statim et § 52. X^K. || ἐκεῖ ἦσαν Tayl. (Turr.): ἐκίνησαν X: ἐκάθισαν C (Bk.). || ποιήσασθαι Foertsch. observatt. p. 26. (Turr.): ποιῆσαι libri (Bk.). || § 25. ὑποβάλλωσιν X. || § 26. εἰ μή τι σοι X^K. || § 27. ὁμοιά γε] ὅμοια γὰρ Cobetus. || μὲν γὰρ nunc e Cobeti coni. edidi: μέν γε libri (vulgo). || ὑπῆρχε; (cum signo interrogat.) X^K. || κατέλιπες nunc ex G. A. Hirschigii coni. cum Rauch. scripsi: ἀπέλιπες libri (vulgo). || § 28. ἢ ἐκείνοις ἐκπλεῦσαι X (nunc cum West.): ἐκπλεῦσαι ἢ ἐκείνοις C (vulgo). || ὡς δὲ Tayl. Libri ὥστε. || σοῦ τὸ Reisk. (Bk. Turr. coll. § 50.): τοῦτο C: οὕτω X. || § 29. Pro titulo est lacuna in X^K, ψ. est in mg. ut § 33. Ceterum ante *ΨΗΦΙΣΜΑ* additum velim *ΜΑΡΤΥΡΕΣ*. || hic in X^K est μουννυχίαζε. || § 30. ἐκομίσθησαν (Agoratus, strategi taxiarchique) X^K: ἐκομίσθη (quod ferri nequit, quum nomen Ἀγόρατος sequatur in apodosi) vulgo. || τῶν αὐτοῦ X^K. || Tit. ἐρώτησις deest sine lacuna. || § 31. πλειόνων αὐτὸν Tayl.: πλειόνων αὐτὸς libri. || ἐργάζεσθαι, καὶ αὐτὸς Saupp. ep. crit. p. 24 sq.: ἐργάζεσθαι αὐτὸς X: ἐργάζεσθαι αὐτὸν ὥστ' C (Bk.). Kays. in annal. Heidelb. coni. ἐργάζεσθαι ὥστε καὶ οὑτοσί. || κατηγορηκέναι] κατειρηκέναι Cobet. in Mnemosynes fasc. 1. (1854.) coll. § 50. V. ad or. 7. § 35. || § 32. μουννυχιάσιν X^K. || [μετὰ τοῦτο προσαπογράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν] delenda esse vidit Dobraeus ut petita e § 56., deleverunt Turr. conferentes § 53. || ἀπέχρη ἡ ἐν τῇ βουλῇ γεγενημένη Bremius et Cobetus: ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μήνυσις μὲν ἡ γεγενημένη X (in qua scriptura μὲν ἡ videtur iteratio initii insequentis verbi esse): ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μήνυσις ἡ γεγενημένη C (Bk.): ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μήνυσις μόνη (e Reiskii coni.) γεγενημένη Turr.: ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μόνον γεγενημένη Rauchenst. || ἀλλ' οὐκ οἶμαί σε ἔξαρνον ἂν γενέσθαι nunc ego de meo emendavi: ἀλλ' οἶμαί σε ἔξαρνον γενέσθαι X: οὐ γὰρ οἶμαί σε ἔξ. γενέσθαι C (Bk. Turr.), unde cum Reiskio in ed. I. scripsi οὐ γὰρ ἂν οἶμαί σε ἔξ. γεν. Pro ἂν γενέσθαι possis etiam cum Cobeto γενήσεσθαι. || Tit ἐρώτησις iterum deest in X, ut § 30. ||

§ 33. Tit. *ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.* Reisk. (Turr.) Libri singularem (Bk.). || *καὶ τὰ ἐν τῷ δήμῳ καὶ τὰ*] Utrumque *τὰ* deleri voluit Hamak. Sed v. Vindicc. Lys. p. 71. || § 34. *κατεσκάφη καὶ* Reisk.: libri *κατεσκάφησαν.* || *καὶ τί οὐ τῶν δεινῶν* Saupp. (ep. crit. p. 78.): libri *καὶ τοιοῦτον δεινὸν* (Bk.). || § 35. *κατεστάθησαν*] Quidni *κατέστησαν*? || Pro titulo *ψ.* est in mg. X^K, ut § 29. || § 37. *καδδίσκους* praeter C habet etiam X^K. || *τὴν μὲν καθαιροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν . . . .*] Sic nunc ego scribendum existimavi secundum X puncta insuper adiiciens. *τὴν μὲν ἐπὶ τὴν πρώτην, τὴν δὲ καθαιροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν* C (vulgo: solus Rauch. codicis huius additamentum seclusit): *τὴν μὲν καθαιροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν, τὴν δὲ σώζουσαν ἐπὶ τὴν προτέραν* post Ald. Reiskiana, recte fortasse. Totum incisum secludendum censet Kayserus in annal. Heidelb. p. 230. || *ὥστε ἐκ* X^K: *ὥστ' ἐκ* vulgo. || § 38. Tit. *ὀνόματα* deest X. || § 39. *ἀδελφήν*] *ἀδελφόν* X. || *τοὺς αὐτῶν* X^K. || § 40. *μέλαν τε ἱμάτιον ἠμφιεσμένη . . . .*] Sic nunc scripsi e X, punctis insuper adiectis: aliquid enim deesse iam Reiskius sensit *καὶ δακρύουσα* vel *καὶ πενθοῦσα* addendum esse ratus. Kayserus in annal. Heid p. 230. *καὶ ἀποκειραμένη* supplevit coll. Isaei or. 4. § 7. et Eur. Iph. Aul. 1416. In ed. I. pro *τε* cum Koenio ad Corinth. p. 72 *τὸ* edidi. || § 41. *τὰ αὑτοῦ* nunc e X scripsi (qui tamen ex more *τὰ αὐτοῦ*): *τὰ ἑαυτοῦ* vulgo. || *τουτουὶ* Cobet.: *τούτου* libri (Bk. Turr.). || *αἴτιος ἦν*] *αἴτιος αὐτῷ ἦν* Cobetus. || *τουτῳί* idem: *τούτῳ* libri (Bk. Turr.). || *τῷ αὐτοῦ* X^K. || *ὑπὲρ αὑτοῦ* Saupp. coll. § 42. 92. 94. Cett. *ὑπὲρ αὐτοῦ.* || § 42. *κυεῖν* C (Turr.): *κύειν* X (Bk.): illud recepi haud ignarus eorum quae observavit Lobeck. ad Soph. Aiac. p. 182 sqq. || *τῇ αὐτοῦ* X^K. || *ἐξ αὐτοῦ* X^K. || *τῷ γενομένῳ*] Vir doctus in Mnemosynes p. III. (1854) coniecit *αὐτῷ ἀνδρὶ γενομένῳ.* || *ὑπὲρ αὐτοῦ* X^K. || § 43. *ἐκ ποδῶν* X^K. || § 44. *μὴ* supra *ἐλεεῖν* recentiore manu suprascr. in X^K. || § 45. *σφετέρους αὐτῶν* inclusi Dobraeo auctore. || *καταλείποντες* Hamakerus: *καταλιπόντες* libri (Bk. Turr.). || *οἳ ἤλπιζον — ταφήσεσθαι* delebat Hamak. Sed v. Vindicc. Lys. p. 71 sq. || *σφετέρων αὐτῶν* uncis inclusit Rauch. || *τελευτήσειαν* Cobet. Libri *τελευτήσαιεν* (Bk. Turr.). || § 46. *γένοιτο* Tayl.: *γένοιντο* libri. || *ἔτι δὲ τὰ τείχη — πόλεως τὴν πόλιν* insiticia putat Hamakerus coll. § 43. || *ὡς* ante *κατεσκάφη* seclusit Rauch. || *τὰ νεώρια*] *τὰ* om. X. || *τὴν ἀκρόπολιν ἡμῶν* X et C. || § 47. *οὐσίας* om. X et C. || *ταῦτα ἐκεῖνοι* — § 48. *τῶν κακῶν τῶν γεγενημένων* expungenda censet Hamak. ut conflata e § 15. 16. 33. || § 48. *βουλομένους*] *βουλόμενός γ'* Ziel. in diurnis antiquar. 1844. p. 415. Sed cfr. § 16. || *πρᾶξαι τῇ πόλει*] *πρᾶξαι τὴν πόλιν.* Sed v. Voemel. ad Hegesippi or. de Halonn. p. 150. || *τῇ πόλει ἐπιβουλεύειν* libri (Turr.): *τῇ βουλῇ ἐπιβουλ.* Reisk. (Bk. West.): [*τῇ πόλει*] *ἐπιβουλ.* Rauch. Sed v. Kayser. in

annal. Heidelb. p. 230. || [τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ] seclusi Vanderheidio auctore. V. Tayl. || § 49. δεῖ γὰρ nunc e libris restitui: δεῖν γὰρ (partic.) ego in ed. I. || ὃ οὐκ ἂν nunc e Vindob. scripsi: κἂν X: ὅπερ οὐκ ἂν C (Bk. Turr. West.): οὐκ ἂν ego in ed. I. Totum locum sic constituit Cobetus: καὶ γὰρ ὡς οὐ κατεμήνυσε — τοῦ θανάτου οὐκ ἂν δύναιτο οὐδέποτε ἀποδεῖξαι. || [ἀποδεῖξαι] ego iam in ed. I. de meo secluseram. || § 50. Tituli in mg. X[K] leguntur (non omittuntur). || § 51. ἐμήνυσε ταῦτα] ἐμήνυσε πάντας coni. Reiskius: ego nunc ταῦτα deleverim. || οὐδ' ἂν τοῦτο Stephan. (Turr.) Libri οὐδ' ἂν τοῦτον (Bk.). || καταλυθείη ἂν Markl. Cfr. Xen. Anab. V. 9, 28 (ibique Krügerus). Thucyd. II. 93.: καταλυθείησαν libri: καταλυθείη Bekk. (Turr. Rauch.) || τούτου libri (Turr.): τοῦτον Bekk. V. Foertsch. observatt. p. 27 sq. Cfr. Emendatt. Lys. fasc. p. 21. nota. || § 52. ὑπερβολή X. || ἐκείνων nunc revocavi e X[K] et C· ἐκεῖνο enim non habet X. || μέμνησθε Tayl. (Turr.): μεμνῆσθαι libri (Bk.). Cfr. Emendatt. Lys. fasc. p. 21. || τουτῳί Cobetus: τούτῳ libri (Bk. Turr.). || ὅ τ' ἐπὶ (divisim) X[K]. || οἱ ἐγγυηταὶ Markl. Libri art. om. || § 53. ἐπίθου Cobet. Libri ἐπείθου (Bk. Turr.). || Ἀθηναίων nunc e Vindob. recepi, nam Ἀθηναίως X[K] habet: Ἀθηναίους vulgo. || Post ἔτυχον Kays. in annal. Heid. p. 230. interponi vult ῥᾳστώνης. || § 54. Καριδεύς e Bergkii emendatione scripsi. Cfr. Steph. Byz. v. Καρία p. 359, 16 ed. Mein. Libri Καριεύς, unde Palmerius Ἰκαριεύς, quod receperunt editores omnes, falso. Hunc enim Xenophontem civem Atheniensem esse non potuisse demonstravi in Emendatt. Lys. fasc. p. 9 sqq. Praeterea idem Bergk. coniecit Καρυεύς vel Καμιρεύς. || οὕτω . . . . X, in C est lacuna novem litterarum (om. Bk. Turr.). V. Reisk. ad h. l. et liber quem inscripsi Die oligarchische Umwälzung p. 52 nota 18.: οὔπω coni. Westermann. (Commentat. crit. IV. p. 9): οὕτως ὡς ἴστε Rauch. || οὐκ ἄξιοι habet X[K] (e Bekkeri nota coniiciat aliquis οὐκ abesse). || ἀπώλλυσαν] ἀπώλεσαν Hamakerus. Sed v. Emendatt. Lys. p. 9. nota. || τὰ ἥδιστα]· τὰ βέλτιστα Hamak. V. Vindicc. Lys. p. 76. || § 55. ἀναφέρειν τί X[K]. || τοῦ τῶν τῶν τριάκοντα X[K] (prius τῶν in extrema pagina est). || οὗτος οὖν Dobr.: οὑτοσὶ οὖν libri (Bk. Turr.). || ἐν μουνυχιάσιν X. || εὑρίσκονται Reisk.: εὑρίσκων τε X: εὑρίσκουσι C. || § 56. τἀληθῆ Augerus (Turr. coll. § 50., or. 6. § 23. 24. Andoc. or. 1. § 20.): libri ἀληθῆ (Bk.), quod non defenditur locis ab Westermanno allatis or. 1. § 28. or. 4. § 12. 13. or. 19. § 54. || δικαίως καταψηφισάμενοι] Hic equidem δικαίως in ed. I. deletum volebam transpositumque ante ἐκεῖνος § 57. Kayserus vero nunc in annal. Heidelb. p. 230. neutrum necessarium putans § 57. flagitat ἢ που Ἀγόρατος καὶ δικαιότερον ἀποθανεῖται vel σφόδρα γε δικαίως ἀποθαν., atque iam Reiskius voluerat ἤ που Ἀγ. γε πολὺ δικαιότερον ἀποθ. || δημίῳ Schottus. Libri δήμῳ. ||

§ 57. ὅς γε Toupius ad Longin. p. 211. Libri ὥστε. || § 58. Χολλείδῃ Harpocrat. p. 185, 3. Libri Lysiae Χολλίδῃ (Bk. Turr.). Cfr. Meier. de gentil. Att. p. 54. Ross. dem. Att. p. 63. (coll. p. 140.) Stephan. Byz. I. p. 695, 6. ed. Meinek. (qui illic Χολλεῖδαι scripsit, quanquam libri Χολλίδαι habent, sed vs. 8. cod. optimus Rehdig. Χολλειδεύς et vs 8. et 9. idem Χολλειδῶν). || μουνυχιάσιν X^K. || § 59. ἀπογράψας ἀπέκτεινας Jacobs. animadvers. in Athen. p. 172. (nunc recepi): ἀπογράψας X et Coisl.: ἀπέγραψας C (Turr. et ego in ed. I.): ἀπέτριψας Reisk. (Bk.) || τοῦτο μέντοι X^K. || οὐ καθαρῶς Taylor. coll. Luciani Tim. 52. Adde eiusdem Rhetor. praec. 24. Dem. or. 57. § 55. Libanii vita Dem. p. 5, 6. Bekk. Herod. I. 147.: οὐ καλῶς libri. Dobraeus voluerat οὐκ ἀληθῶς. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 13. || § 61. καὶ ὑπὸ σοῦ] Nunc malim καὶ αὐτὸς ὑπὸ σοῦ. || [καὶ Ξενοφῶν — ὁ Θάσιος] seclusi Dobraeo auctore, qui haec desumpta putat e § 54. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 12. Ceterum ὁ ξενοφῶν X. || τῆς τότε Markl.: τῆς τε libri. || ἀπέγραφες Tayl. Libri ἀπεγράφης. || § 62. εἰ μὲν X (nunc): εἰ μὲν οὖν C (vulgo). || οὐδὲ πώποτε οὐδ' ὑφ' ὑμῶν X^K. || § 63. συλληφθέντες γε nunc ego correxi: συλληφθέντες δὲ X^K: δὲ om. vulgo. || § 64. μέντοι C: μὲν X. || Εὐμάρης Stephan.: libri Εὐμαρής. || § 65. [Πολλὰ τοίνυν—§ 67. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, μάρτυρας κάλει ab interpolatore intrusa esse ostendit Hamak. p. 53 sqq. Quare nunc uncis circumsaepsi cum Rauch. || Πολλὰ] Τἆλλα Dobr. et Foertsch. observatt. p. 31., Bekk. coni. Πάντα. || ὤφλησεν] Si haec Lysiae esse persuasum haberem, cum Sauppio corrigerem ὦφλεν. || § 66. ἱκανῶς Bekk. (Turr.): κακῶς libri. || § 67. ἀστῆς C: αὐτὸς X. || § 68. φαινιππίδην X. || ἐνθάδε Markl. Libri ἐνθένδε. || § 69. ᾗ που τοῦ C (Turr.): ὑπὸ τοῦ X: ἤπου τούτου Tayl. (Bk.) || § 70. φησὶν] φήσει Kayserus in annal. Heid. p. 231. || Ἀθηναῖον] ἀθηναῖ (i. e. Ἀθηναῖον) X^K, dein ἀθηναῖον, ut correctio (ex ω in o) statim facta appareat. || αὐτον ἐδῆμος (sic) X^K. || § 71. ἐπετυχέτην] περιετυχέτην Cobet. || ἅμα τούτῳ ego de meo: ἀλλὰ τούτῳ X: ἀλλ' ἐν τούτῳ C (Bk. Turr.). || Ἀγόρατος δὲ Markl. Libri Ἀγόρ. τε. || οἶδε] εἶδε Dobr. et Hamak. At v. Vindicc. Lys. p. 78. || Ψήφισμα.] Hoc ipsum decretum inesse in Ussingii Inscript. Graec. ined. (Havn. 1847.) nro. 56. vidit Bergkius in diurnis antiquar. 1847. p. 1099 sq. || § 72. πεποιημένον . . . .] Plura hic desiderari vidit Taylor. || τὰ σφῶν nunc e Sauppii coniect. dedi: τὰ om. libri. || § 73. οὗτος πολὺ] οὑτοσὶ πολὺ Sauppius apud Rauch. || πολὺ ἡμῶν X. || κατεφρόνει nunc cum Cobeto scripsi (Rauch.): καταφρονεῖ libri. ||

ἔξεκ — κλσιαζε (η suprascr.) X^K (sic eadem m. suprascr., in ἔξεκ versus finitur: est tamen eadem forma § 76. in medio versu). || οὐκ ἀπέκτεινε Contius (Turr.). Libri οὐκ ἂν ἀπέκτεινε. || δι' ὃ Saupp.: δι' ὧν

libri (Bk. Turr.). Cfr. § 76. || ἐκεῖνοι ἀπέθανον X. || § 74. ἢ ἐπὶ] ὅτ' ἐπὶ X, unde in ed. I. effeci ἥ τότ' ἐπὶ. || ἂν λαβόντες] ἀναλαβόντες X. || φυγόντων Turr.: φευγόντων libri (Bk.). || § 75. εἰ μὲν οὖν μὴ ἀποκτείνας προσποιεῖται, ἀδικεῖ] Ad προσποιεῖται est ἀποκτεῖναι intelligendum. V. Rauch.: εἰ μὲν οὖν μὴ ἀπέκτεινας, πρὸς πολιτείαν ἀδικεῖς Hamakerus. Ego vero in Vindicc. Lys. p. 80 sq. conieceram εἰ μὲν οὖν μὴ ἀποκτείνας προσποιεῖται πολίτης εἶναι (vel etiam ποιητὸς εἶναι coll. Aristot. Pol. III. 1. p. 71. ed. Göttling.), ἀδικεῖ. || § 77. ἀπὸ Φυλῆς X (nunc recepi): τοῖς ἀπὸ Φυλῆς C (vulgo). || τινες ἐπὶ Φυλῇ Rauch. (nunc): τ. ἐπὶ Φυλὴν libri: Dobr. secludi volebat. || § 78. οὐχ οὕτω nunc e C revocavi, quum X^K habeat οὕτω, non οὔπω (om. οὐχ): οὔπω οὕτω vulgaris lectio ante Bekk. (Turr. et ego in ed. I.). Ceterum in X^K sic distinctum: αὐτοὺς, ταῦτα λέγων ὅτι οὕτω. || § 79. ἐπὶ Φυλῇ auctoribus Westerm. et Kaysero scripsi: ἐπὶ Φυλήν libri, seclusit cum Dobr. Rauchenst. || σύσκηνος γιγνόμενος X^K. || οὔτε ὁ ταξίαρχος nunc e Sauppii coniectura scripsi: libri art. om. || § 80. αἱ διαλλαγαὶ Dobr. Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || hic praeter consuetudinem πειραιῶς habet X^K. || καὶ ἐκεῖ Schott. (Turr.): καὶ ἐκεῖνος X: καὶ τότε C (Bk.). || § 81. πύλαις Palmerius (Bk. Turr.). Libri φυλαῖς. || § 82. V. Vindicc. Lys. p. 82 sqq. || καὶ ἐπὶ Φυλῇ C (nunc): καὶ ἐπὶ Φυλὴν X (ego in ed. I.). || οὐδεὶς γὰρ — αἴτιος delebat Dobr., ut e § 79 huc translata. || πολίτας Tayl. Libri ὁπλίτας. || κατέταξε X^K: κατέταξεν vulgo. || § 83. ἐγὼ μὲν οἶμαι in ed. I. cum Reiskio uncis circumdederam. V. Rauch. || § 85. καὶ διισχυρίζεσθαι X^K (non καὶ ἰσχυρίζεσθαι, quod fortasse C habet, ut Bekkerus notas codicum permutasse videatur): καὶ τῳδὶ ἰσχυρίζεσθαι Reisk. (Bk.): καὶ τούτῳ ἰσχυρίζεσθαι Kayser. in annal. Heid. p. 231. || ἐπαγωγῇ X, sed non plane certum Kays. dicit sic legi in cod., infra sane est ἐπαγωγῇ, sed § 86. ἀπαγωγῇ. || ὃ πάντων C: ὃ om. X. || ῥαστώνην Dobr. et Emper. (Turr.) Libri ἔνοχος ὢν ῥαστώνην (Bk.). || αὐτῷ εἶναι X^K. || § 86. Locum desperatum et saepe tentatum sic dedi, ut legitur in libris mscr., nisi quod οὐκ ante οἰόμενοι interposui cum Tayloro. — Sauppius et Rauchensteinius coniuncti in huius editione ita coniecerunt: δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἕνδεκα οἱ παραδεξάμενοι τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην, οὐκ οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τότε, ἀλλὰ διισχυριζόμενοι, σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι, Διονύσιον τῇ ἀπαγωγῇ, ἣν ἀπάγει, ἀναγκάζοντες προσγράψασθαι τό γε ἐπ' αὐτοφώρῳ. ἢ πῶς οὐκ ἂν εἴη; πρῶτον μὲν ἐναντίον πεντακοσίων ἐν τῇ βουλῇ — ἀπογράψας. τίς ἂν ἀποκτείνειε καὶ αἴτιος γένοιτο τοῦ θανάτου; Ceterum v. Saupp. ep. crit. p. 142. et Rauchenstein. in Philologo V. p. 519 sq. Equidem ἐπέχω. || τίνας ἀποκτ. X^K. || § 87. οἴεται] Foertsch. observ. p. 34. et nos in Vindicc. Lys. p. 52 sq. || ὁ αἴτιος Emperius (Turr.). Libri art. om. (om.

Bk.) Paullo ante οὐκ οὖν X^K, sicut dedimus, οὐκοῦν Bekk. || § 88. ἐν [τῷ] Πειραιεῖ] nunc Baitero auctore art. seclusi cum Rauch. || ἐμποδὼν γ' οὖν X^K. || ἐπ' αὐτοφώρῳ τι] Reisk. τι om.: Dobr. et Emper. τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ. V. Vindicc. Lys. p. 85. Ceterum ἐπ' αὐτοφ. τί X^K. || τῷ πράγματι Reisk. Libri τῷ γράμματι. || οὔ τι πιστεύει Reisk. (nunc cum Turr.): οὔτε πιστ. X: οὐ πιστεύει C (Bk. ego in I.). || § 90. εἶχον ἄν τινα Baiterus. Libri ἄν om. (om. Bk. Turr.) || οὐδέν· οὐδένα Reisk.: libri οὐδέν om. || τοῖς ἐν Πειραιεῖ nunc ex emendatione Palmerii scribere malui, quam probare Baiteri coniecturam ἢ τοῖς ἐν ἄστει. Libri τοῖς ἐν ἄστει, unde equidem suspicor τοῖς ἐν Πειραιεῖ ἀλλὰ τοῖς ἐν ἄστει vel τοῖς ἐν ταὐτῷ. || § 91. „C post δήμου lacunam habet versus dimidii. πεποιῆσθαι inserebat Reiskius." Bekk. In X^K nullum est lacunae vestigium. || αὐτοῦ X^K, ut et infra. || προδοὺς C. — In ed. Reisk. barbare προδόσας: in X Coisl. Vindob. est προδόντα, unde Reisk. προδοὺς πάντα, recte fortasse. || οὐ κατὰ Emperius (Turr.): οὐ καὶ διὰ libri (Bk.). || § 92. ὑμῶν ἐνὶ X. || ὑμῖν ἐπέσκηψαν καὶ ἡμῖν X. || ἔμβραχυ Dobraeus: βραχὺ libri (Bk. Turr.). V. Emendatt. Lys. fasc. p. 30 nota. || τί ἐκεῖνοι X^K. || § 93. ἀνεῖναι] ἀφεῖναι Markl. At recte Turr. conferunt Xen. Hell. II. 3, 51. Adde Anab. VII. 6, 30. || περιεστηκότα Markl. Libri παρεστηκότα. || ἐργάσησθε] ἐργάσεσθε Baiterus. || οὐ μόνον τοῦτο C: οὐ μόνον τουτ X. || τῇ αὐτῇ] ἀλλὰ τῇ αὐτῇ X, unde ἅμα τῇ αὐτῇ Dobr. (West.): mihi ἀλλὰ videtur repetitum esse e superiore versu. || § 94. γινώσκετε X^K: γιγνώσκετε vulgo. || αὐτῶν X^K. || § 95. ἐγένοντο] ἐγένετο maluit Saupp. || αἴτιον τούτων] αἴτιον τοῦτον X. || [ἅπαντα] seclusi Tayloro suadente. Sententiae aptum foret καθ' ἕκαστον. || § 96. ἐδόκει Markl. Libri δοκεῖ. || οὐχ ὁμόψηφοι γίγνεσθε ἔπειτα delenda censuit Reiskius.

Or. 14. § 1. παρέσχε. ὥστε X^K. || § 2. τοσοῦτο X (nunc): τοσοῦτον C (vulgo). || ἐπ' ἐνίοις Reisk. Libri ἐπινικίοις, quod tuetur Kayserus, sed obstat genetivus ὧν. Tamen ego quoque aliquid fortius et significantius requiro quam ἐπ' ἐνίοις. || τοὺς ἐχθροὺς] Emperius aut ἑτέρους aut etiam τοὺς ἑτέρους scribendum putat. Ego vero καὶ τοὺς ἐχθροὺς scripserim. || § 3. περὶ μὲν X (nunc): περὶ μὲν οὖν C (vulgo). || [Ἀνάγνωθι — ΝΟΜΟΣ.] secludenda esse vidit Bakius schol. hypomn. II. p. 280. || § 6. ὅσοι ἐὰν X^K. || § 7. ἀστρατίας praeter C etiam X^K. || καταλεγεὶς ὁπλίτης nunc e Stephani emendatione edidi: ὃ καταλένεις ὁ πατὴρ X et Vindob.: ὁ καταλεγεὶς ο πηρον Coisl. et Sangermann.: οὐ κατελέγη, λειποταξίου δὲ ὅτι C (Bk.): καταλεγεὶς ο παρῆν, λειποταξίου δὲ ὅτι Emper. (Turr. et ego in ed. I.): Totum locum sic constituit Bergkius καταλεγεὶς ὁπλίτης οὐκ ἐπεξῆλθε μεθ' ὑμῶν στρατοπεδευομένων, λειποταξίου δὲ ὅτι οὐ παρέσχε (in X et Vindob. est οὐ παρέσχε). Kayserus

vero ita: καταλεγεὶς οὐ παρῆν, οὐδὲ παρέσχε μετὰ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν τάξαι, οὔτ' ἐξῆλθε μεθ' ὑμῶν στρατοπεδευόμενος, δειλίας δὲ κ. τ. ἕ. V. Rauchenstein. in annal. Lips. p. 145 sq. || ἐξῆλθε Reisk. Libri ἐπεξῆλθε (Bk. Turr.). || στρατοπεδευόμενος Tayl. (Turr.): στρατοπέδῳ μόνος XC (Bk.): στρατοπεδευομένων Reiskiana. || δεῖν αὐτὸν Schott. et Emper. (Turr.): δεῖ ἕκαστον libri (δεῖν ἕκαστον Bekk.). || ὁπλιτῶν Stephan.: πολιτῶν libri. || § 8. ποιήσεσθαι] ποιήσασθαι X^K (non ποιήσεσθαι). || § 9. Οὗτος C: ὅτι X. || τῶν πολιτῶν libri (Turr.): τῶν ὁπλιτῶν Reisk. (Bk.) || § 10. ἱππεύσαντες δὲ Stephanus: ἵππου ὄντες δὲ X: ἔφιπποι δὲ ὄντες C (Bk.): ἱππεύοντες δὲ Emperius (Turr.). || καὶ τὸν ἄλλον nunc e X^K recepi: καὶ om. vulgo. || § 11. ὅτι, εἰ] ὅτ' εἰ X^K. || δειλίαν deleri vult G. A. Hirschig. || § 12. τὸν ὑφ' ὑμῶν Reisk. Libri τὰ ὑφ' ὑμῶν. || § 13. ἐὰν — καταψηφίσησθε Coraes ad Isocr. II. p. 313., qui aut illud, quod ego recepi, aut εἰ—καταψηφιεῖσθε, quod ediderunt Turr., legi voluit. Libri ἐὰν — καταψηφιεῖσθε (Bk.). Duplex protasis per eandem coniunctionem (ἐὰν — ἐὰν et εἰ — εἰ) et in principio et in fine enunciati introducta est etiam Lys. or. 21. § 6. or. 26. § 7. Dem. de cor. § 217. (v. Dissen. ad Dem. de cor. p. LXVI.), Aeschin. or. 2. § 33. || § 14. ψιλοὶ Markl. Libri φίλοι. || § 15. τἀρεστὰ X^K: τὰ ἀρεστὰ vulgo. || τὴν ψῆφον φέρειν C: φέρειν deest in X^K lacuna relicta. || § 16. ἐξαιτήσονται] αἰτήσονται G. A. Hirschig. Cfr. § 22. || τοσαύτην δειλίαν deleri vult idem. || ὃν εἰ] ὃν om. X. || § 17. ὅτε C: ὅταν X. Sic infra § 36. ὅτε μὲν C: ὅταν μὲν X. || παῖς ὢν Reisk. (Turr.): παῖς ἦν καὶ C (Bk.): παῖς ἦν X. || τὰ τοῦ πατρὸς Reisk.: τὰ πατρὸς X: τοῦ πατρὸς C. || § 18. τὸ αὑτῶν Baiter.: τὸ αὐτῶν libri (Bk.). || μηδὲν ἂν nunc e Taylori coniectura dedi: μηδένα ἂν libri. In ed. I. cum Cobeto scripseram μηδένα [ἂν]. || μηδ' ἂν τὰς nunc e X recepi: μηδὲ διὰ τὰς C (vulgo), in qua scriptura Cobetus μηδὲ alienum existimavit. || § 20. προσταττόμενα] πραττόμενα X^K, ut § 21., ubi varietatem scripturae memorat Bekk., h. l. neglectam. || § 21. ποιούμενοι, φιλοτιμούμενοι δὲ] ποιοῦνται, φιλοτιμούμενοι (sine δὲ) Reisk., quod nunc mihi probatur. || οὐδὲν ἀλλ' ἔδει X. || γὰρ ἂν Baiter. Libri ἂν om. (om. Bk. Turr.) || ἡγοῖντο Markl. — Libri ἡγοῦντο (vulgo). || § 22. ἱππεύει δεδοκιμασμένος Scaliger: ἱππεύειν δεδοκιμασμένος X: ἱππεύειν δεδοκιμασμένος ἐστίν C (Bk.): ἵππευε δεδοκιμασμένος Markl. (Turr.) || αὐτοῖς χαρίζεσθαι, μεμνῆσθαι Dobr. et Baiterus ad Lycurg. p. 153 sq. (Turr.): αὐτοὶ ὀργίζεσθαι, μεμνῆσθαι X: αὐτοὶ ὀργίζεσθαι μεμνῆσθαι δὲ C: αὐτῷ ὀργίζεσθαι, μεμνῆσθαι Bekk. || ποιήσουσι X^K: ποιήσουσιν vulgo. || § 23. τὸν Ἀλκιβιάδην] Nunc aut expungi articulum aut τουτονὶ Ἀλκιβ. corrigi malim. || τὴν αὑτοῦ Markl. (Turr.): τὴν αὐτοῦ libri (Bk.). || § 24. ἀποδέχεσθαι X^K. || § 25. ἔπινε μὲν Turr.: ἔπινεν Reisk. (Bk.): ἔτι μὲν X: νυκτός τε C. ||

ὑπὸ τῷ ἀετώματι est Bergkii in exercitatt. crit. spec. VI. (Marburgi 1851.) p. 7. coll. Harpocr. v. ἀετός emendatio. Alii coniecerunt vel ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἱματίῳ (Turr.), vel ὑπὸ τῷ αὐτῷ εἵματι vel ὑπὸ τῷ αὐτῷ στρώματι (Bk.), vel ὑπὸ τῷ αὐτῷ στρωματεῖ. X^K^ habet ὑπὸ τῷ αὐτοματι (sic sine accentu): C autem ὑπὸ τῷ αὐτῷ οἰκήματι. || ἐκώμαζε δὲ Reisk.: ἐκώμαζε X: καὶ ἐκώμαζε C. || δόξει Coisl. Vindob. Sangerm. (Turr.): δείξει X: δόξειεν C (Bk.). || §. 26. ὑπὸ Ἀλκιβιάδου libri (Turr.). V. Dobr. et Emper. observ. p. 36 sq.: ὑπὸ Ἀρχεβιάδου cum Reisk. Bekkerus. || Ὀρνεὰς nunc ego correxi (v. Steph. Byz. I. p. 496. ed. Meinek. et Thucyd. VI. 7.), quanquam obscura res est: ὀρνεοὺς X^K^ (non ὠρεοὺς) et γρ. C: ὠρεοὺς C (Turr. et ego in I.): Ὀρεοὺς Bekk. || τελευτῶν δὲ] τελευτῶντά τε X^K^. || § 27. οὕτως ἐμίσει] οὕτω μισεῖ X^K^. || οὐδ' ἂν Reisk.: οὐδὲ libri. || Ἀρχεβιάδης Reisk. Libri Ἀρχιβιάδης. || § 28. τοὺς αὐτοῦ X^K^. || τὴν αὐτοῦ γυναῖκα X. || ὡς οὐκ ἀδελφὸν] G. A. Hirschig. coni. οὐχ ὡς ἀδελφόν. || αὐτῆς — ἐκείνης] Nunc aut alterutrum delendum videtur, aut cum Markl. αὐτοῦ — ἐκείνης scribendum. || τὴν αὐτοῦ Turr.: τὴν αὐτοῦ X: τὴν ἑαυτοῦ C (Bk.). || § 29. πεπραγμένων] γεγραμμένων praeter C etiam X^K^. || ἀλλ' ὃν Reisk. Libri ὃν μᾶλλον (Bk. Turr.), in qua scriptura illud ipsum delitescit quod dedi: μᾶλλον autem hic nihil valet. || οὗτος X (Turr.). V. Cobet. p. 88.: ὅδ' C: ὁ δ' Bekk. || πολοστὸν X^K^. || τῶν ὀνειδῶν τῶν Markl.: τῶν εἰδῶν τῶν X: τῶν C. || προσύντων Cobet. coll. Dem. de cor. § 264.: προσηκόντων libri (Bk. Turr.). || § 30. Ἀλκιβιάδου, ὃς ἔπεισε] ἀλκιβιάδου· ἔπεισε X^K^. || δεκέλλειαν X^K^. || § 31. ὅντινα λαμβάνετε C: ὅντινα λαμβάνεται X: ὅντιν' ἂν λαμβάνητε Reisk. || § 32. ἄξιον εἵνεκα praeter C etiam X^K^: ἄξιον ἕνεκεν vulgo. || στρατεύσας Markl Libri στρατεύσασθαι. || § 33. Φυλὴν] φυλακὴν X. || § 35. [αὐτῷ] nunc ego seclusi: αὐτῷ enim suprascr. in X^K^, quanquam eadem m. || § 37. αὐτῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις ego de meo. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 24. — Libri αὐτοῖς Λακεδαιμ. (Bk.): αὐτῶν Λακεδαιμονίοις cum Markl. Turr. || § 38. αὐτοῦ καταγν. X^K^. || § 39. ἐν τῇ ναυμαχίᾳ Reisk. Libri art. om. || τοῖς τριάκοντα] τοῖς λ' X^K^. || καὶ τὸν πατρὸς πρὸς μητρὸς πάππον Turr. secundum Harpocr. v. Ἀλκιβιάδης. Cfr. Vater. Rerum Andocid. I. p. 12. nota: καὶ τὸν πρὸς μητρὸς X^K^ (non om. praepositionem): καὶ τὸν μητρὸς Bekk. || § 40. μηδὲ μίαν X^K^. || § 42. διακείμενοι — πολιτευόμενοι] πολιτευόμενοι — διακείμενοι Bekk. in add., cui nunc assentior. || ἀλλ' ἅπερ πεπόνθασιν, ἅπαντα πεποιήκασι, καὶ ἃ πεποιήκασι καὶ πεπόνθασιν nunc ego de mea coni. correxi („sed ea ipsa, quae passi sunt, ea omnia patraverunt, et quae patraverunt, ea etiam passi sunt"): ἀλλ' ἅτε πεπόνθασιν ἅπαντα ἃ πεποιήκασι καὶ πεπόνθασι X^K^: ἀλλὰ καὶ πεπόνθασι καὶ πεποιήκασιν ἅπαντα C, quod nihili est

(vulgo). || § 43. ἀπολογεῖται X^K. || ἤσθησθε Dobr. et Boissonad. ad Philostr. epist. p. 98.: ἴστε Reisk. (Turr.): libri εἴσεσθε (Bk.). || § 46. πολλοστὸν] τὸ πολοστὸν X^K, sed articulus erat reiiciendus. V. Foertsch. observatt. p. 42 sq. || § 47. ψηφιοῦνται C: ψηφίσονται X. || Titulos tres add. Markl. (add. Turr., om. Bk.)

Or. 15. § 1. τῆς ἀστρατίας X^K, ut § 4. || κοινοὺς] κοινωνοὺς X. || ᾧ ἂν nunc e Reiskii emendatione scripsi (Rauchenstein. in annal. Lips. l. d. p. 146.): ὡς ἂν libri (Bk. Turr.): οἷς ἂν Markl. (ego in ed. I.) || § 2. εἰ ἐν Reisk. Libri ἐν om. || διδόντες Tayl. Libri διαδόντες. || τῶν μὲν μὴ [καταψηφίζεσθαι, τῶν δὲ] καταψηφίζεσθαι Turr.: τὸν μὲν μὴ καταψηφίζεσθαι X: μὴ καταψηφίζεσθαι C (Bk.). Marklandus voluerat τῶν μὲν καταψηφίζεσθαι, τῶν δὲ μή. || § 3. γένοιτο, εἰ] γένοιτο, ἢ εἰ Meier. in Comment. V. 3. de orat. Andoc. c. Alcib. p. 15. n. 147., quod etsi Graecis valde usitatum (v. ad or. 11. § 10.), necessarium tamen non est. || τολμήσει ὁ Markl. Libri τολμήσειε. || ἐν ταῖς Reisk. Libri ἐμβὰς. || § 4. ὅ τι X^K, ut passim. || διοίσει Bekkerus: δεήσει libri. || τούτων C: τούτου ὢν X. || § 5. ἀφαιρῶν C: φένων X. || § 6. ἕως ἐδοκιμάσθησαν Dobr. — Libri ἕως ἂν ἐδοκιμάσθησαν (Bk. Turr.). || § 7. ἐπὶ τούτων (sic corr.) X^K. || § 8. δικαίως χαρίζοισθε] δικαίως ὀργίζοισθε Foertsch. comment. p. 12 sq.: ἀδίκως χαρίζοισθε Markl.: εἰ καὶ μὴ δικαίως, χαρίζοισθε Reisk. || § 9. μεγάλης ζημίας εἶναι X^K. || § 10. τὴν αὑτοῦ X^K. || ὃς ἂν] οἷς ἂν X. || § 11. ἐλάττονος Markl. — Libri ἐλαττόνων. || ὁπλίτας] πολίτας, in mg. vero ὁπλίτας, eadem, ut videtur, manu X^K. || ἐξουσίαν αὐτῷ X^K.

Or. 16. § 3. φαίνωμαι καὶ nunc e Reiskii coni. cum Rauch. dedi: libri καὶ om. || οὔτ' ἐπεδήμουν libri (Bk.): οὐδ' ἐπεδήμουν Turr. Sed cfr. G. Hermann. ad Elmsleii Medeam v. 4. et 1321. et ad Aiäc. 1199. || § 4. μεθισταμένῃ τῇ πολιτείᾳ X et C. || § 5. σχόντες nunc e Sauppii novissima emendatione cum Rauch. edidi: ἔχοντες libri. || § 6. ἀναπράξητε nunc ex Harpocr. v. κατάστασις (p. 107.) scripsi: ἀναπράττηται X^K: ἀναπράττητε cett. (vulgo): ἀναπράξαιτε nunc Saupp. (Rauch.) De coniunctivo v. Bremii excurs. ad Lys. I. p. 436. || § 7. ἀποδείξειαν Cobet. Libri ἀποδείξαιεν (vulgo). || γνῶναι ὅτι nunc cum Kaysero correxi: libri γνῶναι διότι (vulgo), quae non minus διττογραφία est, quam in Isaei or. 3. § 50.*) || § 8. ὥστε μηδὲν

---

*) Apud Isocratem autem διότι saepius pro ὅτι usurpatum est hiatus evitandi caussa (v. Benseler. ad Areopag. p. 409. et praef. ad Isocr. I. p. V.), nec in Demosthene Dinarchoque istum usum spreverim. V. Maetzner. ad Dinarch. p. 91.

δι' ἄλλο με ἡγεῖσθε] ὥστ' εἰ μηδὲν διαβάλλομαι ἡγεῖσθε X[K]. Correxit primus, ni fallor, Taylorus. || Pro titulo lacunam habet X[K] et $\overset{ρι}{μ^α}$ (sic) in mg. || § 10. μὴ δὲ πώποτέ μοι X[K]. || § 11. διῴκηκα Saupp. — Libri διῴκησα (Bk. Turr.). || § 13. ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας] ἀσφάλειαν εἶναι δὴ νομ. vulgo aute Reiskium: ἀσφάλειαν εἶναι καὶ ἄδειαν νομίζ. vel voce ἀσφάλειαν sublata εἶναι ἄδειαν νομίζ. Sauppius apud Rauch.: ἀσφάλειαν εἶναι Kayserus in annal. Heidelb. l. d. p. 231. Equidem nunc puto scripsisse Lysiam ἀσφάλειαν εἶναι δεινὸν νομίζοντας. || ἔφην] ἔτι X. || extr. Pro titulo lacunam habet X[K] et μαρτ'α in mg. || § 14. ἀνάβητε, μάρτυρες Steph. (Turr.) Libri μάρτυρες om. (om. Bk.) || extr. Pro titulo X[K] $\overset{ρ}{μ}$ habet in mg. ut etiam § 17. extr. || § 15. ἐνθανόντων] Markl. vel ἔνθα θανόντων, quod vereor ut Lysianum sit, vel ἐνταῦθα θανόντων, quod malim. Certe ἐναποθανόντων usitatius erat. || στειριέως τοῖς πασιν ἀνοίς (sic) X[K]. || § 16. ψηφισαμένων — φοβουμένων] ψηφισαμένων — φοβουμένων δὲ Rauch.: ψηφισαμένων δὲ — φοβουμένων Kayser. in annal. Heidelb. l. d. p. 231. || ἀποχωρίσαι] ἀποκληρῶσαι Markl. et Kayserus l. d. Sed mente intelligendum ἀπὸ τοῦ λοιποῦ στρατοπέδου. || § 18. εἴ τις τολμᾷ] εἴ τις ϛομᾷ Hamakerus. Sed v. Vindicc. Lys. p. 86. || § 19. περιερχόμενοι nunc ego Emperio auctore, Kaysero suasore cum Rauch. reposui: ἀπερχόμενοι libri (Bk.): ἀμπεχόμενοι Dobr. (Turr. ego in I.) || § 20. τῶν τῆς πόλεως libri (i. e. „ὅτι οὐδέν ἐστι μέρος τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων, ὃ οὐκ ἔπραξαν" Reisk.): τὰ τῆς πόλεως cum Dobraeo Turr. et nuperrimi editores.

Or. 17. Inscr. Δημοσίων ἀδικημάτων nunc e X[K] dedi omissa praepos. Περὶ, quae vulgo additur. Περὶ δημοσίων χρημάτων Schott. (Bk. Turr.) Πρὸς τὸ δημόσιον περὶ τῶν Ἐράτωνος χρημάτων Hoelsch. Inscriptio utique falsa est, sive ἀδικημάτων sive χρημάτῳν ponitur. || § 1. ἀναγκαῖον μοι X[K]. || § 2. τοσοῦτόν γε Steph. — Libri τοσοῦτόν τε. || δανεῖσαι, ὧν] δανεῖσαι, καὶ ὧν X. || ὡς δ' ἐχρήσατο X (nunc recepi cum West.): ἃ δ' ἐχρήσ. vulgo. || § 3. τἄλλα X[K]. || § 4. αὐτῶν τῶν ἀπογραφῶν Reisk.: αὐτῶν ἀπογράφω libri. || τέτταρες X (nunc): τέσσαρες C (vulgo). || ὅτι οὐκ ἂν παραλιπόντες — δημεύειν πάντα τὰ Ἐράτωνος ἀπέγραφον, [ἀπογράφοντες] καὶ ἃ ἐγὼ πολὺν ἤδη χρόνον κέκτημαι. Sic ego locum emendavi, addens ἀπογράφοντες de mea coniectura et cum Reiskio καὶ ἃ ἐγὼ pro καὶ λέγω scribens, quod habet X[K] (non λόγῳ), qui idem τὴν articulum post δημεύειν interponit aut ex διττογραφίᾳ τ' ἦν aut e syllaba proxime antecedentis verbi δημεύειν natum. ἂν autem participio adiectum recte tuetur Sauppius in epist. crit. p. 15., bene de argumentatione Lysiae disserens. De toto loco v. Emendatt. Lys. fasc. p. 15 sqq.,

de τρεῖς γὰρ καὶ τέτταρες Wex. in prolegom. ad Taciti Agric. p. 29 sqq. Cod. C haec habet: ὡς οὐκ ἂν παρέλιπον, — δημεύειν οἱ πάντα τοῦ Ἐράτ. ἀπογράφοντες· ἐγὼ δὲ πολὺν ἤδη χρ. κέκτημαι (Bk.). || οὐδ' ἑτέρωθεν X^K. || § 5. ἀμφισβήτουν X^K. || χρέως Saupp. — Libri χρέους (Bk. Turr.). || Κικυνοῖ C (nunc cum West. coll. Ross. dem. Att. n. 6. Aristoph. nubb. 135. et 211., ubi cod. Ravennas eandem formam habet): κινδυνοι X: Κικιννοῖ Steph. (vulgo). Sic etiam § 8. || διεγράψαντο Meier. de lite Att. p. 27. n. et Dobr. — Libri διέγραψαν (Bk. Turr.). V. Emendatt. Lys. fasc. p. 17. || λαχόντος Bekkerus (Turr.): λαχόντες libri. || § 6. τὰ Ἐρασιφῶντος] τὰ Ἐράτωνος Meier. de bonis damnat. p. 192. Cfr. Emperii observatt. p. 37 sq. || ἔδοξεν X^K: ἔδοξε vulgo. || τὰ δύο X itemque extrema § (nunc recepi, v. Emendatt. Lys. fasc. p. 20. nota): τὼ δύο C (Bk. Turr. ego in I.). || § 7. τετίμηνται intell. cum Reisk. et Dobr. οἱ σύνδικοι. Scaliger et Cobetus voluerunt τετίμηται. || ἀποκηρυχθέντων C: ἐπικηρυχθέντων X. || τοῦ Κικ. Bekk. (Turr.): libri τὸ Κικ. || τρία ἔτη Reiskius e Vindobonensi, in X^K non omissum est sed plane detritum. Sic in eiusdem sequenti versu δίκαι vix potest legi, atque etiam § 9. καὶ ante αὐταὶ αἱ ἀπογραφαὶ obscurum. || ναυτοδίκας] αὐτοδίκας X. || § 9. πλεόνων X^K. || ἢ τῷ] ἢ in X suprascr. eadem m. rubro atramento. || Pro titulo lacuna est in X^K, nihil tamen in mg. notatum. || § 10. Ὅτι μὲν] οὖν, quod e solo Vindob. vulgo addebatur, non additur in X, nunc omisi. || ἀφεὶς Turr. coll. § 6. Libri ἀφιεὶς (Bk. Turr.). || ἐναντίον ὑμῶν] Dubium non est quin plura interciderint.

Or. 18. Inscr. *ΤΩΝ ΤΟΥ* Bekk. in ed. Oxoniensi (Turr.), in Berolinensi *ΤΟΥ*, ut est etiam in X^K. Deinde *ΕΠΙΛΟΓΟΣ* nunc seclusi. V. Hamaker. quaestt. p. 65 sqq. m. Vindicc. Lys. p. 86 sqq. || § 1. οἷοί Bekk. (Turr.): οἵ libri. || πολῖται X^K. || § 2. καὶ [μεγάλων] ἀγαθῶν] καὶ e Galeno XVIII. 2. p. 657. ed. Kühn. ediderunt Turr. pro ἰδίᾳ, quod est in libris: ego aliquando in observatt. in orat. Att. p. 40. conieceram ἤδη. Deinde μεγάλων oppositionis caussa addendum esse vidit Baiterus. || § 3 τὴν αὑτοῦ Saupp.: αὐτοῦ libri (Bk.). || ἐπεδείξατο, quod ipsum voluit et X^K, qui ἐπέδειξα, et Vindob., qui ἐπεδείξα, scripsi e Reiskii coni. in var. lect. p. 698.: ἐπέδειξε cett., ut or. 1. § 58. (Bk. Turr.) || § 4. ἐν τῇ ναυμαχίᾳ Reisk. Libri art. om. || ἐπιβουλευόντων X^K in mg. a manu rec., in ipsa oratione βουλευόντων, ut est etiam in C. || § 5. ληφθεὶς] κληθεὶς vel παρακληθεὶς Kayserus, quarum emendationum si alterutra admittatur, certe ἀλλ' vel καὶ interponendum erit post πείθεσθαι, ut verba καὶ ἐν τοιούτῳ καιρῷ κληθεὶς cohaereant cum eo quod infra sequitur εἵλετο. Nam quod a XXXviris ad dominationis societatem invitatus est hoc afflicto tempore Eucrates, non fuit constantiae signum, sed potius id, quod repudiavit illum honorem. Quare aut

alind quid in corrupto verbo latere, aut illud ab imperito interprete (pro αἱρεθείς) ascriptum esse existimaverim. || ἐπιδεῖν τείχη X^Σ. || καταδεδουλωμένον X. || § 6. ἐνομίζετο — αὐτῷ Baiterus: ἐνόμιζε — αὐτῶ X^K: ἐνόμιζε — αὐτῷ cett. (Bk.) || § 7. τῆς πόλεως Dobr. (Turr.): τῆς πολιτείας libri (Bk.). || λελειτουργηκόσι] κεχορηγηκόσι G. A. Hirschig. || λειτουργοῦσι] ὑπουργοῦσι Dobr. Emper. Hamak. (Cfr. m. Vindicc. Lys. praef. p. VIII.): πεποιηκόσι Kayserus (West.), ad sententiam recte. Mihi vero nunc καὶ τετριηραρχηκόσι κάλλιστα et tum ἀλλὰ προθύμως λελειτουργηκόσι scribendum videtur. || § 8. καίτοι — τῶν ὄντων deleri voluit Hamak., ut conflata e § 12. et 22. || ὡς κακοὶ ὄντες X^K. || § 9. extr. ἐχαρίζετο nunc ego de mea coniectura (Vindicc. Lys. p. 55.) addidi: ἔχαιρε solus C, cett. om. || αὐτῷ τῆς καθόδου Baiter., αὐτῶ τῆς κ. cett. omnes. || § 10. Ἀκαδήμειαν Cobetus. Libri ἀκαδημίαν (Bk. Turr.). Cfr. Steph. thes. s. v. Buttmanni gr. Gr. II. p. 283. Aristoph. nubb. 1005. ibique Hermann., Alexis apud Athen. VIII. p. 336. E., Steph. Byz. I. p. 56. ed. Mein., ubi codd. omnes illam formam nobis probatam obtinent, nisi quod optimus Rehdig. Ἀκαδημεία exhibet. In Hyperidis fragm. or. κατὰ Δημοσθένους nuper invento ed. Saupp. vol. II. p. 351. a. vs. 4. est Ἀκαδημίας. || § 11. ἐγεγένητο] Cum Tayl. malim ἐγένετο. || οἷς μάλ.] Cum Reiskio malim οὓς μάλ. || § 12. ἡμᾶς ὄντας X (nunc recepi cum West.): ὄντας ἡμᾶς C (vulgo). || τοιούτους] τηλικούτους Hamak. (Cfr. m. Vindicc. Lys. p. 92.) || § 13. Πολίοχος Tayl. et Bergkius in epistola Andocidi Schilleriano adiuncta p. 140. coll. Harpocr. v. Πολίοχος (Turr.): πολίχ^ο X^K (quod Kaysero πολίαχος esse videtur, non πολίσχος, ut Bekk. annotavit): πολίαχος C: Πολιοῦχος Galenus: Πολίαρχος Stephan. (Bk.) || αὐτῶ X^K. || ἀπόδειξιν] ἐπίδειξιν Emperius. || extr. τὰ ἐναντία X (nunc recepi): τἀναντία C (vulgo). || § 14. ἐζημιώσατε nunc ego de mea coni. (Vindicc. Lys. p. 89.) reposui: ἐζημίωσε libri (vulgo). || παρανόμων φεύγοντος τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός] παρανόμων διώκοντος καὶ φεύγοντος τ. αὐτοῦ ἀνδρ. Meier. de lite Att. p. 111. n. 27., Hamakerus ab interprete adiecta esse putat. || § 15. αὐτοῖς X^K. || τὰς δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀκύρους add. C, om. X, item mox μὲν post τοῖς. || ὀργίζοισθε] ὀργίζεσθε Cobetus, ὀργιεῖσθε Reiskius. || § 16. φθονῆσαι] depravatum: θαυμάσαι Markl., ὀργισθῆναι Rauchenst. || [οἱ] τὰ τῆς πόλεως [πράττοντες] διάκειται nunc ego edidi de mea coni. iam in Vindicc. Lys. p. 93. proposita, in quam postea etiam Kays. incidit: οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες διάκεινται libri (vulgo). Hamakerus coniecit ὥστ' οὐχ ὅ τι ἂν τῇ πόλει βέλτιστον ᾖ, τοῦτο ὑμεῖς ψηφίζεσθε, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἂν αὐτοὶ κερδαίνειν μέλλωσι, ταῦτα οἱ ῥήτορες λέγουσι. || § 17. τὰ αὐτῶν X^K. || δημεύεσθαι C: δεδημεῦσθαι X. || εἰκότως ἠμελεῖτε praeter C etiam X^K. || ὁμόνοιαν μὲν Bekk. in add., quod nunc placet. || § 18. ἐπὶ τιμωρίαν — πλουτῆσαι . . . .]

Nunc puto verbum excidisse in fine, quale *ἠβούλεσθε*. In ed. I. verba *ἐπὶ τιμωρίαν — τραπόμενοι* Baitero auctore uncis inclusi ut conflata e § 19. Reiskius voluerat *τραπομένοις*, Rauchenstein. nuper deleto verbo *τραπόμενοι* scribendum coniecit *ἐπὶ τιμωρίᾳ τῶν παρεληλυθότων*. || § **19**. *συγγνώμη μὴ* XC. || *ταύτην* Markl.: *αὐτήν* libri. || *τῆς αὐτῶν* X^K^. || *κακῶς*] *κακοὺς* X^K^, quod propter oppositum *χρηστοὺς* fortasse probandum. || § **20**. *ἑωρᾶτε* X (Turr.): *ἑωρᾶτο* C (Bk.). || *πείθησθε*] *πίθησθε* Cobet. || § **21**. *ἐπεὶ καὶ* (sic) X^K^. || § **22**. *ἀθλιωτάτους* Stephan.: libri *ἀθλιοθεάτους*. || [*ἡμᾶς*] ante *παῖδας* nunc ego de meo seclusi. || § **23**. *ὑπὲρ τῆς πολιτείας ἧς*] *ὑπὲρ ἧς πολ*. Taylor., *ὑπὲρ ἧς* Emper. || § **24**. *ἀναβιβάσομαι* X (Turr.): *ἀναβιβάσωμαι* C (Bk.). || § **25**. *τὸ μέρος*] *τὸ* om. X.

Or. 19. Inscr. *ὑπὸ τῶν ἀριστοφάνους χρημάτων πρὸς το δημόσιον* X^K^. || § **1**. *ολλήν μοι* X^K^ (omissa litt. initiali). || *ἐγὼ μὲν*] *μὲν* expungebat Emperius. || § **2**. *γιγνώσκουσιν* X^K^: *γινώσκ*. vulgo. || § **3**. *ἡμεῖς δὲ* X^K^: *ἡμεῖς δ'* vulgo. || § **4**. *ὥστε* X^K^: *ὥσθ'* vulgo. || *ὑπὲρ πάντων τῶν πεπραγμένων*] *ὑπὸ πάντων ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων* Saupp.: *ὑπὸ πάντων τῶν παραγενομένων* Stoll. in Philol. VI. p. 659. (West. Rauch.) post Dobraeum, qui *ὑφ' ἁπάντων τῶν παραγεγενημένων*. V. tamen Kayser. in annal. Heidelb. l. d. p. 232. || *οἵ δ' αὖ* X^K^. || § **5**. *ὅτ' οὖν*] *ὅτι οὖν* Cobet. Sed v. ad or. 12. § 36. || § **6**. *ἰδεῖν*] *δεινότατον* X^K^: correxit Markl. || *ἀποδέχεσθαι* Reisk. Libri *ἀποδέχεσθε*. || § **7**. *οὐδὲ γὰρ* Dobr. et Emperius (Turr.): *οὐ γὰρ* libri (Bk.). || *δεινὴ ἡ* Reisk. Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || § **8** *δοκοῦσι μοι* X^K^. || § **9**. *εἰς αὐτὸν* X^K^, ut statim § 10. || *τετραπλάσια* (i. e. *δ' πλάσια*) nunc e Spengelii emendatione scripsi coll. § 59. et 61.: *διπλάσια* libri (vulgo). || § **10**. *λάβωσιν* C (Bk. Turr.): *μὴ δῶσιν* X: *κληρονομήσωσιν* Markl. coll. Aeschin. or. 1. § 30.: *ὠφεληθῶσιν* Kayserus. Mihi nunc gravior corruptela subesse videtur. Fortasse enim tale quid scripserat Lysias: *κληρονομήσωσι κατὰ δόσιν* vel *κληρονομηθῇ κατὰ δόσιν* (per testamentum, ut hoc opponatur hereditati ab intestato, *τοῖς πατρῴοις*). || § **11**. *ἀληθῆ ἐστι* X^K^. || *ἀκροασαμένους ἡμῶν* codex Stephani: *ἀκροασαμένων ὑμῶν* X^K^, *ἀκροασαμένων ἡμῶν* (ut videtur) C. || *νομίζητε* Reisk. (Turr.): *νομίζεται* X^K^ (non *νομίζετε*): *νομίσητε* C (Bk.). || § **12**. *τὴν ἀδελφὴν*] Malebam cum Tayloro *τὴν ἐμὴν ἀδελφήν*. || § **13**. *τῇ τε πόλει ἕν γε* Reisk.: *τῇ πόλει ἕν τε* libri. || *ἀλλ' ὅτε* Sluiterus: *αλλο τε* (sic) X^K^: *ἄλλως τε* cett. || *ἐκ τοῦ βίου πᾶν καὶ* X^K^. || § **14**. *ἐν ἡλικίᾳ* Cobet.: *ἐν τῇ ἡλικίᾳ* libri. || § **15**. *οὐκ ἔδωκεν* nunc scripsi e Bekkeri coni.: *οὐ δέδωκεν* libri (vulgo). || *Φαίδρῳ ὄντι*] *ὄντι Φαίδρῳ* Taylor., *φαιδρωόντι* X^K^. || *τὸ ἴσον* X^K^, ut semper. || § **16**. *ὥστε* X^K^: *ὥστ'* vulgo. || *ἐγένετοὖν ἑλλησπ*. X^K^. || § **17**. *υἱεῖ* Baiterus coll. § 12. 36. 40. 47. Libri *υἱῷ* (Bk. Turr.). ||

§ 18. πολλοῖς δὴ nunc ego de Sauppii (ap. Rauch.) coniectura scripsi: πολλοῖς ἂν libri (West.): πολλοῖς ἄλλοις cum Reiskio ego in ed. I. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 27 sq. || ἦν] „illi licebat per vitae condicionem vel conveniebat intra modestos privatarum rerum limites consistere.“ Bekk. conferri iubet Hemsterhuis. ad Luciani I. p. 430.: ἐπιμελὲς ἦν Kayserus: ἤρκει Jacobs. in additam. animadvers. in Athen. p. 270. Si quid mancum esse videatur, scripserim equidem ἡδομένῳ ἦν vel ἱκανὸν ἦν. || ἀνήλωσε: X: ἀνάλωσεν C (Bk.), quam ipsam formam ubique reponendam esse iudicat Cobetus, at res contra se habet. Benseler. ad Isocr. Areopag. p. 135. || § 19. ἐξ αὐτῶν ὧν] ἐξ ὧν Cobetus. || Διονυσίου nunc e Sauppii (ap. Rauch., quem vide) coni. scripsi: καὶ Λυσίου libri: καὶ Λυσίου Διονυσίῳ Kayserus. || τῶν παραγενομένων nunc e X restitui („audivi a Piraeensium iis qui tunc aderant“): τῶν om. C (om. vulgo): τότε παραγενομένων coni. Westerm. || § 21. τἄλλα X[K]. || § 22. εἰπὼν X (Bk. Turr.): λαβὼν C. πείθων coni. Jacobsius, ἔχων Cobetus, ἀπορῶν Kayserus in annal. Heidelb. p. 232. Mihi vero nunc scribendum videtur ἀπιών, quod accommodatum est ad id quod sequitur τῇ δὲ προτεραίᾳ ᾗ ἀνήγετο. || ᾗ ἀνήγετο nunc scripsi: v. Buttm. ad Dem. Mid. p. 553, 11. (§ 119.): ᾖ X, quod Turr. tuentur compluribus locis: ᾗ ᾖ C (ego in ed. I.). || § 23. αὐτῷ ἠκουσῶν] αὐτῶν ἠκουσῶν X: αὐτῷ ἤκουσα C. || μηδὲν] Nunc malim cum Markl. μηδενός. || ἐκ Κύπρου] cum ἐπιστολῶν δ' αὐτῷ ἠκουσῶν iungenda sunt, siquidem defendi possunt: ἐν Κύπρῳ Marklandus, pone πατρὸς collocanda censet Reisk., eiicienda Rauchenst. || ἄν τι] ἀντὶ X. || οὐκ εἰ ἦν δυνατὸς] οὐκ ειην (sic, ut § 13.) δυνατὸς X[K]: οὐκ εἰ δυνατὸς ἦν C: οὐχ ἃ δυνατὸς ἦν Bekkerus. || Εὔνομον.....) Nunc significavi aliquid deesse. Εὔνομον καὶ τοὺς ἄλλους μάρτυρας add. Auger. et Saupp. Εὔνομον. Μαρτυρία. Κάλει μοι καὶ τοὺς ἄλλους μάρτυρας. Westerm. idque placet. || § 24. ἔχρησαν] ἐχρήσαντο X[K], unde coniicio scripsisse oratorem ἔχρησαν τοῦτο. || § 25. ὃ δὲ μέγιστον] τὸ δὲ μέγ. Cobet. At v. Bernhardy synt. Gr. p. 297 sq. Similibus locis idem flagitat Cobetus, hoc igitur loco monuisse satis erit. || πυριλαμποῦς X. || αὐτῷ — [ὡς Ἀριστοφάνην] καὶ λαβεῖν — ἃς ἔχοι] Etiamnunc teneo hanc meam emendationem. De meo enim ὡς Ἀριστοφάνην, quippe quod videatur interpretamentum praegressi αὐτῷ (i. e. ad Aristophanem) seclusi, deinde interposui καὶ ante λαβεῖν, denique ἃς ἔχοι ex Ald. dedi. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 4 sqq.: [αὐτῷ] — ὡς Ἀριστοφάνη καὶ λαβεῖν — ἃς ἔχοι Bergkius: χρυσῆν, ἣν ὑποθήσειν εὐθέως Ἀριστοφάνει λαβὼν ἑκκ. μνᾶς Kayser.: ὅτι ἔλαβε μὲν — χρυσῆν, δώσει δ' Ἀριστοφάνει λαβὼν ἑκκ. μνᾶς ἐπ' αὐτῇ ἵν' ἔχοι Sauppius cum eoque nunc Rauch. Libri habent αὐτῷ — ὡς Ἀριστοφάνην (Ἀριστοφάνη C) λαβεῖν — ἂν (ὡς ἃς C) ἔχοι et sic Bekk. et Turr., nisi quod ille ὡς

ἔχοι, hi ἃς ἔχοι. Praeterea φιάλην χρυσῆν C: φιάλης μὲν χρυσῆς X. || τὰ τῆς τριηραρχίας ego de meo (Emendatt. Lys. fasc. p. 7.): τὰς τριηραρχί (sic) X^K. Quae eadem m. suprascripta sunt signa, iis Sauppius in editione Rauchensteinii indicari putat τὴν τριηραρχίαν, idque reposuit Rauchensteinius. Mihi secus videtur. τὰς τριηραρχίας vulgo. || λύσεσθαι Stephan. (Turr.): λύσασθαι libri (Bk.). || καὶ χρημάτων Stephan. (Turr.): libri καὶ om. (om. Bk.) || § 26. δεομένου δε μου (sic, μου est in initio alterius versus) X^K. || τὸ χρυσίον Saupp. — Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || ὤμνυε] ὤμνυ Cobet. Sed v. Krügeri gr. Gr. I. § 36. n. 2. (Thucyd. V. 19. et 24. Lys. or. 6. § 51.) || Post ἐπειδὴ C lacunam habet litterarum duodecim, nulla est in X. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 6. || ἥδιστ' ἂν Markland. (Turr.) Libri ἂν om. (om. Bk.) V. Emendatt. Lys. fasc. l. d. || § 28. Titulus ex C accessit, om. in X. || ὅτι πρὶν Sluiter. et Dobr. (Turr.): ὅτι πρὶν νικοφήμῳ ἢ καὶ ἀριστοφάνει πρὶν libri: ὅτι Ἀριστοφάνει, πρὶν Reisk. (Bk.) || ἡμᾶς, οὐκ nunc ego de meo reposui pro γε μὴν οὐκ, quod est in X^K, vel οὐδὲν, quod habet C (Bk.), vel γῆ μὲν οὐκ, quod ceteri (Turr. et ego in ed. I.). Bekkerus post νικῆσαι desideravit Κόνωνα, unde Sauppius apud Rauch. coni. Κόνωνα, οὐκ. || ἀλλ' εἰ χωρίδιον (sic) X^K. || δ' ἣ Reisk.: δὲ libri. || § 29. ἣ ἐ ἔτεσιν X^K. || οὐσίας] αἰτίας X. || δὶς χορηγῆσαι Reisk.: διαχορηγῆσαι libri. || οἴεσθαι] οἴεσθε in ed. I. scripsi cum Reiskio, signo interrogationis post καταλελοιπέναι posito. Sed v. Emendatt. Lys. fasc. p. 21. χρῆναι expungi volebat Emperius. || § 30. ἄξια λόγου revocavi e C: ἀξιολόγου enim habet X^K, quem cod. ἄξιον λόγου habere auctor erat Bekkerus. || ἔχοιεν ἂν C: ἔχοι ἂν X. || τοιαῦτα ἃ Tayl. — Libri ἃ om. || § 31. τὰ χρήματα Saupp. Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || φύλακα revocavi e X^K et C: φύλακας in ed. I. dederam nota Bekkeri in errorem inductus. || κατεστήσαμεν ἐν Emperius. Libri ἐν om. (om. Bk. Turr.) || [ἐμῆ] seclusi (om. Turr. post Tayl. et Emperium). || πλεῖον ἢ Saupp. in epist. crit. p. 39. Libri πλείω ἢ (Bk.). || § 32. ἐνοφείλεσθαι Bekk. coni., recte opinor. || ἃς ᾤχετο etiam X^K, ἃ ᾤχ. in Bekkeriana Berol. per errorem operarum. || § 34. ἠξιοῦτε ἂν C (nunc recepi): ἠξίουν X: ἂν omisi in ed. I. cum Turr. || τοὺς ἀναγκαίους τοὺς ἐκείνου καὶ τοὺς προσήκοντας nunc ego de mea coni. reposui coll. § 38.: nam X^K habet τοὺς ἐκείνου (sic cum lacuna) καὶ τοὺς προσήκοντας. In ed. I. cum Sauppio edidi καὶ τοὺς προσήκοντας τοὺς ἐκείνου. || ἀπολέσαι Bergkius. Libri ἀπολέσθαι. || πολοστὸν X^K, sed mox πολλοστὸν, ut § 39. 42. || § 35. τούτων nunc ego correxi: τοῦτον X, τοῦτο C (vulgo): τούτοιν Reiskius. || οἴονται] οιοντε X. || ὁμολογήσειαν ἂν Emperius (Turr.). Libri ἂν om. (om. Bk.) ||

πλείονα] Saupp. mavult πλεῖον. || § 36. ταὐτὰ γνῶναι] ταῦτα γνῶναι X^K: ταὐτὰ γνῶναι καὶ Cobet. Sed v. Markl. ad h. l. || παρ' αὐτοῖς X^K. || σᾶ Cobetus (nunc recepi): ἴσα libri. V. Rauch. || § 37. αὐτῷ X^K. || § 38. δημεύσαιτε Reisk. (Bk. Turr.) Libri δημεύσετε. Kayserus coni. ἐδημεύσατε et tum ἐλάβετε. V. § 61. || τὰ Τιμοθέου C: τὰ τοῦ Τιμ. X, quod nescio cur non recepi. || ἐλάττονα δ' nunc ego de meo. ἐλάττω ἐὰν X (Turr.): ἔλαττω δὲ C: ἔλαττω ἂν cum Sauppio Rauch.: ἐλάττω τε δὴ Kayserus in annal. Heidelb. l. d. p. 233. || λάβοιτ' ἢ ἐκ Palmer.: λάβοι τὴν ἐκ X: λάβοιτε ὡς καὶ ἐκ C. || τοῦτο ἕνεκα X. || ἂν ἀξιοῖτε nunc ego scripsi: ἠξιοῦτε ἂν Markl. et Kays.: ἠξιοῦτε X (Turr. et ego in ed. I.): ἀξιοῖτε ἂν C (Bk.). || § 39. εἰκός] intell. ἐστι. Kayserus vero in annal. Heidelb. p. 233. coni. εἰκότως vel δικαίως coll. § 44. || § 40. κεφάλαιον τί γίγνεται X^K. || § 41. αὐτὸς γὰρ] αὐτο σ (sic) γὰρ X^K. || νόσῳ] νήσῳ Tayl. et Emper. || διέθετο Tayl. et Emper. (Turr.) Libri ᾔσθετο (Bk.). || τούτων μάρτυρας] τοῦτον μάρτυρα XC. || Pro titulo lacuna relinquitur in X^K, sed titulus ipse in mg. desideratur. || § 42. ᾠήθησαν εἶναι X^K. || καὶ οἰκίαν Marklandus (Boeckh. oecon. civil. Athen. I. p. 89. ed. alt.). Libri καὶ οὐσίαν. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 26. nota, ubi contuli § 29. || κατεχορήγησε δὲ Reisk.: καὶ ἐχορήγησε δὲ X: καὶ ἐχορήγησε C. || ὑπὲρ αὐτοῦ X^K. || § 43. ναῦς] μνᾶς X. || § 44. ὥστε X^K: ὥστ' vulgo. || αἰτιάσαισθε Dobraeus, qui idem etiam αἰτιῷσθε coniecit Kaysero probante. Libri αἰτιᾶσθε, quod servans Rauch. cum Turr. omisit ἂν particulam. || ἐπεὶ Reisk. (Turr.): ἐπὶ X: εἰ C (Bk.). || δοκούντων εἶναι Reisk.: δοκούντων εἰ libri. || § 45. ἔμπροσθεν X (nunc recepi cum West.): πρόσθεν C (vulgo), cfr. § 53. || καὶ ζῶντες] οἱ ζῶντες Tayl. || ἐφάνη] ἐφάνησαν X. || § 46. πλεῖον praeter C etiam X^K (qui εἶναι, πλεῖον): πλέον vulgo. || ἐνειμάσθην δὲ τὼ υἱέε C: ἐνειμάσθη δὲ τῷ υἱεῖ X. || ἑκάτερος Dobr. Libri ἑκατέρω (vulgo). || Θάλλου Turr. (sic Boeckh. quoque scribit in inscr. navali X. d. vs. 89. p. 384.): Θαλλοῦ cett. || ἔφη] ἐφάνη Bakius coni. in schol. hypomn. II. p. 242. Sed v. Boeckh. oecon. civil. Ath. I. p. 629. ed. alt. || § 47. ταλάντων] τάλαντα Reisk. Turr. conferunt Faesium in miscell. crit. Seebod. II. p. 703. || [ἦν] post ἔνδον nunc ego de meo seclusi: ἔνδον εἶναι Markl. probantibus Kaysero et Rauch. || Νικήρατος δὲ X^K: Νικήρατος δ' vulgo. || καταλείπειν Kayserus (nunc recepi cum Rauch.): καταλιπεῖν libri. || § 48. ὅτε libri (Turr.): ὅς, ὅτε Reisk. (Bk.) || πλεῖστα Reisk.: ὃς πλεῖστα, unde Foertsch. observatt. p. 46. coni. ὡς πλ. || ὥς φησι] ὥς φασι Tayl. || τότε, τούτου τὸ νῦν nunc ego de mea coni. distinxi et correxi (τότε, tunc quum id fiebat, interpretante Reiskio, oppositum est voci νῦν): τότε τούτου τοίνυν X: τὸ τούτου τοίνυν C (Bk.): τὸ δὲ τούτου τοίνυν coniecit Saupp. Quod nisi cui τότε placeat, scribat per me licet ποτέ. || τίμημα X^K: τίμημ' vulgo. ||

παρ' οἷς κατέλιπεν] οἵσπερ ἂν κατέλιπεν Emperius. παρ' οἷς κατέθετ' ἂν nuper coni. Kayser. in annal. Heid. p. 226. || § 49. φαινόμεθα δή] δή om. X. || ἐψευσμένοι] ἐψηφισμενοι XC. || τεθνεωτων Markl.: τεθνεῶτος libri. || ἐξενεχθεῖεν ἂν X^K. || § 50. ἢ ὅσα αὐτὸς ὡμολόγει παρὰ τῶν ν. κ. ἐμπ. λαβεῖν] ἢ et λαβεῖν, in X omissa, addita sunt in C. Nunc igitur puto scripsisse Lysiam ἢ ὅσα αὐτὸς ὡμολόγει παραλαβεῖν (vel simpliciter λαβεῖν) παρὰ τῶν ν. κ. ἐμπ. || ἀπογράφοντος Reisk. (Turr.): ἀπογραφέντος libri (Bk.). || § 51. ἁπάντων] ἀπόντων X. || εἶτα ἔπαθε C: εἶτα εἰ ἔπαθε X. || πρὶν Steph.: πλὴν libri. || εἶτα οἱ προσήκοντες] εἶτ' οὐχ οἱ προσήκ. vel ἆρ' οὐχ οἱ προσήκ. G. A. Hirschig. Si quid mutandum sit, vocabulo εἶτα, quod forsitan e superiore εἶτα huc irrepserit, expuncto simpliciter scribi possit οὐχ vel οὐχὶ οἱ προσήκοντες. || εἰδότας] εἰδότες X. || καὶ δὴ ego correxi in observatt. in oratt. Att. p. 40. (Turr.) Libri καὶ ἰδίᾳ (Bk.). || γέ τινας Markl. (Turr.): τέ τινας X: τινὰς C (Bk.). || ἀπολέσθαι οἱ ῥᾳδίως τολμῶντες Kayserus coll. § 49.: ῥᾳδίως ἀπολέσθαι οἱ τολμῶντες libri (vulgo). || § 52. ῥ τάλαντα ὅ δ' X^K. || § 53. μεταγιγνώσκειν X^K: μεταγινώσκειν vulgo. || § 54. μᾶλλον ἢ] ἢ μᾶλλον XC. || ἀπολέσαι Reisk. Libri ἀπολέσθαι, quod defensum ivit Foertsch. observatt. p. 47 sq. || § 55. ὑμῖν περὶ δ' (sic spatio relicto) X^K, unde coniicias scriptum exstitisse ὑμῖν ἱκανῶς, περὶ δ'. || ὑμῖν εἰπεῖν X (nunc recepi cum West.): ὑμῖν om. C (om. vulgo). || οὐδὲ τῷ πατρὶ X^K. || οὐδὲ πρὸς δικαστηρίῳ οὐδὲ πρὸς βουλευτηρίῳ X^K (nisi quod ι subscriptis caret): οὔτε πρὸς δικαστ. οὔτε πρὸς βουλ. vulgo. || § 56. ἔχειν τί X^K. || § 57. οἱ προαναλίσκοντες] οἳ προαναλίσκουσι Rauch. Sed v. Saupp. ap. Rauch. || μόνον X (nunc recepi): μόνου vulgo. || οὐ δὲ πώποτε X^K. || καὶ καθ' ἑκάστην X (nunc rec.): καθ' ἑκάστην C (vulgo). || Titulus λειτουργίαι deest in X. || § 58. καὶ τοῖς χρήμασι] αὐτοῖς χρήμασι X^K. || δοκοῦντά Markl. (Turr.) Libri δοκοῦντάς (Bk.). || δαπάνην] δίκην Reisk. Sed v. Rauch. ad h. l. (ἐξ ἀρχῆς = a principio, von Hause aus). || § 59. εἴσεσθαι] ἔσεσθαι X. || [μου] extr. seclusi Dobraeo auctore. || § 60. τὸν αὐτοῦ X^K. || εἰς λάθη X^K. || § 61. ὃν ὑμεῖς] ὃ νῦν εἰς X. || δημεύσαιθ' C: δημεύσηθ' X. || ὥστε οὐ X^K: ὥστ' οὐ vulgo. || ὠφελήσεσθε C: ὠφεληθήσεσθε X (West.). || § 62. ὥσπερ ἐκεῖνον] ὥσπερ εἰ ἐκεῖνον X^K, fortasse ὥσπερ καὶ ἐκεῖνον. || τῷ γ' ἔργῳ Markl.: τῷ τ' ἔργῳ. || πάλαι ταῦτ' ἐστί....] πάλαι ὑμέτερα ταῦτ' ἐστι Reisk.: πάλαι τῆς πόλεως ταῦτ' ἐστί Dobraeus: τῆς πόλεως ταῦτ' ἐστί Saupp. Ego conieci in ed. I. πάλαι ταῦτ' ἐστι κοινά. || ὑμῖν δὲ libri (Turr.): ὑμῖν τε Steph. (Bk.) || § 63. ἀθλητάς, οἷς nunc de Reiskii coniect. reposui: οἷς om. X: ἀθλητάς, καὶ C (Bk. Turr. ego in I.): ἀθληταῖς Tayl. (West.): ἀθλητής Markl.

Or. 20. In titulo cum X^K omisi *δήμου καταλύσεως ἀπολογία*, quae vulgo adduntur. || § 1. *ἦσαν αὐτῶν*] „erant in eorum numero". *ἦσαν* tamen delebat Emperius. || *οὗτος τυγχάνει*] In Lysiae oratione scriberem *οὑτοσὶ τυγχ.* || § 2. *κατηγοροῦσι δὲ αὐτοῦ*] *αὐτοι* in X^K suprascr. eadem m. || *ἄριστα διαγνοῖεν ἂν* C (vulgo): *ἄριστα διαγνοῖεν* X: *ἂν* pone *ἄριστα* ponendum censuit Cobetus, cui fortasse obtemperandum est. || *ὁποῖοι τινὲς εἰσιν* X^K. || § 3. *τί διαπράττεσθαι* X^K. || *παρ' ὑμῖν;* X^K. || *ἢ — ἱκανός* nunc cum C et Reiskio scripsi, femininum enim *ἱκανὸς* exemplo caret: *ἣ — ἱκανός* X: *ἣ — ἱκανή* Markl. || § 4. *ἁμαρτήματ' αὐτοῦ* X^K. || *ὥστε αὐτοῦ**) X^K. || *ἢ αὐτοῦ ἕνεκα* nunc e Rauchenst. coni. dedi: *ἢ* om. libri. || *οἳ δ' ἐν βοιωτοῖς* X^K. || *ἐπιθυμῆσαι διὰ τὰ πρόσθεν ἁμαρτήματα* nunc e X^K recepi: *ἐπιθυμῆσαι* (ceteris omissis) C (vulgo). Bekkerus in X legi ait *ἐπιθυμῆσαι μηδὲ διὰ τ. πρ. ἁμ.*, sed *μηδὲ* Reiskius demum adiecit in ed. sua. || § 5. *οἶος τὲ ἐστιν* X^K. || *ἀδικεῖν ἐν*] *ἀδικεῖν μὲν* habet X^K (non *ἐν*): *ἀδικεῖν* C. Correxit Reiskius. || § 6. *προέδωκε*] *προὔδωκε* mavult Saupp. || *οἳ δ' οὐχ ὑπέμ.* (sic) X^K. || § 8. *οὐκ ἀπηχθάνοντο*] *οὐκ* om. X. An forte fuit *μὴ ἀπηχθάνοντο?* || *οἱ δὲ ἀπέθνησκον* X^K: *οἱ δ' ἀπέθν.* vulgo. || *φόβος τῶν πεπονθότων*] *φόνος τῶν πεπονθ.* Reiskius. *φόβος ὁ τῶν κατηγόρων* Kayserus, cfr. § 18. et 21. Totum locum sic refingi voluit Markl. *τὸ δέος τὸ τῶν κατηγόρων καὶ ὁ φόβος τῶν πεπονθότων.* || § 9. *μὴ δὲ* X^K. || § 10. *τὸ ὑμέτερον — πείσεται* in X^K recentiore manu scripta sunt, quum antiqua evanuisset. || *ἡμέραις;* cum signo interrogationis cum X^K scripsi: *ἡμέραις·* vulgo. Item mox *οὗτοι πονηροί;* (interr.), quum vulgo esset *οὗτοι πονηροί.* || Eadem illa rec. manus in mg. ascripsit *λογιστήριον* tanquam indicem. || § 11. *ἔν γε ταῖς* C: *ἔν τε ταῖς* habet etiam X^K (non *ἐν ταῖς*). || *κατηγόρησ(αν ψευδῆ τοῦ πατρὸ).* quae inclusi eadem illa manus rec. restauravit. || *Φρύνιχον αὐτοῦ*] Nunc malim *Φρυνίχου αὐτὸν.* || *ἔφησαν* X^K, non *ἔφασαν*, ut Bekk. refert et ut vulgo editur. || *ἂν τῷ ἄστει* X^K. || § 12. *τὼ τρόπω τὼ* C: *τῷ τρόπῳ τῷ* X. || *καὶ μὴ* X (nunc recepi): *μὴ καὶ* C (vulgo). || *ὑμῶν ἐστι* X^K. || § 13. *καταλογεὺς* repetit in mg. X^K manus recentior. || *ἐνναкισχιλίους* praeter C habet etiam X^K, non *ἐνακισχ.* || *δημοτῶν*] *πολιτῶν* Emperius. || *γράφοι* ego correxi in observatt. in orat. Att. p. 57. (Turr.): libri *γράφῃ* (Bk.). || *οὐχοἳ* (sic) X^K, ita § 19. et alibi. || *πλείους* Dobr. (Turr.): libri *πλείστους* (Bk.): *ἐξ ἐλαττόνων πλείους* Kayserus, recte opinor. ||

---

*) Hinc non iam annotabitur haec codicis Xk scriptura, quae legitur praeterea in or. 21. § 22. or. 22. § 10. or. 23. § 10. 13. or. 25. § 13. or. 26. § 14. or. 27. § 7. or. 28. § 4 (bis). 6. 9. 12. or. 29. § 3. 4. 8. 12 (*τὰ αὐτῶν*). or. 30. § 5. 7. 26. 27. or. 31. § 33.

§ 14. τῶν δ' εἰπόντων X[K]: τῶν δὲ εἰπ. vulgo. || § 15. ἠδικηκότες delebat G. A. Hirschig. Sed v. nostrae observatt. in or. Att. p. 41. || οὐδ' ἔδοξαν Dobr. et ego l. d.: libri οὐδὲν ἔδοξαν (Bk. Turr.). || § 16. ὑμεῖς αὐτοὶ — παρέδοτε] ὑμᾶς αὐτοὺς — παρέδοτε Emperius. Dobraeus pone τοῖς πεντακισχιλίοις omissum putavit τὰ πράγματα, quod ego probans puncta apposui. || καὶ εἰ αὐτοὶ] καὶ [q]αὐτοὶ X[K] (sic εἰ eadem m. suprascr.): καὶ οἷς αὐτοὶ Markl. (Bk.) || χρῆν Markl. Libri χρή. || οὗτος δ' ἐν πολλοῖς δηλοῖ — ἐβούλετο] Kayserus tale quid scriptum fuisse suspicatur οὗτος δ' ἐν πολλοῖς δῆλος ὑμῖν εὐνοῶν, ὃς καί, εἴ πέρ τι νεωτ. ἐβούλετο. || § 17. ὅ τί πως nunc ego de meo emendavi: τις ὅπως X[K] (non τίς ὅπως): ὅπως τι C (vulgo). || § 18. ὤφλε C: ὤφειλε X. || ἔρημον Reiskius (Turr.): ἐρήμ (sic) X[K]: ἐρήμην cett. (Bk.) || εἶχε μαρτυρίαν, εἶχε μαρτυρεῖν] εἶχε μαρτυρίαν, ἐμαρτύρει Franzius: εἶχεν, ἐμαρτύρει Baiterus: εἶχεν, ἠνείχετο μαρτυρεῖν Saupp. et Funkhaenel. Ego in observatt. in orat. Att. p. 50 sq. conieci εἶχε μαρτυρεῖν, ἐμαρτύρει. || δεδοικότες] μηδὲν δεδοικότες Reiskius. || § 19. ἡ praeter C etiam X[K]: ἢ Bekk. || γ' ἂν] ἄγαν X. || ἀφεῖτε Dobr. (Turr.) Libri ἀφῆτε (Bk.). || ξένος τὶς X[K]. || ἡμᾶς αὐτοὺς] Neque αὐτοὺς quicquam valet h. l. et oppositio requiritur voc. ξένος. Quare nunc scribendum suspicor ἡμᾶς ἀστοὺς ὄντας vel πολίτας ὄντας. || ὑμῖν] ἐν ὑμῖν („vestro decreto") Reisk. || γενέσθαι; cum signo interrog. X[K]: γενέσθαι. vulgo. || § 20. ἀπόντες Markl. Libri ἅπαντες. || αἴτιοι εἰσίν X[K]. || § 21. τὸ, τε_ (sic) ὑμέτερον X[K]. || § 23. ὅσων οὐδεμιᾶς στρατείας] ὅσων οὐ δὲ μιᾶς στρατιᾶς X[K]: ὅτι οὐδεμιᾶς στρατιᾶς C: ὅσων ἐστρατεύσασθε οὐδεμιᾶς στρατείας Reisk. Aut ita explicanda erit scriptura vulgata, aut fortasse scribendum ὅσον οὐ (tantum non) οὐδεμιᾶς στρατείας. || ἐξείη Dobr. (Turr.): ἐξῇ libri (Bk.). || εἰσφέρῃ praeter C etiam Xi[K]. || τὲ τὰς X[K]. || § 24. οὐκ ἦν...] Post haec aliquid deesse mihi videtur. Kayserus ἄχρηστος supplet, Rauchenstein. conieci ὑμῖν δ' οὐκ ἦν, πρὶν ἐμὲ καταλεγῆναι εἰς τοὺς ἱππέας, εἰδέναι, οἷος ἦν κ. τ. λ. coll. § 25. || τοὺς ἱππέας X (Turr.): κατειλεγμένον εἰς τοὺς ἱππέας C (Bk.): omnino abesse malunt Turr. || σῶν C: σῶον X. || ἀνεσώθη X[K]. || ἐληιζόμην Tayl. (Bk. Turr.): ἠλπιζόμην X: ὁπλιζόμην C: ἐληζόμην Cobetus. At tum corrigendi erunt Andoc. or. 1. § 101. Thucyd. I. 5. Xen. Anab. V. 1. 9. alii. || § 25. ἠνάγκαζον ἱππεύειν] haec ut sana habeam ne nunc quidem a me impetrare possum (v. Observatt. in orat. Att. p. 52.), conferens Thucyd. VI. 94. et 98. Fortasse ἠναγκάζοντο ἵππους παρέχειν vel πορίζειν. || ἱππεύειν, ἵππευον καὶ X, cuius scripturam nunc revocavi (v. Observatt. in orat. Att. p. 51.), putans primis huius § verbis corruptis illis ac mutilatis dixisse oratorem se initio, fortasse quod equi deerant, in hopli-

tarum numero necessario dimicasse. In ed. I. dedi ὁπλιτεύειν cum Foertschio, omittens insuper cum Bekk. et Turr. illa quae desunt in C ἵππευον καί. || ὁπλιτεύων. ὤν Stephan. (Turr.), cfr. § 28.: ὤν om. X: ὁπλιτεύων καὶ ὑπὲρ τούτων C (Bk.). || μ in mg. X^K, in ordine verborum nulla lacuna, quae tamen est § 26. et 28. extr. || § 27. ἀποδοῦναι ἐμοί nunc rescripsi e X: ἀποδοῦναί μοι C (vulgo). || ἀγαθὰ (i. e. τὰ ἐγγεγραμμένα) nunc recepi e X: ἀγαθὸς C (vulgo): ἀγαθοῦ Markl. || καὶ ἔτι, ὅτε] καὶ ὅτε ἔτι coni. Reisk. || καίτοι ταῦτα (i. e. τὸ ἥκειν: „atqui hoc et vobis et illis tunc utile et salutare fuisset") nunc e X^K recepi: καίτοι ταὐτὰ vulgo. Reisk. in var. lect. p. 705. coniecerat καὶ τοιαῦτα ἅ. Mox ὑμῖν τε mallem. || § 28. καὶ τ ἀδελφ τὸν νεώτατον (sic) X^K. || οἷ οὐ Tayl. Libri οἷ om. || § 29. αὐτοὶ οἵ — ἴσασιν, οἵτινες] Nunc malim αὐτοί τε οἵ — ἴσασιν, καὶ οἵτινες vel αὐτοί τε οἵ — ἴσασιν καὶ ὑμῶν οἵτινες. || ἦτε] εἴτε X^K. || ἧττον' Reisk. post Steph.: ἧττον libri (etiam X^K). || Titulum add. solus C. || § 30. εἰς ὑμᾶς, δικαίως τούτων nunc e X^K scripsi et distinxi: εἰς ὑμᾶς οὐ δικαίως, τούτων C, ut videtur (vulgo). Antehac conieceram ὡς ὑμᾶς ἀδικῶν, τούτων. || εἰ — πάσχειν] vocula τι alicubi deest. || § 31. οὐ γὰρ Turr. Libri οὐ γὰρ ἂν (Bk.). || extr. ὅταν Dobr. (Turr.): ὃς ἂν libri. Possis etiam ὅσ' ἂν vel ὅσα ἂν. || § 32. λόγον τὸν Markl. (Turr.) Libri λεγόντων (Bekk. alteram Marklandi coniecturam λόγον τῶν expressit). || extr. ἡμῶν] ὑμῶν X. || § 33. ἡμῖν] ἣν μὲν Scaliger, quod nunc perplacet: ἣν ἡμῖν Reisk. || οὐκ ἔστι πόθεν nunc ego correxi post Cobetum (p. 100.), qui οὐκ ἔστιν ὁπόθεν. Libri οὐκ εἴη πόθεν, unde Markl. coni. οὐκ ἂν εἴη πόθεν (West.). || ἐκτίσωμεν nunc cum Cobeto edidi. Libri ἐκτίσομεν. || extr. ἀξιούμεθα nunc ego de meo scripsi (coll. § 24. 33.): ἄξιοί ἐσμεν Cobetus. Libri ἀξιοῦμεν. || § 34. δι' αὐτὸν G. A. Hirschig. (nunc cum West. recepi): καὶ αὐτὸν libri. || δικαιότεροι ἐστὲ X^K. || § 35. ἐξαιτοῦνται σφᾶς nunc ego de meo correxi. Libri ἐξαιτοῦνται ὑμᾶς. || ἀλλὰ ἐλεήσατε X^K: ἀλλ' ἐλεήσατε vulgo. || § 36. ὅστις δ' Steph. — Libri δ' om. || ἐλεήσαντες ἀποψηφίσασθε Scaliger: ἐλεήσαντας ἀποψηφίσασθαι X: καὶ ἐλεήσαντας ἀποψηφίσασθαι C. || μηδὲ — τὸ σωθῆναι Dobr. (Turr.) Libri μηδὲν — τοῦ σωθῆναι (Bk.).

Or. 21. „Priorem orationis partem deesse primus notavit Vanderheidius." Turr. || § 1. περὶ ὅτου τινὸς X^K. || § 4. Κηφισοδώρῳ Clinton in fast. Hellen. ad a. 402, 4. et Bergk. in calce Andocidis Schilleriani p. 138. (Turr.) Libri Κηφισοδότῳ (Bk.). || § 6. ἄριστά μοι πλεῖ praeter C etiam X^K. || § 7. στρατηγὸς ὢν] ὢν add. solus C. || § 8. φρεάριος praeter C etiam X^K. || Μυτιλήνῃ nunc ego correxi. Libri Μιτυλήνῃ. V. Steph. Byz. s. v. I. p. 465. Mein. cfr. p. 119, 3. Item apud Dem. or. 13. § 8. et or. 15. § 19. cod. Σ eandem formam habet. V. Wesse-

ling. ad Herod. I. 160. Duker. ad Thucyd. III. 25. Schoemann. ad Isaeum p. 408. Bähr. ad Herod. I. 27. || § 9. ἐπειδὴ καὶ τοῖς Markl.: ἐπειδὴ δὲ τοῖς X: ἐπειδὴ τοῖς C. || ἐκόμισα] ἐκομισάμην Rauchenst., haud temere. || § 10. εἶχον] εἶλον X^K. || Ναυσίμαχον Schott. et Bergk. l. d. p. 140. (Turr.) Libri Λυσίμαχον (Bk.). || § 10. Titulus μ^{ρη} in mg. X^K, lac. in ordine verborum. || § 13. προσιόντα Reisk. Libri προσόντα. || ἁρπάζεται; X^K. || θελόντων X (nunc recepi, cfr. or. 1. § 6. or. 19. § 15. Lobeck. ad Phryn. p. 7. ad Aiac. p. 81 sq. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 408.): ἐθελόντων C (vulgo) probante Benselero ad Isocr. Areop. p. 261. || § 14. ἐὰν δέμε X^K. || τἆλλα X^K. || § 15. τῶν μὲν ὑμετέρων Dobr. (nunc recepi oppositionis gratia): τῶν μὲν ἑτέρων libri. || μὴ ἐπιθυμήσ. Schott. Libri μὴ om. || § 16. μὲν τῶν ὄντων nunc e Reiskii coni. dedi: μὲν τῶν ἐμῶν vir eruditus apud Tayl. (West.): μὲν τῶν X: μὲν C (vulgo). || § 17. δικαίως σώζεσθαι] δικαίως σωθήσεσθαι Markl., δικαίως ἂν σώζεσθαι Reisk. Equidem ἂν pone σώζεσθαι collocaverim. || ἐξαιτήσαιντο nunc ex Emperii coni. scripsi. Libri ἐξῃτήσαντο. || το.οῦτον] τοιούτων X. || ταύτην χάριν nunc e Kayseri coni. reposui: ταύτην τὴν χάριν Westerm. Libri τὴν χάριν. || § 18. τοῦτο δ' οὐκ ἂν C (Bk. Turr.), cuius tamen codicis scripturam veram non puto: nam τοῦτό γε X, unde Dobraeus fortasse rectius οὐ γὰρ ἂν τοῦτό γε (West.). || ἔχοι τίς X^K. || αἰσχροῦ τινος X^K. || τῶν ἰδίων Bekk. (Turr.) Libri art. om. || πεπολιτεῦσθαι καὶ ὑμᾶς nunc ego de meo distinxi („vos quoque scire me in republica versatum esse"): πεπολιτεῦσθαι, καὶ ὑμᾶς vulgo: πεπολιτεῦσθαι, καὶ ὑμᾶς δὲ coni. Rauch. ad or. 19. § 5. || δεῖν Reisk. Libri δεῖ. || § 19. μὴ μόνον] μὴ μόνων X. || ἀλλὰ τῶν ἰδίων X (nunc recepi): ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίων cett. (vulgo). || τὴν λειτουργίαν] Dobr. art. mavult abesse. || μήθ' ὑφ' ἡδονῆς] μήθ' ἡδονῆς C (Bk.). V. Saupp. ep. crit. p. 15 sq. || οὐκ ἂν δυνάμενοι δ' X, qui ουκαν· δυνάμενοι δ' secundum Kayserum: οὐ δυνάμενοι δ' C (Bk.). V. Saupp. ep. crit. l. d. || οὕτω διακείμενος] V. fragm. 53. § 3. || § 21. ἐν τῷ δήμῳ — ὑμῖν] Emperius aut ἐν τῷ δεινῷ scribendum, aut ὑμῖν delendum esse coniecit. || δι' ἃ Dobr. et Foertsch. comment. p. 16. (Turr.) Libri ἅ. || § 22. μαινοίμην γὰρ ἂν Bekk. (Turr.): ἂν om. libri. || § 23. οὐδὲ πώ ποτε X^K. || δέον....cum Turr. edidi: δέον X: δέον ἐμνήσθην C (Bk.). Rectius Reiskius coni. δέον ἐνεθυμήθην, Bakius schol. hypomn. III. p. 253. δέον ἐλογισάμην. Nuper Rauchenst. suspicatus est δέον, δεινὸν ἡγούμην. An fuit δέον, ἐνενόουν? || τοσοῦτ πενεστέρους (sic) X^K. || § 24. οὐδ' εἴ ποτε] οὐδέποτε X. || § 25. γενέσθαι, καὶ nunc ex Hoelscheri (de Lys. p. 100.) coniectura scripsi: γενέσθαι, ἢ libri. || ἀνάξια] ἄξια X. || μὲν ἡμῶν praeter C etiam X^K.

Or. 22. § 1. ὅτι] „qui dicerent (intelliguntur autem amici frumentariorum) se mirari quod frumentarios accusavissem.“ Tamen ὅτε cum Sauppio reposuit Rauch. || τοὺς λόγους nunc auctore G. A. Hirschigio cum Rauch. dedi: τοὺς om. libri. || § 2. ἀκρίτως XC. || γνώσεσθε τὰ δίκ. X^K. || § 3. ἕνεκα ego scripsi et hic et § 12. et or. 32. § 10. pro οὕνεκα, quod est in libris. || § 4. ἕνεκα δεδιὼς τὰς αἰτίας· αἰσχρὸν δ' ἡγοῦμαι Dobr. (Turr.) Libri ἕνεκα· δεδιὼς δὲ τὰς αἰτίας αἰσχρὸν ἡγοῦμαι (Bk.). || § 5. καὶ εἰπὲ] καὶ om. XC. || μέτοικος εἶ; Ναί.] μέτοικος εἶναι X^K a pr. m., secunda signum; post εἶ et acutum ναί adiecit. || ἀξιοῖς ἢ] ἢ delendum censet Sauppius. || φορμῶν] φορμός in mg. a rec. m. habet X^K. || ὧν ὁ νόμος] Fort. ὅσων ὁ νόμος vel ὅσον ὁ νόμος. || πλείω σῖτον] πλείω om. X. || § 7. Χρῆν Reisk. Libri χρὴ. || § 8. ἠρώτων μὲν X. || τέσσαρες Bergk. in commentat. de reliq. comoed. Att. antiquae p. 18. (Bakius schol. hypomn. III. p. 258.) Libri δύο (quod exarabatur δ'). Cfr. Boeckh. oecon. civil. I. p. 118. ed. alt. || § 9. δ' ἐπὶ τῇσδε Bekk. (Turr.): ἐπίτηδες X: ἐξεπίτηδες C: δ' ἔτι τῆτες vel δ' ἐπὶ τῆτες Reisk. (var. lect. p. 707.): δὲ τῆτες Emperius. || ΜΑΡΤΥΡΙΑ nunc scripsi e X^K, qui μ^{ία} in mg., in ordine verborum pone παρέξομαι spatium octo fere litterarum habet. ΜΑΡΤΥΣ vulgo. || § 10. οὐχ' ὑπὸ X^K, ut ubique. || ἀπολογήσασθαι X. || § 11. Ἀλλὰ γάρ nunc cum ed. Reisk. et Bekk. rescripsi: Ἀλλὰ μὲν γάρ libri: μὲν inclusit Rauch. || οὐκ ἐλεύσεσθαι] V. Lobeck. ad Phryn. p. 38. Tamen οὐ καταφεύξεσθαι Rauch., quod ipsum ego quoque aliquando conieceram vel οὐκέτι φεύξεσθαι. || ἡμῖν πωλοῖεν X (nunc cum West.): ὑμῖν πωλ. C (vulgo). || § 12. ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. ΜΑΡΤΥΡΕΣ. Markl. (Turr.) Libri ὑμῖν μάρτυρας παρέχομαι. (Bk.) || § 13. τίμιον] nunc abesse malim. || § 14. αὐτοὶ Markl. Libri οὗτοι. || κεκλεῖσθαι] Saupp. mavult κεκλῇσθαι. || § 15. ὑμῖν, ἐν οἷσπερ] ἡμῖν. ἐν οἷς περ X^K. || οἱ πολέμιοι] οὐδ' οἱ πολέμιοι Reisk. || §. 16. ἀπεκληροῦτε nunc auctore Markl. reposui: ἀποκληροῦτε libri (vulgo). || § 17. ὑμῖν ἐστιν praeter C etiam X^K: ἐστιν ὑμῖν Turr. et ego in ed. I., a Bekkero in errorem inducti. || ἐφ' ὑμῖν γὰρ — πιστεύειν] ἐφ' ὑμῖν γάρ ἐστιν — πιστεύειν Reisk. Ego nunc coni. ἐφ' ὑμῖν γὰρ — πιστεύειν ἐστίν. || § 18. [λαμβάνειν] Nunc hoc verbum ex eo quod infra positum est δίκην λαμβάνειν huc irrepsisse puto. Westermanni sententiam non satis intelligo. || ἐπεθυμεῖτε Reiskius. Libri ἐπιθυμεῖτε (Bk. Turr.). || δίκην λαμβάνειν;] Reiskius ἢ παρὰ τῶν ὁμολογούντων mente addendum censuit, ipsis Lysiae verbis addi vult Kayserus in annal. Heidelb. p. 234. || § 19. τοῖς ἐν τῇ πόλει — καταγνῶτε] πάσῃ τῇ πόλει, ὥστε πεύσονται πάντες — θάνατον τούτων καταγνῶτε coni. Kayserus l. d. Ceteris non mutatis certe τούτων recte correctum puto. || § 20. παραδείγματος

seclusit Dobr. || οὕτω γὰρ ἔσονται] V. Rauchenst. || δὲ ὅτι X^K: δ' ὅτι vulgo. || αἱροῦνται] αἰτοῦνται X. || πανέσθαι nunc ego emendavi: πανσεσθαι enim habet praeter C etiam X^K: παύσασθαι vulgo. || § 21. ἐφ' οὓς Reiskius Libri ἐφ' οἷς (Bk. Turr.). Cfr. § 17. || τίν' αὐτοὺς Reiskius: τίνα αὐτοὺς C: τὴν αὐτὴν X. || ἐπειδ' ἂν X^K. || εἰσπλέουσιν Reisk. coll. § 17. Libri ἐκπλέουσιν.

Or. 23. § 1. τουτῳὶ ego scripsi. Libri τούτῳ (Bk. Turr.). Cfr. § 9. et ad or. 3. § 4. || § 2. ὁπόθεν δημοτεύοιτο] ὁπότε δημοτ. X . || ἥστινος X^K. || προσκαλεσάμενος] προσκαλεσόμενος Bakius. Sed v. Meier, die Privatschiedsrichter p. 24 sq. Ceterum Tayl. coni. προσκαλεσάμενος αὐτὸν πρὸς τοὺς (sine καὶ) — καὶ ἐλθών. || Ἱπποθωντίδι Sauppius coll. Boeckhii C. Inscr. pluribus locis. Libri Ἱπποθοωντίδι (Bk.). || § 3. Ἑρμᾶς, ἵνα οἱ] ἑρμασινᾶ. οἱ X: ἑρμασινᾶς, οἱ C. || γινώσκοιεν X^K (qui εἴ τιναγινώσκοιεν): γιγνώσκοιεν vulgo. || φεύγοι Reiskius. Libri φύγοι (Bk. Turr.). || § 4. τὲ δίκας X^K. || extr. ρ/μ in mg. X^K spatio relicto, ut § 8. || § 6. γινώσκοι X^K: γιγνώσκ. vulgo. || § 8. ἀληθῆ ἐστι X^K, ut § 14.: ἀληθῆ ἐστί Bekker. || § 9. ἐμαρτύρησεν] ἐμαρτύρετο cum Westermanno (comment. crit. IV. p. 10.) Rauchenst Quod quidem mihi quoque placeret, nisi ἐμαρτύρησεν ad testimonium in hac ipsa oratoris caussa modo dictum referri putarem. Qui enim § 7. universe dicebatur εἷς δέ τις, is est idem Nicomedes, qui Pancleonem servum sibi fugitivum esse affirmabat. Quod ita esse quum ex aliis rebus tum ex eo quod praeter Nicomedem et feminam cum Nicomede de Pancleone rixantem (§ 11.) nemo hunc sibi servum addictum esse aiebat. Neque tamen idcirco § 8. ad καὶ τὸν cum Tayloro nomen Νικομήδην addere opus est. || παράξειν Cobetus et Kayser. in annal. Heid. p. 234. (nunc recepi): παρέξειν libri. || εἰς ἀγορὰν] V. Westerm. commentat. crit. IV. p. 7. || § 10. ἀντιγραφῆς] ἀντιγρᾶ (sic) X^K: ἀντιγράψεως C (Bk.). || § 11. τοῦτον [ἐξαιροῖτο] ἢ ἄγοι φάσκων nunc ego scripsi post Reiskium, qui τοῦτον ἐξαιροῖτο ἢ εἰς δουλείαν ἄγοι φάσκων coniecit: τοῦτον ἀφαιροῖτο ἢ ἄγοι φάσκων Saupp. (ego in ed. I.) Libri τοῦτον ἄγοι ἢ φάσκων (Bk. Turr.). Aperte inter ἀφαιρεῖσθαι et ἐξαιρεῖσθαι εἰς ἐλευθερίαν discrimen facit Lysias, v. § 9. 10. et imprimis § 12. || § 13. δόξαι ἂν ὑμῖν Πλαταιεὺς εἶναι X^K: δόξαι ἂν ὑμῖν εἶναι Πλαταιεύς vulgo. || § 14. αὐτοῦ τὸν Ἀριστόδικον] αὐτὸν τὸν ἀριστόδικον (antea § 13. ἀριστόδημος) habet X^K. Fortasse notas codicum confudit Bekk. atque in C inesse αυτοῦ significare voluit. || § 15. ᾤκει ἐκεῖ Markl. Libri ἐκεῖ om. || τούτων ὑμῖν] ὑμῖν operae Bekkeri omiserunt. || Post hanc orationem in X^K dimidiata pagina 112 a. et tota 112 b. relinquitur vacua.

Or. 24. § 1. πολλοῦ X^K littera initiali omissa, ut or. 19. || πρότερον γὰρ] γὰρ om. X. || ἄλλό μοι X^K. || § 2. οὐ μὲν γὰρ — με συκοφαντεῖ, οὐδ' ὡς — [ψεύδεται]· nunc e Cobeti emendatione dedi, praeterea με ante συκοφαντεῖ e C inserens: εἰ μὲν γὰρ — με, συκοφαντεῖ, εἰ δ' ὡς — ψεύδεται libri. οὐ μὲν γὰρ — με συκοφαντεῖ, εἰ δ' ὡς — ψεύδεται nunc Saupp. in ed. Rauchensteinii, qua coniectura omnis perit concinnitas, ut praetermittam τιμωρεῖται pro τιμωρεῖσθαί μέ φησιν positum perquam durum esse. || § 3. καλῶς deleri vult Cobetus. || § 4. οἷον, διὰ (sic) X^K. || § 5. ἐν τῇ τέχνῃ Baiterus mavult abesse, cfr. § 9. || τὴν μὲν οὖν ἐκ τῆς τέχνης εὐπορίας X^K. || τὸν ἄλλον τὸν ἐμὸν βίον C: τῶν ἄλλων τὸν ἐμὸν βίον X: τὸν ἄλλον βίον τὸν ἐμόν G. A. Hirschig., quo tamen non opus. V. or. 6. § 24. Krügeri gr. Gr. § 50. 9. n. 1. || τυγχάνει libri (Turr.): τυγχάνει ὤν Reisk. (Bk.), quum Ald. habeat τυγχάνω. Turr. conferri iubent or. 20. § 36. Schneider. ad Plat. Civit. I. p. 151. V. Krügeri gr. Gr. § 56. 4. n. 3. || § 6. ἣν ἂν Tayl. (Turr.) Libri ἧς ἂν (Bk.). || § 7. ἐστὶν ὦ βουλὴ X^K. || τοὺς καὶ Reisk. Libri καὶ τοὺς. || μηδέμε X^K. || § 8. ἐχόμενα X: ἑπόμενα C (Bk. Turr.). V. Saupp. ep. crit. p. 16. coll. Graseri adversar. Platon. p. 89. || § 9. προκαλεσαίμην Reiskius: προσκαλεσαίμην libri. || τύχοι τι Emperius (Turr.): libri τύχοι τις (Bk.). || γενόμενον X (Turr.). Libri γενόμενος (Bk.). || εἶναι; καὶ ἔστι τι nunc ego de meo scripsi (τοιοῦτον εἶναι, i. e. conditionem permutandarum fortunarum recusare: pendet e verbis δεινόν ἐστι): εἶναι καὶ ἔτι libri (Bk.): εἶναι; καὶ τί ἔτι Saupp. ep. crit. p. 16.: εἶναι; καὶ τι C. Halmius: denique εἶναι ὁμολογεῖν ἂν καὶ ἔτι ἀπορώτερον; Kayserus. || § 10. ἔγνων γάρ ego de meo in ed. I. emendavi, quam emendationem ne nunc quidem reiicere volui, etsi εἰκὸς γάρ, quod Kayserus proposuit, sententiae magis convenire non diffiteor: ἐγὼ γάρ libri: ἐγὼ γὰρ ὁρῶ cum Sauppio Rauch. De toto loco cfr. Emendatt. Lys. fasc. p. 1 sqq. || πάντας τοὺς X: πάντας οἶμαι τοὺς C (Bk. Turr.). || τοιοῦτόν τι Sauppius ap. Rauch. e X, ut hic narrat (in mea collatione nihil est annotatum): τοιοῦτον ῥαστώνην τινὰ C (Bk. Turr.): τοιοῦτον ζητεῖν καὶ φιλοσοφεῖν Kayserus. (In Emendatt. Lys. l. d. conieceram τοιοῦτον τοῦτο ζητεῖν καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν.) || [ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν] ego seclusi ut ab interprete profecta. || § 12. σιωπᾶν ἂν nunc ego correxi: ἂν om. libri. Kayserus, qui particulam inserendam esse vidit, in annal. Heid. p. 234. post τοῦτον eam posuit. || δυνατός εἰμι nunc de Kayseri coni. reposui: δυνατὸς εἴην libri. Cfr. eiusdem § verba extrema et § 14. 18. || § 14. οὐθ' οὗτος εὖ ποιῶν] οὐθ' οὗτος ὑμῖν εὖ ποιῶν Reisk. (ironice: „neque hic vobiscum consentit, in quo recte facit, quod ego factum laudo"): οὐθ' ὅστις εὖ φρονῶν Marklandus: οὐθ' οὗτος εὖ νοῶν Sauppius: οὐθ' οὗτος εὖ φρονῶν Rauchenst. An fuit: οὐθ' οὗτος ὑμῖν

ὡς εὖ ποιῶν („tanquam in ea re recte faciat"). ‖ ὥσπερ ἐπὶ κλήρου X^K. ‖ § 15. Λέγει C: λέγω X^K (non λέγων). ‖ πρᾳόνως μηδὲ Turr. Libri πρᾶον ὡς μηδὲ (Bk.). Emperius voluerat πρᾳόνως μηδὲν. V. Rauchenst. ‖ § 16. πενομένους] Cum Reiskio malim τοὺς πενομένους. ‖ ταῖς αὐτῶν ῥώμαις hic habet praeter consuetudinem X^K. ‖ § 18. οὓς ἐὰν (sic) X^K. ‖ ὑπάρξαντας] συνάρξαντας X^K, correxit iam Steph. ‖ § 20. μυροπωλεῖον, ὁ δὲ C: μυροπώλιον, οἱ δὲ X. ‖ ὅπη ἂν τύχοι X^K. ‖ ὡς τοὺς ἐγγυτάτω] τοὺς om. X. ‖ ὡς τοὺς πλεῖστον] ὡς οὐ πλεῖστον X^K, et hoc et illud correxit Stephan. ‖ ἁμοῦ Bekkerus (Turr.): ἄλλου libri. ‖ § 22. μηδ' οὖ] μὴ δ' οὗ X^K. ‖ μόνου Markl. Libri μόνον. ‖ § 23. δειλαιότατος] δικαιότατος X. ‖ θῆσθε Bekkerus (Turr.): θέσθε libri. ‖ τὴν ψῆφον Tayl. Libri τῇ ψήφῳ. ‖ § 25. ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτὸς] ἀλλ' add. C, om. X. ‖ extr. ἁπάντων] ἐνδεὴς ἁπάντων Reisk., ἀπαντῶν Westerm., δι' ἁπάντων Rauch., κινδυνεύων Kays. in annal. Heidelb. p. 234. In ed. I. ἅπαντα conieci.

Or. 25. § 1. ὁμοίως — ὀργίζεσθαι X (nunc recepi, cfr. Emendatt. Lys. fasc. p. 19 sq., ubi attuli Herod. I. 39. Thucyd. V. 88. Dem. or. 19. § 238. Nunc addo ipsius Lysiae or. 18. § 19.): εἰ ὁμοίως — ὀργίζεσθε C (vulgo). ‖ οἳ ἀμελοῦντες] εἰ ἀμελ. Markl. et C. Halmius. ‖ οἳ σαφῶς] εἰ σαφῶς Reisk., ὅτι σαφῶς West., καὶ σαφῶς Kays. in ann. Heid. p. 231. Quidni καὶ οἳ σαφῶς? ‖ τοὺς μηδὲν Reiskius: τοὺς μὲν X. ‖ κερδαίνειν ἢ] „lucrum facere sive mercedem accipere, aut alioquin (i. e. nisi eam acceperint) vobis persuadere." κερδαίνειν καὶ iam Taylorus, quod ut reciperem monuit me Halmius. Nunc autem utrumque pro glossemate habendum esse Kayserus in annal. Heid. p. 231. mihi persuasit. ‖ τὴν γνώμην ταύτην] τὴν αὐτὴν γνώμην nunc Rauchenst. coniecit. V. Reisk. ‖ § 2. γεγένηται Dobr. Libri γεγένηνται (Bk. Turr.). ‖ ὁμοῦ κατηγορηκέναι nunc ego cum Markl. scripsi. Libri ἐμοῦ κατηγ. (vulgo). ‖ ἀποδείξω Stephanus: ἀποδεῖξαι X: ἀποδείξω (ειν) C. ‖ ἅπαντας ψευδομ.] ἅπαντα ψευδομ. Stephan. idque placet. ‖ πειραιέως X^K. ‖ ὁ βέλτιστος Reiskius. Libri art. om. ‖ § 3. καθιστάναι Coraes ad Isocr. p. 438. (Turr.) Libri καθιστάνειν (Bk.). ‖ χρηματίζοιντο idem. Libri χρηματίζειν τὸ. ‖ § 4. ἐὰν ἀποφανῶ] Imo ἐὰν φανῶ. ‖ § 5. εἰδίαμε X^K. ‖ καὶ μέγα κέρδος] οἱ μέγα κέρδος coni. C. Halmius. Si quid mutandum, fort. scribendum οἱ καὶ μέγα κέρδος. ‖ § 7. ἀποφαίνων deleri vult Kayserus in annal. Heid. p. 231. ‖ § 8. ἐν ὑμῖν ἐστι X^K. ‖ § 9. ἀμφοτέρων τῶν Reiskius. Libri art. om. ‖ πειραιέως X^K. ‖ αὖθις Reiskius: αὐτοῖς X: αὐτῶν C. Equidem aut scribi malim αὖ τῆς, i. e. τῆς ὀλιγαρχίας, aut cum Marklando et Bekkero omnino abesse. ‖ ἐπολιόρκουν τοὺς μεθ' αὐτῶν nunc ego de meo correxi („nonnulli e factione optimatium vobiscum

contra Eleusinem egressi oppugnabant eos, qui suae ipsorum factionis erant, i. e. XXXviros eorumque socios“): *ἐπολιορκοῦντο μεθ' αὑτῶν* X^K: *ἐπολιορκοῦντο μεθ' ἑαυτῶν* C: *ἐπολιορκοῦντο μετ'*
εἴ
αὐτῶν vulgo. || § 10. *ἥτις αὐτοῖς* nunc restitui e X, qui *ἥ τις αὐτοῖς* habet: *εἴ τις αὐτοῖς* vulgo. || *ἐγίγνετο ὠφέλεια* X^K: *ἐγίνετο ὠφέλεια* ego in ed. I.: *ὠφέλεια ἐγίνετο* C (Bk.). || *οὕτως*
\- αι
γὰρ X^K: *οὕτω γὰρ* vulgo. || *ποιοῖσθε*] *πο/ῆ*^q— *σθε* (sic, *σθε* novum versum inchoat) X^K: *ποιῆσθε* C. || *δικαιοτάτην τὴν* Rauchenstein. Libri art. om. || § 11. *εὐθύνας δεδωκότες*] *ἢ εὐθύνας* (vel *εὐθύναις*) *ἑαλωκότες* Emperius: *εὐθύνας οὐ δεδωκότες* Marklandus: *ἢ εὐθύνας ὠφληκότες* Kayserus coll. or. 10. § 27. V. Reisk. ad h. l. et Saupp. in ed. Rauchensteinii. || *παρ' ὑμῖν μᾶλλον* X^K. || *οὐκ ἄξιον*] *οὐκ ἄξιον περὶ τῶν τοιούτων* Rauchenst. haud temere. || *ἀποδέχεσθαι* Tayl. (Turr.) Libri *ὑποδέχεσθαι* (Bk.). || § 12. *ἰδίᾳ — δημοσίᾳ* e Stephani sententia dedi: *ἰδία — δημοσία* libri (Bk. Turr.). || *τετριηράρχηκα* ego in observatt. in orat. Att. p. 57. correxi. Libri *ἐτριηράρχησα* (Bk. Turr.). || § 13. *προσταττομένων*] *πραττομένων* X. || *ἐδαπανώμην*] *ἐδαπανῶμεν* X: *ἐδαπάνουν* C. || *συμφορὰ γίνοιτο* praeter C etiam X^K: *συμφ. γένοιτο* vulgo. || *ἀλλὰ* [*καὶ*] *ἐκ*] *καὶ* cum Emperio inclusi. || § 14. *οὔτε τῶν* Markl. et Emperius (Turr.). Libri *οὔτε ἐπὶ τῶν* (Bk.). Cfr. or. 30. § 7. || *οἱ τριάκοντα* (quod scribebatur *οἱ λ'*) Markl. (Turr.): *οἵδε* libri: *οἱ δέκα* Reisk. (Bk.) || *οὕτως ψευδομένους* X^K: *οὕτω ψευδομένους* vulgo. || § 15. *κεχρῆσθαι* Reiskius. Libri *χρῆσθαι*. || § 16. *οὐδ' εἰς — οὐδὲ δίαιταν* X (Bk.): *οὐδ' εἰς — οὔτε δίαιταν* C: *οὔτ' εἰς — οὔτε δίαιταν* Turr. || *ὀργίζεσθε* Ald. Libri *ὀργίζοισθε*. || *ὥστε ἐν ὀλιγ.* X^K: *ὥστ' ἐν ὀλιγ.* vulgo. || § 18. *Ἡγοῦμαι δέ* X^K: *Ἡγοῦμαι δ'* vulgo. || *μηδὲν*] *οὐδὲν* C (Bk.). || *ἐχθροὺς*] *ἐκ τοῦ* X. || *ἐκβάλλοντας* X. || *ἀφῃρημένους*] *ὑφῃρημένους* Sauppius. || *ὑπολειφθήσεται* Dobr. Libri *ἀπολειφθήσεται* (Bk. Turr.). || § 19. *κοινὰ γίγνεσθαι* X^K: *κοινὰ γίνεσθαι* vulgo. || § 20. *ἡγεῖσθαι* C: *ἡγεῖσθε* X, quod ut soloecum nollem receptum a Westerm. || § 21. *κακὸν*] *ἀγαθὸν* X. || § 22. *στασιάζοντας — ἐκκεκηρυγμένους ἐκ τοῦ ἄστεος* Taylorus (Turr. coll. or. 31. § 8., adde or. 12. § 95.). Libri *στασιάζοντας ἐκ τοῦ ἄστεος — ἐκκεκηρυγμένους* (Bk.). Verba *ἐκ τοῦ ἄστεος* expungi maluit Dobr. || *τοὺς δὲ ἄλλους* C: *τοὺς ἄλλους δὲ* X. || *πλείους δὲ ὄντας*] *πλείους / ον̄* X^K (lineam / post *πλείους* positam pro *δὲ* habet Kayserus passim sic *ῃ* scripto): *πλείους δ' ὄντας* C (Bk. Turr.). || *ὑπὲρ ἡμῶν*] *ὑπὲρ ὑμῶν* X. || *κατιέναι* delendum censuit Saupp.: in eandem ego incideram coniecturam. Sed v. Foertsch. observatt. p. 11. || § 23. *οὕτως διακειμένους* X^K: *οὕτω διακειμένους* vulgo. || § 25. *μνησθῆναι*

καὶ nunc e Baiteri coni. dedi: *καὶ* libri om. || § **27.** *οὕτως διετέθητε* X[K] (et quidem puncto post *διετέθητε* posito): *οὕτω διετέθητε* vulgo. || *τοὺς μὲν* X (Turr.): *ὥστε τοὺς μὲν* C (Bk.). || § **28.** *πειραιέως* X[K] bis. || *διεκελεύσαντο* Taylorus: *διελύσαντο* libri. || *ἂν παραμεῖναι* Taylor. in annot. poster. VI. p. 55. ed. Reisk. (Turr.) Libri *ἂν* om. (om. Bk.) || § **29.** *ἡγοῦμαι δὲ* X[K]: *ἡγοῦμαι δ'* vulgo. || § **30.** *πολλὰς δὲ* X[K]: *πολλὰς δ'* vulgo. || *εὐθύνην*] Fort. *εὔθυναν*, v. ad or. 10. § 27. || § **31.** *ὅμως* Reiskius: libri *ὁμοίως*, quod defendebat Funkhaenel. in diurnis antiquariis 1845. suppl. nro. 17. || *οὕτως ῥᾳδίως* X[K]: *οὕτω ῥᾳδίως* vulgo. || § **32.** *καὶ τούτων μὲν*] *ἢ τούτων μὲν* per interrogationem Kayser. in annal. Heid. p. 231., quod § 30. dictum sit *τούτων δ' ἄξιον θαυμάζειν.* Nihilo minus vulg. habere mihi videtur quo defendatur. || *καὶ δέξαιντ' ἂν*] *καὶ δέξαι τ' ἂν* (sic) X[K]. Cum Reiskio ego addi velim *δι' ἑαυτοὺς*. Kayserus in annal. Heidelb. p. 231. coniecit *οἳ καὶ δέξαιντ' ἂν* post Marklandum, qui *οὗτοι καὶ δέξαιντ' ἂν* vel *οὗτοι δέξαιντ' ἄν.* || § **33.** *διὰ τοὺς τῶν ἐκ Πειραιῶς* Turr. (nunc recepi): *τῶν* om. libri. Non infitior tamen me malle *διὰ τοὺς ἐκ Πειραιῶς κινδυνεύσαντας* vel *διὰ τοὺς ἐκ Πειραιῶς* omisso voc. *κινδύνους*, propterea quod oppositum est *δι' ἑτέρους.* || *αὐτοῖς ἐξεῖναι* Sauppius: *αὐτοῖς ἐξ.* Bekk. cum libris. || *δι' ἑτέρους* Taylorus (Turr.): *δι' ἑτέρου* X: *δι' ἑτέρων* C (Bk.). || *τούτους μὲν ἐπιλύσεσθαι*] hanc depravatam scripturam servare malui, quam amplecti Sauppii emendationem *τούτους μὲν ὑποδύσεσθαι*, quam veram non puto. *τούτους μὲν ἐπιλύσασθαι* X: *αὐτοὺς μὲν ἐπιλύσεσθαι* C: *τούτους μὲν ἐπηλυγάσεσθαι* Reisk. (Ruhnken. ad Timaeum v. *ἐπηλυγάζονται* p. 85 sq.): mihi potius tale quid latere videtur quale hoc est *τούτου μὲν* (*τοῦ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται*) *ἀπελαθήσεσθαι* vel *ἐκβληθήσεσθαι* vel *ἐκπεσεῖσθαι.* || *τὸ αὐτὸ πάντες*] hanc quoque scripturam cod. X intactam reliqui, quod mihi de certa emendatione non constitit: *δι' αὐτὸ πάντες* C (Bk.): *τὸ αὐτῶν πάντες* Emperius: *τῷ αὐτῷ πάντες* Baiterus: *τοῦτο ὑποτυποῦντες* Sauppius ap. Rauchenst. (certe oportebat *ὑποτοποῦντες* scribi, ut or. 9. § 4.): *τοιοῦτοί γ' ὄντες* Westermannus: *τοῦτο δείσαντες* Kayserus, quae mihi verisimillima videtur emendatio, ita tamen, ut scribatur *τοῦτ' αὐτὸ δείσαντες.* || *δι' ἄλλων*] nunc malim *δι' ἄλλον*, cfr. § 32. et hac ipsa § *δι' ἑτέρους.* || § **34.** *κατανοῆσαι* C: *κατηγορῆσαι* X. || *αὐτοί τε* Reiskius: *αὐτοὶ δὲ* libri. || § **35.** *περὶ ὑμᾶς* C (Turr.): *περὶ ἡμᾶς* X (Bk.). || *εἰς ὑπο.....*] C lacunam habet paginarum 2½. De X v. Saupp. ep. crit., qui inter hanc et eam quae hic sequitur orationem in X olim orationem nunc plane deperditam *κατὰ νικίδου ἀργίας* fuisse ex indice illi codici praemisso cognovit.

Or. 26. Tit. om. X et cett. codd. || § 1. *δοκιμασέαν* X[K]. || *πο ήσεσθαι* C: *ποιήσασθαι* X. || *ἀμφότερα* habet etiam X[K]

(ἀμφο ^{ρ/}): ἀμφοτέρων C. || § 2. ὑμῖν μεταδοῦναι] ὑμῖν μεταδ. X. || extr. καταγιγνώσκουσιν X^K: καταγινώσκουσιν vulgo. || § 3. ἀκούω μὲν nunc ego de meo emendavi. Libri ἀκούομεν. V. § 16. || ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ κατηγορουμένων διὰ Baiterus: ὑπὲρ ὧν αὐτὸν κατηγοροῦμεν ὧν διὰ X^K (Bk. Turr. omisso altero ὧν): ὑπὲρ ὧν αὐτοῦ κατηγοροῦμεν οὗ διὰ C. || ἀπολογήσασθαι X. || § 4. αὐτῷ ἀναθήματα] αὐτῶν ἀναθ. coni. Reisk. || § 5. extr. μὴ εὐήθεις] ἵνα μὴ εὐήθεις Reisk. || δοκῆτε] δοκεῖτε. (sic) X^K. || § 6. ἀλλὰ ἀνάγκη X^K: ἀλλ' ἀνάγκη vulgo. || ἀδύνατον Taylorus: δυνατὸν X: οὐ δυνατὸν C (Bk. Turr.) || πληρωθῆναι libri (Turr.): κληρωθῆναι Marklandus (Bk.). || § 7. προσδοκῆσαι δεῖ] προσδοκῆσαι X^K (non addito δεῖ): προσδοκᾶτε C (Bk.). V. Foertsch. observatt. p. 29. || δοκιμασθέντα nunc scripsi secundum X^K, qui δοκισθέντα. Scribebatur δοκιμασθέντ'. || ἐξιοῦσαν Vindobon. et Scaliger. Libri ἀξιοῦσαν. || τῷ ἐνιαυτῷ] τῷ ἑαυτοῦ ἐνιαυτῷ coni. Reiskius. || § 8. init. οὐ τοῦτο] οὐ om. X^K, add. Stephanus. || § 9. ἥκιστα περὶ libri (Turr. coll. Bernhardyi synt. Gr. p. 200.): περὶ seclusit Bekkerus. || τῇ πολιτείᾳ seclusit idem. At v. Foertsch. comment. p. 21. || παραλαβόντες Markl. et Emperius (Turr.). Libri προλαβόντες (Bk.). || § 10. εἰ μὲν X (nunc rec.): εἰ μὲν δὴ C (vulgo). || ἐδοκιμάζετο] ἐδοκιμάζετε X, add. C ἅτε βεβουλευκότος. || ἅρμα] τοὔνομα Reiskius, γράμμα Emperius. || νῦν δὲ X (nunc rec.): νυνὶ δὲ C. || μηδὲ βεβουλευκώς om. C. V. Saupp. ep. crit. p. 21. || φανοῖσθε] φανεῖσθε Bekkerus. || § 11. ἐβούλευσεν] ἐβούλευσας X, unde Reisk. effecit ἐβούλευσεν ἄν, recte fortasse. || ταύτην δὲ τὴν ἀρχὴν Markl. et Emperius (Turr.). Libri ταύτης δὲ τῆς ἀρχῆς (Bk.). || κύριος] κύριός τε X. || § 12. καθήκειν] προσήκειν coni. Franzius. || πῶς οἴεσθε] ὡς οἴεσθε X. || δικάζοντα, ὃν] ὃν om. X. || αὐτὸς οὗτος C: αὐτὸς ὢν οὗτος X: αὐτὸς ὢν τοιοῦτος Ald. (Reisk.) || § 13. ἆρ' οὐκ Stephanus. Libri ἄρ' οὖν. || ἡγήσασθαι X. || αὐτῶν αἰτίους ἡγήσεσθαι, ὅταν γένωνται] πάντων αἰτίους ἡγήσεσθαι, ὅσα ἐγένοντο Markl.: πάντων αἰτ. ἡγ. ὅσα γεγένηται Kayserus. Mihi nunc scribendum videtur αὐτῶν αἰτ. ἡγ. ὅταν ταὐτὰ γένωνται (vel γένηται) ἐκείνοις τοῖς χρόνοις. || κἀκεῖνοι X (nunc recepi), ab orphanis enim orator redit ad cives: κἀκεῖνο vulgo. Possis etiam κἂν ἐκεῖνοι. || [Θρασύβουλος] nunc seclusi Kaysero auctore. || Λαοδάμαντα X^K, ut § 14. || τε ἀποδοκιμασθῆναι] γε ἀποδ. X. || ὃς ὅπως C: ὃς om. X. || διάκειται Scaliger. διακεῖσθαι X: διέκειτο C (Bk. Turr.). De toto loco v. Emendatt. Lys. fasc. p. 31 sq. || § 14. τοῦτον δοκιμάσητε nunc ego scripsi (Emendatt. Lys. p. 32.). αὐτὸν δοκιμάσητε libri. || ἀγών Turr.: erat ἀγών. || ἢ σκοπεῖν habet X^K sine ulla correctione. || § 15. init. in X^K est Λεωδάμαντι, ut mox. || καθιστάναι Turr. coll. or. 25. § 3. Libri καθιστάνειν (Bk.). || ὑμῖν δὲ τόνδε

ἀποδοκιμάσαι, δόξετε γὰρ κἀκεῖνον δικαίως ἀποδοκιμάσαι X, praeterquam quod post *δικαίως* additur *ἂν*, quod delevi Dobraeo auctore (Turr.). V. imprimis Saupp. ep. crit. p. 17 sqq.: *καὶ εἰ μὲν τόνδε ἀποδοκιμάσετε, δόξετε κἀκεῖνον δικαίως ἂν ἀποδοκιμάσαι* C (Bk.). || extr. *ἐὰν δὲ μὴ δὲ τόνδε οὐκ ἐκεῖνον* X^K. || § 16. *ἐξαμαρτανόντων*] *ἐξαμαρτόντων* G. A. Hirschigius coll. § 20. || § 18. *τοιούτους τοὺς* Markl. Libri art. om. || *ἐκφυγεῖν* Markl. (Turr.) Libri *ἐκφεύγειν* (Bk.). || a *γεγενημένων* usque ad *οἵας ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ δήμου* (incl.) recentiore atramento litterae restauratae sunt in X^K. || § 19. *ὃ ἄλογον δοκεῖ* Stephanus: *τὸ ἄλογον δοκεῖ* X: *τὸ ἄλογον δοκοῦν* C (Bk. Turr.). V. Emendatt. Lys. fasc. p. 32. || § 20. *πολλὰ* Reisk. Libri *πολλοὺς*. || *τοιαῦτά σοι ἐγὼ* Turr. Libri *τοιαύτας οἵας ἐγὼ* (Bk.). || § 21. *οὔθ' ὡς ὁ πατὴρ* habet X^K (non *οὐδ'*), at deinceps *οὐδ' ὡς οἱ πρόγονοι*. || § 22. *πᾶν γὰρ*] *πάντα γὰρ* X. || § 23. *ἡμᾶς* X (nunc rec. cum West.): *ὑμᾶς* C. || § 24. *τοῦτο*] Malim *τοσοῦτο*. || *ἑκατέρῳ* Reisk. (Turr.) Libri *ἑκατέρων* (Bk.).

τ

Or. 27. Inscr. *κατὰ ἐπικρά καὶ τῶν συμπρεσβευτῶν ἐπίλογος ὡς θεόδωρος* (ut genetivi forma incerta sit) X^K. || § 1. *ἐπιλείψει* Reiskius (Turr.). Libri *ὑπολείψει* (Bk.). || § 2. *ἧττον τοσοῦτον*] *τοσοῦτον* om. C (om. Bk.). || *πλῆθος....*] Punctis aliquid deesse mihi videri significavi. Confirmat lacunae suspicionem X^K, qui *πλῆθος* et eandem notam in mg. habet: *πλῆθος τῶν κινδύνων* Franzius: *βλάβος* Reiskius: *ἔχθος* sensui aptum fore putat Sauppius. || *ὑμῖν*] *ἡμῖν* X. || *γίνεται* X^K: *γίγνεται* vulgo. || *ὁπόταν* scripsi pro *ὁπότε ἂν*. || § 3. *τὴν πόλιν* Marklandus. Libri *τῇ πόλει* (Bk. Turr.). || *καταστάντες*] *κατασταθέντες* G. A. Hirschig. || § 4. *Ὀνομάσαντος*] *Ὀνοσάνδρου* vel *Ὀνομακρίτου* Reiskius: *Ὀνομακλέους* Franzius. Rerum memoriae convenerit *Τιμαγόρου* (Athen. VI. p. 251. Dem. de f. Legat. § 137.) || *τούτου δὲ*] *τούτε δὲ* X^K. || *ἀπεψηφίσασθε*] *ἀποψηφίσασθαι* X, quod nisi concinnitas obstaret, defendi posset. || *ἁπάντων*] *ἀμφοῖν* Schottus, quod aut ipsum aut simpliciter *αὐτῶν* malim. || *ἀλλ' αὐτοὶ* C, *αὗτοὶ* X. || § 5. *τότε πάντες*] *τοὺς πάντας* X. || § 6. *ἔχουσι* Dobraeus. Libri *ἕξουσι* (Bk. Turr.). || *ὀφθῶσιν*] *ληφθῶσιν* G. A. Hirschig. || *ἀδικημάτων*] *λημμάτων* idem. Franzius comparat Plat. Civit. II. p. 365. extr. || § 8. *αὐτοῖς κρίσιν* C: *αὐτοὺς κρίσιν* X. || *δεδωκέναι*] Kayserus addit *δοκεῖν*, probabiliter. || § 9. *οὐ δὲ ταῦτα* X^K. || § 10. *εἰσφορὰς* Reiskius (Turr.): *εἰσφορὰν* libri (Bk.). || § 11. *ὑμεῖς* C: *ὑμῖν* X. || *ἔστιν ὅτε*] Fort. *ἔστι μὲν ὅτε*. || § 12. *οἱ ἀδικούμενοι* Contius et Brunckius ad Soph. Antig. 260. Libri art. om. || *ἐξαιτεῖσθαι* libri Reiskiani: *ἐξαιτεῖσθε* X: *ἐξαιτήσονται* C (Bk. Turr.). Nisi statuere velis e superiore verbo *ποιήσουσιν* infinitivum *ἐξαιτεῖσθαι* pendere, pro

illo aut ἐπιχειρήσουσιν vel ζητήσουσιν substituendum aut tale verbum alicubi excidisse putandum erit. Totum locum sic refingendum esse existimat Kayserus: εἰθισμένοι οἱ δημόται καὶ φίλοι καὶ κλαίοντες ἐξαιτήσονται αὐτοὺς κ. τ. λ. || § 13. ἀποδείξαντες X^K. || οὕτως πείθειν X^K: οὕτω πείθειν vulgo. || ὥστ' Turr.: ὥστε Marklandus (Bk.): ἴσως τ' X: καὶ ἴσως C. || § 14. δεήσεσθαι] δεήσασθαι Emperius, quam formam Graecis inauditam recepit Westermannus, rectius δεηθῆναι Kayserus, sed neque ex hac forma δεήσεσθαι natum esse verisimile est, et ea quae antecedunt ἔτι δὲ τοὺς αὐτοὺς ἡγεῖσθαι χρὴ labem contraxisse puto. || τὰ ὑμέτερα] Libri art. om. || ὑμᾶς αὐτόγε X^K. || § 15. εἰ ὑμεῖς παρὰ X^K. || § 16. τιμήσατε Stephanus. Libri τιμωρήσατε.

Or. 28. § 1. αὐτῷ πολλάκις] Nunc malim αὐτῷ οὐδὲ πολλάκις. || § 3. ἐπὶ ante τοῖς τοιούτοις delebat G. A. Hirschig. || § 4. πάντας] πάντας ἂν Cobetus. Marklandus voluerat ἔγωγ' ἂν πάντας. || § 5. καὶ ἐπειδὴ Stephanus. Libri ἐπειδὴ καί. || § 6. ἐπειδὴ δὲ τάχιστα X^K. || ἐνέπληντο Cobetus coll. Aristoph. vesp. 1304 sq. Libri ἐνεπέπληντο (Bk. Turr.). || τῶν ὑμετέρων] τῶν om. XC. || § 7. ἅμα Reiskius. Libri ἀλλά. || ὑφήρηνται Reiskius (Turr.). Libri ἀφήρηνται. || καθιστάναι Turr. Libri καθιστάνειν (Bk.). || οὕτως γὰρ X^K: οὕτω γὰρ vulgo. || τὸν νοῦν ἡμᾶς X^K. || ἕξειν] ἄξειν Cobetus. V. Benseler. ad Isocr. Areop. p. 93. || § 8. οὕτως τελευτήσας X^K: οὕτω τελευτήσας vulgo. || ἤδη τί δοκουν^τ· (sic) X^K. || § 9. τῶν χρημάτων] τῶν om. XC. || παρὰ τῶν ἐχθρῶν] παρὰ τῶν προέδρων ego conieci in Observatt. in orat. Atticos p. 39., quod etiam nunc verum puto. || διαφθείρειν X (Turr.): διαφθείροντας C (Bk.). V. Sauppii ep. crit. p. 21 sq. || § 10. ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι nunc edidi cum Schotto: ὦ ἄνδρες δικασταί libri (vulgo). || § 11. ὅστις libri (Turr.): ὅτι ὅστις Stephanus (Bk.). V. Foertsch. observatt. p. 54. Sauppii ep. crit. p. 23. || § 12. ἁλικαρνασοῦ praeter C etiam X^K. || οὐ τὴν αὐτὴν nunc Sauppio auctore (ep. crit. p. 22.) scripsi: τοιαύτην libri (Bk.): οὐ τοιαύτην Ald. (Turr. et ego in I.) || ἀλλ' ὅσοι X (Turr.): ὅσοι C (Bk.). || § 13. ἰσχύειν Marklandus (Turr.). Libri ἴσχειν (Bk.). || εἶναι πολείτας X^K. || ὑπόλογον Stephanus. Libri ὑπὸ λόγον. || § 14. ποιήσειαν ego de meo. Libri ποιήσαιεν (Bk. Turr.). || ὑμᾶς αὐτοὺς X^K. || ποιήσωσι libri (Turr.): ποιήσουσι Marklandus (Bk.). || § 15. ὅτε γὰρ ἡγησάμεθα Reiskius et Kayserus coniecerunt, ἐπάσχομεν solus Kayserus. Vulg. tamen defendi potest: „Quotiescumque opinamur salutem nos consequutos, graviora patimur," ut sententia generalis sit. || καὶ τοὺς ὑμετ. — ποιήσετε post βουλεύεσθε § 16. poni voluit Bekkerus. Sed v. nos in Schneidewini Philol. V. p. 359 sqq. || § 16. habet αὐτῶν X^K. || § 17. καὶ οἱ Ἁλικαρν. Reisk. Libri

art. om. (om. Bk. Turr.) Ceterum ἁλικαρνασεῖς praeter C etiam X^K. || αὐτοῖς scripsi cum Sauppio. || τὴν δίκην] δίκην C (Bk.).

Or. 29. § 2. ποῖ χρὴ] ποῦ χρὴ X. || πῇ ζητῆσαι] ποῖ ζητ. XC. || § 3. πωλητὴν Dobraeus et Emperius (Turr.). Libri πολιτῶν (Bk.). || τριήραρχον αὐτὸν] αὐτὸν om. C (om. Bk.). || § 4. οἱ μὲν τὰς] Reiskius voluerat οἱ μὲν τὰς μεγίστας. V. Foertsch. observatt. p. 54 sq. || § 5. προσήκειν X (Turr.): προσήκει C (Bk.). || δεδόχθαι Markl. et Emperius. Libri δέδοκται (Bk. Turr.). Baiterus abesse vult. || § 6. περὶ Ἐργοκλέους nunc e X restitui: παρ' Ἐργοκλέους C (vulgo). || μεσεγγυηθέντη (sic) X^K. || [καὶ μὴ κατηγορεῖν] inclusi Dobraeo auctore ut cum verbis proxime sequentibus pugnantia. || ἐπειδὴ] ἐπειδὰν X^K, sicut C. || βουλομένων Taylorus. Libri βουλομένην (Bk. Turr.). || μηνύειν libri (Turr.): μηνύσειν Stephanus (Bk.). V. Foertsch. observatt. p. 56. || § 7. τριηραρχίαν nunc correxi cum Tayloro coll. § 4. Libri τριήραρχον (vulgo). || § 8. οὐδὲν γὰρ] Planius erat οὗτος γὰρ οὐδὲν. || καὶ πολλῷ πλεῖον αὐτῷ τούτων ego nunc de meo emendavi: καὶ πολλῶ πλεῖον δ' αὐτῶ τούτων X^K (nisi forte latet πλείονα αὐτῷ): καὶ πολλῷ πλείον' αὐτῷ τούτων Ald., κ. π. πλείω αὐτῷ τούτων Bekkerus (vulgo). || § 9. καὶ γὰρ δὴ δεινὸν ἂν Cobetus, perinde ac § 11. (Emendatt. Lys. fasc. p. 27.) Utrobique libri καὶ γὰρ ἂν καὶ δεινὸν (Bk. Turr.). || ὑμέτερα αὐτῶν X^K: ὑμέτερ' αὐτῶν vulgo. || § 10. κακονοοῦντες] κακόνοι ὄντες Cobetus. Cfr. or. 13. § 13. || § 11. τῆς αὑτοῦ Turr.: τῆς αὐτοῦ cett. || § 12. εἴησαν] οἳ ἦσαν X. || πειραιέως X. || § 13. οὓς ἐὰν λαμβ. X^K.

Or. 30. § 1. τινὲς εἰς κρίσιν X^K: τινες εἰς κρ. Bekk. || ἠξίω] ἄξιον C (Bk.). || § 2. οἷα τὴν πόλιν libri, etiam X^K (Turr.): ὅσα τὴν πόλιν Bekk. cum Ald. || τοὺς Σόλωνος Reisk. Libri τοῦ Σόλωνος. V. nos ad or. 12. § 64. || αὐτὸν habet h. l. X^K. || ἑξέτη Taylorus. Libri ἓξ ἔτη. || § 3. τεταμιευμεθα] ἐταμιευόμεθα Kayserus in annal. Heid. p. 232., recte fortasse. Contra Coraes ad Isocr. II. p. 200. perfecto hoc servato paullo post παρέχονται scribi vult. || § 4. ἔπειτα διωρισμένον Ald.: ἐπὶ τὰ διωρισμένα X: ἔπειτα διωρισμένα C. || ἀναγράφειν, αὑτὸν ἁπάντων κύριον ἐποιήσατο Aldus (Turr.): ἀναγράφειν αὐτὸν. ἁπάντων κύριον ἐποιήσατε X^K: ἀναγράφειν, αὐτὸν ἁπάντων κύριον ἐποίησεν C (Bk.). || καὶ ὅσα.... διαχειρίσας Turr. post Reiskium, qui recte coni. καὶ ὅσα οὐδεὶς ἄλλος διαχειρίσας. X habet καὶ ὅσα χειρίσας, C autem καὶ τοσαῦτα χειρίσας, unde Bekkerus καὶ τοσαῦτα διαχειρίσας. || § 6. ἁπάντων γε αὐτῶν τὴν Turr.: ἁπάντων Γ αὐ (sic, una littera deleta) τὴν X^K: ἁπάντων τὴν C (Bk.): ἁπάντων αὐτῶν τὴν Franzius. Particula γε sane in illa editorum Turr. emendatione incommode posita. ἁπάντων ἀθρόων τὴν Marklandus: ἁπάντων συλλήβδην τὴν Kayserus in annal. Heid.

p. 232. Ego nunc coniicio *ἁπάντων ἐνταῦθα τὴν* vel *ἁπάντων ἐν ταὐτῷ τὴν.* || *ποιήσασθε* libri (nunc rec.): *ποιήσασθαι* Markl. (vulgo.) || § 7. *τότε δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τούτῳ* Vindob. (Turr.): *τότε δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τότε* X: *ἐγὼ δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τότε* C (Bk.). || *τετρακοσίων* Taylorus, sicut infra etiam. Libri *τριακοσίων.* || *ἐνθυμεῖσθε· τούτων* Sauppius: *ἐνθυμεῖσθε τῶν* X: *ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἐκ τῶν* (Bk.). Non tamen diffiteor mihi magis placere vel Marklandi illud *ἐνθυμ. τῶν τοιαῦτα λεγόντων ἐὰν ἀκούσητε* vel Westermanni *ἐνθυμ. ὅτι εἰ ἀκροᾶσθε* (vel *ἀνέχεσθε*) *τῶν τοιαῦτα λεγ.* || *τετρακοσίων πλεῖον ἢ χίλιοι* X, nisi quod *τετρακοσίων* a Tayloro pro *τριακοσίων* correctum est (Turr.): *πλεῖον ἢ χίλιοι τῶν τριακοσίων* C (Bk. praeterquam quod *τετρακοσίων* scripsit). || § 8. *πεντακισχιλίων* nunc Tayloro auctore cum Rauch. edidi: *τριακοσίων* X^{K}: *τρισχιλίων* vulgo. || § 9. *οἶμαι — νομίζω*] *οἶμαι — νομίζων* X. *νομίζω* seclusit Rauch., at ne sic quidem locum persanatum puto. Kayserus ad sententiam recte videtur coniecisse *οἶμαι, θαυμαστόν ἐστιν ὑμᾶς Νικόμαχον* vel *Νικόμαχον ὑμᾶς.* Nunc vero mihi simplicissima emendatio haec videtur *οἶμαι — νομίζειν Νικόμαχον ἑτέροις ὡς ἀδικοῦσι μνησικακεῖν ἄξιον, ὃν ἐγώ.* || *ὡς ἀδικοῦσι* nunc ex emendatione Kayseri scripsi: *ἀδίκως* X^{K}: *ἀδίκοις* cett. In ed. I. pro insiticio habui assentientemque nactus sum Rauchensteinium. || § 10. *καὶ οὐ τὰ* Reiskius. Libri *οὐ* om. || *Κηφισιεὺς* Palmerius: *Κηφισεὺς* XC. || *δείσαντας* X^{K}. || § 11. *Νικομαχίδην*] *Νικόμαχον* Palmerius. Sed v. Hemsterhus. ad Luciani Tim. 44. Foertsch. comment. p. 34. Schoemann. ad Isaeum p. 344. C. Fr. Hermann. Abhandlungen p. 47. n. 14. || § 12. *Χρέμων* Schottus (Turr. coll. § 14.). Libri *Κλεοφῶν* (Bk.). || § 13. *ὁπόσοι ἡμῶν* X^{K} (sed fuit *ὑμῶν*). || *ἴσως τίς ἦν* X^{K}. || § 14. *στρομαιχίδης* praeter C habet etiam X^{K}. || § 15. *καὶ τῆς εὐνοίας*] *καὶ* particulam quibus in ed. I. incluseram uncis nunc rursus liberavi. ||
τ υ
συγκαλεσάντων X. || § 16. *οὐδένα* X (Turr.): *οὐδὲν* C (Bk.). || *τούτου* Sauppius coll. Dem. or. 25. § 66. Dinarcho ap. Harpocr. v. *ὑπόλογος.* V. Saupp. ep. crit. p. 23.: *τουτ* X^{K} (qui *αὐτῷ τουτ ὑπολύγον*): *τοῦτο* C (Bk.). || *μέρος τί* X^{K}. || § 17. *στηλῶν* Taylorus: *εὔπλων* X: *ὅπλων* C. || § 18. *χρὴ μανθάνειν* Turr.: *μανθάνειν χρὴ* C (Bk.): *μανθάνειν* X. || *ὥστε ἄξιον* X^{K}: *ὥστ' ἄξιον* vulgo. || *παρέδοσαν, ὥστε ἄξιον ἡμῖν τὰς*] *παρέδοσαν ἡμῖν, ὥστ' ἄξιον τὰς* Reiskius et Baiterus, quorum coniecturam expressit Rauchenst. || *τῆς τύχης ἕνεκα*] *τῆς γε τύχης ἕνεκα* G. A. Hirschig. coll. or. 31. § 29. Vel hoc vel *ἀλλὰ τῆς τύχης ἕνεκα* ego quoque conieceram. Sed v. ad or. 10. § 15. || § 19. [*ἔπειτα*] nunc cum Rauch. seclusi. *ἔπειτ ἃ* X^{K}. Westerm. coni. *ἐπεὶ ταῦτα μᾶλλον.* || *ἔτι δὲ*] *ἔπειτα* Kayserus in annal. Heid. p. 232., *ἔπειτα δὲ* Bergkius, qui in annal. philol. et paedag.

Lips. 1852. 4. p. 392. locum sic constituit ἐπεὶ τὰ μάλιστα συμφέρει τῇ πόλει, ἔπειτα δὲ ἃ ὁ δῆμος ἐψηφίσατο, εἰ δυνήσ. δαπανᾷν. || προσιόντων et infra προσιόντα Reiskius. Libri προσόντων et προσόντα. || § 20. ἱκανὰ ἦν ἃ nunc e Marklandi emendatione cum Bekk. rescripsi: ἱκανὰ εἶναι libri (Turr. et ego in l.). || § 21. καίτοι οὗτος Reiskius (nunc recepi. Turr.): καὶ τούτοις libri (Bk.): κᾆτα οὗτος Jacobs. in Athen. p. 320. et Rauch.: κᾆθ' Cobetus: κἀπὶ τούτοις ego post Markl. in ed. I. || καὶ εἰ] εἰ δὲ C (Bk.). || ὑμῖν] ἡμῖν X. || § 22. σύλας (pignora) ego nunc de meo emendavi: σύλα X^{K}: σῦλα vulgo. || δύο τάλαντα] Nisi amplius duo talenta mutuo sumserant Athenienses, scribendum videtur τὰ δύο τάλαντα. V. die oligarchische Umwälzung zu Athen p. 123. n. 20. || καὶ τὰ τείχη] καὶ om. X. || ἡ βουλεύουσα] ἡ ἀεὶ βουλεύουσα Sluiterus, recte. || τὰ πονηρότατα Reisk. Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || § 23. καθιστᾶσι Reiskius. Libri καθιστῶσι. || προσέχουσι] γὰρ add. Marklandus, δὲ Sauppius: illud malim. || αὐτῷ τιμήσ. Reiskius: αὐτῶν τιμήσ. Vidob.: αὐτὸν τιμήσ. cett. || § 26. ἀλλὰ ὅτε X^{K}: ἀλλ' ὅτε vulgo. || χρήματα C: χρήμασι X. || ἀλλὰ τῶν] ἀλλὰ καὶ τῶν Cobetus. Sed v. Schoemann. ad Isaeum p. 334. || § 27. πεπράσθαι X^{K}. || § 28. αὐτοῖς libri (Turr.). V. Emperii observatt. p. 45. et nostra in Vindicc. Lys. p. 106.: αὐτοὺς Marklandus (Bk.). || § 29. δεινότατον·] δεινότατον, ὅτι C (Bk.). || οὐ προσήκει] οὐδὲν προσήκει Reiskius. || § 30. ὑπὸ τούτων C: ὑπὸ τῶν X. || § 32. ζητήσουσι [πείθειν] scripsi e sententia Franzii et Turr.: ζητήσουσι X (Turr.): ζητοῦσι C (Bk.), uterque sine πείθειν: αἰτήσουσι Foertschius (West.). || § 33. ὥσπερ ἂν τούτους nunc e libris restitui: ἂν enim cum σώζοντας iungendum, quod prope necessarium erat, ne deprecatores illi vere Nicomachum servaturi esse viderentur: ὥσπερ καὶ τούτους Turr., ὥσπερ δὴ τούτους Cobetus, ὥσπερ αὐτοὺς τούτους ego in ed. I. (Emendatt. Lys. fasc. p. 26.) || ἐπὰν] ἐπ' ἂν X^{K}. || οὔτε Νικόμαχος οὔτε τῶν seclusit Dobraeus. Nomen Νικόμαχος suspectum. Ego in Vindicc. Lys. p. 107. conieci οὔτε Τισαμενὸς οὔτε τῶν vel τῶν ὑπὲρ Νικομάχου. || § 35. τοίνυν] οὖν C (Bk.). || ἀξιούμενοι] ἐξαιτούμενοι Sauppius. V. Koen. ad Gregor. Cor. p. 157. Bekkeri anecd. p. 80. || παρακαλοῦμεν ὑμᾶς dedi e coni. Turr. Libri ὑμᾶς om. Marklandus voluerat ὑμᾶς παρακαλοῦμεν. || καὶ μὴ πρὸ nunc e Marklandi coni. scripsi: καὶ om. libri (om. vulgo). || ὑμετέραν νομοθεσίαν] ἡμετέραν νουθεσίαν X.

Or. 31. § 1. excidit littera initialis in X^{K}. || βουλευτήριον Bekkerus. Libri δικαστήριον. || συμβουλεύσειν X^{K} (Turr.): συμβουλεύειν Bekk. || § 2. ἔνεστί τε libri (Turr.): ἔνεστι δὲ Bekk. || τινὰ οἶδε X^{K}. || § 3. ἐγώ τε Marklandus. Libri ἔγωγε. || διατοῦτο X^{K}, ut § 25. || ὅ τι ἱκανῶς X^{K}, nisi quod ὅτι legitur (Turr.): εἴ τι ἱκ. Bekk. || § 4. εἰσι τῷ λόγῳ, ἀποφῆναι ego de

meo. Libri art. om., editi distinguunt εἰσι, λόγῳ ἀποφῆναι. Reiskius εἰσι λέγειν. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 35 sq. Etiam X[K] post λόγῳ virgulam habet. Praeterea nunc ἀποφῆναι ἂν scribendum suspicor. || ἐξ ὧν — ὑπολίπω nunc auctore G. A. Hirschigio cum Rauch. scripsi. Libri ἐξ ὧν — ὑπολίπωμαι. Emperius ἐξ deleri voluit. || § 6. μετέχουσι· X[K]: μετέχουσιν· vulgo. || καὶ γὰρ οἳ] καὶ γὰρ X[K] sine οἳ, quod Steph. add.: ὅσοι δὲ C (Bk. Turr.). || πατρὶς αὐτοῖς ἐστιν X[K] (Turr.): πατρίς ἐστιν αὐτοῖς C (Bk.). || § 6. extr. πατρίδα ἑαυτοῖς praeter C etiam X[K] (non αὐτοῖς), et sic dedi. || § 8. κατὰ τοῦτο] κατὰ τοσοῦτον C (Bk.). || οἳ δ' εἰς X[K]. || τὰ ἐναντία] τἀναντία C (Bk.). || § 9. ἐνθάδε] „immo ἐνθένδε“ Bekk. || τούτων τί X[K]. || κατειργασμένοις C et Reiskius: κατεργασαμένῳ X, unde nisi proverbialis loquutio esset ἐπ' ἐξειργασμένοις (Steph. thes. v. ἐξεργάζομαι p. 1283. ed. Didot.), corrigerem κατειργασμένῳ. || παρασχεῖν nunc restitui e X: παρέσχε vulgo. Cfr. or. 6. § 42 ἕξει ὅ τι λέγειν. Hermann. de part. ἄν p. 130. || § 10. καίτοιγε ego de meo: καὶ γὰρ libri: καίτοι Bekkerus (Turr.). Cfr. or. 1. § 42. or. 8. § 11. or. 11. § 7, ubi καίγε in codd. est pro καίτοιγε. || § 11. γνώμῃ τοῦτο] τοῦτο γνώμῃ C (Bk.). || τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων] τῶν ταῦτ' ἠδικηκότων G. A. Hirschig. Sed v. Markl. in ed. Reisk. p. 476. || § 12. ἢν ταλαιπωρεῖν Taylorus. Libri ἢ ταλαιπωρεῖ. || ὁρᾶται X[K]. || § 13. ὅς οὔ τι Sauppius in ep. crit. p. 103. (ὅς οὐ iam Marklandus, ὅς οὐχὶ Bremius voluerat): οὔτ' εἰ libri. οὐ γὰρ Reisk. (Bk. Turr.) || φαίη δ' ἂν ταῦτα καὶ αὐτὸς ἐλεγχόμενος nunc ego emendavi post Kayserum, qui φήσει δὲ αὐτὸς ταῦτα ἐλεγχόμενος coniecit. φυγὰς κατὰ ταὐτὰ καὶ αὐτὸς γενόμενος Westermannus (Rauch.), in qua coniectura κατὰ ταὐτὰ ab h. l. aliena sunt: φημὶ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς παραγενόμενος Sluiterus et Sauppius: φῇ δὲ καὶ ταῦτα καὶ αὐτὸς γενόμενος X: καὶ ταῦτα, ὥς φησί, καὶ ἀστὸς γενόμενος C. || § 14. μέντοι τί X[K]. || § 15. εἰσενεγκεῖν] εἰσενέγκειεν Reiskius. || § 16. ἐνθάδ' Ald.: ἔνθα X, om. C. || ἐλέγχειν αὐτόν.] In ed. I. puncta apposueram, quibus probationem ipsam excidisse indicarem. || Μαρτυρία τῶν αἱρεθέντων μετὰ Διοτίμου e notis cod. X eruit Sauppius ep. crit. p. 81. (μαρτυρία τῶν αἱρεθέντων μετὰ διο X[K] in mg.) Bekkerus notis illis non recte intellectis dedit Μαρτυρία τῶν περὶ Διότιμον (Turr.): C habet Μάρτυρες. || § 17. ὠφελήσει — κερδανεῖ C: ὠφελήσοι — κερδαίνοι X: ὠφελῆσαι — κερδαίνοι Ald. Totum locum sic constituit Cobetus: οὐχ ὅπως ὠφέλησε τὴν πόλιν ἐν τοιούτῳ καιρῷ καὶ ἀπορίᾳ καταστᾶσαν ἀλλὰ καὶ κερδαίνειν — παρεσκευάσατο. V. or. 33. § 3. || ὁρώμενος X. || § 18. οἳ νῦν αὐτὸν] οἳ νῦν αὐτῷ Reiskius et Cobetus. „Sed v. Antiph. or. 1. § 11. or. 2. α. § 2. or. 3. γ. § 6. Dem. Mid. § 107. c. Pantaen. § 59.“ Turr. Adde Eur. Androm. 735. Maetzner. ad Antiph. p. 128. || § 19. τό τε, ἀφελόμενον X[K]. || § 20. οἶδα

Taylorus: ἤδη X: οἶμαι C. || δίκαιον εἶναι nunc ex Emperii emendatione reposui pro ἱκανὸν εἶναι, quod non usurpatur illo modo ab Atticis scriptoribus. || ὁποῖός τις ἦν — αὐτὴν X^K. || § 21. ἑαυτῆς] αὐτῆς C (Bk.). || παραλιποῦσα] παραλείπουσα Vindob., quod nunc placet, siquidem illa mulier Antiphani tres minas adhuc viva tradidit. || ἄρα δῆλον X^K. || ἂν ποιήσοντα] ἂν delebat Dobraeus. Sed cfr. quae conferri iubent Turr. eorundem annot. ad Lycurgum p. 131. et 270. Adde Frankii Quaestiones Aeschin. (Fuldae 1841.) p. 11. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 155. Baeumlein. de modis Graecis p. 358 sq. || § 22. μικρὰ nunc ex Emperii emendatione scripsi pro vulg. μηδ'. || § 23. extr. spatio relicto titulus non legitur in mg. X^K. || § 24. Τί οὖν libri: Τί ἂν οὖν Bekk. (Turr.) Sed v. Hermann. de part. ἄν p. 157 sqq. Bernhardy synt. Gr. p. 411., interpretes ad Lycurgum § 144., imprimis Maetzner. p. 326. || περὶ τὴν πατρίδα] περὶ delebat Cobetus. || τότε κακὸν Venetus Taylori et C: τότε ἀγαθὸν X^K. || ἤδη — ἤδη] Prius ἤδη ego in ed. I. pro insiticio habui, πάλαι Cobetus substitui voluit, pro altero νῦν δὴ maluit Westermannus: in iterato vero vocabulo acumen quoddam quaesitum inesse intellexit Rauchensteinius. || τετιμήσεται] τιμήσεται Cobet. || § 25. τοὺς πονηροὺς vir celeberrimus apud Taylorum: τοῖς πονηροῖς libri. || § 26. οὐχ ὅπως μὴ τιμωρηθήσεται . . . . . nunc Reiskio auctore edidi: μὴ om. libri. Ceterum desunt nonnulla. Sluiterus addidit ἀλλὰ καὶ βουλεύειν, Marklandus ἀλλ' ὅπως τιμηθήσεται, Rauchensteinius ἀλλ' ὅπως τιμήσεται. || δικαίως γ' ἂν nunc e libris revocavi (τ' X pro γ'): δίκαιός γ' ἂν ἦν scripsi cum Cobeto in ed I. || ὅστις] Ne quis εἴ τις requirat, cfr. or. 4. § 41. Aristoph. equit. 1275. Bernhardy synt. Gr. p. 291 sq. Maetzner. ad Antiph. p. 244. || τιμωρίας nunc Dobraeo auctore correxi: ἀπορίας libri (vulgo): ἀτιμίας Kayserus coll. § 29. || ἐκκλησιάζοιτε nunc e Kayseri in annal. Heidelb. p. 231. emendatione scripsi (West.): ἐκκλησιάζεται X (Turr.): ἐκκλησιάζοιτο C (Bk.): ἐκκλησιάζεσθαι in ed. I. dedi, quanquam vel ἀγωνίζεσθαι vel ἐξετάζεσθαι requiri autumavi. Totum locum sic refingendum putat Kayserus l. d. καίτοι δικαίως γ' ἄν, ὅστις — ἐλευθερίαν, οὐ περὶ τοῦ βουλεύειν αὐτόν, ἀλλὰ περὶ τοῦ δουλεύειν καὶ τῆς μεγίστης ἀτιμίας ἐκκλησιάζοιτε. || § 28. οὐ γὰρ δήπου Cobetus. Libri οὐ γὰρ ἂν δήπου (Bk. Turr.). || τοιοῦτόν ποτε] τοιοῦτόν τοτε X^K, τοιοῦτον τότε C. || § 30. διότι ποτε X^K. || ἐδείχθη] tuetur Kayserus vel ἐπεδείχθη scribendum existimat: εἰσήχθη scripsi in ed. I. (Emendatt. Lys. fasc. p. 23.): ἐνομίσθη Dobraeus, ἐτάχθη Sauppius, παρεδείχθη Rauchensteinius. || γίγνεσθαι X^K: γίνεσθαι vulgo. || § 31. καὶ οὕτω συντιμηθῆναι] καὶ οὑτωσί γε τιμηθῆναι coniecit Reiskius: καὶ οὕτως ἀξίων vel καὶ τοιούτων ὄντων τιμηθῆναι Rauchensteinius: τὴν κάθοδον ὑμῖν τιμηθῆναι Kayserus in annal. Heidelb. p. 232. An forte scripsit Lysias διὰ

τούτους (intell. τοὺς κινδύνους) ἂν τιμηθῆναι? || § 32. βουλεύεσθαι] βούλεσθαι X. || extr. ἄλλων γε] ἄλλων τε X, ἄλλων C. || § 33. διαμαχούμενος Marklandus. Libri διαμαχόμενος (Bk. Turr.). || § 34. τούτων αὐτοὺς Reiskius: τούτων αὐτῶν libri. || ὄντες αὐτοὶ] ὄντες αὐτῷ X. || κοινὰ] καινὰ Taylorus, δεινὰ Turr. Verum ἀλλότρια non ad παραδείγματα, sed ad ἐπιτηδεύματα refertur. Planius dixisset καὶ κοινὰ παραδείγματα καὶ — ἀλλότρια. Vulg. tuetur etiam Foertschius observatt. p. 57 sq.

Or. 32. Argumentum prius una cum initio orationis usque ad § 4. τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα legitur in Walzii rhetor. Graec. V. p. 546 sq., alterum in Dionysii Hal. t. V. p. 497 sq., cui totum huius orationis fragmentum debetur. || § 5. et 7. Θρασύλου Turr. Libri Θρασύλλου, quod ego recepissem, nisi or. 21. § 7. propter codicis X ceterorumque auctoritatem Θρασύλου probandum fuisset. Duplex enim λ alibi libri mscr. tuentur. V. Schoemann. ad Isae. p. 354 sq. Lobeck. Patholog. p. 137. || δικαίῳ περὶ Saupp. coll. § 23. (ep. crit. p. 143.), quum codd. AB Grosii habeant καὶ ὥσπερ. Cett. ἑτέρῳ εἰς (Bk.). || § 6. Post τετταράκ. μνᾶς.... Sauppio conferenti § 15. videntur fere haec excidisse: ἐγγείους δὲ δισχιλίους δραχμὰς δεδανεισμένας. || § 8. ἐπιλειπόντων Reisk. (Turr.) Libri ὑπολειπόντων (Bekk. ὑπολιπόντων, unde Emper. p. 48. ἐπιλιπόντων). || § 8. αὐτῇ Tayl. (Turr.) Libri αὐτῆς (Bk.). || § 10. ἕνεκα Dobson. Libri οὕνεκα. V. ad or. 22. § 3. || § 11. πολὺ ἂν εἴη ἔργον ego scripsi, eodem verborum ordine, qui est § 26. Libri πολλὰ ἂν εἴη. Iam Cobet. p. 97. scite voluerat πολὺ ἂν ἔργον εἴη, sed ἔργον facilius ante λέγειν poterat excidere. || ἠντιβόλει] Cobet. p. 97. ἠντεβόλει. || § 12. extr. δὲ αὐτοῖς] ὁ αὐτὸς Emperius. || § 13. ἐξέπλει Tayl. Libri ἐξέλιπε. || παρ' αὐτοῦ παρακαταθήκην Contius (Turr.). Libri vel παρ' αὐτοῦ παρακαθήκην vel παρ' αὐτοῦ καταθήκην (Bk.). || [κατα]λιπεῖν ego post Dobr., qui coni. λιπεῖν. Possis etiam ἐκλιπεῖν, modo ne ἀπολιπεῖν, quod voluit Westermannus. Libri καταλιπεῖν. || § 14. διοικίσει Reisk. (Bk. Turr.) Libri διοικήσει. || Κολλυτοῦ Turr. Libri Κολυττοῦ. Praeter locos a Turr. e C. Inscr. allatos v. G. Kiessling. de Hyperide comment. I. in Lycurgi deperd. or. fragm. p. 157 sq. Frank. ad Aeschin. Timarch. § 41. Maetzner. ad Dinarch. or. I. § 76. || extr. πρὸς αὐτήν nunc Reiskio auctore edidi. Libri πρὸς ταύτην (vulgo). || § 15. ἐγγείους codd. AB Grosii atque etiam Reisk. in var. lect. (Turr.) Libri ἐγγύους (Bk.). || ἅπερ libri (Turr.). Cfr. § 6. Reisk. ἃ παρ' (Bk.). || § 18. πιστεῦσαί τινα] Malim abesse τινα. || § 19. [εἰς ἀλλήλους] nunc ego seclusi, quippe quae Tayloro teste libris mscr. desint: πρὸς ἀλλήλους Emperius (West.). || § 20. ἔχειν Reisk. (Bk. Turr.) Libri ἐλεῖν. || τρέψειε Contius et Dobr. (Turr.) Libri στρέψειε (Bk.). || γναφεῖον Reisk. (Turr.) Libri γναφεῖον ἱμά-

τια (Bekk. ἱμάτια inclus.). || § 21. αὐτῷ Reisk. (Turr.) Libri αὐτῶν (Bk.). || τὸ δὲ τούτοις λελόγισται Reisk. (Turr.) Libri τούτοις λελογίσθαι (Bk.). V. Emendatt. Lys. fasc. p. 32. || ἐφ' ᾧ Sylburg. (Turr.) Libri ἐφ' ὧν (Bk.). || § 22. τῶν παιδίων AB Grosii (Turr.). Cett. τῶν παίδων. || χρημάτων T et B Grosii (Turr.). Cett. τῶν χρημ. (Bk.) || § 24. αὐτοῖς ὀρφανοῖς οὖσι ego de meo. Libri τοῖς ὀρφανοῖς οὖσι (Bk. Turr.). Reisk. voluerat τούτοις ὀρφ. οὖσι. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 23 sq. || αὐτοῦ θυγατριδῶν Helmstad. et regii Taylori (Turr.). Cett. θυγατριδῶν αὐτοῦ (Bk.). V. Saupp. ep. crit. p. 143 sq. || § 25. ὅποι AB Grosii (Turr.). Cett. ὅπῃ (Bk.). || § 26. τὸν Ἀλέξιδος AB Grosii (Turr.). Cett. τοῦ Ἀλέξιδος (Bk.). V. ad or. 12. § 64. || § 29. [τῶν τετταράκοντα μνῶν] add. Markl. Libri om. (om. Bk. Turr.) || ἀπολωλεκὼς] Aut τι ἀπολωλεκὼς scribendum aut cum Reiskio ἀπολωλεκὼς οὐδὲν. || εἰληφὼς] ὠφληκὼς Emperius.

Or. 33. Ex eodem Dionys. Hal. V. p. 520 sqq. R. Cfr. Diodor. Sic. XIV. 109. || § 1. πλούτου AB Grosii (Turr. coll. or. 2. § 80.). Cett. πλούτῳ (Bk.). || § 3. σοφιστῶν λίαν ἀχρήστων Markl. (Bk. Turr.) Libri σοφῶν τῶν λίαν χρηστῶν. || πολλὰ μὲν αὐτῆς] G. A. Hirschigius coniecit πολλὰ μὲν μέρη αὐτῆς. || § 4. τῶν αὐτῶν] τῶν ἀτυχούντων Marklandus, ἀτυχούντων Westermannus, τῶν εὖ νοούντων Sauppius, τῶν τἀναντία Dobraeus, τῶν ἐναντίον Dryander de Antiphonte p. 66. Mihi nunc scribendum videtur πονούντων vel τῶν πονούντων. || § 5. αὐτὸς] Sauppius malit οὗτος. || § 7. καιομένην] κακουμένην Dobraeus. || οὐκ ἀδίκως καὶ — καὶ „qui principes sunt Graecorum non iniuria (sive: idque iure) quum propter virtutem sibi insitam tum propter rerum bellicarum scientiam" (v. Emendatt. Lys. fasc. p. 8. nota): quod moneo G. A. Hirschigii caussa, qui coniecit οὐκ ἀδίκως ἀλλά. || διὰ τὴν τῶν πρὸς Reiskius. Libri διὰ τὴν πρὸς (Bk. Turr.): διὰ τὴν περὶ Westerm. post Reiskium ad Dionys. Hal. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 8. || § 9. οὐκ ἂν ἐνορῶν] οὐκ ἂν ἀγανακτήσειεν ὁρῶν Baiterus: οὐκ ἀνιᾶται ὁρῶν Dobraeus.

Or. 34. Et Ὑπόθεσις et ipsum orationis fragmentum debetur eidem Dionys. Hal. V. p. 525 sqq. In Ὑποθ. τοῖς γῆν scripsi cum Baitero pro τοῖς τὴν γῆν coll. § 4. || § 1. δὶς ἤδη Dobr. (Turr.) Libri διὸ δὴ (Bk.). || § 2. ἐστὲ Markl. et Emper. (Turr.) Libri εἰσὶν (Bk.). || § 3. [οὔτε οὐσίᾳ] add. Saupp. coll. or. 18. § 6. Libri om. (om. Bk.) Stephan. addebat οὔτε ἡλικίᾳ, Markl. οὔτε πλούτῳ. || ἐκεκτήμεθα scripsi cum Emperio p. 46., quae forma plusquamperfecti sola est Lysiaca. Cfr. (or. 2. § 17. extr.) or. 19. § 27. or. 24. § 11. or. 31. § 14. fragm. 78. AB Grosii et Ald. ἐκτήμεθα (Turr.). Cett. ἐκτησάμεθα (Bk.). || οὐχ ὅπως Stephan. (Turr.) Libri οὐχ οὕτως (Bk.). || Ἀθηναίων

τινὰ ἀπώσομεν Turr. Libri ἵνα Ἀθηναίων τινὰ ποιήσομεν. || ἀπολοῦμεν libri. ἀπελῶμεν cum Reiskio Bekkerus. || § 4. πείθησθε Sluiter. (Turr.) Libri πειθώμεθα (Bk.). || [κἂν] add. Franz. Libri om. (om. Bk.) Reisk. add. solum ἐν (add. Turr.). || οὐ τοὺς γῆν Markl. (Turr.) Libri καὶ οὐ τοὺς γ. || § 6. εἶτα τοιούτων Baiter. Libri εἶτα τοῖς τῶν (Bk. Turr.). Sluiter. voluerat εἶτα τούτων. || ἐρωτῶσι Markl. (Turr.) Libri ἐρῶσι (Bk.). || § 7. μὲν πείθω] Nunc coniicio μὴ πειθώμεθα: „nisi illis (Lacedaemoniis) obtemperamus." || τὸν κίνδυνον] Articulum nunc ego de meo adieci. || καὶ Ἀργείους] καὶ nunc ego de meo adieci. || § 8. τούτους οὐ καταδουλ. Reisk. (Turr.) Libri οὐ om. (om. Bk.) || [ἧττον] add. Reisk. et Emper. p. 46. (Turr.) Libri om. (om. Bk.) || § 9. ὦ Ἀθηναῖοι AB Grosii (Turr.). Cett. ὦ ἄνδρες (Bk.). || ἡμῖν λέλειπται AB Grosii (Turr.). Cett. ἡμῶν λέλ. (Bk.) ἡμῖν μόνη λέλ. Reiskius, qui et supra μιᾷ μάχῃ coniecit, haud temere. || § 10. ἀλλὰ γὰρ Reisk. (Bk. Turr.) Libri γὰρ om. || καὶ ἐλπίζοντας] Immo ἐλπίζοντας δὲ. || ἐλπίζ. τὸ Tayl. (Turr.) Libri ἐλπίζ. ἐπὶ τὸ (Bk.). Sluiter. ἐλπίζοντας ἔτι τὸ (probante Franzio), postremo Westermannus κατελπίζοντας δ' ἔτι, sed illud verbum non videtur Lysiae aetatis fuisse. || § 11. οὐκ οὖν ego scripsi. Bk. et Turr. οὐκοῦν.

FRAGMENTA.

Non omnia Lysiae fragmenta, quotquot reperta sunt, in mea editione repetenda curavi, sed singulis verbis, quae quidem a grammaticis vel lexicographis e perpetuitate orationis Lysiacae exempta afferuntur, omissis ea tantum recepi, quae continuo sermone continerentur atque aliquem certe qualemcumque funderent sensum. Post Taylorum, I. Bekkerum, alios scite ea diligenterque tractavit Lud. Hoelscherus in perutili libro qui est de vita et scriptis Lysiae oratoris Berol. 1837.*) Nemo tamen in illa colligenda, disponenda, emendanda, explicanda plura et maiora habuit merita quam H. Sauppius in Oratorum Attic. vol. II. p. 170—216.: cui quae accepta refero una cum iis quae ab aliis depromsi quaeque ipse et in priore et in hac editione novavi hoc loco enumerabo.

---

*) De quo libro quid sentirem publice professus sum copioseque exposui in Iahnii annalium philol. et paedag. vol. XXXI. fasc. 4. (1841.) p. 355 sqq.

Fragm. 1. § 1. *νομίζω δ'* Saupp. Erat *νομίζων.* || *περιιδεῖν αὐτὸν* Saupp. Erat *περιιδ. αὐτόν.* || § 2. *καταθήσω δέ* nunc ego de meo correxi. Erat *καὶ οἴσω δέ.* Cfr. Plat. Legg. IX. p. 921. D. || *τουτονὶ* ego de meo. Erat *τοῦτον.* || *γεγονότα* Sauppius. Erat *γεγονέναι.* || § 3. *προδόσεις* Saupp. ex AP. Cett. *προπόσεις* (Bk.). || § 4. *τοῦ τεθνεῶτος* Saupp. e C. Cett. *τούτου τεθ.* || § 5. [*ὅσῳ ἐλάττους ἦσαν*] auctore Casaubono delevit Saupp. conferens Demetr. *περὶ ἑρμ.* § 128. et 262. Phot. lex. p. 483, 21. Suid. 2, 2. p. 593. || *ΜΑΡΤΥΡΕΣ* add. Saupp. || **Fr. 5.** *Ἀρχεβιάδης* Saupp., qui tamen non recepit. Libri *Ἀρχιβιάδης.* Tayl. hoc fragm. recte ad orationem X. contra Archebiadem referre videtur. Apud Pollucem falso Isaeum pro Lysia horum verborum auctorem appellari docet Harpocr. v. *πλειστηριάσαντες* et *ἐπίγειον*, quod *ἐπίγυον* scribendum esse vidit Boeckh. tit. naval. p. 162. || **Fr. 7.** *Οὔτε* libri (Saupp.). Erat *Οὐ.* || *δύναιντο* ego in observatt. in orat. Att. p. 57. (Spp.) Erat *δύνανται.* || **Fr. 8.** *πεποίηκεν οὑτοσί· γρ.* distinxit Saupp., ego vero *οὑτοσί* pro *οὗτος* correxi. Erat *πεποίηκεν· οὗτος γρ.* || **Fr. 10.** *τρίς, ἐὰν* Dobraeus et ego in observatt. in orat. Att. p. 54. (Spp.) Erat *τίσαι· ἂν.* De *δραχμὰς* Sauppius confert fragm. lex. rhet. Cantabr. 671, 11. 12. || **Fr. 14.** *τὰ παρ' ὑμῶν* nunc ego correxi. Antea omittebatur articulus: de cuius ante pronomen demonstrativum collocatione v. Krügeri gramm. Gr. § 50. 11. n. 20., ubi e Demosthene haec afferuntur *αἱ πρὸς τοὺς τυράννους αὗται λίαν ὁμιλίαι.* In ed. I. *τὰ* ante *γράμματα* posui (Emendatt. Lys. fasc. p. 35.). *γράμματα* sunt inscriptiones s. tituli honorifici. || *τὴν ἀρετήν*] Fort. *τὴν ἐμὴν ἀρετήν* vel *τὴν ἀρετὴν τὴν ἐμήν.* || **Fr. 16.** § 1. *εἴην* Franz. (Spp.) Libri *ἦν.* || *χρέως* ego correxi. Libri *χρέους* (Spp.). || *δόξης* Saupp. coll. p. 605, 2. Libri *δοκῆς.* || *ἀλλ' ἄπει λαβὼν ἐπὶ τὰ σαυτοῦ* Saupp. coll. p. 605, 3., ubi *ἀλλὰ καὶ λαβ. ἐπὶ τ. σ.* Hoc loco libri *ἀλλὰ λαβὼν ἐπὶ τὰ σαυτοῦ.* || § 2. *δὲ εἶ* Reisk. in indice Graeco p. 784. (Spp.) Libri *δέ εἰμι.* || *συμβολαίου* Emperius (Spp.). Libri *συμβουλεύειν.* || *ἐνεκάλει* Bekk. (Spp.) Libri *ἐνεκαλεῖτο.* || *ἕως*] Meier, Die Privatschiedsrichter u. die öffentlichen Diaeteten p. 7 sq. coni. *εἰ καί.* || **Fr. 22.** *αὐτὴν* ego scripsi (Spp.). Erat *αὐτήν.* || **Fr. 23.** *εἴχετε — ἠξιοῦτε* Saupp. Erat *ἔχετε — ἀξιοῦτε.* Deinde Saupp. coni. *τῶν θυγατέρων ἠξιοῦτε ἐπιδικάσασθαι.* || Post or. XV. ausus non sum orationem contra Dexippum, ab Harpocr. seu forte ab eius librariis Lycurgo tributam, Lysiae vindicare, quamvis hanc Sauppii coniecturam veri speciem habere non negem. || **Fr. 29.** *Περὶ τοῦ Διογένους κλήρου* Spengel. e Monac. et Paris. (Hoelsch. Spp.) Erat *Ὑπὲρ Διογένους· καὶ πρωὶ.* || *ὁπότε* Monac. et Paris. (Hoelsch. Spp.) Cett. *ὅτε.* || **Fr. 31.** *ὁ τῶν* libri. Saupp. edidit *ὁ τῶν ι' τῶν.* || **Fr. 32.** Duo fragm. in unum coniunxit Bekk.

scribens ἀμφισβητεῖ pro ἀμφισβητεῖν. || Ἆρα οὖν Hoelsch. (Spp.) Cod. Ἄρα οὐκ. || **Fr. 33**. Meier. de lite Att. p. 320 sq. Isaei esse vidit: sequuti sunt Hoelsch. et Saupp. || ἐς Βόθυνον Saupp. ad Isaei fragm. p. 231. coll. Harpocr. v. βόθυνος (p. 45. Bk.) et Cratino in Bekk. Anecd. p. 85, 2. Libri ἐν βοθύνοις. || De **fr. 34**. egi in Actis societ. Graecae Lips. 2. p. 97 sq. || εἴς τι libri (Spp.). εἰς τὸ Bekkerus. || ταὐτὰ libri (Spp.). τοιαῦτα Bekkerus. Pone βουκεφάλια Sauppio fere haec excidisse videntur: εἶχε δὲ Λυσιμένης σκεῦος. || **Fr. 40**. ἰέναι Bekk. (Spp.) Erat εἶναι. || **Fr. 41**. Τοῖς — συνῴκουν Spengel. ad Varron. p. 632. e vestigiis cod. Monac. (Spp.): Πρὸς τοὺς — συνοικοίη Putschius (Bk.). || **Fr. 43**. ἐπιτροπείαν Saupp. cum cod. A Grosii p. 600. Codd. hic omnes ἐπιτροπίαν, p. 600. autem ἐπιτροπὴν cett. (Bk.) || **Fr. 48**. et 49. coniunxit Saupp., quod dubitari possit utrum in oratione aliqua dicta fuerint an apophthegmata Iphicratis habenda sint. || XXXIII. Hanc orationem Saupp. non diversam putat a quinta. || **Fr. 52**. πλείονος Dobr. (Spp.) Erat πλείονα. || **Fr. 53**. § 2. αὐτῶν Saupp. Erat αὐτῶν. || **Fr. 54**. συσκευασάμενος nunc ego correxi. Erat ἐσκευασμένος. || λαβὼν ἐξήγαγε ξίφος ἔχων ὑπὸ μάλης ego correxi in Iahnii annal. XXXI. p. 378. (Spp.) Erat ὑπὸ μάλης λαβὼν ἐξήγαγε ξίφος ἔχων. || **Fr. 55**. πάθοι Krehlii servavi, quamvis verum esse minime persuasum habeam. Monac. Spengelii (ad Varron. p. 633.) ΠΑΘΟΙ, unde Saupp. παῖς εἴη. Nunc suspicor ἢ νόθος. || οὐκ] Putsch. οὐδεὶς. || μητέρα τούτων τῶν Saupp. e Monac., qui μητερα αυτου του τον. Spengel. μητέρα αὐτοῦ τούτων τῶν. || **Fr. 56**. τε ἢ] Ego in Iahnii annal. l. d. p. 379. malebam τε καί. || XXXX. Titulum Πρὸς Λαΐδα cum Sauppio dedi ex Athen. XIII. p. 586. E. et Harpocr. Athenaeus autem XIII. p. 592. E. κατὰ Λαΐδος probante Hoelsch. || **Fr. 61**. Κάμψαντι — ἐστὶ e Suida et proborum codd. vestigiis dedit Hoelsch. et Saupp. Erat Ἔστι δὲ κάμψαντι — omisso altero ἐστὶ. || πάνυ πολλή Bekk. in fragm. Lys. Libri vel πάνυ πολλοῖς vel πάνυ πολύς vel εὐρυχωρίᾳ πάνυ πολλῇ. || XXXXIII. Orationem unam eamque κατὰ Μικίνου, non πρὸς Μικίνην (vel Μικρίνην vel Σμικρίνην cfr. Athen. VIII. p. 365. B. Harpocr. v. ἐπιβλῆτας) fuisse e verbis Anonymi in Rhetor. Gr. VII. p. 286. recte collegisse videtur Sauppius. || **Fr. 65**. τὰ add. Saupp. In libris deerat. || ἑτέρας αἰτίας cod. Monac. et Emper. observ. p. 47. (Hoelsch. Spp.) Erat ἑταίρας ἀπίας (Bk.). || **Fr. 68**. οὐκ οἶνος Lusac. exercit. acad. I. p. 30. et Bergk. comment. de reliq. comoed. Att. p. 428. n. (Spp.) Erat οὐ κεῖνος. Vales. ad Harpocr. νοῦ κεῖνος. || μεν....] Sauppio p. 194. videtur καὶ πεπλασμένας vel simile partic. excidisse. || **Fr. 71**. Tria exempla a Theophrasto afferri vidit Markl. (Spp.) || συγγένειαν εὐμένειαν intactum reliqui. Saupp. τε συγγένειαν καὶ εὐγένειαν, qui τε ex Helmstad., καὶ de suo addiderit et εὐγένειαν

cum Markl. scripserit. An forte τὴν τῆς συγγενείας εὐμένειαν? || **Fr. 72.** δ' ὀπώραν ego correxi in Schneidewini Philol. I. p. 185. (Spp.) — Libri δὲ δῶρα. Lud. Dindorf. ad Diodor. vol. IV. p. 285 sq. voluerat δὲ τὰ ὡραῖα. || τὸν ἀγρόν Etym. M. (qui antea ἀποδοὺς). Phot. et Suid. τὸ ἀργύριον. || **Fr. 75.** § 3. καταλλαγεὶς ego de meo. Cfr. § 2. Erat ἀπαλλαγεὶς. Olim in observatt. in orat. Att. p. 46. conieci διαλλαγεὶς, quod recepit Sauppius. De toto loco v. Emendatt. Lys. fasc. p. 32 sqq. || καθίστατο ego de meo. Libri vel ἀφίστατο vel ἀφίσταται (Spp.). Cobet. p. 96. ἀφίκετο. || ὥστε ἐτύγχανε libri. Ego in observatt. in orat. Att. p. 46 proposui ὥστε ὅτ' ἐτύγχανε (prob. Hoelsch.). || παριόντα ego correxi in Iahnii annal. XXXI. p. 382. (Spp.) Erat tum ἀπιόντα tum παριόντων. || § 4. Verba ἐζηλωκὼς μὲν — πλούσιος εἶναι ego deleri volui in Iahnii annal. l. d., tuitus est Saupp. || τοὺς ἐν τῇ πόλει ego de meo. Omittebatur art. τοὺς. || **Fr. 76.** forsitan ipsum initium orationis fuerit. || LIII. Πρὸς Τληπόλεμον Saupp. Libri ABV: πρὸς Τακπόλεμον. Cett. πρὸς τὸν Πόλεμον, unde effecerunt πρὸς τὸν Πολέμωνα (Bk. Hoelsch.). || **Fr. 78.** § 1. θαυμάσῃ Saupp. e p. 596. Erat θαυμάζῃ. || § 3. οὐσίαν] Nunc malim οἰκίαν propter praegressum εἰσιόντων. || § 4. οὖν Saupp. ex A Grosii. Cett. οὖν μοι. || ἱκετεύοντος G. A. Hirschig. (V. ad or. 5. § 1.) Erat κελεύοντος (Spp.). || **Fr. 79.** οὗτος — αὐτῷ ego correxi in observatt. in or. Att. p. 46 sq. (Hoelsch. Spp.) Erat οὐδὲν — αὐτῷ. || περὶ δὲ ego ibid. Erat περὶ sine δὲ. || **Fr. 80.** οἴεσθε ego correxi in Iahnii annal. XXXI. p. 384. (Spp.) Erat οἴεσθαι. || **Fr. 82.** Φιλωνίδης δ' nunc dedi. Erat ὁ Φιλ. δ'. || **Fr. 84.** forsitan ex or. 32. sumptum fuerit. Cfr. illic § 17. extr. et § 23. || **Fr. 89.** ὑμῖν περὶ ψυχῆς Bekk. Libri ἡμῖν περὶ φυγῆς. || **Fr. 91.** ναυτικοὺς ἡμᾶς] Saupp. coniecit ναυτικὰ τὰ ἡμῶν. Ego breviloquentiam vulgatae excusem. || **Fr. 92.** ᾧ μὲν πολύ, πολύς, ᾧ δὲ μικρόν, μικρός] Boissonad. ad Choricium Gaz. p. 325. proposuit ᾧ μὲν πολύς, ᾧ δὲ μικρός. || **Fr. 95.** κνημίαν Saupp. cum V coll. Poll. X. 157. Erat κνημίδα. || **Fr. 97.** Πολλαχῇ Saupp. Erat Πολλαχοῦ.

Scribebam Strelitia nova Megapolitana.

Car. Scheibe.

LYSIAE

vita orationumque praecipuae virtutes

secundum

Dionysium Halicarnassensem V. p. 452 sqq. ed. Reiskianae*).

I *Λυσίας ὁ Κεφάλου Συρακουσίων μὲν ἦν γονέων, ἐγεννήθη δὲ Ἀθήνησι μετοικοῦντι τῷ πατρί, καὶ συνεπαιδεύθη τοῖς ἐπιφανεστάτοις Ἀθηναίων· ἔτη δὲ πεντεκαίδεκα γεγονὼς εἰς Θουρίους ᾤχετο πλέων σὺν ἀδελφοῖς δυσὶ κοινωνήσων τῆς ἀποικίας, ἣν ἔστελλον Ἀθηναῖοί τε καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλὰς δωδεκάτῳ πρότερον ἔτει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου· καὶ διετέλεσεν αὐτόθι πολιτευόμενος ἐν εὐπορίᾳ πολλῇ μέχρι τῆς συμφορᾶς τῆς κατασχούσης Ἀθηναίους ἐν Σικελίᾳ. μετ' ἐκεῖνο δὲ τὸ πάθος στασιάσαντος τοῦ δήμου ἐκπίπτει σὺν ἄλλοις τριακοσίοις Ἀττικισμὸν ἐγκληθεῖσι· καὶ παραγενόμενος αὖθις εἰς Ἀθήνας κατὰ ἄρχοντα Καλλίαν, ἕβδομον καὶ τεσσαρακοστὸν ἔτος ἔχων, ὡς ἄν τις εἰκάσειεν, ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου διετέλεσε τὰς διατριβὰς ποιούμενος Ἀθήνησι. πλείστους δὲ γράψας λόγους εἰς δικαστήριά τε καὶ βουλὰς καὶ πρὸς ἐκκλησίας εὐθέτους, πρὸς δὲ τούτοις πανηγυρικούς, ἐρωτικούς, ἐπιστολικούς, τῶν μὲν ἔμπροσθεν γεγενημένων ῥητόρων ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων ἠφάνισε τὰς δόξας, τῶν δὲ ἐπιγενομένων οὐ πολλοῖς τισι κατέλιπεν ὑπερβολήν, ἅτ' ἐν ἁπάσαις ταῖς ἰδέαις τῶν λόγων καὶ μὰ Δί' οὔτοιγε ταῖς φαυλοτάταις εὐδοκιμῶν. τίνι δὲ κέχρηται χαρακτῆρι λόγων καὶ τίνας ἀρετὰς εἰσενήνεκται νῦν ἤδη πειράσομαι λέγειν.*

2 *Καθαρός ἐστι τὴν ἑρμηνείαν πάνυ καὶ τῆς Ἀττικῆς γλώττης ἄριστος κανών, οὐ τῆς ἀρχαίας, ᾗ κέχρηται Πλάτων καὶ*

---

*) Haec quoniam tironibus magis quam doctis destinata volui, et omittenda curavi ea, quae illis minus utilia esse videbantur, et pauca mutavi, quae aperte depravata sunt.

Θουκυδίδης, ἀλλὰ τῆς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐπιχωριαζούσης. κατὰ τοῦτο μὲν δὴ τὸ μέρος, ὅπερ ἐστὶ πρῶτον καὶ κυριώτατον ἐν λόγοις, λέγω δὲ τὸ καθαρεύειν τὴν διάλεκτον, οὐδεὶς τῶν μεταγενεστέρων αὐτὸν ὑπερεβάλετο· ἀλλ' οὐδὲ μιμήσασθαι πολλοὶ δύναμιν ἔσχον, ὅτι μὴ μόνος Ἰσοκράτης.

Ἑτέραν δὲ οὐδὲν ἐλάττω ταύτης ἀρετὴν πολλοὶ μὲν ἐζήλωσαν τῶν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων, οὐδεὶς δὲ βεβαιότερον ἐπεδείξατο. τίς δ' ἔστιν αὕτη; ἡ διὰ τῶν κυρίων τε καὶ κοινῶν καὶ ἐν μέσῳ κειμένων ὀνομάτων ἐκφέρουσα τὰ νοούμενα. ἥκιστα γὰρ ἄν τις εὕροι Λυσίαν τροπικῇ φράσει χρησάμενον· καὶ οὐκ ἐπὶ τούτῳ μόνον ἐπαινεῖν ἄξιον, ἀλλ' ὅτι καὶ περιττὰ καὶ σεμνὰ καὶ μεγάλα φαίνεσθαι τὰ πράγματα ποιεῖ τοῖς κοινοτάτοις χρώμενος ὀνόμασι καὶ ποιητικῆς οὐχ ἁπτόμενος κατασκευῆς. ὅμως δὲ τοῖς ἰδιώταις διαλέγεσθαι δοκῶν πλεῖστον ὅσον ἰδιώτου διαφέρει. καὶ ἔστι ποιητὴς κράτιστος λελυμένης ἐκ μέτρου λέξεως, ἰδίαν τινὰ λόγων εὑρηκὼς ἁρμονίαν, ᾗ τὰ ὀνόματα κοσμεῖ τε καὶ ἡδύνει μηδὲν ἔχοντα ὀγκῶδες μηδὲ φορτικόν. 3

Τρίτην ἀρετὴν ἀποφαίνομαι περὶ τὸν ἄνδρα τὴν σαφήνειαν, οὐ μόνον τὴν ἐν τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τοῖς πράγμασιν. ἔστι γάρ τις καὶ πραγματικὴ σαφήνεια οὐ πολλοῖς γνώριμος· τεκμαίρομαι δὲ ὅτι τῆς μὲν Θουκυδίδου λέξεως καὶ Δημοσθένους, οἳ δεινότατοι πράγματα ἐξειπεῖν ἐγένοντο, πολλὰ δυσείκαστά ἐστιν ἡμῖν καὶ ἀσαφῆ καὶ δεόμενα ἐξηγητοῦ· ἡ δὲ Λυσίου λέξις ἅπασά ἐστι φανερὰ καὶ σαφὴς καὶ τῷ πάνυ πόρρω δοκοῦντι πολιτικῶν ἀφεστάναι λόγων. καὶ εἰ μὲν δι' ἀσθένειαν δυνάμεως ἐγίνετο τὸ σαφές, οὐκ ἄξιον ἦν αὐτὸ ἀγαπᾶν, νῦν δὲ ὁ πλοῦτος τῶν κυρίων ὀνομάτων ἐκ πολλῆς αὐτῷ περιουσίας ἀποδείκνυται ταύτην τὴν ἀρετήν. καὶ οὐκ ἐπὶ μὲν τῆς ἑρμηνείας τοιοῦτός ἐστιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασιν ἄκαιρός τις καὶ μακρός· συνέστραπται δέ, εἴ τις καὶ ἄλλος, καὶ πεπύκνωται τοῖς νοήμασι. καὶ τοσούτου δεῖ τῶν οὐκ ἀναγκαίων τι λέγειν, ὥστε καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων ἂν δόξειε παραλιπεῖν, οὐ μὰ Δί' ἀσθενείᾳ εὑρέσεως αὐτὸ ποιῶν, ἀλλὰ συμμετρήσει τοῦ χρόνου, πρὸς ὃν ἔδει γενέσθαι τοὺς λόγους· βραχύς γε μὴν οὕτως, ὡς μὲν ἰδιώτῃ δηλῶσαι βουλομένῳ τὰ πράγματα, ἀποχρώντως, ὡς δὲ ῥήτορι περιουσίαν δυνάμεως ἐνδείξασθαι ζητοῦντι, οὐχ ἱκανῶς. 4

5 Μετὰ ταυτας ἀρετὴν εὑρίσκω παρὰ Λυσίᾳ πάνυ θαυμαστήν, ἧς Θεόφραστος μέν φησιν ἄρξαι Θρασύμαχον, ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι Λυσίαν. τίς δ' ἔστιν ἥν φημι ἀρετήν; ἡ συστρέφουσα τὰ νοήματα καὶ στρογγύλως ἐκφέρουσα λέξις, οἰκεία πάνυ καὶ ἀναγκαία τοῖς δικανικοῖς λόγοις καὶ παντὶ ἀληθεῖ ἀγῶνι.

6 Ἔχει δὲ καὶ τὴν ἐνάργειαν πολλὴν ἡ Λυσίου λέξις· αὕτη δέ ἐστι δύναμίς τις ὑπὸ τὰς αἰσθήσεις ἄγουσα τὰ λεγόμενα. γίγνεται δὲ ἐκ τῆς τῶν παρακολουθούντων ὑπολήψεως. ὁ δὲ προσέχων τὴν διάνοιαν τοῖς Λυσίου λόγοις, οὐχ οὕτως ἔσται σκαιὸς ἢ δυσάρεστος ἢ βραδὺς τὸν νοῦν, ὃς οὐχ ὑπολήψεται τὰ δηλούμενα ὡς γινόμενα ὁρᾷν, καὶ ὥσπερ παροῦσιν οἷς ἂν ὁ ῥήτωρ εἰσάγῃ προσώποις ομιλεῖν, ἐπιζητήσει τε οὐδὲν εἰκός· τοὺς μὲν γὰρ δοκοίη ἂν δρᾶσαι, τοὺς δὲ παθεῖν, τοὺς δὲ διανοηθῆναι, τοὺς δὲ εἰπεῖν.

7 Κράτιστος γὰρ δὴ πάντων ἐγένετο ῥητόρων φύσιν ἀνθρώπων κατοπτεῦσαι καὶ τὰ προσήκοντα ἑκάστοις ἀποδοῦναι πάθη τε καὶ ἤθη καὶ ἔργα. ἀποδίδωμί τε οὖν αὐτῷ καὶ τὴν εὐπρεπεστάτην ἀρετήν, καλουμένην δὲ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἠθοποιΐαν ἁπλῶς γὰρ οὐδὲ εὑρεῖν δύναμαι παρὰ τῷ ῥήτορι τούτῳ πρόσωπον οὔτε ἀνηθοποίητον οὔτε ἄψυχον. τριῶν τε ὄντων ἐν οἷς καὶ περὶ ἃ τὴν ἀρετὴν ταύτην συμβέβηκεν εἶναι, διανοίας τε καὶ λέξεως καὶ τρίτης τῆς συνθέσεως, ἐν ἅπασι τούτοις αὐτὸν ἀποφαίνομαι κατορθοῦν. οὐ γὰρ διανοουμένους μόνον ὑποτίθεται χρηστὰ καὶ ἐπιεικῆ καὶ μέτρια τοὺς λέγοντας, ὥστε εἰκόνας εἶναι δοκεῖν τῶν ἠθῶν τοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ τὴν λέξιν ἀποδίδωσι τοῖς ἤθεσιν οἰκείαν, ᾗ πέφυκεν αὐτὰ ἑαυτῶν κράτιστα δηλοῦσθαι, τὴν σαφῆ καὶ κυρίαν καὶ κοινὴν καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις συνηθεστάτην. ὁ γὰρ ὄγκος καὶ τὸ ξένον καὶ τὸ ἐξ ἐπιτηδεύσεως ἅπαν ἀνηθοποίητον. καὶ συντίθησί γε αὐτὴν ἁπλῶς πάνυ καὶ ἀφελῶς, ὁρῶν ὅτι οὐκ ἐν τῇ περιόδῳ καὶ τοῖς ῥυθμοῖς ἀλλ' ἐν τῇ διαλελυμένῃ λέξει γίνεται τὸ ἦθος. καθόλου δέ, ἵνα καὶ περὶ ταύτης εἴπω τῆς ἀρετῆς, οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος ῥητόρων τῶν γε τῇ ὁμοίᾳ κατασκευῇ χρησαμένων τοῦ λόγου, εἴτε ἥδιον συνέθηκεν εἴτε πιθανώτερον. δοκεῖ μὲν γὰρ ἀποίητός τις εἶναι καὶ ἀτεχνίτευτος ὁ τῆς ἁρμονίας αὐτοῦ χαρακτήρ, καὶ οὐ θαυμάσαιμ' ἂν εἰ πᾶσι μὲν τοῖς ἰδιώταις, οὐκ ὀλίγοις δὲ καὶ τῶν φιλολόγων, ὅσοι μὴ μεγάλας ἔχουσι τριβὰς περὶ λόγους, τοιαύτην τινὰ παράσχοι δόξαν, ὅτι ἀνεπιτηδεύτως

καὶ οὐ κατὰ τέχνην, αὐτομάτως δέ πως καὶ ὡς ἔτυχε σύγκειται. ἔστι δὲ παντὸς μᾶλλον ἔργου τεχνικοῦ κατεσκευασμένος. πεποίηται γὰρ αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀποίητον, καὶ δέδεται τὸ λελυμένον· καὶ ἐν αὐτῷ τῷ μὴ δοκεῖν δεινῶς κατεσκευάσθαι τὸ δεινὸν ἔχει.

Οἴομαι δὲ καὶ τὸ πρέπον ἔχειν τὴν Λυσίου λέξιν οὐδενος 8
ἧττον τῶν ἀρχαίων ῥητόρων, κρατίστην ἁπασῶν ἀρετὴν καὶ τελειοτάτην, ὁρῶν αυτὴν πρός τε τὸν λέγοντα καὶ πρὸς τοὺς ἀκούοντας καὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα (ἐν τούτοις γὰρ δὴ καὶ πρὸς ταῦτα τὸ πρέπον) ἀρκούντως ἡρμοσμένην. καὶ γὰρ ἡλικίᾳ καὶ γένει καὶ παιδείᾳ καὶ ἐπιτηδεύματι καὶ βίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις, ἐν οἷς διαφέρει προσώπων τὰ πρόσωπα, τὰς οἰκείας ἀποδίδωσι φωνάς· πρός τε τὸν ἀκροατὴν συμμετρεῖ τὰ λεγόμενα οἰκείως, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον δικαστῇ τε καὶ ἐκκλησιαστῇ καὶ πανηγυρίζοντι διαλεγόμενος ὄχλῳ. διαφοράς τε αὐτῷ λαμβάνει κατὰ τὰς ἰδέας τῶν πραγμάτων ἡ λέξις. ἀρχομένῳ μὲν γάρ ἐστι καθεστηκυῖα καὶ ἠθική, διηγουμένῳ δὲ πιθανὴ καὶ ἀπερίεργος, ἀποδεικνύντι δὲ στρογγύλη καὶ πυκνή, αὔξοντι δὲ καὶ παθαινομένῳ σεμνὴ καὶ ἀληθινή, ἀνακεφαλαιουμένῳ δὲ διαλελυμένη καὶ σύντομος. ληπτέον δὴ καὶ τὸ πρέπον τῆς λέξεως παρὰ Λυσίου.

Ὅτι μὲν γὰρ πιθανὴ καὶ πειστικὴ καὶ πολὺ τὸ φυσικὸν 9
ὑποφαίνουσα καὶ πάνθ᾽ ὅσα τῆς τοιαύτης ἰδέας ἔχεται, πρὸς εἰδότας οὐδὲν ἴσως δεῖ λέγειν· δι᾽ ὄχλου γὰρ ἤδη τοῦτό γε, καὶ οὐδείς ἐστιν ὅστις οὐχὶ καὶ πείρᾳ καὶ ἀκοῇ μαθὼν ὁμολογεῖ πάντων ῥητόρων αὐτὸν εἶναι πιθανώτατον.

Μίαν δὲ ἀρετὴν ἔτι τοῦ ῥήτορος ἐπιδείξομαι κρίνας καλ- 10
λίστην τε καὶ κυριωτάτην καὶ μόνην ἢ μάλιστα τῶν ἄλλων τὸν Λυσίου χαρακτῆρα δυναμένην βεβαιῶσαι. τίς δέ ἐστιν ἥδε ἡ ἀρετή; ἡ τοῖς πᾶσιν ἐπανθοῦσα τοῖς τ᾽ ὀνόμασι καὶ τῇ τάξει χάρις, πρᾶγμα παντὸς κρεῖττον λόγου καὶ θαυμασιώτατον. ῥᾷστον μὲν γάρ ἐστιν ὀφθῆναι καὶ παντὶ ὁμοίως ἰδιώτῃ τε καὶ τεχνίτῃ φανερόν, χαλεπώτατον δὲ λόγῳ δηλωθῆναι καὶ οὐδὲ τοῖς κράτιστα εἰπεῖν δυναμένοις εὔπορον. ταύτην μέντοι κρατίστην τε ἀρετὴν καὶ χαρακτηριστικωτάτην τῆς Λυσίου λέξεως ἔγωγε πείθομαι, εἴτε φύσεως αὐτὴν δεῖ καλεῖν εὐτυχίαν εἴτε πόνου καὶ τέχνης ἐργασίαν, εἴτε μικτὴν ἐξ ἀμφοῖν ἕξιν ἢ δύναμιν, ᾗ πάντας ὑπερέχει τοὺς λοιποὺς ῥήτορας.

Τριχῇ δὲ νενεμημένου τοῦ ῥητορικοῦ λόγου καὶ τρία πε- 11

ρειληφότος γένη, τό τε δικανικὸν καὶ τὸ συμβουλευτικὸν καὶ τὸ καλούμενον ἐπιδεικτικὸν ἢ πανηγυρικόν, ἐν ἅπασι μὲν τούτοις ἐστὶν ὁ ἀνὴρ λόγου ἄξιος, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς δικανικοῖς ἀγῶσι. κἂν τούτοις δὲ αὐτοῖς ἀμείνων ἐστὶ τὰ μικρὰ καὶ παράδοξα καὶ ἄπορα εἰπεῖν καλῶς ἢ τὰ σεμνὰ καὶ μεγάλα καὶ εὔπορα δυνατῶς. ὁ βουλόμενος δὴ τὴν Λυσίου δύναμιν ἀκριβῶς καταμαθεῖν ἐκ τῶν δικανικῶν αὐτὴν μᾶλλον λόγων ἢ ἐκ τῶν πανηγυρικῶν τε καὶ συμβουλευτικῶν σκοπείτω.

ARGUMENTA ORATIONUM BREVITER DESCRIPTA.

Orat. 1. Euphiletus accusatus, quod Eratosthenem, quem in stupro uxoris suae deprehensum interemerat, contra legem insidiose allectum abreptumque e via et ad aram confugientem interemisset, apud heliastas in iudicio *ἐπὶ Δελφινίῳ* rege sacrorum referente caedem illam iustam fuisse defendit.

Orat. 2 funebris in Ceramico, ubi sepeliebantur qui pro patria mortui erant, habita (si quidem habita est) circa ol. 96, 4. (387. a. Chr. n.) ad celebrandam memoriam eorum Atheniensium, qui bello quod dicitur Corinthiaco Corinthiis contra Lacedaemonios eorumque socios opem ferentes occubuerant. Laudationem hanc alii tribuunt Lysiae, alii, quorum ego sententiae accedo, ab eo abiudicandam censent.

Orat. 3. Is, cui haec oratio scripta est, amator Theodoti pueri Plataeensis, a Simone, qui et ipse illum puerum amabat, vulneris de industria illati (*τραύματος ἐκ προνοίας*) reus factus, ab hoc crimine, quod exilio et bonorum publicatione puniebatur, apud Areopagitas se defendit post cladem ol. 96, 4. a. Chr. n. 393. ab Atheniensibus sociisque ad Corinthum acceptam (§. 45.).

Orat. 4. Similis est caussa superiori. Duo cives Athenienses communi consilio et sumptu servam emerant. Lite autem de bonorum permutatione composita quum inter eos convenisset etiam ut utriusque communis esset serva, alter eam contra pactionem initam apud se conclusam retinuit. Quapropter hic male ab altero mulcatus illum *τραύματος ἐκ προνοίας* postulavit. Reus se defendit hac oratione, quam mutilam esse patet.

Orat. 5. Callias *μέτοικος* a servis suis indicatus, quod sacrilegium commiserit, hac *δευτερολογίᾳ* defenditur apud heliastas praesidibus, ut videtur, undecimviris.

Orat. 6, item *δευτερολογία*. Andocides, qui ob mysteria Cereris profanata atque Hermas deiectos ol. 91, 2. a. Chr. n.

415. ita ἀτιμίᾳ affectus erat, ut neque templa deorum adire neque sacris interesse neque rempublicam administrare ei liceret, tamen ab exilio bis, et quidem sub dominatione Quadringentorum ol. 92, 2. a. Chr. n. 411. et post Thrasybuli reditum ol. 94, 1. a. Chr. n. 404., in patriam redux hac lege se teneri noluit. Quare tertio post reditum eius anno, i. e. ol. 95, 1. a. Chr. n. 400 a Cephisio, Agyrrhio, Meleto, Epichare ἔνδειξις ad regem sacrorum delata eodemque praeside acta est apud heliastas. Hanc autem orationem a Lysia scriptam non esse inter omnes hodie constat. Meleto eam tribuit Hoelscherus. alii a rhetore posterioris aetatis (Demetrio Phal.) confectam esse statuunt.

Orat. 7. Orator, homo opulentus (§. 14. 21. 31.) a Nicomacho quodam iuvene (§. 29.) primo accusatus, quod Suniade archonte (ol. 95, 4. a. Chr. n. 397.) oleam sacram eamque publicam (μορίαν §. 2.), postea truncum oleae sacrae saeptum (σηκόν) exciderit, quod crimen publicatione bonorum et exilio puniebatur, se defendit apud Areopagitas rege sacrorum referente. Oratio aliquanto post ol. 95, 4. a. Chr. n. 397. habita est.

Orat. 8. Quum orationum Lysiacarum omnium corruptissima sit maximeque mutila et lacunosa, de caussa et argumento magis coniectura augurari licet, quam quicquam pro certo pronunciari potest. Is qui verba facit duodecim minas Polycli mutuo dederat, pignori acceperat equum vitiosum iam et morbidum, quem quum illi reddere vellet repeteretque pecuniam, intercessit Diodorus, cum oratore familiaritate coniunctissimus, ne restitueret equum suadens Polyclemque sine controversia pecuniam redditurum affirmans. Equo mortuo et re ad arbitros delata Diodorus ad Polyclis partes transiit: hinc ille cum familiaribus suis oratori omnibus modis obtrectare, clam eum vexare, passim iniquos de eo sermones iactare, quamvis amicitiam simulans, nunquam destiterat. De qua re conqueritur qui hanc oratiunculam habet atque amicitiam renunciat. Epistola Reiskio, Dobraeo epitome visa est, Spengelius exercitationem eam ante anarchiam confectam esse censet, Hoelscherus Lysiae orationem esse negat, negat propter hiatum evitatum etiam Benselerus de hiatu p. 183.

Orat. 9. Polyaenus, miles emeritus, qui ob privatas inimicitias iterum militiae erat ascriptus, quum hoc aegre ferens indignationem verbis paullo liberioribus declarasset, multa a strategis ei imposita est, nondum tamen exacta, sed in album relata et praefectis aerarii (τοῖς ταμίαις) commissa, qui quidem caussa cognita poenam suo periculo remittunt. Adversarii autem Polyaeni designationem bonorum (ἀπογραφήν) detulerunt ad undecimviros, quibus ille praesidibus apud heliastas se defendit. Ceterum haec quoque oratio dubitatum est a quibusdam num genuina sit.

Orat. 10. Theomnestus a Lysitheo quodam per εἰσαγγελίαν accusatus erat, quod quanquam arma abiecisset, tamen pleno civium iure uteretur: in qua caussa quum actor huius orationis et Dionysius Lysitheo testes affuissent, Theomnestus illi exprobraverat, quod patrem interemisset. Is propterea actionem κακηγορίας contra Theomnestum instituit habuitque orationem in heliaea praesidibus thesmothetis ol. 99, 1. a. Chr. n. 384.

Orat. 11. Epitomen esse superioris orationis posteriore tempore confectam hodie constat.

Orat. 12. Eratosthenes, qui solus e XXXviris cum Phidone post restitutam libertatem Athenis remanserat, ab ipso Lysia accusatur, quod Polemarchum, Lysiae fratrem, inquilinum opulentum, collegis suis XXXviris indicta caussa trucidandum tradiderit. Acta est haec caedis (φόνου) caussa, qua orator simul ipsos petit XXXviros, Euclide archonte statim post victos illos expulsosque ol. 94, 2. a. Chr. n. 403., fortasse apud heliastas ad Delphinium.

Orat. 13. Agoratus, Eumaris servi filius, quum obsessis Athenis apud senatum indicavisset viros quosdam bonos nobilesque in quibus Dionysodorum taxiarchum contra rempubl. coniurasse, effecerat ut illi a XXXviris capitis damnarentur. Horum dominatione eversa restitutoque populari imperio Agoratus a Dionysio, fratre Dionysodori, et ab eo, cui Lysias hanc orationem scripsit, occisi leviro, per ἀπαγωγὴν ad undecimviros deductus et caedis (vel potius βουλεύσεως) reus factus est. Oratio igitur, quae post Dionysii orationem dicta videtur, habita est in heliastarum iudicio praesidibus undecimviris aliquanto post ol. 94, 4. a. Chr. n. 401. (§. 83. 84. coll. §. 56.)

Orat. 14. Deuterologia est ab advocato (συνηγόρῳ) Archestratidis (§. 3.) apud milites strategis et hipparchis praesidibus habita contra Alcibiadem, Alcibiadis clarissimi filium, sceleribus multis inquinatum, qui λειποταξίου accusatur, quod se suo arbitratu ex hoplitarum, inter quos conscriptus erat, numero exemerit, ut, quamvis ἀδοκίμαστος esset, minus periculosam subiret equestrem militiam. De tempore nihil certum, nisi caussam post ol. 94, 2. a. Chr. n. 403. oratam esse. Falkius eam ad ol. 96, 2. a. Chr. n. 395. refert satis probabiliter.

Orat. 15, in eadem caussa contra eundem dicta. Boeckhius eam in oecon. civ. I. p. 368. ed. alt. non ab ipso Lysia, sed ab aequali eius scriptam esse autumat, quae sententia mihi quoque probatur, Marklandus finem prioris fuisse cumque illa cohaesisse coniecit, τριτολογία videtur Schoemanno et Hoelschero.

Orat. 16. Mantitheus sorte designatus senator quum in vitae examine (δοκιμασίᾳ) apud senatum decedentem instituto accusatus esset, quod in equitum numero sub XXXviris militasset, hanc criminationem falsam esse et rebus ipsis et vitae suae probitate suisque in rempublicam meritis demonstrat. Defensionem hanc intra ol. 96, 3. a. Chr. n. 394. (§. 13. 15. 16.) et ol. 97, 3. a. Chr. n. 390. (§. 15.) dictam esse probabile est.

Orat. 17. Erato, qui actoris avo duo talenta debebat, quum mortuus esset filiis Erasiphonte, Eratone, Erasistrato relictis, aliquanto post omnia eius bona publicare populo visum est in iisque etiam agrum Sphettium, quem actor diu possederat, ex quo tempore Erasistrato, qui unus tum fratrum in urbe erat, de universo debito litem intenderat caussamque obtinuerat. Quare lite aerario mota (διαδικασίᾳ) res ad iudicium venit, cui praesunt οἱ σύνδικοι. Incidit oratio in ol. 95, 3. a. Chr. n. 398.

Orat. 18. Populari imperio revocato instauratisque iudiciis quidam apud populum rettulerat ut criminis alicuius caussa publicarentur facultates Eucratis, Niciae fratris, strategi, paullo post expugnatas Athenas interfecti. Ille quum caussa cecidisset, aliquanto post Poliochus eadem re iterum ad iudices delata publica fieri Eucratis bona iussit. Quod ne accideret cavere studuit alter Eucratis filius hac defensione (non δευτερολογίᾳ, v. Hamakeri quaestt. p. 67 sqq. et meae Vindicc. Lys. p. 90 sqq.),

quam non integram, sed mutilatam habemus. E §§ 10. 15. 19. Krügerus orationem ol. 95, 4. a. Chr. n. 397. scriptam esse coniecit.

Orat. 19. Aristophanes eiusque pater Nicophemus quum proditionis, ut videtur, damnati indicta caussa obiissent, bona eorum post pacem restitutam publicata sunt: quae quum opinione minora esse viderentur, Aristophanis socer in suspicionem venit de aliqua pecuniae parte clam aversa, ideoque facultates eius in indicem bonorum publicandorum relatae sunt (*ἀπογραφή*), ipse lite instituta in iudicium vocatus est. Hic vero quum decessisset, filius in heliastarum iudicio, cui praeerant *οἱ σύνδικοι*, hac oratione patrem defendit ol. 98, 1. vel 2. a. Chr. n. 388. vel 387.

Orat. 20. Polystratus in numerum *τῶν καταλογέων*, qui consilio et auctoritate optimatium nomina quinquies mille civium ad comitia convocandorum in tabulis inscriberent, electus atque invito animo in Quadringentorum receptus senatum, cui summa reipubl. permissa est, redintegrato populari imperio propter facinus aliquod absens grandi pecunia multatus est. Aliquanto post denuo perduellionis (*δήμου καταλύσεως*) reus a filio hac, ut verisimile est, *δευτερολογίᾳ* defenditur. Orationem, cuius Lysiam auctorem non fuisse persuasum habeo, in id quod XXXvirum dominationem praecessit tempus incidere consentaneum est.

Orat. 21. Hac oratione, cuius priorem partem temporum iniuria interiisse patet, reus, quisquis fuit, utrum contra crimen munerum a se acceptorum (§ 21 sq.), an potius contra *ἀπογραφην* (§ 16.) sese defenderit dubium est. Utique se defendit ille et totius vitae institutum et sua in rempubl. merita recensendo. Quod a grammaticis titulo adiectum est vocabulum *ἀπαράσημος*, significat id orationem nomine rei carere. Habita videtur circa ol. 94, 3. a. Chr. n. 402.

Orat. 22. Lege cautum erat, ne quis amplius quinquaginta *φορμοὺς* frumenti coemeret. Quam legem quum migrassent mercatores frumentarii, res per *εἰσαγγελίαν* delata est ad senatum, in quo complures statim undecimviris tradendos illos censuerunt. Hanc autem sententiam impugnans is qui nostram orationem dixit tandem obtinuit ut caussa thesmothetis tradere-

tur agereturque in iudicio heliastarum. In hoc igitur ne illâ repugnantiâ dardaniis gratum fecisse videretur, ipse eos hac oratione accusavit damnandosque iudicavit. Tempus incertum.

Orat. 23. Pancleo fullo ad polemarchum in ius vocatus ab actore, qui ab illo contumeliis affectus erat, exceptione fori (παραγραφῇ) utebatur, se non μέτοικον sed Plataeensem esse ideoque iure civis Attici uti contendens, rem vero ad polemarchum, qui de inquilinis ius dicebat, pertinere negans. Iam falsam esse hanc παραγραφὴν demonstrat orator. Recte igitur Hoelscherus orationem sic putat inscriptam fuisse: *κατὰ τῆς Παγκλέωνος παραγραφῆς.*

Orat. 24. Is qui verba facit quod corpore invalidus et egenus erat, stipendium ex aerario accepit. Exstitit autem qui, ut hoc subsidio hominem privaret, per εἰσαγγελίαν eum neque inopem esse neque ἀδύνατον indicaret: exercere enim artem quaestuosam, equos ascendere, similia. Adversus hanc delationem in prytania senatus, ubi δοκιμασία invalidorum instituebatur, factam habita est haec oratio leporis facetiarumque plena aliquanto post XXXviros exactos (§ 25. coll. § 8. 22.). Ab Lysia eam abiudicat Boeckhius in oecon. civ. I. p. 343. ed. alt.

Orat. 25. Hanc defensionem fuisse verisimile est in δοκιμασίᾳ apud heliastas a magistratu quodam designato oratam, qui in illo vitae examine ab Epigene, Demophane, Clisthene sycophantis accusatus erat, quod per XXXvirorum dominatum in urbe remansisset. Titulus igitur falsus. Scripta esse videtur intra ol. 96, 2. et 3. (403. et 402. a. Chr. n.)

Orat. 26. Thrasybulus Collytensis auctoritate sua effecerat ut Leodamas archontis eponymi dignitatem sortitus in examine sollemni a senatoribus instituto reprobaretur. Euander autem vicarius eius constitutus quum sibi quoque metueret, quod sub XXXvirorum imperio inter equites stipendia meruerat, thesmothetis persuasit ut suam probationem in penultimum anni diem differrent. Tum igitur iuvenis post XXXvirorum demum dominationem sui iuris factus Euandrum in senatu accusat fortasse ol. 99, 2. a. Chr. n. 383. die penultimo (Hoelscher. p. 109. Saupp. ep. crit. p. 19 sqq.).

Orat. 27. Deuterologia est, qua Epicrates surreptae pe-

cuniae publicae (*κλοπῆς δημοσίων χρημάτων*) in ratione magistratus a se gesti reddenda postulatur: iudicio praesunt logistae. Tituli autem et paragraphi primae verba *καὶ τῶν συμπρεσβευτῶν* mihi pariter ac Falkio a rhetore male adiecta esse videri dixi in Vindicc. Lys. p. 94., quam sententiam ipso illo additamento *ὡς Θεόδωρος* confirmari puto. Oratio ad ol. 98, 2. (a. Chr. n. 387.) refertur a Falkio, a Franzio ad ol. 97, 1. (392.)

Orat. 28. Ergocles, Thrasybuli Stiriensis paullo ante occisi amicus eiusdemque in imperio collega, perduellionis, peculatus repetundarumque per *εἰσαγγελίαν* denunciatus atque iussus publicarum pecuniarum rationem referre hoc epilogo in contione (non in iudicio, ut ex insequenti oratione constat) accusatur ol. 97, 3. a. Chr. n. 390.

Orat. 29. Ergoclis capite damnati bona publicata quum opinione hominum minora essent, Philocrati, quaestori eius atque amico, de aversis fortunis eius suspecto caussa *ἀπογραφῆς* intenditur ol. 97, 4. a. Chr. n. 389.

Orat. 30. Post imperium Quadringentorum sublatum Nicomachus, servo patre natus, inter *νομοθέτας*, qui obsoletas Solonis leges recognoscerent et conformarent, receptus in eoque collegio *ἀναγραφεὺς* creatus, qui leges recognitas in columellis quattuor mensium spatio incidendas curaret, in hoc negotio integrum sexennium consumpsit munusque illud foedissime administratum obtinuit usque ad XXXviros, a quibus in exilium eiectus est. Libertate restituta in patriam reversus iterum officio conscribendarum legum, quae quidem ad sacra pertinebant, eadem perfidia et libidine per quattuor annos functus quum rationem reddere nollet, hac oratione in iudicio, cui decem logistae praeerant, *ἀλογίου* accusatus est ol. 95, 2. a. Chr. n. 399.

Orat. 31. Philo Acharnensis professus ad sortitionem senatorii muneris (nondum autem sortitus § 33.) in *δοκιμασίᾳ* apud senatum decedentem instituta a senatore quodam ut indignus impugnatur maxime quod, quamvis a XXXviris expulsus, tamen non alterius utrius partis fuerit.

Orat. 32. V. argumenta Graeca orationi ipsi praemissa. Est *δευτερολογία* in caussa male gestae tutelae (*δίκη ἐπιτροπῆς*) a marito filiae Diodoti, qui erat frater Diogitonis rei, e filia Dio-

gitonis susceptae pro uxoris fratribus apud heliastas archonte praeside habita ol. 94, 4. a. Chr. n. 401.

Orat. 33. V. argumentum fragmento praemissum. Olympicus ludis Olympicis habitus ol. 98, 1. a. Chr. n. 388.

Orat. 34. Scripta est ol. 94, 2. a. Chr. n. 403. Ceterum v. argumentum Graecum.

Λ Υ Σ Ι Α Σ.

1.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ ΦΟΝΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΑ. St.p 92

Περὶ πολλοῦ ἂν ποιησαίμην, ὦ ἄνδρες, τὸ τοιούτους ὑμᾶς ἐμοὶ δικαστὰς περὶ τούτου τοῦ πράγματος γενέσθαι, οἷοίπερ ἂν ὑμῖν αὐτοῖς εἴητε τοιαῦτα πεπονθότες· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, εἰ τὴν αὐτὴν γνώμην περὶ τῶν ἄλλων ἔχοιτε, ἥνπερ περὶ ὑμῶν αὐτῶν, οὐκ ἂν εἴη ὅστις οὐκ ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις ἀγανακτοίη, ἀλλὰ πάντες ἂν περὶ τῶν τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδευόντων τὰς ζημίας μικρὰς ἡγοῖσθε. καὶ ταῦτα οὐκ | ἂν εἴη μόνον παρ' ὑμῖν οὕτως 2
ἐγνωσμένα, ἀλλ' ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἑλλάδι· περὶ τούτου γὰρ μόνου τοῦ ἀδικήματος καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὀλιγαρχίᾳ ἡ αὐτὴ τιμωρία τοῖς ἀσθενεστάτοις πρὸς τοὺς τὰ μέγιστα δυναμένους ἀποδέδοται, ὥστε τὸν χείριστον τῶν αὐτῶν τυγχάνειν τῷ βελτίστῳ· οὕτως, ὦ ἄνδρες, ταύτην τὴν ὕβριν ἅπαντες ἄνθρωποι δεινοτάτην ἡγοῦνται.
περὶ μὲν οὖν τοῦ μεγέθους τῆς ζημίας ἅπαντας ὑμᾶς 3
νομίζω τὴν αὐτὴν διάνοιαν ἔχειν, καὶ οὐδένα οὕτως ὀλιγώρως διακεῖσθαι, ὅστις οἴεται δεῖν συγγνώμης τυγχάνειν ἢ μικρᾶς ζημίας ἀξίους ἡγεῖται τοὺς τῶν τοιούτων ἔργων αἰτίους· ἡγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες, τοῦτό με δεῖν ἐπι- 4
δεῖξαι, ὡς ἐμοίχευεν Ἐρατοσθένης τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν καὶ ἐκείνην τε διέφθειρε καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς ᾔσχυνε καὶ ἐμὲ αὐτὸν ὕβρισεν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν εἰσιών, καὶ οὔτε ἔχθρα ἐμοὶ καὶ ἐκείνῳ οὐδεμία ἦν πλὴν ταύτης, οὔτε χρημάτων ἕνεκα ἔπραξα ταῦτα, ἵνα

πλούσιος ἐκ πένητος γένωμαι, οὔτε ἄλλου κέρδους οὐ-
δενὸς πλὴν τῆς κατὰ νόμους τιμωρίας.
5 Ἐγὼ τοίνυν ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν ἅπαντα ἐπιδείξω τὰ
ἐμαυτοῦ πράγματα, οὐδὲν παραλείπων, ἀλλὰ λέγων τἀ-
ληθῆ· ταύτην γὰρ ἐμαυτῷ μόνην ἡγοῦμαι σωτηρίαν,
6 ἐὰν ὑμῖν εἰπεῖν ἅπαντα δυνηθῶ τὰ πεπραγμένα. Ἐγὼ
γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἔδοξέ μοι γῆμαι καὶ γυναῖκα ἠγα-
γόμην εἰς τὴν οἰκίαν, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὕτω διε-
κείμην ὥστε μήτε λυπεῖν μήτε λίαν ἐπ' ἐκείνῃ εἶναι ὅ τι
ἂν θέλῃ ποιεῖν, ἐφύλαττόν τε ὡς οἷόν τε ἦν, καὶ προσ-
εῖχον τὸν νοῦν ὥσπερ εἰκὸς ἦν· ἐπειδὴ δέ μοι παιδίον
γίγνεται, ἐπίστευον ἤδη καὶ πάντα τὰ ἐμαυτοῦ ἐκείνῃ
παρέδωκα, ἡγούμενος ταύτην οἰκειότητα μεγίστην εἶναι·
7 ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ χρόνῳ, ὦ Ἀθηναῖοι, πασῶν ἦν
βελτίστη· καὶ γὰρ οἰκονόμος δεινὴ καὶ φειδωλὸς [ἀγαθὴ]
καὶ ἀκριβῶς πάντα διοικοῦσα· ἐπειδὴ δέ μοι ἡ μήτηρ
ἐτελεύτησε, πάντων τῶν κακῶν ἀποθανοῦσα αἰτία μοι
8 γεγένηται. ἐπ' ἐκφορὰν γὰρ αὐτῇ ἀκολουθήσασα ἡ ἐμὴ
γυνὴ ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνθρώπου ὀφθεῖσα, χρόνῳ δια-
φθείρεται· ἐπιτηρῶν γὰρ τὴν θεράπαιναν τὴν εἰς τὴν
ἀγορὰν βαδίζουσαν καὶ λόγους προσφέρων ἀπώλεσεν
9 αὐτήν. Πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, (δεῖ γὰρ καὶ ταῦθ'
ὑμῖν διηγήσασθαι) οἰκίδιόν ἐστί μοι διπλοῦν, ἴσα ἔχον
τὰ ἄνω τοῖς κάτω, κατὰ τὴν γυναικωνῖτιν καὶ κατὰ τὴν
ἀνδρωνῖτιν. ἐπειδὴ δὲ τὸ παιδίον ἐγένετο ἡμῖν, ἡ μή-
τηρ αὐτὸ ἐθήλαζεν· ἵνα δὲ μή, ὁπότε λοῦεσθαι δέοι,
κινδυνεύῃ κατὰ τῆς κλίμακος καταβαίνουσα, ἐγὼ μὲν
10 ἄνω διῃτώμην, αἱ δὲ γυναῖκες κάτω. καὶ οὕτως ἤδη
συνειθισμένον ἦν, ὥστε πολλάκις ἡ γυνὴ ἀπῄει κάτω
καθευδήσουσα ὡς τὸ παιδίον, ἵνα τὸν τιτθὸν αὐτῷ διδῷ
καὶ μὴ βοᾷ. καὶ ταῦτα πολὺν χρόνον οὕτως ἐγίνετο,
καὶ ἐγὼ οὐδέποτε ὑπώπτευσα, ἀλλ' οὕτως ἠλιθίως διε-

*κείμην ὥστε ᾤμην τὴν ἐμαυτοῦ γυναῖκα πασῶν σωφρο-
νεστάτην εἶναι τῶν ἐν τῇ πόλει. Προϊόντος δὲ τοῦ χρό- 11
νου, ὦ ἄνδρες, ἧκον μὲν ἀπροσδοκήτως ἐξ ἀγροῦ, μετὰ
δὲ τὸ δεῖπνον τὸ παιδίον ἐβόα καὶ ἐδυσκόλαινεν, ὑπὸ
τῆς θεραπαίνης ἐπίτηδες λυπούμενον, ἵνα ταῦτα ποιῇ·
ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἔνδον ἦν· ὕστερον γὰρ ἅπαντα ἐπυθό-
μην. καὶ ἐγὼ τὴν γυναῖκα ἀπιέναι ἐκέλευον καὶ δοῦναι 12
τῷ παιδίῳ τὸν τιτθόν, ἵνα παύσηται κλαῖον. ἡ δὲ τὸ
μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελεν, ὡς ἂν ἀσμένη με ἑωρακυῖα
ἥκοντα διὰ χρόνου· ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ ὠργιζόμην καὶ ἐκέ-
λευον αὐτὴν ἀπιέναι, „ἵνα σύ γε“ ἔφη „πειρᾷς ἐνταῦθα
τὴν παιδίσκην· καὶ πρότερον δὴ μεθύων εἷλκες αὐτήν.“
κἀγὼ μὲν ἐγέλων, ἐκείνη δὲ ἀναστᾶσα καὶ ἀπιοῦσα προσ- 13
τίθησι τὴν θύραν, προσποιουμένη παίζειν, καὶ τὴν κλεῖν
ἐφέλκεται. κἀγὼ τούτων οὐδὲν ἐνθυμούμενος οὐδ' ὑπο-
νοῶν ἐκάθευδον ἄσμενος, ἥκων ἐξ ἀγροῦ. ἐπειδὴ δὲ ἦν 14
πρὸς ἡμέραν, ἧκεν ἐκείνη καὶ τὴν | θύραν ἀνέῳξεν. ἐρο-
μένου δ' ἐμοῦ τί αἱ θύραι νύκτωρ ψοφοῖεν, ἔφασκε τὸν
λύχνον ἀποσβεσθῆναι τὸν παρὰ τῷ παιδίῳ, εἶτα ἐκ τῶν
γειτόνων ἐνάψασθαι. ἐσιώπων ἐγὼ καὶ ταῦτα οὕτως
ἔχειν ἡγούμην. ἔδοξε δέ μοι, ὦ ἄνδρες, τὸ πρόσωπον
ἐψιμυθιῶσθαι, τοῦ ἀδελφοῦ τεθνεῶτος οὔπω τριάκονθ'
ἡμέρας· ὅμως δ' οὐδ' οὕτως οὐδὲν εἰπὼν περὶ τοῦ πράγ-
ματος, ἐξελθὼν ᾠχόμην ἔξω σιωπῇ. Μετὰ δὲ ταῦτα, 15
ὦ ἄνδρες, χρόνου μεταξὺ διαγενομένου καὶ ἐμοῦ πολὺ
ἀπολελειμμένου τῶν ἐμαυτοῦ κακῶν, προσέρχεταί μοί
τις πρεσβῦτις ἄνθρωπος, ὑπὸ γυναικὸς ὑποπεμφθεῖσα
ἣν ἐκεῖνος ἐμοίχευεν, ὡς ἐγὼ ὕστερον ἤκουον· αὕτη δὲ
ὀργιζομένη καὶ ἀδικεῖσθαι νομίζουσα, ὅτι οὐκέτι ὁμοίως
ἐφοίτα παρ' αὐτήν, ἐφύλαττεν ἕως ἐξεῦρεν ὅ τι εἴη τὸ
αἴτιον. προσελθοῦσα οὖν μοι ἐγγὺς ἡ ἄνθρωπος τῆς 16
οἰκίας τῆς ἐμῆς ἐπιτηροῦσα, „Εὐφίλητε“ ἔφη „μηδεμιᾷ*

πολυπραγμοσύνῃ προσεληλυθέναι με νόμιζε πρός σε· ὁ
γὰρ ἀνὴρ ὁ ὑβρίζων εἰς σὲ καὶ τὴν σὴν γυναῖκα ἐχθρὸς
ὢν ἡμῖν τυγχάνει. ἐὰν οὖν λάβῃς τὴν θεράπαιναν τὴν
εἰς ἀγορὰν βαδίζουσαν καὶ διακονοῦσαν ὑμῖν καὶ βασα-
νίσῃς, ἅπαντα πεύσῃ. „ἔστι δ'“ ἔφη „Ἐρατοσθένης Οἴη-
θεν ὁ ταῦτα πράττων, ὃς οὐ μόνον τὴν σὴν γυναῖκα διέ-
φθαρκεν ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλάς· ταύτην γὰρ τέχνην
17 ἔχει.“ ταῦτα εἰποῦσα, ὦ ἄνδρες, ἐκείνη μὲν ἀπηλλάγη,
ἐγὼ δὲ εὐθέως ἐταραττόμην, καὶ πάντα μου εἰς τὴν γνώ-
μην εἰσῄει, καὶ μεστὸς ἦν ὑποψίας, ἐνθυμούμενος μὲν
ὡς ἀπεκλείσθην ἐν τῷ δωματίῳ, ἀναμιμνησκόμενος δὲ
ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐψόφει ἡ μέταυλος θύρα καὶ ἡ
αὔλειος, ὃ οὐδέποτε ἐγένετο, ἔδοξέ τέ μοι ἡ γυνὴ ἐψιμυ-
θιῶσθαι. ταῦτά μου πάντα εἰς τὴν γνώμην εἰσῄει, καὶ
18 μεστὸς ἦν ὑποψίας. ἐλθὼν δὲ οἴκαδε ἐκέλευον ἀκολου-
θεῖν μοι τὴν θεράπαιναν εἰς τὴν ἀγοράν, ἀγαγὼν δ' αὐ-
τὴν ὡς τῶν ἐπιτηδείων τινὰ ἔλεγον ὅτι ἐγὼ πάντα εἴην
πεπυσμένος τὰ γινόμενα ἐν τῇ οἰκίᾳ· „σοὶ οὖν“ ἔφην
„ἔξεστι δυοῖν ὁπότερον βούλει ἑλέσθαι, ἢ μαστιγωθεῖ-
σαν εἰς μύλωνα ἐμπεσεῖν καὶ μηδέποτε παύσασθαι κα-
κοῖς τοιούτοις συνεχομένην, ἢ κατειποῦσαν ἅπαντα τἀ-
ληθῆ μηδὲν παθεῖν κακὸν ἀλλὰ συγγνώμης παρ' ἐμοῦ
τυχεῖν τῶν ἡμαρτημένων. ψεύσῃ δὲ μηδέν, ἀλλὰ πάντα
19 τἀληθῆ λέγε.“ κἀκείνη τὸ μὲν πρῶτον ἔξαρνος ἦν, καὶ
ποιεῖν ἐκέλευεν ὅ τι βούλομαι· οὐδὲν γὰρ εἰδέναι· ἐπει-
δὴ δὲ ἐγὼ ἐμνήσθην Ἐρατοσθένους πρὸς αὐτήν, καὶ εἶ-
πον ὅτι οὗτος ὁ φοιτῶν εἴη πρὸς τὴν γυναῖκα, ἐξεπλάγη
ἡγησαμένη με πάντα ἀκριβῶς ἐγνωκέναι. καὶ τότ' ἤδη
πρὸς τὰ γόνατά μου πεσοῦσα, καὶ πίστιν παρ' ἐμοῦ λα-
20 βοῦσα μηδὲν πείσεσθαι κακόν, κατηγόρει πρῶτον μὲν
ὡς μετὰ τὴν ἐκφορὰν αὐτῇ προσίοι, ἔπειτα ὡς αὐτὴ τε-
λευτῶσα εἰσαγγείλειε καὶ ὡς ἐκείνη τῷ χρόνῳ πεισθείη,

Reisk.

καὶ τὰς εἰσόδους οἷς τρόποις προσίοι, καὶ ὡς Θεσμοφο-
ρίοις ἐμοῦ ἐν ἀγρῷ ὄντος ᾤχετο εἰς τὸ ἱερὸν μετὰ τῆς
μητρὸς τῆς ἐκείνου· καὶ τἆλλα τὰ γενόμενα πάντα ἀκρι-
βῶς διηγήσατο. ἐπειδὴ δὲ πάντα εἴρητο αὐτῇ, εἶπον 21
ἐγώ, „ὅπως τοίνυν ταῦτα μηδεὶς ἀνθρώπων πεύσεται·
εἰ δὲ μή, οὐδέν σοι κύριον ἔσται τῶν πρὸς ἔμ' ὡμολογη-
μένων. ἀξιῶ δέ σε ἐπ' αὐτοφώρῳ ταῦτά μοι ἐπιδεῖξαι·
ἐγὼ γὰρ οὐδὲν δέομαι λόγων, ἀλλὰ τὸ ἔργον φανερὸν
γενέσθαι, εἴπερ οὕτως ἔχει.“ ὡμολόγει ταῦτα ποιήσειν. 22
καὶ μετὰ ταῦτα διεγένοντο ἡμέραι τέσσαρες ἢ πέντε, ...
ὡς ἐγὼ μεγάλοις ὑμῖν τεκμηρίοις ἐπιδείξω. πρῶτον δὲ
διηγήσασθαι βούλομαι τὰ πραχθέντα τῇ τελευταίᾳ ἡμέ-
ρᾳ. Σώστρατος ἦν μοι ἐπιτήδειος καὶ φίλος. τούτῳ
ἡλίου δεδυκότος ἰόντι ἐξ ἀγροῦ ἀπήντησα. εἰδὼς δ' ἐγὼ
ὅτι τηνικαῦτα ἀφιγμένος οὐδὲν ἂν καταλήψοιτο οἴκοι
τῶν ἐπιτηδείων, ἐκέλευον συνδειπνεῖν· καὶ ἐλθόντες οἴ-
καδε ὡς ἐμέ, ἀναβάντες εἰς τὸ ὑπερῷον ἐδειπνοῦμεν.
ἐπειδὴ δὲ καλῶς αὐτῷ εἶχεν, ἐκεῖνος μὲν | ἀπιὼν ᾤχετο, 23
ἐγὼ δὲ ἐκάθευδον. ὁ δ' Ἐρατοσθένης, ὦ ἄνδρες, εἰσέρ-
χεται, καὶ ἡ θεράπαινα ἐπεγείρασά με εὐθὺς φράζει ὅτι
ἔνδον ἐστί. κἀγὼ εἰπὼν ἐκείνῃ ἐπιμελεῖσθαι τῆς θύρας,
καταβὰς σιωπῇ ἐξέρχομαι, καὶ ἀφικνοῦμαι ὡς τὸν καὶ
τόν, καὶ τοὺς μὲν ἔνδον κατέλαβον, τοὺς δὲ οὐκ ἐπιδη-
μοῦντας εὗρον. παραλαβὼν δ' ὡς οἷόν τε ἦν πλείστους 24
ἐκ τῶν παρόντων ἐβάδιζον. καὶ δᾷδας λαβόντες ἐκ τοῦ
ἐγγύτατα καπηλείου εἰσερχόμεθα, ἀνεῳγμένης τῆς θύ-
ρας καὶ ὑπὸ τῆς ἀνθρώπου παρεσκευασμένης. ὤσαντες
δὲ τὴν θύραν τοῦ δωματίου οἱ μὲν πρῶτοι εἰσιόντες ἔτι
εἴδομεν αὐτὸν κατακείμενον παρὰ τῇ γυναικί, οἱ δ' ὕστε-
ρον ἐν τῇ κλίνῃ γυμνὸν ἑστηκότα. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες, 25
πατάξας καταβάλλω αὐτόν, καὶ τὼ χεῖρε περιαγαγὼν εἰς
τοὔπισθεν καὶ δήσας ἠρώτων διὰ τί ὑβρίζει εἰς τὴν οἰ-

p. 17—28.

κίαν τὴν ἐμὴν εἰσιών. κἀκεῖνος ἀδικεῖν μὲν ὡμολόγει,
ἠντιβόλει δὲ καὶ ἱκέτευε μὴ αὐτὸν κτεῖναι ἀλλ' ἀργύριον
26 πράξασθαι. ἐγὼ δ' εἶπον ὅτι „οὐκ ἐγώ σε ἀποκτενῶ,
ἀλλ' ὁ τῆς πόλεως νόμος, ὃν σὺ παραβαίνων περὶ ἐλάτ-
τονος τῶν ἡδονῶν ἐποιήσω, καὶ μᾶλλον εἵλου τοιοῦτον
ἁμάρτημα ἐξαμαρτάνειν εἰς τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν καὶ
εἰς τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς ἢ τοῖς νόμοις πείθεσθαι καὶ
27 κόσμιος εἶναι.“ οὕτως, ὦ ἄνδρες, ἐκεῖνος τούτων ἔτυ-
χεν ὧνπερ οἱ νόμοι κελεύουσι τοὺς τὰ τοιαῦτα πράττον-
τας, οὐκ εἰσαρπασθεὶς ἐκ τῆς ὁδοῦ, οὐδ' ἐπὶ τὴν ἑστίαν
καταφυγών, ὥσπερ οὗτοι λέγουσι· πῶς γὰρ ἄν, ὅστις ἐν
τῷ δωματίῳ πληγεὶς κατέπεσεν εὐθύς, περιέστρεψα δ'
αὐτοῦ τὼ χεῖρε, ἔνδον δὲ ἦσαν ἄνθρωποι τοσοῦτοι, οὓς
διαφυγεῖν οὐκ ἐδύνατο, οὔτε σίδηρον οὔτε ξύλον οὔτε
28 ἄλλο οὐδὲν ἔχων, ᾧ τοὺς εἰσελθόντας ἂν ἠμύνατο. ἀλλ',
ὦ ἄνδρες, οἶμαι καὶ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι οἱ μὴ τὰ δίκαια
πράττοντες οὐχ ὁμολογοῦσι τοὺς ἐχθροὺς λέγειν ἀληθῆ,
ἀλλ' αὐτοὶ ψευδόμενοι καὶ τὰ τοιαῦτα μηχανώμενοι ὀρ-
γὰς τοῖς ἀκούουσι κατὰ τῶν τὰ δίκαια πραττόντων πα-
ρασκευάζουσι. Πρῶτον μὲν οὖν ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

29 Οὐκ ἠμφισβήτει, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ὡμολόγει ἀδικεῖν,
καὶ ὅπως μὲν μὴ ἀποθάνῃ ἠντιβόλει καὶ ἱκέτευεν, ἀπο-
τίνειν δ' ἕτοιμος ἦν χρήματα. ἐγὼ δὲ τῷ μὲν ἐκείνου τι-
μήματι οὐ συνεχώρουν, τὸν δὲ τῆς πόλεως νόμον ἠξίουν
εἶναι κυριώτερον, καὶ ταύτην ἔλαβον τὴν δίκην, ἣν ὑμεῖς
δικαιοτάτην εἶναι ἡγησάμενοι τοῖς τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύ-
ουσιν ἐτάξατε. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

30 Ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τοῦτον τὸν νόμον ἐκ τῆς στή-
λης τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, ὅτι αὐτῷ τῷ δικαστηρίῳ τῷ ἐξ
Ἀρείου πάγου, ᾧ καὶ πάτριόν ἐστι καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀποδέ-
δοται τοῦ φόνου τὰς δίκας δικάζειν, διαρρήδην εἴρηται
τούτου μὴ καταγινώσκειν φόνον, ὃς ἂν ἐπὶ δάμαρτι τῇ
ἑαυτοῦ μοιχὸν λαβὼν ταύτην τὴν τιμωρίαν ποιήσηται.
καὶ οὕτω σφόδρα ὁ νομοθέτης ἐπὶ ταῖς γαμεταῖς γυναιξὶ 31
δίκαια ταῦτα ἡγήσατο εἶναι, ὥστε καὶ ἐπὶ ταῖς παλλακαῖς
ταῖς ἐλάττονος ἀξίαις τὴν αὐτὴν δίκην ἐπέθηκε. καίτοι
δῆλον ὅτι, εἴ τινα εἶχε ταύτης μείζω τιμωρίαν ἐπὶ ταῖς
γαμεταῖς, ἐποίησεν ἄν. νῦν δὲ οὐχ οἷός τε ὢν ταύτης
ἰσχυροτέραν ἐπ' ἐκείναις ἐξευρεῖν, τὴν αὐτὴν καὶ ἐπὶ
ταῖς παλλακαῖς ἠξίωσε γίνεσθαι. Ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ
τοῦτον τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ἄνδρες, ὅτι κελεύει, ἐάν τις ἄνθρωπον 32
ἐλεύθερον ἢ παῖδα αἰσχύνῃ βίᾳ, διπλῆν τὴν βλάβην
ὀφείλειν, ἐὰν δὲ γυναῖκα, ἐφ' αἷσπερ ἀποκτείνειν ἔξ-
εστιν, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι. οὕτως, ὦ ἄνδρες, τοὺς
βιαζομένους ἐλάττονος ζημίας ἀξίους ἡγήσατο εἶναι ἢ
τοὺς πείθοντας· τῶν μὲν γὰρ θάνατον κατέγνω, τοῖς δὲ
διπλῆν ἐποίησε τὴν βλάβην, ἡγούμενος τοὺς μὲν δια- 33
πραττομένους βίᾳ ὑπὸ τῶν βιασθέντων μισεῖσθαι, τοὺς
δὲ πείσαντας οὕτως αὐτῶν τὰς ψυχὰς διαφθείρειν ὥστ'
οἰκειοτέρας αὐτοῖς ποιεῖν τὰς ἀλλοτρίας | γυναῖκας ἢ
τοῖς ἀνδράσι, καὶ πᾶσαν ἐπ' ἐκείνοις τὴν οἰκίαν γεγονέ-
ναι, καὶ τοὺς παῖδας ἀδήλους εἶναι ὁποτέρων τυγχάνου-
σιν ὄντες, τῶν ἀνδρῶν ἢ τῶν μοιχῶν· ἀνθ' ὧν ὁ τὸν
νόμον τιθεὶς θάνατον αὐτοῖς ἐποίησε τὴν ζημίαν. Ἐμοῦ 34
τοίνυν, ὦ ἄνδρες, οἱ μὲν νόμοι οὐ μόνον ἀπεγνωκότες
εἰσὶ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ κεκελευκότες ταύτην τὴν δίκην
λαμβάνειν· ἐν ὑμῖν δ' ἐστὶ πότερον χρὴ τούτους ἰσχυ-

35 ρους ἢ μηδενὸς ἀξίους εἶναι. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι πάσας
τὰς πόλεις διὰ τοῦτο τοὺς νόμους τίθεσθαι, ἵνα, περὶ
ὧν ἂν πραγμάτων ἀπορῶμεν, παρὰ τούτους ἐλθόντες
σκεψώμεθα ὅ τι ἡμῖν ποιητέον ἐστίν. οὗτοι τοίνυν περὶ
τῶν τοιούτων τοῖς ἀδικουμένοις τοιαύτην δίκην λαμβά-
36 νειν παρακελεύονται. οἷς ὑμᾶς ἀξιῶ τὴν αὐτὴν γνώμην
ἔχειν· εἰ δὲ μή, τοιαύτην ἄδειαν τοῖς μοιχοῖς ποιήσετε,
ὡς καὶ τοὺς κλέπτας ἐπαρεῖτε φάσκειν μοιχοὺς εἶναι, εὖ
εἰδότας ὅτι, ἐὰν ταύτην τὴν αἰτίαν περὶ ἑαυτῶν λέγωσι
καὶ ἐπὶ τούτῳ φάσκωσιν εἰς τὰς ἀλλοτρίας οἰκίας εἰσιέ-
ναι, οὐδεὶς αὐτῶν ἅψεται. πάντες γὰρ εἴσονται ὅτι τοὺς
μὲν νόμους τῆς μοιχείας χαίρειν ἐᾶν δεῖ, τὴν δὲ ψῆφον
τὴν ὑμετέραν δεδιέναι· αὕτη γάρ ἐστι πάντων τῶν ἐν τῇ
πόλει κυριωτάτη.

37 Σκέψασθε δέ, ὦ ἄνδρες· κατηγοροῦσι γάρ μου ὡς
ἐγὼ τὴν θεράπαιναν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ μετελθεῖν ἐκέ-
λευσα τὸν νεανίσκον. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες, δίκαιον μὲν ἂν
ποιεῖν ἡγούμην ᾡτινιοῦν τρόπῳ τὸν τὴν γυναῖκα τὴν
38 ἐμὴν διαφθείραντα λαμβάνων· εἰ μὲν γὰρ λόγων εἰρη-
μένων ἔργου δὲ μηδενὸς γεγενημένου μετελθεῖν ἐκέ-
λευον ἐκεῖνον, ἠδίκουν ἄν· εἰ δὲ ἤδη πάντων διαπεπραγ-
μένων καὶ πολλάκις εἰσεληλυθότος εἰς τὴν οἰκίαν τὴν
ἐμὴν ᾡτινιοῦν τρόπῳ ἐλάμβανον αὐτόν, σωφρονεῖν
39 ἐμαυτὸν ἡγούμην· σκέψασθε δὲ ὅτι καὶ ταῦτα ψεύδον-
ται· ῥᾳδίως δὲ ἐκ τῶνδε γνώσεσθε. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες,
ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον, φίλος ὢν Σώστρατος καὶ οἰ-
κείως διακείμενος ἀπαντήσας ἐξ ἀγροῦ περὶ ἡλίου δυ-
σμὰς συνεδείπνει, καὶ ἐπειδὴ καλῶς εἶχεν αὐτῷ, ἀπιὼν
40 ᾤχετο. καίτοι πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες, ἐνθυμήθητε ὅτι,
εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐγὼ ἐπεβούλευον Ἐρατοσθένει, πό-
τερον ἦν μοι κρεῖττον αὐτῷ ἑτέρωθι δειπνεῖν ἢ τὸν συν-
δειπνήσοντά μοι εἰσαγαγεῖν; οὕτω γὰρ ἂν ἧττον ἐτόλμη-

Reisk.

σεν ἐκεῖνος εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν. εἶτα δοκῶ ἂν ὑμῖν τὸν συνδειπνοῦντα ἀφεὶς μόνος καταλειφθῆναι καὶ ἔρημος γενέσθαι, ἢ κελεύειν ἐκεῖνον μένειν, ἵνα μετ' ἐμοῦ τὸν μοιχὸν ἐτιμωρεῖτο; ἔπειτα, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἂν δοκῶ 41 ὑμῖν τοῖς ἐπιτηδείοις μεθ' ἡμέραν παραγγεῖλαι, καὶ κελεῦσαι αὐτοὺς συλλεγῆναι εἰς οἰκίαν τῶν φίλων τῶν ἐγγυτάτω, μᾶλλον ἢ ἐπειδὴ τάχιστα ᾐσθόμην τῆς νυκτὸς περιτρέχειν, οὐκ εἰδὼς ὅντινα οἴκοι καταλήψομαι καὶ ὅντινα ἔξω; καὶ ὡς Ἁρμόδιον μὲν καὶ τὸν δεῖνα ἦλθον οὐκ ἐπιδημοῦντας (οὐ γὰρ ᾔδειν), ἑτέρους δὲ οὐκ ἔνδον ὄντας κατέλαβον, οὓς δ' οἷός τε ἦν λαβὼν ἐβάδιζον. καί- 42 τοιγε εἰ προῄδειν, οὐκ ἂν δοκῶ ὑμῖν καὶ θεράποντας παρασκευάσασθαι καὶ τοῖς φίλοις παραγγεῖλαι, ἵν' ὡς ἀσφαλέστατα μὲν αὐτὸς εἰσῄειν (τί γὰρ ᾔδειν εἴ τι κἀκεῖνος εἶχε σιδήριον;), ὡς μετὰ πλείστων δὲ μαρτύρων τὴν τιμωρίαν ἐποιούμην; νῦν δ' οὐδὲν εἰδὼς τῶν ἐσομένων ἐκείνῃ τῇ νυκτί, οὓς οἷός τε ἦν παρέλαβον. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες· σκέψασθε 43 δὲ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς οὕτως περὶ τούτου τοῦ πράγματος, ζητοῦντες εἴ τις ἐμοὶ καὶ Ἐρατοσθένει ἔχθρα πώποτε γεγένηται πλὴν ταύτης. οὐδεμίαν γὰρ εὑρήσετε. οὔτε 44 γὰρ συκοφαντῶν γραφάς με ἐγράψατο, οὔτε ἐκβάλλειν ἐκ τῆς πόλεως ἐπεχείρησεν, οὔτε ἰδίας δίκας ἐδικάζετο, οὔτε συνῄδει κακὸν οὐδὲν ὃ ἐγὼ δεδιὼς μή τις πύθηται ἐπεθύμουν αὐτὸν ἀπολέσαι, οὔτε εἰ ταῦτα διεπραξάμην, ἤλπιζον χρήματα λήψεσθαι· ἔνιοι γὰρ τοιούτων πραγμάτων ἕνεκεν θάνατον ἀλλήλοις ἐπιβουλεύουσι. τοσούτου 45 τοίνυν δεῖ | ἢ λοιδορία ἢ παροινία ἢ ἄλλη τις διαφορὰ ἡμῖν γεγονέναι, ὥστε οὐδὲ ἑωρακὼς ἦν τὸν ἄνθρωπον

πώποτε πλὴν ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτί. τί ἂν οὖν βουλόμενος
ἐγὼ τοιοῦτον κίνδυνον ἐκινδύνευον, εἰ μὴ τὸ μέγιστον
46 τῶν ἀδικημάτων ἦν ὑπ' αὐτοῦ ἠδικημένος; ἔπειτα παρα-
καλέσας αὐτὸς μάρτυρας ἠσέβουν, ἐξόν μοι, εἴπερ ἀδί-
κως ἐπεθύμουν αὐτὸν ἀπολέσαι, μηδένα μοι τούτων
συνειδέναι;

47 Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἰδίαν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ
νομίζω ταύτην γενέσθαι τὴν τιμωρίαν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς
πόλεως ἁπάσης· οἱ γὰρ τοιαῦτα πράττοντες, ὁρῶντες οἷα
τὰ ἆθλα πρόκειται τῶν τοιούτων ἁμαρτημάτων, ἧττον
εἰς τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτήσονται, ἐὰν καὶ ὑμᾶς ὁρῶσι τὴν
48 αὐτὴν γνώμην ἔχοντας. εἰ δὲ μή, πολὺ κάλλιον τοὺς
μὲν κειμένους νόμους ἐξαλεῖψαι, ἑτέρους δὲ θεῖναι, οἵτι-
νες τοὺς μὲν φυλάττοντας τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ταῖς ζη-
μίαις ζημιώσουσι, τοῖς δὲ βουλομένοις εἰς αὐτὰς ἁμαρτά-
49 νειν πολλὴν ἄδειαν ποιήσουσι. πολὺ γὰρ οὕτω δικαιό-
τερον ἢ ὑπὸ τῶν νόμων τοὺς πολίτας ἐνεδρεύεσθαι, οἳ
κελεύουσι μέν, ἐάν τις μοιχὸν λάβῃ, ὅ τι ἂν οὖν βούλη-
ται χρῆσθαι, οἱ δ' ἀγῶνες δεινότεροι τοῖς ἀδικουμένοις
καθεστήκασιν ἢ τοῖς παρὰ τοὺς νόμους τὰς ἀλλοτρίας
50 καταισχύνουσι γυναῖκας. ἐγὼ γὰρ νῦν καὶ περὶ τοῦ
σώματος καὶ περὶ τῶν χρημάτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων
ἁπάντων κινδυνεύω, ὅτι τοῖς τῆς πόλεως νόμοις ἐπει-
θόμην.

2.

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ
ΤΟΙΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ ΒΟΗΘΟΙΣ.

Εἰ μὲν ἡγούμην οἷόν τε εἶναι, ὦ παρόντες ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ, λόγῳ δηλῶσαι τὴν τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀρετήν, ἐμεμψάμην ἂν τοῖς ἐπαγγείλασιν ἐπ' αὐτοῖς ἐξ ὀλί-

Reisk.

*γων ἡμερῶν λεγειν· ἐπειδὴ δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ πᾶς
χρόνος οὐχ ἱκανὸς λόγον ἴσον παρασκευάσαι τοῖς τού-
των ἔργοις, διὰ τοῦτο καὶ ἡ πόλις μοι δοκεῖ, προνοου-
μένη τῶν ἐνθάδε λεγόντων, ἐξ ὀλίγου τὴν πρόσταξιν
ποιεῖσθαι, ἡγουμένη οὕτως ἂν μάλιστα συγγνώμης αὐ-
τοὺς παρὰ τῶν ἀκουσάντων τυγχάνειν. ὅμως δὲ ὁ μὲν* 2
*λόγος μοι περὶ τούτων, ὁ δ' ἀγὼν οὐ πρὸς τὰ τούτων
ἔργα ἀλλὰ πρὸς τοὺς πρότερον ἐπ' αὐτοῖς εἰρηκότας.
τοσαύτην γὰρ ἀφθονίαν παρεσκεύασεν ἡ τούτων ἀρετὴ
καὶ τοῖς ποιεῖν δυναμένοις καὶ τοῖς εἰπεῖν βουληθεῖσιν,
ὥστε καλὰ μὲν πολλὰ τοῖς προτέροις περὶ αὐτῶν εἰρῆ-
σθαι, πολλὰ δὲ καὶ ἐκείνοις παραλελεῖφθαι, ἱκανὰ δὲ καὶ
τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἐξεῖναι εἰπεῖν· οὔτε γὰρ γῆς ἄπειροι
οὔτε θαλάττης οὐδεμιᾶς, πανταχῇ δὲ καὶ παρὰ πᾶσιν
ἀνθρώποις οἱ τὰ αὑτῶν πενθοῦντες κακὰ τὰς τούτων
ἀρετὰς ὑμνοῦσι.*

Πρῶτον μὲν οὖν τοὺς παλαιοὺς κινδύνους τῶν 3
*προγόνων δίειμι, μνήμην παρὰ τῆς φήμης λαβών· ἄξιον
γὰρ πᾶσιν ἀνθρώποις κἀκείνων μεμνῆσθαι, ὑμνοῦντας
μὲν ἐν ταῖς ᾠδαῖς, λέγοντας δ' ἐν ταῖς τῶν ἀγαθῶν γνώ-
μαις, τιμῶντας δ' ἐν τοῖς καιροῖς τοῖς τοιούτοις, παιδεύ-
οντας δ' ἐν τοῖς τῶν τεθνεώτων ἔργοις τοὺς ζῶντας.*

Ἀμαζόνες γὰρ Ἄρεως μὲν τὸ παλαιὸν ἦσαν θυγατέ- 4
*ρες, οἰκοῦσαι δὲ παρὰ τὸν Θερμώδοντα ποταμόν, μόναι
μὲν ὡπλισμέναι σιδήρῳ τῶν περὶ αὐτάς, πρῶται δὲ τῶν
πάντων ἐφ' ἵππους ἀναβᾶσαι, οἷς ἀνελπίστως δι' ἀπει-
ρίαν τῶν ἐναντίων ᾕρουν μὲν τοὺς φεύγοντας, ἀπέλει-
πον δὲ τοὺς διώκοντας ἐνομίζοντο δὲ διὰ τὴν εὐψυχίαν
μᾶλλον ἄνδρες ἢ διὰ τὴν φύσιν γυναῖκες· πλέον γὰρ
ἐδόκουν τῶν ἀνδρῶν ταῖς ψυχαῖς διαφέρειν ἢ ταῖς ἰδέαις
ἐλλείπειν. ἄρχουσαι δὲ πολλῶν ἐθνῶν, καὶ ἔργῳ μὲν* 5
τοὺς περὶ αὐτὰς καταδεδουλωμέναι, λόγῳ δὲ περὶ τῆσδε

*τῆς χώρας ἀκούουσαι κλέος μέγα, πολλῆς δόξης καὶ με-
γάλης ἐλπίδος χάριν παραλαβοῦσαι τὰ μαχιμώτατα τῶν
ἐθνῶν ἐστράτευσαν ἐπὶ τήνδε τὴν πόλιν. τυχοῦσαι δ'
ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὁμοίας ἐκτήσαντο τὰς ψυχὰς τῇ φύσει,
καὶ ἐναντίαν τὴν δόξαν τῆς προτέρας λαβοῦσαι μᾶλλον
ἐκ τῶν κινδύνων ἢ ἐκ τῶν σωμάτων ἔδοξαν εἶναι γυναῖ-
6 κες. μόναις δ' αὐταῖς οὐκ | ἐξεγένετο ἐκ τῶν ἡμαρτη-
μένων μαθούσαις περὶ τῶν λοιπῶν ἄμεινον βουλεύσα-
σθαι, οὐδ' οἴκαδε ἀπελθούσαις ἀπαγγεῖλαι τήν τε σφε-
τέραν αὐτῶν δυστυχίαν καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων προγόνων
ἀρετήν· αὐτοῦ γὰρ ἀποθανοῦσαι, καὶ δοῦσαι δίκην τῆς
ἀνοίας, τῆσδε μὲν τῆς πόλεως διὰ τὴν ἀρετὴν ἀθάνατον
μνήμην ἐποίησαν, τὴν δὲ ἑαυτῶν πατρίδα διὰ τὴν ἐν-
θάδε συμφορὰν ἀνώνυμον κατέστησαν. ἐκεῖναι μὲν οὖν
τῆς ἀλλοτρίας ἀδίκως ἐπιθυμήσασαι τὴν ἑαυτῶν δικαίως
ἀπώλεσαν.*

7 *Ἀδράστου δὲ καὶ Πολυνείκους ἐπὶ Θήβας στρατευ-
σάντων καὶ ἡττηθέντων μάχῃ, οὐκ ἐώντων Καδμείων
θάπτειν τοὺς νεκρούς, Ἀθηναῖοι ἡγησάμενοι ἐκείνους
μέν, εἴ τι ἠδίκουν, ἀποθανόντας δίκην ἔχειν τὴν μεγί-
στην, τοὺς δὲ κάτω τὰ αὑτῶν οὐ κομίζεσθαι, ἱερῶν δὲ
μιαινομένων τοὺς ἄνω θεοὺς ἀσεβεῖσθαι, τὸ μὲν πρῶ-
τον πέμψαντες κήρυκας ἐδέοντο αὐτῶν δοῦναι τῶν
8 νεκρῶν ἀναίρεσιν, νομίζοντες ἀνδρῶν μὲν ἀγαθῶν εἶ-
ναι ζῶντας τοὺς ἐχθροὺς τιμωρήσασθαι, ἀπιστούντων
δὲ σφίσιν αὐτοῖς ἐν τοῖς τῶν τεθνεώτων σώμασι τὴν εὐ-
ψυχίαν ἐπιδείκνυσθαι, οὐ δυνάμενοι δὲ τούτων τυχεῖν
ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτούς, οὐδεμιᾶς διαφορᾶς πρότερον
πρὸς Καδμείους ὑπαρχούσης, οὐδὲ τοῖς ζῶσιν Ἀργείων
9 χαριζόμενοι, ἀλλὰ τοὺς τεθνεῶτας ἐν τῷ πολέμῳ ἀξιοῦν-
τες τῶν νομιζομένων τυγχάνειν πρὸς τοὺς ἑτέρους ὑπὲρ
ἀμφοτέρων ἐκινδύνευσαν, ὑπὲρ μὲν τῶν, ἵνα μηκέτι εἰς*

Reisk.

τοὺς τεθνεῶτας ἐξαμαρτάνοντες πλείω περὶ τοὺς θεοὺς
ἐξυβρίσωσιν, ὑπὲρ δὲ τῶν ἑτέρων, ἵνα μὴ πρότερον εἰς
τὴν αὑτῶν ἀπέλθωσι πατρίου τιμῆς ἀτυχήσαντες καὶ
Ἑλληνικοῦ νόμου στερηθέντες καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἡμαρ-
τηκότες. ταῦτα διανοηθέντες, καὶ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ τύ- 10
χας κοινὰς ἁπάντων ἀνθρώπων νομίζοντες, πολλοὺς
μὲν πολεμίους κτώμενοι, τὸ δὲ δίκαιον ἔχοντες σύμμα-
χον ἐνίκων μαχόμενοι. καὶ οὐχ ὑπὸ τῆς τύχης ἐπαρθέν-
τες μείζονος παρὰ Καδμείων τιμωρίας ἐπεθύμησαν, ἀλλ᾽
ἐκείνοις μὲν ἀντὶ τῆς ἀσεβείας τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν ἐπε-
δείξαντο, αὐτοὶ δὲ λαβόντες τὰ ἆθλα ὧνπερ ἕνεκα ἀφί-
κοντο, τοὺς Ἀργείων νεκρούς, ἔθαψαν ἐν τῇ αὑτῶν
Ἐλευσῖνι. περὶ μὲν οὖν τοὺς ἀποθανόντας τῶν ἑπτὰ ἐπὶ
Θήβας τοιοῦτοι γεγόνασιν.

Ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ, ἐπειδὴ Ἡρακλῆς μὲν ἐξ ἀνθρώ- 11
πων ἠφανίσθη, οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ ἔφευγον μὲν Εὐρυ-
σθέα, ἐξηλαύνοντο δὲ ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, αἰσχυ-
νομένων μὲν τοῖς ἔργοις, φοβουμένων δὲ τὴν Εὐρυσθέως
δύναμιν, ἀφικόμενοι εἰς τήνδε τὴν πόλιν ἱκέται ἐπὶ τῶν
βωμῶν ἐκαθέζοντο· ἐξαιτουμένου δὲ αὐτοὺς Εὐρυσθέως 12
Ἀθηναῖοι οὐκ ἠθέλησαν ἐκδοῦναι, ἀλλὰ τὴν Ἡρακλέους
ἀρετὴν μᾶλλον ᾐδοῦντο ἢ τὸν κίνδυνον τὸν ἑαυτῶν ἐφο-
βοῦντο, καὶ ἠξίουν ὑπὲρ τῶν ἀσθενεστέρων μετὰ τοῦ
δικαίου διαμάχεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς δυναμένοις χαριζό-
μενοι τοὺς ὑπ᾽ ἐκείνων ἀδικουμένους ἐκδοῦναι. ἐπι- 13
στρατεύσαντος δ᾽ Εὐρυσθέως μετὰ τῶν ἐκείνῳ τῷ χρό-
νῳ Πελοπόννησον ἐχόντων, οὐκ ἐγγὺς τῶν δεινῶν
γενόμενοι μετέγνωσαν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν εἶχον γνώμην
ἥνπερ πρότερον, ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ πατρὸς
αὐτῶν πεπονθότες, ἐκείνους τ᾽ οὐκ εἰδότες ὁποῖοί τινες
ἄνδρες ἔσονται γενόμενοι· δίκαιον δὲ νομίζοντες εἶναι, 14
οὐ προτέρας ἔχθρας ὑπαρχούσης πρὸς Εὐρυσθέα, οὐδὲ

κέρδους προκειμένου πλὴν δόξης ἀγαθῆς, τοσοῦτον κίν-
δυνον ὑπὲρ αὐτῶν ἤραντο, τοὺς μὲν ἀδικουμένους ἐλε-
οῦντες, τοὺς δ' ὑβρίζοντας μισοῦντες, καὶ τοὺς μὲν κω-
λύειν ἐπιχειροῦντες, τοῖς δ' ἐπικουρεῖν ἀξιοῦντες,
ἡγούμενοι ἐλευθερίας μὲν σημεῖον εἶναι μηδὲν ποιεῖν
ἄκοντας, δικαιοσύνης δὲ τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν, εὐ-
ψυχίας δ' ὑπὲρ τούτων ἀμφοτέρων, εἰ δέοι, μαχομένους
15 ἀποθνήσκειν. τοσοῦτον δ' ἐφρόνουν ἀμφότεροι, ὥσθ'
οἱ μὲν μετ' Εὐρυσθέως οὐδὲν παρ' ἑκόντων | ἐζήτουν
εὑρίσκεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἠξίουν Εὐρυσθέα αὐ-
τὸν ἱκετεύοντα τοὺς ἱκέτας αὐτῶν ἐξελεῖν. παραταξά-
μενοι δ' ἰδίᾳ δυνάμει τὴν ἐξ ἁπάσης Πελοποννήσου
στρατιὰν ἐλθοῦσαν ἐνίκων μαχόμενοι, καὶ τῶν Ἡρακλέ-
ους παίδων τὰ μὲν σώματα εἰς ἄδειαν κατέστησαν, ἀπαλ-
λάξαντες δὲ τοῦ δέους καὶ τὰς ψυχὰς ἠλευθέρωσαν, διὰ
δὲ τὴν τοῦ πατρὸς ἀρετὴν ἐκείνους τοῖς αὑτῶν κινδυ-
16 νοις ἐστεφάνωσαν. τοσοῦτον δὲ εὐτυχέστεροι παῖδες
ὄντες ἐγένοντο τοῦ πατρός· ὁ μὲν γάρ, καίπερ ὢν ἀγα-
θῶν πολλῶν αἴτιος ἅπασιν ἀνθρώποις, ἐπίπονον καὶ φι-
λόνεικον καὶ φιλότιμον αὑτῷ καταστήσας τὸν βίον τοὺς
μὲν ἄλλους ἀδικοῦντας ἐκόλασεν, Εὐρυσθέα δὲ καὶ ἐχ-
θρὸν ὄντα καὶ εἰς αὐτὸν ἐξαμαρτάνοντα οὐχ οἷός τε ἦν
τιμωρήσασθαι· οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ διὰ τήνδε τὴν πόλιν
τῇ αὐτῇ εἶδον ἡμέρᾳ τήν θ' ἑαυτῶν σωτηρίαν καὶ τὴν
τῶν ἐχθρῶν τιμωρίαν.

17 Πολλὰ μὲν οὖν ὑπῆρχε τοῖς ἡμετέροις προγόνοις
μιᾷ γνώμῃ χρωμένοις περὶ τοῦ δικαίου διαμάχεσθαι. ἥ
τε γὰρ ἀρχὴ τοῦ βίου δικαία· οὐ γάρ, ὥσπερ οἱ πολλοί,
πανταχόθεν συνειλεγμένοι καὶ ἑτέρους ἐκβαλόντες τὴν
ἀλλοτρίαν ᾤκησαν, ἀλλ' αὐτόχθονες ὄντες τὴν αὐτὴν
18 ἐκέκτηντο καὶ μητέρα καὶ πατρίδα. πρῶτοι δὲ καὶ μόνοι
ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐκβαλόντες τὰς παρὰ σφίσιν αὐτοῖς

δυναστείας δημοκρατίαν κατεστήσαντο, ἡγούμενοι τὴν
πάντων ἐλευθερίαν ὁμόνοιαν εἶναι μεγίστην, κοινας δ'
ἀλλήλοις τὰς ἐκ τῶν κινδύνων ἐλπίδας ποιήσαντες ἐλευ-
θέραις ταῖς ψυχαῖς ἐπολιτεύοντο, νόμῳ τοὺς ἀγαθοὺς 19
τιμῶντες καὶ τοὺς κακοὺς κολάζοντες, ἡγησάμενοι θη-
ρίων μὲν ἔργον εἶναι ὑπ' ἀλλήλων βίᾳ κρατεῖσθαι, ἀν-
θρώποις δὲ προσήκειν νόμῳ μὲν ὁρίσαι τὸ δίκαιον, λόγῳ
δὲ πεῖσαι, ἔργῳ δὲ τούτοις ὑπηρετεῖν, ὑπὸ νόμου μὲν
βασιλευομένους, ὑπὸ λόγου δὲ διδασκομένους.

Καὶ γάρ τοι καὶ φύντες καλῶς καὶ γνόντες ὅμοια, 20
πολλὰ μὲν καλὰ καὶ θαυμαστὰ οἱ πρόγονοι τῶν ἐνθάδε
κειμένων εἰργάσαντο, ἀείμνηστα δὲ καὶ μεγάλα καὶ παν-
ταχοῦ οἱ ἐξ ἐκείνων γεγονότες τρόπαια διὰ τὴν αὑτῶν
ἀρετὴν κατέλιπον. μόνοι γὰρ ὑπὲρ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος
πρὸς πολλὰς μυριάδας τῶν βαρβάρων διεκινδύνευσαν.
ὁ γὰρ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς οὐκ ἀγαπῶν τοῖς ὑπάρχουσιν 21
ἀγαθοῖς, ἀλλ' ἐλπίζων καὶ τὴν Εὐρώπην δουλώσεσθαι,
ἔστειλε πεντήκοντα μυριάδας στρατιάν. ἡγησάμενοι δέ,
εἰ τήνδε τὴν πόλιν ἢ ἑκοῦσαν φίλην ποιήσαιντο ἢ ἄκου-
σαν καταστρέψαιντο, ῥᾳδίως τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἄρ-
ξειν, ἀπέβησαν εἰς Μαραθῶνα, νομίσαντες οὕτως ἂν
ἐρημοτάτους εἶναι συμμάχων [τοὺς Ἕλληνας], εἰ ἔτι στα-
σιαζούσης τῆς Ἑλλάδος ᾧ τινι χρὴ τρόπῳ τοὺς ἐπιόντας
ἀμύνασθαι, τὸν κίνδυνον ποιήσαιντο. ἔτι δ' αὐτοῖς ἐκ 22
τῶν προτέρων ἔργων περὶ τῆς πόλεως τοιαύτη δόξα παρ-
ειστήκει, ὡς εἰ μὲν πρότερον ἐπ' ἄλλην πόλιν ἴασιν,
ἐκείνοις καὶ Ἀθηναίοις πολεμήσουσι· προθύμως γὰρ
τοῖς ἀδικουμένοις ἥξουσι βοηθήσοντες· εἰ δ' ἐνθάδε
πρῶτον ἀφίξονται, οὐδένας ἄλλους τῶν Ἑλλήνων τολ-
μήσειν ἑτέρους σῴζοντας φανερὰν ἔχθραν πρὸς ἐκείνους
ὑπὲρ αὑτῶν καταθέσθαι. οἱ μὲν τοίνυν ταῦτα διενο- 23
οῦντο· οἱ δ' ἡμέτεροι πρόγονοι οὐ λογισμῷ *** εἰδότες

p. 73—85.

τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνους, ἀλλὰ νομίζοντες τὸν εὐκλεᾶ θάνατον ἀθάνατον περὶ τῶν ἀγαθῶν καταλείπειν λόγον, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, ἀλλὰ τῇ αὑτῶν ἀρετῇ μᾶλλον ἐπίστευσαν. καὶ αἰσχυνόμενοι ὅτι ἦσαν οἱ βάρβαροι αὐτῶν ἐν τῇ χώρᾳ, οὐκ ἀνέμειναν πυθέσθαι οὐδὲ βοηθῆσαι τοὺς συμμάχους, οὐδ' ᾠήθησαν δεῖν ἑτέροις τῆς σωτηρίας χάριν εἰδέναι, ἀλλὰ σφίσιν

24 αὐτοῖς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. ταῦτα μιᾷ γνώμῃ πάντες γνόντες ἀπήντων ὀλίγοι πρὸς πολλούς· ἐνόμιζον γὰρ ἀποθανεῖν μὲν αὐτοῖς μετὰ πάντων προσήκειν, ἀγαθοὺς δ' εἶναι μετ' ὀλίγων, καὶ τὰς μὲν ψυχὰς ἀλλοτρίας διὰ | τὸν θάνατον κεκτῆσθαι, τὴν δ' ἐκ τῶν κινδύνων μνήμην ἰδίαν καταλείψειν. ἠξίουν δ', οὓς μὴ μόνοι νικῷεν, οὐδ' ἂν μετὰ συμμάχων δύνασθαι· καὶ ἡττηθέντες μὲν ὀλίγῳ τῶν ἄλλων προαπολεῖσθαι, νικήσαντες δὲ καὶ τοὺς

25 ἄλλους ἐλευθερώσειν. ἄνδρες δ' ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ τῶν μὲν σωμάτων ἀφειδήσαντες, ὑπὲρ δὲ τῆς ἀρετῆς οὐ φιλοψυχήσαντες, καὶ μᾶλλον τοὺς παρ' αὑτοῖς νόμους αἰσχυνόμενοι ἢ τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους κίνδυνον φοβούμενοι, ἔστησαν μὲν τρόπαια ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τῶν βαρβάρων ἐν τῇ αὑτῶν, ὑπὲρ χρημάτων εἰς τὴν ἀλλο-

26 τρίαν ἐμβαλόντων, παρὰ τοὺς ὅρους τῆς χώρας, οὕτω δὲ διὰ ταχέων τὸν κίνδυνον ἐποιήσαντο, ὥστε οἱ αὐτοὶ τοῖς ἄλλοις ἀπήγγειλαν τήν τ' ἐνθάδε ἄφιξιν τῶν βαρβάρων καὶ τὴν τῶν προγόνων νίκην. καὶ γάρ τοι οὐδεὶς τῶν ἄλλων ἔδεισεν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος κινδύνου, ἀλλ' ἀκούσαντες ὑπὲρ τῆς αὑτῶν ἐλευθερίας ἥσθησαν. ὥστε οὐδὲν θαυμαστόν, πάλαι τῶν ἔργων γεγενημένων, ὥσπερ καινῶν ὄντων ἔτι καὶ νῦν τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ζηλοῦσθαι.

27 Μετὰ δὲ ταῦτα Ξέρξης ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεύς, καταφρονήσας μὲν τῆς Ἑλλάδος, ἐψευσμένος δὲ τῆς ἐλπίδος,

ἀτιμαζόμενος δὲ τῷ γεγενημένῳ, ἀχθόμενος δὲ τῇ συμφορᾷ, ὀργιζόμενος δὲ τοῖς αἰτίοις, ἀπαθὴς δ' ὢν κακῶν καὶ ἄπειρος ἀνδρῶν ἀγαθῶν, δεκάτῳ ἔτει παρασκευασάμενος χιλίαις μὲν καὶ διακοσίαις ναυσὶν ἀφίκετο, τῆς δὲ πεζῆς στρατιᾶς οὕτως ἄπειρον τὸ πλῆθος ἦγεν, ὥστε καὶ τὰ ἔθνη τὰ μετ' αὐτοῦ ἀκολουθήσαντα πολὺ ἂν ἔργον εἴη καταλέξαι· τὸ δὲ μέγιστον σημεῖον τοῦ πλήθους· 28
ἐξὸν γὰρ αὐτῷ χιλίαις ναυσὶ διαβιβάσαι κατὰ τὸ στενώτατον τοῦ Ἑλλησπόντου τὴν πεζὴν στρατιὰν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, οὐκ ἠθέλησεν, ἡγούμενος τὴν διατριβὴν αὐτῷ πολλὴν ἔσεσθαι· ἀλλ' ὑπεριδὼν καὶ τὰ 29
φύσει πεφυκότα καὶ τὰ θεῖα πράγματα καὶ τὰς ἀνθρωπίνας διανοίας ὁδὸν μὲν διὰ τῆς θαλάσσης ἐποιήσατο, πλοῦν δὲ διὰ τῆς γῆς ἠνάγκασε γενέσθαι, ζεύξας μὲν τὸν Ἑλλήσποντον, διορύξας δὲ τὸν Ἄθω· ὑφισταμένου οὐδενός, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκόντων ὑπακουόντων, τῶν δὲ ἑκόντων προδιδόντων. οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν ἀμύνασθαι, οἱ δ' ὑπὸ χρημάτων διεφθαρμένοι· ἀμφότερα δ' ἦν αὐτοὺς τὰ πείθοντα, κέρδος καὶ δέος. Ἀθηναῖοι δ' 30
οὕτω διακειμένης τῆς Ἑλλάδος αὐτοὶ μὲν εἰς τὰς ναῦς ἐμβάντες ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἐβοήθησαν, Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ τῶν συμμάχων ἔνιοι εἰς Θερμοπύλας ἀπήντησαν, ἡγούμενοι διὰ τὴν στενότητα τῶν χωρίων τὴν πάροδον οἷοί τ' ἔσεσθαι διαφυλάξαι. γενομένου δὲ τοῦ κινδύνου 31
κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀθηναῖοι μὲν ἐνίκων τῇ ναυμαχίᾳ, Λακεδαιμόνιοι δέ, οὐ ταῖς ψυχαῖς ἐνδεεῖς γενόμενοι, ἀλλὰ τοῦ πλήθους ψευσθέντες καὶ οὓς φυλάξειν ᾤοντο καὶ πρὸς οὓς κινδυνεύσειν ἔμελλον, ... οὐχ ἡττηθέντες τῶν ἐναντίων, ἀλλ' ἀποθανόντες οὗπερ ἐτάχθησαν μάχεσθαι, τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῶν μὲν δυστυχησάντων, 32
τῶν δὲ τῆς παρόδου κρατησάντων, οἱ μὲν ἐπορεύοντο ἐπὶ τήνδε τὴν πόλιν, οἱ δ' ἡμέτεροι πρόγονοι πυθόμενοι

μὲν τὴν γεγενημένην Λακεδαιμονίοις συμφοράν, ἀπο-
ροῦντες δὲ τοῖς περιεστηκόσι πράγμασιν, εἰδότες δ' ὅτι,
εἰ μὲν κατὰ γῆν τοῖς βαρβάροις ἀπαντήσονται, ἐπιπλεύ-
σαντες χιλίαις ναυσὶν ἐρήμην τὴν πόλιν λήψονται, εἰ
δὲ εἰς τὰς τριήρεις ἐμβήσονται, ὑπὸ τῆς πεζῆς στρατιᾶς
ἁλώσονται, ἀμφότερα δὲ οὐ δυνήσονται, ἀμύνασθαί τε
33 καὶ φυλακὴν ἱκανὴν καταλιπεῖν, δυοῖν δὲ προκειμένοιν,
πότερον χρὴ τὴν πατρίδα ἐκλιπεῖν ἢ μετὰ τῶν βαρβάρων
γενομένους καταδουλώσασθαι τοὺς Ἕλληνας, ἡγησά-
μενοι κρεῖττον εἶναι μετ' ἀρετῆς καὶ πενίας καὶ φυγῆς
ἐλευθερίαν ἢ μετ' ὀνείδους καὶ πλούτου δουλείαν τῆς
πατρίδος, ἐξέλιπον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τὴν πόλιν, ἵν' ἐν
μέρει πρὸς ἑκατέραν ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα τὰς
34 δυνάμεις | κινδυνεύσωσιν, ὑπεκθέμενοι δὲ παῖδας καὶ
γυναῖκας καὶ μητέρας εἰς Σαλαμῖνα, συνήθροιζον καὶ τὸ
τῶν ἄλλων συμμάχων ναυτικόν. οὐ πολλαῖς δ' ὕστερον
ἡμέραις ἦλθε καὶ ἡ πεζὴ στρατιὰ καὶ τὸ ναυτικὸν τὸ τῶν
βαρβάρων, ὃ τίς οὐκ ἂν ἰδὼν ἐφοβήθη, ὡς μέγας καὶ
δεινὸς τῇδε τῇ πόλει κίνδυνος ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων
35 ἐλευθερίας ἠγωνίσθη; ποίαν δὲ γνώμην εἶχον ἢ οἱ θεώ-
μενοι τοὺς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐκείναις, οὔσης καὶ τῆς αὑτῶν
σωτηρίας ἀπίστου καὶ τοῦ προσιόντος κινδύνου, ἢ οἱ
μέλλοντες ναυμαχήσειν ὑπὲρ τῆς φιλότητος, ὑπὲρ τῶν
36 ἄθλων τῶν ἐν Σαλαμῖνι; οἷς τοσοῦτον πανταχόθεν πε-
ριειστήκει πλῆθος πολεμίων, ὥστε ἐλάχιστον μὲν αὐτοῖς
εἶναι τῶν παρόντων κακῶν τὸ θάνατον τὸν αὑτῶν προ-
ειδέναι, μεγίστην δὲ συμφοράν, ἃ ὑπὸ τῶν βαρβάρων
37 εὐτυχησάντων τοὺς ὑπεκτεθέντας ἤλπιζον πείσεσθαι. ἦ
που διὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἀπορίαν πολλάκις μὲν ἐδεξιώ-
σαντο ἀλλήλους, εἰκότως δὲ σφᾶς αὐτοὺς ὠλοφύραντο,
εἰδότες μὲν τὰς σφετέρας ναῦς ὀλίγας οὔσας, ὁρῶντες δὲ
πολλὰς τὰς τῶν πολεμίων, ἐπιστάμενοι δὲ τὴν μὲν πόλιν

Reisk.

ἠρημωμένην, τὴν δὲ χώραν πορθουμένην καὶ μεστὴν
τῶν βαρβάρων, ἱερῶν δὲ καιομένων, ἁπάντων δ' ἐγγὺς
ὄντων τῶν δεινῶν, ἀκούοντες δ' ἐν ταὐτῷ συμμεμιγμέ- 38
νου Ἑλληνικοῦ καὶ βαρβαρικοῦ παιᾶνος, παρακελευσμοῦ
δ' ἀμφοτέρων καὶ κραυγῆς τῶν διαφθειρομένων, καὶ
τῆς θαλάττης μεστῆς τῶν νεκρῶν, καὶ πολλῶν μὲν συμ-
πιπτόντων καὶ φιλίων καὶ πολεμίων ναυαγίων, ἀντι-
πάλου δὲ πολὺν χρόνον οὔσης τῆς ναυμαχίας δοκοῦντες
τοτὲ μὲν νενικηκέναι καὶ σεσῶσθαι, τοτὲ δ' ἡττῆσθαι
καὶ ἀπολωλέναι. ἦ που διὰ τὸν παρόντα φόβον πολλὰ 39
μὲν φήθησαν ἰδεῖν ὧν οὐκ εἶδον, πολλὰ δ' ἀκοῦσαι ὧν
οὐκ ἤκουσαν. ποῖαι δ' οὐχ ἱκετεῖαι θεῶν ἐγένοντο ἢ θυ-
σιῶν ἀναμνήσεις, ἔλεός τε παίδων καὶ γυναικῶν πόθος
οἶκτός τε πατέρων καὶ μητέρων, λογισμὸς δ', εἰ δυστυ-
χήσειαν, τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν; τίς οὐκ ἂν 40
θεῶν ἠλέησεν αὐτοὺς ὑπὲρ τοῦ μεγέθους τοῦ κινδύνου;
ἢ τίς ἀνθρώπων οὐκ ἂν ἐδάκρυσεν; ἢ τίς τῆς τόλμης
αὐτοὺς οὐκ ἂν ἠγάσθη; ἦ πολὺ πλεῖστον ἐκεῖνοι κατὰ
τὴν ἀρετὴν ἁπάντων ἀνθρώπων διήνεγκαν καὶ ἐν τοῖς
βουλεύμασι καὶ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις, ἐκλιπόν-
τες μὲν τὴν πόλιν, εἰς τὰς ναῦς δ' ἐμβάντες, τὰς δ' αὑ-
τῶν ψυχὰς ὀλίγας οὔσας ἀντιτάξαντες τῷ πλήθει τῷ τῆς
Ἀσίας. ἐπέδειξαν δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις, νικήσαντες τῇ 41
ναυμαχίᾳ, ὅτι κρεῖττον μετ' ὀλίγων [πολιτευομένων]
ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κινδυνεύειν ἢ μετὰ πολλῶν βασι-
λευομένων ὑπὲρ τῆς αὑτῶν δουλείας. πλεῖστα δὲ καὶ 42
κάλλιστα ἐκεῖνοι ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας
συνεβάλοντο, στρατηγὸν μὲν Θεμιστοκλέα, ἱκανώτα-
τον εἰπεῖν καὶ γνῶναι καὶ πρᾶξαι, ναῦς δὲ πλείους
τῶν ἄλλων συμμάχων, ἄνδρας δ' ἐμπειροτάτους. καίτοι
τίνες ἂν τούτοις τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἤρισαν γνώμῃ καὶ
πλήθει καὶ ἀρετῇ; ὥστε δικαίως μὲν ἀναμφισβήτητα 43

τἀριστεῖα τῆς ναυμαχίας ἔλαβον παρὰ τῆς Ἑλλάδος, εἰ-
κότως δὲ τὴν εὐτυχίαν ὁμονοοῦσαν τοῖς κινδύνοις ἐκτή-
σαντο, γνησίαν δὲ καὶ αὐτόχθονα τοῖς ἐκ τῆς Ἀσίας
βαρβάροις τὴν αὑτῶν ἀρετὴν ἐπεδείξαντο.

44 Ἐν μὲν οὖν τῇ ναυμαχίᾳ τοιούτους αὑτοὺς παρα-
σχόντες καὶ πολὺ πλεῖστον τῶν κινδύνων μετασχόντες τῇ
ἰδίᾳ ἀρετῇ κοινὴν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τοῖς ἄλλοις ἐκτή-
σαντο· ὕστερον δὲ Πελοποννησίων τειχιζόντων τὸν
Ἰσθμόν, καὶ ἀγαπώντων μὲν τῇ σωτηρίᾳ, νομιζόντων δ'
ἀπηλλάχθαι τοῦ κατὰ θάλατταν κινδύνου, καὶ διανοου-
μένων τοὺς ἄλλους Ἕλληνας περιιδεῖν ὑπὸ τοῖς βαρβά-
45 ροις γενομένους, ὀργισθέντες Ἀθηναῖοι συνεβούλευον
αὐτοῖς, εἰ ταύτην τὴν γνώμην ἕξουσι, περὶ ἅπασαν τὴν
Πελοπόννησον τεῖχος περιβαλεῖν· εἰ γὰρ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν
Ἑλλήνων προδιδόμενοι μετὰ τῶν βαρβάρων ἔσονται,
οὔτ' ἐκείνοις δεήσειν χιλίων νεῶν οὔτε τούτους ὠφελή-
σειν τὸ ἐν | Ἰσθμῷ τεῖχος· ἀκινδύνως γὰρ ἔσεσθαι τὴν
46 τῆς θαλάσσης ἀρχὴν βασιλέως. διδασκόμενοι δὲ καὶ νο-
μίζοντες αὐτοὶ μὲν ἄδικά τε ποιεῖν καὶ κακῶς βουλεύε-
σθαι, Ἀθηναίους δὲ δίκαιά τε λέγειν καὶ τὰ βέλτιστα
αὐτοῖς παραινεῖν, ἐβοήθησαν εἰς Πλαταιάς· ἀποδράντων
δὲ ὑπὸ νύκτα τῶν πλείστων συμμάχων ἐκ τῶν τάξεων
διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ
Τεγεᾶται τοὺς βαρβάρους ἐτρέψαντο, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ
Πλαταιεῖς πάντας τοὺς Ἕλληνας ἐνίκων μαχόμενοι τοὺς
ἀπογνόντας τῆς ἐλευθερίας καὶ ὑπομείναντας τὴν δου-
47 λείαν. ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ καλλίστην τελευτὴν τοῖς
προτέροις κινδύνοις ἐπιθέντες, βέβαιον μὲν τὴν ἐλευθε-
ρίαν τῇ Εὐρώπῃ κατειργάσαντο, ἐν ἅπασι δὲ τοῖς κινδύ-
νοις δόντες ἔλεγχον τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς, καὶ μόνοι καὶ
μεθ' ἑτέρων, καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες, καὶ
πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὑπὸ πάν-

των ἠξιώθησαν, καὶ μεθ' ὧν ἐκινδύνευον καὶ πρὸς οὓς
ἐπολέμουν, ἡγεμόνες γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος.
Ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ Ἑλληνικοῦ πολέμου καταστάντος 48
διὰ ζῆλον τῶν γεγενημένων καὶ φθόνον τῶν πεπραγμέ-
νων, μέγα μὲν ἅπαντες φρονοῦντες, μικρῶν δ' ἐγκλη-
μάτων ἕκαστοι δεόμενοι, ναυμαχίας Ἀθηναίοις πρὸς Αἰ-
γινήτας καὶ τοὺς ἐκείνων συμμάχους γενομένης ἑβδομή-
κοντα τριήρεις αὐτῶν ἐλάμβανον. πολιορκούντων δὲ 49
κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Αἴγυπτόν τε καὶ Αἴγιναν, καὶ
τῆς ἡλικίας ἀπούσης ἔν τε ταῖς ναυσὶ καὶ ἐν τῷ πεζῷ
στρατεύματι, Κορίνθιοι καὶ οἱ ἐκείνων σύμμαχοι, ἡγού-
μενοι ἢ εἰς ἔρημον τὴν χώραν ἐμβαλεῖν ἢ ἐξ Αἰγίνης
ἄξειν τὸ στρατόπεδον, ἐξελθόντες πανδημεὶ Γεράνειαν
κατέλαβον· Ἀθηναῖοι δὲ τῶν μὲν απόντων, τῶν δ' ἐγγὺς 50
ὄντων, οὐδένα ἐτόλμησαν μεταπέμψασθαι· ταῖς δ' αὐ-
τῶν ψυχαῖς πιστεύσαντες καὶ τῶν ἐπιόντων καταφρονή-
σαντες οἱ γεραίτεροι καὶ οἱ τῆς ἡλικίας ἐντὸς γεγονότες
ἠξίουν αὐτοὶ μόνοι τὸν κίνδυνον ποιήσασθαι, οἱ μὲν ἐμ- 51
πειρίᾳ τὴν ἀρετήν, οἱ δὲ φύσει κεκτημένοι· καὶ οἱ μὲν
αὐτοὶ πολλαχοῦ ἀγαθοὶ γεγενημένοι, οἱ δ' ἐκείνους μι-
μούμενοι, τῶν μὲν πρεσβυτέρων ἄρχειν ἐπισταμένων,
τῶν δὲ νεωτέρων τὸ ἐπιταττόμενον ποιεῖν δυναμένων,
Μυρωνίδου στρατηγοῦντος ἀπαντήσαντες αὐτοὶ εἰς τὴν 52
Μεγαρικὴν ἐνίκων μαχόμενοι ἅπασαν τὴν δύναμιν τὴν
ἐκείνων τοῖς ἤδη ἀπειρηκόσι καὶ τοῖς οὔπω δυναμένοις,
τοὺς εἰς τὴν σφετέραν ἐμβαλεῖν ἀξιώσαντας εἰς τὴν ἀλ-
λοτρίαν ἀπαντήσαντες, τρόπαιον δὲ στήσαντες καλλί- 53
στου μὲν αὐτοῖς ἔργου, αἰσχίστου δὲ τοῖς πολεμίοις, οἱ
μὲν οὐκέτι τοῖς σώμασιν, οἱ δ' οὔπω δυνάμενοι, ταῖς δὲ
ψυχαῖς ἀμφότεροι κρείττους γενόμενοι, μετὰ καλλίστης
δόξης εἰς τὴν αὐτῶν ἀπελθόντες οἱ μὲν πάλιν ἐπαιδεύ-
οντο, οἱ δὲ περὶ τῶν λοιπῶν ἐβουλεύοντο.

p. 105—112.

54 Καθ' ἕκαστον μὲν οὐ ῥᾴδιον τὰ ὑπὸ πολλῶν κιν-
δυνευθέντα ὑφ' ἑνὸς ῥηθῆναι, οὐδὲ τὰ ἐν ἅπαντι τῷ
χρόνῳ πραχθέντα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δηλωθῆναι. τίς γὰρ ἂν
ἢ λόγος ἢ χρόνος ἢ ῥήτωρ ἱκανὸς γένοιτο μηνῦσαι τὴν
55 τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀνδρῶν ἀρετήν; μετὰ πλείστων
γὰρ πόνων καὶ φανερωτάτων ἀγώνων καὶ καλλίστων
κινδύνων ἐλευθέραν μὲν ἐποίησαν τὴν Ἑλλάδα, μεγί-
στην δ' ἀπέδειξαν τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, ἑβδομήκοντα
μὲν ἔτη τῆς θαλάττης ἄρξαντες, ἀστασιάστους δὲ παρα-
56 σχόντες τοὺς συμμάχους, οὐ τοῖς ὀλίγοις τοὺς πολ-
λοὺς δουλεύειν ἀξιώσαντες, ἀλλὰ τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντας
ἀναγκάσαντες, οὐδὲ τοὺς συμμάχους ἀσθενεῖς ποιοῦν-
τες, ἀλλὰ κἀκείνους ἰσχυροὺς καθιστάντες, καὶ τὴν αὐ-
τῶν δύναμιν τοσαύτην ἐπιδείξαντες, ὥσθ' ὁ μέγας βα-
σιλεὺς οὐκέτι τῶν ἀλλοτρίων ἐπεθύμει, ἀλλ' ἐδίδου τῶν
57 ἑαυτοῦ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἐφοβεῖτο, καὶ οὔτε τριήρεις
ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐκ τῆς Ἀσίας ἔπλευσαν, οὔτε τύραν-
νος ἐν τοῖς Ἕλλησι κατέστη, οὔτε Ἑλληνὶς πόλις ὑπὸ τῶν
βαρβάρων ἠνδραποδίσθη· | τοσαύτην σωφροσύνην καὶ
δέος ἡ τούτων ἀρετὴ πᾶσιν ἀνθρώποις παρεῖχεν. ὧν
ἕνεκα δεῖ μόνους καὶ προστάτας τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡγε-
μόνας τῶν πόλεων γίγνεσθαι.

58 Ἐπέδειξαν δὲ καὶ ἐν ταῖς δυστυχίαις τὴν ἑαυτῶν
ἀρετήν. ἀπολομένων γὰρ τῶν νεῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ εἴτε
ἡγεμόνος κακίᾳ εἴτε θεῶν διανοίᾳ, καὶ συμφορᾶς ἐκείνης
μεγίστης γενομένης καὶ ἡμῖν τοῖς δυστυχήσασι καὶ τοῖς
ἄλλοις Ἕλλησιν, ἐδήλωσαν οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον ὅτι
59 ἡ τῆς πόλεως δύναμις τῆς Ἑλλάδος ἦν σωτηρία. ἑτέρων
γὰρ ἡγεμόνων γενομένων ἐνίκησαν μὲν ναυμαχοῦντες
τοὺς Ἕλληνας οἱ πρότερον εἰς τὴν θάλασσαν οὐκ ἐμβαί-
νοντες, ἔπλευσαν δ' εἰς τὴν Εὐρώπην, δουλεύουσι δὲ
πόλεις τῶν Ἑλλήνων, τύραννοι δ' ἐγκαθεστᾶσιν, οἱ μὲν

μετὰ τὴν ἡμετέραν συμφοράν, οἱ δὲ μετὰ τὴν νίκην τῶν
βαρβάρων. ὥστ' ἄξιον ἦν ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ τότε κείρα- 60
σθαι τῇ Ἑλλάδι καὶ πενθῆσαι τοὺς ἐνθάδε κειμένους, ὡς
συγκαταθαπτομένης τῆς αὑτῶν ἐλευθερίας τῇ τούτων
ἀρετῇ· ὡς δυστυχὴς μὲν ἡ Ἑλλὰς τοιούτων ἀνδρῶν ὀρ-
φανὴ γενομένη, εὐτυχὴς δ' ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς ἑτέρων
ἡγεμόνων λαβόμενος· τῇ μὲν γὰρ τούτων στερηθείσῃ
δουλεια περιέστηκε, τῷ δ' ἄλλων ἀρξάντων ζῆλος ἐγγί-
νεται τῆς τῶν προγόνων διανοίας. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐξή- 61
χθην ὑπὲρ πάσης ὀλοφύρασθαι τῆς Ἑλλάδος· ἐκείνων δὲ
τῶν ἀνδρῶν ἄξιον καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ μεμνῆσθαι, οἳ
φεύγοντες τὴν δουλείαν καὶ περὶ τοῦ δικαίου μαχόμενοι
καὶ ὑπὲρ τῆς δημοκρατιας στασιάσαντες, πάντας πολε-
μίους κεκτημένοι εἰς τὸν Πειραιᾶ κατῆλθον, οὐχ ὑπὸ
νόμου ἀναγκασθέντες, ἀλλ' ὑπὸ τῆς φύσεως πεισθέντες,
καινοῖς κινδύνοις τὴν παλαιὰν ἀρετὴν τῶν προγόνων
μιμησάμενοι, ταῖς αὑτῶν ψυχαῖς κοινὴν τὴν πόλιν καὶ 62
τοῖς ἄλλοις κτησάμενοι, θάνατον μετ' ἐλευθερίας αἱρού-
μενοι ἢ βίον μετὰ δουλείας, οὐχ ἧττον ταῖς συμφοραῖς
αἰσχυνόμενοι ἢ τοῖς ἐχθροῖς ὀργιζόμενοι, μᾶλλον βου-
ληθέντες ἐν τῇ αὑτῶν ἀποθνήσκειν ἢ ζῆν τὴν ἀλλοτρίαν
οἰκοῦντες, συμμάχους μὲν ὅρκους καὶ συνθήκας ἔχοντες,
πολεμίους δὲ τοὺς πρότερον ὑπάρχοντας καὶ τοὺς πολί-
τας τοὺς ἑαυτῶν. ἀλλ' ὅμως οὐ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων 63
φοβηθέντες, ἀλλ' ἐν τοῖς σώμασι τοῖς ἑαυτῶν κινδυνεύ-
σαντες, τρόπαιον μὲν τῶν πολεμίων ἔστησαν, μάρτυρας
δὲ τῆς αὑτῶν ἀρετῆς ἐγγὺς ὄντας τοῦδε τοῦ μνήματος
τοὺς Λακεδαιμονίων τάφους παρέχονται. καὶ γάρ τοι
μεγάλην μὲν ἀντὶ μικρᾶς ἀπέδειξαν τὴν πόλιν, ὁμονοοῦ-
σαν δὲ ἀντὶ στασιαζούσης ἀπέφηναν, τείχη δὲ ἀντὶ τῶν
καθῃρημένων ἀνέστησαν. οἱ δὲ κατελθόντες αὐτῶν, 64
ἀδελφὰ τὰ βουλεύματα τοῖς ἔργοις τῶν ἐνθάδε κειμένων

ἐπιδεικνύντες, οὐκ ἐπὶ τιμωρίαν τῶν ἐχθρῶν ἀλλ' ἐπὶ
σωτηρίαν τῆς πόλεως ἐτράποντο, καὶ οὔτ' ἐλαττοῦσθαι
δυνάμενοι οὔτ' αὐτοὶ πλέον ἔχειν δεόμενοι τῆς μὲν αὐ-
τῶν ἐλευθερίας καὶ τοῖς βουλομένοις δουλεύειν μετέδο-
σαν, τῆς δ' ἐκείνων δουλείας αὐτοὶ μετέχειν οὐκ ἠξίω-
65 σαν. ἔργοις δὲ μεγίστοις καὶ καλλίστοις ἀπελογήσαντο,
ὅτι οὐ κακίᾳ τῇ αὐτῶν οὐδ' ἀρετῇ τῶν πολεμίων πρό-
τερον ἐδυστύχησεν ἡ πόλις· εἰ γὰρ στασιάσαντες πρὸς
ἀλλήλους βίᾳ παρόντων Πελοποννησίων καὶ τῶν ἄλλων
ἐχθρῶν εἰς τὴν αὑτῶν οἷοί τε ἐγίνοντο κατελθεῖν, δῆλον
ὅτι ῥᾳδίως ἂν ὁμονοοῦντες πολεμεῖν αὐτοῖς ἐδύναντο.

66 Ἐκεῖνοι μὲν οὖν διὰ τοὺς ἐν Πειραιεῖ κινδύνους ὑπὸ
πάντων ἀνθρώπων ζηλοῦνται· ἄξιον δὲ καὶ τοὺς ξένους
τοὺς ἐνθάδε κειμένους ἐπαινέσαι, οἳ τῷ πλήθει βοηθή-
σαντες καὶ περὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας μαχόμενοι, πα-
τρίδα τὴν ἀρετὴν ἡγησάμενοι, τοιαύτην τοῦ βίου τελευ-
τὴν ἐποιήσαντο· ἀνθ' ὧν ἡ πόλις αὐτοὺς καὶ ἐπένθησε
καὶ ἔθαψε δημοσίᾳ, καὶ ἔδωκεν ἔχειν αὐτοῖς τὸν ἅπαντα
χρόνον τὰς αὐτὰς τιμὰς τοῖς ἀστοῖς.

67 Οἱ δὲ νῦν θαπτόμενοι, βοηθήσαντες Κορινθίοις
ὑπὸ παλαιῶν | φίλων ἀδικουμένοις καινοὶ σύμμαχοι
γενόμενοι, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην Λακεδαιμονίοις ἔχον-
τες (οἱ μὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῖς ἐφθόνουν, οἱ δὲ
ἀδικουμένους αὐτοὺς ἠλέουν, οὐ τῆς προτέρας ἔχθρας
μεμνημένοι, ἀλλὰ τὴν παροῦσαν φιλίαν περὶ πολλοῦ
ποιούμενοι) πᾶσιν ἀνθρώποις φανερὰν τὴν αὑτῶν ἀρε-
68 τὴν ἐπεδείξαντο. ἐτόλμησαν γὰρ μεγάλην ποιοῦντες τὴν
Ἑλλάδα οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας κινδυνεύειν,
ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν πολεμίων ἐλευθερίας ἀποθνή-
σκειν· τοῖς γὰρ Λακεδαιμονίων συμμάχοις περὶ τῆς ἐκεί-
νων ἐλευθερίας ἐμάχοντο. νικήσαντες μὲν γὰρ ἐκείνους

Reisk.

τῶν αὐτῶν ἠξίουν, δυστυχήσαντες δὲ βέβαιον ἂν τὴν
δουλείαν τοῖς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κατέλιπον.
Ἐκείνοις μὲν οὖν οὕτω διακειμένοις ὁ βίος οἰκτρὸς 69
καὶ ὁ θάνατος εὐκτός· οὗτοι δὲ καὶ ζῶντες καὶ ἀποθα-
νόντες ζηλωτοί, παιδευθέντες μὲν ἐν τοῖς τῶν προγόνων
ἀγαθοῖς, ἄνδρες δὲ γενόμενοι τήν τε ἐκείνων δόξαν δια-
σώσαντες καὶ τὴν αὑτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξαντες. πολλῶν 70
μὲν γὰρ καὶ καλῶν αἴτιοι γεγένηνται τῇ ἑαυτῶν πατρίδι,
ἐπηνώρθωσαν δὲ τὰ ὑφ' ἑτέρων δυστυχηθέντα, πόρρω
δ' ἀπὸ τῆς αὑτῶν τὸν πόλεμον κατέστησαν. ἐτελεύτησαν
δὲ τὸν βίον, ὥσπερ χρὴ τοὺς ἀγαθοὺς ἀποθνήσκειν, τῇ
μὲν γὰρ πατρίδι τὰ τροφεῖα ἀποδόντες, τοῖς δὲ θρέψασι
λύπας καταλιπόντες. ὥστε ἄξιον τοῖς ζῶσι τούτους πο- 71
θεῖν καὶ σφᾶς αὐτοὺς ὀλοφύρεσθαι καὶ τοὺς προσήκον-
τας αὐτῶν ἐλεεῖν τοῦ ἐπιλοίπου βίου. τίς γὰρ αὐτοῖς ἔτι
ἡδονὴ καταλείπεται τοιούτων ἀνδρῶν θαπτομένων, οἳ
πάντα περὶ ἐλάττονος τῆς ἀρετῆς ἡγούμενοι αὐτοὺς μὲν
ἀπεστέρησαν βίου, χήρας δὲ γυναῖκας ἐποίησαν, ὀρφα-
νοὺς δὲ τοὺς αὑτῶν παῖδας ἀπέλιπον, ἐρήμους δ' ἀδελ-
φοὺς καὶ πατέρας καὶ μητέρας κατέστησαν; Πολλῶν δὲ 72
καὶ δεινῶν ὑπαρχόντων τοὺς μὲν παῖδας αὐτῶν ζηλῶ,
ὅτι νεώτεροί εἰσιν ἢ ὥστε εἰδέναι οἵων πατέρων ἐστέ-
ρηνται, ἐξ ὧν δ' οὗτοι γεγόνασιν, οἰκτείρω, ὅτι πρεσβύ-
τεροι ἢ ὥστε ἐπιλαθέσθαι τῆς δυστυχίας τῆς ἑαυτῶν. τί 73
γὰρ ἂν τούτων ἀνιαρότερον γένοιτο, ἢ τεκεῖν μὲν καὶ
θρέψαι [καὶ θάψαι] τοὺς αὑτῶν, ἐν δὲ τῷ γήρᾳ ἀδυνά-
τους μὲν εἶναι τῷ σώματι, πασῶν δ' ἀπεστερημένους
τῶν ἐλπίδων ἀφίλους καὶ ἀπόρους γεγονέναι, ὑπὸ δὲ
τῶν αὐτῶν πρότερον ζηλοῦσθαι καὶ νῦν ἐλεεῖσθαι, πο-
θεινότερον δ' αὐτοῖς εἶναι τὸν θάνατον τοῦ βίου; ὅσῳ
γὰρ ἄνδρες ἀμείνους ἦσαν, τοσούτῳ τοῖς καταλειπομέ-
νοις τὸ πένθος μεῖζον. πῶς δ' αὐτοὺς χρὴ λῆξαι τῆς λύ- 74

πης; πότερον ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς; ἀλλὰ τότε
αὐτῶν εἰκὸς καὶ τοὺς ἄλλους μεμνῆσθαι. ἀλλ' ἐν ταῖς
εὐτυχίαις ταῖς κοιναῖς; ἀλλ' ἱκανὸν λυπῆσαι, τῶν μὲν
σφετέρων τέκνων τετελευτηκότων, τῶν δὲ ζώντων ἀπο-
λαυόντων τῆς τούτων ἀρετῆς. ἀλλ' ἐν τοῖς ἰδίοις κινδύ-
νοις, ὅταν ὁρῶσι τοὺς μὲν πρότερον ὄντας φίλους φεύ-
γοντας τὴν αὐτῶν ἀπορίαν, τοὺς δ' ἐχθροὺς μέγα φρο-
75 νοῦντας ἐπὶ ταῖς δυστυχίαις ταῖς τούτων; Μόνην δ' ἄν
μοι δοκοῦμεν ταύτην τοῖς ἐνθάδε κειμένοις ἀποδοῦναι
χάριν, εἰ τοὺς μὲν τοκέας αὐτῶν ὁμοίως ὥσπερ ἐκεῖνοι
περὶ πολλοῦ ποιοίμεθα, τοὺς δὲ παῖδας οὕτως ἀσπαζοί-
μεθα ὥσπερ αὐτοὶ πατέρες ὄντες, ταῖς δὲ γυναιξὶν εἰ
τοιούτους βοηθοὺς ἡμᾶς αὐτοὺς παρέχοιμεν, οἷοίπερ
76 ἐκεῖνοι ζῶντες ἦσαν. τίνας γὰρ ἂν εἰκότως μᾶλλον τι-
μῷμεν τῶν ἐνθάδε κειμένων; τίνας δ' ἂν τῶν ζώντων
δικαιότερον περὶ πολλοῦ ποιοίμεθα ἢ τοὺς τούτοις προσ-
ήκοντας, οἳ τῆς μὲν τούτων ἀρετῆς τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις
ἀπέλαυσαν, ἀποθανόντων δὲ μόνοι γνησίως τῆς δυστυ-
χίας μετέχουσιν.
77 Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ τοιαῦτα ὀλοφύρεσθαι·
οὐ γὰρ ἐλανθάνομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὄντες θνητοί· ὥστε τι
δεῖ, ἃ πάλαι προσεδοκῶμεν πείσεσθαι, ὑπὲρ τούτων νῦν
ἄχθεσθαι, ἢ λίαν οὕτω βαρέως φέρειν ἐπὶ ταῖς τῆς φύ-
σεως συμφοραῖς, ἐπισταμένους ὅτι ὁ θάνατος κοινὸς καὶ
τοῖς χειρίστοις καὶ τοῖς βελτίστοις; οὔτε | γὰρ τοὺς πο-
νηροὺς ὑπερορᾷ οὔτε τοὺς ἀγαθοὺς θαυμάζει, ἀλλ' ἴσον
78 ἑαυτὸν παρέχει πᾶσιν. εἰ μὲν γὰρ οἷόν τε ἦν τοῖς τοὺς ἐν
τῷ πολέμῳ κινδύνους διαφυγοῦσιν ἀθανάτους εἶναι τὸν
λοιπὸν χρόνον, ἄξιον τοῖς ζῶσι τὸν ἅπαντα χρόνον πεν-
θεῖν τοὺς τεθνεῶτας· νῦν δὲ ἥ τε φύσις καὶ νόσων ἥτ-
των καὶ γήρως, ὅ τε δαίμων ὁ τὴν ἡμετέραν μοῖραν εἰ-
79 ληχὼς ἀπαραίτητος. ὥστε προσήκει τούτους εὐδαιμο-
Reisk.

*νεστάτους ἡγεῖσθαι, οἵτινες ὑπὲρ τῶν μεγίστων καὶ
καλλίστων κινδυνεύσαντες οὕτω τὸν βίον ἐτελεύτησαν,
οὐκ ἐπιτρέψαντες περὶ αὐτῶν τῇ τύχῃ, οὐδ' ἀναμεί-
ναντες τὸν αὐτόματον θάνατον, ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τὸν
κάλλιστον. καὶ γάρ τοι ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν αἱ μνῆ-
μαι, ζηλωταὶ δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί· οἳ* 80
*πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί, ὑμνοῦνται δὲ
ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετήν. καὶ γάρ τοι θάπτονται
δημοσίᾳ, καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης καὶ σο-
φίας καὶ πλούτου, ὡς ἀξίους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ
τετελευτηκότας ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τοὺς ἀθανάτους
τιμᾶσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν αὐτοὺς καὶ μακαρίζω τοῦ θα-* 81
*νάτου καὶ ζηλῶ, καὶ μόνοις τούτοις ἀνθρώπων οἶμαι
κρεῖττον εἶναι γενέσθαι, οἵτινες, ἐπειδὴ θνητῶν σωμά-
των ἔτυχον, ἀθάνατον μνήμην διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν
κατέλιπον· ὅμως δ' ἀνάγκη τοῖς ἀρχαίοις ἔθεσι χρῆσθαι,
καὶ θεραπεύοντας τὸν πάτριον νόμον ὀλοφύρεσθαι τοὺς
θαπτομένους.*

3.

| ΠΡΟΣ ΣΙΜΩΝΑ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

*Πολλὰ καὶ δεινὰ συνειδὼς Σίμωνι, ὦ βουλή, οὐκ
ἄν ποτ' αὐτὸν εἰς τοσοῦτον τόλμης ἡγησάμην ἀφικέσθαι,
ὥστε ὑπὲρ ὧν αὐτὸν ἔδει δοῦναι δίκην, ὑπὲρ τούτων ὡς
ἀδικούμενον ἔγκλημα ποιήσασθαι καὶ οὕτω μέγαν καὶ
σεμνὸν ὅρκον διομοσάμενον εἰς ὑμᾶς ἐλθεῖν. εἰ μὲν οὖν* 2
*ἄλλοι τινὲς ἔμελλον περὶ ἐμοῦ διαγνώσεσθαι, σφόδρα
ἂν ἐφοβούμην τὸν κίνδυνον, ὁρῶν ὅτι καὶ παρασκευαὶ
καὶ τύχαι ἐνίοτε τοιαῦται γίγνονται, ὥστε πολλὰ καὶ παρὰ
γνώμην ἀποβαίνειν τοῖς κινδυνεύουσιν· εἰς ὑμᾶς δ'
εἰσελθὼν ἐλπίζω τῶν δικαίων τεύξεσθαι. μάλιστα δ'* 3

p 126—133.

ἀγανακτῶ, ὦ βουλή, ὅτι περὶ τοιούτων πραγμάτων εἰπεῖν ἀναγκασθήσομαι πρὸς ὑμᾶς, ὑπὲρ ὧν ἐγὼ αἰσχυνόμενος, εἰ μέλλοιεν πολλοί μοι συνείσεσθαι, ἠνεσχόμην ἀδικούμενος. ἐπειδὴ δὲ Σίμων με εἰς τοιαύτην ἀνάγκην κατέστησεν, οὐδὲν ἀποκρυψάμενος ἅπαντα διηγήσομαι
4 πρὸς ὑμᾶς τὰ πεπραγμένα. ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, εἰ μὲν ἀδικῶ, μηδεμιᾶς συγγνώμης τυγχάνειν· ἐὰν δὲ περὶ τούτων ἀποδείξω ὡς οὐκ ἔνοχός εἰμι οἷς Σίμων διωμόσατο, ἄλλως δὲ ὑμῖν φαίνωμαι παρὰ τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμαυτοῦ ἀνοητότερον πρὸς τὸ μειράκιον διατεθείς, αἰτοῦμαι ὑμᾶς μηδέν με χείρω νομίζειν, εἰδότας ὅτι ἐπιθυμῆσαι μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις ἔνεστιν, οὗτος δὲ βέλτιστος ἂν εἴη καὶ σωφρονέστατος, ὅστις κοσμιώτατα τὰς συμφορὰς φέρειν δύναται. οἷς ἅπασιν ἐμποδὼν ἐμοὶ γεγένηται Σίμων οὑτοσί, ὡς ἐγὼ ὑμῖν ἐπιδείξω.

5 Ἡμεῖς γὰρ ἐπεθυμήσαμεν, ὦ βουλή, Θεοδότου, Πλαταϊκοῦ μειρακίου, καὶ ἐγὼ μὲν εὖ ποιῶν αὐτὸν ἠξίουν εἶναί μοι φίλον, οὗτος δὲ ὑβρίζων καὶ παρανομῶν ᾤετο ἀναγκάσειν αὐτὸν ποιεῖν ὅ τι βούλοιτο. ὅσα μὲν οὖν ἐκεῖνος κακὰ ὑπ᾽ αὐτοῦ πέπονθε, πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν· ὅσα δὲ εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἐξημάρτηκεν, ἡγοῦμαι
6 ταῦθ᾽ ὑμῖν προσήκειν ἀκοῦσαι. πυθόμενος γὰρ ὅτι τὸ μειράκιον ἦν παρ᾽ ἐμοί, ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν νύκτωρ | μεθύων, ἐκκόψας τὰς θύρας εἰσῆλθεν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν, ἔνδον οὐσῶν τῆς τε ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς καὶ τῶν ἀδελφιδῶν, αἳ οὕτω κοσμίως βεβιώκασιν ὥστε καὶ
7 ὑπὸ τῶν οἰκείων ὁρώμεναι αἰσχύνεσθαι. οὗτος τοίνυν εἰς τοῦτο ἦλθεν ὕβρεως ὥστ᾽ οὐ πρότερον ἠθέλησεν ἀπελθεῖν, πρὶν αὐτόν, ἡγούμενοι δεινὰ ποιεῖν οἱ παραγενόμενοι καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἐλθόντες, ἐπὶ παῖδας κόρας καὶ ὀρφανὰς εἰσιόντα, ἐξήλασαν βίᾳ. καὶ τοσούτου ἐδέησεν αὐτῷ μεταμελῆσαι τῶν ὑβρισμένων, ὥστε ἐξευρὼν

Reisk.

οὗ ἐδειπνοῦμεν ἀτοπώτατον πρᾶγμα καὶ ἀπιστότατον
ἐποίησεν, εἰ μή τις εἰδείη τὴν τούτου μανίαν. ἐκκαλέσας 8
γάρ με ἔνδοθεν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐξῆλθον, εὐθύς με τύ-
πτειν ἐπεχείρησεν· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸν ἠμυνάμην ἐνστάς,
ἔβαλλέ με λίθοις. καὶ ἐμοῦ μὲν ἁμαρτάνει, Ἀριστοκρί-
του δέ, ὃς παρ' ἐμὲ ἦλθε μετ' αὐτοῦ, βαλὼν λίθῳ συν-
τρίβει τὸ μέτωπον. ἐγὼ τοίνυν, ὦ βουλή, ἡγούμενος 9
μὲν δεινὰ πάσχειν, αἰσχυνόμενος δέ, ὅπερ ἤδη καὶ πρό-
τερον εἶπον, τῇ συμφορᾷ, ἠνειχόμην, καὶ μᾶλλον ᾑρού-
μην μὴ λαβεῖν τούτων τῶν ἁμαρτημάτων δίκην ἢ δόξαι
τοῖς πολίταις ἀνόητος εἶναι, εἰδὼς ὅτι τῇ μὲν τούτου
πονηρίᾳ πρέποντά ἐστι τὰ πεπραγμένα, ἐμοῦ δὲ πολλοὶ
καταγελάσονται τοιαῦτα πάσχοντος τῶν φθονεῖν εἰθι-
σμένων, ἐάν τις ἐν τῇ πόλει προθυμῆται χρηστὸς εἶναι.
οὕτω δὲ σφόδρα ἠπορούμην ὅ τι χρησαίμην, ὦ βουλή, 10
τῇ τούτου παρανομίᾳ, ὥστε ἔδοξέ μοι κράτιστον εἶναι
ἀποδημῆσαι ἐκ τῆς πόλεως. λαβὼν δὴ τὸ μειράκιον
(ἅπαντα γὰρ δεῖ τἀληθῆ λέγειν) ᾠχόμην ἐκ τῆς πόλεως.
ἐπειδὴ δὲ ᾤμην ἱκανὸν εἶναι τὸν χρόνον Σίμωνι ἐπιλα-
θέσθαι μὲν τοῦ νεανίσκου, μεταμελῆσαι δὲ τῶν πρό-
τερον ἡμαρτημένων, ἀφικνοῦμαι πάλιν. κἀγὼ μὲν ᾠχό- 11
μην ἐς Πειραιᾶ, οὗτος δ' αἰσθόμενος εὐθέως ἥκοντα τὸν
Θεόδοτον καὶ διατρίβοντα παρὰ Λυσιμάχῳ ὃς ᾤκει πλη-
σίον τῆς οἰκίας ἧς οὗτος ἐμεμίσθωτο, παρεκάλεσέ τινας
τῶν τούτου ἐπιτηδείων. καὶ οὗτοι μὲν ἠρίστων καὶ ἔπι-
νον, φύλακας δὲ κατέστησαν ἐπὶ τοῦ τέγους, ἵν', ὁπότε
ἐξέλθοι τὸ μειράκιον, εἰσαρπάσειαν αὐτόν. ἐν δὲ τούτῳ 12
τῷ καιρῷ ἀφικνοῦμαι ἐγὼ ἐκ Πειραιῶς, καὶ τρέπομαι
παριὼν ὡς τὸν Λυσίμαχον· ὀλίγον δὲ χρόνον διατρί-
ψαντες ἐξερχόμεθα. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς ἤδη
μεθύοντες. καὶ οἱ μέν τινες αὐτῷ τῶν παραγενομένων οὐκ
ἠθέλησαν συνεξαμαρτεῖν, Σίμων δὲ οὑτοσὶ καὶ Θεόφιλος

καὶ Πρώταρχος καὶ Αὐτοκλῆς εἷλκον τὸ μειράκιον. ὁ δὲ
13 ῥίψας τὸ ἱμάτιον ᾤχετο φεύγων. ἐγὼ δὲ ἡγούμενος ἐκεῖ-
νον μὲν ἐκφεύξεσθαι, τούτους δ', ἐπειδὴ τάχιστα ἐντύ-
χοιεν ἀνθρώποις, αἰσχυνομένους ἀποτρέψεσθαι, ταῦτα
διανοηθεὶς ἑτέραν ὁδὸν ᾠχόμην ἀπιών· οὕτω σφόδρ'
αὐτοὺς ἐφυλαττόμην, καὶ πάντα ταῦτα ὑπὸ τούτων
14 γιγνόμενα μεγάλην ἐμαυτῷ συμφορὰν ἐνόμιζον. κἀν-
ταῦθα μὲν, ἵνα φησὶ Σίμων τὴν μάχην γενέσθαι, οὔτε
τούτων οὔτε ἡμῶν οὐδεὶς οὔτε κατεάγη τὴν κεφαλὴν
οὔτε ἄλλο κακὸν οὐδὲν ἔλαβεν, ὧν ἐγὼ τοὺς παραγενο-
μένους ὑμῖν παρέξομαι μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Ὅτι μὲν τοίνυν οὗτος ἦν ὁ ἀδικήσας, ὦ βουλή, και
ἐπιβουλεύσας ἡμῖν, καὶ οὐκ ἐγὼ τούτῳ, ὑπὸ τῶν παρα-
γενομένων μεμαρτύρηται ὑμῖν. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ μὲν
μειράκιον εἰς γναφεῖον κατέφυγεν, οὗτοι δὲ συνεισπε-
σόντες ἦγον αὐτὸν βίᾳ, βοῶντα καὶ κεκραγότα καὶ μαρ-
16 τυρόμενον. συνδραμόντων δὲ ἀνθρώπων πολλῶν καὶ
ἀγανακτούντων τῷ πράγματι καὶ δεινὰ φασκόντων εἶναι
τὰ γινόμενα, τῶν μὲν λεγομένων οὐδὲν ἐφρόντιζον,
Μόλωνα δὲ τὸν γναφέα καὶ ἄλλους τινὰς ἐπαμύνειν
17 ἐπιχειροῦντας συνέκοψαν. ἤδη δὲ αὐτοῖς οὖσι παρὰ τὴν
Λάμπωνος οἰκίαν ἐγὼ μόνος βαδίζων ἐντυγχάνω, δεινὸν
δὲ ἡγησάμενος εἶναι καὶ αἰσχρὸν περιιδεῖν οὕτως ἀνό-
μως καὶ βιαίως | ὑβρισθέντα τὸν νεανίσκον, ἐπιλαμβά-
νομαι αὐτοῦ. οὗτοι δέ, διότι μὲν τοιαῦτα παρηνόμουν
εἰς ἐκεῖνον, οὐκ ἠθέλησαν εἰπεῖν ἐρωτηθέντες, ἀφέ-
18 μενοι δὲ τοῦ νεανίσκου ἔτυπτον ἐμέ. μάχης δὲ γενομέ-
νης, ὦ βουλή, καὶ τοῦ μειρακίου βάλλοντος αὐτοὺς καὶ
περὶ τοῦ σώματος ἀμυνομένου καὶ τούτων ἡμᾶς βαλλόν-
των ἔτι δὲ τυπτόντων αὐτὸν ὑπὸ τῆς μέθης, καὶ ἐμοῦ
Reisk.

ἀμυνομένου, καὶ τῶν παραγενομένων ὡς ἀδικουμένοις
ἡμῖν ἁπάντων ἐπικουρούντων, ἐν τούτῳ τῷ θορύβῳ
συντριβόμεθα τὰς κεφαλὰς ἅπαντες. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι 19
οἱ μετὰ τούτου παροινήσαντες, ἐπειδὴ τάχιστά με εἶδον
μετὰ ταῦτα, ἐδέοντό μου συγγνώμην ἔχειν, οὐχ ὡς ἀδι-
κούμενοι ἀλλ' ὡς δεινὰ πεποιηκότες· καὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ
χρόνου τεττάρων ἐτῶν παρεληλυθότων οὐδέν μοι πώ-
ποτε ἐνεκάλεσεν οὐδείς. Σίμων δ' οὑτοσί, ὁ πάντων τῶν 20
κακῶν αἴτιος γενόμενος, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἡσυχίαν
ἦγε δεδιὼς περὶ αὑτοῦ, ἐπειδὴ δὲ δίκας ἰδίας ᾔσθετο
κακῶς ἀγωνισάμενον ἐξ ἀντιδόσεως, καταφρονήσας μου
οὑτωσὶ τολμηρῶς εἰς τοιοῦτον ἀγῶνά με κατέστησεν. ὡς
οὖν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς παραγε-
νομένους μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τὰ μὲν οὖν γεγενημένα καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν μαρτύρων 21
ἀκηκόατε· ἐβουλόμην δ' ἄν, ὦ βουλή, Σίμωνα τὴν αὐ-
τὴν γνώμην ἐμοὶ ἔχειν, ἵν' ἀμφοτέρων ἡμῶν ἀκούσαν-
τες τἀληθῆ ῥᾳδίως ἔγνωτε τὰ δίκαια. ἐπειδὴ δὲ αὐτῷ
οὐδὲν μέλει τῶν ὅρκων ὧν διωμόσατο, πειράσομαι καὶ
περὶ ὧν οὗτος ἔψευσται διδάσκειν ὑμᾶς. Ἐτόλμησε γὰρ 22
εἰπεῖν ὡς αὐτὸς μὲν τριακοσίας δραχμὰς ἔδωκε Θεοδότῳ,
συνθήκας πρὸς αὐτὸν ποιησάμενος, ἐγὼ δὲ ἐπιβουλεύ-
σας ἀπέστησα αὐτοῦ τὸ μειράκιον. καίτοι ἐχρῆν αὐτόν,
εἴπερ ἦν ταῦτ' ἀληθῆ, παρακαλέσαντα μάρτυρας ὡς
πλείστους κατὰ τοὺς νόμους διαπράττεσθαι περὶ αὐτῶν.
οὗτος δὲ τοιοῦτον οὐδὲν πώποτε φαίνεται ποιήσας, ὑβρί- 23
ζων δὲ καὶ τύπτων ἀμφοτέρους ἡμᾶς καὶ κωμάζων καὶ
τὰς θύρας ἐκβάλλων καὶ νύκτωρ εἰσιὼν ἐπὶ γυναῖκας
ἐλευθέρας. ἃ χρὴ μάλιστα, ὦ βουλή, τεκμήρια νομίζειν
ὅτι ψεύδεται πρὸς ὑμᾶς. σκέψασθε δὲ ὡς ἄπιστα εἴρηκε. 24

p. 143–148.

τὴν γὰρ οὐσίαν τὴν ἑαυτοῦ ἅπασαν πεντήκοντα καὶ δια-
κοσίων δραχμῶν ἐτιμήσατο. καίτοι θαυμαστὸν εἰ τὸν
ἑταιρήσοντα πλειόνων ἐμισθώσατο ὧν αὐτὸς τυγχάνει
25 κεκτημένος. εἰς τοῦτο δ' ἥκει τόλμης ὥστε οὐκ ἐξαρκεῖ
περὶ τούτου μόνον αὐτῷ ψεύσασθαι, περὶ τοῦ δεδωκέναι
τὸ ἀργύριον, ἀλλὰ καὶ κεκομίσθαι φησί· καίτοι πῶς εἰ-
κός ἐστι τότε μὲν ἡμᾶς τοιαῦτα ἐξαμαρτάνειν οἷα κατη-
γόρηκεν οὗτος, ἀποστερῆσαι βουλομένους τὰς τριακο-
σίας δραχμάς, ἐπειδὴ δὲ ἀπεμαχεσάμεθα, τηνικαῦτα
ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον αὐτῷ, μήτε ἀφειμένους τῶν
ἐγκλημάτων μήτε ἀνάγκης ἡμῖν μηδεμιᾶς γενομένης;
26 ἀλλὰ γάρ, ὦ βουλή, πάντα αὐτῷ ταῦτα σύγκειται καὶ
μεμηχάνηται, καὶ δοῦναι μέν φησιν, ἵνα μὴ δοκῇ δεινὰ
ποιεῖν, εἰ μηδενὸς αὐτῷ συμβολαίου γεγενημένου τοι-
αῦτα ἐτόλμα ὑβρίζειν τὸ μειράκιον, ἀπειληφέναι δὲ
προσποιεῖται, διότι φανερός ἐστιν ἐγκαλέσας οὐδέποτ'
ἀργύριον οὐδὲ μνείαν περὶ τούτου οὐδεμίαν ποιησά-
μενος.

27 Φησὶ δ' ἐπὶ ταῖς αὑτοῦ θύραις ὑπ' ἐμοῦ δεινῶς
διατεθῆναι τυπτόμενος. φαίνεται δὲ πλεῖον ἢ τέτταρα
στάδια ἀπὸ τῆς οἰκίας διώξας τὸ μειράκιον οὐδὲν κακὸν
ἔχων, καὶ ταῦτα πλέον ἢ διακοσίων ἰδόντων ἀνθρώπων
ἔξαρνός ἐστι.

28 Λέγει δ' ὡς ἡμεῖς ἤλθομεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τού-
του ὄστρακον ἔχοντες, καὶ ὡς ἠπείλουν αὐτῷ ἐγὼ ἀπο-
κτενεῖν, καὶ ὡς τοῦτό ἐστιν ἡ πρόνοια. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι,
ὦ βουλή, ῥᾴδιον εἶναι γνῶναι ὅτι ψεύδεται, οὐ μόνον
ὑμῖν τοῖς εἰωθόσι σκοπεῖσθαι περὶ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ
29 καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι. τῷ γὰρ ἂν δόξειε πιστὸν ὡς ἐγὼ
προνοηθεὶς καὶ ἐπιβουλεύων ἦλθον ἐπὶ | τὴν Σίμωνος
οἰκίαν μεθ' ἡμέραν, μετὰ τοῦ μειρακίου, τοσούτων ἀν-
θρώπων παρ' αὐτῷ συνειλεγμένων, εἰ μὴ εἰς τοῦτο μα-

*νίας ἀφικόμην ὥστε ἐπιθυμεῖν εἷς ὢν πολλοῖς μάχεσθαι,
ἄλλως τε καὶ εἰδὼς ὅτι ἀσμένως ἄν με εἶδεν ἐπὶ ταῖς
θύραις ταῖς αὑτοῦ, ὃς καὶ ἐπὶ τὴν ἐμὴν οἰκίαν φοιτῶν
εἰσῄει βίᾳ, καὶ οὔτε τῆς ἀδελφῆς οὔτε τῶν ἀδελφιδῶν
φροντίσας ζητεῖν με ἐτόλμα, καὶ ἐξευρὼν οὗ δειπνῶν
ἐτύγχανον, ἐκκαλέσας ἔτυπτέ με. καὶ τότε μὲν ἄρα, ἵνα* 30
*μὴ περιβόητος εἴην, ἡσυχίαν ἦγον, συμφορὰν ἐμαυτοῦ
νομίζων τὴν τούτου πονηρίαν· ἐπειδὴ δὲ χρόνος διεγέ-
νετο, πάλιν, ὡς οὗτός φησιν, ἐπεθύμησα περιβόητος
γενέσθαι; καὶ εἰ μὲν ἦν παρὰ τούτῳ τὸ μειράκιον, εἶχεν* 31
*ἄν τινα λόγον τὸ ψεῦδος αὐτῷ, ὡς ἐγὼ διὰ τὴν ἐπιθυ-
μίαν ἠναγκαζόμην ἀνοητότερόν τι ποιεῖν τῶν εἰκότων·
νῦν δὲ τούτῳ μὲν οὐδὲ διελέγετο, ἀλλ' ἐμίσει πάντων
ἀνθρώπων μάλιστα, παρ' ἐμοὶ δ' ἐτύγχανε διαιτώμενον.
ὥστε τῷ ὑμῶν πιστὸν ὡς ἐγὼ πρότερον μὲν ἐξέπλευσα* 32
*ἐκ τῆς πόλεως ἔχων τὸ μειράκιον, ἵνα μὴ τούτῳ μαχοί-
μην, ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμην πάλιν, ἦγον αὐτὸν ἐπὶ τὴν
οἰκίαν τὴν Σίμωνος, οὗ πλεῖστα ἔμελλον πράγματα
ἕξειν; καὶ ἐπεβούλευον μὲν αὐτῷ, οὕτω δὲ ἦλθον ἀπα-* 33
*ράσκευος, ὥστε μήτε φίλους μήτε οἰκέτας μήτε ἄλλον
ἄνθρωπον παρακαλέσαι μηδένα, εἰ μὴ τοῦτό γε τὸ παι-
δίον, ὃ ἐπικουρῆσαι μέν μοι οὐκ ἂν ἠδύνατο, μηνῦσαι δὲ
ἱκανὸν ἦν βασανιζόμενον, εἴ τι ἐγὼ ἐξημάρτανον; ἀλλ' εἰς* 34
*τοσοῦτο ἀμαθίας ἀφικόμην, ὥστε ἐπιβουλεύων Σίμωνι
οὐκ ἐτήρησα αὐτὸν οὗ μόνον οἷόν τ' ἦν λαβεῖν, ἢ νύ-
κτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν, ἀλλ' ἐνταῦθα ἦλθον οὗ αὐτὸς ἔμελ-
λον ὑπὸ πλείστων ὀφθήσεσθαί τε καὶ συγκοπήσεσθαι,
ὥσπερ κατ' ἐμαυτοῦ τὴν πρόνοιαν ἐξευρίσκων, ἵν' ὡς
μάλιστα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑβρισθείην; Ἔτι τοίνυν, ὦ* 35
*βουλή, καὶ ἐκ τῆς μάχης τῆς γενομένης ῥᾴδιον γνῶναι
ὅτι ψεύδεται. τὸ γὰρ μειράκιον ὡς ἔγνω, ῥίψαν θοιμά-
τιον, φεῦγον ᾤχετο, οὗτοι δὲ αὐτὸν ἐπεδίωκον, ἐγὼ δὲ*

36 ἑτέραν ἀπελθὼν ὁδὸν ᾠχόμην. καίτοι ποτέρους χρὴ αἰ-
τίους τῶν γεγενημένων εἶναι νομίζειν, τοὺς φεύγοντας
ἢ τοὺς ζητοῦντας καταλαβεῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι
πᾶσιν εἶναι δῆλον ὅτι φεύγουσι μὲν οἱ περὶ αὑτῶν δε-
37 διότες, διώκουσι δὲ οἱ βουλόμενοί τι ποιῆσαι κακόν. οὐ
τοίνυν ταῦτα εἰκότα, ἄλλως δὲ περὶ αὐτῶν πέπρακται,
ἀλλὰ καταλαβόντες τὸ μειράκιον ἐκ τῆς ὁδοῦ ἦγον βίᾳ,
ἐντυχὼν δ' ἐγὼ τούτων μὲν οὐχ ἡπτόμην, τοῦ μειρακίου
δ' ἐπελαμβανόμην· οὗτοι δὲ ἐκεῖνόν τε ἦγον βίᾳ καὶ ἐμὲ
ἔτυπτον. καὶ ταῦθ' ὑμῖν ὑπὸ τῶν παραγενομένων με-
μαρτύρηται. ὥστε δεινὸν εἰ περὶ τούτων ἐγὼ δόξω προ-
νοηθῆναι, περὶ ὧν οὗτοι τυγχάνουσιν οὕτω δεινὰ καὶ
38 παράνομα πεποιηκότες. τί δ' ἄν ποτε ἔπαθον, εἰ τἀναν-
τία τῶν νῦν γεγενημένων ἦν, εἰ πολλοὺς ἔχων τῶν ἐπι-
τηδείων ἐγώ, ἀπαντήσας Σίμωνι, ἐμαχόμην αὐτῷ καὶ
ἔτυπτον αὐτὸν καὶ ἐδίωκον καὶ καταλαβὼν ἄγειν βίᾳ
ἐζήτουν, ὅπου νῦν τούτου ταῦτα πεποιηκότος ἐγὼ εἰς
τοιοῦτον ἀγῶνα καθέστηκα, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς πατρίδος
39 καὶ τῆς οὐσίας τῆς ἐμαυτοῦ ἁπάσης κινδυνεύω; Τὸ δὲ
μέγιστον καὶ περιφανέστατον πάντων· ὁ γὰρ ἀδικηθεὶς
καὶ ἐπιβουλευθεὶς ὑπ' ἐμοῦ, ὥς φησιν, οὐκ ἐτόλμησε
τεττάρων ἐτῶν ἐπισκήψασθαι εἰς ὑμᾶς. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι,
ὅταν ἐρῶσι καὶ ἀποστερῶνται ὧν ἐπιθυμοῦσι καὶ συγ-
κοπῶσιν, ὀργιζόμενοι παραχρῆμα τιμωρεῖσθαι ζητοῦσιν,
οὗτος δὲ χρόνοις ὕστερον.

40 Ὅτι μὲν οὖν, ὦ βουλή, οὐδενὸς αἴτιός εἰμι τῶν γε-
γενημένων, ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι νομίζω· οὕτω δὲ διά-
κειμαι πρὸς τὰς ἐκ τῶν τοιούτων πραγμάτων διαφοράς,
ὥστε καὶ ἄλλα πολλὰ ὑβρισμένος ὑπὸ Σίμωνος καὶ κατα-
γεὶς τὴν κεφαλὴν ὑπ' αὐτοῦ οὐκ ἐτόλμησα αὐτῷ ἐπισκή-
ψασθαι, ἡγούμενος δεινὸν εἶναι, εἰ ἄρα περὶ | παίδων
ἐφιλονεικήσαμεν ἡμεῖς πρὸς ἀλλήλους, τούτου ἕνεκα

Reisk.

ἐξελάσαι τινὰς ζητῆσαι ἐκ τῆς πατρίδος. ἔπειτα δὲ καὶ 41
οὐδεμίαν ἡγούμην πρόνοιαν εἶναι [τραύματος], ὅστις μὴ ἀποκτεῖναι βουλόμενος ἔτρωσε. τίς γὰρ οὕτως ἐστὶν εὐήθης, ὅστις ἐκ πολλοῦ προνοεῖται ὅπως ἕλκος τις αὐτοῦ τῶν ἐχθρῶν λήψεται; ἀλλὰ δῆλον ὅτι καὶ οἱ τοὺς 42
νόμους ἐνθάδε θέντες, οὐκ εἴ τινες μαχεσάμενοι ἔτυχον ἀλλήλων κατάξαντες τὰς κεφαλάς, ἐπὶ τούτοις ἠξίωσαν τῆς πατρίδος φυγὴν ποιήσασθαι· ἢ πολλούς γ' ἂν ἐξήλασαν· ἀλλ' ὅσοι ἐπιβουλεύσαντες ἀποκτεῖναί τινας ἔτρωσαν, ἀποκτεῖναι δὲ οὐκ ἠδυνήθησαν, περὶ τῶν τοιούτων τὰς τιμωρίας οὕτω μεγάλας κατεστήσαντο, ἡγούμενοι, ὑπὲρ ὧν ἐβούλευσαν καὶ προὐνοήθησαν, ὑπὲρ τούτων προσήκειν αὐτοῖς δίκην δοῦναι· εἰ δὲ μὴ κατέσχον, οὐδὲν ἧττον τό γ' ἐκείνων πεποιῆσθαι. καὶ 43
ταῦτα ἤδη καὶ πρότερον πολλάκις ὑμεῖς οὕτω διέγνωτε περὶ τῆς προνοίας. καὶ γὰρ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ ὅσοι ἐκ μέθης καὶ φιλονεικίας ἢ ἐκ παιδιῶν ἢ ἐκ λοιδορίας ἢ περὶ ἑταίρας μαχόμενοι ἕλκος ἔλαβον, εἰ ὑπὲρ τούτων ὧν, ἐπειδὰν βέλτιον φρονήσωσιν, ἅπασι μεταμέλει, οὕτως καὶ ὑμεῖς μεγάλας καὶ δεινὰς τὰς τιμωρίας ποιήσεσθε, ὥστε ἐξελαύνειν τινὰς τῶν πολιτῶν ἐκ τῆς πατρίδος.

Θαυμάζω δὲ μάλιστα τούτου τῆς διανοίας. οὐ γὰρ 44
τοῦ αὐτοῦ μοι δοκεῖ εἶναι ἐρᾶν τε καὶ συκοφαντεῖν, ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν εὐηθεστέρων, τὸ δὲ τῶν πανουργοτάτων. ἐβουλόμην δ' ἂν ἐξεῖναί μοι παρ' ὑμῖν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιδεῖξαι τὴν τούτου πονηρίαν, ἵνα ἠπίστασθε ὅτι πολὺ ἂν δικαιότερον αὐτὸς περὶ θανάτου ἠγωνίζετο ἢ ἑτέρους ὑπὲρ τῆς πατρίδος εἰς κίνδυνον καθίστη. τὰ μὲν οὖν 45
ἄλλα ἐάσω· ὃ δ' ἡγοῦμαι ὑμῖν προσήκειν ἀκοῦσαι καὶ τεκμήριον ἔσεσθαι τῆς τούτου θρασύτητος καὶ τόλμης, περὶ τούτου μνησθήσομαι. ἐν Κορίνθῳ γάρ, ἐπειδη ὕστερον ἦλθε τῆς πρὸς τοὺς πολεμίους μάχης καὶ τῆς εἰς

*Κορώνειαν στρατείας, ἐμάχετο τῷ ταξιάρχῳ Λάχητι καὶ
ἔτυπτεν αὐτόν, καὶ πανστρατιᾷ τῶν πολιτῶν ἐξελθόν-
των, δόξας ἀκοσμότατος εἶναι καὶ πονηρότατος, μόνος
Ἀθηναίων ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐξεκηρύχθη.*

46 *Ἔχοιμι δ' ἂν καὶ ἄλλα πολλὰ εἰπεῖν περὶ τούτου,
ἀλλ' ἐπειδὴ παρ' ὑμῖν οὐ νόμιμόν ἐστιν ἔξω τοῦ πράγ-
ματος λέγειν, ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε· οὗτοί εἰσιν οἱ βίᾳ εἰς
τὴν ἡμετέραν οἰκίαν εἰσιόντες, οὗτοι οἱ διώκοντες, οὗ-*
47 *τοι οἱ βίᾳ ἐκ τῆς ὁδοῦ συναρπάζοντες ἡμᾶς. ὧν ὑμεῖς
μεμνημένοι τὰ δίκαια ψηφίζεσθε, καὶ μὴ περιίδητε ἐκ
τῆς πατρίδος ἀδίκως ἐκπεσόντα, ὑπὲρ ἧς ἐγὼ πολλοὺς
κινδύνους κεκινδύνευκα καὶ πολλὰς λειτουργίας λελει-
τούργηκα, καὶ κακοῦ μὲν αὐτῇ οὐδενὸς αἴτιος γεγένη-
μαι, οὐδὲ τῶν ἐμῶν προγόνων οὐδείς, ἀγαθῶν δὲ πολ-*
48 *λῶν· ὥστε δικαίως ἂν ὑφ' ὑμῶν καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐλεη-
θείην, οὐ μόνον εἴ τι πάθοιμι ὧν Σίμων βούλεται, ἀλλὰ
καὶ ὅτι ἠναγκάσθην ἐκ τοιούτων πραγμάτων εἰς τοιού-
τους ἀγῶνας καταστῆναι.*

4.

ΠΕΡΙ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ ΕΚ ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΕΡΙ ΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΝ [ΑΔΗΛΟΝ].

*Θαυμαστόν γε, ὦ βουλή, τὸ διαμάχεσθαι περὶ τού-
του, ὡς οὐκ ἐγένοντο ἡμῖν διαλλαγαί, καὶ τὸ μὲν ζεῦγος
καὶ τὰ ἀνδράποδα, καὶ ὅσα ἐξ ἀγροῦ κατὰ τὴν ἀντίδοσιν
ἔλαβε, μὴ ἂν δύνασθαι ἀρνηθῆναι ὡς οὐκ ἀπέδωκε,
φανερῶς δὲ περὶ πάντων διαλελυμένον ἀρνεῖσθαι τὰ
περὶ τῆς ἀνθρώπου, μὴ κοινῇ ἡμᾶς χρῆσθαι συγχωρῆ-*
2 *σαι. καὶ τὴν μὲν ἀντίδοσιν [δι'] ἐκείνην φανερός ἐστι
ποιησάμενος, τὴν | δ' αἰτίαν δι' ἣν ἀπέδωκεν ἃ ἔλαβεν, οὐκ
ἂν ἄλλην ἔχοι εἰπεῖν (βουλόμενός γ' ἀληθῆ λέγειν) ἢ ὅτι*
Reisk.

οἱ φίλοι περὶ πάντων ἡμᾶς τούτων συνήλλαξαν. ἐβου- 3
λόμην δ' ἂν μὴ ἀπολαχεῖν αὐτὸν κριτὴν Διονυσίοις, ἵν'
ὑμῖν φανερὸς ἐγένετο ἐμοὶ διηλλαγμένος, κρίνας τὴν
ἐμὴν φυλὴν νικᾶν· νῦν δὲ ἔγραψε μὲν ταῦτα εἰς τὸ
γραμματεῖον, ἀπέλαχε δέ. καὶ ὅτι ἀληθῆ ταῦτα λέγω, 4
Φιλῖνος καὶ Διοκλῆς ἴσασιν· ἀλλ' οὐκ ἔστ' αὐτοῖς μαρ-
τυρῆσαι μὴ διομοσαμένοις περὶ τῆς αἰτίας ἧς ἐγὼ φεύγω,
ἐπεὶ σαφῶς ἔγνωτ' ἂν ὅτι ἡμεῖς ἦμεν αὐτὸν οἱ κριτὴν
ἐμβαλόντες καὶ ἡμῶν εἵνεκα ἐκαθέζετο. Ἀλλ' ἦν, εἰ βού- 5
λεται, ἐχθρός· δίδωμι γὰρ αὐτῷ τοῦτο· οὐδὲν γὰρ δια-
φέρει. οὐκοῦν ἦλθον αὐτὸς αὐτὸν ἀποκτενῶν, ὡς οὗτός
φησι, καὶ βίᾳ εἰς τὴν οἰκίαν εἰσῆλθον. διὰ τί οὖν οὐκ
ἀπέκτεινα, ὑποχείριον λαβὼν τὸ σῶμα, καὶ τοσοῦτον
κρατήσας ὥστε καὶ τὴν ἄνθρωπον λαβεῖν; φρασάτω
πρὸς ὑμᾶς. ἀλλ' οὐκ ἔχει εἰπεῖν. Καὶ μὴν οὐδείς γε 6
ὑμῶν ἀγνοεῖ ὅτι θᾶττον ἂν ἐγχειριδίῳ πληγεὶς ἀπέθανεν
ἢ πὺξ παιόμενος. φαίνεται τοίνυν οὐδ' αὐτὸς αἰτιώμε-
νος τοιοῦτόν τι ἔχοντας ἡμᾶς ἐλθεῖν, ἀλλ' ὀστράκῳ φησὶ
πληγῆναι. καίτοι φανερὸν ἤδη ἐξ ὧν εἴρηκεν, ὅτι οὐ
πρόνοια γεγένηται. οὐ γὰρ ἂν οὕτως ἤλθομεν, ἀδήλου 7
ὄντος εἰ παρὰ τούτῳ εὑρήσομεν ὄστρακον ἢ οὕτως αὐτὸν
ἀποκτενοῦμεν, ἀλλ' οἴκοθεν ἔχοντες ἂν ἐβαδίζομεν. νῦν
δὲ ὁμολογούμεθα πρὸς παῖδας καὶ αὐλητρίδας καὶ μετ'
οἴνου ἐλθόντες. ὥστε πῶς ταῦτ' ἐστὶ πρόνοια; ἐγὼ μὲν
γὰρ οἶμαι οὐδαμῶς. Ἀλλ' οὗτος ἐναντίως τοῖς ἄλλοις 8
δύσερώς ἐστι, καὶ ἀμφότερα βούλεται, τό τε ἀργύριον
μὴ ἀποδοῦναι καὶ τὴν ἄνθρωπον ἔχειν. εἶτα ὑπὸ τῆς ἀν-
θρώπου παρωξυμμένος ὀξύχειρ λίαν καὶ πάροινός ἐστιν,
ἀνάγκη δὲ ἀμύνασθαι. ἡ δὲ τοτὲ μὲν ἐμὲ περὶ πολλοῦ
τοτὲ δὲ τοῦτόν φησι ποιεῖσθαι, βουλομένη ὑπ' ἀμφοτέ-
ρων ἐρᾶσθαι. καὶ ἐγὼ μὲν καὶ ἐξ ἀρχῆς εὐκόλως εἶχον καὶ 9
νῦν ἔτι ἔχω· ὁ δ' εἰς τοῦτο βαρυδαιμονίας ἥκει, ὥστε

οὐκ αἰσχύνεται τραῦμά τε ὀνομάζων τὰ ὑπώπια καὶ ἐν
κλίνῃ περιφερόμενος καὶ δεινῶς προσποιούμενος δια-
κεῖσθαι ἕνεκα πόρνης ἀνθρώπου, ἣν ἔξεστιν αὐτῷ
10 ἀναμφισβητήτως ἔχειν ἐμοὶ ἀποδόντι τἀργύριον. καὶ
φησὶ μὲν δεινῶς ἐπιβουλευθῆναι καὶ πρὸς ἅπανθ' ἡμῖν
ἀμφισβητεῖ, ἐξὸν δ' ἐκ τῆς ἀνθρώπου βασανισθείσης
τὸν ἔλεγχον ποιήσασθαι οὐκ ἠθέλησεν· ἣ πρῶτον μὲν
τοῦτ' ἂν κατεῖπεν, πότερα κοινὴ ἡμῖν ἦν ἢ ἰδία τούτου,
καὶ πότερα τὸ ἥμισυ τοῦ ἀργυρίου ἐγὼ συνεβαλόμην ἢ
οὗτος ἅπαν ἔδωκε, καὶ εἰ διηλλαγμένοι ἢ ἔτι ἐχθροὶ
11 ἦμεν, ἔτι δὲ εἰ μεταπεμφθέντες ἤλθομεν ἢ οὐδενὸς κα-
λέσαντος, καὶ εἰ οὗτος ἦρχε χειρῶν ἀδίκων ἢ ἐγὼ πρό-
τερος τοῦτον ἐπάταξα. τούτων καθ' ἓν ἕκαστον καὶ τῶν
ἄλλων οὐδὲν ἦν ὅ τι οὐ ῥᾴδιον αὐτῇ τοῖς τε ἄλλοις ἐμ-
φανὲς καὶ τούτοις ποιῆσαι. . . .

12 Ὅτι μὲν οὖν οὔτε πρόνοια ἐγένετο οὔτε ἀδικῶ τοῦ-
τον, ὦ βουλή, ἐκ τοσούτων τεκμηρίων καὶ μαρτυριῶν
ὑμῖν ἐπιδέδεικται· ἀξιῶ δ' ὅσον ἂν ἐγένετο σημεῖον
τούτῳ πρὸς τὸ δοκεῖν ἀληθῆ λέγειν φυγόντος ἐμοῦ τὴν
βάσανον, τοσοῦτον ἐμοὶ τεκμήριον γενέσθαι ὅτι οὐ
ψεύδομαι, διότι οὗτος οὐκ ἠθέλησεν ἐκ τῆς ἀνθρώπου
ποιήσασθαι τὸν ἔλεγχον, καὶ μὴ τοσοῦτον ἰσχῦσαι τοὺς
τούτου λόγους, ὅτι φησὶν αὐτὴν ἐλευθέραν εἶναι· ὁμοίως
γὰρ προσήκει κἀμοὶ τῆς ἐλευθερίας, τὸ ἴσον καταθέντι
13 ἀργύριον. ἀλλὰ ψεύδεται καὶ οὐκ ἀληθῆ λέγει. ἦ δεινόν
γε· εἰ εἰς μὲν λύσιν τοῦ σώματος ἔδωκα τὸ ἀργύριον ἐκ
τῶν πολεμίων, ἐξῆν ἄν μοι χρῆσθαι αὐτῇ ὅ τι ἐβουλό-
μην, κινδυνεύοντι δέ μοι περὶ τῆς πατρίδος οὐδὲ πυθέ-
σθαι παρ' αὐτῆς τἀληθῆ ἐκγενήσεται περὶ ὧν εἰς τὴν
κρίσιν καθέστηκα; καὶ μὲν δὴ πολὺ ἂν δικαιότερον ἐπὶ
ταύτῃ τῇ αἰτίᾳ βασανισθείη ἢ ἐπὶ τῇ ἐκ τῶν πολεμίων
λύσει πραθείη, ὅσῳ παρὰ μὲν ἐκείνων βουλομένων ἀπο-

Reisk.

*λῦσαι ἔστι καὶ ἄλλοθεν | εὐπορήσαντι κομισθῆναι, ἐπὶ
δὲ τοῖς ἐχθροῖς γενόμενον οὐ δυνατόν· οὐ γὰρ ἀργύριον
λαβεῖν προθυμοῦνται, ἀλλ' ἐκ τῆς πατρίδος ἐκβαλεῖν
αὐτὸν ποιοῦνται. ὥσθ' ὑμῖν προσήκει μὴ ἀποδέχεσθαι* 14
*αὐτοῦ διὰ τοῦτο οὐκ ἀξιοῦντος βασανισθῆναι τὴν ἄν-
θρωπον, ὅτι αὐτὴν ἐλευθέραν ἐσκήπτετο εἶναι, ἀλλὰ
πολὺ μᾶλλον συκοφαντίαν καταγινώσκειν, ὅτι παρα-
λιπὼν ἔλεγχον οὕτως ἀκριβῆ ἐξαπατήσειν ὑμᾶς ῥᾳδίως
ᾠήθη. οὐ γὰρ δή που τήν γε τούτου πρόκλησιν πιστο-* 15
*τέραν ὑμᾶς νομίζειν δεῖ τῆς ἡμετέρας, ἐφ' οἷς τοὺς αὑ-
τοῦ οἰκέτας ἠξίου βασανίζεσθαι. ἃ μὲν γὰρ ἐκεῖνοι ᾔδε-
σαν, ἐλθόντας ἡμᾶς ὡς τοῦτον, καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν·
εἰ δὲ μεταπεμφθέντες ἢ μή, καὶ πότερον πρότερος ἐπλή-
γην ἢ ἐπάταξα, ἐκείνη μᾶλλον ἂν ᾔδει. ἔτι δὲ τοὺς μὲν* 16
*τούτου οἰκέτας ἰδίους ὄντας τούτου εἰ ἐβασανίζομεν,
ἀνοήτως ἄν τι τούτῳ χαριζόμενοι καὶ παρὰ τὴν ἀλήθειαν
ἐμοῦ κατεψεύσαντο· αὕτη δὲ ὑπῆρχε κοινή, ὁμοίως ἀμ-
φοτέρων ἀργύριον κατατεθεικότων, καὶ μάλιστα ᾔδει.
διὰ ταύτην ἅπαντα τὰ πραχθέντα ἡμῖν γεγένηται, καὶ
οὐ λήσει οὐδὲν ἐν ταύτῃ. ἔγωγ' ἂν ἄνισον εἶχον βασα-* 17
*νισθείσης, ἀλλ' ἀπεκινδύνευον τοῦτο· πολὺ γὰρ περὶ
πλείονος τοῦτον ἢ ἐμὲ φαίνεται ποιησαμένη, καὶ μετὰ
μὲν τούτου ἐμὲ ἠδικηκυῖα, μετ' ἐμοῦ δ' οὐδεπώποτε εἰς
τοῦτον ἐξαμαρτοῦσα. ἀλλ' ὅμως ἐγὼ μὲν εἰς ταύτην
κατέφυγον, οὗτος δὲ οὐκ ἐπίστευσεν αὐτῇ.*

Οὔκουν δεῖ ὑμᾶς, ὦ βουλή, τηλικούτου ὄντος τοῦ 18
*κινδύνου, ῥᾳδίως ἀποδέχεσθαι τοὺς τούτου λόγους, ἀλλ'
ἐνθυμουμένους ὅτι περὶ τῆς πατρίδος μοι καὶ τοῦ βίου
ὁ ἀγών ἐστιν, ἐν ὑπολόγῳ ταύτας τὰς προκλήσεις ποιεῖ-
σθαι. καὶ μὴ ζητεῖτε τούτων ἔτι μείζους πίστεις· οὐ γὰρ
ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν ἀλλ' ἢ ταύτας, ὡς οὐδὲν εἰς τοῦτον
προὐνοήθην. ἀγανακτῶ δ', ὦ βουλή, εἰ διὰ πόρνην καὶ* 19

δούλην ἄνθρωπον περὶ τῶν μεγίστων εἰς κίνδυνον καθέστηκα, τί κακὸν πώποτε τὴν πόλιν ἢ αὐτὸν τοῦτον εἰργασμένος, ἢ εἰς τίνα τῶν πολιτῶν ὁτιοῦν ἐξαμαρτών; οὐδὲν γὰρ ἔμοιγέ ἐστι τοιοῦτον πεπραγμένον, ἀλλ' ἀλογώτατον πάντων κινδυνεύω πολὺ μείζω συμφορὰν
20 ἐμαυτῷ διὰ τούτους ἐπαγαγέσθαι. πρὸς οὖν παίδων καὶ γυναικῶν καὶ θεῶν τῶν τόδε τὸ χωρίον ἐχόντων ἱκετεύω ὑμᾶς καὶ ἀντιβολῶ, ἐλεήσατέ με, καὶ μὴ περιίδητε ἐπὶ τούτῳ γενόμενον, μηδὲ ἀνηκέστῳ συμφορᾷ περιβάλητε· οὐ γὰρ ἄξιος οὔτ' ἐγὼ φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ, οὔτε οὗτος τοσαύτην δίκην παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ὑπὲρ ὧν φησιν ἠδικῆσθαι, οὐκ ἠδικημένος.

5.

ΥΠΕΡ ΚΑΛΛΙΟΥ ΙΕΡΟΣΥΛΙΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Εἰ μὲν περὶ ἄλλου τινὸς ἢ τοῦ σώματος, ὦ ἄνδρες δικασταί, Καλλίας ἠγωνίζετο, ἐξήρκει ἄν μοι καὶ τὰ παρὰ τῶν ἄλλων εἰρημένα· νῦν δέ μοι δοκεῖ αἰσχρὸν εἶναι, ἱκετεύοντος καὶ δεομένου, καὶ φίλου ὄντος καὶ ἐμοὶ καὶ ἕως ἔζη τῷ πατρί, καὶ πολλῶν συμβολαίων ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους γεγενημένων, μὴ βοηθῆσαι Καλλίᾳ τὰ δίκαια,
2 ὅπως ἂν δύνωμαι. ἐνόμιζον μὲν οὖν οὕτω μετοικεῖν αὐτὸν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, ὥστε πολὺ πρότερον ἀγαθοῦ τινος τεύξεσθαι παρ' ὑμῶν ἢ ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις εἰς τοσοῦτον κίνδυνον καταστήσεσθαι· νῦν δὲ οἱ ἐπιβουλεύοντες οὐχ ἧττον ἐπικίνδυνον ποιοῦσι τὸν βίον τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσιν ἢ τοῖς πολλῶν κακῶν αἰτίοις οὖσιν.
3 ὑμᾶς δὲ ἄξιον μὴ τοὺς μὲν τῶν θεραπόντων λόγους πιστοὺς | νομίζειν, τοὺς δὲ τούτων ἀπίστους, ἐνθυμουμένους ὅτι Καλλίᾳ μὲν οὐδεὶς πώποτε οὔτ' ἰδιώτης ἐνε–

Reisk.

κάλεσεν οὔτε ἄρχων, οἰκῶν δ' ἐν ταύτῃ τῇ πόλει πολλὰ μὲν ἀγαθὰ ὑμᾶς ἐποίησεν, οὐδεμίαν δὲ σχὼν αἰτίαν εἰς τοῦτο τῆς ἡλικίας ἀφῖκται, οὗτοι δὲ ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ μεγάλα ἡμαρτηκότες καὶ πολλῶν κακῶν πεπειραμένοι, ὥσπερ ἀγαθοῦ τινος αἴτιοι γεγενημένοι περὶ ἐλευθερίας
νυνὶ ποιοῦνται τοὺς λόγους. καὶ οὐ θαυμάζω· ἴσασι 4
γὰρ ὅτι, ἂν ψευδόμενοι ἐλεγχθῶσιν, οὐδὲν μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων πείσονται, ἐὰν δὲ ὑμᾶς ἐξαπατήσωσι, τῶν παρόντων κακῶν ἔσονται ἀπηλλαγμένοι. καίτοι τοὺς τοιούτους οὔτε κατηγόρους οὔτε μάρτυρας πιστοὺς χρὴ νομίζειν εἶναι, οἵτινες αὐτοὶ μεγάλα κερδαίνοντες περὶ ἑτέρων ποιοῦνται τοὺς λόγους, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅσοι τῷ δημοσίῳ βοηθοῦντες εἰς κινδύνους σφᾶς αὐτοὺς καθ-
ιστᾶσιν. ἄξιον δέ μοι δοκεῖ εἶναι οὐ τούτων ἴδιον ἡγεῖ- 5
σθαι τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ κοινὸν ἁπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει· οὐ γὰρ τούτοις μόνοις εἰσὶ θεράποντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, οἳ πρὸς τὴν τούτων τύχην ἀποβλέποντες οὐκέτι σκέψονται ὅ τι ἂν ἀγαθὸν εἰργασμένοι τοὺς δεσπότας ἐλεύθεροι γένοιντο, ἀλλ' ὅ τι ψεῦδος περὶ αὐτῶν μηνύσαντες.

6.

ΚΑΤ' ΑΝΔΟΚΙΔΟΥ ΑΣΕΒΕΙΑΣ.

.... ἔδησε τὸν ἵππον ἐκ τοῦ ῥόπτρου τοῦ ἱεροῦ ὡς ἀποδιδούς, τῇ δ' ἐπιούσῃ νυκτὶ ὑφείλετο. οὗτος οὖν ὁ ταῦτα
ποιήσας θανάτῳ τῷ ἀλγίστῳ ἀπώλετο, λιμῷ· πολλῶν 2
γὰρ καὶ ἀγαθῶν αὐτῷ ἐπὶ τὴν τράπεζαν παρατιθεμένων ὄζειν ἐδόκει τοῦ ἄρτου καὶ τῆς μάζης κάκιστον, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐσθίειν. καὶ ταῦτα πολλοὶ ἡμῶν ἤκουον τοῦ
ἱεροφάντου λέγοντος. δίκαιον οὖν μοι δοκεῖ εἶναι νῦν 3
ἐπὶ τούτῳ τὰ τότε λεχθέντα ἀναμνῆσαι, καὶ μὴ μόνον

p. 183—192.

τοὺς τούτου φίλους ὑπὸ τούτου καὶ τῶν τούτου λόγων
ἀπόλλυσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τοῦτον ὑφ' ἑτέρου. ἀδύνα-
τον δὲ καὶ ὑμῖν ἐστι, περὶ τοιούτου πράγματος φέρουσι
τὴν ψῆφον, ἢ κατελεῆσαι ἢ καταχαρίσασθαι Ἀνδοκίδῃ,
ἐπισταμένοις ὅτι ἐναργῶς τὼ θεὼ τούτω τιμωρεῖτον
τοὺς ἀδικοῦντας. ἐλπίσαι οὖν χρὴ πάντα ἄνθρωπον ὄντα
καὶ ἑαυτῷ καὶ ἑτέρῳ ἔσεσθαι. . . . .
4 Φέρε γάρ, ἂν νυνὶ Ἀνδοκίδης ἀθῷος ἀπαλλαγῇ δι'
ἡμᾶς ἐκ τοῦδε τοῦ ἀγῶνος καὶ ἔλθῃ κληρωσόμενος τῶν
ἐννέα ἀρχόντων καὶ λάχῃ βασιλεύς, ἄλλο τι ἢ ὑπὲρ ἡμῶν
καὶ θυσίας θύσει καὶ εὐχὰς εὔξεται κατὰ τὰ πάτρια, τὰ
μὲν ἐν τῷ ἐνθάδε Ἐλευσινίῳ, τὰ δὲ ἐν τῷ Ἐλευσῖνι ἱερῷ,
καὶ τῆς ἑορτῆς ἐπιμελήσεται μυστηρίοις, ὅπως ἂν μηδεὶς
5 ἀδικῇ μηδὲ ἀσεβῇ περὶ τὰ ἱερά; καὶ τίνα γνώμην οἴεσθε
ἕξειν τοὺς μύστας τοὺς ἀφικνουμένους, ἐπειδὰν ἴδωσι
τὸν βασιλέα ὅστις ἐστὶ καὶ ἀναμνησθῶσι πάντα τὰ ἠσε-
βημένα αὐτῷ, ἢ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, οἳ ἕνεκα ταύτης
τῆς ἑορτῆς . . . . ἢ θύειν εἰς ταύτην τὴν πανήγυριν βου-
6 λόμενοι ἢ θεωρεῖν; οὐδὲ γὰρ ἀγνὼς ὁ Ἀνδοκίδης οὔτε
τοῖς ἔξω οὔτε τοῖς ἐνθάδε διὰ τὰ ἠσεβημένα. ἀναγκαίως
γὰρ ἔχει ἀπὸ τῶν πολὺ διαφερόντων ἢ κακῶν ἢ ἀγαθῶν
ἔργων τοὺς ποιήσαντας γιγνώσκεσθαι. ἔπειτα δὲ καὶ
διώχληκε πόλεις πολλὰς ἐν τῇ ἀποδημίᾳ, Σικελίαν, Ἰτα-
λίαν, Πελοπόννησον, Θετταλίαν, Ἑλλήσποντον, Ἰωνίαν,
Κύπρον· βασιλέας πολλοὺς κεκολάκευκεν, ᾧ ἂν ξυγγέ-
7 νηται, πλὴν τοῦ Συρακουσίου Διονυσίου. οὗτος δὲ ἢ
πάντων εὐτυχέστατός ἐστιν ἢ πλεῖστον γνώμῃ διαφέρει
τῶν ἄλλων, ὃς μόνος τῶν συγγενομένων Ἀνδοκίδῃ οὐκ
ἐξηπατήθη ὑπ' ἀνδρὸς τοιούτου, ὃς τέχνην ταύτην ἔχει,
τοὺς μὲν ἐχθροὺς μηδὲν ποιεῖν κακόν, τοὺς δὲ φίλους ὅ
τι ἂν δύνηται κακόν. ὥστε μὰ τὸν Δία οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν
ὑμῖν αὐτῷ οὐδὲν χαρισαμένοις | παρὰ τὸ δίκαιον λαθεῖν
Reisk.

τοὺς Ἕλληνας. νῦν οὖν ὑμῖν ἐν ἀνάγκῃ ἐστὶ βουλεύ- 8
σασθαι περὶ αὐτοῦ. εὖ γὰρ ἐπίστασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐχ οἷόν τε ὑμῖν ἐστιν ἅμα τοῖς τε νόμοις τοῖς πατρίοις καὶ Ἀνδοκίδῃ χρῆσθαι, ἀλλὰ δυοῖν θάτερον, ἢ τοὺς νόμους ἐξαλειπτέον ἐστὶν ἢ ἀπαλλακτέον τοῦ ἀνδρός.

Εἰς τοσοῦτον δὲ τόλμης ἀφῖκται, ὥστε καὶ λέγει περὶ 9
τοῦ νόμου, ὡς καθῄρηται ὁ περὶ αὐτοῦ κείμενος καὶ ἔξεστιν αὐτῷ ἤδη εἰσιέναι εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς τὰ ἱερά....
ἂν ἔτι καὶ νῦν Ἀθηναίων ἐν τῷ βουλευτηρίῳ. καίτοι 10
Περικλέα ποτέ φασι παραινέσαι ὑμῖν περὶ τῶν ἀσεβούντων, μὴ μόνον χρῆσθαι τοῖς γεγραμμένοις νόμοις περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγράφοις, καθ' οὓς Εὐμολπίδαι ἐξηγοῦνται, οὓς οὐδείς πω κύριος ἐγένετο καθελεῖν οὐδὲ ἐτόλμησεν ἀντειπεῖν, οὐδὲ αὐτὸν τὸν θέντα ἴσασιν· ἡγεῖσθαι γὰρ ἂν αὐτοὺς οὕτως οὐ μόνον τοῖς ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ τοῖς θεοῖς διδόναι δίκην. Ἀνδοκίδης δὲ τοσοῦ- 11
τον καταπεφρόνηκε τῶν θεῶν καὶ ὧν ἐκείνοις δεῖ τιμωρεῖν, ὥστε πρὶν [μᾶλλον ἢ ἧττον] ἢ ἐπιδεδημηκέναι δέκα ἡμέρας ἐν τῇ πόλει προσεκαλέσατο δίκην ἀσεβείας πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἔλαχεν [Ἀνδοκίδης], καίπερ πεποιηκὼς ἃ οὗτος πεποίηκε περὶ τοὺς θεούς, καὶ ἵνα μᾶλλον πρόσσχητε τὸν νοῦν, φάσκων τὸν Ἄρχιππον ἀσεβεῖν περὶ τὸν Ἑρμῆν τὸν αὐτοῦ πατρῷον. ὁ δὲ Ἄρχιππος ἠντιδίκει ἦ 12
μὴν τὸν Ἑρμῆν ὑγιᾶ τε καὶ ὅλον εἶναι, καὶ μηδὲν παθεῖν ὧνπερ οἱ ἄλλοι Ἑρμαῖ· ὅμως μέντοι ἵνα μὴ ὑπὸ τούτου τοιούτου ὄντος πράγματ' ἔχοι, δοὺς ἀργύριον ἀπηλλάγη. καίτοι ὁπότε οὗτος παρ' ἑτέρου ἠξίωσε δίκην ἀσεβείας λαβεῖν, ἦ που ἑτέρους γε παρὰ τούτου λαβεῖν δίκαιον καὶ εὐσεβές ἐστιν.

Ἀλλὰ λέξει δεινὸν εἶναι, εἰ ὁ μὲν μηνυτὴς τὰ ἔσχατα 13
πείσεται οἱ δὲ μηνυθέντες τῶν αὐτῶν ὑμῖν ἐπίτιμοι

ὄντες μεθέξουσι. καίτοι οὐχ ὑπὲρ αὑτοῦ ἀπολογήσεται,
ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων κατηγορήσει. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους
οἱ ἐπιτάξαντες καταδέξασθαι ἀδικοῦσι, καὶ τοῦ αὐτοῦ
ἀσεβήματος αἴτιοί εἰσιν· εἰ δ' ὑμεῖς αὐτοκράτορες ἦτε,
καὶ ἐστὲ οἱ ἀφελόντες τὰς τιμωρίας τῶν θεῶν, ἀλλ' οὐχ
οὗτοι αἴτιοι ἔσονται. ὑμεῖς οὖν μὴ βούλεσθε εἰς ὑμᾶς
τὴν αἰτίαν ταύτην περιτρέψαι, ἐξὸν τὸν ἀδικοῦντα κολά-
14 σασιν ἀπηλλάχθαι. ἔπειτα δ' ἐκεῖνοι μὲν ἀρνοῦνται τὰ
μεμηνυμένα, οὗτος δὲ ὁμολογεῖ ποιῆσαι. καίτοι καὶ ἐν
Ἀρείῳ πάγῳ, ἐν τῷ σεμνοτάτῳ καὶ δικαιοτάτῳ δικαστη-
ρίῳ, ὁμολογῶν μὲν ἀδικεῖν ἀποθνήσκει, ἐὰν δὲ ἀμ-
φισβητῇ, ἐλέγχεται, καὶ ἀπολύεται οὐδὲν δόξας ἀδικεῖν.
οὔκουν ὁμοίαν χρὴ γνώμην ἔχειν περί τε τῶν ἀρνουμέ-
15 νων καὶ περὶ τῶν ὁμολογούντων. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ
εἶναι· ἂν μέν τις ἀνδρὸς σῶμα τρώσῃ, κεφαλὴν ἢ πρόσ-
ωπον ἢ χεῖρας ἢ πόδας, αὐτὸς μὲν κατὰ τοὺς νόμους
τοὺς ἐξ Ἀρείου πάγου φεύξεται τὴν τοῦ ἀδικηθέντος
πόλιν, καὶ ἐὰν κατίῃ, ἐνδειχθεὶς θανάτῳ ζημιωθήσεται·
ἐὰν δέ τις τὰ αὐτὰ ταῦτα ἀδικήσῃ τὰ ἀγάλματα τῶν
θεῶν, οὐδ' αὐτῶν κωλύσετε τῶν ἱερῶν ἐπιβαίνειν ἢ
εἰσιόντα τιμωρήσεσθε; καὶ μὲν δὴ τούτων καὶ δίκαιον
καὶ ἀγαθόν ἐστιν ἐπιμελεῖσθαι, ὑφ' ὧν καὶ εὖ καὶ κακῶς
16 δυνήσεσθε πάσχειν. φασὶ δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλοὺς
διὰ τὰ ἐνθάδε ἀσεβήματα ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς ἱερῶν ἐξ-
είργειν. ὑμεῖς δὲ αὐτοὶ οἱ ἀδικηθέντες περὶ ἐλάττονος
17 ποιεῖσθε τὰ παρ' ὑμῖν νόμιμα ἢ ἕτεροι τὰ ὑμέτερα. το-
σοῦτο δ' οὗτος Διαγόρου τοῦ Μηλίου ἀσεβέστερος γεγέ-
νηται· ἐκεῖνος μὲν γὰρ λόγῳ περὶ τὰ ἀλλότρια ἱερὰ καὶ
ἑορτὰς ἠσέβει, οὗτος δὲ ἔργῳ περὶ τὰ ἐν τῇ αὑτοῦ πόλει.
ὀργίζεσθαι οὖν χρή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἀστοῖς
ἀδικοῦσι μᾶλλον ἢ τοῖς ξένοις περὶ ταῦτα τὰ ἱερά· τὸ
μὲν γὰρ ὥσπερ ἀλλότριόν ἐστιν ἁμάρτημα, τὸ δ' οἰκεῖον.

Reisk.

καὶ μὴ οὓς μὲν ἔχετε ἀδικοῦντας ἀφίετε, τοὺς δὲ φεύ- 18
γοντας ζητεῖτε συλλαμβάνειν, ἐπικηρύττοντες τάλαντον
ἀργυρίου δώσειν τῷ | ἀπάγοντι ἢ ἀποκτείναντι. εἰ δὲ
μή, δόξετε τοῖς Ἕλλησι κομπάζειν μᾶλλον ἢ τιμωρεῖσθαι
βούλεσθαι. ἐπεδείξατο δὲ καὶ τοῖς Ἕλλησιν ὅτι θεοὺς οὐ 19
νομίζει. οὐ γὰρ ὡς δεδιὼς τὰ πεποιημένα, ἀλλ' ὡς θαρ-
ρῶν, ναυκληρίᾳ ἐπιθέμενος τὴν θάλατταν ἔπλει. ὁ δὲ
θεὸς ὑπῆγεν αὐτόν, ἵνα ἀφικόμενος εἰς τὰ ἁμαρτήματα
ἐπὶ τῇ ἐμῇ προφάσει δῴη δίκην. ἐλπίζω μὲν οὖν αὐτὸν 20
καὶ δώσειν δίκην, θαυμάσιον δὲ οὐδὲν ἄν μοι γένοιτο.
οὐδὲ γὰρ ὁ θεὸς παραχρῆμα κολάζει, ἀλλ' αὕτη μέν ἐστιν
ἀνθρωπίνη δίκη. πολλαχόθεν δὲ ἔχω τεκμαιρόμενος
εἰκάζειν, ὁρῶν καὶ ἑτέρους ἠσεβηκότας χρόνῳ δεδωκό-
τας δίκην, καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνων διὰ τὰ τῶν προγόνων
ἁμαρτήματα. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ δέη πολλὰ καὶ κιν-
δύνους ὁ θεὸς ἐπιπέμπει τοῖς ἀδικοῦσιν, ὥστε πολλοὺς
ἤδη ἐπιθυμῆσαι τελευτήσαντας τῶν κακῶν ἀπηλλάχθαι.
ὁ δὲ θεὸς τέλος τούτων λυμηνάμενος τῷ βίῳ θάνατον
ἐπέθηκε. σκέψασθε δὲ καὶ αὐτοῦ Ἀνδοκίδου τὸν βίον, 21
ἀφ' οὗ ἠσέβηκε, καὶ εἴ τις τοιοῦτος ἕτερός ἐστιν. Ἀνδο-
κίδης γὰρ ἐπειδὴ ἥμαρτεν, ἐξ ἐπιβολῆς εἰσαχθεὶς εἰς τὸ
δικαστήριον, ἔδησεν ἑαυτὸν τιμησάμενος δεσμοῦ, εἰ μὴ
παραδοίη τὸν ἀκόλουθον· εὖ δ' ᾔδει οὐ δυνησόμενος 22
παραδοῦναι, ὃς διὰ τοῦτον καὶ τὰ τούτου ἁμαρτήματα
ἀπέθανεν, ἵνα μὴ μηνυτὴς γένοιτο. καίτοι πῶς οὐ θεῶν
τις τὴν τούτου γνώμην διέφθειρεν, ὃς ῥᾷον ἡγήσατο
δεσμοῦ τιμήσασθαι ἢ ἀργυρίου ἐπ' ἐλπίδι τῇ αὐτῇ; ἐκ δ' 23
οὖν τούτου τοῦ τιμήματος ἐδέδετο ἐγγὺς ἐνιαυτόν, καὶ
ἐμήνυσε δεδεμένος κατὰ τῶν αὑτοῦ συγγενῶν καὶ φί-
λων, ἀδείας δοθείσης αὐτῷ, εἰ δόξειε τἀληθῆ μηνῦσαι.
καὶ τίνα αὐτὸν δοκεῖτε ψυχὴν ἔχειν, ὁπότε τὰ μὲν ἔσχατα
καὶ τα αἴσχιστα ἐποίει μηνύων κατὰ τῶν ἑαυτοῦ φίλων,

24 ἡ δὲ σωτηρία ἀφανὴς αὐτῷ; μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπε-
κτονὼς ἦν οὓς αὐτὸς ἔφη περὶ πλείστου ποιεῖσθαι, ἔδοξε
τἀληθῆ μηνῦσαι καὶ ἐλύθη, καὶ προσεψηφίσασθε ὑμεῖς
αὐτὸν εἴργεσθαι τῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν ἱερῶν, ὥστε μηδ'
ἀδικούμενον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν δύνασθαι δίκην λαβεῖν.
25 οὐδεὶς γάρ πω, ἐξ ὅσου Ἀθῆναι ἀείμνηστοί εἰσιν, ἐπὶ
τοιαύτῃ αἰτίᾳ ἠτιμώθη. δικαίως· οὐδὲ γὰρ ἔργα τοιαῦτα
οὐδείς πω εἰργάσατο. καὶ τούτων πότερα τοὺς θεοὺς
26 χρὴ ἢ τὸ αὐτόματον αἰτιᾶσθαι; μετὰ δὲ ταῦτα ἔπλευσεν
ὡς τὸν Κιττιέων βασιλέα, καὶ προδιδοὺς ληφθεὶς ὑπ'
αὐτοῦ ἐδέθη, καὶ οὐ μόνον τὸν θάνατον ἐφοβεῖτο ἀλλὰ
καὶ τὰ καθ' ἡμέραν αἰκίσματα, οἰόμενος τὰ ἀκρωτήρια
27 ζῶντος ἀποτμηθήσεσθαι. ἀποδρὰς δὲ ἐκ τούτου τοῦ
κινδύνου κατέπλευσεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἐπὶ τῶν τε-
τρακοσίων .... θεὸς λήθην ἔδωκεν, ὥστε εἰς τοὺς ἠδι-
κημένους αὐτοὺς ἐπεθύμησεν ἀφικέσθαι. ἀφικόμενος δὲ
28 ἐδέθη καὶ ᾐκίσθη, ἀπώλετο δὲ οὐχί, ἀλλ' ἐλύθη. ἔνθεν
δὲ ἔπλευσεν ὡς Εὐαγόραν τὸν Κύπρου βασιλεύοντα, καὶ
ἀδικήσας εἵρχθη. ἀποδρὰς δὲ τοῦτον ἔφευγε μὲν τοὺς
ἐνθάδε θεούς, ἔφευγε δὲ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, ἔφευγε δὲ
εἰς οὓς τὸ πρῶτον ἀφίκοιτο τόπους. καίτοι τίς χάρις τῷ
βίῳ, κακοπαθεῖν μὲν πολλάκις, ἀναπαύσασθαι δὲ μηδέ-
29 ποτε; καταπλεύσας δὲ ἐκεῖθεν δεῦρο ἐπὶ δημοκρατίας εἰς
τὴν αὑτοῦ πόλιν τοῖς μὲν πρυτάνεσιν ἔδωκε χρήματα,
ἵνα αὐτὸν προσαγάγοιεν ἐνθάδε, ὑμεῖς δ' αὐτὸν ἐξηλά-
σατε ἐκ τῆς πόλεως, τοῖς θεοῖς βεβαιοῦντες τοὺς νόμους
30 οὓς ἐψηφίσασθε. καὶ τὸν ἄνδρα οὐ δῆμος, οὐκ ὀλιγαρ-
χία, οὐ τύραννος, οὐ πόλις ἐθέλει δέξασθαι διὰ τέλους,
ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον, ἐξ ὅσου ἠσέβησεν, ἀλώμενος
διάγει, πιστεύων ἀεὶ μᾶλλον τοῖς ἀγνῶσι τῶν γνωρί-
μων διὰ τὸ ἠδικηκέναι οὓς γινώσκει. τὸ δὲ τελευταῖον
νῦν ἀφικόμενος εἰς τὴν πόλιν δὶς ἐν τῷ αὐτῷ ἐνδέ-

Reisk.

δεικται. καὶ τὸ μὲν σῶμα ἀεὶ ἐν δεσμοῖς ἔχει, ἡ δὲ οὐσία 31
αὐτοῦ ἐλάττων ἐκ τῶν κινδύνων γίνεται. καίτοι ὅταν τις τὸν αὑτοῦ βίον τοῖς ἐχθροῖς καὶ τοῖς συκοφάνταις διανέμῃ, τοῦτ᾽ ἔστι τὸ τὸν βίον βιοῦν ἀβίωτον. ἃ τούτῳ | ὁ θεὸς οὐκ ἐπὶ σωτηρίᾳ ἐπινοεῖν δίδωσιν, ἀλλὰ τιμωρούμενος τῶν γεγενημένων ἀσεβημάτων. τὸ δὲ τε- 32
λευταῖον νυνὶ παραδέδωκεν αὑτὸν ὑμῖν χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλησθε, οὐ τῷ μὴ ἀδικεῖν πιστεύων, ἀλλ᾽ ὑπὸ δαιμονίου τινὸς ἀγόμενος ἀνάγκης. οὔκουν χρὴ μὰ τὸν Δία οὔτε πρεσβύτερον ὄντα οὔτε νεώτερον, ὁρῶντας Ἀνδοκίδην ἐκ τῶν κινδύνων σῳζόμενον, συνειδότας αὑτῷ ἔργα ἀνόσια εἰργασμένῳ, ἀθεωτέρους γίνεσθαι, ἐνθυμουμένους ὅτι ἥμισυς ὁ βίος βιῶναι κρείττων ἀλύπῳ ἐστὶν ἢ διπλάσιος λυπουμένῳ, ὥσπερ οὗτος.

Εἰς τοσοῦτον δὲ ἀναισχυντίας ἀφῖκται, ὥστε καὶ 33
παρασκευάζεται τὰ πολιτικὰ πράττειν καὶ ἤδη δημηγορεῖ καὶ ἐπιτιμᾷ καὶ ἀποδοκιμάζει τῶν ἀρχόντων τισί, καὶ συμβουλεύει εἰς τὴν βουλὴν εἰσιὼν περὶ θυσιῶν καὶ προσόδων καὶ εὐχῶν καὶ μαντειῶν. καίτοι τούτῳ πειθόμενοι ποίοις θεοῖς ἡγήσεσθε κεχαρισμένα ποιεῖν; μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ ὑμεῖς βούλεσθε τὰ τούτῳ πεποιημένα ἐπιλαθέσθαι, καὶ τοὺς θεοὺς ἐπιλήσεσθαι. ἀξιοῖ δὲ οὐχ ὡς ἠδικηκὼς ἡσυχίαν ἔχων πολι- 34
τεύεσθαι, ἀλλ᾽ ὥσπερ αὐτὸς ἐξευρὼν τοὺς τὴν πόλιν ἀδικήσαντας, οὕτω διανοεῖται, καὶ παρασκευάζεται ὅπως ἑτέρων μεῖζον δυνήσεται, ὥσπερ οὐ διὰ πρᾳότητα καὶ ἀσχολίαν τὴν ὑμετέραν οὐ δεδωκὼς ὑμῖν δίκην, εἰς οὓς νῦν ἁμαρτάνων οὐ λανθάνει, ἀλλ᾽ ἅμα ἐξελεγχθήσεταί τε καὶ δώσει δίκην.

Ἰσχυριεῖται δὲ καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ· ἀναγκαίως γὰρ 35
ἔχω ὑμᾶς διδάσκειν ἃ οὗτος ἀπολογήσεται, ἵν᾽ ἀκούσαντες παρ᾽ ἀμφοτέρων ἄμεινον διαγνῶτε. φησὶ γὰρ ἀγαθὰ

p. 222—233.

μεγάλα ποιῆσαι τὴν πόλιν μηνύσας καὶ ἀπαλλάξας δέους
καὶ ταραχῆς τῆς τότε. τίς δὲ τῶν μεγάλων κακῶν αἴτιος
36 ἐγένετο; οὐκ αὐτὸς οὗτος, ποιήσας ἃ ἐποίησεν; εἶτα
τῶν μὲν ἀγαθῶν δεῖ τούτῳ χάριν εἰδέναι, ὅτι ἐμήνυσε,
μισθὸν ὑμῶν αὐτῷ διδόντων τὴν ἄδειαν, τῆς δὲ ταρα-
χῆς καὶ τῶν κακῶν ὑμεῖς αἴτιοί ἐστε, ὅτι ἐζητεῖτε τοὺς
ἠσεβηκότας; οὐ δήπουθεν, ἀλλ' αὐτὸ τούτου τοὐναν-
τίον ἐτάραξε μὲν οὗτος τὴν πόλιν, κατεστήσατε δ' ὑμεῖς.
37 Πυνθάνομαι δ' αὐτὸν μέλλειν ἀπολογήσεσθαι ὡς αἱ
συνθῆκαι καὶ αὐτῷ εἰσι, καθάπερ καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθη-
ναίοις. καὶ τοῦτο πρόσχημα ποιούμενος οἴεται πολλοὺς
ὑμῶν, δεδιότας μὴ λύσητε τὰς συνθήκας, αὐτοῦ ἀπο-
38 ψηφιεῖσθαι. ὡς οὖν οὐδὲν προσήκει Ἀνδοκίδῃ τῶν συν-
θηκῶν, περὶ τούτου λέξω, οὔτε μὰ τὸν Δία τῶν πρὸς
Λακεδαιμονίους, ἃς ὑμεῖς συνέθεσθε, οὔτε ὧν πρὸς
τοὺς ἐν τῷ ἄστει οἱ ἐκ Πειραιῶς. οὐδενὶ γὰρ ἡμῶν το-
σούτων ὄντων τὰ αὐτὰ ἁμαρτήματα οὐδ' ὅμοια ἦν τοῖς
39 Ἀνδοκίδου, ὥστε καὶ τοῦτον ἡμῶν ἀπολαῦσαι. ἀλλ' οὐ
μὲν δὴ ἕνεκά γε τούτου διαφερόμενοι, ἐπειδὴ καὶ τούτῳ
μετέδομεν τῶν συνθηκῶν, τότε διηλλάγημεν. οὐ γὰρ
ἕνεκα ἑνὸς ἀνδρὸς ἀλλ' ἕνεκα ἡμῶν τῶν ἐξ ἄστεος καὶ ἐκ
Πειραιῶς αἱ συνθῆκαι ἐγένοντο καὶ οἱ ὅρκοι, ἐπεί τοι
δεινὸν ἂν εἴη, εἰ περὶ Ἀνδοκίδου ἀποδημοῦντος αὐτοὶ
ἐνδημοῦντες ἐπεμελήθημεν, ὅπως ἐξαλειφθείη αὐτῷ
40 τὰ ἁμαρτήματα. ἀλλὰ Λακεδαιμόνιοι γὰρ ἐν ταῖς πρὸς
αὐτοὺς συνθήκαις ἐπεμελήθησαν Ἀνδοκίδου, ὅτι ἔπα-
θον ἀγαθόν τι ὑπ' αὐτοῦ; ἀλλ' ὑμεῖς ἐπεμελήθητέ γε
αὐτοῦ; ἀντὶ ποίας εὐεργεσίας; ὅτι πολλάκις δι' ὑμᾶς
41 ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐκινδύνευσεν; οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τούτῳ ἀληθὴς αὕτη ἡ ἀπολογία, μηδ' ὑμεῖς
ἐξαπατᾶσθε. οὐ γὰρ τοῦτο λύειν ἐστὶ τὰ συγκείμενα, εἰ
Ἀνδοκίδης ἕνεκα τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων δίδωσι δίκην,

ἀλλ' ἐάν τις ἕνεκα τῶν δημοσίων συμφορῶν ἰδίᾳ τινα τιμωρῆται.

Ἴσως οὖν καὶ Κηφισίου ἀντικατηγορήσει, καὶ ἕξει 42 *ὅ τι λέγειν· τὰ γαρ ἀληθῆ χρὴ λέγειν. ἀλλ' ὑμεῖς οὐδ' ἂν δύναισθε τῇ αὐτῇ ψήφῳ τόν τε ἀπολογούμενον καὶ τὸν κατηγοροῦντα κολάσαι. ἀλλὰ νῦν μὲν περὶ τούτου καιρός ἐστι γνῶναι τὰ δίκαια, ἕτερος δὲ ἥξει Κηφισίῳ καὶ ἡμῶν ἑκάστῳ, ὧν οὗτος νῦν | μεμνήσεται. μὴ οὖν καὶ δι' ἑτέραν ὀργὴν τούτου ἀδικοῦντος νῦν ἀποψηφίσησθε.*

Ἀλλὰ λέξει ὅτι μηνυτὴς ἐγένετο, καὶ ἕτερος οὐδεὶς 43 *ὑμῖν ἐθελήσει μηνύειν, ἐὰν κολάζητε. Ἀνδοκίδης δὲ ἔχει τὰ μήνυτρα παρ' ὑμῶν, σώσας τὴν αὑτοῦ ψυχὴν ἑτέρων διὰ ταῦτα ἀποθανόντων. τῆς μὲν οὖν σωτηρίας ὑμεῖς τούτῳ αἴτιοί ἐστε, τῶν δὲ κακῶν τῶνδε καὶ τῶν κινδύνων αὐτὸς ἑαυτῷ, παραβὰς τὰ δόγματα καὶ τὴν ἄδειαν ἐφ' ᾗ μηνυτὴς ἐγένετο. οὔκουν ἐξουσίαν χρὴ* 44 *ποιεῖν τοῖς μηνυταῖς ἀδικεῖν (ἀρκεῖ γὰρ τὰ πεποιημένα), ἀλλὰ παραβαίνοντας κολάζειν. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι μηνυταί, ὁπόσοι ἐπ' αἰσχραῖς αἰτίαις ἐξεληλεγμένοι σφᾶς αὐτοὺς ἐμήνυσαν, ἓν γοῦν ἐπίστανται, μὴ ἐνοχλεῖν τοῖς ἠδικημένοις, ἡγούμενοι ἀποδημοῦντες μὲν ἀθῷοι καὶ ἐπίτιμοι δόξειν εἶναι, ἐπιδημοῦντες δὲ παρὰ τοῖς πολίταις τοῖς ἠδικημένοις πονηροὶ δόξειν καὶ ἀσεβεῖς εἶναι. ὁ γοῦν πάντων πονηρότατος Βάτραχος πλὴν τούτου, γε-* 45 *νόμενος ἐπὶ τῶν τριάκοντα μηνυτὴς καὶ οὐσῶν αὐτῷ συνθηκῶν καὶ ὅρκων καθάπερ τοῖς Ἐλευσινόθεν, δείσας ὑμῶν οὓς ἠδίκησεν, ἐν ἑτέρᾳ πόλει ᾤκει. Ἀνδοκίδης δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς θεοὺς ἀδικήσας περὶ ἐλάττονος αὐτοὺς ἔθετο, εἰσιὼν εἰς τὰ ἱερά, ἢ Βάτραχος τοὺς ἀνθρώπους. ὅστις οὖν καὶ πονηρότερος καὶ ἀμαθέστερος Βατράχου ἐστί, πάνυ δεῖ ἀγαπητῶς ὑφ' ὑμῶν αὐτὸν σωθῆναι.*

46 Φέρε δή, εἰς τί σκεψαμένους χρὴ ὑμᾶς Ἀνδοκίδου
ἀποψηφίσασθαι; πότερον ὡς στρατιώτης ἀγαθός; ἀλλ᾽
οὐδεπώποτ᾽ ἐκ τῆς πόλεως ἐστρατεύσατο, οὔτε ἱππεὺς
οὔτε ὁπλίτης, οὔτε τριήραρχος οὔτ᾽ ἐπιβάτης, οὔτε πρὸ
τῆς συμφορᾶς οὔτε μετὰ τὴν συμφοράν, πλέον ἢ τεττα-
47 ράκοντα ἔτη γεγονώς. καίτοι ἕτεροι φεύγοντες ἐν Ἑλλησ-
πόντῳ συνετριηράρχουν ὑμῖν. ἀναμνήσθητε δὲ καὶ
αὐτοὶ ἐξ ὅσων κακῶν καὶ πολέμου ὑμᾶς αὐτοὺς περιε-
ποιήσατε καὶ τὴν πόλιν, πολλὰ μὲν τοῖς σώμασι πονή-
σαντες, πολλὰ δὲ ἀναλώσαντες χρήματα καὶ ἰδίᾳ καὶ δη-
μοσίᾳ, πολλοὺς δὲ καὶ ἀγαθοὺς τῶν πολιτῶν καταθά-
48 ψαντες διὰ τὸν γενόμενον πόλεμον. Ἀνδοκίδης δὲ ἀπα-
θὴς τούτων τῶν κακῶν γενόμενος .... εἰς τὴν σωτηρίαν
τῇ πατρίδι, ἀξιοῖ νυνὶ μετέχειν τῆς πόλεως, ἀσεβῶν ἐν
αὐτῇ. ἀλλὰ πλουτῶν γὰρ καὶ δυνάμενος τοῖς χρήμασι
καὶ βασιλεῦσιν ἐξενωμένος καὶ τυράννοις; ἃ νυνὶ κομ-
πάσει, ἐπιστάμενος τοὺς ὑμετέρους τρόπους. ποίαν
49 εἰσφορὰν ..... τούτῳ ἀγαθὸν γίνοιντο, καὶ ἐπιστάμε-
νος ἐν πολλῷ σάλῳ καὶ κινδύνῳ τὴν πόλιν γινομέ-
νην, ναυκληρῶν οὐκ ἐτόλμησεν ἐπαρθεὶς σῖτον εἰσάγων
ὠφελῆσαι τὴν πατρίδα. ἀλλὰ μέτοικοι μὲν καὶ ξένοι
ἕνεκα τῆς μετοικίας ὠφέλουν τὴν πόλιν εἰσάγοντες· σὺ
δὲ τί καὶ ἀγαθὸν ποιήσας, ὦ Ἀνδοκίδη, ποῖα ἁμαρτή-
ματα ἀνακαλεσάμενος, ποῖα τροφεῖα ἀνταποδούς ....
50 ... Ἀθηναῖοι, μνήσθητε τὰ πεποιημένα Ἀνδοκίδῃ, ἐνθυ-
μήθητε δὲ καὶ τῆς ἑορτῆς, δι᾽ ἣν ὑπὸ τῶν πολλῶν προὐ-
τιμήθητε. ἀλλ᾽ ἐστὲ γὰρ ὑπὸ τῶν τούτου ἁμαρτημάτων
ἤδη καταπλῆγες διὰ τὸ πολλάκις ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι, ὥστε
οὐδὲ τὰ δεινὰ ἔτι δεινὰ δοκεῖ ὑμῖν εἶναι. ἀλλὰ προσέχετε
τὸν νοῦν, δοκείτω δ᾽ ὑμῖν ἡ γνώμη ὁρᾶν ἃ οὗτος ἐποίει,
51 καὶ διαγνώσεσθε ἄμεινον. οὗτος γὰρ ἐνδὺς στολήν, μι-
μούμενος τὰ ἱερὰ ἐπεδείκνυε τοῖς ἀμυήτοις καὶ εἶπε τῇ

Reisk.

φωνῇ τὰ ἀπόρρητα, τῶν δὲ θεῶν, οὓς ἡμεῖς θεοὺς νομίζομεν καὶ θεραπεύοντες καὶ ἁγνεύοντες θύομεν καὶ προσευχόμεθα, τούτους περιέκοψε. καὶ ἐπὶ τούτοις ἱέρειαι καὶ ἱερεῖς στάντες κατηράσαντο πρὸς ἑσπέραν καὶ φοινικίδας ἀνέσεισαν, κατὰ τὸ νόμιμον τὸ παλαιὸν
καὶ ἀρχαῖον. ὡμολόγησε δὲ οὗτος ποιῆσαι. ἔτι δὲ παρελ- 52
θὼν τὸν νόμον ὃν ὑμεῖς ἔθεσθε, εἴργεσθαι τῶν ἱερῶν αὐτὸν ὡς ἀλιτήριον ὄντα, ταῦτα πάντα βιασάμενος εἰσελήλυθεν ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔθυσεν ἐπὶ τῶν βωμῶν ὧν οὐκ ἐξῆν αὐτῷ, καὶ ἀπήντα τοῖς ἱεροῖς περὶ ἃ ἠσέβησεν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ἐλευσίνιον, ἐχερνίψατο ἐκ
| τῆς ἱερᾶς χέρνιβος. τίνα χρὴ ταῦτα ἀνασχέσθαι; ποῖον 53
φίλον, ποῖον συγγενῆ, ποῖον δικαστὴν χρὴ τούτῳ χαρισάμενον κρύβδην φανερῶς τοῖς θεοῖς ἀπέχθεσθαι; νῦν οὖν χρὴ νομίζειν τιμωρουμένους καὶ ἀπαλλαττομένους Ανδοκίδου τὴν πόλιν καθαίρειν καὶ ἀποδιοπομπεῖσθαι καὶ φαρμακὸν ἀποπέμπειν καὶ ἀλιτηρίου ἀπαλλάττεσθαι, ὡς ἓν τούτων οὗτός ἐστι.

Βούλομαι τοίνυν εἰπεῖν ἃ Διοκλῆς ὁ Ζακόρου τοῦ 54
ἱεροφάντου, πάππος δὲ ἡμέτερος, συνεβούλευσε βουλευομένοις ὑμῖν ὅ τι δεῖ χρῆσθαι Μεγαρεῖ ἀνδρὶ ἠσεβηκότι. κελευόντων γὰρ ἑτέρων ἄκριτον παραχρῆμα ἀποκτεῖναι, παρῄνεσε κρῖναι τῶν ἀνθρώπων ἕνεκα, ἵνα ἀκούσαντες καὶ ἰδόντες σωφρονέστεροι οἱ ἄλλοι ὦσι, τῶν δὲ θεῶν ἕνεκα οἴκοθεν ἕκαστον, ἃ δεῖ τὸν ἀσεβοῦντα παθεῖν, αὐτὸν παρ' ἑαυτῷ κεκρικότα εἰς τὸ δικαστήριον
εἰσιέναι. καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (ἐπίστασθε 55
γὰρ ἃ δεῖ ποιῆσαι) μὴ ἀναπεισθῆτε ὑπὸ τούτου. φανερῶς ἔχετε αὐτὸν ἀσεβοῦντα· εἴδετε, ἠκούσατε τὰ τούτου ἁμαρτήματα. ἀντιβολήσει καὶ ἱκετεύσει ὑμᾶς· μὴ ἐλεεῖτε. οὐ γὰρ οἱ δικαίως ἀποθνήσκοντες ἀλλ' οἱ ἀδίκως ἄξιοί εἰσιν ἐλεεῖσθαι.

7.

ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΗΚΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Πρότερον μέν, ὦ βουλή, ἐνόμιζον ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ, ἡσυχίαν ἄγοντι, μήτε δίκας ἔχειν μήτε πράγματα· νυνὶ δὲ οὕτως ἀπροσδοκήτοις αἰτίαις καὶ πονηροῖς συκοφάνταις περιπέπτωκα, ὥστ' εἴ πως οἷόν τε, δοκεῖ μοι δεῖν καὶ τοὺς μὴ γεγονότας ἤδη δεδιέναι περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι· διὰ γὰρ τοὺς τοιούτους οἱ κίνδυνοι κοινοὶ γίγνονται καὶ τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσι καὶ τοῖς
2 πολλὰ ἡμαρτηκόσιν. οὕτω δ' ἄπορος ὁ ἀγών μοι καθέστηκεν, ὥστε ἀπεγράφην τὸ μὲν πρῶτον ἐλαίαν ἐκ τῆς γῆς ἀφανίζειν, καὶ πρὸς τοὺς ἐωνημένους τοὺς καρποὺς τῶν μοριῶν πυνθανόμενοι προσῄεσαν· ἐπειδὴ δ' ἐκ τούτου τοῦ τρόπου ἀδικοῦντά με οὐδεν εὑρεῖν ἐδυνήθησαν, νυνί με σηκόν φασιν ἀφανίζειν, οἰόμενοι ἐμοὶ μὲν ταύτην τὴν αἰτίαν ἀπορωτάτην εἶναι ἀπελέγξαι, αὐ-
3 τοῖς δὲ ἐξεῖναι μᾶλλον ὅ τι ἂν βούλωνται λέγειν. καὶ δεῖ με, περὶ ὧν οὗτος ἐπιβεβουλευκὼς ἥκει, ἅμ' ὑμῖν τοῖς διαγνωσομένοις περὶ τοῦ πράγματος ἀκούσαντα καὶ περὶ τῆς πατρίδος καὶ περὶ τῆς οὐσίας ἀγωνίσασθαι. ὅμως δὲ
4 πειράσομαι ἐξ ἀρχῆς ὑμᾶς διδάξαι. Ἦν μὲν γὰρ τοῦτο Πεισάνδρου τὸ χωρίον, δημευθέντων τῶν ὄντων δ' ἐκείνου Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρεὺς δωρεὰν παρὰ τοῦ δήμου λαβὼν τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἐγεώργει, ὀλίγῳ δὲ πρὸ τῶν τριάκοντα Ἀντικλῆς παρ' αὐτοῦ πριάμενος ἐξεμίσθωσεν· ἐγὼ δὲ παρ' Ἀντικλέους εἰρήνης οὔσης ἐωνού-
5 μην. ἡγοῦμαι τοίνυν, ὦ βουλή, ἐμὸν ἔργον ἀποδεῖξαι ὡς, ἐπειδὴ τὸ χωρίον ἐκτησάμην, οὔτ' ἐλαία οὔτε σηκὸς ἐνῆν ἐν αὐτῷ. νομίζω γὰρ τοῦ μὲν προτέρου χρόνου, οὐδ' εἰ πάλαι ἐνῆσαν μορίαι, οὐκ ἂν δικαίως ζημιοῦ-

Reisk

σθαι· εἰ γὰρ μὴ δι' ἡμᾶς εἰσιν ἠφανισμέναι, οὐδὲν προσ-
ήκει περὶ τῶν ἀλλοτρίων ἁμαρτημάτων ὡς ἀδικοῦντας
κινδυνεύειν. πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι ὁ πόλεμος καὶ 6
ἄλλων πολλῶν αἴτιος κακῶν γεγένηται, καὶ τὰ μὲν
πόρρω ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐτέμνετο, τὰ δ' ἐγγὺς ὑπὸ
τῶν φίλων διηρπάζετο· ὥστε πῶς ἂν δικαίως ὑπὲρ τῶν
τῇ πόλει γεγενημένων συμφορῶν ἐγὼ νυνὶ δίκην δι-
δοίην; ἄλλως τε καὶ τοῦτο τὸ χωρίον ἐν τῷ πολέμῳ δη-
μευθὲν ἄπρακτον ἦν πλεῖον ἢ τρία ἔτη. οὐ θαυμαστὸν 7
δ' εἰ τότε τὰς | μορίας ἐξέκοπτον, ἐν ᾧ οὐδὲ τὰ ἡμέτερ'
αὐτῶν φυλάττειν ἠδυνάμεθα. ἐπίστασθε δέ, ὦ βουλή,
ὅσοι μάλιστα τῶν τοιούτων ἐπιμελεῖσθε, πολλὰ ἐν ἐκεί-
νῳ τῷ χρόνῳ δασέα ὄντα ἰδίαις καὶ μορίαις ἐλαίαις, ὧν
νῦν τὰ πολλὰ ἐκκέκοπται καὶ ἡ γῆ ψιλὴ γεγένηται· καὶ
τῶν αὐτῶν καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ ἐν τῷ πολέμῳ κεκτημέ-
νων οὐκ ἀξιοῦτε παρ' αὐτῶν, ἑτέρων ἐκκοψάντων, δίκην
λαμβάνειν. καίτοι εἰ τοὺς διὰ παντὸς τοῦ χρόνου γεωρ- 8
γοῦντας τῆς αἰτίας ἀφίετε, ἦ που χρὴ τούς γ' ἐν τῇ εἰ-
ρήνῃ πριαμένους ἀφ' ὑμῶν ἀζημίους γενέσθαι.

Ἀλλὰ γάρ, ὦ βουλή, περὶ μὲν τῶν πρότερον γεγε- 9
νημένων πολλὰ ἔχων εἰπεῖν ἱκανὰ νομίζω τὰ εἰρημένα·
ἐπειδὴ δ' ἐγὼ παρέλαβον τὸ χωρίον, πρὶν ἡμέρας πέντε
γενέσθαι, ἀπεμίσθωσα Καλλιστράτῳ, ἐπὶ Πυθοδώρου
ἄρχοντος· ὃς δύο ἔτη ἐγεώργησεν, οὔτε ἰδίαν ἐλαίαν 10
οὔτε μορίαν οὔτε σηκὸν παραλαβών. τρίτῳ δὲ ἔτει Δη-
μήτριος οὑτοσὶ εἰργάσατο ἐνιαυτόν· τῷ δὲ τετάρτῳ Ἀλ-
κίᾳ Ἀντισθένους ἀπελευθέρῳ ἐμίσθωσα, ὃς τέθνηκε
ταῦτα τρία ἔτη. ὁμοίως καὶ Πρωτέας ἐμισθώσατο. Καί
μοι δεῦρο ἴτε μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ χρόνος οὗτος ἐξήκει, αὐτὸς γεωρ- 11
γῶ. φησὶ δὲ ὁ κατήγορος ἐπὶ Σουνιάδου ἄρχοντος σηκὸν

ὑπ' ἐμοῦ ἐκκεκόφθαι. ὑμῖν δὲ μεμαρτυρήκασιν οἱ πρό-
τερον ἐργαζόμενοι καὶ πολλὰ ἔτη παρ' ἐμοῦ μεμισθω-
μένοι μὴ εἶναι σηκὸν ἐν τῷ χωρίῳ. καίτοι πῶς ἄν τις
φανερωτέρως ἐξελέγξειε ψευδόμενον τὸν κατήγορον;
οὐ γὰρ οἷόν τε, ἃ πρότερον μὴ ἦν, ταῦτα τὸν ὕστερον
ἐργαζόμενον ἀφανίζειν.

12 Ἐγὼ τοίνυν, ὦ βουλή, ἐν μὲν τῷ τέως χρόνῳ, ὅσοι
με φάσκοιεν δεινὸν εἶναι καὶ ἀκριβῆ καὶ οὐδὲν ἂν εἰκῇ
καὶ ἀλογίστως ποιῆσαι, ἠγανάκτουν ἄν, αἱρούμενος μᾶλ-
λον λέγεσθαι ὥς μοι προσῆκε· νῦν δὲ πάντας ἂν ὑμᾶς
βουλοίμην περὶ ἐμοῦ ταύτην τὴν γνώμην ἔχειν, ἵνα
ἡγῆσθέ με σκοπεῖν, εἴπερ τοιούτοις ἔργοις ἐπεχείρουν,
καὶ ὅ τι κέρδος ἐγίνετο τῷ ἀφανίσαντι καὶ ἥτις ζημία τῷ
ποιήσαντι, καὶ τί ἂν λαθὼν διεπραξάμην καὶ τί ἂν φανε-
13 ρὸς γενόμενος ὑφ' ὑμῶν ἔπασχον. πάντες γὰρ ἄνθρωποι
τὰ τοιαῦτα οὐχ ὕβρεως ἀλλὰ κέρδους ἕνεκα ποιοῦσι· καὶ
ὑμᾶς εἰκὸς οὕτω σκοπεῖν, καὶ τοὺς ἀντιδίκους ἐκ τούτων
τὰς κατηγορίας ποιεῖσθαι, ἀποφαίνοντας ἥτις ὠφέλεια
14 τοῖς ἀδικήσασιν ἐγίνετο. οὗτος μέντοι οὐκ ἂν ἔχοι ἀπο-
δεῖξαι οὔθ' ὡς ὑπὸ πενίας ἠναγκάσθην τοιούτοις ἔργοις
ἐπιχειρεῖν, οὔθ' ὡς τὸ χωρίον μοι διαφθείρεται τοῦ ση-
κοῦ ὄντος, οὔθ' ὡς ἀμπέλοις ἐμποδὼν ἦν, οὔθ' ὡς οἰ-
κίας ἐγγύς, οὔθ' ὡς ἐγὼ ἄπειρος τῶν παρ' ὑμῖν κινδύ-
νων, εἴ τι τούτων ἔπραττον. . . πολλὰς ἂν καὶ μεγάλας
15 ἐμαυτῷ ζημίας γενομένας ἀποφήναιμι· ὃς πρῶτον μὲν
μεθ' ἡμέραν ἐξέκοπτον τὸν σηκόν, ὥσπερ οὐ πάντας λα-
θεῖν δέον, ἀλλὰ πάντας Ἀθηναίους εἰδέναι. καὶ εἰ μὲν
αἰσχρὸν ἦν μόνον τὸ πρᾶγμα, ἴσως ἄν τις τῶν παριόν-
των ἠμέλησε· νῦν δ' οὐ περὶ αἰσχύνης ἀλλὰ τῆς μεγί-
16 στης ζημίας ἐκινδύνευον. πῶς δ' οὐκ ἂν ἦν ἀθλιώτατος
ἀνθρώπων ἁπάντων, εἰ τοὺς ἐμαυτοῦ θεράποντας μη-
κέτι δούλους ἔμελλον ἕξειν ἀλλὰ δεσπότας τὸν λοιπὸν

Reisk.

βίον, τοιοῦτον ἔργον συνειδότας; ὥστε εἰ καὶ τὰ μέγιστα
εἰς ἐμὲ ἐξημάρτανον, οὐκ ἂν οἷόν τε ἦν δίκην με παρ'
αὐτῶν λαμβάνειν· εὖ γὰρ ἂν εἰδείην ὅτι ἐπ' ἐκείνοις ἦν
καὶ ἐμὲ τιμωρήσασθαι καὶ αὐτοῖς μηνύσασιν ἐλευθέροις
γενέσθαι. ἔτι τοίνυν εἰ τῶν οἰκετῶν παρέστη μοι μηδὲν 17
φροντίζειν, πῶς ἂν ἐτόλμησα τοσούτων μεμισθωμένων
καὶ ἁπάντων συνειδότων ἀφανίσαι τὸν σηκὸν βραχέος
μὲν κέρδους ἕνεκα, προθεσμίας δὲ οὐδεμιᾶς οὔσης τῷ
κινδύνῳ τοῖς εἰργασμένοις ἅπασι τὸ χωρίον ὁμοίως προσ-
ῆκον εἶναι σῷον τὸν σηκόν, ἵν' εἴ τις αὐτοὺς ᾐτιᾶτο,
εἶχον ἀνενεγκεῖν ὅτῳ παρέδοσαν. νῦν δὲ καὶ ἐμὲ ἀπολύ-
σαντες φαίνονται, καὶ σφᾶς αὐτούς, εἴπερ ψεύδονται,
μετόχους τῆς αἰτίας καθιστάντες. εἰ τοίνυν καὶ ταῦτα | 18
παρεσκευασάμην, πῶς ἂν οἷός τ' ἦν πάντας πεῖσαι [τοὺς
παριόντας, ἢ] τοὺς γείτονας, οἳ οὐ μόνον ἀλλήλων ταῦτ'
ἴσασιν ἃ πᾶσιν ὁρᾶν ἔξεστιν, ἀλλὰ καὶ περὶ ὧν ἀποκρυ-
πτόμενοι οἰόμεθα μηδένα εἰδέναι, καὶ περὶ ἐκείνων πυν-
θάνονται; ἐμοὶ τοίνυν τούτων οἱ μὲν φίλοι οἱ δὲ διάφοροι
περὶ τῶν ἐμῶν τυγχάνουσιν ὄντες. οὓς ἐχρῆν τοῦτον πα- 19
ρασχέσθαι μάρτυρας, καὶ μὴ μόνον οὕτως τολμηρὰς κα-
τηγορίας ποιεῖσθαι· ὃς φησιν ὡς ἐγὼ μὲν παρειστήκειν,
οἱ δ' οἰκέται ἐξέτεμνον τὰ πρέμνα, ἀναθέμενος δὲ ὁ βοη-
λάτης ᾤχετο ἀπάγων τὰ ξύλα. καίτοι, ὦ Νικόμαχε, χρῆν 20
σε τότε καὶ παρακαλεῖν τοὺς παριόντας μάρτυρας, καὶ
φανερὸν ποιεῖν τὸ πρᾶγμα· καὶ ἐμοὶ μὲν οὐδεμίαν ἂν
ἀπολογίαν ὑπέλιπες, αὐτὸς δέ, εἰ μέν σοι ἐχθρὸς ἦν, ἐν
τούτῳ τῷ τρόπῳ ᾖσθα ἄν με τετιμωρημένος, εἰ δὲ τῆς
πόλεως ἕνεκα ἔπραττες, οὕτως ἐξελέγξας οὐκ ἂν ἐδόκεις
εἶναι συκοφάντης, εἰ δὲ κερδαίνειν ἐβούλου, τότ' ἂν 21
πλεῖστον ἔλαβες· φανεροῦ γὰρ ὄντος τοῦ πράγματος
οὐδεμίαν ἄλλην ἡγούμην ἂν εἶναί μοι σωτηρίαν ἢ σὲ
πεῖσαι. τούτων τοίνυν οὐδὲν ποιήσας διὰ τοὺς σοὺς λό-

γους ἀξιοῖς με ἀπολέσθαι, καὶ κατηγορεῖς ὡς ὑπὸ τῆς
ἐμῆς δυνάμεως καὶ τῶν ἐμῶν χρημάτων οὐδεὶς ἐθέλει
22 σοι μαρτυρεῖν. καίτοι εἰ φήσας μ' ἰδεῖν τὴν μορίαν ἀφα-
νίζοντα τοὺς ἐννέα ἄρχοντας ἐπήγαγες ἢ ἄλλους τινὰς
τῶν ἐξ Ἀρείου πάγου, οὐκ ἂν ἑτέρων ἔδει σοι μαρτύρων·
οὕτω γὰρ ἄν σοι συνῄδεσαν ἀληθῆ λέγοντι, οἵπερ καὶ
23 διαγιγνώσκειν ἔμελλον περὶ τοῦ πράγματος. δεινότατα
οὖν πάσχω· ὃς εἰ μὲν παρέσχετο μάρτυρας, τούτοις ἂν
ἠξίου πιστεύειν, ἐπειδὴ δὲ οὐκ εἰσὶν αὐτῷ, ἐμοὶ καὶ ταύ-
την τὴν ζημίαν οἴεται χρῆναι γενέσθαι. καὶ τούτου μὲν
οὐ θαυμάζω· οὐ γὰρ δήπου συκοφαντῶν ἅμα τοιούτων γε
λόγων ἀπορήσει καὶ μαρτύρων· ὑμᾶς δ' οὐκ ἀξιῶ τὴν αὐ-
24 τὴν τούτῳ γνώμην ἔχειν. ἐπίστασθε γὰρ ἐν τῷ πεδίῳ πολ-
λὰς μορίας οὔσας καὶ πυρκαϊὰς ἐν τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐμοῖς
χωρίοις, ἅς, εἴπερ ἐπεθύμουν, πολὺ ἦν ἀσφαλέστερον
καὶ ἀφανίσαι καὶ ἐκκόψαι καὶ ἐπεργάσασθαι, ὅσῳπερ ἧτ-
25 τον τὸ ἀδίκημα πολλῶν οὐσῶν ἔμελλε δῆλον ἔσεσθαι. νῦν
δ' οὕτως αὐτὰς περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι ὥσπερ καὶ τὴν πα-
τρίδα καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν, ἡγούμενος περὶ ἀμφοτέ-
ρων τούτων εἶναί μοι τὸν κίνδυνον. αὐτοὺς τοίνυν
ὑμᾶς τούτων μάρτυρας παρέξομαι, ἐπιμελουμένους μὲν
ἑκάστου μηνός, γνώμονας δὲ πέμποντας καθ' ἕκαστον
ἐνιαυτόν· ὧν οὐδεὶς πώποτ' ἐζημίωσεν ὡς ἐργαζόμενον
26 τὰ περὶ τὰς μορίας χωρία. καίτοι οὐ δήπου τὰς μὲν μι-
κρὰς ζημίας οὕτω περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, τοὺς δὲ περὶ
τοῦ σώματος κινδύνους [οὕτω] περὶ οὐδενὸς ἡγοῦμαι·
καὶ τὰς μὲν πολλὰς ἐλαίας, εἰς ἃς ἐξῆν μᾶλλον ἐξαμαρ-
τάνειν, οὕτω θεραπεύων φαίνομαι, τὴν δὲ μορίαν, ἣν
οὐχ οἷόν τ' ἦν λαθεῖν ἐξορύξαντα, ὡς ἀφανίζων νυνὶ
27 κρίνομαι; Πότερον δέ μοι κρεῖττον ἦν, ὦ βουλή, δημο-
κρατίας οὔσης παρανομεῖν ἢ ἐπὶ τῶν τριάκοντα; καὶ οὐ
λέγω ὡς τότε δυνάμενος ἢ ὡς νῦν διαβεβλημένος, ἀλλ'

Reisk.

ὡς τῷ βουλομένῳ τότε μᾶλλον ἐξῆν ἀδικεῖν ἢ νυνί. ἐγὼ
τοίνυν οὐδ᾽ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὔτε τοιοῦτο οὔτε ἄλλο
οὐδὲν κακὸν ποιήσας φανήσομαι. Πῶς δ᾽ ἄν, εἰ μὴ πάν- 28
των ἀνθρώπων ἐμαυτῷ κακονούστατος ἦν, ὑμῶν οὕτως
ἐπιμελουμένων ἐκ τούτου τὴν μορίαν ἀφανίζειν ἐπεχεί-
ρησα τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ δένδρον μὲν οὐδὲ ἕν ἐστι, μιᾶς
δὲ ἐλαίας σηκός, ὡς οὗτός φησιν εἶναι, κυκλόθεν δὲ
ὁδὸς περιέχει, ἀμφοτέρωθεν δὲ γείτονες περιοικοῦσιν,
ἄερκτον δὲ καὶ πανταχόθεν κάτοπτόν ἐστιν; ὥστε τίς ἂν
ἀπετόλμησε, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπιχειρῆσαι τοι-
ούτῳ πράγματι; Δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι ὑμᾶς μέν, οἷς 29
ὑπὸ τῆς πόλεως τὸν ἅπαντα χρόνον προστέτακται τῶν
μοριῶν ἐλαιῶν ἐπιμελεῖσθαι, μήθ᾽ ὡς ἐπεργαζόμενον
πώποτε ζημιῶσαι μήθ᾽ ὡς ἀφανίσαντα εἰς κίνδυνον κα-
ταστῆσαι, | τοῦτον δ᾽, ὃς οὔτε γεωργῶν ἐγγὺς τυγχάνει
οὔτ᾽ ἐπιμελητὴς ᾑρημένος οὔθ᾽ ἡλικίαν ἔχων εἰδέναι
περὶ τῶν τοιούτων, ἀπογράψαι με μορίαν ἀφανίζειν.

Ἐγὼ τοίνυν δέομαι ὑμῶν μὴ τοὺς τοιούτους λόγους 30
πιστοτέρους ἡγήσασθαι τῶν ἔργων, μηδὲ περὶ ὧν αὐτοὶ
σύνιστε, ταῦτ᾽ ἀνασχέσθαι τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν λεγόντων,
ἐνθυμουμένους καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ ἐκ τῆς ἄλλης
πολιτείας. ἐγὼ γὰρ τὰ ἐμοὶ προστεταγμένα ἅπαντα προ- 31
θυμότερον πεποίηκα, ὡς ὑπὸ τῆς πόλεως ἠναγκαζόμην,
καὶ τριηραρχῶν καὶ εἰσφορὰς εἰσφέρων καὶ χορηγῶν καὶ
τἆλλα λειτουργῶν οὐδενὸς ἧττον πολυτελῶς τῶν πολι-
τῶν. καίτοι ταῦτα μὲν μετρίως ποιῶν ἀλλὰ μὴ προθύμως 32
οὔτ᾽ ἂν περὶ φυγῆς οὔτ᾽ ἂν περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας ἠγω-
νιζόμην, πλείω δ᾽ ἂν ἐκεκτήμην, οὐδὲν ἀδικῶν οὐδ᾽
ἐπικίνδυνον ἐμαυτῷ καταστήσας τὸν βίον· ταῦτα δὲ
πράξας, ἃ οὗτός μου κατηγορεῖ, ἐκέρδαινον μὲν οὐδέν,
ἐμαυτὸν δ᾽ εἰς κίνδυνον καθίστην. καίτοι πάντες ἂν 33
ὁμολογήσαιτε δικαιότερον εἶναι τοῖς μεγάλοις χρῆσθαι

τεκμηρίοις περὶ τῶν μεγάλων, καὶ πιστότερα ἡγεῖσθαι
περὶ ὧν ἅπασα ἡ πόλις μαρτυρεῖ, μᾶλλον ἢ περὶ ὧν μό-
νος οὗτος κατηγορεῖ.
34 Ἔτι τοίνυν, ὦ βουλή, ἐκ τῶν ἄλλων σκέψασθε.
μάρτυρας γὰρ ἔχων αὐτῷ προσῆλθον, λέγων ὅτι μοι
πάντες εἰσὶν οἱ θεράποντες, οὓς ἐκεκτήμην ἐπειδὴ παρέ-
λαβον τὸ χωρίον, καὶ ἕτοιμός εἰμι, εἴ τινα βούλοιτο, πα-
ραδοῦναι βασανίζειν, ἡγούμενος οὕτως ἂν τὸν ἔλεγχον
ἰσχυρότερον γενέσθαι τῶν τούτου λόγων καὶ τῶν ἔργων
35 τῶν ἐμῶν. οὗτος δ' οὐκ ἤθελεν, οὐδὲν φάσκων πιστὸν
εἶναι τοῖς θεράπουσιν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ δεινὸν εἶναι, εἰ περὶ
αὑτῶν μὲν οἱ βασανιζόμενοι κατηγοροῦσιν, εὖ εἰδότες ὅτι
ἀποθανοῦνται, περὶ δὲ τῶν δεσποτῶν, οἷς πεφύκασι
κακονούστατοι, μᾶλλον ἂν εἵλοντο ἀνέχεσθαι βασανιζό-
μενοι ἢ κατειπόντες ἀπηλλάχθαι τῶν παρόντων κακῶν.
36 καὶ μὲν δή, ὦ βουλή, φανερὸν οἶμαι εἶναι ὅτι, εἰ Νικο-
μάχου ἐξαιτοῦντος τοὺς ἀνθρώπους μὴ παρεδίδουν,
ἐδόκουν ἂν ἐμαυτῷ ξυνειδέναι· ἐπειδὴ τοίνυν ἐμοῦ πα-
ραδιδόντος οὗτος παραλαβεῖν οὐκ ἤθελε, δίκαιον καὶ
περὶ τούτου τὴν αὐτὴν γνώμην σχεῖν, ἄλλως τε καὶ τοῦ
37 κινδύνου οὐκ ἴσου ἀμφοτέροις ὄντος. περὶ ἐμοῦ μὲν γὰρ
εἰ ἤλεγχον, οὐδ' ἂν ἀπολογήσασθαί μοι ἐξεγένετο· τού-
τῳ δ' εἰ μὴ ὡμολόγουν ἃ οὗτος ἐβούλετο, οὐδεμιᾷ ζη-
μίᾳ ἔνοχος ἦν. ὥστε πολὺ μᾶλλον τοῦτον παραλαμβάνειν
ἐχρῆν ἢ ἐμὲ παραδοῦναι προσῆκεν. ἐγὼ τοίνυν εἰς τοῦτο
προθυμίας ἀφικόμην, ἡγούμενος μετ' ἐμοῦ εἶναι καὶ ἐκ
βασάνων καὶ ἐκ μαρτύρων καὶ ἐκ τεκμηρίων ὑμᾶς περὶ
38 τοῦ πράγματος τἀληθῆ πυθέσθαι. ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρή,
ὦ βουλή, ποτέροις χρὴ πιστεύειν μᾶλλον, οἷς πολλοὶ
μεμαρτυρήκασιν ἢ ᾧ μηδεὶς τετόλμηκε, καὶ πότερον
εἰκὸς μᾶλλον τοῦτον ἀκινδύνως ψεύδεσθαι ἢ μετὰ το-
σούτου κινδύνου τοιοῦτον ἐμὲ ἔργον ἐργάσασθαι, καὶ

Reisk.

πότερον οἴεσθε αὐτὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως βοηθεῖν ἢ συκοφαντοῦντα αἰτιάσασθαι; ἐγὼ μὲν [ἐγνωκέναι] ὑμᾶς 39
ἡγοῦμαι ὅτι Νικόμαχος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν πεισθεὶς τῶν ἐμῶν τοῦτον τὸν ἀγῶνα ἀγωνίζεται, οὐχ ὡς ἀδικοῦντα ἐλπίζων ἀποδείξειν, ἀλλ' ὡς ἀργύριον παρ' ἐμοῦ λήψεσθαι προσδοκῶν. ὅσῳ γὰρ οἱ τοιοῦτοί εἰσιν ἐπαιτιώτατοι καὶ ἀπορώτατοι τῶν κινδύνων, τοσούτῳ πάντες αὐτοὺς φεύγουσι μάλιστα. ἐγὼ δέ, ὦ βουλή, οὐκ ἠξίουν, 40
ἀλλ' ἐπειδήπερ με ᾐτιάσατο, παρέσχον ἐμαυτὸν ὅ τι βούλεσθε χρῆσθαι, καὶ τούτου ἕνεκα τοῦ κινδύνου οὐδενὶ ἐγὼ τῶν ἐχθρῶν διηλλάγην, οἳ ἐμὲ ἥδιον κακῶς λέγουσιν ἢ σφᾶς αὐτοὺς ἐπαινοῦσι, καὶ φανερῶς μὲν οὐδεὶς πώποτε ἐμὲ αὐτῶν ἐπεχείρησε ποιῆσαι κακὸν οὐδέν, τοιούτους δὲ ἐπιπέμπουσί μοι, οἷς ὑμεῖς οὐκ ἂν δικαιως πιστεύοιτε. πάντων γὰρ ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ 41
φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι, ἄπαις μὲν ὢν καὶ μόνος, ἐρήμου δὲ τοῦ οἴκου γενομένου, | μητρὸς δὲ πάντων ἐνδεοῦς, πατρίδος δὲ τοιαύτης ἐπ' αἰσχίσταις στερηθεὶς αἰτίαις, πολλὰς μὲν ναυμαχίας ὑπὲρ αὐτῆς νεναυμαχηκώς, πολλὰς δὲ μάχας μεμαχημένος, κόσμιον δ' ἐμαυτὸν καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ παρασχών.

Ἀλλὰ γάρ, ὦ βουλή, ταῦτα μὲν ἐνθάδε οὐκ οἶδ' ὅ 42
τι δεῖ λέγειν· ἀπέδειξα δ' ὑμῖν ὡς οὐκ ἐνῆν σηκὸς ἐν τῷ χωρίῳ, καὶ μάρτυρας παρεσχόμην καὶ τεκμήρια. ἃ χρὴ μεμνημένους διαγιγνώσκειν περὶ τοῦ πράγματος, καὶ ἀξιοῦν παρὰ τούτου πυθέσθαι ὅτου ἕνεκα, ἐξὸν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐλέγξαι, τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον εἰς τοσοῦτόν με κατέστησεν ἀγῶνα, καὶ μάρτυρα οὐδένα παρασχόμε- 43
νος ἐκ τῶν λόγων ζητεῖ πιστὸς γενέσθαι, ἐξὸν αὐτοῖς τοῖς ἔργοις ἀδικοῦντα ἀποδεῖξαι, καὶ ἐμοῦ ἅπαντας διδόντος τοὺς θεράποντας, οὕς φησι παραγενέσθαι, παραλαβεῖν οὐκ ἤθελεν.

p. 286—294.

8.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΟΥΣΙΑΣΤΑΣ ΚΑΚΟΛΟΓΙΩΝ.

Ἐπιτήδειόν μοι δοκῶ καιρὸν εἰληφέναι περὶ ὧν εἰπεῖν ἐβουλόμην πάλαι· πάρεισι μὲν γὰρ οἷς ἐπεγκαλῶ, πάρεισι δὲ ὧν ἐναντίον ἐπιθυμῶ μέμψασθαι τοῖς ἀδικοῦσιν ἐμέ. καίτοι πολλῷ πλείων ἐστὶ σπουδὴ πρὸς τοὺς παρόντας· τοὺς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι τιμήσειν, εἰ τοῖς ἐπιτηδείοις ἀνεπιτήδειοι δόξουσιν εἶναι (τὴν γὰρ ἀρχὴν
2 οὐδ' ἂν ἐπεχείρουν ἐξαμαρτάνειν εἰς ἐμέ), τοῖς δὲ βουλοίμην ἂν δόξαι μηδὲν ἀδικῶν τούτους ὑπὸ τούτων ἀδικεῖσθαι πρότερον. ἀνιαρὸν μὲν οὖν ἀναγκάζεσθαι λέγειν περὶ τούτων, ἀδύνατον δὲ μὴ λέγειν, ὅταν ἐναντίον τῆς ἐλπίδος κακῶς πάσχω καὶ τοὺς δοκοῦντας εἶναι φίλους ἀδικοῦντας εὑρίσκω.

3 Πρῶτον μὲν οὖν, ἵνα μή τις ὑμῶν τάχα δὴ βοηθῶν οἷς ἐξημάρτηκε πρόφασιν πορίσηται τῆς ἁμαρτίας, εἰπάτω οὖν τίς ὑμῶν ὑπ' ἐμοῦ κακῶς ἀκήκοεν ἢ πέπονθεν, ἢ τίς ἐμοῦ δεηθεὶς οὐκ ἔτυχεν ὧν ἐγώ τε δυνατὸς ἦν κἀκεῖνος ἐπήγγειλε. τί δῆτά με κακῶς τὰ μὲν λέγειν τὰ δὲ ποιεῖν ἐπιχειρεῖτε, καὶ ταῦτα πρὸς τούτους ἡμᾶς
4 διαβάλλειν, οὓς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διεβάλλετε; καίτοι οὕτως ἐνοχλεῖ, ὥστε περὶ πλείονος ἐποιήσατο δοκεῖν ἐμοῦ κήδεσθαι, καὶ μᾶλλον ἐμοῦ κατειπεῖν. ἃ δ' ἔλεγε, πάντα μὲν οὐκ ἂν εἴποιμι· καὶ γὰρ ἀκούων ἠχθόμην, οὐδ' ἂν ὑμῖν ἐπικαλῶν, ὅ τι ἐλέγετε κατ' ἐμοῦ, ταὐτὰ λέξαιμι· καὶ γὰρ ἂν ἀπολύοιμι τῆς αἰτίας ὑμᾶς, εἴπερ ὑμῖν ταὐτὰ
5 λέγοιμι περὶ ἐμαυτοῦ· ἃ δὲ ὑβρίζειν οἰόμενοι ἐμὲ καταγελάστους ὑμᾶς αὐτοὺς ἐποιεῖτε, ταῦτα λέξω. βίᾳ γὰρ ὑμῖν ἐφάσκετέ με ξυνεῖναι καὶ διαλέγεσθαι, καὶ πάντα ποιοῦντες οὐκ ἔχειν ὅπως ἀπαλλαγῆτέ μου, καὶ τὸ τελευ-

Reisk.

ταῖον ἀκόντων ὑμῶν Ἐλευσῖνάδε ξυνθεωρεῖν. καὶ ταῦτα
λέγοντες οἴεσθε μὲν ἐμὲ κακολογεῖν, ἀποφαίνετε δὲ σκαι-
οτάτους ἑαυτούς, οἵτινες μὲν ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τὸν
αὐτὸν ἄνδρα λάθρα μὲν ἐλοιδορεῖτε, φανερῶς δὲ φίλον
ἐνομίζετε. χρῆν γὰρ ὑμᾶς ἢ μὴ κακῶς λέγειν ἢ μὴ ξυνεῖ- 6
ναι, καὶ ταῦτα φανερῶς ἀπειπόντας ὁμιλίαν. εἰ δὲ αἰ-
σχρὸν ἡγεῖσθε τοῦτο, πῶς αἰσχρὸν ἦν ὑμῖν ξυνεῖναι,
πρὸς ὃν οὐδὲ ἀπειπεῖν καλὸν ἡγεῖσθε; καὶ μὴν οὐδὲν αὐ- 7
τὸς ἐξεῦρον ὁπόθεν ἂν εἰκότως ὑπερείδετε τὴν ἐμὴν ὁμι-
λίαν. οὔτε γὰρ ὑμᾶς σοφωτάτους ἑώρων ὄντας, ἐμαυτὸν
δ' ἀμαθέστατον, οὐ μὴν οὐδὲ πολυφίλους ὑμᾶς, ἐμαυτὸν
δ' ἔρημον φίλων, οὐδ' αὖ ὑμᾶς μὲν πλουτοῦντας, ἐμὲ δὲ
πενόμενον, οὐδ' αὖ ὑμᾶς μὲν ὑπερευδοκιμοῦντας, ἐμαυ-
τὸν δὲ διαβεβλημένον, οὐδὲ τὰ μὲν ἐμὰ πράγματα κινδυ-
νεύοντα, | τὰ δ' ὑμέτερα ἀσφαλῶς ἔχοντα. πόθεν ἂν οὖν εἰ-
κότως [ὑμᾶς] ὑπώπτευον ἄχθεσθαί μοι συνόντι; καὶ ταῦ- 8
τα δ', ὅτι πρὸς τοὺς τελευταίους ἔλεγεν, οὓς ᾤεσθε ἀπαγ-
γελεῖν ἡμῖν, κἀνταῦθα σόφισμα καλὸν εἶναι, εἰ περιήλ-
θετε πάντες ὑμῶν αὐτῶν κατηγοροῦντες ὅτι πονηροῖς
ἑκόντες ὁμιλεῖτε. περὶ μὲν οὖν τοῦ λέγοντος οὐδὲν ἂν
περαίνοιτε πυνθανόμενοι. πρῶτον μὲν γὰρ εἰδότες ἐρή-
σεσθε τὸν εἰπόντα μοι· πῶς γὰρ οὐκ ἴστε πρὸς ὃν ἐλέ-
γετε τὸν λόγον; ἔπειτα κακὸς ἂν εἴην, εἰ ταὐτὰ ποιή- 9
σαιμι αὐτὸν ἅπερ ἐκεῖνος ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς
ἐκεῖνος ἡμῖν ἀπήγγελλεν, ἐφ' οἷσπερ ὑμεῖς ἐλέγετε πρὸς
ἐκεῖνον. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἐμοὶ χαριζόμενος ἀπήγγειλε
τοῖς ἐμοῖς ἀναγκαίοις, ὑμεῖς δὲ βλάπτειν ἐμὲ βουλόμενοι
πρὸς ἐκεῖνον ἐλέγετε. καὶ ταῦτα εἰ μὲν ἠπίστουν, ἐξε-
λέγχειν ἂν ἐζήτουν· νῦν δέ· ξυμβαίνει γὰρ καὶ ταῦτα
τοῖς πρὸ τοῦ, καὶ ἐμοὶ σημεῖα ταῦτα μὲν ἐκείνων ἐστίν,
ἐκεῖνα δὲ τούτων ἱκανά. πρῶτον μὲν ἅπαντα δι' ὑμῶν 10
πράξαντά με περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἵππου . . . . προσῆγε

μαχόμενον κάμνοντα τὸν ἵππον, ἀνάγειν με βουλόμενον
Διόδωρος οὑτοσὶ ἀποτρέπειν ἐπειρᾶτο, φάσκων οὐδὲν
ἀντιλέξειν περὶ τῶν δώδεκα μνῶν Πολυκλέα, ἀλλ' ἀπο-
δώσειν. τότε λέγων ταῦτα, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἵππου
κατέστη τελευτῶν ἀντίδικος μετὰ τούτων, λέγων ὡς οὐ
11 δίκαιόν με εἴη κομίσασθαι τὸ ἀργύριον. καίτοιγε σφῶν
γε αὐτῶν κατηγόρουν. εἰ γὰρ ἃ μετὰ τούτων ἀδικου-
μένῳ μοι μηδὲν ἦν δίκαιον εἰπεῖν, ἦ που καλῶς συν-
έπραττον. καὶ ἐγὼ μὲν ᾤμην φιλοσοφοῦντας αὐτοὺς
περὶ τοῦ πράγματος ἀντιλέξειν τὸν ἐναντίον λόγον· οἱ
12 δ' ἄρα οὐκ ἀντέλεγον ἀλλ' ἀντέπραττον. καὶ διὰ τοῦτο
ἀντέπραττον, ἵνα τὸν ἐμὸν λόγον εἰδείη Πολυκλῆς· ἐδη-
λώθη γὰρ ταῦτα. παρόντων τῶν διαιτητῶν ὀργιζόμενος
ὁ Πολυκλῆς εἶπεν ὅτι καὶ τοῖς ἐμοῖς ἐπιτηδείοις ἀδικεῖν
δοκοίην, ὡς πρὸς ἐκεῖνον λέγοιεν. ἆρά γε ταῦτα ξυμβαί-
νει τοῖς ἀπαγγελλομένοις; ὁ γὰρ αὐτὸς ἀπήγγειλεν ὡς
τοὺς ὑπὲρ ἐμοῦ μέλλοντας λέγειν ἀποτρέψειν φάσκοιτε,
τοὺς δέ τινας ἤδη κωλύσαιτε. καὶ ταῦτα τί με δεῖ φανε-
13 ρώτερον ἐξελέγχειν ἔτι; φέρε γάρ, ἤδη πότ' ἐκεῖνος ὅτι
Κλειτοδίκου δεηθεὶς ἐπιλέγειν οὐκ ἔτυχον; οὐ γὰρ δὴ πα-
ρῆν τούτοις· ἔπειτα κέρδος ἦν αὐτῷ διαβάλλειν ἐμὲ πρὸς
ὑμᾶς οὕτω προθύμως, ὥστε σπουδάσαι πρὸς τοὺς ἐμοὺς
14 ἀναγκαίους πλάσασθαι ταῦτα; Γινώσκω δὲ νῦν ἤδη καὶ
πάλαι ζητοῦντας πρόφασιν, ἡνίκα Θρασύμαχον ὑμᾶς
ἐφάσκετε κακῶς λέγειν δι' ἐμέ. καὶ ἐγὼ μὲν ἠρώτων αὐ-
τὸν εἰ δι' ἐμὲ κακῶς λέγοι Διόδωρον· ὁ δὲ τοσοῦτον
ὑπερεῖδε τὸ δι' ἐμέ· πολλοῦ γὰρ δεῖν ἔφη δι' ὁντινοῦν εἰ-
ρηκέναι Διόδωρον κακῶς. καὶ ταῦτα προσάγοντος ἐμοῦ
πρόθυμος ὁ Θρασύμαχος ἦν ἐξελέγχεσθαι, περὶ ὧν οὗ-
15 τος ἔλεγεν· οὗτος δὲ πάντα μᾶλλον διεπράττετο. μετὰ
τοῦτο Αὐτοκράτης ἐμοῦ παρόντος Θρασυμάχῳ ἔλεγεν
Εὐρυπτόλεμον αὐτῷ μέμφεσθαι, φάσκοντα κακῶς ἀκού-

Reisk.

ειν ὑπ' αὐτοῦ· τὸν ἀπαγγέλλοντα δὲ εἶναι Μηνόφιλον.
εὐθὺς δ' ἐκεῖνος ἐπὶ τὸν Μηνόφιλον ἐβάδιζε μετ' ἐμοῦ·
κἀκεῖνος οὔτε ἀκοῦσαι πώποτε ἔφασκεν οὔτε ἀπαγγεῖλαι
πρὸς Εὐρυπτόλεμον, καὶ οὐ ταῦτα μόνον, ἀλλ' οὐδὲ δι-
ειλέχθαι πολλοῦ χρόνου. τοιαύτας προφάσεις προφασι- 16
ζόμενοι τότε μὲν ἐκ τῆς ἐμῆς καὶ Θρασυμάχου συνουσίας
ἐστὲ φανεροί, νῦν δὲ ἐπειδὴ ἐκλελοίπασιν ὑμᾶς αἱ προ-
φάσεις, ἐλευθεριώτερόν με κακῶσαι λείπετε ἤδη οὐδέν.
χρῆν μὲν οὖν τότε με γινώσκειν ὀφειλόμενόν μοι ταῦτα
παθεῖν, ὅτε καὶ πρὸς ἐμὲ περὶ ὑμῶν αὐτῶν ἐλέγετε κα-
κῶς· ἔπειτα καὶ περὶ Πολυκλέους, ᾧ νυνὶ βοηθεῖτε,
πάντ' εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς. κατὰ τί δὴ ταῦτα οὐκ ἐφυλατ- 17
τόμην; εὔηθές τι ἔπαθον. ᾤμην γὰρ ἀπόθετος ὑμῖν εἶ-
ναι φίλος τοῦ μηδὲν ἀκοῦσαι κακὸν δι' αὐτὸ τοῦτο, διότι
πρὸς ἐμὲ τοὺς ἄλλους ἐλέγετε κακῶς, παρακαταθήκην
ἔχων ὑμῶν | παρ' ἑκάστου λόγους πονηροὺς περὶ ἀλλήλων.

Ἐγὼ τοίνυν ἑκὼν ὑμῖν ἐξίσταμαι τῆς φιλίας, ἐπεί 18
τοι μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ οἶδ' ὅ τι ζημιωθήσομαι μὴ ξυνὼν
ὑμῖν· οὐδὲ γὰρ ὠφελούμην ξυνών. πότερον γάρ, ὅταν
ᾖ τί μοι πρᾶγμα, τότε ποθήσομαι τὸν ἐροῦντα καὶ τοὺς
μαρτυρήσοντας; καὶ νῦν ἀντὶ μὲν τοῦ λέγειν ὑπὲρ ἐμοῦ
τὸν λέγοντα πειρᾶσθε κωλύειν, ἀντὶ δὲ τοῦ βοηθεῖν ἐμοὶ
καὶ μαρτυρεῖν τὰ δίκαια ξύνεστε τοῖς ἐμοῖς ἀντιδίκοις καὶ
μαρτυρεῖτε. ἀλλ' ὡς εὐνοοῦντες ἐμοὶ τὰ βέλτιστα ἐρεῖτε 19
περὶ ἐμοῦ; ἀλλὰ καὶ νῦν ὑμεῖς με μόνον κακῶς λέγετε.
τὸ μὲν οὖν ἐμὸν οὐκ ἐμποδὼν ὑμῖν ἔσται. τοιοῦτον γὰρ
πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς πείσεσθε, ἐπειδή περ ὑμῖν ἔθος ἐστὶν
ἕνα τῶν ξυνόντων ἀεὶ κακῶς λέγειν καὶ ποιεῖν· ἐπειδὰν
ὑμῖν ἐγὼ μὴ ξυνῶ, πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τρέψεσθε, κἄπειτα
καθ' ἕνα ἕκαστον ὑμῖν αὐτοῖς ἀπεχθήσεσθε, τὸ δὲ τελευ-
ταῖον ὁ εἷς ὁ λειπόμενος αὐτὸς αὑτὸν κακῶς ἐρεῖ. κερδα- 20
νῶ δὲ τοσοῦτον, ὅτι πρῶτον μὲν ὑμῶν ἀπαλλαγεὶς ἐλά-

χιστα κακῶς ὑφ' ὑμῶν πείσομαι· τοὺς μὲν γὰρ χρωμένους ὑμῖν κακῶς καὶ λέγετε καὶ ποιεῖτε, τῶν δὲ μὴ χρωμένων οὐδένα πώποτε.

9.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ.

Τί ποτε διανοηθέντες οἱ ἀντίδικοι τοῦ μὲν πράγματος παρημελήκασι, τὸν δὲ τρόπον μου ἐπεχείρησαν διαβάλλειν; πότερον ἀγνοοῦντες ὅτι περὶ τοῦ πράγματος προσήκει λέγειν; ἢ τόδε μὲν ἐπίστανται, ἡγούμενοι δὲ λήσειν περὶ παντὸς πλείω λόγον ἢ τοῦ προσήκοντος ποι-
2 οῦνται; ὅτι μὲν οὐκ ἐμοῦ καταφρονήσαντες ἀλλὰ τοῦ πράγματος τοὺς λόγους ποιοῦνται, σαφῶς ἐπίσταμαι· εἰ μέντοι ὑμᾶς οἴονται δι' εὔνοιαν ὑπὸ τῶν διαβολῶν πει-
3 σθέντας καταψηφιεῖσθαί μου, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι; ᾤμην μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τοῦ ἐγκλήματος, οὐ περὶ τοῦ τρόπου τὸν ἀγῶνά μοι προκεῖσθαι· διαβαλλόντων δέ με τῶν ἀντιδίκων ἀναγκαῖόν ἐστι περὶ πάντων τὴν ἀπολογίαν ποιήσασθαι. πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῆς ἀπογραφῆς ὑμᾶς διδάξω.

4 Ἀφικόμενος προπέρυσιν εἰς τὴν πόλιν, οὔπω δύο μῆνας ἐπιδεδημηκὼς κατελέγην στρατιώτης. αἰσθόμενος δὲ τὸ πραχθὲν ὑπετοπούμην εὐθέως ἐπὶ μηδενὶ ὑγιεῖ κατειλέχθαι. προσελθὼν οὖν τῷ στρατηγῷ ἐδήλωσα ὅτι ἐστρατευμένος εἴην, ἔτυχον δὲ οὐδενὸς τῶν μετρίων. προπηλακιζόμενος δὲ ἠγανάκτουν μέν, ἡσυχίαν δ' εἶχον.
5 ἀπορούμενος δὲ καὶ συμβουλευόμενός τινι τῶν πολιτῶν τί χρήσωμαι τῷ πράγματι, ἐπυθόμην ὡς καὶ δήσειν με ἀπειλοῖεν, λέγοντες ὅτι οὐδὲν ἐλάττω χρόνον Καλλικράτους Πολύαινος ἐνδημοίη. κἀμοὶ μὲν τὰ προειρημένα δι-
6 είλεκτο ἐπὶ τῇ Φιλίου τραπέζῃ· οἱ δὲ μετὰ Κτησικλέους

*τοῦ ἄρχοντος, ἀπαγγείλαντός τινος ὡς ἐγὼ λοιδοροῖμι,
τοῦ νόμου ἀπαγορεύοντος ἐάν τις ἀρχὴν ἐν συνεδρίῳ
λοιδορῇ, παρὰ τὸν νόμον ζημιῶσαι ἠξίωσαν. ἐπιβαλόντες
δὲ τὸ ἀργύριον πράξασθαι μὲν οὐκ ἐπεχείρησαν, ἐξιούσης
δὲ τῆς ἀρχῆς γράψαντες εἰς λεύκωμα τοῖς ταμίαις παρέ-
δοσαν. οἵδε μὲν τάδε διεπράξαντο· οἱ δὲ ταμίαι οὐδὲν* 7
*ὅμοιον τοῖσδε διανοηθέντες, ἀνακαλεσάμενοι [δὲ] τοὺς
παραδόντας τὴν γραφήν, ἐσκοποῦντο τῆς αἰτίας τὴν πρό-
φασιν. ἀκούσαντες δὲ τὸ γεγενημένον, ἐννοοῦντες οἷα
πεπονθὼς ἦν, τὸ μὲν πρῶτον ἔπειθον αὐτοὺς ἀφεῖναι,
διδάσκοντες ὡς οὐκ ἐπιεικὲς εἴη τῶν | πολιτῶν τινας δι'
ἰδίας ἔχθρας ἀναγράφεσθαι, ἀποροῦντες δὲ μεταπεῖσαι
αὐτούς, τὸν παρ' ὑμῶν κίνδυνον ὑποστάντες ἄκυρον
τὴν ζημίαν ἔκριναν.*

Ὅτι μὲν οὖν ἀφείθην ὑπὸ τῶν ταμιῶν, ἐπίστασθε· 8
*προσήκειν δὲ ἡγούμενος καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀπόδειξιν
ἀπηλλάχθαι τοῦ ἐγκλήματος, ἔτι πλείονας καὶ νόμους
καὶ ἄλλας δικαιώσεις παρασχήσομαι. Καί μοι λαβὲ τὸν
νόμον.*

ΝΟΜΟΣ.

Τοῦ μὲν νόμου διαρρήδην ἀγορεύοντος τοὺς ἐν τῷ 9
*συνεδρίῳ λοιδοροῦντας ζημιοῦν ἀκηκόατε· ἐγὼ δ' ὅτι
μὲν οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ ἀρχεῖον, μάρτυρας παρεσχόμην,
ἀδίκως δὲ ζημιωθεὶς οὔτ' ὀφείλω οὔτ' ἐκτῖσαι δίκαιός
εἰμι. εἰ γὰρ φανερός εἰμι μὴ ἐλθὼν εἰς τὸ συνέδριον, ὁ* 10
*δὲ νόμος τοὺς ἐντὸς πλημμελοῦντας ἀγορεύει τὴν ζημίαν
ὀφείλειν, ἠδικηκὼς μὲν οὐδὲν φαίνομαι, ἔχθρᾳ δὲ ἄνευ
τούτου παραλόγως ζημιωθείς. συνέγνωσαν δὲ καὶ αὐτοὶ* 11
*σφίσιν ὡς ἠδικηκότες· οὔτε γὰρ εὐθύνας ὑπέσχον, οὔτε
εἰς δικαστήριον εἰσελθόντες τὰ πραχθέντα ψήφῳ κύρια
κατέστησαν. εἰ δ' οὖν ἐξημίωσαν μὲν οἵδε προσηκόντως,
ἐκύρωσαν δ' ἐν ὑμῖν τὴν ἐπιβολήν, τῶν ταμιῶν ἀφέν-*

12 των εἰκότως ἂν τοῦ ἐγκλήματος ἀπηλλαγμένος εἴην. εἰ
μὲν γὰρ κύριοι ἦσαν πράξασθαι ἢ ἀφεῖναι, οὐδ' ἐννόμως
ζημιωθεὶς εὐλόγως ἂν ὤφειλον· εἰ δ' ἔξεστι μὲν αὐτοῖς
ἀφεῖναι, διδόασι δὲ εὐθύνας ὑπὲρ ὧν ἂν διαχειρίζωσιν, εἴ
τι ἠδικήκασι, τῆς προσηκούσης ῥᾳδίως δίκης τεύξονται.
13 Ὧι μὲν τρόπῳ παρεδόθην καὶ ἐζημιώθην, ἐπίστα-
σθε· δεῖ δ' ὑμᾶς μὴ μόνον τοῦ ἐγκλήματος τὴν αἰτίαν
ἀλλὰ καὶ τῆς ἔχθρας τὴν πρόφασιν εἰδέναι. Σωστράτῳ
γὰρ φίλος ἐγενόμην πρότερον μὲν τῆς τούτων ἔχθρας,
14 εἰδὼς δὲ περὶ τὴν πόλιν ἄξιον λόγου γεγενημένον. γνώ-
ριμος δὲ γενόμενος διὰ τῆς ἐκείνου δυναστείας οὔτ'
ἐχθρὸν ἐτιμωρησάμην οὔτε φίλον εὐηργέτησα· ζῶντος
μὲν γὰρ διὰ τὴν ἀνάγκην καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν ἐσχόλαζον,
ἐκλιπόντος δὲ τὸν βίον οὔτε λόγῳ οὔτε ἔργῳ ἔβλαψα οὐ-
δένα τῶν κατηγορούντων, ἔχω δὲ καὶ τοιαῦτα εἰπεῖν, ἐξ
ὧν ὠφελοίμην ἂν πολὺ δικαιότερον ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων
15 ἢ κακῶς πάσχοιμι... τὴν μὲν οὖν ὀργὴν διὰ τὰ προειρη-
μένα συνεστήσαντο, προφάσεως οὐδεμιᾶς πρὸς ἔχθραν
ὑπαρχούσης. ὀμόσαντες μὲν οὖν τοὺς ἀστρατεύτους κα-
ταλέξειν παρέβησαν τοὺς ὅρκους, προὔθεσαν δὲ τῷ πλή-
16 θει βουλεύσασθαι περὶ τοῦ σώματος, ζημιώσαντες μὲν
ὡς τὴν ἀρχὴν λοιδοροῦντα, κατολιγωρήσαντες δὲ τοῦ δι-
καίου, βιαζόμενοι βλάπτειν ἐξ ἅπαντος λόγου· τί δ' ἂν
ἔπραξαν μέλλοντες μεγάλα μὲν ἐμὲ βλάψειν, πολλὰ δ'
ἑαυτοὺς ὠφελησειν, οἵτινες οὐδετέρου τούτων ὑπάρχον-
17 τος πάντα περὶ ἐλάττονος ποιοῦνται τοῦ ἀδίκου. ἀλλὰ
γὰρ κατεφρόνησαν τοῦ ὑμετέρου πλήθους, οὐδὲ φοβη-
θῆναι τοὺς θεοὺς ἠξίωσαν, ἀλλ' οὕτως ὀλιγώρως καὶ
παρανόμως προσηνέχθησαν, ὥστε ἀπολογήσασθαι μὲν
περὶ τῶν πεπραγμένων οὐδ' ἐπεχείρησαν, τὸ δὲ τελευ-
ταῖον, νομίζοντες οὐχ ἱκανῶς με τετιμωρῆσθαι, τὸ πέρας
18 ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλασαν. διατεθέντες δὲ οὕτω παρανό-

Reisk.

μως καὶ βιαίως, ἐπικρύψασθαι τὴν ἀδικίαν περὶ οὐδενὸς ἐποιήσαντο, παραγαγόντες δὲ πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν ἠδικηκότα με οὐδὲν ἐπιδεικνύουσι καὶ λοιδοροῦσι, τοῖς μὲν ἐμοῖς ἐπιτηδεύμασιν οὐ προσηκούσας διαβολὰς ἐπιφέροντες, τοῖς δ' αὐτῶν τρόποις τὰς οἰκείας καὶ συνήθεις.

Οἵδε μὲν οὖν ἐκ παντὸς τρόπου προθυμοῦνταί με τῇ 19
δίκῃ ἁλῶναι· ὑμεῖς δὲ μήτε ταῖς τούτων διαβολαῖς ἐπαρθέντες ἐμοῦ καταψηφίσησθε, μήτε τοὺς βέλτιον καὶ δικαίως βουλευσαμένους ἀκύρους καταστήσητε. οἵδε μὲν γὰρ ἅπαντα καὶ κατὰ τοὺς νόμους καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς ἔπραξαν, καὶ ἠδικηκότες μὲν οὐδὲν φαίνονται, λόγον δὲ πλεῖ-
στον τοῦ δικαίου ποιησάμενοι. τούτων μὲν οὖν ἀδικούν- 20
των μετρίως ἂν ἠγανάκτουν, ἡγούμενος τετάχθαι τοὺς μὲν ἐχθροὺς κακῶς | ποιεῖν, τοὺς δὲ φίλους εὖ· παρ' ὑμῶν δὲ τοῦ δικαίου στερηθεὶς πολὺ ἂν μᾶλλον λυπηθείην. δι' ἔχθραν μὲν γὰρ οὐ δόξω κακῶς πεπονθέναι,
διὰ κακίαν δὲ τῆς πόλεως .... λόγῳ μὲν οὖν περὶ τῆς 21
ἀπογραφῆς ἀγωνίζομαι, ἔργῳ δὲ περὶ πολιτείας. τυχὼν μὲν γὰρ τῶν δικαίων (πιστεύω δὲ τῇ ὑμετέρᾳ γνώμῃ) μείναιμι ἂν ἐν τῇ πόλει· παραχθεὶς δὲ ὑπὸ τῶνδε εἰ ἀδίκως ἁλοίην, ἀποδραίην ἄν. τίνι γὰρ ἐπαρθέντα ἐλπίδι δεῖ με συμπολιτεύεσθαι, ἢ τί με χρὴ διανοηθέντα, εἰδότα μὲν τῶν ἀντιδίκων τὴν προθυμίαν, ἀποροῦντα δ' ὅθεν
χρὴ τῶν δικαίων τινὸς τυχεῖν; περὶ πλείστου οὖν ποιη- 22
σάμενοι τὸ δίκαιον, καὶ ἐνθυμηθέντες ὅτι καὶ ὑπὲρ τῶν περιφανῶν ἀδικημάτων συγγνώμην ποιεῖσθε, τοὺς μηδὲν ἀδικήσαντας δι' ἰδίας ἔχθρας μὴ περιίδητε ἀδίκως τοῖς μεγίστοις ἀτυχήμασι περιπεσόντας.

10.

ΚΑΤΑ ΘΕΟΜΝΗΣΤΟΥ Α.

Μαρτύρων μὲν οὐκ ἀπορίαν μοι ἔσεσθαι δοκῶ, ὦ
ἄνδρες δικασταί· πολλοὺς γὰρ ὑμῶν ὁρῶ δικάζοντας τῶν
τότε παρόντων, ὅτε Λυσίθεος Θεόμνηστον εἰσήγγελλε τὰ
ὅπλα ἀποβεβληκότα, οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, δημηγορεῖν· ἐν
ἐκείνῳ γὰρ τῷ ἀγῶνι τὸν πατέρα μ' ἔφασκεν ἀπεκτονέναι
2 τὸν ἐμαυτοῦ. ἐγὼ δ', εἰ μὲν τὸν ἑαυτοῦ με ἀπεκτονέναι
ᾐτιᾶτο, συγγνώμην ἂν εἶχον αὐτῷ τῶν εἰρημένων (φαῦ-
λον γὰρ αὐτὸ καὶ οὐδενὸς ἄξιον ἡγούμην)· οὐδ' εἴ τι
ἄλλο τῶν ἀπορρήτων ἤκουσα, οὐκ ἂν ἐπεξῆλθον αὐτῷ
(ἀνελεύθερον γὰρ καὶ λίαν φιλόδικον εἶναι νομίζω κακη-
3 γορίας δικάζεσθαι)· νυνὶ δὲ αἰσχρόν μοι εἶναι δοκεῖ περὶ
τοῦ πατρός, οὕτω πολλοῦ ἀξίου γεγενημένου καὶ ὑμῖν
καὶ τῇ πόλει, μὴ τιμωρήσασθαι τὸν ταῦτ' εἰρηκότα. καὶ
παρ' ὑμῶν εἰδέναι βούλομαι πότερον δώσει δίκην, ἢ
τούτῳ μόνῳ Ἀθηναίων ἐξαίρετόν ἐστι καὶ ποιεῖν καὶ λέ-
γειν παρὰ τοὺς νόμους ὅ τι ἂν βούληται.

4 Ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτη εἰσὶ τριάκοντα
τρία, ἐξ ὅτου δ' ὑμεῖς κατεληλύθατε, εἰκοστὸν τουτί.
φαίνομαι οὖν τρισκαιδεκέτης ὢν ὅτε ὁ πατὴρ ὑπὸ τῶν
τριάκοντα ἀπέθνησκε. ταύτην δὲ ἔχων τὴν ἡλικίαν οὔτε
τί ἔστιν ὀλιγαρχία ἠπιστάμην, οὔτε ἂν ἐκείνῳ ἀδικουμέ-
5 νῳ ἐδυνάμην βοηθῆσαι. καὶ μὲν δὴ οὐκ ὀρθῶς τῶν χρη-
μάτων ἕνεκα ἐπεβούλευσα ἂν αὐτῷ· ὁ γὰρ πρεσβύτερος
ἀδελφὸς Πανταλέων ἅπαντα παρέλαβε, καὶ ἐπιτροπεύ-
σας ἡμᾶς τῶν πατρῴων ἀπεστέρησεν, ὥστε πολλῶν ἕνε-
κα, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσῆκέ μοι αὐτὸν βούλεσθαι
ζῆν. ἀνάγκη μὲν οὖν περὶ αὐτῶν μνησθῆναι, οὐδὲν δὲ
δεῖ πολλῶν λόγων· σχεδὸν ἐπίστασθε ἅπαντες ὅτι ἀλη-
θῆ λέγω. ὅμως δὲ μάρτυρας αὐτῶν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἴσως τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τούτων μὲν 6
οὐδὲν ἀπολογήσεται, ἐρεῖ δὲ πρὸς ὑμᾶς ἅπερ ἐτόλμα λέ-
γειν καὶ πρὸς τὸν διαιτητήν, ὡς οὐκ ἔστι τῶν ἀπορρή-
των, ἐάν τις εἴπῃ τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι· τὸν γὰρ νό-
μον οὐ ταῦτ' ἀπαγορεύειν, ἀλλ' ἀνδροφόνον οὐκ ἐᾶν
λέγειν. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ περὶ 7
τῶν ὀνομάτων διαφέρεσθαι ἀλλὰ τῆς τούτων διανοίας,
καὶ πάντας εἰδέναι ὅτι, ὅσοι [ἀπεκτόνασί τινας, καὶ ἀν-
δροφόνοι τῶν αὐτῶν εἰσι, καὶ ὅσοι] ἀνδροφόνοι εἰσί, καὶ
ἀπεκτόνασί τινας. πολὺ γὰρ ἂν ἔργον ἦν τῷ νομοθέτῃ
ἅπαντα τὰ ὀνόματα γράφειν, ὅσα τὴν αὐτὴν δύναμιν
ἔχει· ἀλλὰ περὶ ἑνὸς εἰπὼν περὶ πάντων ἐδήλωσεν. οὐ 8
γὰρ δήπου, ὦ Θεόμνηστε, εἰ μέν τίς σ' εἴποι πατραλοίαν
ἢ μητραλοίαν, ἠξίους ἂν αὐτὸν ὀφλεῖν σοι δίκην, εἰ δέ
τις εἴποι ὡς τὴν τεκοῦσαν ἢ τὸν φύσαντα ἔτυπτες, ᾤου
ἂν αὐτὸν ἀζήμιον δεῖν εἶναι ὡς οὐδὲν τῶν ἀπορρήτων
εἰρηκότα. ἡδέως | γὰρ ἄν σου πυθοίμην (περὶ τοῦτο γὰρ 9
δεινὸς εἶ καὶ μεμελέτηκας καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν)· εἴ τίς
σε εἴποι ῥῖψαι τὴν ἀσπίδα, ἐν δὲ τῷ νόμῳ εἴρητο, ἐάν τις
φάσκῃ ἀποβεβληκέναι, ὑπόδικον εἶναι, οὐκ ἂν ἐδικάζου
αὐτῷ, ἀλλ' ἐξήρκει ἄν σοι ἐρριφέναι τὴν ἀσπίδα λέγοντι
„οὐδέν μοι μέλει· οὐδὲ γὰρ τὸ αὐτό ἐστι ῥῖψαι καὶ ἀπο-
βεβληκέναι"; ἀλλ' οὐδ' ἂν τῶν ἕνδεκα γενόμενος ἀποδέ- 10
ξαιο, εἴ τις ἀπάγοι τινὰ φάσκων θοἰμάτιον ἀποδεδύσθαι
ἢ τον χιτωνίσκον ἐκδεδύσθαι, ἀλλ' ἀφείης ἂν τὸν αὐτὸν
τρόπον, ὅτι οὐ λωποδύτης ὀνομάζεται. οὐδ' εἴ τις παῖδα
ἐξαγαγὼν ληφθείη, οὐκ ἂν φάσκοις αὐτὸν ἀνδραποδι-
στὴν εἶναι, εἴπερ μαχῇ τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλὰ μὴ τοῖς ἔρ-
γοις τὸν νοῦν προσέξεις, ὧν ἕνεκα τὰ ὀνόματα πάντες
τίθενται. Ἔτι τοίνυν σκέψασθε, ὦ ἄνδρες δικασταί· 11
οὑτοσὶ γάρ μοι δοκεῖ ὑπὸ ῥᾳθυμίας καὶ μαλακίας οὐδ' εἰς

Ἄρειον πάγον ἀναβεβηκέναι. πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι
ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ, ὅταν τὰς τοῦ φόνου δίκας δικάζων-
ται, οὐ διὰ τούτου τοῦ ὀνόματος τὰς διωμοσίας ποιοῦνται,
ἀλλὰ δι' οὗπερ ἐγὼ κακῶς ἀκήκοα· ὁ μὲν γὰρ διώκων ὡς
12 ἔκτεινε διόμνυται, ὁ δὲ φεύγων ὡς οὐκ ἔκτεινεν. οὐκ-
οῦν ἄτοπον ἂν εἴη .... τὸν δόξαντα κτεῖναι φάσκοντα
ἀνδροφόνον εἶναι, ὅτι ὁ διώκων, ὡς ἔκτεινε, τὸν φεύ-
γοντα διωμόσατο. τί γὰρ ταῦτα, ὧν οὗτος ἐρεῖ, διαφέ-
ρει; καὶ αὐτὸς μὲν Θέωνι κακηγορίας ἐδικάσω εἰπόντι σε
ἐρριφέναι τὴν ἀσπίδα. καίτοι περὶ μὲν τοῦ ῥῖψαι οὐδὲν
ἐν τῷ νόμῳ εἴρηται, ἐὰν δέ τις εἴπῃ ἀποβεβληκέναι τὴν
13 ἀσπίδα, πεντακοσίας δραχμὰς ὀφείλειν κελεύει. οὐκ
οὖν δεινόν, εἰ ὅταν μὲν δέῃ σὲ κακῶς ἀκούσαντα τοὺς
ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι, οὕτω τοὺς νόμους ὥσπερ ἐγὼ νῦν
λαμβάνειν, ὅταν δ' ἕτερον παρὰ τοὺς νόμους εἴπῃς κα-
κῶς, οὐκ ἀξιοῖς δοῦναι δίκην; πότερον οὕτως σὺ δεινὸς εἶ
ὥστε, ὅπως ἂν βούλῃ, οἷός τ' εἶ χρῆσθαι τοῖς νόμοις, ἢ
τοσοῦτον δύνασαι ὥστε οὐδέποτε οἴει τοὺς ἀδικουμένους
14 ὑπὸ σοῦ τιμωρίας τεύξεσθαι; εἶτ' οὐκ αἰσχύνῃ οὕτως
ἀνοήτως διακείμενος, ὥστε οὐκ ἐξ ὧν εὖ πεποίηκας τὴν
πόλιν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἀδικῶν οὐ δέδωκας δίκην, οἴει δεῖν πλε-
ονεκτεῖν; Καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

15 Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑμᾶς μὲν πάντας
εἰδέναι ἡγοῦμαι ὅτι ἐγὼ μὲν ὀρθῶς λέγω, τοῦτον δὲ οὕ-
τω σκαιὸν εἶναι ὥστε οὐ δύνασθαι μαθεῖν τὰ λεγόμενα.
βούλομαι οὖν αὐτὸν καὶ ἐξ ἑτέρων νόμων περὶ τούτων
διδάξαι, ἄν πως ἀλλὰ νῦν ἐπὶ τοῦ βήματος παιδευθῇ καὶ
τὸ λοιπον ἡμῖν μὴ παρέχῃ πράγματα. Καί μοι ἀνάγνωθι
τούτους τοὺς νόμους τοὺς Σόλωνος τοὺς παλαιούς.

16 ΝΟΜΟΣ. Δεδέσθαι δ' ἐν τῇ ποδοκάκκῃ ἡμέρας
πέντε τὸν πόδα, ἐὰν προστιμήσῃ ἡ ἡλιαία.

Reisk.

Ἡ ποδοκάκκη ταὐτό ἐστιν, ὦ Θεόμνηστε, ὃ νῦν καλεῖται ἐν τῷ ξύλῳ δεδέσθαι. εἰ οὖν ὁ δεθεὶς ἐξελθὼν ἐν ταῖς εὐθύναις τῶν ἕνδεκα κατηγοροίη ὅτι οὐκ ἐν τῇ ποδοκάκκῃ ἐδέδετο ἀλλ' ἐν τῷ ξύλῳ, οὐκ ἂν ἠλίθιον αὐτὸν νομίζοιεν; Λέγε ἕτερον νόμον.

ΝΟΜΟΣ. Ἐπεγγυᾷν δ' ἐπιορκήσαντα τὸν Ἀπόλλω. 17
δεδιότα δὲ δίκης ἕνεκα δρασκάζειν.

Τοῦτο τὸ ἐπιορκήσαντα ὀμόσαντά ἐστι, τὸ δὲ δρασκάζειν, ὃ νῦν ἀποδιδράσκειν ὀνομάζομεν.

Ὅστις δὲ ἀπίλλει τῇ θύρᾳ, ἔνδον τοῦ κλέπτου ὄντος.

Τὸ ἀπίλλειν τὸ ἀποκλείειν νομίζεται, καὶ μηδὲν διὰ τοῦτο διαφέρου.

Τὸ ἀργύριον στάσιμον εἶναι ἐφ' ὁπόσῳ ἂν βούληται 18
ὁ δανείζων.

Τὸ στάσιμον τοῦτό ἐστιν, ὦ βέλτιστε, οὐ ζυγῷ ἱστάναι ἀλλὰ τόκον πράττεσθαι ὁπόσον ἂν βούληται. Ἐπανάγνωθι τουτουὶ τοῦ νόμου τὸ τελευταῖον.

Ὅσαι δὲ πεφασμένως πολοῦνται, 19
καὶ
οἰκῆος καὶ δούλης τὴν βλάβην εἶναι ὀφείλειν.

Προσέχετε τὸν νοῦν. τὸ μὲν πεφασμένως ἐστὶ φανερῶς, πολεῖσθαι δὲ βαδίζειν, τὸ δὲ οἰκῆος θεράποντος.
πολλὰ δὲ τοιαῦτα καὶ ἄλλα ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί. 20
ἀλλ' εἰ μὴ σιδηροῦς ἐστιν, οἴομαι αὐτὸν ἔννουν γεγονέναι ὅτι τὰ μὲν πράγματα ταὐτά ἐστι νῦν τε καὶ πάλαι, | τῶν δὲ ὀνομάτων ἐνίοις οὐ τοῖς αὐτοῖς χρώμεθα νῦν τε καὶ πρότερον. δηλώσει δέ· οἰχήσεται γὰρ ἀπιὼν ἀπὸ τοῦ
βήματος σιωπῇ. εἰ δὲ μή, δέομαι ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικα- 21
σταί, τὰ δίκαια ψηφίσασθαι, ἐνθυμουμένους ὅτι πολὺ μεῖζον κακόν ἐστιν ἀκοῦσαί τινα τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι ἢ τὴν ἀσπίδα ἀποβεβληκέναι. ἐγὼ γοῦν δεξαίμην ἂν πάσας τὰς ἀσπίδας ἐρριφέναι ἢ τοιαύτην γνώμην ἔχειν

22 περὶ τὸν πατέρα. οὗτος οὖν ἔνοχος μὲν ὢν τῇ αἰτίᾳ,
ἐλάττονος δὲ οὔσης αὐτῷ τῆς συμφορᾶς, οὐ μόνον ὑφ'
ὑμῶν ἠλεήθη, ἀλλὰ καὶ τὸν μαρτυρήσαντα ἠτίμωσεν.
ἐγὼ δὲ ἑωρακὼς μὲν ἐκεῖνο τοῦτον ποιήσαντα ὃ καὶ ὑμεῖς
ἴστε, αὐτὸς δὲ σώσας τὴν ἀσπίδα, ἀκηκοὼς δὲ οὕτως
ἄνομον καὶ δεινὸν πρᾶγμα, μεγίστης δὲ οὔσης μοι τῆς
συμφορᾶς, εἰ ἀποφεύξεται, τούτῳ δ' οὐδενὸς ἀξίας, εἰ
κακηγορίας ἁλώσεται, οὐκ ἄρα δίκην παρ' αὐτοῦ λήψο-
23 μαι; τίνος ὄντος ἐμοὶ πρὸς ὑμᾶς ἐγκλήματος; πότερον
ὅτι δικαίως ἀκήκοα; ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτοὶ φήσαιτε. ἀλλ'
ὅτι βελτίων καὶ ἐκ βελτιόνων ὁ φεύγων ἐμοῦ; ἀλλ' οὐδ'
ἂν αὐτὸς ἀξιώσειεν. ἀλλ' ὅτι ἀποβεβληκὼς τὰ ὅπλα δι-
κάζομαι κακηγορίας τῷ σώσαντι; ἀλλ' οὐχ οὗτος ὁ λόγος
24 ἐν τῇ πόλει κατεσκέδασται. ἀναμνήσθητε δὲ ὅτι μεγάλην
καὶ καλὴν ἐκείνην δωρεὰν αὐτῷ δεδώκατε· ἐν ᾗ τίς οὐκ
ἂν ἐλεήσειε Διονύσιον, τοιαύτῃ μὲν συμφορᾷ περιπε-
πτωκότα, ἄνδρα δὲ ἄριστον ἐν τοῖς κινδύνοις γεγενημέ-
25 νον, ἀπιόντα δὲ ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου λέγοντα ὅτι δυσ-
τυχεστάτην ἐκείνην εἴημεν στρατείαν ἐστρατευμένοι,
ἐν ᾗ πολλοὶ μὲν ἡμῶν ἀπέθανον, οἱ δὲ σώσαντες τὰ
ὅπλα ὑπὸ τῶν ἀποβαλόντων ψευδομαρτυριῶν ἑαλώκασι,
κρεῖττον δὲ ἦν αὐτῷ τότε ἀποθανεῖν ἢ οἴκαδ' ἐλθόντι
26 τοιαύτῃ τύχῃ χρῆσθαι; μὴ τοίνυν ἀκούσαντα Θεόμνη-
στον κακῶς τὰ προσήκοντα ἐλεεῖτε, μηδ' ὑβρίζοντί τε καὶ
λέγοντι παρὰ τοὺς νόμους συγγνώμην ἔχετε. τίς γὰρ ἂν
ἐμοὶ μείζων ταύτης γένοιτο συμφορά, περὶ τοιούτου πα-
27 τρὸς οὕτως αἰσχρὰς αἰτίας ἀκηκοότι; ὃς πολλάκις μὲν
ἐστρατήγησε, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους κινδύνους μεθ'
ὑμῶν ἐκινδύνευσε· καὶ οὔτε τοῖς πολεμίοις τὸ ἐκείνου
σῶμα ὑποχείριον ἐγένετο, οὔτε τοῖς πολίταις οὐδεμίαν
πώποτε ὦφλεν εὐθύνην, ἔτη δὲ γεγονὼς ἑπτὰ καὶ ἑξή-
κοντα ἐν ὀλιγαρχίᾳ δι' εὔνοιαν τοῦ ὑμετέρου πλήθους

Reisk

ἀπέθανεν. ἆρ᾽ ἄξιον ὀργισθῆναι τῷ εἰρηκότι καὶ βοηθῆ- 28
σαι τῷ πατρί, ὡς καὶ ἐκείνου κακῶς ἀκηκοότος; τί γὰρ
ἂν τούτου ἀνιαρότερον γένοιτο αὐτῷ, ἢ τεθνάναι μὲν
ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, αἰτίαν δ᾽ ἔχειν ὑπὸ τῶν παίδων [ἀνῃ-
ρῆσθαι]; οὗ ἔτι καὶ νῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς ἀρε-
τῆς τὰ μνημεῖα πρὸς τοῖς ὑμετέροις ἱεροῖς ἀνάκειται,
τὰ δὲ τούτου καὶ τοῦ τούτου πατρὸς τῆς κακίας πρὸς
τοῖς τῶν πολεμίων· οὕτω σύμφυτος αὐτοῖς ἡ δειλία.
καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσῳ μείζους εἰσὶ καὶ 29
νεανίαι τὰς ὄψεις, τοσούτῳ μᾶλλον ὀργῆς ἄξιοί εἰσι· δῆ-
λον γὰρ ὅτι τοῖς μὲν σώμασι δύνανται, τὰς δὲ ψυχὰς οὐκ
ἔχουσιν.

Ἀκούω δ᾽ αὐτόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπὶ τοῦτον τὸν 30
λόγον τρέψεσθαι, ὡς ὀργισθεὶς εἴρηκε ταῦτα ἐμοῦ μαρ-
τυρήσαντος τὴν αὐτὴν μαρτυρίαν Διονυσίῳ. ὑμεῖς δ᾽
ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ὁ νομοθέτης οὐδε-
μίαν ὀργῇ συγγνώμην δίδωσιν, ἀλλὰ ζημιοῖ τὸν λέγοντα,
ἐὰν μὴ ἀποφαίνῃ ὡς ἔστιν ἀληθῆ τὰ εἰρημένα. ἐγὼ δὲ
δὶς ἤδη περὶ τούτου μεμαρτύρηκα· οὐ γάρ πω ᾔδειν ὅτι
ὑμεῖς τοὺς μὲν ἰδόντας τιμωρεῖσθε, τοῖς δὲ ἀποβάλλουσι
συγγνώμην ἔχετε.

Περὶ μὲν οὖν τούτων οὐκ οἶδ᾽ ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· 31
ἐγὼ δ᾽ ὑμῶν δέομαι καταψηφίσασθαι Θεομνήστου, ἐνθυ-
μουμένους ὅτι οὐκ ἂν γένοιτο τούτου μείζων ἀγών μοι.
νῦν γὰρ διώκω μὲν κακηγορίας, τῇ δ᾽ αὐτῇ ψήφῳ φόνου
φεύγω τοῦ πατρός, ὃς μόνος, ἐπειδὴ τάχιστα ἐδοκιμά-
σθην, ἐπεξῆλθον τοῖς τριάκοντα ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. ὧν 32
μεμνημένοι καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ πατρὶ βοηθήσατε καὶ τοῖς νό-
μοις τοῖς κειμένοις καὶ τοῖς ὅρκοις οἷς ὀμωμόκατε

11.

| ΚΑΤΑ ΘΕΟΜΝΗΣΤΟΥ Β.

Ὅτι μὲν τὸν πατέρα μ' ἔφασκεν ἀπεκτονέναι, πολλοὶ
συνοίδασιν ὑμῶν, καὶ μαρτυροῦσι δέ μοι· ὅτι δὲ οὐ πε-
ποίηκα, ἔτη γαρ ἐστί μοι δύο καὶ τριάκοντα, ἐξ οὗ δ'
2 ὑμεῖς κατήλθετε, εἰκοστὸν τουτί. φαίνομαι οὖν δωδεκα-
έτης ὤν, ὅτε ὁ πατὴρ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθνησκεν,
ὥστ' οὐδ' ὅ τι ὀλιγαρχία ἦν ᾔδειν, οὐδὲ τῷ πατρὶ βοη-
θεῖν οἷός τ' ἦν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῶν χρημάτων ἕνεκα ἐπε-
βούλευσα αὐτῷ· ὁ γὰρ πρεσβύτερος ἀδελφὸς πάντα λα-
βὼν ἀπεστέρησεν ἡμᾶς.
3 Ἴσως δ' ἐρεῖ ὡς οὐκ ἔστι τῶν ἀπορρήτων, ἐάν τις εἴπῃ
τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι· τὸν γὰρ νόμον οὐ ταῦτ' ἀπαγο-
ρεύειν, ἀλλ' ἀνδροφόνον οὐκ ἐᾶν λέγειν. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν
οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων διαφέρεσθαι, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν
ἔργων διανοίας, καὶ πάντας εἰδέναι ὅτι ὁπόσοι ἀπεκτόνασί
τινας, καὶ ἀνδροφόνοι τῶν αὐτῶν εἰσι, καὶ ὅσοι ἀνδροφό-
4 νοι τινός, καὶ ἀπεκτόνασι τοῦτον. πολὺ γὰρ ἂν ἔργον εἴη
τῷ νομοθέτῃ πάντα γράφειν τὰ ὀνόματα, ὅσα τὴν αὐτὴν
δύναμιν ἔχει· ἀλλὰ περὶ ἑνὸς εἰπὼν περὶ πάντων ἐδήλω-
σεν. οὐ γὰρ δή που ἐὰν μέν τις πατραλοίαν ἢ μητραλοίαν
καλῇ σε, ὑπόδικός ἐστιν, ἐὰν δέ τις τὴν τεκοῦσαν ἢ τὸν φυ-
5 τεύσαντα τύπτειν φῇ, ἀζήμιος ἔσται. καὶ εἴ τις εἴποι ῥί-
ψασπιν, ἀθῷος ἔσται· τὸν γὰρ νόμον, ἐάν τις εἴπῃ ἀποβε-
βληκέναι τὴν ἀσπίδα, ζημίαν τάττειν, ἀλλ' οὐκ ἄν τις ῥῖψαι
φῇ αὐτήν. ὁμοίως δ' ἂν καὶ τῶν ἕνδεκα γενόμενος οὐκ ἂν
ἀπεδέχου τὸν ἀπαγόμενον, ὅτι θοἰμάτιον ἔξω θέμενος ἢ
6 τὸν χιτωνίσκον, εἰ μὴ λωποδύτην ὠνόμαζεν. οὐδ' εἴ τις
παῖδ' ἐξῆγεν ὡς ἀνδραποδιστήν. καὶ αὐτὸς μὲν ἐδικάσω
κακηγορίας τῷ εἰπόντι σε ῥῖψαι τὴν ἀσπίδα. καίτοι ἐν τῷ
νόμῳ οὐ γέγραπται, ἀλλ' ἐάν τις φῇ ἀποβεβληκέναι. πῶς

Reisk

οὖν οὐ δεινόν, ἐὰν μέν τις σὲ εἴπῃ, τοὺς νόμους ἐκλαμβά-
νειν οὕτως ὥσπερ ἐγὼ νῦν, καὶ τιμωρεῖσθαι τοὺς ἐχθρούς,
ἐὰν δ' αὐτὸς εἴπῃς, οὐκ ἀξιοῦν δοῦναι δίκην; βοηθήσατε 7
οὖν μοι, ἐνθυμούμενοι ὅτι μεῖζόν ἐστι κακὸν [ἀκοῦσαι]
τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι ἢ τὴν ἀσπίδα ῥῖψαι. ἐγὼ γοῦν
δεξαίμην ἂν πάσας ἀποβεβληκέναι ἢ τοιαύτην γνώμην
περὶ τὸν πατέρα ἔχειν. καίτοι γε τοῦτον μὲν ἑώρακα ποι-
οῦντα, ὡς καὶ ὑμεῖς ἴστε, αὐτὸς δ' ἔσωσα τὴν ἀσπίδα.
ὥστε διὰ τί οὐκ ἂν λάβοιμι δίκην παρ' αὐτοῦ; τίνος ἐγ- 8
κλήματός μοι ὄντος; πότερον ὡς δικαίως ἤκουσα; ἀλλ'
οὐδ' ἂν αὐτοὶ φήσαιτε. ἀλλ' ὡς βελτίων οὗτος; ἀλλ' οὐδ'
ἂν αὐτὸς ἀξιώσειεν. ἀλλ' ὅτι ἀποβεβληκὼς τὰ ὅπλα τῷ σώ-
σαντι δικάζομαι; ἀλλ' οὐχ οὗτος ὁ λόγος διέσπαρται κατὰ
τὴν πόλιν. μὴ δὴ κακῶς ἀκούοντα τὰ προσήκοντα ἐλε- 9
εῖτε, μηδ' ὑβρίζοντί τε καὶ λέγοντι παρὰ τοὺς νόμους
συγγνώμην ἔχετε, καὶ ταῦτα εἰς ἄνδρα ὃς πολλὰς μὲν
στρατηγίας ἐστρατήγηκε, πολλοὺς δὲ μεθ' ὑμῶν κινδύ-
νους κεκινδύνευκε, καὶ οὔτε τοῖς πολεμίοις ὑποχείριος
γέγονεν οὔθ' ὑμῖν εὔθυναν ὦφλεν, ἑβδομήκοντα δ' ἐτῶν
ὢν ἐπ ὀλιγαρχίας ἐτελεύτησε διὰ τὴν ὑμετέραν εὔνοιαν.
ἄξιον δὲ ὀργισθῆναι ὑπὲρ αὐτοῦ· τί γὰρ ἂν τούτου ἀνια- 10
ρότερον ἀκούσειεν, ἢ εἰ τεθνηκὼς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αἰ-
τίαν ἔχοι ὑπὸ τῶν τέκνων ἀνῃρῆσθαι; οὗ τῆς ἀρετῆς τὰ
μνημεῖα πρὸς τοῖς ὑμετέροις ἱεροῖς ἀνάκειται, τῆς δὲ
τούτων κακίας πρὸς τοῖς τῶν πολεμίων;

Ἐρεῖ δὲ ὡς ὀργισθεὶς εἴρηκεν. ὑμεῖς δ' ἐνθυμεῖσθε 11
ὅτι ὁ νομοθέτης οὐδεμίαν συγγνώμην ὀργῇ δίδωσιν, ἀλλὰ
ζημιοῖ τὸν λέγοντα, ἐὰν μὴ ἀποδεικνύῃ ἀληθῆ. ἐγὼ δὲ
δὶς περὶ τούτου μεμαρτύρηκα· οὐ γὰρ ᾔδειν ὅτι ὑμεῖς
τοὺς μὲν ἰδόντας τιμωρεῖσθε, τοῖς δὲ ἀποβάλλουσι συγ-
γνώμην ἔχετε. δέομαι οὖν καταψηφίσασθαι | αὐτοῦ.
νυνὶ γὰρ διώκω μὲν κακηγορίας, τῇ δ' αὐτῇ ψήφῳ φό- 12

νου φεύγω τοῦ πατρός, οὗ μείζων ἀγὼν οὐκ ἂν γένοιτο μοι, ὃς μόνος δοκιμασθεὶς τοῖς τριάκοντ᾽ ἐπεξῆλθον ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. βοηθήσατ᾽ οὖν κἀκείνῳ κἀμοί.

12.

ΚΑΤΑ ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ, ΟΝ ΑΥΤΟΣ ΕΙΠΕ ΛΥΣΙΑΣ.

Οὐκ ἄρξασθαί μοι δοκεῖ ἄπορον εἶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς κατηγορίας, ἀλλὰ παύσασθαι λέγοντι· τοιαῦτα αὐτοῖς τὸ μέγεθος καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος εἴργασται, ὥστε μήτ᾽ ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορῆσαι, μήτε τἀληθῆ βουλόμενον εἰπεῖν ἅπαντα δύνασθαι, ἀλλ᾽ ἀνάγκη ἢ τὸν κατήγορον ἀπειπεῖν ἢ
2 τὸν χρόνον ἐπιλιπεῖν. τοὐναντίον δέ μοι δοκοῦμεν πείσεσθαι ἢ ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ. πρότερον μὲν γὰρ ἔδει τὴν ἔχθραν τοὺς κατηγοροῦντας ἐπιδεῖξαι, ἥτις εἴη πρὸς τοὺς φεύγοντας· νυνὶ δὲ παρὰ τῶν φευγόντων χρὴ πυνθάνεσθαι ἥτις ἦν αὐτοῖς πρὸς τὴν πόλιν ἔχθρα, ἀνθ᾽ ὅτου τοιαῦτα ἐτόλμησαν εἰς αὐτὴν ἐξαμαρτάνειν. οὐ μέντοι ὡς οὐκ ἔχων οἰκείας ἔχθρας καὶ συμφορὰς τοὺς λόγους ποιοῦμαι, ἀλλ᾽ ὡς ἅπασι πολλῆς ἀφθονίας οὔσης
3 ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἢ ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὀργίζεσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτ᾽ ἐμαυτοῦ πώποτε οὔτε ἀλλότρια πράγματα πράξας νῦν ἠνάγκασμαι ὑπὸ τῶν γεγενημένων τούτου κατηγορεῖν, ὥστε πολλάκις εἰς πολλὴν ἀθυμίαν κατέστην, μὴ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἀναξίως καὶ ἀδυνάτως ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ ἐμαυτοῦ τὴν κατηγορίαν ποιήσωμαι· ὅμως δὲ πειράσομαι ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς ὡς ἂν δύνωμαι δι᾽ ἐλαχίστων διδάξαι.

4 Οὑμὸς πατὴρ Κέφαλος ἐπείσθη μὲν ὑπὸ Περικλέους

Reisk.

εἰς ταύτην τὴν γῆν ἀφικέσθαι, ἔτη δὲ τριάκοντα ᾤκησε, καὶ
οὐδενὶ πώποτε οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἐκεῖνος δίκην οὔτε ἐδικα-
σάμεθα οὔτε ἐφύγομεν, ἀλλ' οὕτως ᾠκοῦμεν δημοκρατού-
μενοι ὥστε μήτε εἰς τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτάνειν μήτε ὑπὸ
τῶν ἄλλων ἀδικεῖσθαι. ἐπειδὴ δ' οἱ τριάκοντα πονηροὶ 5
μὲν καὶ συκοφάνται ὄντες εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, φά-
σκοντες δὲ χρῆναι τῶν ἀδίκων καθαρὰν ποιῆσαι τὴν πό-
λιν καὶ τοὺς λοιποὺς πολίτας ἐπ' ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην
τραπέσθαι, τοιαῦτα λέγοντες οὐ τοιαῦτα ποιεῖν ἐτόλμων,
ὡς ἐγὼ περὶ τῶν ἐμαυτοῦ πρῶτον εἰπὼν καὶ περὶ τῶν ὑμε-
τέρων ἀναμνῆσαι πειράσομαι. Θέογνις γὰρ καὶ Πείσων 6
ἔλεγον ἐν τοῖς τριάκοντα περὶ τῶν μετοίκων, ὡς εἶέν τινες
τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι· καλλίστην οὖν εἶναι πρόφασιν τι-
μωρεῖσθαι μὲν δοκεῖν, τῷ δ' ἔργῳ χρηματίζεσθαι· πάν-
τως δὲ τὴν μὲν πόλιν πένεσθαι, τὴν δ' ἀρχὴν δεῖσθαι
χρημάτων. καὶ τοὺς ἀκούοντας οὐ χαλεπῶς ἔπειθον· 7
ἀποκτιννύναι μὲν γὰρ ἀνθρώπους περὶ οὐδενὸς ἡγοῦντο,
λαμβάνειν δὲ χρήματα περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο. ἔδοξεν
οὖν αὐτοῖς δέκα συλλαβεῖν, τούτων δὲ δύο πένητας, ἵνα
αὐτοῖς ᾖ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀπολογία, ὡς οὐ χρημάτων
ἕνεκα ταῦτα πέπρακται, ἀλλὰ συμφέροντα τῇ πολιτείᾳ
γεγένηται, ὥσπερ τι τῶν ἄλλων εὐλόγως πεποιηκότες.
διαλαβόντες δὲ τὰς οἰκίας ἐβάδιζον· καὶ ἐμὲ μὲν ξένους 8
ἑστιῶντα κατέλαβον, οὓς ἐξελάσαντες Πείσωνί με παρα-
διδόασιν· οἱ δὲ ἄλλοι εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐλθόντες τὰ ἀν-
δράποδα ἀπεγράφοντο. ἐγὼ δὲ Πείσωνα μὲν ἠρώτων εἰ
βούλοιτό με σῶσαι χρήματα λαβών· | ὁ δ' ἔφασκεν, εἰ 9
πολλὰ εἴη. εἶπον οὖν ὅτι τάλαντον ἀργυρίου ἕτοιμος
εἴην δοῦναι· ὁ δ' ὡμολόγησε ταῦτα ποιήσειν. ἠπιστά-
μην μὲν οὖν ὅτι οὔτε θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους νομίζει,
ὅμως δ' ἐκ τῶν παρόντων ἐδόκει μοι ἀναγκαιότατον εἶναι
πίστιν παρ' αὐτοῦ λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ ὤμοσεν ἐξώλειαν 10

ἑαυτῷ καὶ τοῖς παισὶν ἐπαρώμενος, λαβὼν τὸ τάλαντόν
με σώσειν, εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιον τὴν κιβωτὸν ἀνοί-
γνυμι· Πείσων δ' αἰσθόμενος εἰσέρχεται, καὶ ἰδὼν τὰ
ἐνόντα καλεῖ τῶν ὑπηρετῶν δύο, καὶ τὰ ἐν τῇ κιβωτῷ
11 λαβεῖν ἐκέλευσεν. ἐπεὶ δὲ οὐχ ὅσον ὡμολόγησα εἶχεν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ τρία τάλαντα ἀργυρίου καὶ τετρα-
κοσίους κυζικηνοὺς καὶ ἑκατὸν δαρεικοὺς καὶ φιάλας ἀρ-
γυρίου τέσσαρας, ἐδεόμην αὐτοῦ ἐφόδιά μοι δοῦναι, ὁ
12 δ' ἀγαπήσειν με ἔφασκεν, εἰ τὸ σῶμα σώσω. ἐξιοῦσι
δ' ἐμοὶ καὶ Πείσωνι ἐπιτυγχάνει Μηλόβιός τε καὶ Μνη-
σιθείδης ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου ἀπιόντες, καὶ καταλαμβά-
νουσι πρὸς αὐταῖς ταῖς θύραις, καὶ ἐρωτῶσιν ὅπη βαδί-
ζοιμεν· ὁ δ' ἔφασκεν εἰς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἐμοῦ, ἵνα
καὶ τὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ οἰκίᾳ σκέψηται. ἐκεῖνον μὲν οὖν ἐκέ-
λευον βαδίζειν, ἐμὲ δὲ μεθ' αὐτῶν ἀκολουθεῖν εἰς Δα-
13 μνίππου. Πείσων δὲ προσελθὼν σιγᾶν μοι παρεκελεύετο
καὶ θαρρεῖν, ὡς ἥξων ἐκεῖσε. καταλαμβάνομεν δὲ αὐ-
τόθι Θέογνιν ἑτέρους φυλάττοντα· ᾧ παραδόντες ἐμὲ
πάλιν ᾤχοντο. ἐν τοιούτῳ δ' ὄντι μοι κινδυνεύειν ἐδό-
14 κει, ὡς τοῦ γε ἀποθανεῖν ὑπάρχοντος ἤδη. καλέσας δὲ
Δάμνιππον λέγω πρὸς αὐτὸν τάδε, „ἐπιτήδειος μέν μοι
τυγχάνεις ὤν, ἥκω δ' εἰς τὴν σὴν οἰκίαν, ἀδικῶ δ' οὐδέν,
χρημάτων δ' ἕνεκα ἀπόλλυμαι. σὺ οὖν ταῦτα πάσχοντί
μοι πρόθυμον παράσχου τὴν σεαυτοῦ δύναμιν εἰς τὴν
ἐμὴν σωτηρίαν.“ ὁ δ' ὑπέσχετο ταῦτα ποιήσειν. ἐδόκει
δ' αὐτῷ βέλτιον εἶναι πρὸς Θέογνιν μνησθῆναι· ἡγεῖτο
15 γὰρ ἅπαν ποιήσειν αὐτόν, εἴ τις ἀργύριον διδοίη. ἐκεί-
νου δὲ διαλεγομένου Θεόγνιδι (ἔμπειρος γὰρ ὢν ἐτύγχα-
νον τῆς οἰκίας, καὶ ᾔδειν ὅτι ἀμφίθυρος εἴη) ἐδόκει μοι
ταύτῃ πειρᾶσθαι σωθῆναι, ἐνθυμουμένῳ ὅτι, ἐὰν μὲν
λάθω, σωθήσομαι, ἐὰν δὲ ληφθῶ, ἡγούμην μέν, εἰ
Θέογνις εἴη πεπεισμένος ὑπὸ τοῦ Δαμνίππου χρήματα

Reisk

λαβεῖν, οὐδὲν ἧττον ἀφεθήσεσθαι, εἰ δὲ μή, ὁμοίως
ἀποθανεῖσθαι. ταῦτα διανοηθεὶς ἔφευγον, ἐκείνων ἐπὶ 16
τῇ αὐλείῳ θύρᾳ τὴν φυλακὴν ποιουμένων· τριῶν δὲ
θυρῶν οὐσῶν, ἃς ἔδει με διελθεῖν, ἅπασαι ἀνεῳγμέναι
ἔτυχον. ἀφικόμενος δὲ εἰς Ἀρχένεω τοῦ ναυκλήρου ἐκεῖ-
νον πέμπω εἰς ἄστυ, πευσόμενον περὶ τοῦ ἀδελφοῦ·
ἥκων δὲ ἔλεγεν ὅτι Ἐρατοσθένης αὐτὸν ἐν τῇ ὁδῷ λαβὼν
εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπαγάγοι. καὶ ἐγὼ τοιαῦτα πεπυσμέ- 17
νος τῆς ἐπιούσης νυκτὸς διέπλευσα Μέγαράδε. Πολε-
μάρχῳ δὲ παρήγγειλαν οἱ τριάκοντα τὸ ὑπ' ἐκείνων εἰθι-
σμένον παράγγελμα, πίνειν κώνειον, πρὶν τὴν αἰτίαν εἰ-
πεῖν δι' ἥντινα ἔμελλεν ἀποθανεῖσθαι· οὕτω πολλοῦ ἐδέ-
ησε κριθῆναι καὶ ἀπολογήσασθαι. καὶ ἐπειδὴ ἀπεφέρετο 18
ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου τεθνεώς, τριῶν ἡμῖν οἰκιῶν οὐσῶν
οὐδεμιᾶς εἴασαν ἐξενεχθῆναι, ἀλλὰ κλίσιον μισθωσάμενοι
προὔθεντο αὐτόν. καὶ πολλῶν ὄντων ἱματίων αἰτοῦσιν
οὐδὲν ἔδοσαν εἰς τὴν ταφήν, ἀλλὰ τῶν φίλων ὁ μὲν ἱμά-
τιον ὁ δὲ προσκεφάλαιον ὁ δὲ ὅ τι ἕκαστος ἔτυχεν ἔδωκεν
εἰς τὴν ἐκείνου ταφήν. καὶ ἔχοντες μὲν ἑπτακοσίας ἀσπί- 19
δας τῶν ἡμετέρων, ἔχοντες δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον το-
σοῦτον, χαλκὸν δὲ καὶ κόσμον καὶ ἔπιπλα καὶ ἱμάτια γυ-
ναικεῖα ὅσα οὐδεπώποτε ᾤοντο κτήσασθαι, καὶ ἀνδρά-
ποδα εἴκοσι καὶ ἑκατόν, ὧν τὰ μὲν βέλτιστα ἔλαβον, τα
δὲ λοιπὰ εἰς τὸ δημόσιον ἀπέδοσαν, εἰς τοσαύτην ἀπλη-
στίαν καὶ αἰσχροκέρδειαν ἀφίκοντο καὶ τοῦ τρόπου τοῦ
αὑτῶν ἀπόδειξιν ἐποιήσαντο· τῆς γὰρ Πολεμάρχου γυ-
ναικὸς χρυσοῦς ἑλικτῆρας, οὓς ἔχουσα ἐτύγχανεν, ὅτε τὸ
πρῶτον ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Μηλόβιος, ἐκ τῶν ὤτων
ἐξείλετο. καὶ οὐδὲ κατὰ | τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς οὐσίας 20
ἐλέου παρ' αὐτῶν ἐτυγχάνομεν. ἀλλ' οὕτως εἰς ἡμᾶς διὰ
τὰ χρήματα ἐξημάρτανον, ὥσπερ οὐκ ἂν ἕτεροι μεγάλων
ἀδικημάτων ὀργὴν ἔχοντες, οὐ τούτων ἀξίους γε ὄντας τῇ

πόλει, ἀλλα πάσας τὰς χορηγίας χορηγήσαντας, πολλὰς
δ' εἰσφορὰς εἰσενεγκόντας, κοσμίους δ' ἡμᾶς αὐτοὺς παρ-
έχοντας καὶ πᾶν τὸ προσταττόμενον ποιοῦντας, ἐχθρὸν
δ' οὐδένα κεκτημένους, πολλοὺς δ' Ἀθηναίων ἐκ τῶν
πολεμίων λυσαμένους· τοιούτων ἠξίωσαν οὐχ ὁμοίως
21 μετοικοῦντας ὥσπερ αὐτοὶ ἐπολιτεύοντο. οὗτοι γὰρ πολ-
λοὺς μὲν τῶν πολιτῶν εἰς τοὺς πολεμίους ἐξήλασαν, πολ
λοὺς δ' ἀδίκως ἀποκτείναντες ἀτάφους ἐποίησαν, πολ-
λοὺς δ' ἐπιτίμους ὄντας ἀτίμους τῆς πόλεως κατέστησαν,
πολλῶν δὲ θυγατέρας μελλούσας ἐκδίδοσθαι ἐκώλυσαν.
22 Καὶ εἰς τοσοῦτόν εἰσι τόλμης ἀφιγμένοι ὥσθ' ἥκουσιν
ἀπολογησόμενοι, καὶ λέγουσιν ὡς οὐδὲν κακὸν οὐδ' αἰ-
σχρὸν εἰργασμένοι εἰσίν. ἐγὼ δ' ἐβουλόμην ἂν αὐτοὺς
ἀληθῆ λέγειν· μετῆν γὰρ ἂν καὶ ἐμοὶ τούτου τἀγαθοῦ οὐκ
23 ἐλάχιστον μέρος. νῦν δὲ οὔτε πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῖς τοι-
αῦτα ὑπάρχει οὔτε πρὸς ἐμέ· τὸν ἀδελφὸν γάρ μου,
ὥσπερ καὶ πρότερον εἶπον, Ἐρατοσθένης ἀπέκτεινεν,
οὔτε αὐτὸς ἰδίᾳ ἀδικούμενος οὔτε εἰς τὴν πόλιν ὁρῶν
ἐξαμαρτάνοντα, ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ παρανομίᾳ προθύμως
24 ἐξυπηρετῶν. ἀναβιβασάμενος δ' αὐτὸν βούλομαι ἐρέ-
σθαι, ὦ ἄνδρες δικασταί. τοιαύτην γὰρ γνώμην ἔχω·
ἐπὶ μὲν τῇ τούτου ὠφελείᾳ καὶ πρὸς ἕτερον περὶ τούτου
διαλέγεσθαι ἀσεβὲς εἶναι νομίζω, ἐπὶ δὲ τῇ τούτου βλάβῃ
καὶ πρὸς αὐτὸν τοῦτον ὅσιον καὶ εὐσεβές. ἀνάβηθι οὖν
μοι καὶ ἀπόκριναι, ὅ τι ἄν σε ἐρωτῶ.
25 Ἀπήγαγες Πολέμαρχον ἢ οὔ; Τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων
προσταχθέντα δεδιὼς ἐποίουν. Ἦσθα δ' ἐν τῷ βουλευ-
τηρίῳ, ὅτε οἱ λόγοι ἐγίνοντο περὶ ἡμῶν; Ἦν. Πότερον
συνηγόρευες τοῖς κελεύουσιν ἀποκτεῖναι ἢ ἀντέλεγες;
Ἀντέλεγον. Ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν; Ἵνα μὴ ἀποθάνητε.
Ἡγούμενος ἡμᾶς ἄδικα πάσχειν ἢ δίκαια; Ἄδικα.
26 Εἶτ', ὦ σχετλιώτατε πάντων, ἀντέλεγες μὲν ἵνα

σώσειας, συνελάμβανες δὲ ἵνα ἀποκτείναις; καὶ ὅτε μὲν
τὸ πλῆθος ἦν ὑμῶν κύριον τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας,
ἀντιλέγειν φῂς τοῖς βουλομένοις ἡμᾶς ἀπολέσαι, ἐπειδὴ
δὲ ἐπὶ σοὶ μόνῳ ἐγένετο καὶ σῶσαι Πολέμαρχον καὶ μή,
εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπήγαγες; εἶθ᾽ ὅτι μέν, ὡς φῄς, ἀντ-
ειπὼν οὐδὲν ὠφέλησας, ἀξιοῖς χρηστὸς νομίζεσθαι, ὅτι
δὲ συλλαβὼν ἀπέκτεινας, οὐκ οἴει ἐμοὶ καὶ τουτοισὶ δοῦ-
ναι δίκην;

Καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτο εἰκὸς αὐτῷ πιστεύειν, εἴπερ 27
ἀληθῆ λέγει φάσκων ἀντειπεῖν, ὡς αὐτῷ προσετάχθη.
οὐ γὰρ δή που ἐν τοῖς μετοίκοις πίστιν παρ᾽ αὐτοῦ ἐλάμ-
βανον. ἐπεί τοι τῷ ἧττον εἰκὸς ἦν προσταχθῆναι ἢ ὅστις
ἀντειπών γε ἐτύγχανε καὶ [ἐναντίαν] γνώμην ἀποδεδειγ-
μένος; τίνα γὰρ εἰκὸς ἦν ἧττον ταῦτα ὑπηρετῆσαι ἢ τὸν
ἀντειπόντα οἷς ἐκεῖνοι ἐβούλοντο πραχθῆναι; Ἔτι δὲ τοῖς 28
μὲν ἄλλοις Ἀθηναίοις ἱκανή μοι δοκεῖ πρόφασις εἶναι τῶν
γεγενημένων εἰς τοὺς τριάκοντα ἀναφέρειν τὴν αἰτίαν·
αὐτοὺς δὲ τοὺς τριάκοντα, ἂν εἰς σφᾶς αὐτοὺς ἀναφέ-
ρωσι, πῶς ὑμᾶς εἰκὸς ἀποδέχεσθαι; εἰ μὲν γάρ τις ἦν ἐν 29
τῇ πόλει ἀρχὴ ἰσχυροτέρα αὐτῆς, ὑφ᾽ ἧς αὐτῷ προσετάτ-
τετο παρὰ τὸ δίκαιον ἀνθρώπους ἀπολλύναι, ἴσως ἂν
εἰκότως αὐτῷ συγγνώμην εἴχετε· νῦν δὲ παρὰ τοῦ ποτε
καὶ λήψεσθε δίκην, εἴπερ ἐξέσται τοῖς τριάκοντα λέγειν
ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν τριάκοντα προσταχθέντα ἐποίουν; Καὶ 30
μὲν δὴ οὐκ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀλλ᾽ ἐν τῇ ὁδῷ σῴζειν τε αὐτὸν καὶ
τὰ τούτοις ἐψηφισμένα παρόν, συλλαβὼν ἀπήγαγεν. ὑμεῖς
δὲ πάντες ὀργίζεσθε, ὅσοι εἰς τὰς οἰκίας ἦλθον τὰς ὑμε-
τέρας ζήτησιν ποιούμενοι ἢ ὑμῶν ἢ τῶν ὑμετέρων τινός.
καίτοι εἰ χρὴ τοῖς διὰ τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν ἑτέρους | 31
ἀπολέσασι συγγνώμην ἔχειν, ἐκείνοις ἂν δικαιότερον
ἔχοιτε· κίνδυνος γὰρ ἦν πεμφθεῖσι μὴ ἐλθεῖν καὶ κατα-
λαβοῦσιν ἐξάρνοις γενέσθαι. τῷ δὲ Ἐρατοσθένει ἐξῆν

εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἀπήντησεν, ἔπειτα ὅτι οὐκ εἶδεν· ταῦτα
γὰρ οὔτ᾽ ἔλεγχον οὔτε βάσανον εἶχεν, ὥστε μηδ᾽ ὑπὸ
τῶν ἐχθρῶν βουλομένων οἷόν τ᾽ εἶναι ἐξελεγχθῆναι.
32 χρῆν δέ σε, ὦ Ἐρατόσθενες, εἴπερ ἦσθα χρηστός, πολὺ
μᾶλλον τοῖς μέλλουσιν ἀδίκως ἀποθανεῖσθαι μηνυτὴν
γενέσθαι ἢ τοὺς ἀδίκως ἀπολουμένους συλλαμβάνειν.
νῦν δέ σου τὰ ἔργα φανερὰ γεγένηται οὐχ ὡς ἀνιωμένου
33 ἀλλ᾽ ὡς ἡδομένου τοῖς γιγνομένοις, ὥστε τούσδε ἐκ τῶν
ἔργων χρὴ μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν λόγων τὴν ψῆφον φέρειν, ἃ
ἴσασι γεγενημένα τῶν τότε λεγομένων τεκμήρια λαμβά-
νοντας, ἐπειδὴ μάρτυρας περὶ αὐτῶν οὐχ οἷόν τε παρα-
σχέσθαι. οὐ γὰρ μόνον ἡμῖν παρεῖναι οὐκ ἐξῆν, ἀλλ᾽
οὐδὲ παρ᾽ αὑτοῖς εἶναι, ὥστ᾽ ἐπὶ τούτοις ἐστὶ πάντα τὰ
κακὰ εἰργασμένοις τὴν πόλιν πάντα τἀγαθὰ περὶ αὑτῶν
34 λέγειν. τοῦτο μέντοι οὐ φεύγω, ἀλλ᾽ ὁμολογῶ σοι, εἰ
βούλει, ἀντειπεῖν. θαυμάζω δὲ τί ἄν ποτε ἐποίησας
συνειπών, ὁπότε ἀντειπεῖν φάσκων ἀπέκτεινας Πολέ-
μαρχον. φέρε δή, τί ἂν εἰ καὶ ἀδελφοὶ ὄντες ἐτύχετε
αὐτοῦ ἢ καὶ υἱεῖς; ἀπεψηφίσασθε; δεῖ γάρ, ὦ ἄνδρες
δικασταί, Ἐρατοσθένην δυοῖν θάτερον ἀποδεῖξαι, ἢ ὡς
οὐκ ἀπήγαγεν αὐτόν, ἢ ὡς δικαίως τοῦτ᾽ ἔπραξεν. οὗτος
δὲ ὡμολόγηκεν ἀδίκως συλλαβεῖν, ὥστε ῥᾳδίαν ὑμῖν τὴν
35 διαψήφισιν περὶ αὑτοῦ πεποίηκε. Καὶ μὲν δὴ πολλοὶ καὶ
τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἥκουσιν εἰσόμενοι τίνα γνώμην
περὶ τούτων ἕξετε. ὧν οἱ μὲν ὑμέτεροι ὄντες πολῖται μα-
θόντες ἀπίασιν ὅτι ἢ δίκην δώσουσιν ὧν ἂν ἐξαμάρτωσιν,
ἢ πράξαντες μὲν ὧν ἐφίενται τύραννοι τῆς πόλεως ἔσον-
ται, δυστυχήσαντες δὲ τὸ ἴσον ὑμῖν ἕξουσιν· ὅσοι δὲ ξένοι
ἐπιδημοῦσιν, εἴσονται πότερον ἀδίκως τοὺς τριάκοντα
ἐκκηρύττουσιν ἐκ τῶν πόλεων ἢ δικαίως. εἰ γὰρ δὴ αὐτοὶ
οἱ κακῶς πεπονθότες λαβόντες ἀφήσουσιν, ἦ που σφᾶς
αὐτοὺς ἡγήσονται περιέργους ὑπὲρ ὑμῶν τιμωρουμέ-

Reisk.

νους. οὐκ οὖν δεινὸν εἰ τοὺς μὲν στρατηγούς, οἳ ἐνίκων 36
ναυμαχοῦντες, ὅτε διὰ χειμῶνα οὐχ οἷοί τ' ἔφασαν εἶναι
τοὺς ἐκ τῆς θαλάττης ἀνελέσθαι, θανάτῳ ἐζημιώσατε,
ἡγούμενοι χρῆναι τῇ τῶν τεθνεώτων ἀρετῇ παρ' ἐκείνων
δίκην λαβεῖν, τούτους δέ, οἳ ἰδιῶται μὲν ὄντες καθ'
ὅσον ἐδύναντο ἐποίησαν ἡττηθῆναι ναυμαχοῦντας, ἐπει-
δὴ δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, ὁμολογοῦσιν ἑκόντες
πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀκρίτους ἀποκτιννύναι, οὐκ ἄρα
χρὴ αὐτοὺς καὶ τοὺς παῖδας ὑφ' ὑμῶν ταῖς ἐσχάταις
ζημίαις κολάζεσθαι;

Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἠξίουν ἱκανὰ εἶναι 37
τὰ κατηγορημένα· μέχρι γὰρ τούτου νομίζω χρῆναι κατ-
ηγορεῖν ἕως ἂν θανάτου δόξῃ τῷ φεύγοντι ἄξια εἰργά-
σθαι· ταύτην γὰρ ἐσχάτην δίκην δυνάμεθα παρ' αὐτῶν
λαβεῖν. ὥστ' οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πολλὰ κατηγορεῖν τοιού-
των ἀνδρῶν, οἳ οὐδ' ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου τῶν πεπραγμέ-
νων δὶς ἀποθανόντες δίκην δοῦναι δύναιντ' ἄν. οὐ γὰρ 38
δὴ οὐδὲ τοῦτο αὐτῷ προσήκει ποιῆσαι, ὅπερ ἐν τῇδε τῇ
πόλει εἰθισμένον ἐστί, πρὸς μὲν τὰ κατηγορημένα
μηδὲν ἀπολογεῖσθαι, περὶ δὲ σφῶν αὐτῶν ἕτερα λέ-
γοντες ἐνίοτε ἐξαπατῶσιν, ὑμῖν ἀποδεικνύντες ὡς στρα-
τιῶται ἀγαθοί εἰσιν, ἢ ὡς πολλὰς τῶν πολεμίων ναῦς
ἔλαβον τριηραρχήσαντες, ἢ πόλεις πολεμίας οὔσας φίλας
ἐποίησαν· ἐπεὶ κελεύετε αὐτὸν ἀποδεῖξαι ὅπου τοσού- 39
τους τῶν πολεμίων ἀπέκτειναν ὅσους τῶν πολιτῶν, ἢ
ναῦς ὅπου τοσαύτας ἔλαβον ὅσας αὐτοὶ παρέδοσαν, ἢ
πόλιν ἥν τινα τοιαύτην προσεκτήσαντο οἵαν τὴν ὑμε-
τέραν κατεδουλώσαντο. ἀλλὰ γὰρ ὅπλα τῶν πολεμίων 40
ἐσκύλευσαν τοσαῦτα ὅσα περ ὑμῶν ἀφείλοντο; ἀλλὰ τείχη
τοιαῦτα εἷλον οἷα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος κατέσκαψαν; |
οἵτινες καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀττικὴν φρούρια καθεῖλον, καὶ
ὑμῖν ἐδήλωσαν ὅτι οὐδὲ τὸν Πειραιᾶ Λακεδαιμονίων

προσταττόντων περιεῖλον, ἀλλ' ὅτι ἑαυτοῖς τὴν ἀρχὴν
οὕτω βεβαιοτέραν ἐνόμιζον εἶναι.
41 Πολλάκις οὖν ἐθαύμασα τῆς τόλμης τῶν λεγόντων
ὑπὲρ αὐτῶν, πλὴν ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅτι τῶν αὐτῶν ἐστιν
αὐτούς τε πάντα τὰ κακὰ ἐργάζεσθαι καὶ τοὺς τοιούτους
42 ἐπαινεῖν. οὐ γὰρ νῦν πρῶτον τῷ ὑμετέρῳ πλήθει τὰ
ἐναντία ἔπραξεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν τετρακοσίων ἐν τῷ
στρατοπέδῳ ὀλιγαρχίαν καθιστὰς ἔφευγεν ἐξ Ἑλλησπόν-
του τριήραρχος καταλιπὼν τὴν ναῦν, μετὰ Ἰατροκλέους
καὶ ἑτέρων, ὧν τὰ ὀνόματα οὐδὲν δέομαι λέγειν. ἀφικό-
μενος δὲ δεῦρο τἀναντία τοῖς βουλομένοις δημοκρατίαν
εἶναι ἔπραττε. καὶ τούτων μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Τὸν μὲν τοίνυν μεταξὺ βίον αὐτοῦ παρήσω· ἐπειδὴ
δὲ ἡ ναυμαχία καὶ ἡ συμφορὰ τῇ πόλει ἐγένετο, δημο-
κρατίας ἔτι οὔσης, ὅθεν τῆς στάσεως ἦρξαν, πέντε ἄν-
δρες ἔφοροι κατέστησαν ὑπὸ τῶν καλουμένων ἑταίρων,
συναγωγεῖς μὲν τῶν πολιτῶν, ἄρχοντες δὲ τῶν συνω-
μοτῶν, ἐναντία δὲ τῷ ὑμετέρῳ πλήθει πράττοντες· ὧν
44 Ἐρατοσθένης καὶ Κριτίας ἦσαν. οὗτοι δὲ φυλάρχους τε
ἐπὶ τὰς φυλακὰς κατέστησαν, καὶ ὅ τι δέοι χειροτονεῖ-
σθαι καὶ οὕστινας χρείη ἄρχειν παρήγγελλον, καὶ εἴ τι
ἄλλο πράττειν βούλοιντο, κύριοι ἦσαν· οὕτως οὐχ ὑπὸ
τῶν πολεμίων μόνον ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τούτων πολιτῶν ὄν-
των ἐπεβουλεύεσθε ὅπως μήτ' ἀγαθὸν μηδὲν ψηφίσαισθε
45 πολλῶν τε ἐνδεεῖς ἔσεσθε. τοῦτο γὰρ καὶ ἠπίσταντο, ὅτι
ἄλλως μὲν οὐχ οἷοί τε ἔσονται περιγενέσθαι, κακῶς δὲ
πραττόντων δυνήσονται· καὶ ὑμᾶς ἡγοῦντο τῶν παρόν-
των κακῶν ἐπιθυμοῦντας ἀπαλλαγῆναι περὶ τῶν μελ-
46 λόντων οὐκ ἐνθυμήσεσθαι. ὡς τοίνυν τῶν ἐφόρων ἐγέ-
νετο, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι, οὐ τοὺς τότε συμπράτ-
Reisk.

τοντας (οὐ γὰρ ἂν δυναίμην), ἀλλὰ τοὺς αὐτοῦ Ἐρατο-
σθένους ἀκούσαντας. καίτοι εἰ ἐσωφρόνουν κατεμαρτύ- 47
ρουν ἂν αὐτῶν, καὶ τοὺς διδασκάλους τῶν σφετέρων
ἁμαρτημάτων σφόδρ' ἂν ἐκόλαζον, καὶ τοὺς ὅρκους, εἰ
ἐσωφρόνουν, οὐκ ἂν ἐπὶ μὲν τοῖς τῶν πολιτῶν κακοῖς
πιστοὺς ἐνόμιζον, ἐπὶ δὲ τοῖς τῆς πόλεως ἀγαθοῖς ῥᾳδίως
παρέβαινον. πρὸς μὲν οὖν τούτους τοσαῦτα λέγω, τοὺς
δὲ μάρτυράς μοι κάλει. Καὶ ὑμεῖς ἀνάβητε.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε. τὸ δὲ τελευταῖον εἰς 48
τὴν ἀρχὴν καταστὰς ἀγαθοῦ μὲν οὐδενὸς μετέσχεν, ἄλ-
λων δὲ πολλῶν. καίτοι εἴπερ ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, ἐχρῆν
ἂν πρῶτον μὲν μὴ παρανόμως ἄρχειν, ἔπειτα τῇ βουλῇ
μηνυτὴν γίνεσθαι περὶ τῶν εἰσαγγελιῶν ἁπασῶν, ὅτι
ψευδεῖς εἶεν, καὶ Βάτραχος καὶ Αἰσχυλίδης οὐ τἀληθῆ
μηνύουσιν, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ τῶν τριάκοντα πλασθέντα εἰσ-
αγγέλλουσι, συγκείμενα ἐπὶ τῇ τῶν πολιτῶν βλάβῃ. καὶ 49
μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσοι κακόνοι ἦσαν τῷ ὑμε-
τέρῳ πλήθει, οὐδὲν ἔλαττον εἶχον σιωπῶντες· ἕτεροι
γὰρ ἦσαν οἱ λέγοντες καὶ πράττοντες ὧν οὐχ οἷόν τ' ἦν
μείζω κακὰ γενέσθαι τῇ πόλει. ὁπόσοι δ' εὖνοί φασιν
εἶναι, πῶς οὐκ ἐνταῦθα ἔδειξαν, αὐτοί τε τὰ βέλτιστα
λέγοντες καὶ τοὺς ἐξαμαρτάνοντας ἀποτρέποντες;

Ἴσως δ' ἂν ἔχοι εἰπεῖν ὅτι ἐδεδοίκει, καὶ ὑμῶν τοῦτο 50
ἐνίοις ἱκανὸν ἔσται. ὅπως τοίνυν μὴ φανήσεται ἐν τῷ
λόγῳ τοῖς τριάκοντα ἐναντιούμενος· εἰ δὲ μή, ἐνταυθοῖ
δῆλος ἔσται ὅτι ἐκεῖνά τε αὐτῷ ἤρεσκε, καὶ τοσοῦτον
ἐδύνατο ὥστε ἐναντιούμενος μηδὲν κακὸν παθεῖν ὑπ'
αὐτῶν. χρῆν δ' αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ταύ-
την τὴν προθυμίαν ἔχειν, ἀλλὰ μὴ ὑπὲρ Θηραμένους,
ὃς εἰς ὑμᾶς πολλὰ ἐξήμαρτεν. ἀλλ' οὗτος τὴν μὲν πόλιν 51

ἐχθρὰν ἐνόμιζεν εἶναι, τοὺς δ᾽ ὑμετέρους ἐχθροὺς φί-
λους, ὡς ἀμφότερα ταῦτα ἐγὼ πολλοῖς τεκμηρίοις παρα-
στήσω, | καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν
ἀλλ᾽ ὑπὲρ ἑαυτῶν γιγνομένας, ὁπότεροι ταῦτα πράξουσι
52 καὶ τῆς πόλεως ἄρξουσι. εἰ γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀδικουμέ-
νων ἐστασίαζον, ποῦ κάλλιον ἂν ἦν ἀνδρὶ ἄρχοντι, ἢ
Θρασυβούλου Φυλὴν κατειληφότος, τότ᾽ ἐπιδείξασθαι
τὴν αὑτοῦ εὔνοιαν; ὁ δ᾽ ἀντὶ τοῦ ἐπαγγείλασθαί τι ἢ
πρᾶξαι ἀγαθὸν πρὸς τοὺς ἐπὶ Φυλῇ, ἐλθὼν μετὰ τῶν
συναρχόντων εἰς Σαλαμῖνα καὶ Ἐλευσῖνάδε τριακοσίους
τῶν πολιτῶν ἀπήγαγεν εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ μιᾷ ψή-
53 φῳ αὐτῶν ἁπάντων θάνατον κατεψηφίσατο. ἐπειδὴ δὲ εἰς
τὸν Πειραιᾶ ἤλθομεν καὶ αἱ ταραχαὶ γεγενημέναι ἦσαν
καὶ περὶ τῶν διαλλαγῶν οἱ λόγοι ἐγίνοντο, πολλὰς ἑκά-
τεροι ἐλπίδας εἴχομεν πρὸς ἀλλήλους ἔσεσθαι ὡς ἀμφό-
τεροι ἐδείξαμεν. οἱ μὲν γὰρ ἐκ Πειραιῶς κρείττους ὄντες
54 εἴασαν αὐτοὺς ἀπελθεῖν· οἱ δὲ εἰς τὸ ἄστυ ἐλθόντες τοὺς
μὲν τριάκοντα ἐξέβαλον πλὴν Φείδωνος καὶ Ἐρατοσθέ-
νους, ἄρχοντας δὲ τοὺς ἐκείνοις ἐχθίστους εἵλοντο,
ἡγούμενοι δικαίως ἂν ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούς τε τριάκοντα
55 μισεῖσθαι καὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ φιλεῖσθαι. τούτων τοί-
νυν Φείδων ὁ τῶν τριάκοντα γενόμενος καὶ Ἱπποκλῆς
καὶ Ἐπιχάρης ὁ Λαμπτρεὺς καὶ ἕτεροι οἱ δοκοῦντες εἶναι
ἐναντιώτατοι Χαρικλεῖ καὶ Κριτίᾳ καὶ τῇ ἐκείνων ἑται
ρείᾳ ἐπειδὴ αὐτοὶ εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, πολὺ μείζω
στάσιν καὶ πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ τοῖς ἐξ ἄστεος
56 ἐποίησαν· οἷς καὶ φανερῶς ἐπεδείξαντο ὅτι οὐχ ὑπὲρ τῶν
ἐν Πειραιεῖ οὐδ᾽ ὑπὲρ τῶν ἀδίκως ἀπολλυμένων ἐστα-
σίαζον, οὐδ᾽ οἱ τεθνεῶτες αὐτοὺς ἐλύπουν, οὐδ᾽ οἱ μέλ-
λοντες ἀποθανεῖσθαι, ἀλλ᾽ οἱ μεῖζον δυνάμενοι καὶ θᾶσ-
57 σον πλουτοῦντες. λαβόντες γὰρ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν πόλιν
αμφοτέροις ἐπολέμουν, τοῖς τε τριάκοντα πάντα κακὰ

Reisk.

εἰργασμένοις καὶ ὑμῖν πάντα κακὰ πεπονθόσι. καίτοι τοῦτο πᾶσι δῆλον ἦν, ὅτι εἰ μὲν ἐκεῖνοι ἀδίκως ἔφευγον, ὑμεῖς δικαίως, εἰ δ' ὑμεῖς ἀδίκως, οἱ τριάκοντα δικαίως· οὐ γὰρ δὴ ἑτέρων ἔργων αἰτίαν λαβόντες ἐκ τῆς πόλεως ἐξέπεσον, ἀλλὰ τούτων. ὥστε σφόδρα χρὴ ὀργίζεσθαι, 58
ὅτι Φείδων αἱρεθεὶς ὑμᾶς διαλλάξαι καὶ καταγαγεῖν τῶν αὐτῶν ἔργων Ἐρατοσθένει μετεῖχε καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ τοὺς μὲν κρείττους αὐτῶν δι' ὑμᾶς κακῶς ποιεῖν ἕτοιμος ἦν, ὑμῖν δὲ ἀδίκως φεύγουσιν οὐκ ἠθέλησεν ἀποδοῦναι τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐλθὼν εἰς Λακεδαίμονα ἔπειθεν αὐτοὺς στρατεύεσθαι, διαβάλλων ὅτι Βοιωτῶν ἡ πόλις ἔσται, καὶ ἄλλα λέγων οἷς ᾤετο πείσειν μάλιστα. οὐ δυνάμενος 59
δὲ τούτων τυχεῖν, εἴτε καὶ τῶν ἱερῶν ἐμποδὼν ὄντων εἴτε καὶ αὐτῶν οὐ βουλομένων, ἑκατὸν τάλαντα ἐδανείσατο, ἵνα ἔχοι ἐπικούρους μισθοῦσθαι. καὶ Λύσανδρον ἄρχοντα ᾐτήσατο, εὐνούστατον μὲν ὄντα τῇ ὀλιγαρχίᾳ, κακονούστατον δὲ τῇ πόλει, μισοῦντα δὲ μάλιστα τοὺς ἐν Πειραιεῖ. μισθωσάμενοι δὲ πάντας ἀνθρώπους ἐπ' 60
ὀλέθρῳ τῆς πόλεως, καὶ πόλεις ἐπάγοντες, καὶ τελευτῶντες Λακεδαιμονίους καὶ τῶν συμμάχων ὁπόσους ἐδύναντο πεῖσαι, οὐ διαλλάξαι ἀλλ' ἀπολέσαι παρεσκευάζοντο τὴν πόλιν εἰ μὴ δι' ἄνδρας ἀγαθούς, οἷς ὑμεῖς δηλώσατε παρὰ τῶν ἐχθρῶν δίκην λαβόντες, ὅτι καὶ ἐκείνοις χάριν ἀποδώσετε. ταῦτα δὲ ἐπίστασθε μὲν καὶ 61
αὐτοί, καὶ οἶδ' ὅτι οὐ δεῖ μάρτυρας παρασχέσθαι· ὅμως δέ· ἐγώ τε γὰρ δέομαι ἀναπαύσασθαι, ὑμῶν τ' ἐνίοις ἥδιον ὡς πλείστων τοὺς αὐτοὺς λόγους ἀκούειν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Φέρε δὴ καὶ περὶ Θηραμένους ὡς ἂν δύνωμαι 62
δια βραχυτάτων διδάξω. δέομαι δ' ὑμῶν ἀκοῦσαι ὑπέρ τ' ἐμαυτοῦ καὶ τῆς πόλεως. καὶ μηδενὶ τοῦτο παραστῇ,

ὡς Ἐρατοσθένους κινδυνεύοντος Θηραμένους κατηγο-
ρῶ· πυνθάνομαι γὰρ ταῦτα ἀπολογήσεσθαι αὐτόν, ὅτι
63 ἐκείνῳ φίλος ἦν καὶ τῶν αὐτῶν ἔργων μετεῖχε. καίτοι
σφόδρ' ἂν αὐτὸν οἶμαι | μετὰ Θεμιστοκλέους πολιτευό-
μενον προσποιεῖσθαι πράττειν ὅπως οἰκοδομηθήσεται
τὰ τείχη, ὁπότε καὶ μετὰ Θηραμένους ὅπως καθαιρεθή-
σεται. οὐ γάρ μοι δοκοῦσιν ἴσου ἄξιοι γεγενῆσθαι· ὁ μὲν
γὰρ Λακεδαιμονίων ἀκόντων ᾠκοδόμησεν αὐτά, οὗτος
64 δὲ τοὺς πολίτας ἐξαπατήσας καθεῖλε. περιέστηκεν οὖν
τῇ πόλει τοὐναντίον ἢ ὡς εἰκὸς ἦν. ἄξιον μὲν γὰρ καὶ
τοὺς φίλους τοὺς Θηραμένους προσαπολωλέναι, πλὴν εἴ
τις ἐτύγχανεν ἐκείνῳ τἀναντία πράττων· νῦν δὲ ὁρῶ τάς
τε ἀπολογίας εἰς ἐκεῖνον ἀναφερομένας, τούς τ' ἐκείνῳ
συνόντας τιμᾶσθαι πειρωμένους, ὥσπερ πολλῶν ἀγα-
65 θῶν αἰτίου ἀλλ' οὐ μεγάλων κακῶν γεγενημένου. ὃς
πρῶτον μὲν τῆς προτέρας ὀλιγαρχίας αἰτιώτατος ἐγέ-
νετο, πείσας ὑμᾶς τὴν ἐπὶ τῶν τετρακοσίων πολιτείαν
ἑλέσθαι. καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ τῶν προβούλων ὢν
ταῦτ' ἔπραττεν, αὐτὸς δὲ δοκῶν εὐνούστατος εἶναι τοῖς
66 πράγμασι στρατηγὸς ὑπ' αὐτῶν ᾑρέθη. καὶ ἕως μὲν ἐτι-
μᾶτο, πιστὸν ἑαυτὸν παρεῖχεν· ἐπειδὴ δὲ Πείσανδρον
μὲν καὶ Κάλλαισχρον καὶ ἑτέρους ἑώρα προτέρους αὐτοῦ
γινομένους, τὸ δὲ ὑμέτερον πλῆθος οὐκέτι βουλόμενον
τούτων ἀκροᾶσθαι, τότ' ἤδη διά τε τὸν πρὸς ἐκείνους
φθόνον καὶ τὸ παρ' ὑμῶν δέος μετέσχε τῶν Ἀριστοκρά-
67 τους ἔργων. βουλόμενος δὲ τῷ ὑμετέρῳ πλήθει δοκεῖν
πιστὸς εἶναι Ἀντιφῶντα καὶ Ἀρχεπτόλεμον φιλτάτους
ὄντας αὐτῷ κατηγορῶν ἀπέκτεινεν, εἰς τοσοῦτον δὲ κα-
κίας ἦλθεν, ὥστε ἅμα μὲν διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους πίστιν
ὑμᾶς κατεδουλώσατο, διὰ δὲ τὴν πρὸς ὑμᾶς τοὺς φίλους
68 ἀπώλεσε. τιμώμενος δὲ καὶ τῶν μεγίστων ἀξιούμενος,
αὐτὸς ἐπαγγειλάμενος σώσειν τὴν πόλιν αὐτὸς ἀπώλεσε,

Reisk.

φάσκων πρᾶγμα εὑρηκέναι μέγα καὶ πολλοῦ ἄξιον. ὑπέσχετο δὲ εἰρήνην ποιήσειν μήτε ὅμηρα δοὺς μήτε τὰ τείχη καθελὼν μήτε τὰς ναῦς παραδούς· ταῦτα δὲ εἰπεῖν μὲν οὐδενὶ ἠθέλησεν, ἐκέλευσε δὲ αὑτῷ πιστεύειν. ὑμεῖς δέ, 69
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πραττούσης μὲν τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς σωτήρια, ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν Θηραμένει, εἰδότες δὲ ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι τῶν πολεμίων ἕνεκεν τἀπόρρητα ποιοῦνται, ἐκεῖνος δ' ἐν τοῖς αὑτοῦ πολίταις οὐκ ἠθέλησεν εἰπεῖν ταῦτα ἃ πρὸς τοὺς πολεμίους ἔμελλεν ἐρεῖν, ὅμως ἐπετρέψατε αὐτῷ πατρίδα καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ ὑμᾶς αὐτούς. ὁ δὲ ὧν μὲν ὑπέσχετο 70
οὐδὲν ἔπραξεν, οὕτως δὲ ἐνετεθύμητο ὡς χρὴ μικρὰν καὶ ἀσθενῆ γενέσθαι την πόλιν, ὥστε περὶ ὧν οὐδεὶς πώποτε οὔτε τῶν πολεμίων ἐμνήσθη οὔτε τῶν πολιτῶν ἤλπισε, ταῦθ' ὑμᾶς ἔπεισε πρᾶξαι, οὐχ ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἀναγκαζόμενος, ἀλλ' αὐτὸς ἐκείνοις ἐπαγγελλόμενος, τοῦ τε Πειραιῶς τὰ τείχη περιελεῖν καὶ τὴν ὑπάρχουσαν πολιτείαν καταλῦσαι, εὖ εἰδὼς ὅτι, εἰ μὴ πασῶν τῶν ἐλπίδων ἀποστερηθήσεσθε, ταχεῖαν παρ' αὐτοῦ τὴν τιμωρίαν κομιεῖσθε. καὶ τὸ τελευταῖον, ὦ ἄνδρες δικα- 71
σταί, οὐ πρότερον εἴασε τὴν ἐκκλησίαν γενέσθαι, ἕως ὁ λεγόμενος ὑπ' ἐκείνων καιρὸς ἐπιμελῶς ὑπ' αὐτοῦ ἐτηρήθη, καὶ μετεπέμψατο μὲν τὰς μετὰ Λυσάνδρου ναῦς ἐκ Σάμου, ἐπεδήμησε δὲ τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον. τότε δὲ τούτων ὑπαρχόντων, καὶ παρόντων Λυσάνδρου 72
καὶ Φιλοχάρους καὶ Μιλτιάδου, περὶ τῆς πολιτείας τὴν ἐκκλησίαν ἐποίουν, ἵνα μήτε ῥήτωρ αὐτοῖς μηδεὶς ἐναντιοῖτο μηδὲ ἀπειλοῖ, ὑμεῖς τε μὴ τὰ τῇ πόλει συμφέροντα ἕλοισθε, ἀλλὰ τἀκείνοις δοκοῦντα ψηφίσαισθε. ἀναστὰς 73
δὲ Θηραμένης ἐκέλευσεν ὑμᾶς τριάκοντα ἀνδράσιν ἐπιτρέψαι τὴν πόλιν, καὶ τῇ πολιτείᾳ χρῆσθαι ἣν Δρακοντίδης ἀπέφαινεν. ὑμεῖς δ' ὅμως καὶ οὕτω διακείμενοι

p. 424–430.

ἐθορυβεῖτε ὡς οὐ ποιήσοντες ταῦτα· ἐγιγνώσκετε γὰρ ὅτι
περὶ δουλείας καὶ ἐλευθερίας ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξεκλη-
74 σιάζετε. Θηραμένης δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, (καὶ τούτων
ὑμᾶς αὐτοὺς | μάρτυρας παρέξομαι) εἶπεν ὅτι οὐδὲν
αὐτῷ μέλοι τοῦ ὑμετέρου θορύβου, ἐπειδὴ πολλοὺς μὲν
Ἀθηναίων εἰδείη τοὺς τὰ ὅμοια πράττοντας αὐτῷ, δο-
κοῦντα δὲ Λυσάνδρῳ καὶ Λακεδαιμονίοις λέγοι. μετ᾽
ἐκεῖνον δὲ Λύσανδρος ἀναστὰς ἄλλα τε πολλὰ εἶπε καὶ
ὅτι παρασπόνδους ὑμᾶς ἔχοι, καὶ ὅτι οὐ περὶ πολιτείας
ὑμῖν ἔσται ἀλλὰ περὶ σωτηρίας, εἰ μὴ ποιήσεθ᾽ ἃ Θηρα-
75 μένης κελεύει. τῶν δ᾽ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅσοι ἄνδρες ἀγαθοὶ
ἦσαν, γνόντες τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν ἀνάγκην, οἱ μὲν
αὐτοῦ μένοντες ἡσυχίαν ἦγον, οἱ δὲ ᾤχοντο ἀπιόντες,
τοῦτο γοῦν σφίσιν αὐτοῖς συνειδότες, ὅτι οὐδὲν κακὸν
τῇ πόλει ἐψηφίσαντο· ὀλίγοι δέ τινες καὶ πονηροὶ καὶ
κακῶς βουλευόμενοι τὰ προσταχθέντα ἐχειροτόνησαν.
76 παρηγγέλλετο γὰρ αὐτοῖς δέκα μὲν οὓς Θηραμένης ἀπέ-
δειξε χειροτονῆσαι, δέκα δὲ οὓς οἱ καθεστηκότες ἔφοροι
κελεύοιεν, δέκα δ᾽ ἐκ τῶν παρόντων· οὕτω γὰρ τὴν
ὑμετέραν ἀσθένειαν ἑώρων καὶ τὴν αὑτῶν δύναμιν ἠπί-
σταντο, ὥστε πρότερον ᾔδεσαν τὰ μέλλοντα ἐν τῇ ἐκ-
77 κλησίᾳ πραχθήσεσθαι. ταῦτα δὲ οὐκ ἐμοὶ δεῖ πιστεῦσαι,
ἀλλὰ ἐκείνῳ· πάντα γὰρ τὰ ὑπ᾽ ἐμοῦ εἰρημένα ἐν τῇ
βουλῇ ἀπολογούμενος ἔλεγεν, ὀνειδίζων μὲν τοῖς φεύ-
γουσιν, ὅτι δι᾽ αὐτὸν κατέλθοιεν, οὐδὲν φροντιζόντων
Λακεδαιμονίων, ὀνειδίζων δὲ τοῖς τῆς πολιτείας μετέ-
χουσιν ὅτι πάντων τῶν πεπραγμένων τοῖς εἰρημένοις
τρόποις ὑπ᾽ ἐμοῦ αὐτὸς αἴτιος γεγενημένος τοιούτων
τυγχάνοι, πολλὰς πίστεις αὐτὸς ἔργῳ δεδωκὼς καὶ παρ᾽
78 ἐκείνων ὅρκους εἰληφώς. καὶ τοσούτων καὶ ἑτέρων κα-
κῶν καὶ αἰσχρῶν καὶ πάλαι καὶ νεωστὶ καὶ μικρῶν καὶ
μεγάλων αἰτίου γεγενημένου τολμήσουσιν αὑτοὺς φί-

Reisk.

λους ὄντας ἀποφαίνειν, οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ἀποθανόντος
Θηραμένους ἀλλ' ὑπὲρ τῆς αὑτοῦ πονηρίας, καὶ δικαίως
μὲν ἐν ὀλιγαρχίᾳ δίκην δόντος (ἤδη γὰρ αὐτὴν κατέ-
λυσε), δικαίως δ' ἂν ἐν δημοκρατίᾳ· δὶς γὰρ ὑμᾶς κατε-
δουλώσατο, τῶν μὲν παρόντων καταφρονῶν, τῶν δὲ
ἀπόντων ἐπιθυμῶν, καὶ τῷ καλλίστῳ ὀνόματι χρώμενος
δεινοτάτων ἔργων διδάσκαλος καταστάς.

Περὶ μὲν τοίνυν Θηραμένους ἱκανά μοί ἐστι τὰ 79
κατηγορημένα· ἥκει δ' ὑμῖν ἐκεῖνος ὁ καιρός, ἐν ᾧ δεῖ
συγγνώμην καὶ ἔλεον μὴ εἶναι ἐν ταῖς ὑμετέραις γνώ-
μαις, ἀλλὰ παρὰ Ἐρατοσθένους καὶ τῶν τουτουῒ συναρ-
χόντων δίκην λαβεῖν, μηδὲ μαχομένους [μὲν] κρείττους
εἶναι τῶν πολεμίων, ψηφιζομένους δὲ ἥττους τῶν ἐχ-
θρῶν. μηδ' ὧν φασι μέλλειν πράξειν πλείω χάριν αὐ- 80
τοῖς ἴστε, ἢ ὧν ἐποίησαν ὀργίζεσθε· μηδ' ἀποῦσι μὲν
τοῖς τριάκοντα ἐπιβουλεύετε, παρόντας δ' ἀφῆτε· μηδὲ
τῆς τύχης, ἣ τούτους παρέδωκε τῇ πόλει, κάκιον ὑμῖν
αὐτοῖς βοηθήσητε.

Κατηγόρηται δὴ Ἐρατοσθένους καὶ τῶν τούτου φί- 81
λων, οἷς τὰς ἀπολογίας ἀνοίσει καὶ μεθ' ὧν αὐτῷ ταῦτα
πέπρακται. ὁ μέντοι ἀγὼν οὐκ ἐξ ἴσου τῇ πόλει καὶ Ἐρα-
τοσθένει· οὗτος μὲν γὰρ κατήγορος καὶ δικαστὴς αὐτὸς
ἦν τῶν κρινομένων, ἡμεῖς δὲ νυνὶ εἰς κατηγορίαν καὶ
ἀπολογίαν καθέσταμεν. καὶ οὗτοι μὲν τοὺς οὐδὲν ἀδι- 82
κοῦντας ἀκρίτους ἀπέκτειναν, ὑμεῖς δὲ τοὺς ἀπολέσαν-
τας τὴν πόλιν κατὰ τὸν νόμον ἀξιοῦτε κρίνειν, παρ' ὧν
οὐδ' ἂν παρανόμως βουλόμενοι δίκην λαμβάνειν ἀξίαν
τῶν ἀδικημάτων ὧν τὴν πόλιν ἠδικήκασι λάβοιτε. τί
γὰρ ἂν παθόντες δίκην τὴν ἀξίαν εἴησαν τῶν ἔργων
δεδωκότες; πότερον εἰ αὐτοὺς ἀποκτείνοιτε καὶ τοὺς 83
παῖδας αὐτῶν, ἱκανὴν ἂν τοῦ φόνου δίκην λάβοιμεν,
ὧν οὗτοι πατέρας καὶ υἱεῖς καὶ ἀδελφοὺς ἀκρίτους ἀπέ-

κτειναν; ἀλλὰ γὰρ εἰ τὰ χρήματα τα φανερὰ δημεύσαιτε,
καλῶς ἂν ἔχοι ἢ τῇ πόλει, ἧς οὗτοι πολλὰ εἰλήφασιν, ἢ
84 *τοῖς ἰδιώταις, ὧν οἰκίας ἐξεπόρθησαν; ἐπειδὴ τοίνυν*
πάντα ποιοῦντες δίκην παρ' αὐτῶν οὐκ ἂν δύναισθε
λαβεῖν, πῶς οὐκ αἰσχρὸν ὑμῖν καὶ ἡντινοῦν ἀπολιπεῖν,
ἥντινά τις βούλοιτο παρὰ τούτων | λαμβάνειν; πᾶν δ'
ἄν μοι δοκεῖ τολμῆσαι, ὅστις νυνὶ οὐχ ἑτέρων ὄντων
τῶν δικαστῶν ἀλλ' αὐτῶν τῶν κακῶς πεπονθότων, ἥκει
ἀπολογησόμενος πρὸς αὐτοὺς τοὺς μάρτυρας τῆς τούτου
πονηρίας· τοσοῦτον ἢ ὑμων καταπεφρόνηκεν ἢ ἑτέ-
85 *ροις πεπίστευκεν. ὧν ἀμφοτέρων ἄξιον ἐπιμεληθῆναι,*
ἐνθυμουμένους ὅτι οὔτ' ἂν ἐκεῖνα ἐδύναντο ποιεῖν μὴ
ἑτέρων συμπραττόντων οὔτ' ἂν νῦν ἐπεχείρησαν ἐλθεῖν
μὴ ὑπὸ τῶν αὐτῶν οἰόμενοι σωθήσεσθαι, οἳ οὐ τούτοις
ἥκουσι βοηθήσοντες, ἀλλὰ ἡγούμενοι πολλὴν ἄδειαν
σφίσιν ἔσεσθαι τῶν [τε] πεπραγμένων καὶ τοῦ λοιποῦ
ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, εἰ τοὺς μεγίστων κακῶν αἰ-
τίους λαβόντες ἀφήσετε.

86 *Ἀλλὰ καὶ τῶν ξυνερούντων αὐτοῖς ἄξιον θαυμά-*
ζειν, πότερον ὡς καλοὶ κἀγαθοὶ αἰτήσονται, τὴν αὐτῶν
ἀρετὴν πλείονος ἀξίαν ἀποφαίνοντες τῆς τούτων πονη-
ρίας· ἐβουλόμην μέντ' ἂν αὐτοὺς οὕτω προθύμους εἶναι
σώζειν τὴν πόλιν, ὥσπερ οὗτοι ἀπολλύναι· ἢ ὡς δεινοὶ
λέγειν ἀπολογήσονται καὶ τὰ τούτων ἔργα πολλοῦ ἄξια
ἀποφανοῦσιν. ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν οὐδεὶς αὐτῶν οὐδὲ
τὰ δίκαια πώποτε ἐπεχείρησεν εἰπεῖν.

87 *Ἀλλὰ τοὺς μάρτυρας ἄξιον ἰδεῖν, οἳ τούτοις μαρ-*
τυροῦντες αὑτῶν κατηγοροῦσι, σφόδρα ἐπιλήσμονας
καὶ εὐήθεις νομίζοντες ὑμᾶς εἶναι, εἰ διὰ μὲν το ὑμέ-
τερον πλῆθος ἀδεῶς ἡγοῦνται τοὺς τριάκοντα σώσειν,
διὰ δὲ Ἐρατοσθένην καὶ τοὺς συνάρχοντας αὐτοῦ δεινὸν
88 *ἦν καὶ τῶν τεθνεώτων ἐπ' ἐκφορὰν ἐλθεῖν. καίτοι οὗτοι*

Reisk.

μὲν σωθέντες πάλιν ἂν δύναιντο τὴν πόλιν ἀπολέσαι·
ἐκεῖνοι δέ, οὓς οὗτοι ἀπώλεσαν, τελευτήσαντες τὸν βίον
πέρας ἔχουσι τῆς παρὰ τῶν ἐχθρῶν τιμωρίας. οὐκ οὖν
δεινὸν εἰ τῶν μὲν ἀδίκως τεθνεώτων οἱ φίλοι συναπώλ-
λυντο, αὐτοῖς δὲ τοῖς τὴν πόλιν ἀπολέσασιν δήπου ἐπ'
ἐκφορὰν πολλοὶ ἥξουσιν, ὁπότε βοηθεῖν τοσοῦτοι παρα-
σκευάζονται; καὶ μὲν δὴ πολλῷ ῥᾴδιον ἡγοῦμαι εἶναι ὑπὲρ 89
ὧν ὑμεῖς ἐπάσχετε ἀντειπεῖν, ἢ ὑπὲρ ὧν οὗτοι πεποιή-
κασιν ἀπολογήσασθαι. καίτοι λέγουσιν ὡς Ἐρατοσθένει
ἐλάχιστα τῶν τριάκοντα κακὰ εἴργασται, καὶ διὰ τοῦτο
αὐτὸν ἀξιοῦσι σωθῆναι· ὅτι δὲ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
πλεῖστα εἰς ὑμᾶς ἐξημάρτηκεν, οὐκ οἴονται χρῆναι αὐ-
τὸν ἀπολέσθαι. ὑμεῖς δὲ δείξατε ἥν τινα γνώμην ἔχετε 90
περὶ τῶν πραγμάτων. εἰ μὲν γὰρ τούτου καταψηφιεῖσθε,
δῆλοι ἔσεσθε ὡς ὀργιζόμενοι τοῖς πεπραγμένοις· εἰ δὲ
ἀποψηφιεῖσθε, ὀφθήσεσθε τῶν αὐτῶν ἔργων ἐπιθυμηταὶ
τούτοις ὄντες, καὶ οὐχ ἕξετε λέγειν ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν τριά-
κοντα προσταχθέντα ἐποιεῖτε· νυνὶ μὲν γὰρ οὐδεὶς ὑμᾶς 91
ἀναγκάζει παρὰ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἀποψηφίζεσθαι.
ὥστε συμβουλεύω μὴ τούτων ἀποψηφισαμένους ὑμῶν
αὐτῶν καταψηφίσασθαι. μηδ' οἴεσθε κρύβδην εἶναι τὴν
ψῆφον· φανερὰν γὰρ τῇ πόλει τὴν ὑμετέραν γνώμην
ποιήσετε.

Βούλομαι δὲ ὀλίγα ἑκατέρους ἀναμνήσας καταβαί- 92
νειν, τούς τε ἐξ ἄστεος καὶ τοὺς ἐκ Πειραιῶς, ἵνα τὰς
ὑμῖν διὰ τούτων γεγενημένας συμφορὰς παραδείγματα
ἔχοντες τὴν ψῆφον φέρητε. καὶ πρῶτον μὲν ὅσοι ἐξ
ἄστεός ἐστε, σκέψασθε ὅτι ὑπὸ τούτων οὕτω σφόδρα
ἤρχεσθε, ὥστε ἀδελφοῖς καὶ υἱέσι καὶ πολίταις ἠναγκά-
ζεσθε πολεμεῖν τοιοῦτον πόλεμον, ἐν ᾧ ἡττηθέντες μὲν
τοῖς νικήσασι τὸ ἴσον ἔχετε, νικήσαντες δ' ἂν τούτοις
ἐδουλεύετε. καὶ τοὺς ἰδίους οἴκους οὗτοι μὲν [ἂν] ἐκ τῶν 93

πραγμάτων μεγάλους ἐκτήσαντο, ὑμεῖς δὲ διὰ τὸν πρὸς
ἀλλήλους πόλεμον ἐλάττους ἔχετε· συνωφελεῖσθαι μὲν
γὰρ ὑμᾶς οὐκ ἠξίουν, συνδιαβάλλεσθαι δ᾽ ἠνάγκαζον,
εἰς τοσοῦτον ὑπεροψίας ἐλθόντες ὥστε οὐ τῶν ἀγαθῶν
κοινούμενοι πιστοὺς ὑμᾶς ἐκτῶντο, ἀλλὰ τῶν ὀνειδῶν
94 μεταδιδόντες εὔνους ᾤοντο εἶναι. ἀνθ᾽ ὧν ὑμεῖς νῦν ἐν
τῷ θαρραλέῳ ὄντες, καθ᾽ ὅσον δύνασθε, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν
αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκ Πειραιῶς τιμωρήσασθε, | ἐν-
θυμηθέντες μὲν ὅτι ὑπὸ τούτων πονηροτάτων ὄντων
ἤρχεσθε, ἐνθυμηθέντες δὲ ὅτι μετ᾽ ἀνδρῶν νῦν ἀρίστων
πολιτεύεσθε καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθε καὶ περὶ τῆς
πόλεως βουλεύεσθε, ἀναμνησθέντες δὲ τῶν ἐπικούρων,
οὓς οὗτοι φύλακας τῆς σφετέρας ἀρχῆς καὶ τῆς ὑμετέρας
95 δουλείας εἰς τὴν ἀκρόπολιν κατέστησαν. καὶ πρὸς ὑμᾶς
μὲν ἔτι πολλῶν ὄντων εἰπεῖν τοσαῦτα λέγω. ὅσοι δ᾽ ἐκ
Πειραιῶς ἐστε, πρῶτον μὲν τῶν ὅπλων ἀναμνήσθητε,
ὅτι πολλὰς μάχας ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ μαχεσάμενοι οὐχ ὑπὸ
τῶν πολεμίων ἀλλ᾽ ὑπὸ τούτων εἰρήνης οὔσης ἀφῃρέ-
θητε τὰ ὅπλα, ἔπειθ᾽ ὅτι ἐξεκηρύχθητε μὲν ἐκ τῆς πό-
λεως, ἣν ὑμῖν οἱ πατέρες παρέδοσαν, φεύγοντας δὲ ὑμᾶς
96 ἐκ τῶν πόλεων ἐξῃτοῦντο. ἀνθ᾽ ὧν ὀργίσθητε μὲν ὥσπερ
ὅτ᾽ ἐφεύγετε, ἀναμνήσθητε δὲ καὶ τῶν ἄλλων κακῶν ἃ
πεπόνθατε ὑπ᾽ αὐτῶν, οἳ τοὺς μὲν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοὺς δ᾽
ἐκ τῶν ἱερῶν συναρπάζοντες βιαίως ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ
ἀπὸ τέκνων καὶ γονέων καὶ γυναικῶν ἀφέλκοντες φονέας
αὑτῶν ἠνάγκασαν γενέσθαι καὶ οὐδὲ ταφῆς τῆς νομιζο-
μένης εἴασαν τυχεῖν, ἡγούμενοι τὴν αὑτῶν ἀρχὴν βε-
97 βαιοτέραν εἶναι τῆς παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίας. ὅσοι δὲ
τὸν θάνατον διέφυγον, πολλαχοῦ κινδυνεύσαντες καὶ
εἰς πολλὰς πόλεις πλανηθέντες καὶ πανταχόθεν ἐκκη-
ρυττόμενοι, ἐνδεεῖς ὄντες τῶν ἐπιτηδείων, οἱ μὲν ἐν
πολεμίᾳ τῇ πατρίδι τοὺς παῖδας καταλιπόντες, οἱ δ᾽ ἐν

Reisk.

*ξένῃ γῇ, πολλῶν ἐναντιουμένων ἤλθετε εἰς τὸν Πειραιᾶ.
πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων κινδύνων ὑπαρξάντων ἄνδρες
ἀγαθοὶ γενόμενοι τοὺς μὲν ἠλευθερώσατε, τοὺς δ' εἰς
τὴν πατρίδα κατηγάγετε. εἰ δὲ ἐδυστυχήσατε καὶ τούτων* 98
*ἡμάρτετε, αὐτοὶ μὲν ἂν δείσαντες ἐφεύγετε μὴ πάθητε
τοιαῦτα οἷα καὶ πρότερον, καὶ οὔτ' ἂν ἱερὰ οὔτε βωμοὶ
ὑμᾶς ἀδικουμένους διὰ τοὺς τούτων τρόπους ὠφέλησαν,
ἃ καὶ τοῖς ἀδικοῦσι σωτήρια γίνεται· οἱ δὲ παῖδες ὑμῶν,
ὅσοι μὲν ἐνθάδε ἦσαν, ὑπὸ τούτων ἂν ὑβρίζοντο, οἱ δ'
ἐπὶ ξένης μικρῶν ἂν ἕνεκα συμβολαίων ἐδούλευον ἐρη-
μίᾳ τῶν ἐπικουρησόντων.*

Ἀλλὰ γὰρ οὐ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι βούλομαι λέγειν, 99
*τὰ πραχθέντα ὑπὸ τούτων οὐ δυνάμενος εἰπεῖν· οὐδὲ
γὰρ ἑνὸς κατηγόρου οὐδὲ δυοῖν ἔργον ἐστίν, ἀλλὰ πολ-
λῶν. ὅμως δὲ τῆς ἐμῆς προθυμίας [οὐδὲν] ἐλλέλειπται,
ὑπέρ τε τῶν ἱερῶν, ἃ οὗτοι τὰ μὲν ἀπέδοντο τὰ δ' εἰσ-
ιόντες ἐμίαινον, ὑπέρ τε τῆς πόλεως, ἣν μικρὰν ἐποί-
ουν, ὑπέρ τε τῶν νεωρίων, ἃ καθεῖλον, καὶ ὑπὲρ τῶν
τεθνεώτων, οἷς ὑμεῖς, ἐπειδὴ ζῶσιν ἐπαμῦναι οὐκ ἠδύ-
νασθε, ἀποθανοῦσι βοηθήσατε. οἶμαι δ' αὐτοὺς ἡμῶν* 100
*τε ἀκροᾶσθαι καὶ ὑμᾶς εἴσεσθαι τὴν ψῆφον φέροντας,
ἡγουμένους, ὅσοι μὲν ἂν τούτων ἀποψηφίσησθε, αὐτῶν
θάνατον καταψηφιεῖσθαι, ὅσοι δ' ἂν παρὰ τούτων δίκην
λάβωσιν, ὑπὲρ αὐτῶν τὰς τιμωρίας πεποιημένους.*

*Παύσομαι κατηγορῶν. ἀκηκόατε, ἑωράκατε, πε-
πόνθατε, ἔχετε. δικάζετε.*

13.

ΚΑΤΑ ΑΓΟΡΑΤΟΥ [ΕΝΔΕΙΞΕΩΣ].

*Προσήκει μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πᾶσιν ὑμῖν
τιμωρεῖν ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν οἳ ἀπέθανον εὖνοι ὄντες*

τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, προσήκει δὲ κἀμοὶ οὐχ ἥκιστα·
κηδεστὴς γάρ μοι ἦν Διονυσόδωρος καὶ ἀνεψιός. τυγχά-
νει οὖν ἐμοὶ ἡ αὐτὴ ἔχθρα πρὸς Ἀγόρατον τουτονὶ καὶ
τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ ὑπάρχουσα· ἔπραξε γὰρ οὗτος
τοιαῦτα, δι' ἃ ὑπ' ἐμοῦ νυνὶ εἰκότως μισεῖται, ὑπό τε
2 ὑμῶν, ἂν θεὸς θέλῃ, | δικαίως τιμωρηθήσεται. Διονυ-
σόδωρον γὰρ τὸν κηδεστὴν τὸν ἐμὸν καὶ ἑτέρους πολ-
λούς, ὧν δὴ τὰ ὀνόματα ἀκούσεσθε, ἄνδρας ὄντας ἀγα-
θοὺς περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, ἐπὶ τῶν τριάκοντα
ἀπέκτεινε, μηνυτὴς κατ' ἐκείνων γενόμενος. ποιήσας
δὲ ταῦτα ἐμὲ μὲν ἰδίᾳ καὶ ἕκαστον τῶν προσηκόντων
μεγάλα ἐζημίωσε, τὴν δὲ πόλιν κοινῇ πᾶσαν τοιούτων
ἀνδρῶν ἀποστερήσας οὐ μικρά, ὡς ἐγὼ νομίζω, ἔβλα-
3 ψεν. ἐγὼ οὖν, ἄνδρες δικασταί, δίκαιον καὶ ὅσιον ἡγοῦ-
μαι εἶναι καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν ἅπασι τιμωρεῖσθαι καθ' ὅσον
ἕκαστος δύναται· καὶ ποιοῦσι ταῦτα νομίζω ἡμῖν καὶ
παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων ἄμεινον ἂν γίγνεσθαι.
δεῖ δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐξ ἀρχῆς τῶν πραγμά-
4 των ἁπάντων ἀκοῦσαι, ἵν' εἰδῆτε πρῶτον μὲν ᾧ τρόπῳ
ὑμῖν ἡ δημοκρατία κατελύθη καὶ ὑφ' ὅτου, ἔπειτα ᾧ
τρόπῳ οἱ ἄνδρες ὑπ' Ἀγοράτου ἀπέθανον, καὶ δὴ ὅ τι
ἀποθνήσκειν μέλλοντες ἐπέσκηψαν· ἅπαντα γὰρ ταῦτα
ἀκριβῶς ἂν μαθόντες ἥδιον καὶ ὁσιώτερον Ἀγοράτου
τουτουῒ καταψηφίζοισθε. ὅθεν οὖν ἡμεῖς τε ῥᾷστα δι-
δάξομεν καὶ ὑμεῖς μαθήσεσθε, ἐντεῦθεν ὑμῖν ἄρξομαι
διηγεῖσθαι.

5 Ἐπειδὴ γὰρ αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι διεφθάρησαν καὶ
τὰ πράγματα ἐν τῇ πόλει ἀσθενέστερα ἐγεγένητο, οὐ
πολλῷ χρόνῳ ὕστερον αἵ τε νῆες αἱ Λακεδαιμονίων ἐπὶ
τὸν Πειραιᾶ ἀφικνοῦνται, καὶ ἅμα λόγοι πρὸς Λακεδαι-
6 μονίους περὶ τῆς εἰρήνης ἐγίγνοντο. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ
τούτῳ οἱ βουλόμενοι νεώτερα πράγματα ἐν τῇ πόλει

γίγνεσθαι ἐπεβούλευον, νομίζοντες κάλλιστον καιρὸν εἰληφέναι καὶ μάλιστα ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὰ πράγματα, ὡς αὐτοὶ ἠβούλοντο, καταστήσασθαι. ἡγοῦντο δὲ οὐδὲν 7
ἄλλο σφίσιν ἐμποδὼν εἶναι ἢ τοὺς τοῦ δήμου προεστηκότας καὶ τοὺς στρατηγοῦντας καὶ ταξιαρχοῦντας. τούτους οὖν ἐβούλοντο ἀμωσγέπως ἐκποδὼν ποιήσασθαι, ἵνα ῥᾳδίως ἃ βούλοιντο διαπράττοιντο. πρῶτον μὲν οὖν Κλεοφῶντι ἐπέθεντο ἐκ τρόπου τοιούτου. ὅτε γὰρ ἡ 8
πρώτη ἐκκλησία περὶ τῆς εἰρήνης ἐγίγνετο, καὶ οἱ παρὰ Λακεδαιμονίων ἥκοντες ἔλεγον ἐφ' οἷς ἕτοιμοι εἶεν τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι Λακεδαιμόνιοι, εἰ κατασκαφείη τῶν τειχῶν τῶν μακρῶν ἐπὶ δέκα στάδια ἑκατέρου, τότε ὑμεῖς τε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐκ ἠνέσχεσθε ἀκούσαντες περὶ τῶν τειχῶν τῆς κατασκαφῆς, Κλεοφῶν τε ὑπὲρ ὑμῶν πάντων ἀναστὰς ἀντεῖπεν ὡς οὐδενὶ τρόπῳ οἷόν τε εἴη ποιεῖν ταῦτα. μετὰ δὲ ταῦτα Θηραμένης, 9
ἐπιβουλεύων τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, ἀναστὰς λέγει ὅτι, ἐὰν αὐτὸν ἕλησθε περὶ τῆς εἰρήνης πρεσβευτὴν αὐτοκράτορα, ποιήσειν ὥστε μήτε τῶν τειχῶν διελεῖν μήτε ἄλλο τὴν πόλιν ἐλαττῶσαι μηδέν· οἴοιτο δὲ καὶ ἄλλο τι ἀγαθὸν παρὰ Λακεδαιμονίων τῇ πόλει εὑρήσεσθαι. πει- 10
σθέντες δὲ ὑμεῖς εἵλεσθε ἐκεῖνον πρεσβευτὴν αὐτοκράτορα, ὃν τῷ προτέρῳ ἔτει στρατηγὸν χειροτονηθέντα ἀπεδοκιμάσατε, οὐ νομίζοντες εὔνουν εἶναι τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἐλθὼν εἰς Λακεδαίμονα 11
ἔμεινεν ἐκεῖ πολὺν χρόνον, καταλιπὼν ὑμᾶς πολιορκουμένους, εἰδὼς τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἐν ἀπορίᾳ ἐχόμενον καὶ διὰ τὸν πόλεμον καὶ τὰ κακὰ τοὺς πολλοὺς τῶν ἐπιτηδείων ἐνδεεῖς ὄντας, νομίζων, εἰ διαθείη ὑμᾶς ἀπόρως ὥσπερ διέθηκεν, ἀσμένως ὁποιαντινοῦν ἐθελῆσαι ἂν εἰρήνην ποιήσασθαι. οἱ δ' ἐνθάδε ὑπομένοντες καὶ ἐπι- 12
βουλεύοντες καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν εἰς ἀγῶνα

Κλεοφῶντα καθιστᾶσι, πρόφασιν μὲν ὅτι οὐκ ἦλθεν εἰς
τὰ ὅπλα ἀναπαυσόμενος, τὸ δ᾽ ἀληθὲς ὅτι ἀντεῖπεν ὑπὲρ
ὑμῶν μὴ καθαιρεῖν τὰ τείχη. ἐκείνῳ μὲν οὖν δικαστη-
ριον παρασκευάσαντες καὶ εἰσελθόντες οἱ βουλόμενοι
ὀλιγαρχίαν καταστήσασθαι ἀπέκτειναν ἐν τῇ προφάσει
13 ταύτῃ. Θηραμένης δὲ ὕστερον ἀφικνεῖται ἐκ Λακεδαί-
μονος. προσιόντες δ᾽ αὐτῷ τῶν τε στρατηγῶν τινες καὶ
τῶν ταξιάρχων, ὧν ἦν Στρομβιχίδης καὶ Διονυσόδωρος,
καὶ | ἄλλοι τινὲς τῶν πολιτῶν εὐνοοῦντες ὑμῖν, ὥς γ᾽
ἐδήλωσαν ὕστερον, ἠγανάκτουν σφόδρα. ἦλθε γὰρ φέ-
ρων εἰρήνην τοιαύτην, ἣν ἡμεῖς ἔργῳ μαθόντες ἔγνω-
μεν· πολλοὺς γὰρ τῶν πολιτῶν καὶ ἀγαθοὺς ἀπωλέ-
14 σαμεν, καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἐξηλάθημεν. ἦν
γὰρ ἀντὶ μὲν τοῦ ἐπὶ δέκα στάδια τῶν μακρῶν τειχῶν
διελεῖν ὅλα τὰ μακρὰ τείχη κατασκάψαι, ἀντὶ δὲ τοῦ
ἄλλο τι ἀγαθὸν τῇ πόλει εὑρέσθαι τάς τε ναῦς παρα-
δοῦναι τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τὸ περὶ τὸν Πειραιᾶ
15 τεῖχος περιελεῖν. ὁρῶντες δὲ οὗτοι οἱ ἄνδρες ὀνόματι
μὲν εἰρήνην γενομένην, τῷ δ᾽ ἔργῳ τὴν δημοκρατίαν
καταλυομένην, οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι ταῦτα γενέσθαι,
οὐκ ἐλεοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ τείχη, εἰ πεσεῖ-
ται, οὐδὲ κηδόμενοι τῶν νεῶν, εἰ Λακεδαιμονίοις παρα-
δοθήσονται (οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς τούτων πλεῖον ἢ ὑμῶν
16 ἑκάστῳ προσῆκεν), ἀλλ᾽ αἰσθόμενοι ἐκ τοῦ τρόπου τού-
του τὸ ὑμέτερον πλῆθος καταλυθησόμενον, οὐδ᾽ (ὥς
φασί τινες) οὐκ ἐπιθυμοῦντες εἰρήνην γίγνεσθαι, ἀλλὰ
βουλόμενοι βελτίω ταύτης εἰρήνην τῷ δήμῳ τῶν Ἀθη-
ναίων ποιήσασθαι. ἐνόμιζον δὲ δυνήσεσθαι, καὶ ἔπρα-
ξαν ἂν ταῦτα, εἰ μὴ ὑπ᾽ Ἀγοράτου τουτουῒ ἀπώλοντο.
17 γνοὺς δὲ ταῦτα Θηραμένης καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐπιβουλεύον-
τες ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες οἳ κωλύσουσι τὸν δῆμον κατα-
λυθῆναι καὶ ἐναντιώσονται περὶ τῆς ἐλευθερίας, εἵλοντο,

Reisk.

πρὶν τὴν ἐκκλησίαν τὴν περὶ τῆς εἰρήνης γενέσθαι, τούτους πρῶτον εἰς διαβολὰς καὶ κινδύνους καταστῆσαι, ἵνα μηδεὶς ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου πλήθους ἀντιλέγοι.
ἐπιβουλὴν οὖν τοιαύτην ἐπιβουλεύουσι. πείθουσι γὰρ 18
Ἀγόρατον τουτονὶ μηνυτὴν κατὰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων γενέσθαι, οὐ ξυνειδότα ἐκείνοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδέν (οὐ γὰρ δήπου ἐκεῖνοι οὕτως ἀνόητοι ἦσαν καὶ ἄφιλοι, ὥστε περὶ τηλικούτων ἂν πραγμάτων πράττοντες Ἀγόρατον ὡς πιστὸν καὶ εὔνουν, δοῦλον καὶ ἐκ δούλων ὄντα, παρεκάλεσαν), ἀλλ'
ἐδόκει αὐτοῖς οὗτος ἐπιτήδειος εἶναι μηνυτής. ἐβού- 19
λοντο οὖν ἄκοντα δοκεῖν αὐτὸν καὶ μὴ ἑκόντα μηνύειν, ὅπως πιστότερα ὑμῖν ὑποφαίνοιτο. ὡς δὲ ἑκὼν ἐμήνυσε, καὶ ὑμᾶς οἶμαι ἐκ τῶν πεπραγμένων αἰσθήσεσθαι. ἐκπέμπουσι γὰρ εἰς τὴν βουλὴν [τὴν πρὸ τῶν τριάκοντα βουλεύουσαν] Θεόκριτον τὸν τοῦ Ἐλαφοστίκτου καλούμενον· ὁ δὲ Θεόκριτος οὗτος ἑταῖρος ἦν τῷ Ἀγοράτῳ
καὶ ἐπιτήδειος. ἡ δὲ βουλὴ ἡ πρὸ τῶν τριάκοντα βου- 20
λεύουσα διέφθαρτο καὶ ὀλιγαρχίας ἐπεθύμει, ὡς ἴστε, μάλιστα. τεκμήριον δέ· οἱ γὰρ πολλοὶ οἱ ἐξ ἐκείνης τῆς βουλῆς τὴν ὑστέραν βουλὴν τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἐβούλευον. τοῦ δ' ἕνεκα ταῦτα λέγω ὑμῖν; ἵν' εἰδῆτε ὅτι τὰ ψηφίσματα τὰ ἐξ ἐκείνης τῆς βουλῆς οὐκ ἐπ' εὐνοίᾳ τῇ ὑμετέρᾳ ἀλλ' ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου τοῦ ὑμετέρου ἅπαντα ἐλέγετο, καὶ ὡς τοιούτοις οὖσιν αὐτοῖς
τὸν νοῦν προσέχητε. εἰσελθὼν δὲ εἰς ταύτην τὴν 21
βουλὴν ἐν ἀπορρήτῳ Θεόκριτος μηνύει ὅτι συλλέγονταί τινες ἐναντιωσόμενοι τοῖς τότε καθισταμένοις πράγμασι. τὰ μὲν οὖν ὀνόματα οὐκ ἔφη αὐτῶν ἐρεῖν καθ' ἕκαστον· ὅρκους τε γὰρ ὀμωμοκέναι τοὺς αὐτοὺς ἐκείνοις, καὶ εἶναι ἑτέρους οἳ ἐροῦσι τὰ ὀνόματα, αὐτὸς δὲ οὐκ ἄν
ποτε ποιῆσαι ταῦτα. καίτοι εἰ μὴ ἐκ παρασκευῆς ἐμη- 22

νύετο, πῶς οὐκ ἂν ἠνάγκασεν ἡ βουλὴ εἰπεῖν τὰ ὀνόματα Θεόκριτον καὶ μὴ ἀνώνυμον τὴν μήνυσιν ποιήσασθαι; νυνὶ δὲ τοῦτο τὸ ψήφισμα ψηφίζεται.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

23 Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐψηφίσθη, κατέρχονται ἐπὶ τὸν Ἀγόρατον εἰς τὸν Πειραιᾶ οἱ αἱρεθέντες τῶν βουλευτῶν, καὶ περιτυχόντες αὐτῷ ἐν ἀγορᾷ ἐζήτουν ἄγειν. παραγενόμενος δὲ Νικίας καὶ Νικομένης καὶ ἄλλοι τινές, ὁρῶντες τὰ πράγματα οὐχ οἷα βέλτιστα ἐν τῇ πόλει | ὄντα, ἄγειν μὲν τὸν Ἀγόρατον οὐκ ἔφασαν προήσεσθαι, ἀφῃροῦντο δὲ καὶ ἠγγυῶντο καὶ ὡμολό-
24 γουν παράξειν εἰς τὴν βουλήν. γραψάμενοι δὲ οἱ βουλευταὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐγγυωμένων καὶ κωλυόντων, ἀπιόντες ᾤχοντο εἰς ἄστυ. ὁ δὲ Ἀγόρατος καὶ οἱ ἐγγυηταὶ καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν Μουνυχίασιν· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖ ἦσαν, ἐβουλεύοντο τί χρὴ ποιεῖν. ἐδόκει οὖν τοῖς ἐγγυηταῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἐκποδὼν ποιήσασθαι
25 τὸν Ἀγόρατον ὡς τάχιστα, καὶ παρορμίσαντες δύο πλοῖα Μουνυχίασιν ἐδέοντο αὐτοῦ παντὶ τρόπῳ ἀπελθεῖν Ἀθήνηθεν, καὶ αὐτοὶ ἔφασαν συνεκπλευσεῖσθαι, ἕως τὰ πράγματα κατασταίη, λέγοντες ὅτι, εἰ κομισθείη εἰς τὴν βουλήν, βασανιζόμενος ἴσως ἀναγκασθήσεται ὀνόματα εἰπεῖν Ἀθηναίων ὧν ἂν ὑποβάλωσιν οἱ βουλόμενοι
26 κακόν τι ἐν τῇ πόλει ἐργάζεσθαι. ταῦτα ἐκείνων δεομένων, καὶ παρασκευασάντων πλοῖα, καὶ αὐτῶν ἑτοίμων ὄντων συνεκπλεῖν, οὐκ ἠθέλησε πείθεσθαι αὐτοῖς Ἀγόρατος οὑτοσί. καίτοι, ὦ Ἀγόρατε, εἰ μή τί σοι ἦν παρεσκευασμένον καὶ ἐπίστευες μηδὲν κακὸν πείσεσθαι, πῶς οὐκ ἂν ᾤχου καὶ πλοίων παρεσκευασμένων καὶ τῶν ἐγγυητῶν ἑτοίμων ὄντων σοι συνεκπλεῖν; ἔτι γὰρ οἷόν τέ
27 σοι ἦν, καὶ οὔπω ἡ βουλή σου ἐκράτει. ἀλλὰ μὲν δὴ οὐχ ὅμοιά γε σοὶ καὶ ἐκείνοις ὑπῆρχε. πρῶτον μὲν γὰρ Ἀθη-

Reisk.

ναῖοι ἦσαν ὥστε οὐκ ἐδεδίεσαν βασανισθῆναι· ἔπειτα
πατρίδα σφετέραν αὐτῶν καταλιπόντες ἕτοιμοι ἦσαν
συνεκπλεῖν μετὰ σοῦ, ἡγησάμενοι ταῦτα μᾶλλον λυσι-
τελεῖν ἢ τῶν πολιτῶν πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ὑπὸ σοῦ
ἀδίκως ἀπολέσθαι. σοὶ δὲ πρῶτον μὲν κίνδυνος ἦν βα-
σανισθῆναι ὑπομείναντι, ἔπειτα οὐ πατρίδα ἂν σαυτοῦ
κατέλιπες· ὥστ' ἐκ παντὸς τρόπου σοὶ μᾶλλον ἢ ἐκείνοις 28
ἐκπλεῦσαι συνέφερεν, εἰ μή τι ἦν ᾧ ἐπίστευες. νῦν δὲ
ἄκων μὲν προσποιῇ, ἑκὼν δὲ πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς Ἀθη-
ναίων ἀπέκτεινας. ὡς δὲ παρεσκευάσθη ἅπαντα ἃ ἐγὼ
λέγω, καὶ μάρτυρές εἰσι καὶ αὐτὸ τὸ ψήφισμα σοῦ τὸ
τῆς βουλῆς καταμαρτυρήσει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐψηφίσθη καὶ ἦλ- 29
θον οἱ ἐκ τῆς βουλῆς Μουνυχίαζε, ἑκὼν ἀνέστη Ἀγόρα-
τος ἀπὸ τοῦ βωμοῦ· καίτοι νῦν γε βίᾳ φησὶν ἀφαιρεθῆ-
ναι. ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν βουλὴν ἐκομίσθησαν, ἀπογράφει 30
Ἀγόρατος πρῶτον μὲν τῶν αυτοῦ ἐγγυητῶν τὰ ὀνόματα,
ἔπειτα τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων, ἔπειτα δὲ καὶ
ἄλλων τινῶν πολιτῶν. ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη τοῦ παντὸς κακοῦ
ἐγένετο. ὡς δὲ ἀπέγραψε τὰ ὀνόματα, οἶμαι μὲν καὶ αὐ-
τὸν ὁμολογήσειν· εἰ δὲ μή, ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγὼ αὐτὸν
ἐξελέγξω. Ἀπόκριναι δή μοι.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ.

Ἐβούλοντο τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτι πλειό- 31
νων αὐτὸν τὰ ὀνόματα ἀπογράψαι· οὕτω σφόδρα ἔρρωτο
ἡ βουλὴ κακόν τι ἐργάζεσθαι, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐδόκει αὐ-
τοῖς ἅπαντα τἀληθῆ πω κατηγορηκέναι. τούτους μὲν οὖν
ἅπαντας ἑκὼν ἀπογράφει, οὐδεμιᾶς αὐτῷ ἀνάγκης οὔ-
σης. [μετὰ τοῦτο προσαπογράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν.]

32 ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγίγνετο, οὕτω σφόδρα τινὲς ἐπεμελοῦντο ὅπως καὶ ἐν τῷ δήμῳ περὶ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων μήνυσις γένοιτο (περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀπέχρη ἡ ἐν τῇ βουλῇ [μήνυσις] γεγενημένη), ὥστε καὶ ἐκεῖ παράγουσιν εἰς τὸν δῆμον. Καί μοι ἀπόκριναι, ὦ Ἀγόρατε· ἀλλ' οὐκ οἶμαί σε ἔξαρνον ἂν γενέσθαι ἃ ἐναντίον Ἀθηναίων ἁπάντων ἐποίησας.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ.

33 Ὁμολογεῖ μὲν καὶ αὐτός, ὅμως δὲ καὶ τὰ ψηφίσματα ὑμῖν τοῦ δήμου ἀναγνώσεται.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

Ὅτι μὲν ἀπέγραψεν Ἀγόρατος οὑτοσὶ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τὰ ὀνόματα, καὶ τὰ ἐν τῇ βουλῇ καὶ τὰ ἐν τῷ δήμῳ, καὶ ἔστι φονεὺς ἐκείνων, σχεδόν τι οἶμαι ὑμᾶς ἐπίστασθαι· ὡς τοίνυν ἁπάντων τῶν κακῶν αἴτιος τῇ πόλει ἐγένετο καὶ οὐδ' ὑφ' ἑνὸς αὐτὸν προσήκει ἐλεεῖ-
34 σθαι, ἐγὼ οἶμαι ὑμῖν ἐν κεφαλαίοις ἀποδείξειν. ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνοι συλληφθέντες ἐδέθησαν, | τότε καὶ ὁ Λύσανδρος εἰς τοὺς λιμένας τοὺς ὑμετέρους εἰσέπλευσε, καὶ αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι Λακεδαιμονίοις παρεδόθησαν, καὶ τὰ τείχη κατεσκάφη, καὶ οἱ τριάκοντα κατέστησαν, καὶ
35 τί οὐ τῶν δεινῶν τῇ πόλει ἐγένετο; ἐπειδὴ τοίνυν οἱ τριάκοντα κατεστάθησαν, εὐθέως κρίσιν τοῖς ἀνδράσι τούτοις ἐποίουν ἐν τῇ βουλῇ, ὁ δὲ δῆμος ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐν δισχιλίοις ἐψηφίσατο. Καί μοι ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

36 Εἰ μὲν οὖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐκρίνοντο, ῥᾳδίως ἂν ἐσῴζοντο· ἅπαντες γὰρ ἤδη ἐγνωκότες ἦτε οὗ ἦν κακοῦ

Reisk.

ἡ πόλις, ἐν ᾧ οὐδὲν ἔτι ὠφελεῖν ἐδύνασθε· νῦν δ' εἰς τὴν βουλὴν αὐτοὺς τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα εἰσάγουσιν. ἡ δὲ κρίσις τοιαύτη ἐγίγνετο, οἵαν καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ ἐπί-
στασθε. οἱ μὲν γὰρ τριάκοντα ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν βάθρων, 37
οὗ νῦν οἱ πρυτάνεις καθέζονται· δύο δὲ τράπεζαι ἐν τῷ πρόσθεν τῶν τριάκοντα ἐκείσθην· τὴν δὲ ψῆφον οὐκ εἰς καδίσκους ἀλλὰ φανερὰν ἐπὶ τὰς τραπέζας ταύτας ἔδει τίθεσθαι, τὴν μὲν καθαιροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν.......· ὥστε ἐκ τίνος τρόπου ἔμελλέ τις αὐτῶν σωθήσεσθαι;
ἑνὶ δὲ λόγῳ, ὅσοι εἰς τὸ βουλευτήριον ἐπὶ τῶν τριά- 38
κοντα εἰσῆλθον κριθησόμενοι, ἁπάντων θάνατος κατεγινώσκετο καὶ οὐδενὸς ἀπεψηφίσαντο, πλὴν Ἀγοράτου τουτουΐ· τοῦτον δὲ ἀφεῖσαν ὡς εὐεργέτην ὄντα· ἵνα δὲ εἰδῆτε ὡς πολλοὶ ὑπὸ τούτου τεθνᾶσι, βούλομαι ὑμῖν τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀναγνῶναι.

ΟΝΟΜΑΤΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, θάνατος αὐτῶν 39
κατεγνώσθη καὶ ἔδει αὐτοὺς ἀποθνήσκειν, μεταπέμπονται εἰς τὸ δεσμωτήριον ὁ μὲν ἀδελφήν, ὁ δὲ μητέρα, ὁ δὲ γυναῖκα, ὁ δ' ἥ τις ἦν ἑκάστῳ αὐτῶν προσήκουσα, ἵνα τὰ ὕστατα ἀσπασάμενοι τοὺς αὑτῶν οὕτω τὸν βίον
τελευτήσειαν. καὶ δὴ καὶ Διονυσόδωρος μεταπέμπεται 40
τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν εἰς τὸ δεσμωτήριον, γυναῖκα ἑαυτοῦ οὖσαν. πυθομένη δ' ἐκείνη ἀφικνεῖται, μέλαν τε ἱμάτιον ἠμφιεσμένη, ... ὡς εἰκὸς ἦν ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς
τοιαύτῃ συμφορᾷ κεχρημένῳ. ἐναντίον δὲ τῆς ἀδελφῆς 41
τῆς ἐμῆς Διονυσόδωρος τά τε οἰκεῖα τὰ αὑτοῦ διέθετο ὅπως αὐτῷ ἐδόκει, καὶ περὶ Ἀγοράτου τουτουὶ ἔλεγεν ὅτι αἴτιος ἦν τοῦ θανάτου, καὶ ἐπέσκηπτεν ἐμοὶ καὶ Διονυσίῳ τουτῳί, τῷ ἀδελφῷ τῷ αὑτοῦ, καὶ τοῖς φίλοις
πᾶσι τιμωρεῖν ὑπὲρ αὑτοῦ Ἀγόρατον· καὶ τῇ γυναικὶ τῇ 42

αὐτοῦ ἐπέσκηπτε, νομίζων αὐτὴν κυεῖν ἐξ αὐτοῦ, ἐὰν γένηται αὐτῇ παιδίον, φράζειν τῷ γενομένῳ ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἀγόρατος ἀπέκτεινε, καὶ κελεύειν τιμωρεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ ὡς φονέα ὄντα. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, μάρτυρας τούτων παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Οὗτοι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπ' Ἀγορά-
του ἀπογραφέντες ἀπέθανον· ἐπεὶ δὲ τούτους ἐκποδὼν
ἐποιήσαντο οἱ τριάκοντα, σχεδὸν οἶμαι ὑμᾶς ἐπίστασθαι
ὡς πολλὰ καὶ δεινὰ μετὰ ταῦτα τῇ πόλει ἐγένετο· ὧν
οὗτος ἁπάντων αἴτιός ἐστιν, ἀποκτείνας ἐκείνους. ἀνιῶ-
μαι μὲν οὖν ὑπομιμνήσκων τὰς γεγενημένας συμφορὰς
44 τῇ πόλει, ἀνάγκη δ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν τῷ
παρόντι καιρῷ, ἵν' εἰδῆτε ὡς σφόδρα ὑμῖν ἐλεεῖν προσή-
κει Ἀγόρατον. ἴστε μὲν γὰρ τοὺς ἐκ Σαλαμῖνος τῶν πο-
λιτῶν κομισθέντας, οἷοι ἦσαν καὶ ὅσοι, καὶ οἵῳ ὀλέθρῳ
ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπώλοντο· ἴστε δὲ τοὺς ἐξ Ἐλευσῖ-
νος, ὡς πολλοὶ ταύτῃ τῇ συμφορᾷ ἐχρήσαντο· μέμνησθε
δὲ καὶ τοὺς ἐνθάδε διὰ τὰς ἰδίας ἔχθρας ἀπαγομένους εἰς
45 τὸ δεσμωτήριον· οἳ οὐδὲν κακὸν τὴν πόλιν ποιήσαντες
ἠναγκάζοντο αἰσχίστῳ καὶ ἀκλεεστάτῳ ὀλέθρῳ ἀπόλλυ-
σθαι, οἱ μὲν γονέας [σφετέρους αὐτῶν] πρεσβύτας κατα-
λείποντες, οἳ ἤλπιζον ὑπὸ τῶν σφετέρων αὐτῶν παίδων
γηροτροφηθέντες, ἐπειδὴ τελευτήσειαν τὸν βίον, ταφή-
σεσθαι, | οἱ δὲ ἀδελφὰς ἀνεκδότους, οἱ δὲ παῖδας μι-
46 κροὺς πολλῆς ἔτι θεραπείας δεομένους· οὓς, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ποίαν τινὰ οἴεσθε γνώμην περὶ τούτου ἔχειν,
ἢ ποίαν τινὰ ἂν ψῆφον θέσθαι, εἰ ἐπ' ἐκείνοις γένοιτο,
ἀποστερηθέντας διὰ τοῦτον τῶν ἡδίστων; ἔτι δὲ τὰ τείχη
ὡς κατεσκάφη, καὶ αἱ νῆες τοῖς πολεμίοις παρεδόθησαν,
καὶ τὰ νεώρια καθῃρέθη, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀκρό-

Reisk.

πολιν ὑμῶν εἶχον, καὶ ἡ δύναμις ἅπασα τῆς πόλεως
παρελύθη, ὥστε μηδὲν διαφέρειν τῆς ἐλαχίστης πόλεως
τὴν πόλιν. πρὸς δὲ τούτοις τὰς ἰδίας οὐσίας ἀπωλέσατε, 47
καὶ τὸ τελευταῖον συλλήβδην ἅπαντες ὑπὸ τῶν τριά-
κοντα ἐκ τῆς πατρίδος ἐξηλάθητε. ταῦτα ἐκεῖνοι οἱ
ἀγαθοὶ ἄνδρες αἰσθόμενοι οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι τὴν
εἰρήνην, ὦ ἄνδρες δικασταί, ποιήσασθαι· οὓς σύ, Ἀγό- 48
ρατε, βουλομένους ἀγαθόν τι πρᾶξαι τῇ πόλει ἀπέκτει-
νας, μηνύσας αὐτοὺς τῇ πόλει ἐπιβουλεύειν [τῷ πλήθει
τῷ ὑμετέρῳ], καὶ αἴτιος εἶ ἁπάντων τῇ πόλει τῶν κακῶν
τῶν γεγενημένων. νῦν οὖν μνησθέντες καὶ τῶν ἰδίων
ἕκαστος δυστυχημάτων καὶ τῶν κοινῶν τῆς πόλεως,
τιμωρεῖσθε τὸν αἴτιον τούτων.

Θαυμάζω δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅ τί ποτε 49
τολμήσει πρὸς ὑμᾶς ἀπολογεῖσθαι· δεῖ γὰρ αὐτὸν ἀπο-
δεῖξαι ὡς οὐ κατεμήνυσε τῶν ἀνδρῶν τούτων οὐδ' αἴ-
τιος αὐτοῖς ἐστι τοῦ θανάτου, ὃ οὐκ ἂν δύναιτο οὐδέποτε
[ἀποδεῖξαι]. πρῶτον μὲν γὰρ τὰ ψηφίσματα αὐτοῦ τὰ ἐκ 50
τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου καταμαρτυρεῖ, διαρρήδην
ἀγορεύοντα περὶ ὧν Ἀγόρατος κατείρηκεν· ἔπειτα ἡ
κρίσις, ἣν ἐκρίθη ἐπὶ τῶν τριάκοντα καὶ ἀφείθη, διαρ-
ρήδην λέγει, „διότι“ φησίν „ἔδοξε τἀληθῆ εἰσαγγεῖλαι.“
Καί μοι ἀνάγνωθι.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ. ΓΝΩΣΙΣ. ΓΡΑΦΑΙ.

Ὡς μὲν οὖν οὐκ ἀπέγραψεν, οὐδενὶ τρόπῳ δύναιτ' 51
ἂν ἀποδεῖξαι· δεῖ τοίνυν αὐτὸν ὡς δικαίως ἐμήνυσε
ταῦτα ἀποφαίνειν, ὁρῶν αὐτοὺς πονηρὰ καὶ οὐκ ἐπι-
τήδεια τῷ δήμῳ τῷ ὑμετέρῳ πράττοντας. οἶμαι δ' οὐδ'
ἂν τοῦτο αὐτὸν ἐπιχειρῆσαι ἀποδεικνύναι. οὐ γὰρ δή-
που, εἴ τι κακὸν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων εἰργάσαντο,
οἱ τριάκοντα, δεδιότες μὴ καταλυθείη ἂν ὁ δῆμος, τι-

μωροῦντες ὑπὲρ τοῦ δήμου ἂν αὐτοὺς ἀπέκτειναν, ἀλλ' οἶμαι πολὺ τοὐναντίον τούτου.

52 Ἀλλ' ἴσως φήσει ἄκων τοσαῦτα κακὰ ἐργάσασθαι. ἐγὼ δ' οὐκ οἶμαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδ' ἐάν τις ὑμᾶς ὡς μάλιστα ἄκων μεγάλα κακὰ ἐργάσηται, ὧν μὴ οἷόν τε γενέσθαι ἐστὶν ὑπερβολήν, οὐ τούτου ἕνεκα οὐ δεῖν ὑμᾶς ἀμύνεσθαι. εἶτα δὲ καὶ ἐκείνων μέμνησθε, ὅτι ἐξῆν Ἀγοράτῳ τουτωί, πρὶν εἰς τὴν βουλὴν κομισθῆναι, ὅτ' ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐκάθητο Μουνυχίασι, σωθῆναι· καὶ γὰρ πλοῖα παρεσκεύαστο καὶ οἱ ἐγγυηταὶ ἕτοιμοι ἦσαν συν-
53 απιέναι. καίτοι εἰ ἐκείνοις ἐπίθου καὶ ἠθέλησας ἐκπλεῦσαι μετ' ἐκείνων, οὔτ' ἂν ἑκὼν οὔτε ἄκων τοσούτους Ἀθηναιων ἀπέκτεινας· νῦν δὲ πεισθεὶς ὑφ' ὧν τότε ἐπείσθης, εἰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων τὰ ὀνόματα μόνον εἴποις, μέγα τι ᾤου παρ' αὐτῶν διαπράξασθαι. οὔκουν τούτου ἕνεκα δεῖ σε παρ' ἡμῶν συγγνώμης τινὸς τυχεῖν, ἐπεὶ οὐδὲ ἐκεῖνοι παρὰ σοῦ οὐδεμιᾶς ἔτυ-
54 χον, οὓς σὺ ἀπέκτεινας. καὶ Ἱππίας μὲν ὁ Θάσιος καὶ Ξενοφῶν ὁ Καριδεύς, οἳ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ τούτῳ ὑπο τῆς βουλῆς μετεπέμφθησαν, οὗτοι μὲν ἀπέθανον, ὁ μὲν στρεβλωθείς, Ξενοφῶν, ὁ δὲ Ἱππίας οὕτω ..., διότι οὐκ ἄξιοι ἐδόκουν τοῖς τριάκοντα σωτηρίας εἶναι (οὐδένα γὰρ Ἀθηναίων ἀπώλλυσαν)· Ἀγόρατος δὲ ἀφείθη, διότι ἐδόκει ἐκείνοις τὰ ἥδιστα πεποιηκέναι.

55 Ἀκούω δ' αὐτὸν καὶ εἰς Μενέστρατον ἀναφέρειν τι περὶ τῶν γραφῶν τούτων. τὸ δὲ τοῦ Μενεστράτου πρᾶγμα τοιοῦτον ἐγένετο. ὁ Μενέστρατος οὗτος ἀπεγράφη ὑπὸ τοῦ Ἀγοράτου καὶ συλληφθεὶς ἐδέδετο· | Ἁγνόδωρος δ' ἦν Ἀμφιτροπαιεύς, δημότης τοῦ Μενεστράτου, Κριτίου κηδεστὴς τοῦ τῶν τριάκοντα. οὗτος οὖν, ὅτε ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγίνετο, ἅμα μὲν βουλόμενος τὸν Μενέστρατον σωθῆναι, ἅμα

Reisk.

δὲ ὡς πλείστους ἀπογραφέντας ἀπολέσθαι, παράγει αὐτὸν εἰς τὸν δῆμον, καὶ εὑρίσκονται αὐτῷ κατὰ τὸ ψήφισμα τουτὶ ἄδειαν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐγένετο, μηνύει ὁ 56
Μενέστρατος καὶ προσαπογράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν. τοῦτον μέντοι οἱ μὲν τριάκοντα ἀφεῖσαν ὥσπερ Ἀγόρατον τουτονί, δόξαντα τἀληθῆ εἰσαγγεῖλαι, ὑμεῖς δὲ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον λαβόντες ἐν δικαστηρίῳ ὡς ἀνδροφόνον ὄντα, θάνατον δικαίως καταψηφισάμενοι, τῷ δημίῳ
παρέδοτε, καὶ ἀπετυμπανίσθη. καίτοι εἰ ἐκεῖνος ἀπέ- 57
θανεν, ἦ που Ἀγόρατός γε δικαίως ἀποθανεῖται, ὅς γε τόν τε Μενέστρατον ἀπογράψας αἴτιος ἐκείνῳ ἐστὶ τοῦ θανάτου, καὶ τοῖς ὑπὸ Μενεστράτου ἀπογραφεῖσι τίς αἰτιώτερος ἢ ὁ εἰς τοιαύτην ἀνάγκην ἐκεῖνον καταστήσας;
Ἀνόμοιος δέ μοι δοκεῖ Ἀριστοφάνει γενέσθαι τῷ 58
Χολλείδῃ, ὃς ἐγγυητὴς τότε τούτου ἐγένετο καὶ τὰ πλοῖα παρασκευάσας Μουνυχίασιν ἕτοιμος ἦν συνεκπλεῖν μετὰ τούτου. καὶ τό γε ἐπ' ἐκεῖνον εἶναι ἐσώθης, καὶ οὔτ' ἂν Ἀθηναίων οὐδένα ἀπώλεσας οὔτ' ἂν αὐτὸς σὺ εἰς τοιού-
τους κινδύνους κατέστης· νῦν δὲ καὶ τὸν σωτῆρα τὸν σαυ- 59
τοῦ ἐτόλμησας ἀπογράψαι, καὶ ἀπογράψας ἀπέκτεινας καὶ ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους ἐγγυητάς. τοῦτον μέντοι ὡς οὐ καθαρῶς Ἀθηναῖον ὄντα ἐβούλοντό τινες βασανισθῆναι, καὶ τουτὶ τὸ ψήφισμα τὸν δῆμον ἀναπείθουσι ψηφίζεσθαι.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Μετα τοῦτο τοίνυν προσιόντες τῷ Ἀριστοφανει οἱ 60
πράττοντες τότε τὰ πράγματα ἐδέοντο αὐτοῦ κατειπεῖν καὶ σώζεσθαι, καὶ μὴ κινδυνεύειν ἀγωνισάμενον τῆς ξενίας τὰ ἔσχατα παθεῖν. ὁ δὲ οὐκ ἔφη οὐδέποτε· οὕτω

*χρηστὸς ἦν καὶ περὶ τοὺς δεδεμένους καὶ περὶ τὸν δῆμον
τῶν Ἀθηναίων, ὥστε εἵλετο μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ κατει-
61 πεῖν καὶ ἀδίκως τινὰς ἀπολέσαι. ἐκεῖνος μὲν τοίνυν καὶ
ὑπὸ σοῦ ἀπολλύμενος τοιουτοσὶ ἐγένετο [καὶ Ξενοφῶν
ὁ στρεβλωθεὶς καὶ Ἱππίας ὁ Θάσιος]· σὺ δ' οὐδὲν τοῖς
ἀνδράσιν ἐκείνοις συνειδώς, πεισθεὶς δὲ ὡς σύ γε, ἂν
ἐκεῖνοι ἀπόλωνται, μεθέξεις τῆς τότε πολιτείας καθισταμένης, ἀπέγραφες καὶ ἀπέκτεινας Ἀθηναίων πολλοὺς
καὶ ἀγαθούς.*

62 *Βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπιδεῖξαι
οἵων ἀνδρῶν ὑπ' Ἀγοράτου ἀπεστέρησθε. εἰ μὲν οὐ
πολλοὶ ἦσαν, καθ' ἕκαστον ἂν περὶ αὐτῶν ἠκούετε,
νῦν δὲ συλλήβδην περὶ πάντων. οἱ μὲν γὰρ στρατηγήσαντες ὑμῖν πολλάκις μείζω τὴν πόλιν τοῖς διαδεχομένοις στρατηγοῖς παρεδίδοσαν· οἱ δ' ἑτέρας μεγάλας ἀρχὰς
ἄρξαντες καὶ τριηραρχίας πολλὰς τριηραρχήσαντες οὐδε-
63 πώποτε ὑφ' ὑμῶν οὐδεμίαν αἰτίαν αἰσχρὰν ἔσχον. οἱ δ'
αὐτῶν περιγενόμενοι καὶ σωθέντες, οὓς οὗτος μὲν ἀπέκτεινεν ὠμῶς καὶ θάνατος αὐτῶν κατεγνώσθη, ἡ δὲ
τύχη καὶ ὁ δαίμων περιεποίησε· φυγόντες γὰρ ἐνθένδε
καὶ οὐ συλληφθέντες γε οὐδὲ ὑπομείναντες τὴν κρίσιν,
κατελθόντες ἀπὸ Φυλῆς τιμῶνται ὑφ' ὑμῶν ὡς ἄνδρες
ἀγαθοὶ ὄντες.*

64 *Τούτους μέντοι τοιούτους ὄντας Ἀγόρατος τοὺς μὲν
ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ φυγάδας ἐντεῦθεν ἐποίησε, τίς ὢν
αὐτός; δεῖ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι δοῦλος καὶ ἐκ δούλων
ἐστίν, ἵν' εἰδῆτε οἷος ὢν ὑμᾶς ἐλυμαίνετο. τούτῳ μὲν
γὰρ πατὴρ ἦν Εὐμάρης, ἐγένετο δὲ ὁ Εὐμάρης οὗτος
Νικοκλέους καὶ Ἀντικλέους. Καί μοι ἀνάβητε μάρτυρες.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

65 *[Πολλὰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσα κακὰ καὶ
αἰσχρὰ καὶ τούτῳ καὶ τοῖς τούτου ἀδελφοῖς ἐπιτετήδευ-*

Reisk.

ται, πολὺ ἂν εἴη ἔργον λέγειν. περὶ δὲ συκοφαντίας, ὅσας οὗτος ἢ δίκας ἰδίας συκοφαντῶν ἐδικάζετο ἢ γραφὰς ὅσας ἐγράφετο ἢ ἀπογραφὰς ἀπέγραφεν, οὐδέν με δεῖ καθ' ἕκαστον λέγειν· συλλήβδην γὰρ ὑμεῖς ἅπαντες καὶ ἐν τῷ δήμῳ καὶ ἐν τῷ δικαστηρίῳ συκοφαντίας | αὐτοῦ κατέγνωτε καὶ ὤφλησεν ὑμῖν μυρίας δραχμάς, ὥστε 66
τοῦτο μὲν ἱκανῶς ὑπὸ ὑμῶν ἁπάντων μεμαρτύρηται. γυναῖκας τοίνυν τῶν πολιτῶν τοιοῦτος ὢν μοιχεύειν καὶ διαφθείρειν ἐλευθέρας ἐπεχείρησε, καὶ ἐλήφθη μοιχός· καὶ τούτου θάνατος ἡ ζημία ἐστίν. Ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, μάρτυρας κάλει.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.]

Ἦσαν τοίνυν οὗτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τέτταρες 67
ἀδελφοί. τούτων εἷς μὲν ὁ πρεσβύτερος ἐν Σικελίᾳ παραφρυκτωρευόμενος τοῖς πολεμίοις ληφθεὶς ὑπὸ Λαμάχου ἀπετυμπανίσθη· ὁ δὲ ἕτερος εἰς Κόρινθον μὲν ἐντευθενὶ ἀνδράποδον ἐξήγαγεν, ἐκεῖθεν δὲ παιδίσκην ἀστῆς ἐξαγαγὼν ἁλίσκεται, καὶ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ δεδεμένος ἀπέθανε· τὸν δὲ τρίτον Φαινιππίδης ἐνθάδε 68
λωποδύτην ἀπήγαγε, καὶ ὑμεῖς κρίναντες αὐτὸν ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ καταγνόντες αὐτοῦ θάνατον ἀποτυμπανίσαι παρέδοτε. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, καὶ αὐτὸν οἶμαι ὁμολογήσειν τοῦτον καὶ μάρτυρας παρεξόμεθα.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Πῶς οὖν οὐχ ἅπασι προσήκει ὑμῖν τούτου κατα- 69
ψηφίζεσθαι; εἰ γὰρ τούτων ἕκαστος δι' ἓν ἁμάρτημα θανάτου ἠξιώθη, ἦ που τοῦ γε πολλὰ ἐξημαρτηκότος καὶ δημοσίᾳ εἰς τὴν πόλιν καὶ ἰδίᾳ εἰς ἕκαστον ὑμῶν, ὧν ἑκάστου ἁμαρτήματος ἐν τοῖς νόμοις θάνατος ἡ ζημία ἐστί, δεῖ ὑμᾶς σφόδρα θάνατον αὐτοῦ καταψηφίσασθαι.

p. 483—491.

70 *Λέξει δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐξαπατῆσαι ὑμᾶς
πειράσεται, ὡς ἐπὶ τῶν τετρακοσίων Φρύνιχον ἀπέκτεινε,
καὶ ἀντὶ τούτου φησὶν αὐτὸν Ἀθηναῖον τὸν δῆμον ποιή-
σασθαι, ψευδόμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί· οὔτε γὰρ Φρύ-
νιχον ἀπέκτεινεν, οὔτε Ἀθηναῖον αὐτὸν ὁ δῆμος ἐποιή-
71 σατο. Φρυνίχῳ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, κοινῇ Θρασύ-
βουλός τε ὁ Καλυδώνιος καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρεὺς
ἐπεβούλευσαν· ἐπειδὴ δὲ ἐπετυχέτην αὐτῷ βαδίζοντι, ὁ
μὲν Θρασύβουλος τύπτει τὸν Φρύνιχον καὶ καταβάλλει
πατάξας, ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος οὐχ ἥψατο· ἅμα τούτῳ
κραυγὴ γίνεται καὶ ᾤχοντο φεύγοντες. Ἀγόρατος δὲ
οὑτοσὶ οὔτε παρεκλήθη οὔτε παρεγένετο οὔτε οἶδε τοῦ
πράγματος οὐδέν. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, αὐτὸ ὑμῖν τὸ ψή-
φισμα δηλώσει.*

ΨΗΦΙΣΜΑ.

72 *Ὅτι μὲν οὐκ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος δῆλον· οὐδαμοῦ γάρ ἐστιν Ἀγόρατον Ἀθηναῖον εἶναι ὥσπερ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον· καίτοι εἴπερ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, ἔδει αὐτὸν ἐν τῇ αὐτῇ στήλῃ, ἵνα περ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον, Ἀθηναῖον πεποιημένον . . . τὰ μέντοι ὀνόματα διαπράττονται τὰ σφῶν αὐτῶν, δόντες ἀργύριον τῷ ῥήτορι, προσγραφῆναι εἰς τὴν στήλην ὡς εὐεργέτας ὄντας. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐλέγξει.*

ΨΗΦΙΣΜΑ.

73 *Οὕτω μέντοι οὗτος πολὺ ὑμῶν καταφρονεῖ, ὥστε οὐκ ὢν Ἀθηναῖος καὶ ἐδίκαζε καὶ ἐξεκλησίαζε καὶ γραφὰς τὰς ἐξ ἀνθρώπων ἐγράφετο, ἐπιγραφόμενος Ἀναγυράσιος εἶναι. ἔπειτα δὲ καὶ ἕτερον μέγα τεκμήριον ὡς οὐκ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, δι' ὃ Ἀθηναῖός φησι γεγενῆσθαι.*

Reisk.

ὁ Φρύνιχος γὰρ οὗτος τοὺς τετρακοσίους κατέστησεν·
ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος ἀπέθανεν, οἱ πολλοὶ τῶν τετρακοσίων
ἔφυγον. πότερον οὖν δοκοῦσιν ὑμῖν οἱ τριάκοντα καὶ 74
ἡ βουλὴ ἡ ἐπὶ τῶν τριάκοντα βουλεύουσα, οἳ αὐτοὶ
ἦσαν ἅπαντες τῶν τετρακοσίων τῶν φυγόντων, ἀφεῖναι
ἂν λαβόντες τὸν Φρύνιχον ἀποκτείναντα, ἢ τιμωρήσα-
σθαι ὑπὲρ Φρυνίχου καὶ τῆς φυγῆς ἧς αὐτοὶ ἔφυγον;
ἐγὼ μὲν οἶμαι τιμωρεῖσθαι ἄν. εἰ μὲν οὖν μὴ ἀποκτείνας 75
προσποιεῖται, ἀδικεῖ, ὡς ἐγώ φημι· εἰ δὲ ἀμφισβητεῖς
καὶ φῂς Φρύνιχον ἀποκτεῖναι, δῆλον ὅτι μείζω τὸν δῆ-
μον τῶν Ἀθηναίων κακὰ ποιήσας τὴν ὑπὲρ Φρυνίχου
αἰτίαν πρὸς τοὺς τριάκοντα ἀπελύσω· οὐδέποτε γὰρ πεί-
σεις οὐδένα ἀνθρώπων ὡς Φρύνιχον ἀποκτείνας ἀφεί-
θης ἂν | ὑπὸ τῶν τριάκοντα, εἰ μὴ μεγάλα τὸν δῆμον
τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀνήκεστα κακὰ εἰργάσω. ἐὰν μὲν οὖν 76
φάσκῃ Φρύνιχον ἀποκτεῖναι, τούτων μέμνησθε, καὶ
τοῦτον τιμωρεῖσθε ἀνθ' ὧν ἐποίησεν· ἐὰν δ' οὐ φάσκῃ,
ἔρεσθε αὐτὸν δι' ὅ τι φησὶν Ἀθηναῖος ποιηθῆναι. ἐὰν
δὲ μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι, τιμωρεῖσθε αὐτὸν ὅτι καὶ ἐδίκαζε
καὶ ἐξεκλησίαζε καὶ ἐσυκοφάντει πολλοὺς ὡς Ἀθηναῖος
τοὔνομα ἐπιγραφόμενος.

Ἀκούω δ' αὐτὸν παρασκευάζεσθαι ἀπολογεῖσθαι ὡς 77
ἐπὶ Φυλήν τε ᾤχετο καὶ συγκατῆλθε ἀπὸ Φυλῆς, καὶ
τοῦτο μέγιστον ἀγώνισμα εἶναι. ἐγένετο δὲ τοιοῦτον.
ἦλθεν οὗτος ἐπὶ Φυλήν· καίτοι πῶς ἂν γένοιτο ἄνθρω-
πος μιαρώτερος, ὅστις εἰδὼς ὅτι εἰσί τινες ἐπὶ Φυλῇ
τῶν ὑπὸ τούτου ἐκπεπτωκότων ἐτόλμησεν ἐλθεῖν ὡς
τούτους; ἐπειδὴ δὲ εἶδον αὐτὸν τάχιστα, συλλαβόντες 78
ἄγουσιν ἄντικρυς ὡς ἀποκτενοῦντες, οὗπερ καὶ τοὺς
ἄλλους ἀπέσφαττον, εἴ τινα λῃστὴν ἢ κακοῦργον συλ-
λάβοιεν. στρατηγῶν δὲ Ἄνυτος [ἐπὶ Φυλὴν] οὐκ ἔφη
χρῆναι ποιεῖν αὐτοὺς ταῦτα, λέγων ὅτι οὐχ οὕτω δια-

κέοιντο, ὥστε τιμωρεῖσθαί τινας τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ νῦν
μὲν δεῖν αὐτοὺς ἡσυχίαν ἔχειν, εἰ δέ ποτε οἴκαδε κατέλ-
79 θοιεν, τότε καὶ τιμωρήσοιντο τοὺς ἀδικοῦντας. ταῦτα
λέγων αἴτιος ἐγένετο τοῦ ἀποφυγεῖν τοῦτον ἐπὶ Φυλῇ·
ἀνάγκη δὲ ἦν στρατηγοῦ ἀνδρὸς ἀκροᾶσθαι, εἴπερ ἔμελ-
λον σωθήσεσθαι. ἀλλ' ἕτερον· οὔτε γὰρ συσσιτήσας τού-
τῳ οὐδεὶς φανήσεται οὔτε σύσκηνος γενόμενος, οὔτε ὁ τα-
ξίαρχος εἰς τὴν φυλὴν κατατάξας, ἀλλ' ὥσπερ ἀλιτηρίῳ
οὐδεὶς ἀνθρώπων αὐτῷ διελέγετο. Καί μοι κάλει τὸν
ταξίαρχον.

ΜΑΡΤΥΣ.

80 Ἐπειδὴ δὲ αἱ διαλλαγαὶ πρὸς ἀλλήλους ἐγένοντο καὶ
ἔπεμψαν οἱ πολῖται ἐκ Πειραιῶς τὴν πομπην εἰς πόλιν,
ἡγεῖτο μὲν Αἴσιμος τῶν πολιτῶν, οὗτος δὲ οὕτω τολμη-
ρὸς καὶ ἐκεῖ ἐγένετο· συνηκολούθει γὰρ λαβὼν τὰ ὅπλα
καὶ συνέπεμπε τὴν πομπὴν μετὰ τῶν πολιτῶν πρὸς τὸ
81 ἄστυ. ἐπειδὴ δὲ πρὸς ταῖς πύλαις ἦσαν καὶ ἔθεντο τὰ
ὅπλα, πρὶν εἰσιέναι εἰς τὸ ἄστυ, ὁ μὲν Αἴσιμος αἰσθά-
νεται καὶ προσελθὼν τήν τε ἀσπίδα αὐτοῦ λαβὼν ἔρριψε,
καὶ ἀπιέναι ἐκέλευσεν ἐς κόρακας ἐκ τῶν πολιτῶν· οὐ
γὰρ ἔφη δεῖν ἀνδροφόνον αὐτὸν ὄντα συμπέμπειν τὴν
πομπὴν τῇ Ἀθηνᾷ. τούτῳ τῷ τρόπῳ ὑπὸ Αἰσίμου ἀπη-
λάθη. Ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

82 Τούτῳ τῷ τρόπῳ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐπὶ Φυλῇ
καὶ ἐν Πειραιεῖ πρὸς τοὺς πολίτας διέκειτο· οὐδεὶς γὰρ
αὐτῷ διελέγετο ὡς ἀνδροφόνῳ ὄντι, τοῦ τε μὴ ἀποθανεῖν
Ἄνυτος ἐγένετο αὐτῷ αἴτιος. ἐὰν οὖν τῇ ἐπὶ Φυλὴν ὁδῷ
ἀπολογίᾳ χρῆται, ὑπολαμβάνειν χρὴ εἰ Ἄνυτος αὐτῷ
ἐγένετο αἴτιος μὴ ἀποθανεῖν ἑτοίμων ὄντων τιμωρεῖ-

σθαι, καὶ ἔρριψεν αὐτοῦ Αἴσιμος τὴν ἀσπίδα καὶ οὐκ εἴα μετὰ τῶν πολιτῶν πέμπειν τὴν πομπήν, καὶ εἴ τις αὐτὸν ταξίαρχος εἰς τάξιν τινὰ κατέταξε.

Μήτε οὖν ταῦτα αὐτοῦ ἀποδέχεσθε, μήτε ἂν λέγῃ 83
ὅτι πολλῷ χρόνῳ ὕστερον τιμωρούμεθα. οὐ γὰρ οἶμαι οὐδεμίαν τῶν τοιούτων ἀδικημάτων προθεσμίαν εἶναι, ἀλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἴτ' εὐθὺς εἴτε χρόνῳ τις τιμωρεῖται, τοῦτον δεῖν ἀποδεικνύναι ὡς οὐ πεποίηκε περὶ ὧν
ἐστιν ἡ αἰτία. οὗτος τοίνυν τοῦτο ἀποφαινετω, ἢ ὡς 84
οὐκ ἀπέκτεινεν ἐκείνους ἢ ὡς δικαίως, κακόν τι ποιοῦντας τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. εἰ δὲ πάλαι δέον τιμωρεῖσθαι ὕστερον ἡμεῖς τιμωρούμεθα, τὸν χρόνον κερδαίνει ὃν ἔζη οὐ προσῆκον αὐτῷ, οἱ δὲ ἄνδρες ὑπὸ τούτου οὐδὲν ἧττον τεθνήκασιν.

Ἀκούω δ' αὐτὸν καὶ διισχυρίζεσθαι, ὅτι ἐπ' αὐτο- 85
φώρῳ τῇ ἀπαγωγῇ ἐπιγέγραπται· ὃ πάντων ἐγὼ οἶμαι εὐηθέστατον· ὡς εἰ μὲν τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ μὴ προσεγέγραπτο, ἔνοχος ὢν τῇ ἀπαγωγῇ· διότι δὲ τοῦτο | προσγέγραπται, ῥᾳστώνην τινὰ οἴεται αὐτῷ εἶναι. τοῦτο δὲ οὐδενὶ ἄλλῳ ἔοικεν ἢ ὁμολογεῖν ἀποκτεῖναι, μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ δέ, καὶ περὶ τούτου διισχυρίζεσθαι, ὥσπερ, εἰ μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ μέν, ἀπέκτεινε δέ, τούτου ἕνεκα δέον αὐτὸν
σώζεσθαι. δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἕνδεκα οἱ παραδεξάμενοι 86
τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην, οὐκ οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τότε καὶ διισχυριζόμενοι σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι Διονύσιον, τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγειν ἀναγκάζοντες, προσγράψασθαι τότε ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ ὅπου ἂν ᾖ· πρῶτον μὲν ἐναντίον πεντακοσίων ἐν τῇ βουλῇ, εἶτα πάλιν ἐναντίον Ἀθηναίων ἁπάντων ἐν τῷ δήμῳ ἀπογράψας
τινὰς ἀποκτείνειε καὶ αἴτιος γένοιτο τοῦ θανάτου. οὐ γὰρ 87
δήπου τοῦτο μόνον οἴεται ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐάν τις ξύλῳ ἢ μαχαίρᾳ πατάξας καταβάλῃ, ἐπεὶ ἔκ γε τοῦ σοῦ λόγου

οὐδεὶς φανήσεται ἀποκτείνας τοὺς ἄνδρας οὓς σὺ ἀπέγρα
ψας· οὔτε γὰρ ἐπάταξεν αὐτοὺς οὐδεὶς οὔτ᾽ ἀπέσφαξεν,
ἀλλ᾽ ἀναγκασθέντες ὑπὸ τῆς σῆς ἀπογραφῆς ἀπέθανον.
οὐκ οὖν ὁ αἴτιος τοῦ θανάτου, οὗτος ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ ἐστί;
τίς οὖν ἄλλος αἴτιος ἢ σὺ ἀπογράψας; ὥστε πῶς οὐκ ἐπ᾽
αὐτοφώρῳ σὺ εἶ ὁ ἀποκτείνας;
88 *Πυνθάνομαι δ᾽ αὐτὸν καὶ περὶ τῶν ὅρκων καὶ περὶ*
τῶν συνθηκῶν μέλλειν λέγειν, ὡς παρὰ τοὺς ὅρκους
καὶ τὰς συνθήκας ἀγωνίζεται ἃς συνεθέμεθα πρὸς τοὺς
ἐν ἄστει οἱ ἐν [τῷ] Πειραιεῖ. σχεδὸν μὲν οὖν τούτοις
ἰσχυριζόμενος ὁμολογεῖ ἀνδροφόνος εἶναι· ἐμποδὼν
γοῦν ἢ ὅρκους ἢ συνθήκας ἢ χρόνον ἢ ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ
τι ποιεῖται, αὐτῷ δὲ τῷ πράγματι οὔ τι πιστεύει καλῶς
89 *ἀγωνιεῖσθαι. ὑμῖν δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ προσήκει*
περὶ τούτων ἀποδέχεσθαι· ἀλλ᾽ ὡς οὐκ ἀπέγραψεν οὐδὲ
οἱ ἄνδρες τεθνᾶσι, περὶ τούτων κελεύετε αὐτὸν ἀπολο-
γεῖσθαι. ἔπειτα τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας οὐδὲν
ἡγοῦμαι προσήκειν ἡμῖν πρὸς τοῦτον. οἱ γὰρ ὅρκοι τοῖς
90 *ἐν ἄστει πρὸς τοὺς ἐν Πειραιεῖ γεγένηνται. εἰ μὲν οὖν*
οὗτος μὲν ἐν ἄστει ἡμεῖς δ᾽ ἐν Πειραιεῖ ἦμεν, εἶχον ἄν
τινα λόγον αὐτῷ αἱ συνθῆκαι· νῦν δὲ καὶ οὗτος ἐν Πει-
ραιεῖ ἦν καὶ ἐγὼ καὶ Διονύσιος καὶ οὗτοι ἅπαντες οἱ
τοῦτον τιμωρούμενοι, ὥστε οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐμποδὼν
οὐδέν· οὐδένα γὰρ ὅρκον οἱ ἐν Πειραιεῖ τοῖς ἐν Πειραιεῖ
ὤμοσαν.
91 *Ἐκ παντὸς δὲ τρόπου ἔμοιγε δοκεῖ οὐχ ἑνὸς θανάτου*
ἄξιος εἶναι, ὅστις φησὶ μὲν ὑπὸ τοῦ δήμου ...., τὸν
δὲ δῆμον, ὃν αὐτός φησι πατέρα αὐτοῦ εἶναι, φαίνεται
κακώσας, καὶ ἀφεὶς καὶ προδοὺς ἐξ ὧν ἐκεῖνος μείζων
καὶ ἰσχυρότερος ἐγίγνετο. ὅστις οὖν τόν τε γόνῳ πατέρα
τὸν αὑτοῦ ἔτυπτε καὶ οὐδὲν παρεῖχε τῶν ἐπιτηδείων,
τόν τε ποιητὸν πατέρα ἀφείλετο ἃ ἦν ὑπάρχοντα ἐκείνῳ

Reisk.

ἀγαθά, πῶς οὐ καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν τῆς κακώσεως
νόμον ἄξιός ἐστι θανάτῳ ζημιωθῆναι;

Προσήκει δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅπασι τι- 92
μωρεῖν ὑπὲρ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὁμοίως ὥσπερ ἡμῶν
ἑνὶ ἑκάστῳ. ἀποθνήσκοντες γὰρ ἡμῖν ἐπέσκηψαν καὶ
ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τιμωρεῖν ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν
Ἀγόρατον τουτονὶ ὡς φονέα ὄντα, καὶ κακῶς ποιεῖν καθ'
ὅσον ἂν ἔμβραχυ ἕκαστος δύνηται. εἰ τοίνυν τι ἐκεῖνοι
ἀγαθὸν τὴν πόλιν ἢ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον φανεροί εἰσι
πεποιηκότες, ἃ καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς ὁμολογεῖτε, ἀνάγκη
ὑμᾶς ἐστι πάντας ἐκείνοις φίλους καὶ ἐπιτηδείους εἶναι,
ὥστε οὐδὲν μᾶλλον ἡμῖν ἢ καὶ ὑμῶν ἑνὶ ἑκάστῳ ἐπέσκη-
ψαν. οὔκουν οὔτε ὅσιον οὔτε νόμιμον ὑμῖν ἐστιν ἀνεῖ- 93
ναι Ἀγόρατον τουτονί. ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, νυνὶ δή, ἐπεὶ ἐν τῷ τότε χρόνῳ, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι
ἀπέθνησκον, οὐχ οἷοί τε ἐκείνοις ἐπαρκέσαι γεγόνατε
διὰ τὰ πράγματα τὰ περιεστηκότα, νυνί, ἐν ᾧ δύνασθε,
τιμωρήσατε τὸν ἐκείνων φονέα. ἐνθυμεῖσθε δ', ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ πάντων ἔργον σχετλιώτατον
ἐργάσησθε. εἰ γὰρ ἀποψηφιεῖσθε Ἀγοράτου | τουτουΐ,
οὐ μόνον τοῦτο διαπράττεσθε, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων τῶν
ἀνδρῶν, οὓς ὁμολογεῖτε ὑμῖν εὔνους εἶναι, τῇ αὐτῇ
ψήφῳ ταύτῃ θάνατον καταψηφίζεσθε· ἀπολύοντες γὰρ 94
τὸν αἴτιον ὄντα ἐκείνοις τοῦ θανάτου οὐδὲν ἄλλο γι-
γνώσκετε ἢ ἐκείνους δικαίως ὑπὸ τούτου τεθνηκέναι.
καὶ οὕτως ἂν δεινότατα πάντων πάθοιεν, εἰ οἷς ἐπέ-
σκηπτον ἐκεῖνοι ὡς φίλοις οὖσι τιμωρεῖν ὑπὲρ αὑτῶν,
οὗτοι ὁμόψηφοι κατ' ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν τοῖς τριά-
κοντα γενήσονται. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς 95
θεῶν Ὀλυμπίων, μήτε τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ θάνα-
τον ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν καταψηφίσησθε, οἳ πολλὰ κἀ-
γαθὰ ὑμᾶς ποιήσαντες διὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν τριάκοντα

καὶ Ἀγοράτου τουτουῒ ἀπέθανον. ἀναμνησθέντες οὖν ἁπάντων τῶν δεινῶν, καὶ τῶν κοινῶν τῇ πόλει καὶ τῶν ἰδίων, ὅσα ἑκάστῳ ἐγένοντο ἐπειδὴ ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες ἐτελεύτησαν, τιμωρήσατε τὸν αἴτιον τούτων. ἀποδέδεικται δ' ὑμῖν [ἅπαντα] καὶ ἐκ τῶν ψηφισμάτων καὶ ἐκ τῶν ἀπογραφῶν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἁπάντων Ἀγόρατος
96 ὢν αὐτοῖς αἴτιος τοῦ θανάτου. ἔτι δὲ καὶ προσήκει ὑμῖν ἐναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζεσθαι. ὧν μὲν τοίνυν ἐκεῖνοι θάνατον κατέγνωσαν, ὑμεῖς ἀποψηφίσασθε· ὧν δ' ἐκεῖνοι θάνατον οὐ κατέγνωσαν, ὑμεῖς καταγινώσκετε. οἱ τριάκοντα τοίνυν τῶν μὲν ἀνδρῶν τούτων, οἳ ἦσαν ὑμέτεροι φίλοι, θάνατον κατέγνωσαν, ὧν δεῖ ὑμᾶς ἀποψηφίζεσθαι· Ἀγοράτου δὲ ἀπεψηφίσαντο, διότι ἐδόκει προθύμως τούτους ἀπολλύναι· οὗ προσήκει καταψηφί-
97 ζεσθαι. ἐὰν οὖν τὰ ἐναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζησθε, πρῶτον μὲν οὐχ ὁμόψηφοι γίγνεσθε, ἔπειτα τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν φίλοις τετιμωρηκότες ἔσεσθε, ἔπειτα τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις δόξετε δίκαια καὶ ὅσια ψηφίσασθαι.

14.

ΚΑΤΑ ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΛΕΙΠΟΤΑΞΙΟΥ.

Ἡγοῦμαι μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδεμίαν ὑμᾶς ποθεῖν ἀκοῦσαι πρόφασιν παρὰ τῶν βουλομένων Ἀλκιβιάδου κατηγορεῖν· τοιοῦτον γὰρ πολίτην ἑαυτὸν ἐξ ἀρχῆς παρέσχεν, ὥστε καὶ εἰ μή τις ἰδίᾳ ἀδικούμενος ὑπ' αὐτοῦ τυγχάνει, οὐδὲν ἧττον προσήκει ἐκ τῶν ἄλλων
2 ἐπιτηδευμάτων ἐχθρὸν αὐτὸν ἡγεῖσθαι. οὐ γὰρ μικρὰ τὰ ἁμαρτήματα οὐδὲ συγγνώμης ἄξια, οὐδ' ἐλπίδα παρέχοντα ὡς ἔσται τοῦ λοιποῦ βελτίων, ἀλλ' οὕτω πεπραγμένα καὶ εἰς τοσοῦτο κακίας ἀφιγμένα, ὥστ' ἐπ' ἐνίοις ὧν οὗτος φιλοτιμεῖται τοὺς ἐχθροὺς αἰσχύνεσθαι. ἐγὼ

Reisk.

μέντοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ πρότερον πρὸς τους πατέρας ἡμῖν διαφορᾶς ὑπαρχούσης, καὶ πάλαι τοῦτον ἐχθρὸν ἡγούμενος, καὶ νῦν ὑπ' αὐτοῦ πεπονθὼς κακῶς, πειράσομαι περὶ πάντων τῶν πεπραγμένων μεθ' ὑμῶν αὐτὸν τιμωρήσασθαι. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων Ἀρχε- 3
στρατίδης ἱκανῶς κατηγόρησε· καὶ γὰρ τοὺς νόμους ἐπέδειξε καὶ μάρτυρας πάντων παρέσχετο· ὅσα δ' οὗτος παραλέλοιπεν, ἐγὼ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς διδάξω. [Ἀνάγνωθι δέ μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.]

Εἰκὸς τοίνυν ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξ οὗ τὴν 4
εἰρήνην ἐποιησάμεθα, πρῶτον περὶ τούτων νυνὶ δικάζοντας μὴ μόνον δικαστὰς ἀλλὰ καὶ νομοθέτας αὐτοὺς γενέσθαι, εὖ εἰδότας ὅτι, ὅπως ἂν ὑμεῖς νυνὶ περὶ αὐτῶν γνῶτε, οὕτω καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἡ πόλις αὐτοῖς χρήσεται. δοκεῖ δέ μοι καὶ πολίτου χρηστοῦ καὶ δικαστοῦ δικαίου ἔργον εἶναι ταύτῃ τοὺς νόμους διαλαμβάνειν, ὅπῃ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον μέλλει συνοίσειν τῇ πόλει. τολμῶσι γάρ τινες | λέγειν ὡς οὐδεὶς ἔνοχός ἐστι λειπο- 5
ταξίου οὐδὲ δειλίας· μάχην γὰρ οὐδεμίαν γεγονέναι, τὸν δὲ νόμον κελεύειν, ἐάν τις λίπῃ τὴν τάξιν εἰς τοὐπίσω δειλίας ἕνεκα, μαχομένων τῶν ἄλλων, περὶ τούτου τοὺς στρατιώτας δικάζειν. ὁ δὲ νόμος οὐ περὶ τούτων κελεύει μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁπόσοι ἂν μὴ παρῶσιν ἐν τῇ πεζῇ στρατιᾷ. Ἀνάγνωθί μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι περὶ ἀμφοτέρων 6
κεῖται, καὶ ὅσοι ἂν μάχης οὔσης εἰς τοὐπίσω ἀναχωρήσωσι, καὶ ὅσοι ἂν ἐν τῇ πεζῇ στρατιᾷ μὴ παρῶσι. σκέψασθε δὲ τίνες εἰσὶν οὓς δεῖ παρεῖναι. οὐχ οἵτινες ἂν τὴν ἡλικίαν ταύτην ἔχωσιν; οὐχ οὓς ἂν οἱ στρατηγοὶ

7 *καταλέξωσιν; ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅλῳ τῷ
νόμῳ μόνον αὐτὸν τῶν πολιτῶν ἔνοχον εἶναι. ἀστρα-
τείας μὲν γὰρ δικαίως ἂν αὐτὸν ἁλῶναι, ὅτι καταλε-
γεὶς ὁπλίτης οὐκ ἐξῆλθε μεθ' ὑμῶν στρατοπεδευόμε-
νος, οὐδὲ παρέσχε μετὰ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν τάξαι, δει-
λίας δέ, ὅτι δεῖν αὐτὸν μετὰ τῶν ὁπλιτῶν κινδυνεύειν
8 ἱππεύειν εἵλετο. καίτοι φασὶν αὐτὸν ταύτην τὴν ἀπο-
λογίαν ποιήσεσθαι, ὡς ἐπειδήπερ ἵππευεν, οὐδὲν ἠδί-
κει τὴν πόλιν. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι διὰ τοῦθ' ὑμᾶς δικαίως
ἂν αὐτῷ ὀργίζεσθαι, ὅτι τοῦ νόμου κελεύοντος, ἐάν
τις ἀδοκίμαστος ἱππεύῃ, ἄτιμον εἶναι, ἐτόλμησεν ἀδο-
κίμαστος ἱππεύειν. Καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον.*

ΝΟΜΟΣ.

9 *Οὗτος τοίνυν εἰς τοῦτ' ἦλθε πονηρίας, καὶ οὕτως
ὑμῶν κατεφρόνησε καὶ τοὺς πολεμίους ἔδεισε καὶ ἱπ-
πεύειν ἐπεθύμησε καὶ τῶν νόμων οὐκ ἐφρόντισεν, ὥστε
οὐδὲν αὐτῷ τούτων τῶν κινδύνων ἐμέλησεν, ἀλλ' ἐβου-
λήθη καὶ ἄτιμος εἶναι καὶ τὰ χρήματ' αὐτοῦ δημευθῆναι
καὶ πάσαις ταῖς κειμέναις ζημίαις ἔνοχος γενέσθαι μᾶλλον
10 ἢ μετὰ τῶν πολιτῶν εἶναι καὶ ὁπλίτης γενέσθαι. καὶ ἕτε-
ροι μὲν οὐδεπώποτε ὁπλιτεύσαντες, ἱππεύσαντες δὲ καὶ
τὸν ἄλλον χρόνον καὶ πολλὰ κακὰ τοὺς πολεμίους πε-
ποιηκότες, οὐκ ἐτόλμησαν ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβῆναι,
δεδιότες ὑμᾶς καὶ τὸν νόμον· οὕτω γὰρ ἦσαν παρε-
σκευασμένοι, οὐχ ὡς ἀπολουμένης τῆς πόλεως, ἀλλ'
ὡς σωθησομένης καὶ μεγάλης ἐσομένης καὶ τιμωρη-
σομένης τοὺς ἀδικοῦντας· Ἀλκιβιάδης δ' ἐτόλμησεν
ἀναβῆναι, οὔτε εὔνους ὢν τῷ πλήθει οὔτε πρότερον
ἱππεύσας οὔτε νῦν ἐπιστάμενος οὔτε ὑφ' ὑμῶν δο-
κιμασθείς, ὡς οὐκ ἐξεσόμενον τῇ πόλει δίκην παρὰ
11 τῶν ἀδικούντων λαμβάνειν. ἐνθυμηθῆναι δὲ χρὴ ὅτι,
εἰ ἐξέσται ὅ τι ἄν τις βούληται ποιεῖν, οὐδὲν ὄφελος*

Reisk.

νόμους κεῖσθαι ἢ ὑμᾶς συλλέγεσθαι ἢ στρατηγοὺς αἱρεῖσθαι. θαυμάζω δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις ἀξιοῖ, ἐὰν μέν τις προσιόντων τῶν πολεμίων τῆς πρώτης τάξεως τεταγμένος τῆς δευτέρας γένηται, τούτου μὲν δειλίαν καταψηφίζεσθαι, ἐὰν δέ τις ἐν τοῖς ὁπλίταις τεταγμένος ἐν τοῖς ἱππεῦσιν ἀναφανῇ, τούτῳ συγγνώμην ἔχειν.
καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡγοῦμαι δικάζειν 12
ὑμᾶς οὐ μόνον τῶν ἐξαμαρτανόντων ἕνεκα, ἀλλ' ἵνα καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ἀκοσμούντων σωφρονεστέρους ποιῆτε. ἐὰν μὲν τοίνυν τοὺς ἀγνῶτας κολάζητε, οὐδεὶς ἔσται τῶν ἄλλων βελτίων· οὐδεὶς γὰρ εἴσεται τὸν ὑφ' ὑμῶν καταψηφισθέντα· ἐὰν δὲ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἐξαμαρτανόντων τιμωρῆσθε, πάντες πεύσονται, ὥστε τούτῳ
παραδείγματι χρώμενοι βελτίους ἔσονται οἱ πολῖται. ἐὰν 13
τοίνυν τούτου καταψηφίσησθε, οὐ μόνον οἱ ἐν τῇ πόλει εἴσονται, ἀλλὰ καὶ οἱ σύμμαχοι αἰσθήσονται καὶ οἱ πολέμιοι πεύσονται, καὶ ἡγήσονται πολὺ πλείονος ἀξίαν εἶναι τὴν πόλιν, ἐὰν ὁρῶσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις τῶν ἁμαρτημάτων μάλισθ' ὑμᾶς ὀργιζομένους καὶ μηδεμιᾶς συγγνώμης τοὺς ἀκοσμοῦντας ἐν τῷ πολέμῳ τυγχάνοντας.
ἐνθυμεῖσθε δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τῶν στρατιωτῶν 14
οἱ μὲν κάμνοντες ἐτύγχανον, οἱ δὲ ἐνδεεῖς ὄντες τῶν ἐπιτηδείων, καὶ ἡδέως ἂν οἱ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι καταμείναντες ἐθεραπεύοντο, οἱ δὲ οἴκαδ' ἀπελθόντες τῶν οἰκείων | ἐπεμέλοντο, οἱ δὲ ψιλοὶ ἐστρατεύοντο, οἱ δ'
ἐν τοῖς ἱππεῦσιν ἐκινδύνευον· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐτολμᾶτε 15
ἀπολιπεῖν τὰς τάξεις οὐδὲ τἀρεστὰ ὑμῖν αὐτοῖς αἱρεῖσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐφοβεῖσθε τοὺς τῆς πόλεως νόμους ἢ τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους κίνδυνον. ὧν χρὴ μεμνημένους ὑμᾶς νυνὶ τὴν ψῆφον φέρειν, καὶ πᾶσι φανερὸν ποιεῖν ὅτι Ἀθηναίων οἱ μὴ βουλόμενοι τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι ὑφ' ὑμῶν κακῶς πείσονται.

p. 521—527.

16 Ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ μὲν τοῦ
νόμου καὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος οὐχ ἕξειν αὐτοὺς ὅ τι
λέξουσιν· ἀναβαίνοντες δ' ὑμᾶς ἐξαιτήσονται καὶ ἀντι-
βολήσουσιν, οὐκ ἀξιοῦντες τοῦ Ἀλκιβιάδου υἱέος το-
σαύτην δειλίαν καταγνῶναι, ὡς ἐκεῖνον πολλῶν ἀγαθῶν
ἀλλ' οὐχὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον γεγενημένον, ὃν εἰ
τηλικοῦτον ὄντα ἀπεκτείνατε, ὅτε πρῶτον εἰς ὑμᾶς ἐλά-
βετε ἐξαμαρτάνοντα, οὐκ ἂν ἐγένοντο συμφοραὶ τοσαῦ-
17 ται τῇ πόλει. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ, ὦ ἄνδρες δικασταί,
εἶναι, εἰ αὐτοῦ μὲν ἐκείνου θάνατον κατέγνωτε, τοῦ δὲ
υἱοῦ ἀδικοῦντος δι' ἐκεῖνον ἀποψηφιεῖσθε, ὃς αὐτὸς
μὲν οὐκ ἐτόλμα μεθ' ὑμῶν μάχεσθαι, ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ
μετὰ τῶν πολεμίων ἠξίου στρατεύεσθαι. καὶ ὅτε μὲν
παῖς ὢν οὔπω δῆλος ἦν ὁποῖός τις ἔσται, διὰ τὰ του
πατρὸς ἁμαρτήματα ὀλίγου τοῖς ἕνδεκα παρεδόθη· ἐπει-
δὴ δὲ πρὸς τοῖς ἐκείνῳ πεπραγμένοις ἐπίστασθε καὶ τὴν
τούτου πονηρίαν, διὰ τὸν πατέρα ἐλεεῖν αὐτὸν ἀξιώ-
18 σετε; οὐκ οὖν δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτους μὲν
οὕτως εὐτυχεῖς εἶναι, ὥστ', ἐπειδὰν ἐξαμαρτάνοντες
ληφθῶσι, διὰ τὸ αὐτῶν γένος σώζεσθαι, ἡμᾶς δέ, εἰ
ἐδυστυχήσαμεν διὰ τοὺς οὕτως ἀτακτοῦντας, μηδὲν
ἂν δύνασθαι παρὰ τῶν πολεμίων ἐξαιτήσασθαι μηδ' ἂν
19 τὰς τῶν προγόνων ἀρετάς; καίτοι πολλαὶ καὶ μεγάλαι
καὶ ὑπὲρ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων γεγόνασι, καὶ οὐδὲν
ὅμοιαι τοῖς ὑπὸ τούτων περὶ τὴν πόλιν πεπραγμένοις, ὦ
ἄνδρες δικασταί. εἰ δ' ἐκεῖνοι δοκοῦσι βελτίους εἶναι
σώζοντες τοὺς φίλους, δῆλον ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀμείνους
20 δόξετε εἶναι τιμωρούμενοι τοὺς ἐχθρούς. ἀξιῶ δ', ὦ ἄν-
δρες δικασταί, ἐὰν μέν τινες τῶν συγγενῶν αὐτὸν ἐξαι-
τῶνται, ὀργίζεσθαι ὅτι τούτου μὲν οὐκ ἐπεχείρησαν δεη-
θῆναι, ἢ δεηθέντες οὐκ ἐδύναντο εὑρέσθαι, ποιεῖν τὰ
ὑπὸ τῆς πόλεως προσταττόμενα, ὑμᾶς δὲ πείθειν πει-

Reisk.

ρῶνται ὡς οὐ χρὴ παρὰ τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβά-
νειν· ἐὰν δέ τινες τῶν ἀρχόντων βοηθῶσιν αὐτῷ ἐπίδει- 21
ξιν μὲν τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως ποιούμενοι, φιλοτιμού-
μενοι δὲ ὅτι καὶ τοὺς φανερῶς ἡμαρτηκότας σώζειν
δύνανται, ὑμᾶς δὲ χρὴ ὑπολαμβάνειν πρῶτον μὲν ὅτι,
εἰ πάντες Ἀλκιβιάδῃ ὅμοιοι ἐγένοντο, οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ
στρατηγεῖν (οὐδὲ γὰρ ἂν εἶχον ὅτου ἡγοῖντο), ἔπειθ' ὅτι
πολὺ μᾶλλον αὐτοὺς προσήκει τῶν λιπόντων τὴν τάξιν
κατηγορεῖν ἢ ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἀπολογεῖσθαι. τίς γάρ
ἐστιν ἐλπὶς τοὺς ἄλλους ἐθελήσειν ποιεῖν τὰ ὑπὸ τῶν
στρατηγῶν προσταττόμενα, ὅταν αὐτοὶ οὗτοι τοὺς ἀκο-
σμοῦντας σώζειν πειρῶνται; ἐγὼ τοίνυν ἀξιῶ, ἂν μὲν 22
ἀποδείξωσιν οἱ λέγοντες καὶ αἰτούμενοι ὑπὲρ Ἀλκιβιά-
δου ὡς ἐστρατεύσατο ἐν τοῖς ὁπλίταις ἢ ὡς ἱππεύει δε-
δοκιμασμένος, ἀποψηφίσασθαι· ἐὰν δὲ μηδὲν ἔχοντες δί-
καιον κελεύωσιν αὐτοῖς χαρίζεσθαι, μεμνῆσθαι χρὴ ὅτι
διδάσκουσιν ὑμᾶς ἐπιορκεῖν καὶ τοῖς νόμοις μὴ πείθε-
σθαι, καὶ ὅτι λίαν προθύμως τοῖς ἀδικοῦσι βοηθοῦντες
πολλοὺς τῶν αὐτῶν ἔργων ἐπιθυμεῖν ποιήσουσι.

Θαυμάζω δὲ μάλιστα, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις 23
ὑμῶν τὸν Ἀλκιβιάδην ἀξιώσει διὰ μὲν τοὺς βοηθοῦντας
σώζεσθαι, διὰ δὲ τὴν αὑτοῦ πονηρίαν μὴ ἀπολέσθαι. ἧς
ἄξιον ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ἵν' ἐπίστησθε ὅτι οὐκ ἂν εἰκότως
αὐτοῦ ἀποψηφίζοισθε, ὡς ταῦτα μὲν ἡμαρτηκότος, τὰ
δ' ἄλλα πολίτου χρηστοῦ γεγενημένου· ἐκ γὰρ τῶν ἄλ-
λων τῶν τούτῳ πεπραγμένων δικαίως ἂν αὐτοῦ θάνατον
καταψηφίζοισθε. προσήκει δ' ὑμῖν περὶ αὐτῶν εἰδέναι· 24
ἐπειδὴ γὰρ καὶ τῶν | ἀπολογουμένων ἀποδέχεσθε λεγόν-
των τὰς σφετέρας αὐτῶν ἀρετὰς καὶ τὰς τῶν προγόνων
εὐεργεσίας, εἰκὸς ὑμᾶς καὶ τῶν κατηγόρων ἀκροᾶσθαι,
ἐὰν ἀποφαίνωσι τοὺς φεύγοντας πολλὰ εἰς ὑμᾶς ἡμαρ-
τηκότας καὶ τοὺς προγόνους αὐτῶν πολλῶν κακῶν αἰ-

25 τίους γεγενημένους. Οὗτος γὰρ παῖς μὲν ὢν παρ' Ἀρχε-
δήμῳ τῷ γλάμωνι, οὐκ ὀλίγα τῶν ὑμετέρων ὑφῃρημένῳ,
πολλῶν ὁρώντων ἔπινε μὲν ὑπὸ τῷ ἀετώματι κατακεί-
μενος, ἐκώμαζε δὲ μεθ' ἡμέραν, ἄνηβος ἑταίραν ἔχων,
μιμούμενος τοὺς ἑαυτοῦ προγόνους, καὶ ἡγούμενος οὐκ
ἂν δύνασθαι πρεσβύτερος ὢν λαμπρὸς γενέσθαι, εἰ μὴ
26 νέος ὢν πονηρότατος δόξει εἶναι. μετεπέμφθη δ' ὑπὸ
Ἀλκιβιάδου, ἐπειδὴ φανερῶς ἐξημάρτανε. καίτοι ποῖόν
τινα χρὴ αὐτὸν ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι εἶναι, ὅστις κά-
κείνῳ τοιαῦτ' ἐπιτηδεύων διεβέβλητο, ὃς τοὺς ἄλλους
ταῦτ' ἐδίδασκε; μετὰ Θεοτίμου δὲ ἐπιβουλεύσας τῷ πα-
τρὶ Ὀρνεὰς προὔδωκεν. ὁ δὲ παραλαβὼν τὸ χωρίον
πρότερον μὲν ὕβριζεν αὐτὸν ὡραῖον ὄντα, τελευτῶν δὲ
27 δήσας ἀργύριον εἰσεπράττετο. ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸν οὕτως
ἐμίσει σφόδρα, ὥστ' οὐδ' ἂν ἀποθανόντος ἔφασκε τὰ
ὀστᾶ κομίσασθαι. τελευτήσαντος δ' ἐκείνου ἐραστὴς γε-
νόμενος Ἀρχεβιάδης αὐτὸν ἐλύσατο. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ
ὕστερον κατακυβεύσας τὰ ὄντα, ἐκ Λευκῆς ἀκτῆς ὁρμώ-
28 μενος τοὺς φίλους κατεπόντιζεν. ὅσα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ἢ εἰς τοὺς πολίτας ἢ εἰς τοὺς οἰκείους ἢ περὶ
τοὺς αὑτοῦ ξένους ἢ περὶ τοὺς ἄλλους ἡμάρτηκε, μακρὸν
ἂν εἴη λέγειν· Ἱππόνικος δὲ πολλοὺς παρακαλέσας ἐξέ-
πεμψε τὴν αὑτοῦ γυναῖκα, φάσκων τοῦτον ὡς οὐκ ἀδελ-
φὸν αὐτῆς ἀλλ' ὡς ἄνδρα ἐκείνης εἰς τὴν οἰκίαν εἰσιέναι
29 τὴν αὑτοῦ. καὶ τοιαῦθ' ἡμαρτηκότι καὶ οὕτω δεινὰ καὶ
πολλὰ καὶ μεγάλα πεποιηκότι οὔτε τῶν πεπραγμένων
αὐτῷ μεταμέλει οὔτε τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, ἀλλ' ὃν
ἔδει κοσμιώτατον εἶναι τῶν πολιτῶν, ἀπολογίαν ποιού-
μενον τὸν ἑαυτοῦ βίον τῶν τοῦ πατρὸς ἁμαρτημάτων,
οὗτος ἑτέρους ὑβρίζειν πειρᾶται, ὥσπερ δυνάμενος ἂν
πολλοστὸν μέρος τῶν ὀνειδῶν τῶν ἑαυτῷ προσόντων
30 τοῖς ἄλλοις μεταδοῦναι, καὶ ταῦθ' υἱὸς ὢν Ἀλκιβιάδου,

Reisk.

ὃς ἔπεισε μὲν Δεκέλειαν Λακεδαιμονίους ἐπιτειχίσαι, ἐπὶ δὲ τὰς νήσους ἀποστήσων ἔπλευσε, διδάσκαλος δὲ τῶν τῆς πόλεως κακῶν ἐγένετο, πλεονάκις δὲ μετὰ τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ τὴν πατρίδα ἐστρατεύσατο ἢ μετὰ τῶν πολιτῶν ἐπ' ἐκείνους. ἀνθ' ὧν καὶ ὑμῖν καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι τιμωρεῖσθαι προσήκει ὅντινα λαμβάνετε τούτων.
καίτοι σφόδρα εἴθισται λέγειν ὡς οὐκ εἰκός ἐστι τὸν μὲν 31
πατέρα αὐτοῦ κατελθόντα δωρεὰς παρὰ τοῦ δήμου λαβεῖν, τοῦτον δ' ἀδίκως διὰ τὴν φυγὴν τὴν ἐκείνου διαβεβλῆσθαι. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ δεινὸν εἶναι, εἰ τὰς μὲν δωρεὰς αὐτοῦ ἀφείλεσθε ὡς οὐ δικαίως δεδωκότες, τούτου δὲ ἀδικοῦντος ἀποψηφιεῖσθε ὡς τοῦ πατρὸς χρηστοῦ περὶ
τὴν πόλιν γεγενημένου. Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, 32
ἄλλων τε πολλῶν ἄξιον εἵνεκα αὐτοῦ καταψηφίσασθαι, καὶ ὅτι ταῖς ὑμετέραις ἀρεταῖς χρῆται παραδείγματι περὶ τῆς ἑαυτοῦ πονηρίας. τολμᾷ γὰρ λέγειν ὡς Ἀλκιβιάδης οὐ-
δὲν δεινὸν εἴργασται ἐπὶ τὴν πατρίδα στρατεύσας· καὶ γὰρ 33
ὑμᾶς φεύγοντας Φυλὴν καταλαβεῖν καὶ δένδρα τεμεῖν καὶ πρὸς τὰ τείχη προσβαλεῖν, καὶ ταῦτα ποιήσαντας οὐκ ὄνειδος τοῖς παισὶ καταλιπεῖν, ἀλλὰ τιμὴν παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις κτήσασθαι, ὡς τῶν αὐτῶν ὄντας ἀξίους ὅσοι φυγόντες μετὰ τῶν πολεμίων ἐπὶ τὴν χώραν ἐστράτευσαν, καὶ ὅσοι κατῄεσαν Λακεδαιμονίων ἐχόντων τὴν
πόλιν. καὶ μὲν δὴ πᾶσιν ἡγοῦμαι δῆλον εἶναι ὅτι οὗτοι 34
μὲν ἐζήτουν κατιέναι ὡς τὴν μὲν τῆς θαλάττης ἀρχὴν Λακεδαιμονίοις παραδώσοντες, αὐτοὶ δ' ὑμῶν ἄρξοντες· τὸ δ' ὑμέτερον πλῆθος κατελθὸν τοὺς μὲν πολεμίους ἐξήλασε, τῶν δὲ πολιτῶν καὶ τοὺς βουλομένους δουλεύειν ἠλευθέρωσεν· | ὥστ' οὐχ ὁμοίων τῶν ἔργων ἀμ-
φοτέροις γεγενημένων τοὺς λόγους ποιεῖται. Ἀλλ' ὅμως 35
τοσούτων συμφορῶν καὶ οὕτως [αὐτῷ] μεγάλων ὑπαρχουσῶν ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς πονηρίᾳ φιλοτιμεῖται, καὶ

λέγει ὡς οὕτως ἐκεῖνος μέγα ἐδύνατο, ὥστε τῇ πόλει πάντων κακῶν αἴτιος γεγένηται. καίτοι τίς οὕτως ἄπειρος τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, ὃς οὐκ ἂν βουλόμενος εἶναι πονηρὸς εἰσηγήσαιτο μὲν τοῖς πολεμίοις ἃ χρὴ καταλαβεῖν τῶν χωρίων, δηλώσειε δ' ἂν ἃ κακῶς φυλάττεται τῶν φρουρίων, διδάξειε δ' ἂν ἃ πονηρῶς ἔχει τῶν πραγμάτων, μηνύσειε δ' ἂν τοὺς βουλομένους ἀφίστασθαι
36 τῶν συμμάχων; οὐ γὰρ δήπου, ὅτε μὲν ἔφευγε, διὰ τὴν δύναμιν κακῶς οἷός τ' ἦν ποιεῖν τὴν πόλιν, ἐπειδὴ δὲ ὑμᾶς ἐξαπατήσας κατῆλθε καὶ πολλῶν ἦρξε τριήρων, οὔτε τοὺς πολεμίους ἐδύνατο ἐκ τῆς χώρας ἐκβαλεῖν, οὔτε Χίους οὓς ἀπέστησε πάλιν φίλους ποιῆσαι, οὔτε
37 ἄλλο οὐδὲν ἀγαθὸν ὑμᾶς ἐργάσασθαι. ὥστ' οὐ χαλεπὸν γνῶναι ὅτι Ἀλκιβιάδης δυνάμει μὲν οὐδὲν τῶν ἄλλων διέφερε, πονηρίᾳ δὲ τῶν πολιτῶν πρῶτος ἦν. ἃ μὲν γὰρ ᾔδει τῶν ὑμετέρων κακῶς ἔχοντα, μηνυτὴς αὐτῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐγένετο· ἐπειδὴ δ' ἔδει αὐτὸν στρατηγεῖν, οὐδὲν κακὸν ποιεῖν ἐκείνους ἐδύνατο, ἀλλ' ὑποσχόμενος δι' ἑαυτὸν παρέξειν βασιλέα χρήματα, πλέον
38 ἢ διακόσια τάλαντα τῆς πόλεως ὑφείλετο. καὶ οὕτω πολλὰ ἐνόμιζεν εἰς ὑμᾶς ἡμαρτηκέναι, ὥστε λέγειν δυνάμενος καὶ φίλων ὄντων καὶ χρήματα κεκτημένος οὐδέποτ' ἐλθὼν εὐθύνας ἐτόλμησε δοῦναι, ἀλλὰ φυγὴν αὑτοῦ καταγνοὺς καὶ Θρᾴκης καὶ πάσης πόλεως ἐβούλετο πολίτης γενέσθαι μᾶλλον ἢ τῆς πατρίδος εἶναι τῆς ἑαυτοῦ. καὶ τὸ τελευταῖον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑπερβολὴν ποιησάμενος τῆς προτέρας πονηρίας ἐτόλμησε τὰς ναῦς Λυ-
39 σάνδρῳ μετὰ Ἀδειμάντου προδοῦναι. ὥστε εἴ τις ὑμῶν ἢ τοὺς τεθνεῶτας ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ἐλεεῖ, ἢ ὑπὲρ τῶν δουλευσάντων τοῖς πολεμίοις αἰσχύνεται, ἢ τῶν τειχῶν καθῃρημένων ἀγανακτεῖ, ἢ Λακεδαιμονίους μισεῖ, ἢ τοῖς τριάκοντα ὀργίζεται, τούτων ἁπάντων χρὴ τὸν τού-

Reisk.

*του πατέρα αἴτιον ἡγεῖσθαι, καὶ ἐνθυμηθῆναι ὅτι Ἀλκι-
βιάδην μὲν τὸν πρόπαππον αὐτοῦ καὶ τὸν πατρὸς πρὸς
μητρὸς πάππον Μεγακλέα οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι δὶς ἀμ-
φοτέρους ἐξωστράκισαν, τοῦ δὲ πατρὸς αὐτοῦ οἱ πρεσβύ-
τεροι ὑμῶν θάνατον κατέγνωσαν, ὥστε νῦν χρὴ ἡγησα-* 40
*μένους πατρικὸν ἐχθρὸν τοῦτον εἶναι τῇ πόλει καταψη-
φίσασθαι, καὶ μήτε ἔλεον μήτε συγγνώμην μήτε χάριν
μηδεμίαν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῶν νόμων τῶν κει-
μένων καὶ τῶν ὅρκων οὓς ὠμόσατε.*

Σκέψασθαι δὲ χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τί ἄν τις 41
*τοιούτων ἀνδρῶν φείσαιτο; πότερον ὡς πρὸς μὲν τὴν
πόλιν δεδυστυχήκασιν, ἄλλως δὲ κόσμιοί εἰσι καὶ σωφρό-
νως βεβιώκασιν; οὐχ οἱ μὲν πολλοὶ αὐτῶν ἡταιρήκασιν,
οἱ δὲ ἀδελφαῖς συγγεγόνασι, τοῖς δ' ἐκ θυγατέρων παῖδες
γεγόνασιν, οἱ δὲ μυστήρια πεποιήκασι καὶ τοὺς Ἑρμᾶς* 42
*περικεκόφασι καὶ περὶ πάντας τοὺς θεοὺς ἠσεβήκασι καὶ
εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν ἡμαρτήκασιν, ἀδίκως καὶ παρανό-
μως καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους διακείμενοι καὶ πρὸς σφᾶς
αὐτοὺς πολιτευόμενοι, οὐδεμιᾶς τόλμης ἀπεχόμενοι,
οὐδὲ ἔργου δεινοῦ ἄπειροι γεγενημένοι; ἀλλὰ καὶ πε-
πόνθασι καὶ πεποιήκασιν ἅπαντα. οὕτω γὰρ διάκεινται,
ὥστ' ἐπὶ μὲν τοῖς καλοῖς αἰσχύνεσθαι, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς
φιλοτιμεῖσθαι. Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἤδη τι-* 43
*νῶν ἀπεψηφίσασθε ἀδικεῖν μὲν νομίσαντες, οἰόμενοι δ'
εἰς τὸ λοιπὸν χρησίμους ὑμῖν ἔσεσθαι. τίς οὖν ἐλπὶς ὑπὸ
τούτου τι ἀγαθὸν πείσεσθαι τὴν πόλιν, ὃν ὑμεῖς, ὅτι μὲν
οὐδενὸς ἄξιός ἐστιν, ἐπειδὰν ἀπολογῆται, εἴσεσθε, ὅτι
δὲ πονηρός ἐστιν, ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ᾔσθη-
σθε; Ἀλλὰ μὲν δὴ οὐδ' ἂν ἐξελθὼν ἐκ τῆς πόλεως οὐδὲν* 44
*δύναιτο κακὸν ὑμᾶς ἐργάσασθαι, | δειλὸς ὢν καὶ πένης
καὶ πράττειν ἀδύνατος καὶ τοῖς οἰκείοις διάφορος καὶ
ὑπὸ τῶν ἄλλων μισούμενος. ὥστ' οὐδὲ τούτων ἕνεκα*

45 *αὐτὸν ἄξιον φυλάττεσθαι, ἀλλα πολὺ μᾶλλον παρά-
δειγμα ποιῆσαι καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῖς τούτου φίλοις,
οἳ τὰ μὲν προστα τόμενα ποιεῖν οὐκ ἐθέλουσι, τοιούτων
δ' ἔργων ἐπιθυμοῦσι, καὶ περὶ τῶν σφετέρων αὐτῶν
κακῶς βουλευσάμενοι περὶ τῶν ὑμετέρων δημηγοροῦσιν.*
46 *Ἐγὼ μὲν οὖν ὡς ἐδυνάμην ἄριστα κατηγόρηκα, ἐπί-
σταμαι δ' ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι τῶν ἀκροωμένων θαυμάζου-
σιν, ὅπως ποθ' οὕτως ἀκριβῶς ἐδυνήθην ἐξευρεῖν τὰ
τούτων ἁμαρτήματα, οὗτος δέ μου καταγελᾷ, ὅτι οὐδὲ
πολλοστὸν μέρος εἴρηκα τῶν τούτοις ὑπαρχόντων κακῶν.*
47 *ὑμεῖς οὖν καὶ τὰ εἰρημένα καὶ τὰ παραλελειμμένα ἀναλο-
γισάμενοι πολὺ μᾶλλον αὐτοῦ καταψηφίσασθε, ἐνθυμη-
θέντες ὅτι ἔνοχος μέν ἐστι τῇ γραφῇ, μεγάλη δ' εὐτυχία
τὸ τοιούτων πολιτῶν ἀπαλλαγῆναι πόλει. Ἀνάγνωθι δ'
αὐτοῖς τοὺς νόμους καὶ τοὺς ὅρκους καὶ τὴν γραφήν· καὶ
τούτων μεμνημένοι ψηφιοῦνται τὰ δίκαια.*

ΝΟΜΟΙ. ΟΡΚΟΙ. ΓΡΑΦΗ.

15.

ΚΑΤΑ ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΑΣΤΡΑΤΕΙΑΣ.

*Ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ὑμᾶς αἰτοῦμαι τὰ
δίκαια ψηφίσασθαι, καὶ τῶν στρατηγῶν δέομαι, ἐπεὶ καὶ
ἐν τῇ ἄλλῃ ἀρχῇ πολλοῦ ἄξιοι τῇ πόλει γεγόνασι, καὶ
περὶ τῶν τῆς ἀστρατείας γραφῶν κοινοὺς εἶναι τῷ τε
διώκοντι καὶ τῷ φεύγοντι, καὶ μὴ βοηθοῦντας ᾧ ἂν
βούλωνται πᾶσαν προθυμίαν ἔχειν παρὰ τὸ δίκαιον ὑμᾶς*
2 *ψηφίσασθαι, ἐνθυμουμένους ὅτι σφόδρ' ἂν ἠγανακτεῖτε,
εἰ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ δοκιμασίᾳ οἱ θεσμοθέται ἀναβάντες
ὑμῶν ἐδέοντο καταψηφίσασθαι, ἡγούμενοι δεινὸν εἶναι,
εἰ οἱ τιθέντες τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ψῆφον διδόντες παρα-
κελεύσονται τῶν μὲν μὴ [καταψηφίζεσθαι τῶν δὲ] κατα-*
3 *ψηφίζεσθαι. τί δ' ἂν αἴσχιον ἔθος ἢ δεινότερον πρᾶγμα*

Reisk.

τούτου τῇ πόλει γένοιτο, εἰ τολμήσει ὁ μὲν ἄρχων ἐν ταῖς
τῶν ἐπικλήρων δίκαις ἀντιβολεῖν καὶ ἱκετεύειν τοὺς δι-
καστὰς ὅ τι ἂν βούληται πραχθῆναι, ὁ δὲ πολέμαρχος καὶ
οἱ ἕνδεκα δεήσονται ἐν ταῖς δίκαις ταῖς ὑφ' ἑαυτῶν εἰσα-
γομέναις, ὥσπερ καὶ νῦν; χρὴ τοίνυν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν αὐ- 4
τῶν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, ἐνθυμουμένους ὅτι οὐδὲν
διοίσει ὑμᾶς ἰδίᾳ περὶ τῆς ἀστρατείας βοηθεῖν, ἢ τούτων
τινὰς δεῖσθαι αὐτοὺς τὴν ψῆφον διδόντας. σκέψασθε δέ, 5
ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐὰν ἱκανὸν γένηται τεκμήριον ὅτι
οὐδείς πω τῶν ἀρχόντων ἐν τῷ στρατοπέδῳ Ἀλκιβιάδῃ
ἦν παρεσκευασμένος. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴπερ ἀληθῆ
λέγουσιν, ἀνακαλεῖν μὲν Πάμφιλον, ὅτι ἀφαιρῶν τὸν
ἵππον ἱππέως ἀπεστέρει τὴν πόλιν, ἐπιβάλλειν δὲ τῷ
φυλάρχῳ, ὅτι ἐξελαύνων Ἀλκιβιάδην ἐκ τῆς φυλῆς ἄκυ-
ρον ἐποίει τὴν τούτων τάξιν, κελεύειν δὲ τὸν ταξίαρχον
ἐξαλείφειν αὐτὸν ἐκ τοῦ τῶν ὁπλιτῶν καταλόγου. νῦν 6
δὲ τούτων οὐδὲν ἐποίησαν, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ στρατοπέδῳ
περιεώρων αὐτὸν ὑπὸ πάντων προπηλακιζόμενον κἀν
τοῖς ἱπποτοξόταις ἱππεύοντα, ἐπειδὴ δὲ ὑμᾶς δεῖ παρὰ
τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβάνειν, χαριζόμενοι μαρτυ-
ροῦσιν ὑφ' ἑαυτῶν αὐτὸν τετάχθαι. καίτοι δεινόν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, αὐτοὺς μὲν τοὺς στρατηγοὺς ὑπὸ τοῦ
δήμου χειροτονηθέντας μὴ ἂν τολμῆσαι πρότερον ἡμῶν
ἡγήσασθαι, ἕως ἐδοκιμάσθησαν κατὰ τοὺς νόμους, Ἀλ-
κιβιάδην δὲ τολμᾶν παρὰ τοὺς τῆς πόλεως νόμους ὑπ'
αὐτῶν ταχθῆναι. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες 7
δικασταί, εἰ τῶν μὲν | δεδοκιμασμένων ἱππέων οὐκ ἐπὶ
τούτοις ἐστὶν ὅντινα βούλονται αὐτοὶ εἰς τοὺς ὁπλίτας
καταλέξαι, τῶν δὲ ὁπλιτῶν ἀδοκιμάστων ὄντων ἐπὶ τού-
τοις ἔσται ὅντιν' ἂν βούλωνται ἱππεύειν. εἰ μὲν τοίνυν, 8
ὦ ἄνδρες δικασταί, ὄντες κύριοι πολλῶν βουλομένων
μηδένα τῶν ἄλλων ἱππεύειν εἴασαν, οὐκ ἂν δικαίως χα-

ρίζοισθε αὐτοῖς· εἰ δ' ἄκυροι ὄντες ὁμολογήσουσι τάξαι,
ἐνθυμεῖσθαι χρὴ ὅτι ὀμωμόκατε τὰ δίκαια γνώσεσθαι,
ἀλλ' οὐχ ὅ τι ἂν οὗτοι κελεύωσι ψηφιεῖσθαι, ὥστε οὐ-
δένα χρὴ τῶν δεομένων περὶ πλείονος ὑμῶν αὐτῶν καὶ
9 τῶν ὅρκων ποιεῖσθαι. καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ
τῳ δοκεῖ μεγάλη ἡ ζημία εἶναι καὶ λίαν ἰσχυρὸς ὁ νόμος,
μεμνῆσθαι χρὴ ὅτι οὐ νομοθετήσοντες περὶ αὐτῶν ἥκετε,
ἀλλὰ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ψηφιούμενοι, οὐδὲ
τοὺς ἀδικοῦντας ἐλεήσοντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτοῖς
ὀργιούμενοι καὶ ὅλῃ τῇ πόλει βοηθήσοντες, εὖ εἰδότες
ὅτι ὑπὲρ τῶν παρεληλυθότων ὀλίγους τιμωρησάμενοι
πολλοὺς ποιήσετε κοσμιωτέρους ἐν τοῖς μέλλουσι κινδυ-
10 νεύειν. χρὴ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥσπερ οὗτος ἀμελή-
σας τῆς πόλεως τὴν αὑτοῦ σωτηρίαν ἐσκέψατο, οὕτως
ὑμᾶς ἀμελήσαντας τούτου τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ψηφίσα-
σθαι, ἄλλως τε καὶ ὅρκους ὀμωμοκότας καὶ περὶ Ἀλκι-
βιάδου μέλλοντας ψηφίσασθαι, ὃς ἂν ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ,
καταγελῶν τῆς πόλεως ἄπεισιν· οὐ γὰρ δὴ χάριν γε ὑμῖν
ἀποδώσει τῇ ψήφῳ κρύβδην εὖ παθών, ὃς τῶν φίλων
11 τοὺς φανερῶς αὐτὸν εὖ ποιήσαντας κακῶς ποιεῖ. ὑμεῖς
οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰς τούτων δεήσεις περὶ ἐλάτ
τονος ποιησάμενοι τὰ δίκαια ψηφίσασθε. ἀποδέδεικται
δὲ καταλεγεὶς εἰς τοὺς ὁπλίτας καὶ λιπὼν τὴν τάξιν καὶ
τῶν νόμων κωλυόντων ἀδοκίμαστος ἱππεύσας, καὶ περὶ
ὧν οἱ νόμοι διαρρήδην οὔτε στρατηγὸν οὔτε ἵππαρχον
οὔτε ἄλλον οὐδένα κυριώτερον ἐκείνων ἀποδεικνύουσι,
περὶ τούτων ἰδιώτης ὢν τὴν ἐξουσίαν αὑτῷ δεδωκώς.
12 ἐγὼ μὲν οὖν καὶ φίλῳ ὄντι Ἀρχεστρατίδῃ βοηθῶν, καὶ
Ἀλκιβιάδην ἐχθρὸν ὄντα ἐμαυτοῦ τιμωρούμενος, δέομαι
τὰ δίκαια ψηφίσασθαι· ὑμᾶς δὲ χρὴ τὴν αὐτὴν γνώμην
ἔχοντας τὴν ψῆφον φέρειν, ἥνπερ ὅτε ᾤεσθε πρὸς τοὺς
πολεμίους διακινδυνεύειν.

Reisk. p. 566–573.

16.

ΕΝ ΒΟΥΛΗΙ ΜΑΝΤΙΘΕΩΙ ΔΟΚΙΜΑΖΟΜΕΝΩΙ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Εἰ μὴ συνῄδειν, ὦ βουλή, τοῖς κατηγόροις βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. ἐγὼ γὰρ οὕτω σφό- 2
δρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρός με τυγχάνει ἀηδῶς ἢ κακῶς διακείμενος, ἐπειδὰν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι.
ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, 3
ὡς εὔνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδέν πώ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι καὶ περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκὼς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ παρὰ τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὔτ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατὴρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμ- 4
φορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε | τῶν τειχῶν καθαιρουμένων οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις. καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν 5
ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην σχόντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι

μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ
6 τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. Ἔπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ
σανιδίου τοὺς ἱππεύσαντας σκοπεῖν εὔηθές ἐστιν· ἐν
τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἱππεύειν οὐκ
ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐπιγεγραμμένοι εἰ-
σίν. ἐκεῖνος δ' ἐστὶν ἔλεγχος μέγιστος· ἐπειδὴ γὰρ κατ-
ήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς
ἱππεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπράξητε παρ'
7 αὐτῶν. ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενε-
χθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συν-
δίκοις οὔτε κατάστασιν παραλαβόντα. καίτοι πᾶσι ῥᾴ-
διον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις,
εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς
ζημιοῦσθαι. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς
γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων
ῥᾴδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ
τοὺς ἱππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων
8 ἀπενεχθῆναι. Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν
ἦν ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίουν, ἀπο-
δείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε,
δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτῃ τῇ γνώμῃ χρωμέ-
νους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἱππευσάντων βουλεύον-
τας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγοὺς καὶ ἱππάρχους κεχει-
ροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἡγεῖσθε ταύτην
ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν
μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

9 Περὶ μὲν τοίνυν ταύτης τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ
πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις
ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν
ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παν-
τὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐ-

νοίας ἀκροάσασθαί μου. ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν ὡς
ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

Ἐγὼ γὰρ πρῶτον μὲν οὐσίας μοι οὐ πολλῆς κατα- 10
λειφθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τὰς
τῆς πόλεως, δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα, ἐπιδοὺς τριά-
κοντα μνᾶς ἑκατέρᾳ, πρὸς τὸν ἀδελφὸν δ' οὕτως ἐνειμά-
μην ὥστ' ἐκεῖνον πλέον ὁμολογεῖν ἔχειν ἐμοῦ τῶν πα-
τρῴων, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας οὕτω βεβίωκα
ὥστε μηδεπώποτέ μοι μηδὲ πρὸς ἕνα μηδὲν ἔγκλημα
γενέσθαι. καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτω διῴκηκα· περὶ δὲ τῶν 11
κοινῶν μοι μέγιστον ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς
ἐπιεικείας, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους
ἢ περὶ τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς
ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθέ μοι διαφόρους ὄντας,
καὶ πλεῖστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευ-
δομένους. καίτοι δῆλον ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν,
οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ. ἔτι δ', ὦ βουλή, 12
οὐδεὶς ἂν ἀποδεῖξαι περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰ-
σχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγενημένην· καί-
τοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθε-
στηκότας. πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους
τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρ-
έχω τῇ πόλει. πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιή- 13
σασθε πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἁλίαρτον ἔδει βοηθεῖν,
ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἱππεύειν, ἐπειδὴ πάντας
ἑώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομί-
ζοντας, τοῖς δ' ὁπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων
ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ | τὸν
νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί
με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλή-
θους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευά-
σαντι στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

14 Συλλεγέντων τοίνυν τῶν δημοτῶν πρὸ τῆς ἐξόδου, εἰδὼς αὐτῶν ἐνίους πολίτας μὲν χρηστοὺς ὄντας καὶ προθύμους, ἐφοδίων δὲ ἀποροῦντας, εἶπον ὅτι χρὴ τοὺς ἔχοντας παρέχειν τὰ ἐπιτήδεια τοῖς ἀπόρως διακειμένοις. καὶ οὐ μόνον τοῦτο συνεβούλευον τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔδωκα δυοῖν ἀνδροῖν τριάκοντα δραχμὰς ἑκατέρῳ, οὐχ ὡς πολλὰ κεκτημένος, ἀλλ' ἵνα παράδειγμα τοῦτο τοῖς ἄλλοις γένηται. Καί μοι ἀνάβητε, [μάρτυρες].

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ βουλή, εἰς Κόρινθον ἐξόδου γενομένης καὶ πάντων προειδότων ὅτι δεήσει κινδυνεύειν, ἑτέρων ἀναδυομένων ἐγὼ διεπραξάμην ὥστε τῆς πρώτης τεταγμένος μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις· καὶ μάλιστα τῆς ἡμετέρας φυλῆς δυστυχησάσης, καὶ πλείστων ἐνθανόντων, ὕστερον ἀνεχώρησα τοῦ σεμνοῦ Στειριέως
16 τοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις δειλίαν ὠνειδικότος. καὶ οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐν Κορίνθῳ χωρίων ἰσχυρῶν κατειλημμένων, ὥστε τοὺς πολεμίους μὴ δύνασθαι προσιέναι, Ἀγησιλάου δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐμβαλόντος, ψηφισαμένων τῶν ἀρχόντων ἀποχωρίσαι τάξεις αἵτινες βοηθήσουσι, φοβουμένων ἁπάντων (εἰκότως, ὦ βουλή· δεινὸν γὰρ ἦν ἀγαπητῶς ὀλίγῳ πρότερον σεσωσμένους ἐφ' ἕτερον κίνδυνον ἰέναι) προσελθὼν ἐγὼ τὸν ταξίαρχον ἐκέλευον ἀκληρωτὶ τὴν ἡμετέραν τάξιν πέμ-
17 πειν. ὥστ' εἴ τινες ὑμῶν ὀργίζονται τοῖς τὰ μὲν τῆς πόλεως ἀξιοῦσι πράττειν, ἐκ δὲ τῶν κινδύνων ἀποδιδράσκουσιν, οὐκ ἂν δικαίως περὶ ἐμοῦ τὴν γνώμην ταύτην ἔχοιεν· οὐ γὰρ μόνον τὰ προσταττόμενα ἐποίουν προθύμως, ἀλλὰ καὶ κινδυνεύειν ἐτόλμων. καὶ ταῦτ' ἐποίουν οὐχ ὡς οὐ δεινὸν ἡγούμενος εἶναι Λακεδαιμονίοις μάχε-

Reisk.

σθαι, ἀλλ' ἵνα, εἴ ποτε ἀδίκως εἰς κίνδυνον καθισταίμην, διὰ ταῦτα βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζόμενος ἁπάντων τῶν δικαίων τυγχάνοιμι. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδε- 18
μιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. καίτοι χρὴ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις τολμᾷ, διὰ τοῦτο μισεῖν· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τοὺς ἰδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελεῖσθε.
ὥστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ὦ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε 19
μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως περιερχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κἀγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.

Ἤδη δέ τινων ᾐσθόμην, ὦ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα 20
ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἐμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέ-
παυνται τῶν τῆς πόλεως πράττοντες, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν 21
(τὰ γὰρ ἀληθῆ χρὴ λέγειν) τούτους μόνους ἀξίους νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὁρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἄχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταί εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

17.
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ.

Ἴσως τινὲς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τὸ βούλεσθαί με ἄξιον εἶναί τινος ἡγοῦνται καὶ εἰπεῖν ἂν μᾶλλον ἑτέρου δύνασθαι· ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω περὶ τῶν μὴ προσηκόντων ἱκανὸς εἶναι λέγειν, ὥστε δέδοικα μὴ καὶ περὶ ὧν ἀναγκαῖόν μοί ἐστι λέγειν, ἀδύνατος ὦ τὰ δέοντα εἰπεῖν. οἴομαι μὲν οὖν, ἂν πάντα διηγήσωμαι τὰ πεπραγμένα ἡμῖν πρὸς Ἐράτωνα καὶ τοὺς ἐκείνου παῖδας, ῥᾳδίως ἐξ αὐτῶν ὑμᾶς εὑρήσειν ἃ προσήκει σκέψασθαι περὶ ταύτης τῆς διαδικασίας. ἐξ ἀρχῆς οὖν ἀκούσατε.

2 Ἐράτων ὁ Ἐρασιφῶντος πατὴρ ἐδανείσατο παρὰ τοῦ ἐμοῦ πάππου τάλαντα δύο. ὅτι μὲν οὖν ἔλαβε τἀργύριον καὶ ὡς τοσοῦτόν γε ἐδεήθη δανεῖσαι, ὧν ἐναντίον ἐδόθη, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι· ὡς δ' ἐχρήσατο αὐτῷ καὶ ὅσα ὠφελήθη, οἱ μᾶλλόν τε ἐμοῦ εἰδότες καὶ παραγεγενημένοι οἷς ἐκεῖνος ἔπραττε διηγήσονται ὑμῖν καὶ μαρτυρήσουσι. Καί μοι κάλει μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

3 Ἕως τοίνυν ὁ Ἐράτων ἔζη, τούς τε τόκους ἀπελάμβανον ἐγὼ καὶ τἆλλα τὰ συγκείμενα· ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε καταλιπὼν υἱοὺς τρεῖς, Ἐρασιφῶντα καὶ Ἐράτωνα καὶ Ἐρασίστρατον, οὗτοι οὐδὲν ἔτι ἡμῖν τῶν δικαίων ἐποίουν. ἐν μὲν οὖν τῷ πολέμῳ, διότι οὐκ ἦσαν δίκαι, οὐ δυνατοὶ ἦμεν παρ' αὐτῶν ἃ ὤφειλον πράξασθαι· ἐπειδὴ δὲ εἰρήνη ἐγένετο, ὅτε περ πρῶτον αἱ ἀστικαὶ δίκαι ἐδικάζοντο, λαχὼν ὁ πατὴρ παντὸς τοῦ συμβολαίου Ἐρασιστράτῳ, ὅσπερ μόνος τῶν ἀδελφῶν ἐπεδήμει, κατ-

Reisk.

εδικάσατο ἐπὶ Ξεναινέτου ἄρχοντος. μάρτυρας δὲ καὶ τούτων παρέξομαι ὑμῖν. Καί μοι κάλει μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν τὰ Ἐράτωνος δικαίως ἂν ἡμέτερα εἴη, ἐκ 4
τούτων ῥᾴδιον εἰδέναι, ὅτι δὲ πάντα δημεύεται, ἐξ αὐτῶν τῶν ἀπογραφῶν· τρεῖς γὰρ καὶ τέτταρες ἕκαστα ἀπογεγράφασι. καίτοι τοῦτό γε παντὶ εὔγνωστον, ὅτι οὐκ ἂν παραλιπόντες, εἴ τι ἄλλο τῶν Ἐράτωνος οἷόν τε ἦν δημεύειν, πάντα τὰ Ἐράτωνος ἀπέγραφον, [ἀπογράφοντες] καὶ ἃ ἐγὼ πολὺν ἤδη χρόνον κέκτημαι. ὡς μὲν οὖν ἡμῖν οὐδ' ἑτέρωθεν εἰσπράξασθαι οἷόν τε, ἂν ὑμεῖς ταῦτα δημεύσητε, εὔγνωστόν μοι δοκεῖ εἶναι· ὡς δὲ τὴν 5
ἀμφισβήτησιν ἐποιησάμην πρός τε ὑμᾶς καὶ τοὺς ἰδιώτας, ἔτι ἀκούσατε. ἕως μὲν γὰρ ἡμῖν οἱ Ἐρασιφῶντος οἰκεῖοι τούτων τῶν χρημάτων ἠμφισβήτουν, ἅπαντα ἠξίουν ἐμὰ εἶναι, διότι ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ χρέως ἀντιδικῶν πρὸς τὸν πατέρα ὁ Ἐρασίστρατος ἡττήθη· καὶ τὰ μὲν Σφηττοῖ ἤδη τρία ἔτη μεμίσθωκα, τῶν δὲ Κικυννοῖ καὶ τῆς οἰκίας ἐδικαζόμην τοῖς ἔχουσι. πέρυσι μὲν οὖν διεγράψαντό μου τὰς δίκας, ἔμποροι φάσκοντες εἶναι· νυνὶ δὲ λαχόντος ἐν τῷ Γαμηλιῶνι μηνὶ οἱ ναυτοδίκαι οὐκ ἐξεδίκασαν. ἐπειδὴ δ' ὑμῖν τὰ Ἐρασιφῶντος δη- 6
μεύειν ἔδοξεν, ἀφεὶς τῇ πόλει τὰ δύο μέρη τὰ Ἐρασιστράτου ἀξιῶ μοι ψηφισθῆναι, διότι ταῦτά γε ἤδη καὶ πρότερον ἐγνώκατε ἡμέτερα εἶναι. ὡρισάμην οὖν ἐμαυτῷ τὸ τρίτον μέρος τῆς ἐκείνων οὐσίας οὐ τὴν ἀκρίβειαν ἐπισκεψάμενος, ἀλλὰ πολλῷ πλέον ἢ τὰ δύο μέρη τῷ δημοσίῳ ὑπολιπών. ῥᾴδιον δὲ γνῶναι ἐκ τοῦ τιμήματος 7
τοῦ ἐπιγεγραμμένου τοῖς χρήμασιν. ἅπαντα μὲν γὰρ πλείονος ἢ ταλάντου τετίμηνται, ὧν δ' ἐγὼ ἀμφισβητῶ τῷ μὲν πέντε μνᾶς τῷ δὲ χιλίας δραχμὰς ἐπεγραψάμην·

καὶ εἰ πλείονος ἄξιά ἐστιν ἢ τοσούτου, ἀποκηρυχθέντων
8 τὸ περιττὸν ἡ πόλις λήψεται. ἵνα οὖν εἰδῆτε ὅτι ταῦτα
ἀληθῆ ἐστι, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι πρῶτον μὲν τοὺς
μεμισθωμένους παρ' ἐμοῦ τὸ Σφηττοῖ χωρίον, ἔπειτα
τοῦ | Κικυνοῖ τοὺς γείτονας, οἳ ἴσασιν ἡμᾶς ἤδη τρία
ἔτη ἀμφισβητοῦντας, ἔτι δὲ τούς τε πέρυσιν ἄρξαντας,
πρὸς οὓς αἱ δίκαι ἐλήχθησαν, καὶ τοὺς νῦν ναυτοδίκας.
9 ἀναγνωσθήσονται δὲ ὑμῖν καὶ αὐταὶ αἱ ἀπογραφαί· ἐκ
τούτων γὰρ μάλιστα γνώσεσθε ὅτι οὔτε νεωστὶ ταῦτα
τὰ χρήματα ἀξιοῦμεν ἡμέτερα εἶναι, οὔτε νυνὶ τῷ δη-
μοσίῳ πλειόνων ἀμφισβητοῦμεν ἢ τῷ ἔμπροσθεν χρό-
νῳ τοῖς ἰδιώταις. Καί μοι κάλει μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

10 Ὅτι μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ παρὰ τὸ δί-
καιον ἀξιῶ μοι ψηφίσασθαι τὸ διαδίκασμα, ἀλλ' αὐτὸς
τῇ πόλει πολλὰ τῶν ἐμαυτοῦ ἀφεὶς τοῦτο ἀξιῶ μοι ἀπο-
δοθῆναι, ἀποδέδεικται. ἤδη δέ μοι δοκεῖ δίκαιον εἶναι
καὶ δεηθῆναι ὑμῶν τε καὶ τῶν συνδίκων ἐναντίον ὑμῶν.

18.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΤΟΥ ΝΙΚΙΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ [ΕΠΙΛΟΓΟΣ].

Ἐνθυμήθητε τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἷοί τινες
οντες πολῖται καὶ αὐτοὶ καὶ ὧν προσήκοντες ἀδικούμενοι
ἀξιοῦμεν ἐλεεῖσθαι ὑφ' ὑμῶν καὶ τῶν δικαίων τυγχάνειν·
οὐ γὰρ μόνον περὶ τῆς οὐσίας ἀγωνιζόμεθα, ἀλλὰ καὶ
περὶ τῆς πολιτείας, εἰ χρὴ δημοκρατουμένης τῆς πόλεως
ἡμῖν μετεῖναι. πρῶτον μὲν οὖν περὶ Νικίου τοῦ ἡμε-
2 τέρου θείου ἀναμνήσθητε. ἐκεῖνος γὰρ ὅσα μὲν τῇ ἑαυ-
τοῦ γνώμῃ χρώμενος ὑπὲρ τοῦ πλήθους τοῦ ὑμετέρου

Reisk.

ἔπραξε, πανταχοῦ φανήσεται πολλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν
αἴτιος τῇ πόλει γεγενημένος, πλεῖστα δὲ καὶ μέγιστα κακα
τοὺς πολεμίους εἰργασμένος· ὅσα δὲ οὐ βουλόμενος ἀλλ'
ἄκων ἠναγκάσθη ποιῆσαι, τῶν μὲν κακῶν οὐκ ἐλάχιστον
αὐτὸς μετέσχε μέρος, τὴν δ' αἰτίαν τῆς συμφορᾶς οἱ
πείσαντες ὑμᾶς δικαίως ἂν ἔχοιεν, ἐπεὶ τήν γε πρὸς ὑμᾶς 3
εὔνοιαν καὶ τὴν ἀρετὴν τὴν αὑτοῦ ἐν ταῖς εὐτυχίαις ταῖς
ὑμετέραις καὶ ταῖς δυστυχίαις ταῖς τῶν ἐχθρῶν ἐπεδεί-
ξατο· στρατηγῶν γὰρ πολλὰς μὲν πόλεις εἷλε, πολλὰ δὲ
καὶ καλὰ κατὰ τῶν πολεμίων ἔστησε τρόπαια, ὧν καθ'
ἓν ἕκαστον πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν. Εὐκράτης τοίνυν, 4
ἀδελφὸς μὲν ὢν ἐκείνου, πατὴρ δ' ἐμός, ἤδη τῆς τελευ-
ταίας ναυμαχίας γεγενημένης φανερὰν ἐπεδείξατο τὴν
εὔνοιαν ἣν εἶχε περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον· ἡττημένων
γὰρ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν ᾑρημένος, καὶ
παρακαλούμενος μετέχειν τῆς ὀλιγαρχίας ὑπὸ τῶν ἐπι-
βουλευόντων τῷ πλήθει, οὐκ ἠθέλησεν αὐτοῖς πείθε-
σθαι, ἐν τοιούτῳ καιρῷ ληφθεὶς ἐν ᾧ οἱ πλεῖστοι τῶν 5
ἀνθρώπων καὶ μεταβάλλονται πρὸς τὰ παρόντα καὶ ταῖς
τύχαις εἴκουσι, δυστυχοῦντος τοῦ δήμου, οὐκ ἀπελαυ-
νόμενος τῆς πολιτείας οὐδ' ἰδίας ἔχθρας ὑπαρχούσης
πρὸς τοὺς ἄρξειν μέλλοντας, ἀλλ' ἐξὸν αὐτῷ καὶ τῶν
τριάκοντα γενέσθαι καὶ μηδενὸς ἔλαττον δύνασθαι, μᾶλ-
λον εἵλετο πράττων ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ἀπολέ-
σθαι ἢ ἐπιδεῖν τὰ τείχη καθαιρούμενα καὶ τὰς ναῦς τοῖς
πολεμίοις παραδιδομένας καὶ τὸ ὑμέτερον πλῆθος κατα-
δουλούμενον. καὶ οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον Νικήρατος, 6
ἀνεψιὸς ὢν ἐμος καὶ υἱὸς Νικίου, εὔνους ὢν τῷ ὑμετέρῳ
πλήθει, συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθανεν, οὔτε
γένει οὔτε οὐσίᾳ οὔθ' ἡλικίᾳ δοκῶν ἀνάξιος εἶναι τῆς
πολιτείας μετασχεῖν· ἀλλὰ τοιαῦτα ἐνομίζετο τὰ ὑπάρ-
χοντα αὐτῷ πρὸς τὸ ὑμέτερον πλῆθος εἶναι καὶ διὰ τοὺς

προγόνους καὶ αὐτόν, ὥστε οὐκ ἂν ποθ᾽ ἑτέρας ἐπιθυ-
7 μῆσαι πολιτείας. συνῄδεσαν γὰρ ἅπασιν αὐτοῖς ὑπὸ τῆς
πόλεως τιμωμένοις, καὶ πολλαχοῦ μὲν ὑπὲρ ὑμῶν κεκιν-
δυνευκόσι, μεγάλας δ᾽ εἰσφορὰς εἰσενηνοχόσι | καὶ λε-
λειτουργηκόσι κάλλιστα, καὶ τῶν ἄλλων οὐδενὸς πώ-
ποτ᾽ ἀποστᾶσιν ὧν ἡ πόλις αὐτοῖς προσέταξεν, ἀλλὰ
8 προθύμως λειτουργοῦσι. καίτοι τίνες ἂν ἡμῶν εἴησαν
δυστυχέστεροι, εἰ ἐν μὲν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἀποθνήσκοιμεν
εὖνοι ὄντες τῷ πλήθει, ἐν δὲ τῇ δημοκρατίᾳ ὡς κακόνοι
9 ὄντες τῷ πλήθει ἀποστεροίμεθα τῶν ὄντων; καὶ μὲν δή,
ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ Διόγνητος διαβληθεὶς μὲν ὑπὸ
τῶν συκοφαντῶν φεύγων ᾤχετο, μετ᾽ ὀλίγων δὲ τῶν
ἐκπεπτωκότων οὔτ᾽ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστρατεύσατο οὔτ᾽
εἰς Δεκέλειαν ἀφίκετο· οὐδ᾽ ἔστιν ὅτου κακοῦ αἴτιος
οὔτε φυγὼν οὔτε κατελθὼν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει γεγένη-
ται, ἀλλ᾽ εἰς τοῦτ᾽ ἀρετῆς ἦλθεν ὥστε μᾶλλον ὠργίζετο
τοῖς εἰς ὑμᾶς ἡμαρτηκόσιν ἢ τοῖς αὐτῷ τῆς καθόδου αἰ-
10 τίοις γεγενημένοις ἐχαρίζετο. καὶ ἀρχὴν μὲν οὐδεμίαν ἦρ-
ξεν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ· ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ἦλθον εἰς τὴν
Ἀκαδήμειαν Λακεδαιμόνιοι καὶ Παυσανίας, λαβὼν τὸν
Νικηράτου καὶ ἡμᾶς παῖδας ὄντας, ἐκεῖνον μὲν κατέθηκεν
ἐπὶ τοῖς γόνασι τοῖς Παυσανίου, ἡμᾶς δὲ παραστησά-
μενος ἔλεγε πρὸς ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρόν-
τας ὅσα εἴημεν πεπονθότες καὶ οἵαις τύχαις κεχρημέ-
νοι, καὶ ἠξίου Παυσανίαν βοηθῆσαι καὶ διὰ τὴν φι-
λίαν καὶ διὰ τὴν ξενίαν τὴν ὑπάρχουσαν, καὶ τι-
11 μωρὸν γενέσθαι τῶν εἰς ἡμᾶς ἡμαρτηκότων. ὅθεν
Παυσανίας ἤρξατο εὔνους εἶναι τῷ δήμῳ, παράδειγμα
ποιούμενος πρὸς τοὺς ἄλλους Λακεδαιμονίους τὰς ἡμε-
τέρας συμφορὰς τῆς τῶν τριάκοντα πονηρίας· δῆλον γὰρ
ἅπασι τοῖς ἐλθοῦσι Πελοποννησίων ἐγεγένητο, ὅτι οὐ
τοὺς πονηροτάτους τῶν πολιτῶν ἀπέκτεινον, ἀλλ᾽ οἷς

Reisk.

μάλιστα προσῆκον καὶ διὰ γένος καὶ διὰ πλοῦτον καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἀρετὴν τιμᾶσθαι. οὕτω δ' ἠλεούμεθα καὶ 12 πᾶσι δεινὰ ἐδοκοῦμεν πεπονθέναι, ὥστε Παυσανίας τὰ μὲν παρὰ τῶν τριάκοντα ξένια οὐκ ἠθέλησε λαβεῖν, τὰ δὲ παρ' ἡμῶν ἐδέξατο. καίτοι δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑπὸ μὲν τῶν πολεμίων παῖδας ἡμᾶς ὄντας ἐλεεῖσθαι, οἳ τῇ ὀλιγαρχίᾳ βοηθήσοντες ἦλθον, ὑπὸ δὲ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοιούτους γεγενημένους τῶν ὄντων ἀποστερεῖσθαι, ὧν οἱ πατέρες ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας ἀπέθανον.

Εὖ δ' οἶδ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι περὶ πλείστου 13 ἂν ποιήσαιτο Πολίοχος τοῦτον τὸν ἀγῶνα κατορθῶσαι, ἡγούμενος αὐτῷ καλὴν εἶναι τὴν ἀπόδειξιν καὶ πρὸς τοὺς πολίτας καὶ τοὺς ξένους, ὅτι Ἀθήνησι τοσοῦτον δύναται, ὥσθ' ὑμᾶς τοὺς αὐτούς, περὶ ὧν ὅρκους ὀμωμόκατε, ὑμῖν αὐτοῖς τὰ ἐναντία ποιεῖν ψηφίζεσθαι. πάν- 14 τες γὰρ εἴσονται ὅτι τότε μὲν χιλίαις δραχμαῖς ἐζημιώσατε τὸν βουλόμενον τὴν ἡμετέραν γῆν δημοσίαν ποιῆσαι, νυνὶ δὲ κελεύων δημεῦσαι νενίκηκε, καὶ περὶ τούτων δὴ ἀμφοτέρων Ἀθηναῖοι, παρανόμων φεύγοντος τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός, τἀναντία σφίσιν αὐτοῖς ἐψηφίσαντο. οὐκ 15 οὖν αἰσχρόν, εἰ ἃ μὲν Λακεδαιμονίοις συνέθεσθε βεβαιώσετε, ἃ δὲ αὐτοῖς ἐψηφίσασθε οὕτω ῥᾳδίως διαλύσετε· καὶ τὰς μὲν πρὸς ἐκείνους συνθήκας κυρίας ποιήσετε, τὰς δὲ πρὸς αὑτοὺς ἀκύρους· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις Ἕλλησιν ὀργίζοισθε, εἴ τις Λακεδαιμονίους ὑμῶν περὶ πλείονος ποιεῖται, ὑμεῖς δ' αὐτοὶ φανήσεσθε πιστότερον πρὸς ἐκείνους ἢ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς διακείμενοι; ἄξιον 16 δὲ μάλιστα φθονῆσαι ὅτι οὕτως ἤδη [οἱ] τὰ τῆς πόλεως [πράττοντες] διάκειται, ὥστ' οὐχ ὅ τι ἂν τῇ πόλει βέλτιστον ᾖ, τοῦτο οἱ ῥήτορες λέγουσιν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἂν αὐτοὶ κερδαίνειν μέλλωσι, ταῦτα ὑμεῖς ψηφίζεσθε. καὶ 17 εἰ μὲν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει συνέφερε τοὺς μὲν ἔχειν τὰ

αὐτῶν, τῶν δὲ ἀδίκως δημεύεσθαι τὴν οὐσίαν, εἰκότως
ἂν ἠμελεῖτε τῶν ὑφ' ἡμῶν λεγομένων· νυνὶ δὲ πάντες
ἂν ὁμολογήσαιτε ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει,
στάσιν δὲ πάντων κακῶν αἰτίαν, διαφέρεσθαι δὲ πρὸς
ἀλλήλους ἐκ τῶν τοιούτων μάλιστ', ἂν οἱ μὲν τῶν ἀλλο-
18 τρίων ἐπιθυμῶσιν, οἱ δ' ἐκ τῶν ὄντων | ἐκπίπτωσι. καὶ
ταῦθ' ὑμεῖς ἔγνωτε νεωστὶ κατελθόντες, ὀρθῶς βου-
λευόμενοι· ἔτι γὰρ ἐμέμνησθε τῶν γεγενημένων συμ-
φορῶν, καὶ τοῖς θεοῖς εἰς ὁμόνοιαν εὔχεσθε καταστῆναι
τὴν πόλιν μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τιμωρίαν τῶν παρεληλυθότων
τραπόμενοι τὴν μὲν πόλιν στασιάσαι, τοὺς δὲ λέγοντας
19 ταχέως πλουτῆσαι.... καίτοι πλείων συγγνώμη μνησικα-
κεῖν νεωστὶ κατεληλυθόσιν, ἔτι τῆς ὀργῆς οὔσης προσ-
φάτου, ἢ τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον ἐπὶ τιμωρίαν τῶν
παρεληλυθότων τραπέσθαι, ὑπὸ τοιούτων πεισθέντας
οἳ ἐν ἄστει μείναντες ταύτην ὑμῖν οἴονται διδόναι πίστιν
τῆς αὐτῶν εὐνοίας, ἑτέρους κακῶς ποιοῦντες, ἀλλ' οὐ
σφᾶς αὐτοὺς χρηστοὺς παρέχοντες, καὶ νυνὶ τῶν τῆς
πόλεως εὐτυχιῶν ἀπολαύοντες, ἀλλ' οὐ πρότερον τῶν
ὑμετέρων κινδύνων μετέχοντες.
20 Καὶ εἰ μὲν ἑωρᾶτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, σωζόμενα
τῇ πόλει τὰ ὑπὸ τούτων δημευόμενα, συγγνώμην ἂν εἴ-
χομεν· νῦν δ' ἐπίστασθε ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν ὑπὸ τούτων
ἀφανίζεται, τὰ δὲ πολλοῦ ἄξια ὄντα ὀλίγου πιπράσκεται.
ἂν δ' ἐμοὶ πείθησθε, οὐκ ἔλαττω ἀπ' αὐτῶν ὑμεῖς ὠφε-
21 ληθήσεσθε ἢ ἡμεῖς οἱ κεκτημένοι, ἐπεὶ καὶ νυνὶ Διόμνη-
στος καὶ ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφὸς ἐκ μιᾶς οἰκίας τρεῖς ὄν-
τες τριηραρχοῦμεν, καὶ ὅταν ἡ πόλις δέηται χρημάτων,
ἀπὸ τούτων ὑμῖν εἰσφέρομεν. ὡς οὖν ἡμῶν ταύτῃ τῇ
γνώμῃ χρωμένων, καὶ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων
22 τοιούτων γεγενημένων, φείδεσθε ἡμῶν. οὐδὲν γὰρ ἂν
ἡμᾶς κωλύοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀθλιωτάτους εἶναι,

Reisk.

*ἐπὶ μὲν τῶν τριάκοντα ὀρφανοὺς καταλειφθέντας, ἐν δὲ
τῇ δημοκρατίᾳ τῶν ὄντων ἐστερημένους, οἷς ἡ τύχη
παρέδωκεν ὥστ' ἔτι [ἡμᾶς] παῖδας ὄντας ἐπὶ τὴν Παυσα-
νίου σκηνὴν ἐλθόντας βοηθῆσαι τῷ πλήθει. καὶ τοιού-
των ἡμῖν ὑπαρχόντων εἰς τίνας ἂν ἐβουλήθημεν δικα-
στὰς καταφυγεῖν; οὐκ εἰς τοὺς οὕτω πολιτευομένους* 23
*ὑπὲρ τῆς πολιτείας ἧς καὶ ὁ πατὴρ καὶ οἱ προσήκοντες
ἡμῖν ἀπέθανον; νῦν τοίνυν ταύτην ἀνθ' ἁπάντων ἀπαι-
τοῦμεν ὑμᾶς τὴν χάριν, μὴ περιιδεῖν ἡμᾶς ἀπόρως δια-
τεθέντας μηδ' ἐνδεεῖς τῶν ἐπιτηδείων γενομένους, μηδὲ
τὴν τῶν προγόνων εὐδαιμονίαν καταλῦσαι, ἀλλὰ πολὺ
μᾶλλον παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς βουλομένοις τὴν πόλιν
εὖ ποιεῖν, οἵων ὑμῶν ἐν τοῖς κινδύνοις τεύξονται.*

Οὐκ ἔχω, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕστινας δεησομένους 24
*ὑπὲρ ἡμῶν ἀναβιβάσομαι· τῶν γὰρ προσηκόντων οἱ μὲν
ἄνδρας ἀγαθοὺς αὑτοὺς παρασχόντες καὶ μεγάλην τὴν
πόλιν ποιοῦντες ἐν τῷ πολέμῳ τεθνᾶσιν, οἱ δ' ὑπὲρ τῆς
δημοκρατίας καὶ τῆς ὑμετέρας ἐλευθερίας ὑπὸ τῶν τριά-
κοντα κώνειον πιόντες, ὥστε τῆς ἐρημίας τῆς ἡμετέρας* 25
*αἴτιαι γεγόνασιν αἵ τε τῶν προσηκόντων ἀρεταὶ καὶ αἱ
τῆς πόλεως συμφοραί. ὧν ἄξιον ὑμᾶς ἐνθυμηθέντας
προθύμως ἡμῖν βοηθῆσαι, ἡγησαμένους τούτους ἂν ἐν
δημοκρατίᾳ δικαίως εὖ πάσχειν ὑφ' ὑμῶν, οἵπερ ἐν ὀλι-
γαρχίᾳ τῶν συμφορῶν μετέσχον τὸ μέρος. Ἄξιον δὲ καὶ* 26
*τούτους τοὺς συνδίκους εὔνους ἡμῖν εἶναι, ἐκείνου τοῦ
χρόνου μνησθέντας, ὅτ' ἐκ τῆς πατρίδος ἐκπεπτωκότες
καὶ τὰς οὐσίας ἀπολωλεκότες ἄνδρας ἀρίστους ἐνομίζετ'
εἶναι τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἀποθνήσκοντας, καὶ τοῖς θεοῖς
εὔχεσθε δυνηθῆναι χάριν τοῖς ἐξ ἐκείνων ἀποδοῦναι.
ἡμεῖς τοίνυν, υἱεῖς ὄντες καὶ συγγενεῖς τῶν ὑπὲρ τῆς* 27
*ἐλευθερίας προκεκινδυνευκότων, ἀπαιτοῦμεν ὑμᾶς νυνὶ
ταύτην τὴν χάριν, καὶ ἀξιοῦμεν μὴ ἀδίκως ἡμᾶς ἀπολέ-*

σαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον βοηθεῖν τοῖς τῶν αὐτῶν μετασχοῦσι συμφορῶν. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ δέομαι καὶ ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω, καὶ τούτων παρ' ὑμῶν τυγχάνειν ἀξιῶ· οὐ γὰρ περὶ μικρῶν κινδυνεύομεν, ἀλλὰ περὶ τῶν ὄντων ἁπάντων.

19.

ΥΠΕΡ ΤΩΝ | ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ, ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝ.

Πολλήν μοι ἀπορίαν παρέχει ὁ ἀγὼν οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅτι, ἂν ἐγὼ μὲν μὴ νῦν εὖ εἴπω, οὐ μόνον ἐγὼ ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ δόξει ἄδικος εἶναι καὶ τῶν ὄντων ἁπάντων στερήσομαι. ἀνάγκη οὖν, εἰ καὶ μὴ δεινὸς πρὸς ταῦτα πέφυκα, βοηθεῖν τῷ πατρὶ
2 καὶ ἐμαυτῷ οὕτως ὅπως ἂν δύνωμαι. τὴν μὲν οὖν παρασκευὴν καὶ προθυμίαν τῶν ἐχθρῶν ὁρᾶτε, καὶ οὐδὲν δεῖ περὶ τούτων λέγειν· τὴν δ' ἐμὴν ἀπειρίαν πάντες ἴσασιν, ὅσοι ἐμὲ γιγνώσκουσιν. αἰτήσομαι οὖν ὑμᾶς δίκαια καὶ ῥᾴδια χαρίσασθαι, ἄνευ ὀργῆς καὶ ἡμῶν ἀκοῦ-
3 σαι, ὥσπερ τῶν κατηγόρων. ἀνάγκη γὰρ τὸν ἀπολογούμενον, κἂν ἐξ ἴσου ἀκροᾶσθε, ἔλαττον ἔχειν. οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύοντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες, τὴν κατηγορίαν ἐποιήσαντο, ἡμεῖς δὲ ἀγωνιζόμεθα μετὰ δέους καὶ διαβολῆς καὶ κινδύνου μεγίστου. εἰκὸς οὖν ὑμᾶς εὔνοιαν πλείω ἔχειν τοῖς ἀπολο-
4 γουμένοις. οἶμαι γὰρ πάντας ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι πολλοὶ ἤδη πολλὰ καὶ δεινὰ κατηγορήσαντες παραχρῆμα ἐξηλέγχθησαν ψευδόμενοι οὕτω φανερῶς, ὥστε ὑπὲρ πάντωι τῶν πεπραγμένων μισηθέντες ἀπελθεῖν· οἱ δ' αὖ μαρτυρήσαντες τὰ ψευδῆ καὶ ἀδίκως ἀπολέσαντες ἀνθρώποι ς ἑάλωσαν ἡνίκα οὐδὲν ἦν πλέον τοῖς πεπονθόσιν.

Reisk.

ὅτ᾽ οὖν τοιαῦτα πολλὰ γεγένηται, ὡς ἐγὼ ἀκούω, εἰκὸς 5
ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μήπω τοὺς τῶν κατηγόρων
λόγους ἡγεῖσθαι πιστούς, πρὶν ἂν καὶ ἡμεῖς εἴπωμεν.
ἀκούω γὰρ ἔγωγε, καὶ ὑμῶν δὲ τοὺς πολλοὺς οἶμαι εἰδέ-
ναι, ὅτι πάντων δεινότατόν ἐστι διαβολή. μάλιστα δὲ 6
τοῦτο ἔχοι ἄν τις ἰδεῖν, ὅταν πολλοὶ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ
εἰς ἀγῶνα καταστῶσιν. ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ τελευταῖοι
κρινόμενοι σώζονται· πεπαυμένοι γὰρ τῆς ὀργῆς αὐτῶν
ἀκροᾶσθε, καὶ τοὺς ἐλέγχους ἤδη θέλοντες ἀποδέχεσθε.
ἐνθυμεῖσθε οὖν ὅτι Νικόφημος καὶ Ἀριστοφάνης ἄκρι- 7
τοι ἀπέθανον, πρὶν παραγενέσθαι τινὰ αὐτοῖς ἐλεγχο-
μένοις ὡς ἠδίκουν. οὐδεὶς γὰρ οὐδ᾽ εἶδεν ἐκείνους μετὰ
τὴν σύλληψιν· οὐδὲ γὰρ θάψαι τὰ σώματ᾽ αὐτῶν ἀπέ-
δωκαν, ἀλλ᾽ οὕτω δεινὴ ἡ συμφορὰ γεγένηται ὥστε πρὸς
τοῖς ἄλλοις καὶ τούτου ἐστέρηνται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσω· 8
οὐδὲν γὰρ ἂν περαίνοιμι· πολὺ δὲ ἀθλιώτεροι δοκοῦσί
μοι οἱ παῖδες οἱ Ἀριστοφάνους. οὐδένα γὰρ οὔτ᾽ ἰδίᾳ οὔτε
δημοσίᾳ ἠδικηκότες οὐ μόνον τὰ πατρῷα ἀπολωλέκασι
παρὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους, ἀλλὰ καὶ ἣ ὑπόλοι-
πος ἐλπὶς ἦν, ὑπὸ τοῦ πάππου ἐκτραφῆναι, ἐν οὕτω
δεινῷ καθέστηκεν. ἔτι δ᾽ ἡμεῖς ἐστερημένοι μὲν κηδε- 9
στῶν, ἐστερημένοι δὲ τῆς προικός, παιδάρια δὲ τρία
ἠναγκασμένοι τρέφειν, προσέτι συκοφαντούμεθα, καὶ
κινδυνεύομεν περὶ ὧν οἱ πρόγονοι ἡμῖν κατέλιπον κτη-
σάμενοι ἐκ τοῦ δικαίου. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ
ἐμὸς πατὴρ ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ πλείω εἰς τὴν πόλιν ἀνάλω-
σεν ἢ εἰς αὑτὸν καὶ τοὺς οἰκείους, τετραπλάσια δὲ ἢ νῦν
ἔστιν ἡμῖν, ὡς ἐγὼ λογιζομένῳ αὐτῷ πολλάκις παρεγε-
νόμην. μὴ οὖν προκαταγινώσκετε ἀδικίαν τοῦ εἰς αὑτὸν 10
μὲν μικρὰ δαπανῶντος, ὑμῖν δὲ πολλα καθ᾽ ἕκαστον
τὸν ἐνιαυτόν, ἀλλ᾽ ὅσοι καὶ τὰ πατρῷα καὶ ἄν τί ποθεν
λάβωσιν, εἰς τὰς αἰσχίστας ἡδονὰς εἰθισμένοι εἰσὶν ἀνα-

11 λίσκειν. χαλεπὸν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀπολογεῖσθαι πρὸς δόξαν ἣν ἔνιοι ἔχουσι περὶ τῆς Νικοφήμου οὐσίας, καὶ σπάνιν ἀργυρίου ἣ νῦν ἐστιν ἐν τῇ πόλει, καὶ τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὸ δημόσιον ὄντος· ὅμως | δὲ καὶ τούτων ὑπαρχόντων ῥᾳδίως γνώσεσθε ὅτι οὐκ ἀληθῆ ἐστι τὰ κατηγορημένα. δέομαι δ' ὑμῶν πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ μετ' εὐνοίας ἀκροασαμένους ἡμῶν διὰ τέλους, ὅ τι ἂν ὑμῖν ἄριστον καὶ εὐορκότατον νομίζητε εἶναι, τοῦτο ψηφίσασθαι.

12 Πρῶτον μὲν οὖν, ᾧ τρόπῳ κηδεσταὶ ἡμῖν ἐγένοντο, διδάξω ὑμᾶς. στρατηγῶν γὰρ Κόνων περὶ Πελοπόννησον, τριηραρχήσαντι τῷ ἐμῷ πατρὶ πάλαι φίλος γεγενημένος, ἐδεήθη δοῦναι τὴν ἀδελφὴν αἰτοῦντι τῷ υἱεῖ τῷ
13 Νικοφήμου. ὁ δὲ ὁρῶν αὐτοὺς ὑπ' ἐκείνου τε πεπιστευμένους γεγονότας τε ἐπιεικεῖς τῇ τε πόλει ἔν γε τῷ τότε χρόνῳ ἀρέσκοντας, ἐπείσθη δοῦναι, οὐκ εἰδὼς τὴν ἐσομένην διαβολήν, ἀλλ' ὅτε καὶ ὑμῶν ὁστισοῦν ἂν ἐκείνοις ἠξίωσε κηδεστὴς γενέσθαι, ἐπεὶ ὅτι γε οὐ χρημάτων ἕνεκα, ῥᾴδιον γνῶναι ἐκ τοῦ βίου παντὸς καὶ τῶν
14 ἔργων τῶν τοῦ πατρός. ἐκεῖνος γὰρ ὅτ' ἦν ἐν ἡλικίᾳ, παρὸν μετὰ πολλῶν χρημάτων γῆμαι ἄλλην, τὴν ἐμὴν μητέρα ἔλαβεν οὐδὲν ἐπιφερομένην, ὅτι δὲ Ξενοφῶντος ἦν θυγάτηρ τοῦ Εὐριπίδου υἱέος, ὃς οὐ μόνον ἰδίᾳ χρηστὸς ἐδόκει εἶναι, ἀλλὰ καὶ στρατηγεῖν αὐτὸν ἠξιώσατε,
15 ὡς ἐγὼ ἀκούω. τὰς τοίνυν ἐμὰς ἀδελφὰς θελόντων τινῶν λαβεῖν ἀπροίκους πάνυ πλουσίων οὐκ ἔδωκεν, ὅτι ἐδόκουν κάκιον γεγονέναι, ἀλλὰ τὴν μὲν Φιλομήλῳ τῷ Παιανιεῖ, ὃν οἱ πολλοὶ βελτίονα ἡγοῦνται εἶναι ἢ πλουσιώτερον, τὴν δὲ πένητι γεγενημένῳ οὐ διὰ κακίαν, ἀδελφιδῷ δὲ Φαίδρῳ ὄντι Μυρρινουσίῳ, ἐπιδοὺς τετ-
16 ταράκοντα μνᾶς, καὶ Ἀριστοφάνει τὸ ἴσον. πρὸς δὲ τούτοις ἐμοὶ πολλὴν ἐξὸν πάνυ προῖκα λαβεῖν ἐλάττω

συνεβούλευσεν, ὥστε εὖ εἰδέναι ὅτι κηδεσταῖς χρῃσοίμην κοσμίοις καὶ σώφροσι. καὶ νῦν ἔχω γυναῖκα τὴν Κριτοδήμου θυγατέρα τοῦ Ἀλωπεκῆθεν, ὃς ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἀπέθανεν, ὅτε ἡ ναυμαχία ἐγένετο ἐν Ἑλλησπόντῳ. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅστις αὐτός τε ἄνευ 17
χρημάτων ἔγημε ταῖν τε θυγατέροιν πολὺ ἀργύριον ἐπέδωκε τῷ τε υἱεῖ ὀλίγην προῖκα ἔλαβε, πῶς οὐκ εἰκὸς περὶ τούτου πιστεύειν ὡς οὐχ ἕνεκα χρημάτων τούτοις κηδεστὴς ἐγένετο;

Ἀλλὰ μὴν ὅ γε Ἀριστοφάνης ἤδη ἔχων τὴν γυναῖκα 18
ὅτι πολλοῖς δὴ μᾶλλον ἐχρῆτο ἢ τῷ ἐμῷ πατρί, ῥᾴδιον γνῶναι. ἥ τε γὰρ ἡλικία πολὺ διάφορος, ἥ τε φύσις ἔτι πλέον· ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἦν τὰ ἑαυτοῦ πράττειν, Ἀριστοφάνης δὲ οὐ μόνον τῶν ἰδίων ἀλλὰ καὶ τῶν κοινῶν ἐβούλετο ἐπιμελεῖσθαι, καὶ εἴ τι ἦν αὐτῷ ἀργύριον, ἀνήλωσεν ἐπιθυμῶν τιμᾶσθαι. γνώσεσθε δὲ ὅτι ἀληθῆ λέγω ἐξ αὐ- 19
τῶν ὧν ἐκεῖνος ἔπραττε. πρῶτον μὲν γὰρ βουλομένου Κόνωνος πέμπειν τινὰ εἰς Σικελίαν, ᾤχετο ὑποστὰς μετὰ Εὐνόμου, Διονυσίου φίλου ὄντος καὶ ξένου, τὸ πλῆθος το ὑμέτερον πλεῖστα ἀγαθὰ πεποιηκότος, ὡς ἐγὼ ἀκήκοα τῶν ἐν Πειραιεῖ τῶν παραγενομένων. ἦσαν δ' ἐλπίδες 20
τοῦ πλοῦ πεῖσαι Διονύσιον κηδεστὴν μὲν γενέσθαι Εὐαγόρᾳ, πολέμιον δὲ Λακεδαιμονίοις, φίλον δὲ καὶ σύμμαχον τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ. καὶ ταῦτ' ἔπραττον πολλῶν κινδύνων ὑπαρχόντων πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς πολεμίους, καὶ ἔπεισαν Διονύσιον μὴ πέμψαι τριήρεις ἃς τότε παρεσκευάσατο Λακεδαιμονίοις. μετὰ δὲ ταῦτα 21
ἐπειδὴ οἱ πρέσβεις ἧκον ἐκ Κύπρου ἐπὶ τὴν βοήθειαν, οὐδὲν ἐνέλιπε προθυμίας σπεύδων. ὑμεῖς δὲ τριήρεις αὐτοῖς ἔδοτε καὶ τἆλλα ἐψηφίσασθε, ἀργυρίου δ' εἰς τὸν ἀπόστολον ἠπόρουν. ὀλίγα μὲν γὰρ ἦλθον ἔχοντες χρήματα, πολλῶν δὲ προσεδεήθησαν· οὐ γὰρ μόνον εἰς

τὰς ναῦς, ἀλλὰ καὶ πελταστὰς ἐμισθώσαντο καὶ ὅπλα
22 ἐπρίαντο. Ἀριστοφάνης δ᾽ οὖν τῶν χρημάτων τὰ μὲν
πλεῖστα αὐτὸς παρέσχεν· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἱκανὰ ἦν, τοὺς
φίλους ἔπειθε δεόμενος καὶ ἐγγυώμενος, καὶ τοῦ ἀδελ-
φοῦ τοῦ ὁμοπατρίου ἀποκειμένας παρ᾽ αὐτῷ τεσσαρά-
κοντα μνᾶς εἰπὼν κατεχρήσατο. τῇ δὲ προτεραίᾳ ᾗ
ἀνήγετο, | εἰσελθὼν ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἐκέλευσε
χρῆσαι ὅ τι εἴη ἀργύριον. προσδεῖν γὰρ ἔφη πρὸς τὸν
μισθὸν τοῖς πελτασταῖς. ἦσαν δ᾽ ἡμῖν ἔνδον ἑπτὰ μναῖ·
23 ὁ δὲ καὶ ταύτας λαβὼν κατεχρήσατο. τίνα γὰρ οἴεσθε,
ὦ ἄνδρες δικασταί, φιλότιμον μὲν ὄντα, ἐπιστολῶν δ᾽
αὐτῷ ἡκουσῶν παρὰ τοῦ πατρὸς μηδὲν ἀπορήσειν ἐκ
Κύπρου, ᾑρημένον δὲ πρεσβευτὴν καὶ μέλλοντα πλεῖν
ὡς Εὐαγόραν, ὑπολείπεσθαι ἄν τι τῶν ὄντων, ἀλλ᾽ οὐκ
εἰ ἦν δυνατὸς πάντα παρασχόντα χαρίσασθαι ἐκείνῳ τε
καὶ κομίσασθαι μὴ ἐλάττω; Ὡς τοίνυν ταῦτ᾽ ἐστὶν ἀληθῆ,
κάλει μοι Εὔνομον . . . . .

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

24 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκούετε, οὐ μόνον ὅτι ἔχρησαν
ἐκείνου δεηθέντος, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀπειλήφασιν· ἐκομίσθη
γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ τῆς τριήρους.

Ῥᾴδιον μὲν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων γνῶναι ὅτι τοι-
ούτων καιρῶν συμπεσόντων οὐδενὸς ἂν ἐφείσατο τῶν
25 ἑαυτοῦ· ὃ δὲ μέγιστον τεκμήριον· Δῆμος γὰρ ὁ Πυρι-
λάμπους, τριηραρχῶν εἰς Κύπρον, ἐδεήθη μου προσελ-
θεῖν αὐτῷ, λέγων ὅτι ἔλαβε σύμβολον παρὰ βασιλέως
τοῦ μεγάλου φιάλην χρυσῆν, [ὡς Ἀριστοφάνην,] καὶ λα-
βεῖν ἑκκαίδεκα μνᾶς ἐπ᾽ αὐτῇ, ἃς ἔχοι ἀναλίσκειν εἰς τὰ τῆς
τριηραρχίας· ἐπειδὴ δὲ εἰς Κύπρον ἀφίκοιτο, λύσεσθαι
ἀποδοὺς εἴκοσι μνᾶς· πολλῶν γὰρ ἀγαθῶν καὶ ἄλλων
καὶ χρημάτων εὐπορήσειν διὰ τὸ σύμβολον ἐν πάσῃ τῇ

Reisk.

ἠπείρῳ. Ἀριστοφάνης τοίνυν ἀκούων μὲν ταῦτα Δήμου, 26
δεομένου δ' ἐμοῦ, μέλλων δ' ἄξειν τὸ χρυσίον, τέτταρας δὲ μνᾶς τόκον λήψεσθαι, οὐκ ἔφη εἶναι, ἀλλ' ὤμνυε καὶ προσδεδανεῖσθαι τοῖς ξένοις ἄλλοθεν, ἐπειδὴ ἥδιστ' ἂν ἀνθρώπων ἄγειν τε εὐθὺς ἐκεῖνο τὸ σύμβολον καὶ χαρίσασθαι ἡμῖν ἃ ἐδεόμεθα. ὡς δὲ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, 27
μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ κατέλιπεν Ἀριστοφάνης ἀργύριον οὐδὲ χρυσίον, ῥᾴδιον γνῶναι ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ μεμαρτυρημένων· χαλκώματα δὲ σύμμικτα οὐ πολλὰ ἐκέκτητο. ἀλλὰ καὶ ὅθ' εἱστία τοὺς παρ' Εὐαγόρου πρεσβεύοντας, αἰτησάμενος ἐχρήσατο. ἃ δὲ κατέλιπεν, ἀναγνώσεται ὑμῖν.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ.

Ἴσως ἐνίοις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δοκεῖ ὀλίγα 28
εἶναι· ἀλλ' ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε, ὅτι πρὶν τὴν ναυμαχίαν νικῆσαι ἡμᾶς, οὐκ ἦν ἀλλ' ἢ χωρίδιον μικρὸν Ῥαμνοῦντι. ἐγένετο δ' ἡ ναυμαχία ἐπ' Εὐβούλου ἄρχοντος.
ἐν οὖν τέτταρσιν ἢ πέντε ἔτεσι, πρότερον μὴ ὑπαρχού- 29
σης οὐσίας, χαλεπόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τραγῳδοῖς τε δὶς χορηγῆσαι, ὑπὲρ αὑτοῦ τε καὶ τοῦ πατρός, καὶ τρία ἔτη συνεχῶς τριηραρχῆσαι, εἰσφοράς τε πολλὰς εἰσενηνοχέναι, οἰκίαν τε πεντήκοντα μνῶν πρίασθαι, γῆς τε πλέον ἢ τριακόσια πλέθρα κτήσασθαι, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις οἴεσθαι χρῆναι ἔπιπλα πολλὰ καταλελοιπέναι. ἀλλ' οὐδ' οἱ πάλαι πλούσιοι δοκοῦντες εἶναι ἄξια λόγου ἔχοιεν ἂν ἐξενεγκεῖν· ἐνίοτε γὰρ οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἐάν τις πάνυ ἐπιθυμῇ, πρίασθαι τοιαῦτα ἃ κτησαμένῳ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡδονὴν ἂν παρέχοι. ἀλλὰ τόδε σκοπεῖτε. 31

τῶν ἄλλων ὅσων ἐδημεύσατε τὰ χρήματα, οὐχ ὅπως σκεύη ἀπέδοσθε, ἀλλὰ καὶ αἱ θύραι ἀπὸ τῶν οἰκημάτων ἀφηρπάσθησαν· ἡμεῖς δὲ ἤδη δεδημευμένων καὶ ἐξεληλυθυίας τῆς ἐμῆς ἀδελφῆς φύλακα κατεστήσαμεν ἐν τῇ [ἐμῇ] οἰκίᾳ, ἵνα μήτε θυρώματα μήτε ἀγγεῖα μήτε ἄλλο μηδὲν ἀπόλοιτο. ἔπιπλα δὲ ἀπεφαίνοντο πλεῖον ἢ χιλίων
32 δραχμῶν, ὅσα οὐδενός πώποτ᾽ ἐλάβετε. πρὸς δὲ τούτοις καὶ πρότερον πρὸς τοὺς συνδίκους καὶ νῦν ἐθέλομεν πίστιν δοῦναι, ἥτις ἐστὶ μεγίστη τοῖς ἀνθρώποις, μὴ ἔχειν τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων, ὀφείλεσθαι δὲ τὴν προῖκα τῆς ἀδελφῆς καὶ ἑπτὰ μνᾶς, ἃς ᾤχετο λαβὼν
33 παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. πῶς ἂν οὖν εἶεν ἄνθρωποι ἀθλιώτεροι, ἢ εἰ τὰ σφέτερ᾽ αὐτῶν ἀπολωλεκότες δοκοῖεν τἀκείνων ἔχειν; ὃ δὲ πάντων δεινότατον, τὴν ἀδελφὴν | ὑποδέξασθαι παιδία ἔχουσαν πολλά, καὶ ταῦτα τρέφειν, μηδ᾽ αὐτοὺς ἔχοντας μηδέν, ἐὰν ὑμεῖς τὰ ὄντ᾽
34 ἀφέλησθε. φέρε πρός θεῶν Ὀλυμπίων· οὕτω γὰρ σκοπεῖτε, ὦ δικασταί. εἴ τις ὑμῶν ἔτυχε δοὺς Τιμοθέῳ τῷ Κόνωνος τὴν θυγατέρα ἢ τὴν ἀδελφήν, καὶ ἐκείνου ἀποδημήσαντος καὶ ἐν διαβολῇ γενομένου ἐδημεύθη ἡ οὐσία, καὶ μὴ ἐγένετο τῇ πόλει πραθέντων ἁπάντων τέτταρα τάλαντα ἀργυρίου, διὰ τοῦτο ἠξιοῦτε ἂν τοὺς ἀναγκαίους τοὺς ἐκείνου καὶ τοὺς προσήκοντας ἀπολέσαι, ὅτι οὐδὲ πολλοστὸν μέρος τῆς δόξης τῆς παρ᾽ ὑμῖν ἐφάνη τὰ χρή-
35 ματα; ἀλλὰ μὴν τούτων πάντες ἐπίστασθε Κόνωνα μὲν ἄρχοντα, Νικόφημον δὲ ποιοῦντα ὅ τι ἐκεῖνος προστάττοι. τῶν οὖν ὠφελειῶν Κόνωνα εἰκὸς πολλοστὸν μέρος ἄλλῳ τινὶ μεταδιδόναι, ὥστ᾽ εἰ οἴονται πολλὰ γενέσθαι Νικοφήμῳ, ὁμολογήσειαν ἂν τὰ Κόνωνος εἶναι πλείονα
36 ἢ δεκαπλάσια. ἔτι δὲ φαίνονται οὐδὲν πώποτε διενεχθέντες, ὥστ᾽ εἰκὸς καὶ περὶ τῶν χρημάτων ταὐτὰ γνῶναι, ἱκανὰ μὲν ἐνθάδε τῷ υἱεῖ ἑκάτερον καταλιπεῖν, τὰ δὲ

Reisk.

ἄλλα παρ' αὐτοῖς ἔχειν· ἦν γὰρ Κόνωνι μὲν υἱὸς ἐν Κύπρῳ καὶ γυνή, Νικοφήμῳ δὲ γυνὴ καὶ θυγάτηρ, ἡγοῦντο δὲ καὶ τὰ ἐκεῖ ὅμως σφίσιν εἶναι σᾶ ὥσπερ καὶ τὰ ἐνθάδε. πρὸς δὲ τούτοις ἐνθυμεῖσθε ὅτι καὶ εἴ τις μὴ κτη- 37
σάμενος ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαβὼν τοῖς παισὶ διένειμεν, οὐκ ἐλάχιστα ἂν αὐτῷ ὑπέλιπε· βούλονται γὰρ πάντες ὑπὸ τῶν παίδων θεραπεύεσθαι ἔχοντες χρήματα μᾶλλον ἢ ἐκείνων δεῖσθαι ἀποροῦντες. νῦν τοίνυν 38
εἰ δημεύσαιτε τὰ Τιμοθέου, — ὃ μὴ γένοιτο, εἰ μή τι μέλλει μέγα ἀγαθὸν ἔσεσθαι τῇ πόλει —, ἐλάττονα δὲ ἐξ αὐτῶν λάβοιτ' ἢ ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους γεγένηται, τούτου ἕνεκα ἂν ἀξιοῖτε τοὺς ἀναγκαίους τοὺς ἐκείνου τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἀπολέσαι; ἀλλ' οὐκ εἰκός, ὦ ἄνδρες δι- 39
κασταί· ὁ γὰρ Κόνωνος θάνατος καὶ αἱ διαθῆκαι, ἃς διέθετο ἐν Κύπρῳ, σαφῶς ἐδήλωσαν ὅτι πολλοστὸν μέρος ἦν τὰ χρήματα ὧν ὑμεῖς προσεδοκᾶτε· τῇ μὲν γὰρ Ἀθηνᾷ καθιέρωσεν εἰς ἀναθήματα καὶ τῷ Ἀπόλλωνι εἰς Δελφοὺς πεντακισχιλίους στατῆρας· τῷ δὲ ἀδελφιδῷ τῷ 40
ἑαυτοῦ, ὃς ἐφύλαττεν αὐτῷ καὶ ἐταμίευε πάντα τὰ ἐν Κύπρῳ, ἔδωκεν ὡς μυρίας δραχμάς, τῷ δὲ ἀδελφῷ τρία τάλαντα· τὰ δὲ λοιπὰ τῷ υἱεῖ κατέλιπε, τάλαντα ἑπτακαίδεκα. τούτων δὲ κεφάλαιον γίγνεται περὶ τετταράκοντα τάλαντα. καὶ οὐδενὶ οἷόν τε εἰπεῖν ὅτι διηρπάσθη 41
ἢ ὡς οὐ δικαίως ἀπεφάνθη· αὐτὸς γὰρ ἐν τῇ νόσῳ ὢν εὖ φρονῶν διέθετο. Καί μοι κάλει τούτων μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἀλλὰ μὴν ὁστισοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὶν ἀμ- 42
φότερα δῆλα γενέσθαι, πολλοστὸν μέρος τὰ Νικοφήμου τῶν Κόνωνος χρημάτων ᾠήθη ἂν εἶναι. Ἀριστοφάνης τοίνυν γῆν μὲν καὶ οἰκίαν ἐκτήσατο πλέον ἢ πέντε ταλάντων, κατεχορήγησε δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς

πεντακισχιλίας δραχμάς, τριηραρχῶν δὲ ἀνήλωσεν ὀγ-
43 δοήκοντα μνᾶς. εἰσενήνεκται δὲ ὑπὲρ ἀμφοτέρων οὐκ
ἔλαττον μνῶν τετταράκοντα. εἰς δὲ τὸν ἐν Σικελίᾳ πλοῦν
ἀνήλωσεν ἑκατὸν μνᾶς. εἰς δὲ τὸν ἀπόστολον τῶν τριή-
ρων, ὅτε οἱ Κύπριοι ἦλθον καὶ ἔδοτε αὐτοῖς τὰς δέκα
ναῦς, καὶ τῶν πελταστῶν τὴν μίσθωσιν καὶ τῶν ὅπλων
τὴν ὠνὴν παρέσχε τρισμυρίας δραχμάς. καὶ τούτων κε-
φάλαιον πάντων γίγνεται μικροῦ λείποντος πεντεκαί-
44 δεκα τάλαντα. ὥστε οὐκ ἂν εἰκότως ἡμᾶς αἰτιάσαισθε, ἐπεὶ
τῶν Κόνωνος, τῶν ὁμολογουμένων δικαίως ἀποφανθῆ-
ναι ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου, πολλαπλασίων δοκούντων εἶναι
πλέον ἢ τρίτον μέρος φαίνεται τὰ Ἀριστοφάνους. καὶ οὐ
προσλογιζόμεθα ὅσα αὐτὸς ἐν Κύπρῳ ἔσχε Νικόφημος,
οὔσης αὐτῷ ἐκεῖ γυναικὸς καὶ θυγατρός.
45 Ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕτω πολλὰ
καὶ μεγάλα τεκμήρια παρασχομένους ἡμᾶς ἀπολέσθαι
ἀδίκως. ἀκήκοα γὰρ ἔγωγε καὶ τοῦ πατρὸς καὶ ἄλλων
πρεσβυτέρων, | ὅτι οὐ νῦν μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἔμπρο-
σθεν χρόνῳ πολλῶν ἐψεύσθητε τῆς οὐσίας, καὶ ζῶντες
μὲν πλουτεῖν ἐδόκουν, ἀποθανόντες δὲ πολὺ παρὰ τὴν
46 δόξαν τὴν ὑμετέραν ἐφάνησαν. αὐτίκα Ἰσχομάχῳ, ἕως
ἔζη, πάντες ᾤοντο εἶναι πλεῖον ἢ ἑβδομήκοντα τάλαντα,
ὡς ἐγὼ ἀκούω· ἐνειμάσθην δὲ τὼ υἱέε οὐδὲ δέκα τάλαντα
ἑκάτερος ἀποθανόντος. Στεφάνῳ δὲ τῷ Θάλλου ἐλέ-
γετο εἶναι πλέον ἢ πεντήκοντα ταλάντων, ἀποθανόν-
47 τος δ' ἡ οὐσία ἐφάνη περὶ ἕνδεκα τάλαντα. ὁ τοίνυν
Νικίου οἶκος προσεδοκᾶτο εἶναι οὐκ ἔλαττον ἢ ἑκατὸν
ταλάντων, καὶ τούτων τὰ πολλὰ ἔνδον [ἦν]· Νικήρατος
δὲ ὅτ' ἀπέθνησκεν, ἀργύριον μὲν ἢ χρυσίον οὐδ' αὐτὸς
ἔφη καταλείπειν οὐδέν, ἀλλὰ τὴν οὐσίαν ἣν κατέλιπε
τῷ υἱεῖ, οὐ πλείονος ἀξία ἐστὶν ἢ τεττάρων καὶ δέκα
48 ταλάντων. Καλλίας τοίνυν ὁ Ἱππονίκου, ὅτε νεωστὶ

Reisk.

ἐτεθνήκει ὁ πατήρ, πλεῖστα τῶν Ἑλλήνων ἐδόκει κεκτῆ-
σθαι, καὶ ὥς φησι, διακοσίων ταλάντων ἐτιμήσατο αὐτοῦ
ὁ πάππος τότε, τούτου τὸ νῦν τίμημα οὐδὲ δυοῖν ταλάν-
τοιν ἐστί. Κλεοφῶντα δὲ πάντες ἴστε, ὅτι πολλὰ ἔτη
διεχείρισε τὰ τῆς πόλεως πάντα καὶ προσεδοκᾶτο πάνυ
πολλὰ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἔχειν· ἀποθανόντος δ' αὐτοῦ οὐ-
δαμοῦ δῆλα τὰ χρήματα, ἀλλὰ καὶ οἱ προσήκοντες καὶ
οἱ κηδεσταί, παρ' οἷς κατέλιπεν, ὁμολογουμένως πένη-
τές εἰσι. φαινόμεθα δὴ καὶ τῶν ἀρχαιοπλούτων πολὺ 49
ἐψευσμένοι καὶ τῶν νεωστὶ ἐν δόξῃ γεγενημένων. αἴτιον
δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὅτι ῥᾳδίως τινὲς τολμῶσι λέγειν ὡς
ὁ δεῖνα ἔχει τάλαντα πολλὰ ἐκ τῆς ἀρχῆς. καὶ ὅσα μὲν
περὶ τεθνεώτων λέγουσιν, οὐ πάνυ θαυμάζω (οὐ γὰρ
ὑπό γε ἐκείνων ἐξελεγχθεῖεν ἄν), ἀλλ' ὅσα ζώντων ἐπι-
χειροῦσι καταψεύδεσθαι. αὐτοὶ γὰρ ἔναγχος ἠκούετε 50
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς Διότιμος ἔχοι τάλαντα τετταράκοντα
πλείω ἢ ὅσα αὐτὸς ὡμολόγει παρὰ τῶν ναυκλήρων καὶ
ἐμπόρων· καὶ ταῦτα, ἐπειδὴ ἦλθεν, ἐκείνου ἀπογρά-
φοντος καὶ χαλεπῶς φέροντος ὅτι ἀπὼν διεβάλλετο, οὐ-
δεὶς ἐξήλεγξε, δεομένης μὲν τῆς πόλεως χρημάτων, ἐθέ-
λοντος δὲ ἐκείνου λογίσασθαι. ἐνθυμεῖσθε τοίνυν οἷον 51
ἂν ἐγένετο, εἰ Ἀθηναίων ἁπάντων ἀκηκοότων ὅτι τετ-
ταράκοντα τάλαντα ἔχοι Διότιμος, εἶτα ἔπαθέ τι πρὶν
καταπλεῦσαι δεῦρο. εἶτα οἱ προσήκοντες ἂν αὐτοῦ ἐν
κινδύνῳ ἦσαν τῷ μεγίστῳ, εἰ ἔδει αὐτοὺς πρὸς τοσαύτην
διαβολὴν ἀπολογεῖσθαι, μὴ εἰδότας μηδὲν τῶν πεπραγ-
μένων. αἴτιοι οὖν εἰσι καὶ ὑμῖν πολλῶν ἤδη ψευσθῆναι
καὶ δὴ ἀδίκως γέ τινας ἀπολέσθαι οἱ ῥᾳδίως τολμῶντες
ψεύδεσθαι καὶ συκοφαντεῖν ἀνθρώπους ἐπιθυμοῦντες.
ἔπειτ' οἴομαι ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι Ἀλκιβιάδης τέτταρα ἢ 52
πέντε ἔτη ἐφεξῆς ἐστρατήγει ἐπικρατῶν καὶ νενικηκὼς
Λακεδαιμονίους, καὶ διπλάσια ἐκείνῳ ἠξίουν αἱ πόλεις

*διδόναι ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν στρατηγῶν, ὥστ᾽ ᾤοντο εἶναί
τινες αὐτῷ πλέον ἢ ἑκατὸν τάλαντα. ὁ δ᾽ ἀποθανὼν
ἐδήλωσεν ὅτι οὐκ ἀληθῆ ταῦτα ἦν· ἐλάττω γὰρ οὐσίαν
κατέλιπε τοῖς παισὶν ἢ αὐτὸς παρὰ τῶν ἐπιτροπευσάν-
των παρέλαβεν.*

53 *Ὅτι μὲν οὖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ τοιαῦτα
ἐγίγνετο, ῥᾴδιον γνῶναι· φασὶ δὲ καὶ τοὺς ἀρίστους καὶ
σοφωτάτους μάλιστα ἐθέλειν μεταγιγνώσκειν. εἰ οὖν δο-
κοῦμεν εἰκότα λέγειν καὶ ἱκανὰ τεκμήρια παρέχεσθαι,
ὦ ἄνδρες δικασταί, πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ ἐλεήσατε,
ὡς ἡμεῖς τῆς μὲν διαβολῆς οὕτω μεγάλης οὔσης ἀεὶ
προσεδοκῶμεν κρατήσειν μετὰ τοῦ ἀληθοῦς· ὑμῶν δὲ
μηδενὶ τρόπῳ ἐθελησάντων πεισθῆναι οὐδ᾽ ἐλπὶς οὐδε-*
54 *μία σωτηρίας ἐδόκει ἡμῖν εἶναι. ἀλλὰ πρὸς θεῶν Ὀλυμ-
πίων, ὦ ἄνδρες δικασταί, βούλεσθε ἡμᾶς δικαίως σῶσαι
μᾶλλον ἢ ἀδίκως ἀπολέσαι, καὶ πιστεύετε τούτοις ἀληθῆ
λέγειν, οἳ ἂν καὶ σιωπῶντες ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ παρέχωσι
σώφρονας σφᾶς αὐτοὺς καὶ δικαίους.*

55 *Περὶ μὲν οὖν αὐτῆς τῆς γραφῆς, καὶ ᾧ τρόπῳ κη-
δεσταὶ ἡμῖν ἐγένοντο, καὶ ὅτι οὐκ ἐξήρκει τὰ ἐκείνου εἰς
τὸν ἔκπλουν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄλλοθεν | προσεδανείσατο
ἀκηκόατε καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν· περὶ δ᾽ ἐμαυτοῦ βρα-
χέα βούλομαι ὑμῖν εἰπεῖν. ἐγω γὰρ ἔτη γεγονὼς ἤδη τριά-
κοντα οὔτε τῷ πατρὶ οὐδὲν πώποτε ἀντεῖπον, οὔτε τῶν
πολιτῶν οὐδείς μοι ἐνεκάλεσεν, ἐγγύς τε οἰκῶν τῆς
ἀγορᾶς οὐδὲ πρὸς δικαστηρίῳ οὐδὲ πρὸς βουλευτηρίῳ
ὤφθην οὐδεπωποτε, πρὶν ταύτην τὴν συμφοραν γενε-*
56 *σθαι. περὶ μὲν οὖν ἐμαυτοῦ τοσαῦτα λέγω, περὶ δὲ τοῦ
πατρός, ἐπειδὴ ὥσπερ ἀδικοῦντος αἱ κατηγορίαι γεγέ-
νηνται, συγγνώμην ἔχετε, ἐὰν λέγω ἃ ἀνήλωσεν εἰς τὴν
πόλιν καὶ εἰς τοὺς φίλους· οὐ γὰρ φιλοτιμίας ἕνεκεν
ἀλλὰ τεκμήριον ποιούμενος ὅτι οὐ τοῦ αὐτοῦ ἐστιν*

ἀνδρὸς ἄνευ ἀνάγκης τε πολλὰ ἀναλίσκειν καὶ μετὰ κινδύνου τοῦ μεγίστου ἐπιθυμῆσαι ἔχειν τι τῶν κοινῶν.
εἰσὶ δέ τινες οἱ προαναλίσκοντες οὐ μόνον τούτου ἕνε- 57
κεν, ἀλλ' ἵνα ἄρχειν ὑφ' ὑμῶν ἀξιωθέντες διπλάσια κομίσωνται. ὁ τοίνυν ἐμὸς πατὴρ ἄρχειν μὲν οὐδεπώποτε ἐπεθύμησε, τὰς δὲ χορηγίας ἁπάσας κεχορήγηκε, τετριηράρχηκε δὲ ἑπτάκις, εἰσφορὰς δὲ πολλὰς καὶ μεγάλας εἰσενήνοχεν. ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς, καὶ καθ' ἑκάστην ἀναγνώσεται.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΙ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ πλῆθος. πεντή- 58
κοντα γὰρ ἔτη ἐστὶν ὅσα ὁ πατὴρ καὶ τοῖς χρήμασι καὶ τῷ σώματι τῇ πόλει ἐλειτούργει. ἐν οὖν τοσούτῳ χρόνῳ δοκοῦντά τι ἐξ ἀρχῆς ἔχειν οὐδεμίαν εἰκὸς δαπάνην πεφευγέναι. ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τούτων συμπάντων κεφάλαιόν ἐστιν ἐννέα τάλαντα 59
καὶ δισχίλιαι δραχμαί. ἔτι τοίνυν καὶ ἰδίᾳ τισὶ τῶν πολιτῶν ἀποροῦσι συνεξέδωκε θυγατέρας καὶ ἀδελφάς, τοὺς δ' ἐλύσατο ἐκ τῶν πολεμίων, τοῖς δ' εἰς ταφὴν παρεῖχεν ἀργύριον. καὶ ταῦτ' ἐποίει ἡγούμενος εἶναι ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ὠφελεῖν τοὺς φίλους, καὶ εἰ μηδεὶς μέλλοι εἴσεσθαι· νῦν δὲ πρέπον ἐστὶ καὶ ὑμᾶς ἀκοῦσαί [μου]. Καί μοι κάλει τὸν καὶ τόν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν μὲν οὖν μαρτύρων ἀκηκόατε· ἐνθυμεῖσθε δὲ 60
ὅτι ὀλίγον μὲν χρόνον δύναιτ' ἄν τις πλάσασθαι τὸν τρόπον τὸν αὑτοῦ, ἐν ἑβδομήκοντα δὲ ἔτεσιν οὐδ' ἂν εἷς λάθοι πονηρὸς ὤν. τῷ τοίνυν πατρὶ τῷ ἐμῷ ἄλλα μὲν ἄν τις ἔχοι ἐπικαλέσαι ἴσως, εἰς χρήματα δὲ οὐδεὶς οὐδὲ

61 τῶν ἐχθρῶν ἐτόλμησε πώποτε. οὔκουν ἄξιον τοῖς τῶν
κατηγόρων λόγοις πιστεῦσαι μᾶλλον ἢ τοῖς ἔργοις, ἃ
ἐπράχθη ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ, καὶ τῷ χρόνῳ, ὃν ὑμεῖς
σαφέστατον ἔλεγχον τοῦ ἀληθοῦς νομίσατε. εἰ γὰρ μὴ
ἦν τοιοῦτος, οὐκ ἂν ἐκ πολλῶν ὀλίγα κατέλιπεν, ἐπεὶ εἰ
νῦν γε ἐξαπατηθείητε ὑπὸ τούτων καὶ δημεύσαιθ' ἡμῶν
τὴν οὐσίαν, οὐδὲ δύο τάλαντα λάβοιτ' ἄν. ὥστε οὐ μόνον
πρὸς δόξαν ἀλλὰ καὶ εἰς χρημάτων λόγον λυσιτελεῖ μᾶλ-
λον ὑμῖν ἀποψηφίσασθαι· πολὺ γὰρ πλείω ὠφελήσεσθε,
62 ἂν ἡμεῖς ἔχωμεν. σκοπεῖτε δὲ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος
χρόνου, ὅσα φαίνεται ἀνηλωμένα εἰς τὴν πόλιν· καὶ νῦν
ἀπὸ τῶν ὑπολοίπων τριηραρχῶ μὲν ἐγώ, τριηραρχῶν δὲ
ὁ πατὴρ ἀπέθανεν, πειράσομαι δ', ὥσπερ ἐκεῖνον ἑώ-
ρων, ὀλίγα κατὰ μικρὸν παρασκευάσασθαι εἰς τὰς κοινὰς
ὠφελείας. ὥστε τῷ γ' ἔργῳ πάλαι ταῦτ' ἐστί ...., καὶ
οὔτ' ἐγὼ ἀφῃρημένος ἀδικεῖσθαι οἰήσομαι, ὑμῖν δὲ πλεί-
63 ους οὕτως αἱ ὠφέλειαι ἢ εἰ δημεύσαιτε. πρὸς δὲ τούτοις
ἄξιον ἐνθυμηθῆναι οἵαν φύσιν εἶχεν ὁ πατήρ. ὅσα γὰρ
ἔξω τῶν ἀναγκαίων ἐπεθύμησεν ἀναλίσκειν, πάντα
φανήσεται τοιαῦτα ὅθεν καὶ τῇ πόλει τιμὴ ἔμελλεν ἔσε-
σθαι. αὐτίκα ὅτε ἵππευεν, οὐ μόνον ἵππους ἐκτήσατο
λαμπροὺς ἀλλὰ καὶ ἀθλητάς, οἷς ἐνίκησεν Ἰσθμοῖ καὶ
Νεμέᾳ, ὥστε τὴν πόλιν κηρυχθῆναι καὶ αὐτὸν στεφανω-
64 θῆναι. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τούτων
καὶ τῶν ἄλλων μεμνημένους ἁπάντων τῶν εἰρημένων
βοηθεῖν ἡμῖν καὶ μὴ περιιδεῖν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀναιρε-
θέντας. καὶ ταῦτα ποιοῦντες τά τε δίκαια ψηφιεῖσθε καὶ
ὑμῖν αὐτοῖς τὰ συμφέροντα.

Reisk.

20.

| ΥΡΕΡ ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΥ.

Οὔ μοι δοκεῖ χρῆναι ὀργίζεσθαι ὑμᾶς τῷ ὀνόματι τῷ τῶν τετρακοσίων, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις ἐνίων. οἱ μὲν γὰρ ἐπιβουλεύσαντες ἦσαν αὐτῶν, οἱ δ' ἵνα μήτε τὴν πόλιν μηδὲν κακὸν ἐργάσαιντο μηθ' ὑμῶν μηδένα, ἀλλ' εὖνοι ὄντες εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον, ὧν εἷς ὢν οὗτος τυγχάνει Πολύστρατος. οὗτος γὰρ ἡρέθη μὲν ὑπὸ τῶν 2
φυλετῶν ὡς χρηστὸς ὢν ἀνὴρ καὶ περὶ τοὺς δημότας καὶ περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον· κατηγοροῦσι δὲ αὐτοῦ ὡς οὐκ εὔνους ἦν τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, αἱρεθεὶς ὑπὸ τῶν φυλετῶν, οἳ ἄριστα διαγνοῖεν ἂν περὶ σφῶν αὐτῶν ὁποῖοί τινές εἰσιν. οὗτος δὲ τίνος ἂν ἕνεκα ὀλιγαρχίας 3
ἐπεθύμησε; πότερον ὡς ἡλικίαν εἶχε λέγων τι διαπράττεσθαι παρ' ὑμῖν, ἢ τῷ σώματι πιστεύων, ἵνα ὑβρίζοι εἰς τῶν ὑμετέρων τινά; ἀλλ' ὁρᾶτε αὐτοῦ τὴν ἡλικίαν, ᾗ καὶ τοὺς ἄλλους ἱκανός ἐστιν ἀποτρέπειν τούτων. ὅστις 4
μὲν οὖν ἄτιμος ὤν, κακόν τι ἐργασάμενος ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ἑτέρας πολιτείας ἐπεθύμησε, διὰ τὰ πρόσθεν ἁμαρτήματα αὐτοῦ ἕνεκ' ἂν ἔπραττε· τούτῳ δὲ τοιοῦτον οὐδὲν ἡμάρτηται, ὥστε ἢ αὐτοῦ ἕνεκα μισεῖν τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, ἢ τῶν παίδων. ὁ μὲν γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἦν, οἱ δ' ἐν Βοιωτοῖς· ὥστε μηδὲ τούτων ἕνεκα ἑτέρας πολιτείας ἐπιθυμῆσαι διὰ τὰ πρόσθεν ἁμαρτήματα. καὶ 5
κατηγοροῦσι μὲν αὐτοῦ ὡς πολλὰς ἀρχὰς ἦρξεν, ἀποδεῖξαι δὲ οὐδεὶς οἷός τέ ἐστιν ὡς οὐ καλῶς ἦρξεν. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι οὐ τούτους ἀδικεῖν ἐν τοῖς πράγμασιν ἐκείνοις, ἀλλ' εἴ τις ὀλίγας ἄρξας μὴ τὰ ἄριστα ἦρξε τῇ πόλει. οὐ γὰρ οἱ καλῶς ἄρχοντες προυδίδοσαν τὴν πόλιν, ἀλλ' οἱ μὴ δικαίως. οὗτος δὲ 6

πρῶτον μὲν ἄρξας ἐν Ὠρωπῷ οὔτε προέδωκε καὶ ἑτέραι πολιτείαν κατέστησε, τῶν ἄλλων ἁπάντων, ὅσοι ἦρχον, καταπροδόντων τὰ πράγματα. οἱ δ' οὐχ ὑπέμειναν, καταγνόντες σφῶν αὐτῶν ἀδικεῖν· ὁ δὲ ἡγούμενος μηδὲν
7 ἠδικηκέναι δίκην δίδωσι. καὶ τοὺς μὲν ἀδικοῦντας οἱ κατήγοροι ἐκκλέπτουσιν, ἀργύριον λαμβάνοντες· παρ' ὧν δ' ἂν μὴ κερδαίνωσιν, ἀδικοῦντας ἀποφαίνουσι. καὶ ὁμοίας τὰς κατηγορίας ποιοῦνται τῶν τε εἰπόντων γνώμην τινὰ ἐν τῇ βουλῇ καὶ τῶν μή. οὗτος δὲ οὐδὲ γνώμην
8 οὐδεμίαν εἶπε περὶ τοῦ ὑμετέρου πλήθους. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι ἀξίους εἶναι τούτους μηδὲν πάσχειν ὑφ' ὑμῶν κακόν, εἰ ὑμῖν μὲν εὖνοι ἦσαν, ἐκείνοις δὲ οὐκ ἀπηχθάνοντο. τῶν γὰρ λεγόντων ἐναντία ἐκείνοις οἱ μὲν ἔφευγον οἱ δὲ ἀπέθνησκον, ὥστ' εἴ τις καὶ ἐβούλετο ἐναντιοῦσθαι ὑπὲρ ὑμῶν, τὸ δέος καὶ ὁ φόβος τῶν πεπονθότων ἀπέτρεπε
9 πάντας. ὥστε οἱ πολλοὶ πάντα ἐγίγνωσκον αὐτῶν· τοὺς μὲν γὰρ ἐξήλαυνον αὐτῶν, τοὺς δὲ ἀπεκτίννυσαν. οἳ δὲ ἐκείνων ἔμελλον ἀκροᾶσθαι καὶ μηδὲν ἐπιβουλεύειν μηδὲ ἐξαγγέλλειν, τούτους ἂν καθίσταντο. ὥστε οὐκ ἂν ῥᾳδίως μετέστη ἂν ὑμῖν ἡ πολιτεία. οὔκουν δίκαιοί
10 εἰσιν, ὧν ὑμῖν εὖνοι ἦσαν, τούτων δίκην διδόναι. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ τοῖς εἰποῦσι περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον μὴ τὰ ἄριστα ὁ μηδὲν εἰπὼν ταὐτὰ πείσεται. καὶ ἐν μὲν ἑβδομήκοντα ἔτεσιν οὐδὲν ἐξήμαρτεν εἰς ὑμᾶς, ἐν ὀκτὼ δ' ἡμέραις; καὶ οἱ μὲν τὸν βίον ἅπαντα πονηροὶ ὄντες χρηστοὶ ἐν τῷ λογιστηρίῳ γεγένηνται, πείσαντες τοὺς κατηγόρους, οἳ δ' ἀεὶ ὑμῖν χρηστοὶ ἦσαν, οὗτοι
11 πονηροί; Καίτοι ἔν γε ταῖς πρότερον κατηγορίαις τά τε ἄλλα κατηγόρησαν ψευδῆ τοῦ πατρός, καὶ συγγενῆ Φρύνιχον αὐτοῦ εἶναι ἔφησαν. καίτοι εἴ τις βούλεται, ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ μαρτυρησάτω ὡς ἀναγκαῖον ὄντα | Φρυνίχῳ. ἀλλὰ γὰρ ψευδῆ κατηγόρουν. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκ

Reisk.

παιδείας φίλος ἦν αὐτῷ· ὁ μὲν γὰρ ἐν ἀγρῷ πένης ὢν
ἐποίμαινεν, ὁ δὲ πατὴρ ἐν τῷ ἄστει ἐπαιδεύετο. καὶ 12
ἐπειδὴ ἀνὴρ ἐγένετο, ὁ μὲν ἐγεώργει, ὁ δ' ἐλθὼν εἰς
τὸ ἄστυ ἐσυκοφάντει, ὥστε μηδὲν ὁμολογεῖν τὼ τρόπω
τὼ ἀλλήλων. καὶ ὅτ' ἐξέτινε τῷ δημοσίῳ, οὐκ εἰσήνεγκεν
αὐτῷ τὸ ἀργύριον· καίτοι ἐν τοῖς τοιούτοις μάλιστα δη-
λοῦσιν οἳ ἂν φίλοι ὦσιν. εἰ δ' ἦν δημότης, οὐ δίκαιος
διὰ τοῦτο βλάπτεσθαί ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ καὶ μὴ ὑμεῖς
ἀδικεῖτε, ὅτι ὑμῶν ἐστι πολίτης. Πῶς δ' ἂν γένοιτο δη- 13
μοτικώτερος, ἢ ὅστις ὑμῶν ψηφισαμένων πεντακισχι-
λίοις παραδοῦναι τὰ πράγματα καταλογεὺς ὢν ἐνακισ-
χιλίους κατέλεξεν, ἵνα μηδεὶς αὐτῷ διάφορος εἴη τῶν
δημοτῶν, ἀλλ' ἵνα τὸν μὲν βουλόμενον γράφοι, εἰ δέ τῳ
μὴ οἷόν τ' εἴη, χαρίζοιτο. καίτοι οὐχ οἳ ἂν πλείους πολί-
τας ποιῶσιν, οὗτοι καταλύουσι τὸν δῆμον, ἀλλ' οἳ ἂν ἐκ
πλειόνων ἐλάττους. οὗτος δὲ οὔτε ὀμόσαι ἤθελεν οὔτε 14
καταλέγειν, ἀλλ' αὐτὸν ἠνάγκαζον, ἐπιβολὰς ἐπιβάλ-
λοντες καὶ ζημιοῦντες· ἐπεὶ δὲ ἠναγκάσθη καὶ ὤμοσε τὸν
ὅρκον, ὀκτὼ ἡμέρας εἰσελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον ἐξέ-
πλει εἰς Ἐρέτριαν, καὶ ἐδόκει ἐκεῖ τὴν ψυχὴν οὐ πονηρὸς
εἶναι ἐν ταῖς ναυμαχίαις, καὶ τετρωμένος δεῦρ' ἦλθε,
καὶ ἤδη μετεπεπτώκει τὰ πράγματα. καὶ οὗτος μὲν οὔτ'
εἰπὼν γνώμην οὐδεμίαν, οὔτε πλέον ὀκτὼ ἡμερῶν ἐλ-
θὼν εἰς τὸ βουλευτήριον ὦφλε χρήματα τοσαῦτα· τῶν
δ' εἰπόντων ὑμῖν τἀναντία καὶ διὰ τέλους ἐν τῷ βουλευ-
τηρίῳ ὄντων πολλοὶ ἀποπεφεύγασι. καὶ οὐ φθονῶν τού- 15
τοις λέγω, ἀλλ' ἡμᾶς ἐλεῶν· οἱ μὲν γὰρ δοκοῦντες ἀδι-
κεῖν ἐξῃτημένοι εἰσὶν ὑπὸ τῶν ὑμῖν προθύμων ἐν τοῖς
πράγμασι γενομένων, οἱ δ' ἠδικηκότες ἐκπριάμενοι τοὺς
κατηγόρους οὐδ' ἔδοξαν ἀδικεῖν. πῶς ἂν οὖν οὐκ ἂν
δεινὰ πάσχοιμεν; καὶ κατηγοροῦσι μὲν τῶν τετρακο- 16
σίων, ὅτι ἦσαν κακοί· καίτοι ὑμεῖς αὐτοὶ πεισθέντες

ὑπὸ τούτων παρέδοτε τοῖς πεντακισχιλίοις ...., καὶ εἰ
αὐτοὶ τοσοῦτοι ὄντες ἐπείσθητε, ἕνα ἕκαστον τῶν τετρα-
κοσίων οὐ χρῆν πεισθῆναι; ἀλλ᾽ οὐχ οὗτοι ἀδικοῦσιν,
ἀλλ᾽ οἳ ὑμᾶς ἐξηπάτων καὶ κακῶς ἐποίουν. οὗτος δ᾽ ἐν
πολλοῖς δηλοῖ ὑμῖν ὅτι, εἴ πέρ τι νεωτερίζειν ἐβούλετο
εἰς τὸ ὑμέτερον πλῆθος, οὐκ ἄν ποτ᾽ ἐν ὀκτὼ ἡμέραις
17 εἰσελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον ᾤχετο ἐκπλέων. ἀλλ᾽ εἴποι
ἄν τις ὅτι κερδαίνειν ἐπιθυμῶν ἐξέπλευσεν, ὥσπερ ἔνιοι
ἥρπαζον καὶ ἔφερον. οὐδεὶς τοίνυν ἂν εἴποι ὅ τί πως τῶν
ὑμετέρων ἔχει, ἀλλὰ πάντα μᾶλλον κατηγοροῦσιν ἢ εἰς
τὴν ἀρχήν. καὶ οἱ κατήγοροι τότε μὲν οὐδαμῇ εὖνοι ὄν-
τες ἐφαίνοντο τῷ δήμῳ οὐδὲ ἐβοήθουν· νῦν δὲ ἡνίκα
αὐτὸς ἑαυτῷ εὐνούστατός ἐστιν ὁ δῆμος, βοηθοῦσι τῷ
18 μὲν ὀνόματι ὑμῖν, τῷ δὲ ἔργῳ σφίσιν αὐτοῖς. καὶ μὴ
θαυμάζετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τοσαῦτα ὦφλε χρή-
ματα. ἔρημον γὰρ αὐτὸν λαβόντες, αὐτοῦ τε καὶ ἡμῶν
κατηγοροῦντες εἷλον. τῷ μὲν γὰρ οὐδ᾽ εἴ τις εἶχε μαρ-
τυρίαν, εἶχε μαρτυρεῖν διὰ τὸ δέος τὸ τῶν κατηγόρων,
19 τοῖς δὲ καὶ τὰ ψευδῆ δεδοικότες ἐμαρτύρουν. ἦ δεινά γ᾽
ἂν πάθοιμεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ τοὺς μὲν οὐχ οἵους
τε ὄντας ἐξάρνους εἶναι μὴ οὐ χρήματα ἔχειν ὑμῶν, τού-
τους μὲν ἀφεῖτε ἀνδρὶ ἐξαιτουμένῳ, ἡμῖν δὲ αὐτοῖς τε
προθύμοις γεγενημένοις περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον,
καὶ τοῦ πατρὸς οὐδὲν ὑμᾶς ἠδικηκότος, οὐ χαριεῖσθε. καὶ
εἰ μὲν ξένος τις ἐλθὼν ὑμᾶς ἢ χρήματα ᾔτει ἢ εὐεργέτης
ἀναγραφῆναι ἠξίου, ἔδοτε ἂν αὐτῷ· ἡμῖν δὲ οὐ δώσετε
20 ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπιτίμους ὑμῖν γενέσθαι; εἰ δέ τινες κακό-
νοι ἐγένοντο εἰς τὰ ὑμέτερα πράγματα ἢ γνώμην μὴ ἐπι-
τηδείαν εἶπον, οὐχ οἱ ἀπόντες τούτων αἴτιοί εἰσιν, ἐπεὶ
καὶ τοὺς παρόντας ὑμεῖς ἀπελύσατε. οὐδὲ γὰρ εἴ τις τῶν
ἐνθάδε μὴ τὰ ἄριστα λέγων πείθει ὑμᾶς, οὐχ ὑμεῖς ἐστε
21 αἴτιοι, ἀλλ᾽ ὁ ἐξαπατῶν ὑμᾶς. ἐκεῖνοι δὲ σφῶν αὐτῶν

Reisk.

προκαταγνόντες ἀδικεῖν οἴχονται, | ἵνα μὴ δοῖεν δίκην· καὶ εἴ τινες ἄλλοι ἀδικοῦσιν, ἧττον μὲν ἐκείνων, ἀδικοῦσι δέ, τὸ δέος αὐτοὺς ποιεῖ τό τε ὑμέτερον καὶ τὸ τῶν κατηγόρων μὴ ἐπιδημεῖν ἀλλὰ στρατεύεσθαι, ἵνα ἢ ὑμᾶς
πραοτέρους ποιῶσιν ἢ τούτους πείθωσιν. οὗτος δὲ ὑμῖν 22
δίκην δέδωκεν, οὐδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, εὐθὺς μετὰ τὰ πράγματα, ὅτε ὑμεῖς τε μάλιστα ἐμέμνησθε τῶν γενομένων καὶ οὗτος ἐλεγχθήσεσθαι ἔμελλε, πιστεύων αὑτῷ μηδὲν ἡμαρτῆσθαι ἀλλ' ἀγωνιεῖσθαι εὖ μετὰ τοῦ δικαίου. ὡς
δ' ἦν δημοτικός, ἐγὼ ὑμῖν ἀποδείξω. πρῶτον μὲν γὰρ 23
ὅσων οὐδεμιᾶς στρατείας ἀπελείφθη, ἀλλ' ἐστρατεύετο, ὡς συνειδότες ἂν εἴποιεν οἱ δημόται· καὶ ἐξὸν αὐτῷ τὴν οὐσίαν ἀφανῆ καταστήσαντι μηδὲν ὑμᾶς ὠφελεῖν, εἵλετο μᾶλλον συνειδέναι ὑμᾶς, ἵν', εἰ καὶ βούλοιτο κακὸς εἶναι, μὴ ἐξείη αὐτῷ, ἀλλ' εἰσφέροι τε τὰς εἰσφορὰς καὶ λειτουργοίη. καὶ ἡμᾶς παρεσκεύασεν, ὡς ἂν τῇ πόλει ὠφε-
λιμώτατοι εἴημεν. καὶ ἐμὲ μὲν εἰς Σικελίαν ἐξέπεμψεν, 24
ὑμῖν δ' οὐκ ἦν ...., ὥστ' εἰδέναι τοὺς ἱππέας, οἷος ἦν τὴν ψυχήν, ἕως τὸ στρατόπεδον σῶν ἦν· ἐπειδὴ δὲ διεφθάρη καὶ ἀνεσώθην εἰς Κατάνην, ἐληιζόμην ὁρμώμενος ἐντεῦθεν καὶ τοὺς πολεμίους κακῶς ἐποίουν, ὥστε τῇ θεῷ τε τὰς δεκάτας ἐξαιρεθῆναι πλέον ἢ τριάκοντα μνᾶς καὶ τοῖς στρατιώταις εἰς σωτηρίαν, ὅσοι ἐν τοῖς πολεμίοις
ἦσαν. καὶ ἐπειδὴ Καταναῖοι ηνάγκαζον ἱππεύειν, ἵπ- 25
πευον καὶ οὐδενὸς οὐδ' ἐνταῦθα κινδύνου ἀπελειπόμην, ὥστ' εἰδέναι ἅπαντας οἷος ἦν τὴν ψυχὴν ἱππεύων τε καὶ ὁπλιτεύων. ὧν ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἀκηκόατε μὲν τῶν μαρτύρων, ὦ ἄνδρες δικασταί· 26
οἷος δ' εἰμὶ περὶ τὸ ὑμέτερον πλῆθος, ἐγὼ ὑμῖν απο δείξω. ἀφικομένου γὰρ ἐκεῖσε Συρακουσίου ὅρκιον ἔχον-

τος καὶ ἑτοίμου ὄντος ὁρκοῦν καὶ προσιόντος πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν ἐκεῖ ὄντων, ἀντεῖπον εὐθὺς αὐτῷ, καὶ ἐλθὼν ὡς Τυδέα διηγούμην ταῦτα, καὶ συλλογὴν ἐποίει, καὶ λόγοι οὐκ ὀλίγοι ἦσαν. ὧν δ' οὖν ἐγὼ εἶπον, καλῶ μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

27 Σκέψασθε δὴ καὶ τοῦ πατρὸς τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἔδωκεν ἀποδοῦναι ἐμοί, πότερα τῷ ὑμετέρῳ πλήθει ἀγαθὰ ἦν ἢ οὔ. τά τε γὰρ οἰκεῖα ἐνεγέγραπτο, καὶ ἔτι, ὅτε καλῶς ἔχοι τὰ ἐν Σικελίᾳ, ἥκειν. καίτοι ταῦτα ὑμῖν συνέφερε καὶ τοῖς ἐκεῖ· ὥστ' εἰ μὴ εὔνους ἦν τῇ πόλει καὶ ὑμῖν, οὐκ ἄν ποτε τοιαῦτα ἐπέστελλεν.

28 Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν νεώτατον, οἷος εἰς ὑμᾶς ἐστιν, ἐγὼ ἀποδείξω. καταδρομῆς γὰρ γενομένης τῶν φυγάδων, οἳ οὐ μόνον ἐνθάδε ὅ τι οἷοί τ' ἦσαν κακὸν εἰργάζοντο, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους ἔφερον καὶ ἦγον ὑμᾶς, ἐξελάσας ἐκ τῶν ἄλλων ἱππέων ἕνα ἀπέκτεινεν. ὧν ὑμῖν αὐτοὺς μάρτυρας τοὺς παραγενομένους παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

29 Τὸν δὲ πρεσβύτατον ἀδελφὸν αὐτοὶ οἱ συστρατευόμενοι ἴσασιν, οἵτινες ἐνθάδε ὄντες ἦτε ἐν Ἑλλησπόντῳ, ὥστε νομίζειν μηδενὸς ἧττον' εἶναι ἀνθρώπων τὴν ψυχήν. Καί μοι ἀνάβητε δεῦρο.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

30 Πῶς οὖν οὐ χρὴ χάριν παρ' ὑμῶν ἀπολαμβάνειν, εἰ τοιοῦτοί ἐσμεν; ὧν μὲν ὁ πατὴρ διαβέβληται εἰς ὑμᾶς, δικαίως τούτων δεῖ ἡμᾶς ἕνεκα ἀπολέσθαι, δι' ὧν δὲ πρόθυμοι εἰς τὴν πόλιν γεγενήμεθα, μηδεμίαν ὠφέλειαν γενέσθαι; ἀλλ' οὐ δίκαιον. ἀλλ' εἰ διὰ τὴν τούτου

διαβολὴν δεῖ ἡμᾶς πάσχειν, δίκαιοί ἐσμεν διὰ τὴν ἡμετέ-
ραν προθυμίαν τοῦτόν τε σῶσαι καὶ ἡμᾶς. οὐ γὰρ ἡμεῖς 31
χρημάτων γε ἕνεκα, ἵνα λάβοιμεν, εὖ ὑμᾶς ἐποιοῦμεν,
ἀλλ' ἵνα, εἴ ποτε κίνδυνος εἴη ἡμῖν, ἐξαιτούμενοι παρ'
ὑμῶν τὴν ἀξίαν χάριν ἀπολάβοιμεν. χρὴ δὲ ὑμᾶς καὶ
τῶν ἄλλων ἕνεκα τοιούτους εἶναι, γιγνώσκοντας ὅτι,
ἐάν τις πρόθυμος εἰς ὑμᾶς ᾖ, οὐ μόνον ἡμᾶς ὠφελή-
σετε· ἡμῶν μὲν γὰρ καὶ πρὶν δεηθῆναι πεπείρασθε, οἷοί
ἐσμεν εἰς ὑμᾶς· τοὺς δὲ ἄλλους προθυμοτέρους ποιήσετε,
κατ' ἀξίαν χαριζόμενοι, ὅταν τις ὑμᾶς εὖ ποιῇ. καὶ μη- 32
δαμῶς τοῖς λέγουσι βεβαιώσητε | λόγον τὸν πάντων πο-
νηρότατον· λέγεται γὰρ τοὺς κακῶς πεπονθότας μεμνῆ-
σθαι μᾶλλον ἢ τοὺς εὖ. τίς γὰρ ἔτι θελήσει χρηστὸς εἶναι,
εἰ ἡττηθήσονται τῶν κακῶς ὑμᾶς ποιούντων οἱ εὖ ποι-
οῦντες; ἔχει δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕτω. περὶ
ἡμῶν γάρ ἐστι ψῆφος ὑμῖν, καὶ οὐ περὶ χρημάτων. ἕως 33
μὲν γὰρ εἰρήνη ἦν, ἡμῖν φανερὰ οὐσία, καὶ ἦν ὁ πατὴρ
ἀγαθὸς γεωργός· ἐπειδὴ δὲ εἰσέβαλον οἱ πολέμιοι, πάν-
των τούτων ἐστερήθημεν. ὥστε αὐτῶν τούτων ἕνεκα
πρόθυμοί ἐσμεν εἰς ὑμᾶς, εἰδότες ὅτι χρήματα μὲν ἡμῖν
οὐκ ἔστι πόθεν ἐκτίσωμεν, αὐτοὶ δὲ πρόθυμοι ὄντες εἰς
ὑμᾶς ἀξιούμεθα εὑρίσκεσθαι χάριν. καίτοι ὁρῶμέν γ' 34
ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐάν τις παῖδας αὑτοῦ ἀναβι-
βασάμενος κλαίῃ καὶ ὀλοφύρηται, τούς τε παῖδας δι'
αὐτὸν εἰ ἀτιμωθήσονται ἐλεοῦντας, καὶ ἀφιέντας τὰς
τῶν πατέρων ἁμαρτίας διὰ τοὺς παῖδας, οὓς οὔπω ἴστε
εἴτε ἀγαθοὶ εἴτε κακοὶ ἡβήσαντες γενήσονται· ἡμᾶς δ'
ἴστε ὅτι πρόθυμοι γεγενήμεθα εἰς ὑμᾶς, καὶ τὸν πατέρα
οὐδὲν ἡμαρτηκότα. ὥστε πολλῷ δικαιότεροί ἐστε, ὧν
πεπείρασθε, τούτοις χαρίσασθαι, ἢ οὓς οὐκ ἴστε ὁποῖοί
τινες ἔσονται. πεπόνθαμεν δὲ τοὐναντίον τοῖς ἄλλοις 35
ἀνθρώποις. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τοὺς παῖδας παραστησά-

μενοι ἐξαιτοῦνται σφᾶς, ἡμεῖς δὲ τὸν πατέρα τουτονὶ καὶ ἡμᾶς ἐξαιτούμεθα, μὴ ἡμᾶς ἀντὶ μὲν ἐπιτίμων ἀτίμους ποιήσητε, ἀντὶ δὲ πολιτῶν ἀπόλιδας· ἀλλὰ ἐλεήσατε καὶ τὸν πατέρα γέροντα ὄντα καὶ ἡμᾶς. εἰ δὲ ἡμᾶς ἀδίκως ἀπολεῖτε, πῶς ἢ οὗτος ἡμῖν ἡδέως συνέσται ἢ ἡμεῖς ἀλλήλοις ἐν τῷ αὐτῷ, ὄντες ὑμῶν τε ἀνάξιοι καὶ τῆς πόλεως; ἀλλ' ὑμῶν δεόμεθα τρεῖς ὄντες ἐᾶσαι ἡμᾶς ἔτι
36 προθυμοτέρους γενέσθαι. δεόμεθα οὖν ὑμῶν πρὸς τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἑκάστῳ, ὅτῳ μέν εἰσιν υἱεῖς, τούτων ἕνεκεν ἐλεῆσαι, ὅστις δ' ἡμῖν ἡλικιώτης τυγχάνει ἢ τῷ πατρί, ἐλεήσαντας ἀποψηφίσασθαι· καὶ μὴ ἡμᾶς βουλομένους εὖ ποιεῖν τὴν πόλιν ὑμεῖς κωλύσητε. δεινὰ δ' ἂν πάθοιμεν, εἰ ὑπὸ τῶν πολεμίων μὲν ἐσώθημεν, οὓς εἰκὸς ἦν διακωλύειν μὴ σώζεσθαι, παρ' ὑμῶν δὲ μηδὲ εὑρησόμεθα τὸ σωθῆναι.

21.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ ΑΠΑΡΑΣΗΜΟΣ.

Περὶ μὲν τῶν κατηγορημένων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱκανῶς ὑμῖν ἀποδέδεικται· ἀκοῦσαι δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὑμᾶς ἀξιῶ, ἵν' ἐπίστησθε περὶ οἵου τινὸς ὄντος ἐμοῦ ψηφιεῖσθε. ἐγὼ γὰρ ἐδοκιμάσθην μὲν ἐπὶ Θεοπόμπου ἄρχοντος, καταστὰς δὲ χορηγὸς τραγῳδοῖς ἀνήλωσα τριάκοντα μνᾶς καὶ τρίτῳ μηνὶ Θαργηλίοις νικήσας ἀνδρικῷ χορῷ δισχιλίας δραχμάς, ἐπὶ δὲ Γλαυκίππου ἄρχοντος εἰς πυρριχιστὰς Παναθηναίοις τοῖς μεγάλοις
2 ὀκτακοσίας. ἔτι δ' ἀνδράσι χορηγῶν εἰς Διονύσια ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος ἐνίκησα, καὶ ἀνήλωσα σὺν τῇ τοῦ τρίποδος ἀναθέσει πεντακισχιλίας δραχμάς, καὶ ἐπὶ Διοκλέους Παναθηναίοις τοῖς μικροῖς κυκλικῷ χορῷ τριακοσίας. τὸν δὲ μεταξὺ χρόνον ἐτριηράρχουν ἑπτὰ ἔτη,

Reisk.

*καὶ ἓξ τάλαντα ἀνήλωσα. καὶ τοσαύτας δαπάνας δαπα- 3
νώμενος, καὶ καθ' ἡμέραν ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύων καὶ
ἀποδημῶν, ὅμως εἰσφορὰν τὴν μὲν τριάκοντα μνᾶς τὴν
δὲ τετρακισχιλίας δραχμὰς εἰσενήνοχα. ἐπειδὴ δὲ κατέ-
πλευσα ἐπὶ Ἀλεξίου ἄρχοντος, εὐθὺς ἐγυμνασιάρχουν
εἰς Προμήθεια, καὶ ἐνίκων ἀναλώσας δώδεκα μνᾶς. καὶ 4
| ὕστερον κατέστην χορηγὸς παιδικῷ χορῷ, καὶ ἀνήλωσα
πλέον ἢ πεντεκαίδεκα μνᾶς. ἐπὶ δὲ Εὐκλείδου ἄρχοντος
κωμῳδοῖς χορηγῶν Κηφισοδώρῳ ἐνίκων, καὶ ἀνήλωσα
σὺν τῇ τῆς σκευῆς ἀναθέσει ἑκκαίδεκα μνᾶς, καὶ Πανα-
θηναίοις τοῖς μικροῖς ἐχορήγουν πυρριχισταῖς ἀγενείοις,
καὶ ἀνήλωσα ἑπτὰ μνᾶς. νενίκηκα δὲ τριήρει μὲν ἁμιλ- 5
λώμενος ἐπὶ Σουνίῳ, ἀναλώσας πεντεκαίδεκα μνᾶς·
χωρὶς δὲ ἀρχιθεωρίας καὶ ἀρρηφορίας καὶ ἄλλα τοιαῦτα,
εἰς ἃ ἐμοὶ δεδαπάνηται πλέον ἢ τριάκοντα μναῖ. καὶ τού-
των ὧν κατέλεξα, εἰ ἐβουλόμην κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν
τῷ νόμῳ λειτουργεῖν, οὐδ' ἂν τὸ τέταρτον μέρος ἀνή-
λωσα. τὸν δὲ χρόνον ὃν ἐτριηράρχουν, ἡ ναῦς ἄριστά 6
μοι ἔπλει παντὸς τοῦ στρατοπέδου. τεκμήριον δὲ τούτου
ὑμῖν μέγιστον ἐρῶ. πρῶτον μὲν γὰρ Ἀλκιβιάδης, ὃν ἐγὼ
περὶ πολλοῦ ἂν ἐποιησάμην μὴ συμπλεῖν μοι, οὔτε φίλος
ὢν οὔτε συγγενὴς οὔτε φυλέτης ἔπλει ἐπὶ τῆς ἐμῆς νεώς.
καίτοι ὑμᾶς οἶμαι εἰδέναι ὅτι στρατηγὸς ὤν, ᾧ ἐξῆν ποι- 7
εῖν ὅ τι ἐβούλετο, οὐκ ἄν ποτε ἀνέβη ἐπ' ἄλλην ναῦν εἰ
μὴ τὴν ἄριστα πλέουσαν, μέλλων αὐτὸς κινδυνεύσειν.
ἐπειδὴ δὲ ἐκείνους μὲν ὑμεῖς ἐπαύσατε τῆς ἀρχῆς, τοὺς
δὲ μετὰ Θρασύλου δέκα εἵλεσθε, οὗτοι πάντες ἐβούλοντο 8
ἐπὶ τῆς ἐμῆς νεὼς πλεῖν, ἀνέβη μέντοι πολλῶν λοιδοριῶν
αὐτοῖς γενομένων Ἀρχέστρατος ὁ Φρεάρριος· ἀποθα-
νόντος δὲ τούτου ἐν Μυτιλήνῃ Ἐρασινίδης μετ' ἐμοῦ
συνέπλει. καίτοι οὕτω παρεσκευασμένην τριήρη πόσα
οἴεσθε ἀνηλωκέναι χρήματα ἢ πόσα τοὺς πολεμίους εἰρ-*

9 γάσθαι κακά, ἢ πόσα τὴν πόλιν εὖ πεποιηκέναι; τεκμή-
ριον δὲ τούτου μέγιστον· ὅτε γὰρ ἐν τῇ τελευταίᾳ ναυ-
μαχίᾳ αἱ νῆες διεφθάρησαν, οὐδενός μοι συμπλέοντος
στρατηγοῦ (ἵνα καὶ τούτου μνησθῶ, ἐπειδὴ καὶ τοῖς
τριηράρχοις ὠργίσθητε διὰ τὴν γενομένην συμφοράν)
ἐγὼ τήν τε ἐμαυτοῦ ναῦν ἐκόμισα καὶ τὴν Ναυσιμάχου
10 τοῦ Φαληρέως ἔσωσα. καὶ ταῦτα οὐκ ἀπὸ τύχης ἐγίγνετο,
ἀλλ' ἀπὸ παρασκευῆς τῆς ἐμῆς· εἶχον γὰρ χρήμασι πείσας
κυβερνήτην Φαντίαν ἅπαντα τὸν χρόνον, ὃς ἐδόκει τῶν
Ἑλλήνων ἄριστος εἶναι, παρεσκευασάμην δὲ καὶ τὸ πλή-
ρωμα πρὸς ἐκεῖνον καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν ἀκόλουθον.
καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, πάντες ἐπίστασθε, ὅσοι ἐτυγ-
χάνετε ὄντες ἐκεῖ τῶν στρατιωτῶν. κάλεσον δὲ καὶ Ναυ-
σίμαχον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

11 Αἱ μὲν τοίνυν σωθεῖσαι τῶν νεῶν δώδεκα ἦσαν·
ἐγὼ δ' ὑμῖν δύο ἐκόμισα, τὴν ἐμαυτοῦ καὶ τὴν Ναυσι-
μάχου τριήρη.

Καὶ οὕτω πολλοὺς κινδύνους ὑπὲρ ὑμῶν κεκινδυ-
νευκὼς καὶ τοσαῦτα ἀγαθὰ εἰργασμένος τὴν πόλιν, νυνὶ
δέομαι οὐ δωρεὰν ὥσπερ ἕτεροι ἀντὶ τούτων παρ' ὑμῶν
λαβεῖν, ἀλλὰ μὴ στερηθῆναι τῶν ἐμαυτοῦ, ἡγούμενος
καὶ ὑμῖν αἰσχρὸν εἶναι παρά τε ἑκόντος ἐμοῦ καὶ παρ'
12 ἄκοντος λαμβάνειν. καὶ οὐ τοσοῦτόν μοι μέλει εἴ με δεῖ
τὰ ὄντα ἀπολέσαι· ἀλλ' οὐκ ἂν δεξαίμην ὑβρισθῆναι,
οὐδὲ παραστῆναι τοῖς διαδυομένοις τὰς λειτουργίας ἐμοὶ
μὲν ἀχάριστα εἶναι τὰ εἰς ὑμᾶς ἀνηλωμένα, ἐκείνους δὲ
δοκεῖν ὀρθῶς βεβουλεῦσθαι ὅτι ὑμῖν οὐδὲν προεῖνται
τῶν σφετέρων αὐτῶν. ἂν οὖν ἐμοὶ πεισθῆτε, τά τε
δίκαια ψηφιεῖσθε καὶ τὰ λυσιτελοῦντα ὑμῖν αὐτοῖς αἱ-
13 ρήσεσθε. ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ προσιόντα
τῇ πόλει ὡς ὀλίγα ἐστί, καὶ ταῦτα ὡς ὑπὸ τῶν ἐφεστη-

Reisk.

κότων ἁρπάζεται· ὥστ' ἄξιον ταύτην ἡγεῖσθαι πρόσοδον
βεβαιοτάτην τῇ πόλει, τὰς οὐσίας τῶν θελόντων λει-
τουργεῖν. ἂν οὖν εὖ βουλεύσησθε, οὐδὲν ἧττον ἐπι-
μελήσεσθε τῶν ἡμετέρων χρημάτων ἢ τῶν ἰδίων τῶν
ὑμετέρων αὐτῶν, εἰδότες ὅτι ἕξετε πᾶσι χρῆσθαι τοῖς 14
ἡμετέροις ὥσπερ καὶ πρότερον. οἶμαι δὲ πάντας ὑμᾶς
ἐπίστασθαι ὅτι τῶν ἐμῶν ἐγὼ πολὺ βελτίων ὑμῖν ἔσομαι
ταμίας τῶν τὰ τῆς πόλεως ὑμῖν ταμιευόντων. ἐὰν δ' ἐμὲ
πένητα ποιήσητε, καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀδικήσετε· ἕτεροι δὲ
καὶ ταῦτα διανεμοῦνται, ὥσπερ καὶ τἆλλα.

Ἄξιον δέ ἐστιν | ἐνθυμηθῆναι ὅτι πολὺ μᾶλλον 15
ὑμῖν προσήκει τῶν ὑμετέρων ἐμοὶ διδόναι ἢ τῶν ἐμῶν
ἐμοὶ ἀμφισβητῆσαι, καὶ πένητα γενόμενον ἐλεῆσαι μᾶλ-
λον ἢ πλουτοῦντι φθονῆσαι, καὶ τοῖς θεοῖς εὔχεσθαι
τοὺς ἄλλους εἶναι τοιούτους πολίτας, ἵνα τῶν μὲν ὑμετέ-
ρων μὴ ἐπιθυμήσωσι, τὰ δὲ σφέτερα αὐτῶν εἰς ὑμᾶς ἀνα-
λίσκωσιν. ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί (καὶ μηδεὶς ὑμῶν 16
ἀχθεσθῇ), πολὺ ἂν δικαιότερον ὑμᾶς ὑπὸ τῶν ζητητῶν
ἀπογραφῆναι τὰ ἐμὰ ἔχειν, ἢ ἐμὲ νυνὶ κινδυνεύειν ὡς τοῦ
δημοσίου χρήματα ἔχοντα. τοιοῦτον γὰρ ἐμαυτὸν τῇ πόλει
παρέχω, ὥστ' ἰδίᾳ μὲν τῶν [ὄντων] φείδομαι, δημοσίᾳ δὲ
λειτουργῶν ἥδομαι, καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς περιοῦσι μέγα φρο-
νῶ, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς εἰς ὑμᾶς ἀνηλωμένοις, ἡγούμενος τού- 17
των μὲν αὐτὸς αἴτιος εἶναι, τὴν δ' οὐσίαν ἑτέρους μοι
καταλιπεῖν, καὶ διὰ ταύτην μὲν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀδίκως
συκοφαντεῖσθαι, δι' ἐκεῖνα δὲ ὑφ' ὑμῶν δικαίως σώζε-
σθαι. ὥστ' οὐκ ἂν εἰκότως ἕτεροί με ἐξαιτήσαιντο παρ'
ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις τῶν ἐμῶν φίλων τοιοῦτον ἀγῶνα
ἠγωνίζετο, ὑμᾶς ἂν ἠξίουν ἐμοὶ δοῦναι ταύτην χάριν, καὶ
εἰ παρ' ἄλλοις ἐκινδύνευον, ὑμᾶς εἶναι τοὺς δεομένους
ὑπὲρ ἐμοῦ. τοῦτο δ' οὐκ ἂν εἰπεῖν ἔχοι τις, ὡς πολλὰς 18
ἀρχὰς ἄρξας ἐκ τῶν ὑμετέρων ὠφέλημαι, ἢ ὡς αἰσχρὰς

δίκας δεδίκασμαι, ἢ ὡς αἰσχροῦ τινος αἴτιός εἰμι, ἢ ὡς
τὰς τῆς πόλεως συμφορὰς ἀσμένως εἶδον· ὑπὲρ ἁπάν-
των δὲ καὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν δημοσίων οὕτως ἡγοῦμαί
μοι πεπολιτεῦσθαι καὶ ὑμᾶς εἰδέναι, ὥστε οὐδὲν δεῖν
19 με ἀπολογήσασθαι περὶ αὐτῶν. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, τὴν αὐτὴν νῦν περὶ ἐμοῦ γνώμην ἔχειν
ἥνπερ καὶ ἐν τῷ τέως χρόνῳ, καὶ μὴ μόνον τῶν δημο-
σίων λειτουργιῶν μεμνῆσθαι, ἀλλὰ τῶν ἰδίων ἐπι-
τηδευμάτων ἐνθυμεῖσθαι, ἡγουμένους ταύτην εἶναι τὴν
λειτουργίαν ἐπιπονωτάτην, διὰ τέλους τὸν πάντα χρό-
νον κόσμιον εἶναι καὶ σώφρονα καὶ μήθ' ὑφ' ἡδονῆς ἡτ-
τηθῆναι μήθ' ὑπὸ κέρδους ἐπαρθῆναι, ἀλλὰ τοιοῦτον
παρασχεῖν ἑαυτὸν ὥστε μηδένα τῶν πολιτῶν μήτε μέμ-
ψασθαι μήτε δίκην τολμῆσαι προσκαλέσασθαι.
20 Οὔκουν ἄξιον, ὦ ἄνδρες δικασταί, πειθομένους
κατηγόροις τοιούτοις ἐμοῦ καταψηφίσασθαι, οἳ περὶ
ἀσεβείας μὲν ἀγωνιζόμενοι τηλικοῦτοι γεγόνασιν, οὐκ
ἂν δυνάμενοι δ' ὑπὲρ τῶν σφετέρων ἁμαρτημάτων ἀπο-
λογήσασθαι ἑτέρων κατηγορεῖν τολμῶσι. καὶ ὧν Κινη-
σίας οὕτω διακείμενος πλείους στρατείας ἐστράτευται,
οὗτοι περὶ τῶν τῆς πόλεως ἀγανακτοῦσι. καὶ ἐξ ὧν μὲν
ἡ πόλις εὐδαίμων ἔσται, οὐ συμβάλλονται, πάντα δὲ
ποιοῦσιν ὅπως ὑμεῖς τοῖς εὖ πεποιηκόσιν ὀργισθήσεσθε.
21 οὗτοι μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν τῷ δήμῳ κατεί-
ποιεν ὑμῖν τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἐπιτηδεύματα· οὐ γὰρ ἂν
ἔχοιμι ὅ τι τούτου μεῖζον αὐτοῖς εὐξαίμην κακόν· ἐγὼ
δ' ὑμῶν δέομαι καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ μὴ καταγνῶ-
ναι δωροδοκίαν ἐμοῦ, μηδ' ἡγήσασθαι τοσαῦτα χρήματα
εἶναι, δι' ἃ ἐγὼ βουληθείην ἄν τι κακὸν τῇ πόλει γενέ-
22 σθαι. μαινοίμην γὰρ ἄν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ τὴν μὲν
πατρῴαν οὐσίαν φιλοτιμούμενος εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκοιμι,
ἐπὶ δὲ τῷ τῆς πόλεως κακῷ παρὰ τῶν ἄλλων δωροδο-

Reisk.

κοίην. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ οἶδ' οὕστινας ἢ ὑμᾶς ἐβουλήθην περὶ ἐμοῦ δικαστὰς γενέσθαι, εἴπερ χρὴ τοὺς εὖ πεπονθότας περὶ τῶν εὖ πεποιηκότων εὔχεσθαι τὴν ψῆφον φέρειν. καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες 23
δικασταί (ἐπιθυμῶ γὰρ καὶ τούτων μνησθῆναι), οὐδεπώποτε, λειτουργεῖν ὑπὲρ ὑμῶν δέον . . . ., εἰ τοσούτῳ πενεστέρους τοὺς παῖδας καταλείψω, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον εἰ μὴ προθύμως ποιήσω τὰ προσταχθέντα· οὐδ' εἴ ποτε 24
κινδυνεύσειν ἐν ταῖς ναυμαχίαις μέλλοιμι, οὐδεπώποτ' ἠλέησα οὐδ' ἐδάκρυσα οὐδ' ἐμνήσθην γυναικὸς οὐδὲ παίδων τῶν ἐμαυτοῦ, οὐδ' ἡγούμην δεινὸν εἶναι εἰ τελευτήσας ὑπὲρ τῆς πατρίδος τὸν βίον ὀρφανοὺς καὶ πατρὸς ἀπεστερημένους αὐτοὺς καταλείψω, ἀλλὰ πολὺ | μᾶλλον εἰ σωθεὶς αἰσχρῶς ὀνείδη καὶ ἐμαυτῷ καὶ ἐκείνοις περιάψω. ἀνθ' ὧν ὑμᾶς ἀπαιτῶ νῦν τὴν χάριν, καὶ 25
ἀξιῶ, ἐν τοῖς κινδύνοις ἐμοῦ τοιαύτην περὶ ὑμῶν γνώμην ἔχοντος, ὑμᾶς νυνὶ ἐν τῷ θαρραλέῳ ὄντας ἐμὲ καὶ τοὺς παῖδας τούτους περὶ πολλοῦ ποιήσασθαι, ἡγουμένους ἡμῖν μὲν δεινὸν ὑμῖν δὲ αἰσχρὸν εἶναι, εἰ ἀναγκασθησόμεθα ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις ἄτιμοι γενέσθαι, καὶ στερηθέντες τῶν ὑπαρχόντων πένητες εἶναι καὶ πολλῶν ἐνδεεῖς ὄντες περιιέναι, ἀνάξια μὲν ἡμῶν αὐτῶν πεπονθότες, ἀνάξια δὲ τῶν εἰς ὑμᾶς ὑπηργμένων. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἀλλ' ἀποψηφισάμενοι τοιούτοις ἡμῖν χρῆσθε πολίταις οἵοισπερ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ.

22.

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΙΤΟΠΩΛΩΝ.

Πολλοί μοι προσεληλύθασιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, θαυμάζοντες ὅτι ἐγὼ τῶν σιτοπωλῶν ἐν τῇ βουλῇ κατηγόρουν, καὶ λέγοντες ὅτι ὑμεῖς, εἰ ὡς μάλιστα αὐτοὺς

p. 706—712

ἀδικεῖν ἡγεῖσθε, οὐδὲν ἧττον καὶ τοὺς περὶ τούτων ποιουμένους λόγους συκοφαντεῖν νομίζετε. ὅθεν οὖν ἠνάγκασμαι κατηγορεῖν αὐτῶν, περὶ τούτων πρῶτον εἰπεῖν βούλομαι.

2 Ἐπειδὴ γὰρ οἱ πρυτάνεις ἀπέδοσαν εἰς τὴν βουλὴν περὶ αὐτῶν, οὕτως ὠργίσθησαν αὐτοῖς, ὥστε ἔλεγόν τινες τῶν ῥητόρων ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρὴ τοῖς ἕνδεκα παραδοῦναι θανάτῳ ζημιῶσαι. ἡγούμενος δὲ ἐγὼ δεινὸν εἶναι τοιαῦτα ἐθίζεσθαι ποιεῖν τὴν βουλήν, ἀναστὰς εἶπον ὅτι μοι δοκοίη κρίνειν τοὺς σιτοπώλας κατὰ τὸν νόμον, νομίζων, εἰ μέν εἰσιν ἄξια θανάτου εἰργασμένοι, ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον ἡμῶν γνώσεσθαι τὰ δίκαια, εἰ δὲ μηδὲν ἀδικοῦσιν, οὐ δεῖν αὐτοὺς ἀκρίτους ἀπολωλέναι.
3 πεισθείσης δὲ τῆς βουλῆς ταῦτα, διαβάλλειν ἐπεχείρουν με λέγοντες ὡς ἐγὼ σωτηρίας ἕνεκα τῆς τῶν σιτοπωλῶν τοὺς λόγους τούτους ἐποιούμην. πρὸς μὲν οὖν τὴν βουλήν, ὅτ' ἦν αὐτοῖς ἡ κρίσις, ἔργῳ ἀπελογησάμην· τῶν γὰρ ἄλλων ἡσυχίαν ἀγόντων ἀναστὰς αὐτῶν κατηγόρουν, καὶ πᾶσι φανερὸν ἐποίησα ὅτι οὐχ ὑπὲρ τούτων
4 ἔλεγον, ἀλλὰ τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις ἐβοήθουν. ἠρξάμην μὲν οὖν τούτων ἕνεκα, δεδιὼς τὰς αἰτίας· αἰσχρὸν δ' ἡγοῦμαι πρότερον παύσασθαι, πρὶν ἂν ὑμεῖς περὶ αὐτῶν ὅ τι ἂν βούλησθε ψηφίσησθε.

5 Καὶ πρῶτον μὲν ἀνάβηθι καὶ εἰπὲ σὺ ἐμοί, μέτοικος εἶ; Ναί. Μετοικεῖς δὲ πότερον ὡς πεισόμενος τοῖς νόμοις τοῖς τῆς πόλεως, ἢ ὡς ποιήσων ὅ τι ἂν βούλῃ; Ὡς πεισόμενος. Ἄλλο τι οὖν ἀξιοῖς ἢ ἀποθανεῖν, εἴ τι πεποίηκας παρὰ τοὺς νόμους, ἐφ' οἷς θάνατος ἡ ζημία; Ἔγωγε. Ἀπόκριναι δή μοι, εἰ ὁμολογεῖς πλείω σῖτον συμπρίασθαι πεντήκοντα φορμῶν, ὧν ὁ νόμος ἐξεῖναι κελεύει. Ἐγὼ τῶν ἀρχόντων κελευόντων συνεπριάμην.

6 Ἂν μὲν τοίνυν ἀποδείξῃ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς

Reisk.

*ἔστι νόμος ὃς κελεύει τοὺς σιτοπώλας συνωνεῖσθαι τὸν
σῖτον, ἂν οἱ ἄρχοντες κελεύωσιν, ἀποψηφίσασθε· εἰ δὲ
μή, δίκαιον ὑμᾶς καταψηφίσασθαι. ἡμεῖς γὰρ ὑμῖν παρ-
εσχόμεθα τὸν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει μηδένα τῶν ἐν τῇ
πόλει πλείω σῖτον πεντήκοντα φορμῶν συνωνεῖσθαι.*

Χρῆν μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱκανὴν εἶναι 7
*ταύτην τὴν κατηγορίαν, ἐπειδὴ οὗτος μὲν ὁμολογεῖ συμ-
πρίασθαι, ὁ δὲ νόμος ἀπαγορεύων φαίνεται, ὑμεῖς δὲ
κατὰ τοὺς νόμους ὀμωμόκατε ψηφιεῖσθαι· ὅμως δ' ἵνα
πεισθῆτε ὅτι καὶ κατὰ τῶν ἀρχόντων ψεύδονται, ἀνάγκη
καὶ μακρότερον εἰπεῖν περὶ αὐτῶν. ἐπειδὴ γὰρ οὗτοι* 8
*τὴν αἰτίαν εἰς ἐκείνους ἀνέφερον, παρακαλέσαντες τοὺς
ἄρχοντας ἠρωτῶμεν. καὶ οἱ μὲν τέσσαρες οὐδὲν ἔφασαν
εἰδέναι τοῦ πράγματος, Ἄνυτος δ' ἔλεγεν ὡς τοῦ προ-
τέρου χειμῶνος, ἐπειδὴ τίμιος ἦν ὁ σῖτος, | τούτων
ὑπερβαλλόντων ἀλλήλους καὶ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς μαχο-
μένων συμβουλεύσειεν αὐτοῖς παύσασθαι φιλονεικοῦ-
σιν, ἡγούμενος συμφέρειν ὑμῖν τοῖς παρὰ τούτων ὠνου-
μένοις ὡς ἀξιώτατον τούτους πρίασθαι· δεῖν γὰρ αὐτοὺς
ὀβολῷ μόνον πωλεῖν τιμιώτερον. ὡς τοίνυν οὐ συμ-* 9
*πριαμένους καταθέσθαι ἐκέλευεν αὐτούς, ἀλλὰ μὴ ἀλλή-
λοις ἀντωνεῖσθαι συνεβούλευεν, αὐτὸν ὑμῖν Ἄνυτον
μάρτυρα παρέξομαι, καὶ ὡς οὗτος μὲν ἐπὶ τῆς προτέρας
βουλῆς τούτους εἶπε τοὺς λόγους, οὗτοι δ' ἐπὶ τῆσδε
συνωνούμενοι φαίνονται.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐχ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων κελευσθέν- 10
*τες συνεπρίαντο τὸν σῖτον, ἀκηκόατε· ἡγοῦμαι δ', ἂν
ὡς μάλιστα περὶ τούτων ἀληθῆ λέγωσιν, οὐχ ὑπὲρ αὐ-
τῶν αὐτοὺς ἀπολογήσεσθαι, ἀλλὰ τούτων κατηγορήσειν·
περὶ γὰρ ὧν εἰσι νόμοι διαρρήδην γεγραμμένοι, πῶς οὐ*

χρὴ διδόναι δίκην καὶ τοὺς μὴ πειθομένους καὶ τοὺς κε-
λεύοντας τούτοις τἀναντία πράττειν;

11 Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἴομαι αὐτοὺς ἐπὶ
μὲν τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ἐλεύσεσθαι· ἴσως δ' ἐροῦ-
σιν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ βουλῇ, ὡς ἐπ' εὐνοίᾳ τῆς πόλεως
συνεωνοῦντο τὸν σῖτον, ἵν' ὡς ἀξιώτατον ἡμῖν πωλοῖεν.
μέγιστον δ' ὑμῖν ἐρῶ καὶ περιφανέστατον τεκμήριον ὅτι
12 ψεύδονται. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴπερ ὑμῶν ἕνεκα ἔπρατ-
τον ταῦτα, φαίνεσθαι τῆς αὐτῆς τιμῆς πολλὰς ἡμέρας
πωλοῦντας, ἕως ὁ συνεωνημένος αὐτοὺς ἐπέλιπε· νυνὶ
δ' ἐνίοτε τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπώλουν δραχμῇ τιμιώτερον,
ὥσπερ κατὰ μέδιμνον συνωνούμενοι. καὶ τούτων ὑμῖν
μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

13 Δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ ὅταν μὲν εἰσφορὰν
εἰσενεγκεῖν δέῃ, ἣν πάντες εἴσεσθαι μέλλουσιν, οὐκ
ἐθέλουσιν, ἀλλὰ πενίαν προφασίζονται, ἐφ' οἷς δὲ θά-
νατός ἐστιν ἡ ζημία καὶ λαθεῖν αὐτοῖς συνέφερε, ταῦτα
ἐπ' εὐνοίᾳ φασὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρανομῆσαι. καίτοι πάντες
ἐπίστασθε ὅτι τούτοις ἥκιστα προσήκει τοιούτους ποιεῖ-
σθαι λόγους. τἀναντία γὰρ αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις συμ-
φέρει· τότε γὰρ πλεῖστα κερδαίνουσιν, ὅταν κακοῦ τινος
14 ἀπαγγελθέντος τῇ πόλει τίμιον τὸν σῖτον πωλῶσιν. οὕτω
δ' ἄσμενοι τὰς συμφορὰς τὰς ὑμετέρας ὁρῶσιν, ὥστε τας
μὲν πρότεροι τῶν ἄλλων πυνθάνονται, τὰς δ' αὐτοι
λογοποιοῦσιν, ἢ τὰς ναῦς διεφθάρθαι τὰς ἐν τῷ Πόντῳ,
ἢ ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐκπλεούσας συνειλῆφθαι, ἢ τὰ ἐμ-
πόρια κεκλεῖσθαι, ἢ τὰς σπονδὰς μέλλειν ἀπορρηθήσε-
15 σθαι, καὶ εἰς τοῦτ' ἔχθρας ἐληλύθασιν, ὥστ' ἐν τούτοις
τοῖς καιροῖς ἐπιβουλεύουσιν ἡμῖν, ἐν οἷσπερ οἱ πολέμιοι.
ὅταν γὰρ μάλιστα σίτου τυγχάνητε δεόμενοι, ἀναρπά-

Reisk.

ξουσιν οὗτοι καὶ οὐκ ἐθέλουσι πωλεῖν, ἵνα μὴ περὶ τῆς
τιμῆς διαφερώμεθα, ἀλλ' ἀγαπῶμεν ἂν ὁποσουτινοσοῦν
πριάμενοι παρ' αὐτῶν ἀπέλθωμεν· ὥστ' ἐνίοτε εἰρήνης
οὔσης ὑπὸ τούτων πολιορκούμεθα. οὕτω δὲ πάλαι περὶ 16
τῆς τούτων πανουργίας καὶ κακονοίας ἡ πόλις ἔγνωκεν,
ὥστ' ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις ὠνίοις ἅπασι τοὺς ἀγορανόμους
φύλακας κατεστήσατε, ἐπὶ δὲ ταύτῃ μόνῃ τῇ τέχνῃ χωρὶς
σιτοφύλακας ἀπεκληροῦτε· καὶ πολλάκις ἤδη παρ' ἐκεί-
νων πολιτῶν ὄντων δίκην τὴν μεγίστην ἐλάβετε, ὅτι οὐχ
οἷοί τ' ἦσαν τῆς τούτων πονηρίας ἐπικρατῆσαι. καίτοι
τί χρὴ αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας ὑφ' ὑμῶν πάσχειν, ὁπότε
καὶ τοὺς οὐ δυναμένους φυλάττειν ἀποκτείνετε;

Ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρὴ ὅτι ἀδύνατον ὑμῖν ἐστὶν ἀπο- 17
ψηφίσασθαι. εἰ γὰρ ἀπογνώσεσθε ὁμολογούντων αὐτῶν
ἐπὶ τοὺς ἐμπόρους συνίστασθαι, δόξεθ' ὑμεῖς ἐπιβου-
λεύειν τοῖς εἰσπλέουσιν. εἰ μὲν γὰρ ἄλλην τινὰ ἀπολο-
γίαν ἐποιοῦντο, οὐδεὶς ἂν εἶχε τοῖς ἀποψηφισαμένοις
ἐπιτιμᾶν· ἐφ' ὑμῖν γὰρ ὁποτέροις βούλεσθε πιστεύειν·
νῦν δὲ πῶς οὐ δεινὰ ἂν δόξαιτε ποιεῖν, εἰ τοὺς ὁμολο-
γοῦντας παρανομεῖν ἀζημίους ἀφήσετε; ἀναμνήσθητε 18
δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πολλῶν ἤδη ἐχόντων ταύ-
την τὴν αἰτίαν [λαμβάνειν] καὶ μάρτυρας παρεχομέ-
νων | θάνατον κατέγνωτε, πιστοτέρους ἡγησάμενοι
τοὺς τῶν κατηγόρων λόγους. καίτοι πῶς ἂν οὐ θαυμα-
στὸν εἴη, εἰ περὶ τῶν αὐτῶν ἁμαρτημάτων δικάζοντες
μᾶλλον ἐπεθυμεῖτε παρὰ τῶν ἀρνουμένων δίκην λαμβά-
νειν; Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, πᾶσιν ἡγοῦμαι 19
φανερὸν εἶναι ὅτι οἱ περὶ τῶν τοιούτων ἀγῶνες κοινότα-
τοι τυγχάνουσιν ὄντες τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥστε πεύσονται
ἥντινα γνώμην περὶ αὐτῶν ἔχετε, ἡγούμενοι, ἂν μὲν
θάνατον αὐτῶν καταγνῶτε, κοσμιωτέρους ἔσεσθαι τοὺς
λοιπούς· ἂν δ' ἀζημίους ἀφῆτε, πολλὴν ἄδειαν αὐτοῖς

20 ἐψηφισμένοι ἔσεσθε ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται. χρὴ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ μόνον τῶν παρεληλυθότων ἕνεκα αὐτοὺς κολάζειν, ἀλλὰ καὶ παραδείγματος ἕνεκα τῶν μελλόντων ἔσεσθαι· οὕτω γὰρ ἔσονται μόγις ἀνεκτοί. ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅτι ἐκ ταύτης τῆς τέχνης πλεῖστοι περὶ τοῦ σώματός εἰσιν ἠγωνισμένοι· καὶ οὕτω μεγάλα ἐξ αὐτῆς ὠφελοῦνται, ὥστε μᾶλλον αἱροῦνται καθ' ἑκάστην ἡμέραν περὶ τῆς ψυχῆς κινδυνεύειν ἢ παύεσθαι παρ'
21 ὑμῶν ἀδίκως κερδαίνοντες. καὶ μὲν δὴ οὐδ' ἂν ἀντιβολῶσιν ὑμᾶς καὶ ἱκετεύωσι, δικαίως ἂν αὐτοὺς ἐλεήσαιτε, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τῶν τε πολιτῶν οἳ διὰ τὴν τούτων πονηρίαν ἀπέθνησκον, καὶ τοὺς ἐμπόρους ἐφ' οὓς οὗτοι συνέστησαν· οἷς ὑμεῖς χαριεῖσθε καὶ προθυμοτέρους ποιήσετε, δίκην παρ' αὐτῶν λαμβάνοντες. εἰ δὲ μή, τίν' αὐτοὺς οἴεσθε γνώμην ἕξειν, ἐπειδὰν πύθωνται ὅτι τῶν καπήλων, οἳ τοῖς εἰσπλέουσιν ὡμολόγησαν ἐπιβουλεύειν, ἀπεψηφίσασθε;

22 Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων τῶν ἀδικούντων, ὅτε δικάζονται, δεῖ παρὰ τῶν κατηγόρων πυθέσθαι, τὴν δὲ τούτων πονηρίαν ἅπαντες ἐπίστασθε. ἂν οὖν τούτων καταψηφίσησθε, τά τε δίκαια ποιήσετε καὶ ἀξιώτερον τὸν σῖτον ὠνήσεσθε· εἰ δὲ μή, τιμιώτερον.

23.

ΚΑΤΑ ΠΑΓΚΛΕΩΝΟΣ ΟΤΙ ΟΥΚ ΗΝ ΠΛΑΤΑΙΕΥΣ.

Πολλὰ μὲν λέγειν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τουτουὶ τοῦ πράγματος οὔτ' ἂν δυναίμην οὔτε μοι δοκεῖ δεῖν· ὡς δὲ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔλαχον τουτῳὶ Παγκλέωνι οὐκ ὄντι Πλαταιεῖ, τοῦτο ὑμῖν πειράσομαι ἀποδεῖξαι.

Reisk.

Ὡς γὰρ ἀδικῶν με πολὺν χρόνον οὐκ ἐπαύετο, ἐλ- 2
θὼν ἐπὶ τὸ γναφεῖον, ἐν ᾧ εἰργάζετο, προσεκαλεσάμην
αὐτὸν πρὸς τὸν πολέμαρχον, νομίζων μέτοικον εἶναι.
εἰπόντος δὲ τούτου ὅτι Πλαταιεὺς εἴη, ἠρόμην ὁπόθεν
δημοτεύοιτο, παραινέσαντός τινος τῶν παρόντων προσ-
καλέσασθαι καὶ πρὸς τὴν φυλήν, ἧς τινος εἶναι σκή-
πτοιτο. ἐπειδὴ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι Δεκελειόθεν, προσ-
καλεσάμενος αὐτὸν καὶ πρὸς τοὺς τῇ Ἱπποθωντίδι δι-
κάζοντας, ἐλθὼν ἐπὶ τὸ κουρεῖον τὸ παρὰ τοὺς Ἑρμᾶς, 3
ἵνα οἱ Δεκελεῖς προσφοιτῶσιν, ἠρώτων, οὕς τε ἐξευρί-
σκοιμι Δεκελέων ἐπυνθανόμην εἴ τινα γινώσκοιεν Δε-
κελειόθεν δημοτευόμενον Παγκλέωνα. ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς
ἔφασκεν γιγνώσκειν αὐτόν, πυθόμενος ὅτι καὶ ἑτέρας
δίκας τὰς μὲν φεύγοι τὰς δ' ὠφλήκοι παρὰ τῷ πολεμάρ-
χῳ, ἔλαχον καὶ ἐγώ.

Πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν Δεκελέων οὓς ἠρόμην μάρτυ- 4
ρας παρέξομαι, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν λαχόντων
τε δίκας αὐτῷ πρὸς τὸν πολέμαρχον καὶ καταδικασαμέ-
νων, ὅσοι τυγχάνουσι παρόντες. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ
ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐκ μὲν τούτων πεισθεὶς πρὸς τὸν πολέμαρχον αὐτῷ 5
τὴν δίκην ἔλαχον· ἐπειδὴ δέ μοι αὐτὴν ἀντεγράψατο μὴ
εἰσαγώγιμον εἶναι, περὶ | πολλοῦ ποιούμενος μηδενὶ
δόξαι ὑβρίζειν βούλεσθαι μᾶλλον ἢ δίκην λαβεῖν ὧν ἠδι-
κήθην, πρῶτον μὲν Εὐθύκριτον, ὃν πρεσβύτατόν τε
Πλαταιέων ἐγίγνωσκον καὶ μάλιστα ᾤόμην εἰδέναι, ἠρό-
μην εἴ τινα γιγνώσκοι Ἱππαρμοδώρου υἱὸν Παγκλέωνα
Πλαταιέα· ἔπειτα δέ, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἀπεκρίνατό μοι ὅτι 6
τὸν Ἱππαρμόδωρον μὲν γινώσκοι, υἱὸν δὲ ἐκείνῳ οὐ-
δένα οὔτε Παγκλέωνα οὔτε ἄλλον οὐδένα εἰδείη ὄντα,

ἠρώτων δὴ καὶ τῶν ἄλλων ὅσους ᾔδειν Πλαταιέας ὄντας.
πάντες οὖν ἀγνοοῦντες τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀκριβέστατα ἂν
ἔφασάν με πυθέσθαι ἐλθόντα εἰς τὸν χλωρὸν τυρὸν τῇ
ἕνῃ καὶ νέᾳ· ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἑκάστου
7 ἐκεῖσε συλλέγεσθαι τοὺς Πλαταιέας. ἐλθὼν οὖν εἰς τὸν
τυρὸν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐπυνθανόμην αὐτῶν, εἴ τινα
γιγνώσκοιεν Παγκλέωνα πολίτην σφέτερον. καὶ οἱ μὲν
ἄλλοι οὐκ ἔφασαν γιγνώσκειν, εἷς δέ τις εἶπεν ὅτι τῶν
μὲν πολιτῶν οὐδενὶ εἰδείη τοῦτο ὂν τὸ ὄνομα, δοῦλον
μέντοι ἔφη ἑαυτοῦ ἀφεστῶτα εἶναι Παγκλέωνα, τήν τε
ἡλικίαν λέγων τὴν τούτου καὶ τὴν τέχνην ᾗ οὗτος χρῆται.
8 Ταῦτ᾽ οὖν ὡς ἀληθῆ ἐστι, τόν τε Εὐθύκριτον, ὃν πρῶ-
τον ἠρόμην, καὶ τῶν ἄλλων Πλαταιέων ὅσοις προσῆλθον,
καὶ τὸν ὃς ἔφη δεσπότης τούτου εἶναι, μάρτυρας παρέξο-
μαι. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

9 Ἡμέραις τοίνυν μετὰ ταῦτα οὐ πολλαῖς ὕστερον
ἰδὼν ἀγόμενον τουτονὶ Παγκλέωνα ὑπὸ Νικομήδους,
ὃς ἐμαρτύρησεν αὐτοῦ δεσπότης εἶναι, προσῆλθον βου-
λόμενος εἰδέναι ὁποῖόν τι περὶ αὐτοῦ πραχθήσοιτο. τότε
μὲν οὖν ἐπειδὴ ἐπαύσαντο μαχόμενοι, εἶπόν τινες τῶν
τούτῳ παρόντων ὅτι εἴη αὐτῷ ἀδελφὸς ὃς ἐξαιρήσοιτο
αὐτὸν εἰς ἐλευθερίαν· ἐπὶ τούτοις ἐγγυησάμενοι παρέ-
10 ξειν εἰς ἀγορὰν ᾤχοντο ἀπιόντες. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ τῆς τε
ἀντιγραφῆς ἕνεκα ταυτησὶ καὶ αὐτῆς τῆς δίκης ἔδοξέ
μοι χρῆναι μάρτυρας λαβόντι παραγενέσθαι, ἵν᾽ εἰδείην
τόν τ᾽ ἐξαιρησόμενον αὐτὸν καὶ ὅ τι λέγων ἀφαιρήσοιτο.
ἐφ᾽ οἷς μὲν οὖν ἐξηγγυήθη, οὔτε ἀδελφὸς οὔτε ἄλλος
οὐδεὶς ἦλθε, γυνὴ δὲ φάσκουσα αὑτῆς αὐτὸν εἶναι δοῦ-
λον, ἀμφισβητοῦσα τῷ Νικομήδει, καὶ οὐκ ἔφη ἐάσειν
11 αὐτὸν ἄγειν. ὅσα μὲν οὖν αὐτόθι ἐρρήθη, πολὺς ἂν εἴη
μοι λόγος διηγεῖσθαι· εἰς τοῦτο δὲ βιαιότητος ἦλθον οἵ

τε παρόντες τούτῳ καὶ αὐτὸς οὗτος, ὥστε ἐθέλοντος μὲν τοῦ Νικομήδους ἐθελούσης δὲ τῆς γυναικὸς ἀφιέναι, εἴ τις ἢ εἰς ἐλευθερίαν τοῦτον [ἐξαιροῖτο] ἢ ἄγοι φάσκων ἑαυτοῦ δοῦλον εἶναι, τούτων οὐδὲν ποιήσαντες ἀφελόμενοι ᾤχοντο. Ὡς οὖν τῇ τε προτεραίᾳ ἐπὶ τούτοις ἐξηγγυήθη καὶ τότε βίᾳ ᾤχοντο ἀφελόμενοι αὐτόν, μάρτυρας παρέξομαι ὑμῖν. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

12 Ῥᾴδιον τοίνυν εἰδέναι ὅτι οὐδ᾽ αὐτὸς Παγκλέων νομίζει ἑαυτὸν μὴ ὅτι Πλαταιέα εἶναι, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἐλεύθερον. ὅστις γὰρ ἐβουλήθη βίᾳ ἀφαιρεθεὶς ἐνόχους καταστῆσαι τοὺς ἑαυτοῦ ἐπιτηδείους τοῖς βιαίοις μᾶλλον ἢ κατὰ τοὺς νόμους εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἐξαιρεθεὶς δίκην λαβεῖν παρὰ τῶν ἀγόντων αὐτόν, οὐδενὶ χαλεπὸν γνῶναι ὅτι εὖ εἰδὼς ἑαυτὸν ὄντα δοῦλον ἔδεισεν ἐγγυητὰς καταστήσας περὶ τοῦ σώματος ἀγωνίσασθαι.

13 Ὅτι μὲν οὖν Πλαταιεὺς εἶναι πολλοῦ δεῖ, οἶμαι ὑμᾶς ἐκ τούτων σχεδόν τι γινώσκειν· ὅτι δὲ οὐδ᾽ οὗτος, ὃς ἄριστα οἶδε τὰ αὑτοῦ, ἡγήσατο δόξαι ἂν ὑμῖν Πλαταιεὺς εἶναι, ἐξ ὧν ἔπραξε ῥᾳδίως μαθήσεσθε. ἐν τῇ ἀντωμοσίᾳ γὰρ τῆς δίκης ἣν αὐτῷ ἔλαχεν Ἀριστόδικος οὑτοσί, ἀμφισβητῶν μὴ πρὸς τὸν πολέμαρχον εἶναί οἱ τὰς δίκας διεμαρτυρήθη μὴ Πλαταιεὺς εἶναι, ἐπισκηψάμενος δὲ τῷ μάρτυρι οὐκ ἐπεξῆλθεν, ἀλλ᾽ εἴασε καταδικάσασθαι αὑτοῦ τὸν Ἀριστόδικον. ἐπεὶ δὲ ὑπερήμερος ἐγένετο, ἐξέτισε τὴν δίκην, καθότι ἔπειθε. καὶ τούτων, ὡς ἀληθῆ ἐστι, μάρτυρας ἐγὼ παρέξομαι ὑμῖν. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ. 14

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Πρὶν τοίνυν ταῦτα ὁμολογηθῆναι αὐτῷ, δεδιὼς τὸν Ἀριστόδικον, μεταστὰς ἐντεῦθεν Θήβησι | μετῴκει.

καίτοι οἶμαι εἰδέναι ὑμᾶς ὅτι εἴπερ ἦν Πλαταιεύς, πανταχοῦ μᾶλλον ἢ Θήβησιν εἰκὸς ἦν αὐτὸν μετοικῆσαι. Ὡς οὖν ᾤκει ἐκεῖ πολὺν χρόνον, τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

16 Ἐξαρκεῖν μοι νομίζω τὰ εἰρημένα, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἐὰν γὰρ διαμνημονεύητε, οἶδ' ὅτι τά τε δίκαια καὶ τἀληθῆ ψηφιεῖσθε, καὶ ἃ ἐγὼ ὑμῶν δέομαι.

24.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΔΙΔΟΣΘΑΙ ΤΩΙ ΑΔΥΝΑΤΩΙ ΑΡΓΥΡΙΟΝ.

Οὐ πολλοῦ δέω χάριν ἔχειν, ὦ βουλή, τῷ κατηγόρῳ, ὅτι μοι παρεσκεύασε τὸν ἀγῶνα τουτονί. πρότερον γὰρ οὐκ ἔχων πρόφασιν ἐφ' ἧς τοῦ βίου λόγον δοίην, νυνὶ διὰ τοῦτον εἴληφα. καὶ πειράσομαι τῷ λόγῳ τοῦτον μὲν ἐπιδεῖξαι ψευδόμενον, ἐμαυτὸν δὲ βεβιωκότα μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας ἐπαίνου μᾶλλον ἄξιον ἢ φθόνου· διὰ γὰρ οὐδὲν ἄλλο μοι δοκεῖ παρασκευάσαι τόνδε μοι τὸν
2 κίνδυνον οὗτος ἢ διὰ φθόνον. καίτοι ὅστις τούτοις φθονεῖ οὓς οἱ ἄλλοι ἐλεοῦσι, τίνος ἂν ὑμῖν ὁ τοιοῦτος ἀποσχέσθαι δοκεῖ πονηρίας; οὐ μὲν γὰρ ἕνεκα χρημάτων με συκοφαντεῖ, οὐδ' ὡς ἐχθρὸν ἑαυτοῦ με τιμωρεῖται [ψεύδεται]· διὰ γὰρ τὴν πονηρίαν αὐτοῦ οὔτε φίλῳ οὔτε
3 ἐχθρῷ πώποτε ἐχρησάμην αὐτῷ. ἤδη τοίνυν, ὦ βουλή, δῆλός ἐστι φθονῶν, ὅτι τοιαύτῃ κεχρημένος συμφορᾷ τούτου βελτίων εἰμὶ πολίτης. καὶ γὰρ οἶμαι δεῖν, ὦ βουλή, τὰ τοῦ σώματος δυστυχήματα τοῖς τῆς ψυχῆς ἐπιτηδεύμασιν ἰᾶσθαι καλῶς. εἰ γὰρ ἐξ ἴσου τῇ συμφορᾷ καὶ τὴν διάνοιαν ἕξω καὶ τὸν ἄλλον βίον διάξω, τί τούτου διοίσω;

Reisk. p. 737—745.

Περὶ μὲν οὖν τούτων τοσαῦτά μοι εἰρήσθω· ὑπὲρ 4
ὧν δέ μοι προσήκει λέγειν ὡς ἂν οἷόν τε διὰ βραχυτάτων
ἐρῶ. φησὶ γὰρ ὁ κατήγορος οὐ δικαίως με λαμβάνειν τὸ
παρὰ τῆς πόλεως ἀργύριον· καὶ γὰρ τῷ σώματι δύνα-
σθαι καὶ οὐκ εἶναι τῶν ἀδυνάτων, καὶ τέχνην ἐπίστασθαι
τοιαύτην ὥστε καὶ ἄνευ τοῦ διδομένου τούτου ζῆν. καὶ 5
τεκμηρίοις χρῆται τῆς μὲν τοῦ σώματος ῥώμης, ὅτι ἐπὶ
τοὺς ἵππους ἀναβαίνω, τῆς δ' ἐν τῇ τέχνῃ εὐπορίας, ὅτι
δύναμαι συνεῖναι δυναμένοις ἀνθρώποις ἀναλίσκειν.
τὴν μὲν οὖν ἐκ τῆς τέχνης εὐπορίαν καὶ τὸν ἄλλον τὸν
ἐμὸν βίον, οἷος τυγχάνει, πάντας ὑμᾶς οἴομαι γινώσκειν·
ὅμως δὲ κἀγὼ διὰ βραχέων ἐρῶ. ἐμοὶ γὰρ ὁ μὲν πατὴρ 6
κατέλιπεν οὐδέν, τὴν δὲ μητέρα τελευτήσασαν πέπαυμαι
τρέφων τρίτον ἔτος τουτί, παῖδες δέ μοι οὔπω εἰσὶν οἵ
με θεραπεύσουσι. τέχνην δὲ κέκτημαι βραχέα δυναμένην
ὠφελεῖν, ἣν αὐτὸς μὲν ἤδη χαλεπῶς ἐργάζομαι, τὸν δια-
δεξόμενον δ' αὐτὴν οὔπω δύναμαι κτήσασθαι. πρόσοδος
δέ μοι οὐκ ἔστιν ἄλλη πλὴν ταύτης, ἣν ἂν ἀφέλησθέ με,
κινδυνεύσαιμ' ἂν ὑπὸ τῇ δυσχερεστάτῃ γενέσθαι τύχῃ.
μὴ τοίνυν, ἐπειδή γε ἔστιν, ὦ βουλή, σῶσαί με δικαίως, 7
ἀπολέσητε ἀδίκως· μηδὲ ἃ νεωτέρῳ καὶ μᾶλλον ἐρρω-
μένῳ ὄντι ἔδοτε, πρεσβύτερον καὶ ἀσθενέστερον γιγνό-
μενον ἀφέλησθε· μηδὲ πρότερον καὶ περὶ τοὺς οὐδὲν
ἔχοντας κακὸν ἐλεημονέστατοι δοκοῦντες εἶναι νυνὶ διὰ
τοῦτον τοὺς καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐλεεινοὺς ὄντας ἀγρίως
ἀποδέξησθε· μηδ' ἐμὲ τολμήσαντες ἀδικῆσαι καὶ τοὺς
ἄλλους τοὺς ὁμοίως ἐμοὶ διακειμένους ἀθυμῆσαι ποιή-
σητε. καὶ γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη, ὦ βουλή, εἰ ὅτε μὲν ἁπλῆ 8
μοι ἦν ἡ συμφορά, τότε μὲν φαινοίμην λαμβάνων τὸ
ἀργύριον τοῦτο, νῦν δ' ἐπειδὴ καὶ γῆρας καὶ νόσοι καὶ
τὰ τούτοις ἑπόμενα κακὰ | προσγίγνεταί μοι, τότε ἀφαι-
ρεθείην. δοκεῖ δέ μοι τῆς πενίας τῆς ἐμῆς το μέγεθος ὁ 9

κατήγορος ἂν ἐπιδεῖξαι σαφέστατα μόνος ἀνθρώπων. εἰ γὰρ ἐγὼ κατασταθεὶς χορηγὸς τραγῳδοῖς προκαλεσαίμην αὐτὸν εἰς ἀντίδοσιν, δεκάκις ἂν ἕλοιτο χορηγῆσαι μᾶλλον ἢ ἀντιδοῦναι ἅπαξ. καὶ πῶς ου δεινόν ἐστι νῦν μὲν κατηγορεῖν ὡς διὰ πολλὴν εὐπορίαν ἐξ ἴσου δύναμαι συνεῖναι τοῖς πλουσιωτάτοις, εἰ δὲ ὧν ἐγὼ λέγω τύχοι τι γενόμενον, τοιοῦτον εἶναι; καὶ ἔστι τι πονηρότερον;

Περὶ δὲ τῆς ἐμῆς ἱππικῆς, ἧς οὗτος ἐτόλμησε μνησθῆναι πρὸς ὑμᾶς, οὔτε τὴν τύχην δείσας οὔτε ὑμᾶς αἰσχυνθείς, οὐ πολὺς ὁ λόγος. ἔγνων γάρ, ὦ βουλή, πάντας τοὺς ἔχοντάς τι δυστύχημα τοιοῦτόν τι ζητεῖν καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν, ὅπως ὡς ἀλυπότατα μεταχειριοῦνται τὸ συμβεβηκὸς πάθος. ὧν εἷς ἐγώ, καὶ περιπεπτωκὼς τοιαύτῃ συμφορᾷ ταύτην ἐμαυτῷ ῥᾳστώνην ἐξεῦρον εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς μακροτέρας τῶν ἀναγκαίων.
11 ὃ δὲ μέγιστον, ὦ βουλή, τεκμήριον ὅτι διὰ τὴν συμφορὰν ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ὕβριν, ὡς οὗτός φησιν, ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω [ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν]. εἰ γὰρ ἐκεκτήμην οὐσίαν, ἐπ' ἀστράβης ἂν ὠχούμην, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοὺς ἀλλοτρίους ἵππους ἀνέβαινον· νυνὶ δ' ἐπειδὴ τοιοῦτον οὐ δύναμαι κτήσασθαι, τοῖς ἀλλοτρίοις ἵπποις
12 ἀναγκάζομαι χρῆσθαι πολλάκις. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπόν ἐστιν, ὦ βουλή, τοῦτον αὐτόν, εἰ μὲν ἐπ' ἀστράβης ὀχούμενον ἑώρα με, σιωπᾷν ἄν (τί γὰρ ἂν καὶ ἔλεγεν;), ὅτι δ' ἐπὶ τοὺς ᾐτημένους ἵππους ἀναβαίνω, πειρᾶσθαι πείθειν ὑμᾶς ὡς δυνατός εἰμι; καὶ ὅτι μὲν δυοῖν βακτηρίαιν χρῶμαι, τῶν ἄλλων μιᾷ χρωμένων, μὴ κατηγορεῖν ὡς καὶ τοῦτο τῶν δυναμένων ἐστίν· ὅτι δ' ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω, τεκμηρίῳ χρῆσθαι πρὸς ὑμᾶς ὡς εἰμὶ τῶν δυναμένων; οἷς ἐγὼ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀμφοτέροις χρῶμαι.

13 Τοσοῦτον δὲ διενήνοχεν ἀναισχυντίᾳ τῶν ἁπάντων

Reisk.

ἀνθρώπων, ὥστε ὑμᾶς πειρᾶται πείθειν, τοσούτους
ὄντας εἷς ὤν, ὡς οὐκ εἰμὶ τῶν ἀδυνάτων ἐγώ. καίτοι
εἰ τοῦτο πείσει τινὰς ὑμῶν, ὦ βουλή, τί με κωλύει
κληροῦσθαι τῶν ἐννέα ἀρχόντων, καὶ ὑμᾶς ἐμοῦ μὲν
ἀφελέσθαι τὸν ὀβολὸν ὡς ὑγιαίνοντος, τούτῳ δὲ ψηφί-
σασθαι πάντας ὡς ἀναπήρῳ; οὐ γὰρ δήπου τὸν αὐτὸν
ὑμεῖς μὲν ὡς δυνάμενον ἀφαιρήσεσθε τὸ διδόμενον, οἱ
δὲ ὡς ἀδύνατον ὄντα κληροῦσθαι κωλύσουσιν. ἀλλὰ 14
γὰρ οὔτε ὑμεῖς τούτῳ τὴν αὐτὴν ἔχετε γνώμην, οὔθ'
οὗτος εὖ ποιῶν. ὁ μὲν γὰρ ὥσπερ ἐπικλήρου τῆς συμ-
φορᾶς οὔσης ἀμφισβητήσων ἥκει καὶ πειρᾶται πείθειν
ὑμᾶς ὡς οὐκ εἰμὶ τοιοῦτος οἷον ὑμεῖς ὁρᾶτε πάντες·
ὑμεῖς δὲ (ὃ τῶν εὖ φρονούντων ἔργον ἐστί) μᾶλλον
πιστεύετε τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν ὀφθαλμοῖς ἢ τοῖς τού-
του λόγοις.

Λέγει δ' ὡς ὑβριστής εἰμι καὶ βίαιος καὶ λίαν ἀσελ- 15
γῶς διακείμενος, ὥσπερ εἰ φοβερῶς ὀνομάσαι, μέλλων
ἀληθῆ λέγειν, ἀλλ' οὐκ, ἂν πάνυ πραόνως, μηδὲ ψεύ-
δηται, ταῦτα ποιήσων. ἐγὼ δ' ὑμᾶς, ὦ βουλή, σαφῶς
οἶμαι δεῖν διαγινώσκειν οἷς τ' ἐγχωρεῖ τῶν ἀνθρώπων
ὑβρισταῖς εἶναι καὶ οἷς οὐ προσήκει. οὐ γὰρ πενομένους 16
καὶ λίαν ἀπόρως διακειμένους ὑβρίζειν εἰκός, ἀλλὰ τοὺς
πολλῷ πλείω τῶν ἀναγκαίων κεκτημένους· οὐδὲ τοὺς
ἀδυνάτους τοῖς σώμασιν ὄντας, ἀλλὰ τοὺς μάλιστα πι-
στεύοντας ταῖς αὐτῶν ῥώμαις· οὐδὲ τοὺς ἤδη προβεβη-
κότας τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ τοὺς ἔτι νέους καὶ νέαις ταῖς δια-
νοίαις χρωμένους. οἱ μὲν γὰρ πλούσιοι τοῖς χρήμασιν 17
ἐξωνοῦνται τοὺς κινδύνους, οἱ δὲ πένητες ὑπὸ τῆς παρ-
ούσης ἀπορίας σωφρονεῖν ἀναγκάζονται· καὶ οἱ μὲν νέοι
συγγνώμης ἀξιοῦνται τυγχάνειν παρὰ τῶν πρεσβυτέ-
ρων, τοῖς δ' ἑτέροις ἐξαμαρτάνουσιν ὁμοίως ἐπιτιμῶσιν
ἀμφότεροι· καὶ τοῖς μὲν ἰσχυροῖς ἐγχωρεῖ μηδὲν αὐτοῖς 18

*πάσχουσιν, οὓς ἂν βουληθῶσιν, ὑβρίζειν, τοῖς δὲ ἀσθε-
νέσιν οὐκ ἔστιν οὔτε ὑβριζομένοις ἀμύνεσθαι τοὺς ὑπάρ-
ξαντας οὔτε ὑβρίζειν βουλομένοις περιγίνεσθαι τῶν |
ἀδικουμένων. ὥστε μοι δοκεῖ ὁ κατήγορος εἰπεῖν περὶ
τῆς ἐμῆς ὕβρεως οὐ σπουδάζων, ἀλλὰ παίζων, οὐδ' ὑμᾶς
πεῖσαι βουλόμενος ὡς εἰμὶ τοιοῦτος, ἀλλ' ἐμὲ κωμῳδεῖν
βουλόμενος, ὥσπερ τι καλὸν ποιῶν.*

19 *Ἔτι δὲ καὶ συλλέγεσθαί φησιν ἀνθρώπους ὡς ἐμὲ
πονηροὺς καὶ πολλούς, οἳ τὰ μὲν ἑαυτῶν ἀνηλώκασι,
τοῖς δὲ τὰ σφέτερα σώζειν βουλομένοις ἐπιβουλεύουσιν.
ὑμεῖς δὲ ἐνθυμήθητε πάντες ὅτι ταῦτα λέγων οὐδὲν ἐμοῦ
κατηγορεῖ μᾶλλον ἢ τῶν ἄλλων ὅσοι τέχνας ἔχουσιν, οὐδὲ
τῶν ὡς ἐμὲ εἰσιόντων μᾶλλον ἢ τῶν ὡς τοὺς ἄλλους δη-*
20 *μιουργούς. ἕκαστος γὰρ ὑμῶν εἴθισται προσφοιτᾶν ὁ
μὲν πρὸς μυροπωλεῖον, ὁ δὲ πρὸς κουρεῖον, ὁ δὲ πρὸς
σκυτοτομεῖον, ὁ δ' ὅποι ἂν τύχῃ, καὶ πλεῖστοι μὲν ὡς
τοὺς ἐγγυτάτω τῆς ἀγορᾶς κατεσκευασμένους, ἐλάχιστοι
δὲ ὡς τοὺς πλεῖστον ἀπέχοντας αὐτῆς· ὥστ' εἴ τις ὑμῶν
πονηρίαν καταγνώσεται τῶν ὡς ἐμὲ εἰσιόντων, δῆλον
ὅτι καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις διατριβόντων· εἰ δὲ κἀκεί-
νων, ἁπάντων Ἀθηναίων· ἅπαντες γὰρ εἴθισθε προσ-
φοιτᾶν καὶ διατρίβειν ἁμοῦ γέ που.*

21 *Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ λίαν με ἀκριβῶς ἀπολο-
γούμενον πρὸς ἓν ἕκαστον ὑμῖν τῶν εἰρημένων ἐνοχλεῖν
πλείω χρόνον. εἰ γὰρ ὑπὲρ τῶν μεγίστων εἴρηκα, τί δεῖ
περὶ τῶν ὁμοίως τούτῳ φαύλων σπουδάζειν; ἐγὼ δ'
ὑμῶν, ὦ βουλή, δέομαι πάντων τὴν αὐτὴν ἔχειν περὶ*
22 *ἐμοῦ διάνοιαν, ἥνπερ καὶ πρότερον. μηδ' οὗ μόνου με-
ταλαβεῖν ἔδωκεν ἡ τύχη μοι τῶν ἐν τῇ πατρίδι, τούτου
διὰ τουτονὶ ἀποστερήσητέ με· μηδ' ἃ πάλαι κοινῇ πάν-
τες ἔδοτέ μοι, νῦν οὗτος εἷς ὢν πείσῃ πάλιν ὑμᾶς ἀφελέ-
σθαι. ἐπειδὴ γάρ, ὦ βουλή, τῶν μεγίστων ἀρχῶν ὁ δαί-*

μων ἀπεστέρησεν ἡμᾶς, ἡ πόλις ἡμῖν ἐψηφίσατο τοῦτο
τὸ ἀργύριον, ἡγουμένη κοινὰς εἶναι τὰς τύχας τοῖς
ἅπασι καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν. πῶς οὖν οὐκ 23
ἂν δειλαιότατος εἴην, εἰ τῶν μὲν καλλίστων καὶ μεγί-
στων διὰ τὴν συμφορὰν ἀπεστερημένος εἴην, ἃ δ' ἡ πό-
λις ἔδωκε προνοηθεῖσα τῶν οὕτως διακειμένων, διὰ τὸν
κατήγορον ἀφαιρεθείην; μηδαμῶς, ὦ βουλή, ταύτῃ θῆ-
σθε τὴν ψῆφον. διὰ τί γὰρ ἂν καὶ τύχοιμι τοιούτων
ὑμῶν; πότερον ὅτι δι' ἐμέ τις εἰς ἀγῶνα πώποτε κατα- 24
στὰς ἀπώλεσε τὴν οὐσίαν; ἀλλ' οὐδ' ἂν εἷς ἀποδείξειεν.
ἀλλ' ὅτι πολυπράγμων εἰμὶ καὶ θρασὺς καὶ φιλαπεχθή-
μων; ἀλλ' οὐ τοιαύταις ἀφορμαῖς τοῦ βίου πρὸς τὰ
τοιαῦτα τυγχάνω χρώμενος. ἀλλ' ὅτι λίαν ὑβριστὴς καὶ 25
βίαιος; ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτὸς φήσειεν, εἰ μὴ βούλοιτο καὶ
τοῦτο ψεύδεσθαι τοῖς ἄλλοις ὁμοίως. ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τῶν
τριάκοντα γενόμενος ἐν δυνάμει κακῶς ἐποίησα πολλοὺς
τῶν πολιτῶν; ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὑμετέρου πλήθους ἔφυγον
εἰς Χαλκίδα τὴν ἐπ' Εὐρίπῳ, καὶ ἐξόν μοι μετ' ἐκείνων
ἀδεῶς πολιτεύεσθαι, μεθ' ὑμῶν εἱλόμην κινδυνεύειν
ἁπάντων. μὴ τοίνυν, ὦ βουλή, μηδὲν ἡμαρτηκὼς ὁμοίως 26
ὑμῶν τύχοιμι τοῖς πολλὰ ἠδικηκόσιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν
ψῆφον θέσθε περὶ ἐμοῦ ταῖς ἄλλαις βουλαῖς, ἀναμνη-
σθέντες ὅτι οὔτε χρήματα διαχειρίσας τῆς πόλεως δίδωμι
λόγον αὐτῶν, οὔτε ἀρχὴν ἄρξας οὐδεμίαν εὐθύνας ὑπ-
έχω νῦν αὐτῆς, ἀλλὰ περὶ ὀβολοῦ μόνον ποιοῦμαι τοὺς
λόγους. καὶ οὕτως ὑμεῖς μὲν τὰ δίκαια γνώσεσθε πάν- 27
τες, ἐγὼ δὲ τουτων ὑμῖν τυχὼν ἕξω τὴν χάριν, οὗτος δὲ
τοῦ λοιποῦ μαθήσεται μὴ τοῖς ἀσθενεστέροις ἐπιβου-
λεύειν ἀλλὰ τῶν ὁμοίων αὐτῷ περιγίνεσθαι.

25.

| ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΑΛΥΣΕΩΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Ὑμῖν μὲν πολλὴν συγγνώμην ἔχω, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, ἀκούουσι τοιούτων λόγων καὶ ἀναμιμνησκομένοις
τῶν γεγενημένων, ὁμοίως ἅπασιν ὀργίζεσθαι τοῖς ἐν
ἄστει μείνασι· τῶν δὲ κατηγόρων θαυμάζω, οἳ ἀμελοῦν-
τες τῶν οἰκείων τῶν ἀλλοτρίων ἐπιμελοῦνται· οἳ σαφῶς
εἰδότες τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας καὶ τοὺς πολλὰ ἐξημαρ-
τηκότας ζητοῦσι κερδαίνειν, ἢ ὑμᾶς πείθειν περὶ ἁπάν-
2 των ἡμῶν τὴν γνώμην ταύτην ἔχειν. εἰ μὲν οὖν οἴονται,
ἃ ὑπὸ τῶν τριάκοντα γεγένηται τῇ πόλει, ὁμοῦ κατη-
γορηκέναι, ἀδυνάτους αὐτοὺς ἡγοῦμαι λέγειν· οὐδὲ γὰρ
πολλοστὸν μέρος τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων εἰρήκασιν·
εἰ δὲ ὡς ἐμοί τι προσῆκον περὶ αὐτῶν ποιοῦνται τοὺς
λόγους, ἀποδείξω τούτους μὲν ἅπαντα ψευδομένους,
ἐμαυτὸν δὲ τοιοῦτον ὄντα οἷόσπερ ἂν τῶν ἐκ Πειραιῶς
3 ὁ βέλτιστος ἐν ἄστει μείνας ἐγένετο. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς συ-
κοφάνταις. τούτων μὲν γὰρ ἔργον ἐστὶ καὶ τοὺς μηδὲν
ἡμαρτηκότας εἰς αἰτίαν καθιστάναι (ἐκ τούτων γὰρ ἂν
μάλιστα χρηματίζοιντο), ὑμέτερον δὲ τοῖς μηδὲν ἀδικοῦ-
σιν ἐξ ἴσου τῆς πολιτείας μεταδιδόναι· οὕτω γὰρ ἂν τοῖς
4 καθεστηκόσι πράγμασι πλείστους συμμάχους ἔχοιτε. ἀξιῶ
δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐὰν ἀποφανῶ συμφορᾶς μὲν μη-
δεμιας αἴτιος γεγενημένος, πολλὰ δὲ κἀγαθὰ εἰργασμέ-
νος τὴν πόλιν καὶ τῷ σώματι καὶ τοῖς χρήμασι, ταῦτα
γοῦν μοι παρ' ὑμῶν ὑπάρχειν, ὧν οὐ μόνον τοὺς εὖ
πεποιηκότας ἀλλὰ καὶ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας τυγχάνειν
5 δίκαιόν ἐστι. μέγα μὲν οὖν ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι, ὅτι,
εἴπερ ἐδύναντο οἱ κατήγοροι ἰδίᾳ με ἀδικοῦντα ἐξελέγξαι,

οὐκ ἂν τὰ τῶν τριάκοντα ἁμαρτήματα ἐμοῦ κατηγόρουν, οὐδ᾽ ἂν ᾤοντο χρῆναι ὑπὲρ τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων ἑτέρους διαβάλλειν, ἀλλ᾽ αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθαι· νῦν δὲ νομίζουσι τὴν πρὸς ἐκείνους ὀργὴν ἱκανὴν εἶναι καὶ τοὺς μηδὲν κακὸν εἰργασμένους ἀπολέσαι. ἐγὼ δὲ οὐχ ἡγοῦμαι δίκαιον εἶναι οὔτε εἴ τινες τῇ 6
πόλει πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι γεγένηνται, ἄλλους τινὰς ὑπὲρ τούτων τιμὴν ἢ χάριν κομίσασθαι παρ᾽ ὑμῶν, οὔτ᾽ εἴ τινες πολλὰ κακὰ εἰργασμένοι εἰσίν, εἰκότως ἂν δι᾽ ἐκείνους τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας ὀνείδους καὶ διαβολῆς τυγχάνειν· ἱκανοὶ γὰρ οἱ ὑπάρχοντες ἐχθροὶ τῇ πόλει καὶ μέγα κέρδος νομίζοντες εἶναι τοὺς ἀδίκως ἐν ταῖς διαβολαῖς καθεστηκότας.

Πειράσομαι δ᾽ ὑμᾶς διδάξαι, οὓς ἡγοῦμαι τῶν πο- 7
λιτῶν προσήκειν ὀλιγαρχίας ἐπιθυμεῖν καὶ δημοκρατίας. ἐκ τούτου γὰρ καὶ ὑμεῖς γνώσεσθε, κἀγὼ περὶ ἐμαυτοῦ τὴν ἀπολογίαν ποιήσομαι, ἀποφαίνων ὡς οὔτε ἐξ ὧν ἐν δημοκρατίᾳ οὔτε ἐξ ὧν ἐν ὀλιγαρχίᾳ πεποίηκα, οὐδέν μοι προσῆκον κακόνουν εἶναι τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ. πρῶ- 8
τον μὲν οὖν ἐνθυμηθῆναι χρὴ ὅτι οὐδείς ἐστιν ἀνθρώπων φύσει οὔτε ὀλιγαρχικὸς οὔτε δημοκρατικός, ἀλλ᾽ ἥτις ἂν ἑκάστῳ πολιτεία συμφέρῃ, ταύτην προθυμεῖται καθιστάναι· ὥστε οὐκ ἐλάχιστον ἐν ὑμῖν ἐστι μέρος ὡς πλείστους ἐπιθυμεῖν τῶν παρόντων νυνὶ πραγμάτων. καὶ ταῦτα ὅτι οὕτως ἔχει, οὐ χαλεπῶς ἐκ τῶν πρότερον γεγενημένων μαθήσεσθε. σκέψασθε γάρ, ὦ ἄνδρες δι- 9
κασταί, τοὺς προστάντας ἀμφοτέρων τῶν πολιτειῶν, ὁσάκις δὴ μετεβάλοντο. οὐ Φρύνιχος μὲν καὶ Πείσανδρος καὶ οἱ μετ᾽ ἐκείνων δημαγωγοί, ἐπειδὴ πολλὰ εἰς ὑμᾶς ἐξήμαρτον, τὰς περὶ τούτων δείσαντες τιμωρίας τὴν προτέραν ὀλιγαρχίαν κατέστησαν, πολλοὶ δὲ τῶν τετρακοσίων μετὰ τῶν ἐκ Πειραιῶς συγκατῆλθον, ἔνιοι

δὲ τῶν ἐκείνους ἐκβαλόντων αὐτοὶ αὖθις τῶν τριάκοντα
ἐγένοντο; εἰσὶ δὲ οἵτινες | τῶν Ἐλευσῖνάδε ἀπογραψα-
μένων, ἐξελθόντες μεθ' ὑμῶν, ἐπολιόρκουν τοὺς μεθ'
10 αὐτῶν. οὔκουν χαλεπὸν γνῶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι
οὐ περὶ πολιτείας εἰσὶν αἱ πρὸς ἀλλήλους διαφοραί, ἀλλὰ
περὶ τῶν ἰδίᾳ συμφερόντων ἑκάστῳ. ὑμᾶς οὖν χρὴ ἐκ
τούτων δοκιμάζειν τοὺς πολίτας, σκοποῦντας μὲν ὅπως
ἦσαν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πεπολιτευμένοι, ζητοῦντας δὲ ἥ-
τις αὐτοῖς ἐγίγνετο ὠφέλεια τῶν πραγμάτων μεταπεσόν-
των· οὕτως γὰρ ἂν δικαιοτάτην τὴν κρίσιν περὶ αὐτῶν
11 ποιοῖσθε. ἐγὼ τοίνυν ἡγοῦμαι, ὅσοι μὲν ἐν τῇ δημοκρα-
τίᾳ ἄτιμοι ἦσαν εὐθύνας δεδωκότες ἢ τῶν ὄντων ἀπε-
στερημένοι ἢ ἄλλῃ τινὶ συμφορᾷ τοιαύτῃ κεχρημένοι,
προσήκειν αὐτοῖς ἑτέρας ἐπιθυμεῖν πολιτείας, ἐλπίζον
τας τὴν μεταβολὴν ὠφέλειάν τινα αὐτοῖς ἔσεσθαι· ὅσοι
δὲ τὸν δῆμον πολλὰ κἀγαθὰ εἰργασμένοι εἰσί, κακὸν δὲ
μηδὲν πώποτε, ὀφείλεται δὲ αὐτοῖς χάριν κομίσασθαι
παρ' ὑμῶν μᾶλλον ἢ δοῦναι δίκην τῶν πεπραγμένων,
οὐκ ἄξιον τὰς τούτων ἀποδέχεσθαι διαβολάς, οὐδ' ἂν
πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες ὀλιγαρχικοὺς αὐ-
12 τοὺς φάσκωσιν εἶναι. ἐμοὶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί,
οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ συμφορὰ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὐ-
δεμία πώποτε ἐγένετο, ἀνθ' ἧς τινος ἂν προθυμούμενος
τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγῆναι ἑτέρων ἐπεθύμουν
πραγμάτων. τετριηράρχηκα μὲν γὰρ πεντάκις, καὶ τε-
τράκις νεναυμάχηκα, καὶ εἰσφορὰς ἐν τῷ πολέμῳ πολλὰς
εἰσενήνοχα, καὶ τἆλλα λελειτούργηκα οὐδενὸς χεῖρον
13 τῶν πολιτῶν. καίτοι διὰ τοῦτο πλείω τῶν ὑπὸ τῆς πό-
λεως προσταττομένων ἐδαπανώμην, ἵνα καὶ βελτίων ὑφ'
ὑμῶν νομιζοίμην, καὶ εἴ πού μοί τις συμφορὰ γίνοιτο,
ἄμεινον ἀγωνιζοίμην. ὧν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἁπάντων
ἀπεστερούμην· οὐ γὰρ τοὺς τῷ πλήθει ἀγαθοῦ τινος

Reisk.

*αἰτίους γεγενημένους χάριτος παρ' αὐτῶν ἠξίουν τυγχά-
νειν, ἀλλὰ τοὺς πλεῖστα κακὰ ὑμᾶς εἰργασμένους εἰς τὰς
τιμὰς καθίστασαν, ὡς ταύτην παρ' ἡμῶν πίστιν εἰλη-
φότες. ἃ χρὴ πάντας ἐνθυμουμένους μὴ τοῖς τούτων
λόγοις πιστεύειν, ἀλλὰ [καὶ] ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν ἃ
ἑκάστῳ τυγχάνει πεπραγμένα. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικα-* 14
*σταί, οὔτε τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην· ἢ τῶν κατηγό-
ρων ὁ βουλόμενος παρελθὼν ἐλεγξάτω· οὐ τοίνυν οὐδ'
ἐπειδὴ οἱ τριάκοντα κατέστησαν, οὐδείς με ἀποδείξει
οὔτε βουλεύσαντα οὔτε ἀρχὴν οὐδεμίαν ἄρξαντα. καίτοι
εἰ μὲν ἐξόν μοι ἄρχειν μὴ ἠβουλόμην, ὑφ' ὑμῶν νυνὶ
τιμᾶσθαι δίκαιός εἰμι· εἰ δὲ οἱ τότε δυνάμενοι μὴ ἠξίουν
μοι μεταδιδόναι τῶν πραγμάτων, πῶς ἂν φανερώτερον
ἢ οὕτως ψευδομένους ἀποδείξαιμι τοὺς κατηγόρους;*

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων 15
*τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ἄξιον σκέψασθαι. ἐγὼ γὰρ
τοιοῦτον ἐμαυτὸν ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς παρ-
έσχον ὥστε, εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχον ἐμοί,
μηδένα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾷ κεχρῆσθαι συμφορᾷ. ὑπ' ἐμοῦ
γὰρ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὔτε ἀπαχθεὶς οὐδεὶς φανήσεται,
οὔτε τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς τετιμωρημένος, οὔτε τῶν φίλων
εὖ πεπονθώς. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν· εὖ* 16
*μὲν γὰρ ποιεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ χαλεπὸν ἦν, ἐξαμαρ-
τάνειν δὲ τῷ βουλομένῳ ῥᾴδιον. οὐ τοίνυν οὐδ' εἰς τὸν
κατάλογον Ἀθηναίων καταλέξας οὐδένα φανήσομαι, οὐδὲ
δίαιταν καταδιαιτησάμενος οὐδενός, οὐδὲ πλουσιώτερος
ἐκ τῶν ὑμετέρων γεγονὼς συμφορῶν. καίτοι εἰ τοῖς τῶν
γεγενημένων κακῶν αἰτίοις ὀργίζεσθε, εἰκὸς καὶ τοὺς
μηδὲν ἡμαρτηκότας βελτίους ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι. καὶ* 17
*μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεγίστην ἡγοῦμαι περὶ
ἐμαυτοῦ τῇ δημοκρατίᾳ πίστιν δεδωκέναι. ὅστις γὰρ
τότε οὐδὲν ἐξήμαρτον οὕτω πολλῆς δεδομένης ἐξουσίας,*

ἢ που νῦν σφόδρα προθυμηθήσομαι χρηστὸς εἶναι, εὖ εἰδὼς ὅτι, ἐὰν ἀδικῶ, παραχρῆμα δώσω δίκην. ἀλλὰ γὰρ τοιαύτην διὰ τέλους γνώμην ἔχω, ὥστε ἐν ὀλιγαρχίᾳ | μὲν μὴ ἐπιθυμεῖν τῶν ἀλλοτρίων, ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τὰ ὄντα προθύμως εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκειν.

18 Ἡγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἂν δικαίως ὑμᾶς μισεῖν τοὺς ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ μηδὲν πεπονθότας κακόν, ἐξὸν ὀργίζεσθαι τοῖς εἰς τὸ πλῆθος ἐξημαρτηκόσιν, οὐδὲ τοὺς μὴ φυγόντας ἐχθροὺς νομίζειν, ἀλλὰ τοὺς ὑμᾶς ἐκβαλόντας, οὐδὲ τοὺς προθυμουμένους τὰ ἑαυτῶν σῶσαι, ἀλλὰ τοὺς τὰ τῶν ἄλλων ἀφῃρημένους, οὐδὲ οἳ τῆς σφετέρας αὐτῶν σωτηρίας ἕνεκα ἔμειναν ἐν τῷ ἄστει, ἀλλ' οἵ τινες ἑτέρους ἀπολέσαι βουλόμενοι μετέσχον τῶν πραγμάτων. εἰ δὲ οἴεσθε χρῆναι, οὓς ἐκεῖνοι παρέλιπον ἀδικοῦντες, ὑμεῖς ἀπολέσαι, οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ὑπολειφθήσεται.

19 Σκοπεῖν δὲ χρὴ καὶ ἐκ τῶνδε, ὦ ἄνδρες δικασταί.
πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι ἐν τῇ προτέρᾳ δημοκρατίᾳ τῶν
τὰ τῆς πόλεως πραττόντων πολλοὶ μὲν τὰ δημόσια ἔκλε-
πτον, ἔνιοι δ' ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις ἐδωροδόκουν, οἱ δὲ
συκοφαντοῦντες τοὺς συμμάχους ἀφίστασαν. καὶ εἰ μὲν
οἱ τριάκοντα τούτους μόνους ἐτιμωροῦντο, ἄνδρας ἀγα-
θοὺς καὶ ὑμεῖς ἂν αὐτοὺς ἡγεῖσθε· νῦν δέ, ὅτι ὑπὲρ τῶν
ἐκείνοις ἡμαρτημένων τὸ πλῆθος κακῶς ποιεῖν ἠξίουν,
ἠγανακτεῖτε, ἡγούμενοι δεινὸν εἶναι τὰ τῶν ὀλίγων ἀδι-
20 κήματα πάσῃ τῇ πόλει κοινὰ γίγνεσθαι. οὐ τοίνυν ἄξιον
χρῆσθαι τούτοις, οἷς ἐκείνους ἑωρᾶτε ἐξαμαρτάνοντας,
οὐδὲ ἃ πάσχοντες ἄδικα ἐνομίζετε πάσχειν, ὅταν ἑτέρους
ποιῆτε, δίκαια ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν κατελθόντες
περὶ αὐτῶν γνώμην ἔχετε, ἥνπερ φεύγοντες περὶ ὑμῶν
αὐτῶν εἴχετε· ἐκ τούτων γὰρ καὶ ὁμόνοιαν πλείστην

ποιήσετε, καὶ ἡ πόλις ἔσται μεγίστη, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιαρότατα ψηφιεῖσθε.

Ἐνθυμηθῆναι δὲ χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐπὶ 21
τῶν τριάκοντα γεγενημένων, ἵνα τὰ τῶν ἐχθρῶν ἁμαρτήματα ἄμεινον ὑμᾶς ποιήσῃ περὶ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν βουλεύσασθαι. ὅτε μὲν γαρ ἀκούοιτε τοὺς ἐν ἄστει τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, μικρὰς ἐλπίδας εἴχετε τῆς καθόδου, ἡγούμενοι τὴν ἡμετέραν ὁμόνοιαν μέγιστον κακὸν
εἶναι τῇ ὑμετέρᾳ φυγῇ· ἐπειδὴ δὲ πυνθάνοισθε τοὺς 22
μὲν τρισχιλίους στασιάζοντας, τοὺς δὲ ἄλλους πολίτας ἐκκεκηρυγμένους ἐκ τοῦ ἄστεος, τοὺς δὲ τριάκοντα μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας, πλείους δὲ ὄντας τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν δεδιότας ἢ τοὺς ὑμῖν πολεμοῦντας, τότ' ἤδη καὶ κατιέναι προσεδοκᾶτε καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν λήψεσθαι δίκην. ταῦτα γὰρ τοῖς θεοῖς εὔχεσθε, ἅπερ ἐκείνους ἑωρᾶτε ποιοῦντας, ἡγούμενοι διὰ τὴν τῶν τριάκοντα πονηρίαν πολὺ μᾶλλον σωθήσεσθαι ἢ διὰ τὴν τῶν φευ-
γόντων δύναμιν κατιέναι. χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικα- 23
σταί, τοῖς πρότερον γεγενημένοις παραδείγμασι χρωμένους βουλεύεσθαι περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, καὶ τούτους ἡγεῖσθαι δημοτικωτάτους, οἵτινες ὁμονοεῖν ὑμᾶς βουλόμενοι τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένουσι, νομίζοντες καὶ τῆς πόλεως ταύτην ἱκανωτάτην εἶναι σωτηρίαν καὶ τῶν ἐχθρῶν μεγίστην τιμωρίαν· οὐδὲν γὰρ ἂν εἴη αὐτοῖς χαλεπώτερον τούτων, ἢ πυνθάνεσθαι μὲν ἡμᾶς μετέχοντας τῶν πραγμάτων, αἰσθάνεσθαι δὲ οὕτως διακειμένους τοὺς πολίτας ὥσπερ μηδενὸς ἐγκλήματος
πρὸς ἀλλήλους γεγενημένου. χρὴ δὲ εἰδέναι, ὦ ἄνδρες δι- 24
κασταί, ὅτι οἱ φεύγοντες τῶν ἄλλων πολιτῶν ὡς πλείστους καὶ διαβεβλῆσθαι καὶ ἠτιμῶσθαι βούλονται, ἐλπίζοντες τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἀδικουμένους ἑαυτοῖς ἔσεσθαι συμμάχους, τοὺς δὲ συκοφάντας εὐδοκιμεῖν δέξαιντ' ἂν παρ' ὑμῖν

*καὶ μέγα δύνασθαι ἐν τῇ πόλει· τὴν γὰρ τούτων πονη-
ρίαν ἑαυτῶν ἡγοῦνται σωτηρίαν.*

25 *Ἄξιον δὲ μνησθῆναι καὶ τῶν μετὰ τοὺς τετρακοσίους
πραγμάτων· εὖ γὰρ εἴσεσθε ὅτι, ἃ μὲν οὗτοι συμβου-
λεύουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν, ἃ δ' ἐγὼ παρ-
αινῶ, ἀμφοτέραις ἀεὶ ταῖς πολιτείαις συμφέρει. ἴστε
γὰρ Ἐπιγένην καὶ Δημοφάνην καὶ | Κλεισθένην ἰδίᾳ μὲν
καρπωσαμένους τὰς τῆς πόλεως συμφοράς, δημοσίᾳ δὲ
26 ὄντας μεγίστων κακῶν αἰτίους. ἐνίων μὲν γὰρ ἔπεισαν
ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι, πολλῶν δὲ
ἀδίκως δημεῦσαι τὰς οὐσίας, τοὺς δ' ἐξελάσαι καὶ ἀτιμῶ-
σαι τῶν πολιτῶν· τοιοῦτοι γὰρ ἦσαν ὥστε τοὺς μὲν
ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφιέναι, τοὺς δὲ
μηδὲν ἠδικηκότας εἰς ὑμᾶς εἰσιόντες ἀπολλύναι. καὶ οὐ
πρότερον ἐπαύσαντο, ἕως τὴν μὲν πόλιν εἰς στάσεις καὶ
τὰς μεγίστας συμφορὰς κατέστησαν, αὐτοὶ δ' ἐκ πενήτων
27 πλούσιοι ἐγένοντο. ὑμεῖς δὲ οὕτως διετέθητε· τοὺς μὲν
φεύγοντας κατεδέξασθε, τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους ἐποι-
ήσατε, τοῖς δ' ἄλλοις περὶ ὁμονοίας ὅρκους ὤμνυτε·
τελευτῶντες δὲ ἥδιον ἂν τοὺς ἐν τῇ δημοκρατίᾳ συκο-
φαντοῦντας ἐτιμωρήσασθε ἢ τοὺς ἄρξαντας ἐν τῇ ὀλι-
γαρχίᾳ. καὶ εἰκότως, ὦ ἄνδρες δικασταί· πᾶσι γὰρ ἤδη
φανερόν ἐστιν ὅτι διὰ τοὺς μὲν ἀδίκως πολιτευομένους
ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ δημοκρατία γίνεται, διὰ δὲ τοὺς ἐν τῇ
δημοκρατίᾳ συκοφαντοῦντας ὀλιγαρχία δὶς κατέστη. ὥστε
οὐκ ἄξιον τούτοις πολλάκις χρῆσθαι συμβούλοις, οἷς
28 οὐδὲ ἅπαξ ἐλυσιτέλησε πειθομένοις. σκέψασθαι δὲ χρὴ
ὅτι καὶ τῶν ἐκ Πειραιῶς οἱ μεγίστην δόξαν ἔχοντες καὶ
μάλιστα κεκινδυνευκότες καὶ πλεῖστα ὑμᾶς ἀγαθὰ εἰρ-
γασμένοι πολλάκις ἤδη τῷ ὑμετέρῳ πλήθει διεκελεύ-
σαντο τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένειν, ἡγούμε-
νοι ταύτην δημοκρατίας εἶναι φυλακήν· τοῖς μὲν γὰρ*

Reisk.

*ἐξ ἄστεος ὑπὲρ τῶν παρεληλυθότων ἄδειαν ποιήσειν,
τοῖς δ' ἐκ Πειραιῶς οὕτω πλεῖστον χρόνον τὴν πολιτείαν
ἂν παραμεῖναι. οἷς ὑμεῖς πολὺ ἂν δικαιότερον πιστεύοιτε* 29
*ἢ τούτοις, οἳ φεύγοντες μὲν δι' ἑτέρους ἐσώθησαν, κατ-
ελθόντες δὲ συκοφαντεῖν ἐπιχειροῦσιν. ἡγοῦμαι δέ, ὦ
ἄνδρες δικασταί, τοὺς μὲν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας
ἐμοὶ τῶν ἐν ἄστει μεινάντων φανεροὺς γεγενῆσθαι καὶ
ἐν ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν δημοκρατίᾳ, ὁποῖοί τινές εἰσι πο-
λῖται· τούτων δ' ἄξιον θαυμάζειν, ὅ τι ἂν ἐποίησαν, εἴ* 30
*τις αὐτοὺς εἴασε τῶν τριάκοντα γενέσθαι, οἳ νῦν δημο-
κρατίας οὔσης ταὐτὰ ἐκείνοις πράττουσι, καὶ ταχέως μὲν
ἐκ πενήτων πλούσιοι γεγένηνται, πολλὰς δὲ ἀρχὰς ἄρ-
χοντες οὐδεμιᾶς εὐθύνην διδόασιν, ἀλλ' ἀντὶ μὲν ὁμο-
νοίας ὑποψίαν πρὸς ἀλλήλους πεποιήκασιν, ἀντὶ δὲ εἰρή-
νης πόλεμον κατηγγέλκασι, διὰ τούτους δὲ ἄπιστοι τοῖς
Ἕλλησι γεγενήμεθα. καὶ τοσούτων κακῶν καὶ ἑτέρων* 31
*πολλῶν ὄντες αἴτιοι, καὶ οὐδὲν διαφέροντες τῶν τριά-
κοντα πλὴν ὅτι ἐκεῖνοι μὲν ὀλιγαρχίας οὔσης ἐπεθύμουν
ὧνπερ οὗτοι, οὗτοι δὲ δημοκρατίας τῶν αὐτῶν ὧνπερ
ἐκεῖνοι, ὅμως οἴονται χρῆναι οὕτως ῥᾳδίως ὃν ἂν βού-
λωνται κακῶς ποιεῖν, ὥσπερ τῶν μὲν ἄλλων ἀδικούν-
των, ἄριστοι δὲ ἄνδρες αὐτοὶ γεγενημένοι. καὶ τούτων* 32
*μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν, ὑμῶν δέ, ὅτι οἴεσθε μὲν δη-
μοκρατίαν εἶναι, γίγνεται δὲ ὅ τι ἂν οὗτοι βούλωνται,
καὶ δίκην διδόασιν οὐχ οἱ τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἀδικοῦντες,
ἀλλ' οἱ τὰ σφέτερα αὐτῶν μὴ διδόντες. καὶ δέξαιντ' ἂν
μικρὰν εἶναι τὴν πόλιν μᾶλλον ἢ δι' ἄλλους μεγάλην καὶ
ἐλευθέραν, ἡγούμενοι νῦν μὲν διὰ τοὺς τῶν ἐκ Πειραιῶς* 33
*κινδύνους αὐτοῖς ἐξεῖναι ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, ἐὰν
δ' ὕστερον ὑμῖν δι' ἑτέρους σωτηρία γένηται, τούτους
μὲν ἐπιλύσεσθαι, ἐκείνους δὲ μεῖζον δυνήσεσθαι· ὥστε
τὸ αὐτὸ πάντες ἐμποδών εἰσιν, ἐάν τι δι' ἄλλων ἀγαθὸν*

34 ὑμῖν φαίνηται. τοῦτο μὲν οὖν οὐ χαλεπὸν τῷ βουλομένῳ
κατανοῆσαι· αὐτοί τε γὰρ οὐκ ἐπιθυμοῦσι λανθάνειν,
ἀλλ' αἰσχύνονται μὴ δοκοῦντες εἶναι πονηροί, ὑμεῖς δὲ
τὰ μὲν αὐτοὶ ὁρᾶτε τὰ δ' ἑτέρων πολλῶν ἀκούετε. ἡμεῖς
δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίκαιον μὲν ἡγούμεθ' εἶναι πρὸς
πάντας ὑμᾶς τοὺς πολίτας ταῖς συνθήκαις καὶ τοῖς ὅρ-
35 κοις ἐμμένειν, ὅμως δέ, ὅταν μὲν ἴδωμεν τοὺς τῶν κακῶν
αἰτίους δί|κην διδόντας, τῶν τότε περὶ ὑμᾶς γεγενημέ-
νων μεμνημένοι συγγνώμην ἔχομεν, ὅταν δὲ φανεροὶ
γένησθε τοὺς μηδὲν αἰτίους ἐξ ἴσου τοῖς ἀδικοῦσι τι-
μωρούμενοι, τῇ αὐτῇ ψήφῳ πάντας ἡμᾶς εἰς ὑπο......

26.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΑΝΔΡΟΥ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ.

..... ἡγούμενος ἀκριβῆ νῦν τὴν δοκιμασίαν αὐτοὺς διὰ
τὸν χρόνον ποιήσεσθαι, ἐπεὶ σύνοισθα πολλὰ καὶ δεινὰ
εἰς αὐτοὺς ἐξημαρτηκώς, ὧν ἐπιλελῆσθαι καὶ οὐδ' ἀνα-
μνησθήσεσθαι ἐνίους αὐτῶν νομίζεις. ὃ δὴ ἔγωγε καὶ
ἀγανακτῶ, εἰ ταύτῃ τῇ ἐλπίδι εἰς ὑμᾶς ἥκει πιστεύων,
ὥσπερ ἄλλων μέν τινων ὄντων τῶν ἠδικημένων, ἑτέρων
δὲ τῶν ταῦτα διαψηφιουμένων, ἀλλ' οὐκ ἀμφότερα τῶν
2 αὐτῶν καὶ πεπονθότων καὶ ἀκουσομένων. αἴτιοι δὲ
τούτων ὑμεῖς ἐστε· οὐ γὰρ ἐνθυμεῖσθε ὅτι οὗτοι μέν,
ὅτε ἡ πόλις ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἤρχετο, οὐδὲ τῆς
αὐτῆς δουλείας ὑμῖν μεταδοῦναι ἠξίωσαν, ἀλλὰ καὶ τῆς
πόλεως ἐξήλασαν, ὑμεῖς δ' ἐλευθέραν αὐτὴν ποιήσαντες
οὐ μόνον τῆς ἐλευθερίας αὐτοῖς ἀλλὰ καὶ τοῦ δικάζειν
καὶ τοῦ ἐκκλησιάζειν περὶ τῶν κοινῶν μετέδοτε, ὥστε
εἰκότως ὑμῶν ταύτην τὴν εὐήθειαν καταγιγνώσκουσιν.
3 ὧν εἷς οὗτος ὢν οὐκ ἀγαπᾷ εἴ τις αὐτὸν ἐᾷ τούτων μετ-
έχειν, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἐκείνων δοῦναι δίκην πάλιν ἄρχειν

ἀξιοῖ. καὶ νυνὶ αὐτὸν ἀκούω μὲν ὑπὲρ τῶν αὑτοῦ κατη-
γορουμένων διὰ βραχέων ἀπολογήσεσθαι, ἐπισύροντα
τὰ πράγματα καὶ διακλέπτοντα τῇ ἀπολογίᾳ τὴν κατη-
γορίαν, λέξειν δὲ ὡς πολλὰ εἰς τὴν πόλιν ἀνηλώκασι καὶ
φιλοτίμως λελειτουργήκασι καὶ νίκας πολλὰς καὶ καλὰς
ἐν δημοκρατίᾳ νενικήκασι, καὶ ὅτι αὐτὸς κόσμιός ἐστι
καὶ οὐχ ὁρᾶται ποιῶν ἃ ἕτεροι ἐνταῦθα τολμῶσιν, ἀλλὰ
τὰ ἑαυτοῦ πράττειν ἀξιοῖ. ἐγὼ δὲ πρὸς τούτους τοὺς 4
λόγους οὐ χαλεπὸν οἶμαι ἀντειπεῖν· πρὸς μὲν τὰς λει-
τουργίας, ὅτι κρείττων ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μὴ λειτουργή-
σας ἢ τοσαῦτα τῶν ἑαυτοῦ ἀναλώσας· διὰ γὰρ ταῦτα
πιστευθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου κατέλυσε τὴν δημοκρατίαν,
ὥστ᾽ εἶναι ταῦτα τὰ ἔργα ἀειμνηστότερα ἢ τὰ ἐκ τῶν
λειτουργιῶν αὐτῷ ἀναθήματα· πρὸς δὲ τὴν ἡσυχιότητα 5
τὴν τούτου, ὅτι οὐ νῦν δεῖ αὐτὸν ἐξετάζειν εἰ σώφρων
ἐστίν, ὅτ᾽ αὐτὸν οὐκ ἔξεστιν ἀσελγαίνειν, ἀλλ᾽ ἐκεῖνον
τὸν χρόνον σκοπεῖν, ἐν ᾧ ἐξὸν ὁποτέρως ἐβούλετο ζῆν
εἵλετο παρανόμως πολιτευθῆναι. τοῦ μὲν γὰρ νῦν μη-
δὲν ἐξαμαρτάνειν οἱ κωλύσαντες αἴτιοι, τῶν δὲ τότε γε-
νομένων ὁ τούτου τρόπος καὶ οἱ τούτῳ ἐπιτρέπειν ἀξι-
οῦντες. ὥστε ἂν ἐκ τούτων δοκιμάζεσθαι ἀξιοῖ, ταῦτα
χρὴ ὑπολαμβάνειν, μὴ εὐήθεις αὐτῷ εἶναι δοκῆτε.

Ἂν δὲ καὶ ἐπὶ τοιόνδε λόγον τράπωνται, ὡς ὁ χρό- 6
νος οὐκ ἐγχωρεῖ ἄλλον ἀποκληρῶσαι, ἀλλὰ ἀνάγκη, ἐὰν
αὐτὸν ἀποδοκιμάσητε, ἄθυτα τὰ πάτρια ἱερὰ γίγνεσθαι,
τάδ᾽ ἐνθυμήθητε, ὅτι πάλαι ὁ χρόνος ἤδη παρελήλυθεν.
ἡ γὰρ αὔριον ἡμέρα μόνη λοιπὴ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐστιν, ἐν
δὲ ταύτῃ τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι θυσία γίγνεται, δικαστήριον
δὲ παρὰ τοὺς νόμους ἀδύνατον πληρωθῆναι. εἰ δὲ ταῦτα 7
πάνθ᾽ οὗτος ὥστε γενέσθαι διαπέπρακται, τί προσδο-
κῆσαι δεῖ δοκιμασθέντα αὐτὸν ποιήσειν, εἰ τὴν ἐξιοῦσαν
ἀρχὴν πέπεικεν αὑτοῦ ἕνεκα παρανομῆσαι; ἆρ᾽ ἂν ὀλίγα

τοιαῦτα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ διαπράξασθαι; ἐγω μὲν γὰρ οὐκ
8 ἂν οἶμαι. ἔστι δ' ὑμῖν οὐ τοῦτο μόνον σκεπτέον, ἀλλα
καὶ πότερον εὐσεβέστερον τὸν βασιλέα καὶ τοὺς συνάρ-
χοντας τὰ ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος ἄρξειν ἱερὰ θῦσαι, ὡς και
πρότερον ἤδη γεγένηται, ἢ καὶ τοῦτον, ὃν οὐδὲ καθαρὸν
εἶναι τὰς χεῖρας οἱ εἰδότες μεμαρτυρήκασι, καὶ πότερον
ὑμεῖς ὠμόσατε εἰς τὴν ἀρχὴν ἀδοκίμαστον καταστή-
σειν, ἢ δοκιμάσαντες τὸν ἄξιον τῆς ἀρχῆς | στεφανώσειν.
9 ταῦτα γὰρ σκοπεῖσθε· κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθε, ὅτι ὁ θεὶς
τὸν περὶ τῶν δοκιμασιῶν νόμον οὐχ ἥκιστα περὶ τῶν
ἐν ὀλιγαρχίᾳ ἀρξάντων ἕνεκα ἔθηκεν, ἡγούμενος δει-
νὸν εἶναι, εἰ δι' οὓς ἡ δημοκρατία κατελύετο, οὗτοι ἐν
αὐτῇ τῇ πολιτείᾳ πάλιν ἄρξουσι, καὶ κύριοι γενήσονται
τῶν νόμων καὶ τῆς πόλεως, ἣν πρότερον παραλαβόντες
οὕτως αἰσχρῶς καὶ δεινῶς ἐλωβήσαντο. ὥστ' οὐκ ἄξιον
τῆς δοκιμασίας ὀλιγώρως ἔχειν, οὐδὲ μικρὸν ἡγουμένους
τὸ πρᾶγμα μὴ φροντίζειν αὐτῆς, ἀλλὰ φυλάττειν· ὡς
ἐν τῷ ἕκαστον δικαίως ἄρχειν ἥ τε πολιτεία καὶ τὸ ἄλλο
10 πλῆθος τὸ ὑμέτερον σώζεται. εἰ μὲν δὴ βουλεύσων
νυνὶ ἐδοκιμάζετο καὶ ὡς ἱππευκότος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν τριά-
κοντα ἄρμα ἐν ταῖς σανίσιν ἐνεγέγραπτο, καὶ ἄνευ κατη-
γόρου ἂν αὐτὸν ἀπεδοκιμάζετε· νῦν δέ, ὅτε μὴ μόνον
ἱππευκὼς μηδὲ βεβουλευκώς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πλῆθος
ἐξημαρτηκὼς φαίνεται, οὐκ ἂν ἄτοπον ποιήσαιτε, εἰ
μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντες περὶ αὐτοῦ φανοῖσθε;
11 καὶ μὲν δὴ βουλεύειν γε δοκιμασθεὶς πεντακοσιοστὸς ὢν
μετὰ τῶν ἄλλων ἐνιαυτὸν ἂν μόνον ἐβούλευσεν, ὥστε
καὶ εἴ τι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐξαμαρτάνειν ἐβούλετο, ῥᾳ-
δίως ἂν ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐκωλύετο. ταύτην δὲ τὴν ἀρχὴν
ἀξιοῖ μόνος αὐτὸς καθ' αὑτὸν ἄρχειν, καὶ μετὰ τῆς ἐν
Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς τὸν ἅπαντα χρόνον τῶν μεγίστων
12 κύριος γενέσθαι· ὥστε ὑμῖν καθήκειν περὶ ταύτης τῆς

Reisk. p. 792—799.

ἀρχῆς ἀκριβεστέραν τὴν δοκιμασίαν ἢ περὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν ποιεῖσθαι. εἰ δὲ μή, πῶς οἴεσθε τὸ ἄλλο πλῆθος τῶν πολιτῶν διακείσεσθαι, ὅταν αἴσθωνται, ὃν προσῆκε δίκας τῶν ἡμαρτημένων διδόναι, τοῦτον ὑφ' ὑμῶν τοιαύτης ἀρχῆς ἠξιωμένον; καὶ φόνου δίκας δικάζοντα, ὃν ἔδει αὐτὸν ὑπὸ τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς κρίνεσθαι; καὶ πρὸς τούτοις ἴδωσιν ἐστεφανωμένον, καὶ ἐπικλήρων καὶ ὀρφανῶν κύριον γεγενημένον, ὧν ἐνίοις αὐτὸς οὗτος τῆς ὀρφανίας αἴτιος γεγένηται; ἆρ' οὐκ οἴεσθε αὐτοὺς 13
χαλεπῶς διακείσεσθαι καὶ ὑμᾶς αὐτῶν αἰτίους ἡγήσεσθαι, ὅταν γένωνται ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις, ἐν οἷς αὐτῶν πολλοὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπήγοντο καὶ ἄκριτοι ὑπὸ τούτων ἀπώλλυντο καὶ φεύγειν τὴν σφετέραν αὐτῶν ἠναγκάζοντο; κἀκεῖνοι προσενθυμηθῶσιν, ὅτι ὁ αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ [Θρασύβουλος] αἴτιος γεγένηται Λεωδάμαντά τε ἀποδοκιμασθῆναι καὶ τοῦτον δοκιμασθῆναι, τοῦ μὲν κατήγορος γενόμενος, ὑπὲρ τούτου δὲ ἀπολογήσασθαι παρασκευασάμενος; ὃς ὅπως πρὸς τὴν πόλιν διάκειται καὶ πόσων αἴτιος αὐτῇ κακῶν γεγένηται . . . . ἢ 14
πειθόμενοι πῶς ἂν οἴεσθε διαβληθῆναι; τότε μὲν γὰρ ὑμᾶς ᾤοντο ὀργισθέντας Λεωδάμαντα ἀποδοκιμάσαι· ἐὰν δὲ τοῦτον δοκιμάσητε, εὖ εἴσονται ὅτι οὐ δικαίᾳ γνώμῃ περὶ αὐτοῦ κέχρησθε. ἔστι δὲ τούτοις μὲν πρὸς ὑμᾶς ἀγών, ὑμῖν δὲ πρὸς ἅπασαν τὴν πόλιν, ἣ σκοπεῖ νυνὶ τίνα ὑμεῖς γνώμην περὶ αὐτῆς ἕξετε. καὶ μηδεὶς 15
ὑμῶν ἡγείσθω με Λεωδάμαντι χαριζόμενον κατηγορεῖν Εὐάνδρου, ὅτι φίλος ὢν τυγχάνει, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς πόλεως προνοούμενον. ῥᾴδιον δ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος μαθεῖν. Λεωδάμαντι γὰρ συμφέρει τοῦτον δοκιμασθῆναι, οὕτω γὰρ ὑμεῖς μάλιστα διαβληθήσεσθε, καὶ δόξετε ἀντὶ δημοτικῶν ἀνθρώπων ὀλιγαρχικοὺς εἰς τὰς ἀρχὰς καθιστάναι· ὑμῖν δὲ τόνδε ἀποδοκιμάσαι, δόξετε

γὰρ κἀκεῖνον δικαίως ἀποδοκιμάσαι· ἐὰν δὲ μηδὲ τόνδε,
οὐδ᾽ ἐκεῖνον δικαίως.
16 Καίτοιγε αὐτὸν ἀκούω λέξειν ὡς οὐ περὶ αὐτοῦ μό-
νον ἡ δοκιμασία ἐστίν, ἀλλὰ περὶ πάντων τῶν ἐν ἄστει
μεινάντων, καὶ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας ὑμᾶς
ὑπομνήσειν, ὡς ἐκ τούτων προσληψόμενον αὐτὸν δο-
κιμαστὰς τοὺς ἐν ἄστει μείναντας. ἐγὼ δ᾽ ὑπὲρ τοῦ πλή-
θους βραχέα πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν βούλομαι, ὅτι ὁ δῆμος
οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχει περὶ πάντων τῶν ἐν ἄστει
μεινάντων, ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν τοιαῦτα ἐξα|μαρτανόν-
των οἵαν ἐγώ φημι δεῖν, περὶ δὲ τῶν ἄλλων τὴν ἐναν-
17 τίαν. τεκμήριον δέ· οὐ γὰρ ἐλάττους τούτων ἡ πόλις
τετίμηκε τῶν ἐπὶ Φυλὴν ἐλθόντων καὶ τὸν Πειραιᾶ
καταλαβόντων. εἰκότως· τοὺς μὲν γὰρ ἴσασιν ὁποῖοί
τινες ἐν δημοκρατίᾳ μόνῃ γεγένηνται, ὁποῖοι δ᾽ ἄν τινες
ἐν ὀλιγαρχίᾳ γένοιντο, οὔπω πεῖραν εἰλήφασι· παρὰ δὲ
τούτων ἑκατέρας τῆς πολιτείας ἱκανὴν βάσανον ἔχουσιν,
18 ὥστ᾽ εἰκότως πιστεύειν. καὶ ἡγοῦνταί γε διὰ μὲν τοὺς
τοιούτους τοὺς συλληφθέντας τότε ἀποθανεῖν, διὰ δὲ
τοὺς ἄλλους τοὺς συλληφθέντας ἐκφυγεῖν, ἐπεὶ εἴ γε
τὴν αὐτὴν γνώμην ἅπαντες ἔσχον, οὔτ᾽ ἂν φυγὴ οὔτ᾽ ἂν
κάθοδος οὔτ᾽ ἄλλο οὐδὲν ἂν τῶν γεγενημένων τῇ πόλει
19 συνέβη. ἀλλὰ καὶ ὃ ἄλογον δοκεῖ εἶναι παρά τισιν, ὅπως
ποτὲ πολλοὶ ὄντες ὑπ᾽ ὀλίγων τῶν ἐν Πειραιεῖ ἡττήθη-
σαν, οὐδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς τούτων προνοίας γε-
γένηται· οὗτοι γὰρ εἵλοντο μετὰ τῶν κατελθόντων πολι-
τεύεσθαι μᾶλλον ἢ μετὰ τῶν τριάκοντα Λακεδαιμονίοις
20 δουλεύειν. τοιγάρτοι ἀντὶ τούτων αὐτοὺς ὁ δῆμος ταῖς
μεγίσταις τιμαῖς τετίμηκεν, ἱππαρχεῖν καὶ στρατηγεῖν
καὶ πρεσβεύειν ὑπὲρ αὐτῶν αἱρούμενοι· καὶ οὐδέποτε
αὐτοῖς μετεμέλησε. καὶ διὰ μέν γε τοὺς πολλὰ ἐξαμαρ-
τόντας τὰς δοκιμασίας εἶναι ἐψηφίσαντο, διὰ δὲ τοὺς

Reisk.

μηδὲν τοιοῦτον πράξαντας τὰς συνθήκας ἐποιήσαντο. τοιαῦτά σοι ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ δήμου ἀποκρίνομαι.

Ὑμέτερον δὴ ἔργον ἐστίν, ὦ ἄνδρες βουλευταί, σκέ- 21
ψασθαι ποτέρῳ ἂν πειθόμενοι περὶ τῆς δοκιμασίας ταύτης ἄμεινον βουλεύσαισθε, πότερον ἐμοὶ ἢ Θρασυβούλῳ, ὃς αὐτῷ ἀπολογήσεται. περὶ μὲν οὖν ἐμοῦ ἢ τοῦ πατρὸς ἢ τῶν προγόνων οὐδὲν οὗτος εἰπεῖν ἕξει εἰς μισοδημίαν. οὔτε γὰρ ὡς ὀλιγαρχίας μετέσχον (ὕστερον γὰρ τῶν χρόνων τούτων ἀνὴρ εἶναι ἐδοκιμάσθην), οὔθ᾽ ὡς ὁ πατήρ (πρὸ γὰρ τῶν στάσεων πολὺ ἐν Σικελίᾳ ἄρχων ἐτελεύ-
τησεν)· οὐδ᾽ ὡς οἱ πρόγονοι ὑπὸ τοῖς τυράννοις ἐγέ- 22
νοντο· στασιάζοντες γὰρ πρὸς αὐτοὺς τὸν ἅπαντα χρόνον διετέλεσαν. ἀλλὰ μὲν δὴ οὐδὲ τὴν οὐσίαν ἡμᾶς ἐν τῷ πολέμῳ φήσει κτήσασθαι, εἰς δὲ τὴν πόλιν οὐδὲν ἀνηλωκέναι· πᾶν γὰρ τοὐναντίον, ἐν εἰρήνῃ μὲν ὀγδοηκοντατάλαντος ἡμῶν ὁ οἶκος ἐγένετο, εἰς δὲ τὴν τῆς
πόλεως σωτηρίαν ἐν τῷ πολέμῳ ἅπας ἀνηλώθη. ἐγὼ δὲ 23
περὶ τούτου τρία ἕξω εἰπεῖν τηλικαῦτα τὸ μέγεθος, ὥστ᾽ ἄξιον εἶναι ἕκαστον ἔργον θανάτου· πρῶτον μὲν ὅτι τὴν ἐν Βοιωτοῖς πολιτείαν χρήματα λαβὼν μετέστησε καὶ τῆς συμμαχίας ἡμᾶς ταύτης ἀπεστέρησεν, ἔπειτα ὅτι τὰς ναῦς προὔδωκε καὶ τὴν πόλιν περὶ σωτηρίας βουλεύε-
σθαι πεποίηκεν, ἔπειτα ὅτι παρὰ τῶν αἰχμαλώτων, οὓς 24
αὐτὸς ἀπώλεσε, τριάκοντα μνᾶς ἐσυκοφάντησεν, οὐ φάσκων αὐτοὺς λύσεσθαι, εἰ μὴ τοῦτο αὐτῷ παρὰ σφῶν αὐτῶν παράσχοιεν. συνειδότες οὖν ἡμῶν ἑκατέρῳ τὸν βίον, πρὸς ταῦτα βουλεύεσθε ὁποτέρῳ χρὴ πιστεύειν περὶ τῆς Εὐάνδρου δοκιμασίας, καὶ οὕτως οὐκ ἐξαμαρτήσεσθε.

27.

ΚΑΤΑ ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΜΠΡΕΣΒΕΥΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΩΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ.

Κατηγόρηται μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Ἐπικράτους
ἱκανὰ καὶ τῶν συμπρεσβευτῶν· ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρὴ ὅτι
πολλάκις ἠκούσατε τούτων λεγόντων, ὁπότε βούλοιντό
τινα ἀδίκως ἀπολέσαι, ὅτι, εἰ μὴ καταψηφιεῖσθε ὧν αὐ-
2 τοὶ κελεύουσιν, ἐπιλείψει ὑμᾶς ἡ μισθοφορά. καὶ νῦν
οὐδὲν ἧττον τοσοῦτον | ἐνδεῖ, ὥστε τὸ μὲν πλῆθος ....
καὶ ἡ αἰσχύνη ἡ διὰ τούτων ὑμῖν γίνεται, ἡ δ' ὠφέλεια
τούτοις· πεπείρανται γὰρ ὅτι, ὁπόταν οὗτοι καὶ οἱ τού-
των λόγοι δοκῶσιν αἴτιοι εἶναι ψηφιεῖσθαι ὑμᾶς παρὰ
τὸ δίκαιον, ῥᾳδίως παρὰ τῶν ἀδικούντων χρήματα λαμ-
3 βάνουσι. καίτοι τίνα χρὴ ἐλπίδα ἔχειν σωτηρίας, ὁπόταν
ἐν χρήμασιν ᾖ καὶ σωθῆναι τὴν πόλιν καὶ μή, ταῦτα δὲ
οὗτοι, φύλακες ὑφ' ὑμῶν καταστάντες, οἱ τῶν ἀδικούν-
των κολασταί, κλέπτωσί τε καὶ καταδωροδοκῶσι; καὶ οὐ
νῦν πρῶτον ὤφθησαν ἀδικοῦντες, ἀλλὰ καὶ πρότερον
4 ἤδη δώρων ἐκρίθησαν. καὶ ὑμῖν ἔχω ἐπικαλέσαι ὅτι τοῦ
αὐτοῦ ἀδικήματος Ὀνομάσαντος μὲν κατεψηφίσασθε,
τούτου δὲ ἀπεψηφίσασθε, τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς ἁπάντων
κατηγοροῦντος καὶ τῶν αὐτῶν καταμαρτυρούντων, οἳ
οὐχ ἑτέρων ἤκουσαν, ἀλλ' αὐτοὶ ἦσαν οἱ περὶ τῶν χρη-
5 μάτων καὶ τῶν δώρων πρὸς τούτους πράττοντες. καίτοι
τοῦτο ἅπαντες ἐπίστασθε, ὅτι οὐχ ὅταν τοὺς μὴ δυνα-
μένους λέγειν κολάζητε, τότε ἔσται παράδειγμα τοῦ μὴ
ὑμᾶς ἀδικεῖν, ἀλλ' ὁπόταν παρὰ τῶν δυναμένων δίκην
λαμβάνητε, τότε πάντες παύσονται ἐπιχειροῦντες εἰς
6 ὑμᾶς ἐξαμαρτάνειν. νῦν δ' ἀσφαλῶς αὐτοῖς ἔχει τὰ ὑμέ-
τερα κλέπτειν. ἂν μὲν γὰρ λάθωσιν, ἀδεῶς αὐτοῖς ἔχουσι

Reisk.

χρῆσθαι· ἂν δὲ ὀφθῶσιν, ἢ μέρει τῶν ἀδικημάτων τὸν κίνδυνον ἐξεπρίαντο, ἢ εἰς ἀγῶνα καταστάντες τῇ αὑτῶν δυνάμει ἐσώθησαν. νῦν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, παράδειγμα ποιήσετε τοῖς ἄλλοις δικαίοις εἶναι, παρὰ τούτων δίκην λαβόντες. ἥκουσι δὲ πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως 7
πράττοντες οὐχ ἡμῶν ἀκροασόμενοι, ἀλλ' ὑμᾶς εἰσόμενοι ἥντινα γνώμην περὶ τῶν ἀδικούντων ἕξετε. ὥστ' εἰ μὲν ἀποψηφιεῖσθε τούτων, οὐδὲν δεινὸν δόξει αὐτοῖς εἶναι ὑμᾶς ἐξαπατήσαντας ἐκ τῶν ὑμετέρων ὠφελεῖσθαι· ἐὰν δὲ καταψηφισάμενοι θανάτου τιμήσητε, τῇ αὐτῇ ψήφῳ τούς τε ἄλλους κοσμιωτέρους ποιήσετε ἢ νῦν εἰσι, καὶ παρὰ τούτων δίκην εἰληφότες ἔσεσθε. ἡγοῦμαι δ', 8
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδ' εἰ μὴ προθέντες αὐτοῖς κρίσιν, ἢ ἀπολογουμένων μὴ ἐθελήσαντες ἀκοῦσαι, καταψηφισάμενοι τῶν ἐσχάτων τιμήσαιτε, οὐκ ἂν ἀκρίτους αὐτοὺς ἀπολωλέναι, ἀλλὰ τὴν προσήκουσαν δίκην δεδωκέναι. οὐ γὰρ οὗτοι ἄκριτοί εἰσι, περὶ ὧν ἂν ὑμεῖς εἰδότες τὰ πραχθέντα ψηφίσησθε, ἀλλ' οἵτινες ἂν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διαβληθέντες περὶ ὧν ὑμεῖς μὴ ἴστε, ἀκροάσεως μὴ τύχωσι. τούτων δὲ τὰ μὲν πράγματα κατηγορεῖ, ἡμεῖς δὲ καταμαρτυροῦμεν· καὶ οὐ τοῦτο δέδοικα, ὡς ἐὰν ἀκροᾶ- 9
σθε αὐτῶν ἀποψηφιεῖσθε· ἀλλ' οὐκ ἂν ἡγοῦμαι αὐτοὺς δίκην ἀξίαν δεδωκέναι, εἰ ἀκροασάμενοι αὐτῶν καταψηφίσαισθε. πῶς γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἷς οὐδὲ ταὐτὰ καὶ ὑμῖν συμφέρει; οὗτοι μὲν γὰρ ἐν τῷ πολέμῳ ἐκ πενήτων πλούσιοι γεγόνασιν ἐκ τῶν ὑμετέρων, ὑμεῖς δὲ διὰ τούτους πένητες. καίτοι οὐ ταῦτα ἀγαθῶν δημα- 10
γωγῶν ἐστι, τὰ ὑμέτερα ἐν ταῖς ὑμετέραις συμφοραῖς λαμβάνειν, ἀλλὰ τὰ ἑαυτῶν ὑμῖν διδόναι. καὶ γάρ τοι εἰς τοσοῦτον ἥκομεν, ὥσθ' οἳ πρότερον ἐν τῇ εἰρήνῃ οὐδὲ σφᾶς αὐτοὺς ἐδύναντο τρέφειν, νῦν ὑμῖν εἰσφορὰς εἰσφέρουσι καὶ χορηγοῦσι καὶ οἰκίας μεγάλας οἰκοῦσι.

11 καίτοι ἑτέροις ὑμεῖς ἔστιν ὅτε τὰ πατρῷα κεκτημένοις ταῦτα ποιοῦσιν ἐφθονεῖτε· νῦν δ' οὕτως ἡ πόλις διάκειται, ὥστε οὐκέτι ὧν οὗτοι κλέπτουσιν ὀργίζεσθε, ἀλλ' ὧν αὐτοὶ λαμβάνετε χάριν ἴστε, ὥσπερ ὑμεῖς τὰ τούτων μισθοφοροῦντες, ἀλλ' οὐ τούτων τὰ ὑμέτερα κλεπτόν-
12 των. τὸ δὲ πάντων ὑπερφυέστατον, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἰδίοις οἱ ἀδικούμενοι δακρύουσι καὶ ἐλεεινοί εἰσιν, ἐν δὲ τοῖς δημοσίοις οἱ μὲν ἀδικοῦντες ἐλεεινοί, ὑμεῖς δ' οἱ ἀδικούμενοι ἐλεεῖτε. καὶ νῦν ἴσως ποιήσουσιν ἅπερ καὶ πρότερον ἦσαν εἰθισμένοι καὶ δημόται καὶ φίλοι, κλαί-
13 οντες ἐξαιτεῖσθαι αὐτοὺς παρ' ὑμῶν. ἐγὼ δ' οὕτως ἀξιῶ γενέσθαι· εἰ μὲν ἀδικεῖν τούτους μηδὲν νομίζουσιν, ἀποδείξαντας ὡς ψευδῆ τὰ κατηγορημένα, οὕτως πείθειν ὑμᾶς ἀποψηφίσασθαι· εἰ δὲ νομίσαντες ἀδικεῖν αἰτήσονται, δῆλον ὅτι τοῖς ἀδικοῦσιν εὐνούστεροί εἰσιν ἢ ὑμῖν τοῖς ἀδικουμένοις, ὥστ' οὐ χάριτος ἄξιοι τυχεῖν
14 ἀλλὰ τιμωρίας, ὁπόταν ὑμεῖς δύνησθε. ἔτι δὲ τοὺς αὐτοὺς ἡγεῖσθαι χρὴ καὶ τῶν κατηγόρων σφόδρα δεήσεσθαι, νομίζοντας πολὺ ἂν θᾶττον παρ' ἡμῶν ὀλίγων ὄντων ταύτην τὴν χάριν λαμβάνειν ἢ παρ' ὑμῶν, ἔτι δὲ ῥᾷον ἄλλους τινὰς τὰ ὑμέτερα καταχαρίζεσθαι ἢ ὑμᾶς
15 αὐτούς γε. ἡμεῖς μὲν τοίνυν οὐκ ἠθελήσαμεν προδοῦναι, ἀξιοῦμεν δὲ μηδ' ὑμᾶς, ἐνθυμουμένους ὅτι σφόδρ' ἂν ἡμῖν ὠργίζεσθε καὶ ἐτιμωρεῖσθε, ὅπου παρεπίπτομεν, ὡς εἰκὸς τοὺς ἀδικοῦντας, εἰ ἡμεῖς παρὰ τούτων ἢ χρήματα λαβόντες ἢ ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ διηλλάγημεν. καίτοι εἰ τοῖς μὴ δικαίως ἐπεξιοῦσιν ὀργίζεσθε, ἦ που σφόδρα
16 χρὴ αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθαι. νῦν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταψηφισάμενοι Ἐπικράτους τῶν ἐσχάτων τιμήσατε, καὶ μή, ὥσπερ ἐν τῷ τέως χρόνῳ εἰθισμένοι ἐστέ, ἐπειδὰν καταψηφισάμενοι ἐξελέγξητε τοὺς ἀδικοῦντας, ἐν τῷ τιμήματι ἀζημίους ἀφίετε, ἔχθραν,

Reisk.

οὐ δίκην παρὰ τῶν ἀδικούντων λαμβάνοντες, ὥσπερ τοῦ ὀνείδους ἀλλ' οὐ τῆς ζημίας αὐτοῖς μέλον, εὖ εἰδότες ὅτι ἐν μὲν τῇ ψήφῳ οὐδὲν ἄλλο ποιεῖτε ἢ ὀνειδίζετε τοῖς ἀδικοῦσιν, ἐν δὲ τῷ τιμήματι τιμωρεῖσθε τοὺς ἐξαμαρτάνοντας.

28.

ΚΑΤΑ ΕΡΓΟΚΛΕΟΥΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Τὰ μὲν κατηγορημένα οὕτως ἐστὶ πολλὰ καὶ δεινά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε οὐκ ἄν μοι δοκεῖ δύνασθαι Ἐργοκλῆς ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου τῶν πεπραγμένων αὐτῷ πολλάκις ἀποθανὼν δοῦναι δίκην ἀξίαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει. καὶ γὰρ πόλεις προδεδωκὼς φαίνεται, καὶ προξένους καὶ πολίτας ὑμετέρους ἠδικηκώς, καὶ ἐκ πένητος
ἐκ τῶν ὑμετέρων πλούσιος γεγενημένος. καίτοι πῶς αὐ- 2
τοῖς χρὴ συγγνώμην ἔχειν, ὅταν ὁρᾶτε τὰς μὲν ναῦς, ὧν ἦρχον οὗτοι, δι' ἀπορίαν χρημάτων καταλυομένας καὶ ἐκ πολλῶν ὀλίγας γινομένας, τούτους δὲ πένητας καὶ ἀπόρους ἐκπλεύσαντας οὕτω ταχέως πλείστην τῶν πολιτῶν οὐσίαν κεκτημένους; ὑμέτερον τοίνυν ἔργον ἐστίν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὀργίζεσθαι· καὶ 3
γὰρ δὴ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ νῦν μὲν οὕτως αὐτοὶ πιεζόμενοι ταῖς εἰσφοραῖς συγγνώμην τοῖς κλέπτουσι καὶ τοῖς δωροδοκοῦσιν ἔχοιτε, ἐν δὲ τῷ τέως χρόνῳ, καὶ τῶν οἴκων τῶν ὑμετέρων μεγάλων ὄντων καὶ τῶν δημοσίων προσόδων μεγάλων οὐσῶν, θανάτῳ ἐκολάζετε τοὺς τῶν ὑμετέ-
ρων ἐπιθυμοῦντας. οἶμαι δ' ἔγωγε πάντας ὑμᾶς ὁμολο- 4
γῆσαι, εἰ ὑμῖν Θρασύβουλος ἐπηγγέλλετο τριήρεις ἔχων ἐκπλεύσεσθαι καὶ ταύτας παλαιὰς ἀντὶ καινῶν παραδώσειν, καὶ τοὺς μὲν κινδύνους ὑμετέρους ἔσεσθαι, τὰς δ' ὠφελείας τῶν αὐτοῦ φίλων, καὶ ὑμᾶς μὲν διὰ τὰς εἰσφο-

ρὰς πενεστέρους ἀποδείξειν, Ἐργοκλέα δὲ καὶ τοὺς κό-
λακας τοὺς αὑτοῦ πλουσιωτάτους τῶν πολιτῶν ποιήσειν,
οὐδένα ἂν ὑμῶν ἐπιτρέψαι τὰς ναῦς ἐκεῖνον ἔχοντα ἐκ-
5 πλεῦσαι. ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ τάχιστα ὑμεῖς ἐψηφίσασθε
τὰ χρήματα ἀπογράψαι τὰ ἐκ τῶν πόλεων εἰλημμένα καὶ
τοὺς ἄρχοντας τοὺς μετ' ἐκείνου καταπλεῖν εὐθύνας δώ-
σοντας, Ἐργοκλῆς ἔλεγεν ὡς ἤδη συκοφαντεῖτε καὶ τῶν
ἀρχαίων νόμων ἐπιθυμεῖτε, καὶ Θρασυβούλῳ συνεβού-
λευε Βυζάντιον καταλαβεῖν καὶ τὰς ναῦς ἔχειν | καὶ
6 τὴν Σεύθου θυγατέρα γαμεῖν· „ἵνα αὐτῶν ἐκκόψῃς"
ἔφη „τὰς συκοφαντίας· ποιήσεις γὰρ αὐτοὺς οὐκ ἐπι-
βουλεύοντας σοὶ καθῆσθαι καὶ τοῖς σοῖς φίλοις, ἀλλὰ
περὶ αὑτῶν δεδιέναι." οὕτως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπει-
δὴ τάχιστα ἐνέπληντο καὶ τῶν ὑμετέρων ἀπέλαυσαν, ἀλ-
7 λοτρίους τῆς πόλεως ἑαυτοὺς ἡγήσαντο. ἅμα γὰρ πλου-
τοῦσι καὶ ὑμᾶς μισοῦσι, καὶ οὐκέτι ὡς ἀρξόμενοι παρα-
σκευάζονται ἀλλ' ὡς ὑμῶν ἄρξοντες, καὶ δεδιότες ὑπὲρ
ὧν ὑφῄρηνται ἕτοιμοί εἰσι καὶ χωρία καταλαμβάνειν καὶ
ὀλιγαρχίαν καθιστάναι καὶ πάντα πράττειν, ὅπως ὑμεῖς
ἐν τοῖς δεινοτάτοις κινδύνοις καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἔσε-
σθε· οὕτως γὰρ ἡγοῦνται οὐκέτι τοῖς σφετέροις αὐτῶν
ἁμαρτήμασι τὸν νοῦν ὑμᾶς προσέξειν, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν
αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως ὀρρωδοῦντας ἡσυχίαν πρὸς τού-
8 τους ἕξειν. Θρασύβουλος μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
(οὐδὲν γὰρ δεῖ περὶ αὐτοῦ πλείω λέγειν) καλῶς ἐποίησεν
οὕτως τελευτήσας τὸν βίον· οὐ γὰρ ἔδει αὐτὸν οὔτε ζῆν
τοιούτοις ἔργοις ἐπιβουλεύοντα, οὔθ' ὑφ' ὑμῶν ἀπο-
θανεῖν ἤδη τι δοκοῦντα ὑμᾶς ἀγαθὸν πεποιηκέναι, ἀλλὰ
9 τοιούτῳ τρόπῳ τῆς πόλεως ἀπαλλαγῆναι. ὁρῶ δ' αὐτοὺς
διὰ τὴν πρῴην ἐκκλησίαν οὐκέτι φειδομένους τῶν χρη-
μάτων, ἀλλ' ὠνουμένους τὰς αὑτῶν ψυχὰς καὶ παρὰ τῶν
λεγόντων καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ παρὰ τῶν πρυτά-

Reisk.

νεων, καὶ πολλοὺς Ἀθηναίων ἀργυρίῳ διαφθείρειν.
ὑπὲρ ὧν ὑμῖν ἄξιόι ἐστιν ἀπολογήσασθαι παρὰ τούτου
νῦν δίκην λαβοῦσι, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπιδεῖξαι ὅτι
οὐκ ἔστι τοσαῦτα χρήματα, ὧν ὑμεῖς ἡττήσεσθε ὥστε μὴ
τιμωρεῖσθαι τοὺς ἀδικοῦντας. ἐνθυμεῖσθε γάρ, ὦ ἄν- 10
δρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐκ Ἐργοκλῆς μόνος κρίνεται, ἀλλὰ
καὶ ἡ πόλις ὅλη. νυνὶ γὰρ τοῖς ἄρχουσι τοῖς ὑμετέροις
ἐπιδείξετε πότερον χρὴ δικαίοις εἶναι, ἢ ὡς πλεῖστα τῶν
ὑμετέρων ὑφελομένοις τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὴν σωτηρίαν
παρασκευάζεσθαι, ᾧπερ οὗτοι νυνὶ πειρῶνται. καίτοι
εὖ εἰδέναι χρή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ὅστις ἐν τοσαύτῃ 11
ἀπορίᾳ τῶν ὑμετέρων πραγμάτων ἢ πόλεις προδίδωσιν
ἢ χρήματα κλέπτειν ἢ δωροδοκεῖν ἀξιοῖ, οὗτος καὶ τὰ
τείχη καὶ τὰς ναῦς τοῖς πολεμίοις παραδίδωσι καὶ ὀλι-
γαρχίαν ἐκ δημοκρατίας καθίστησιν· ὥστ᾽ οὐκ ἄξιον
ὑμῖν τῆς τούτων παρασκευῆς ἡττᾶσθαι, ἀλλὰ παρά-
δειγμα πᾶσιν ἀνθρώποις ποιῆσαι καὶ μήτε κέρδος μήτε
ἔλεον μήτ᾽ ἄλλο μηδὲν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῆς
τούτων τιμωρίας.

Οἶμαι δ᾽ Ἐργοκλέα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ μὲν 12
Ἁλικαρνασσοῦ καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ περὶ τῶν αὐτῷ
πεπραγμένων οὐκ ἐπιχειρήσειν ἀπολογεῖσθαι, ἐρεῖν δὲ
ὡς ἀπὸ Φυλῆς κατῆλθε καὶ ὡς δημοτικός ἐστι καὶ ὡς τῶν
κινδύνων τῶν ὑμετέρων μετέσχεν. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχω περὶ τῶν τοιούτων·
ἀλλ᾽ ὅσοι μὲν ἐλευθερίας καὶ τοῦ δικαίου ἐπιθυμοῦντες 13
καὶ τοὺς νόμους ἰσχύειν βουλόμενοι καὶ τοὺς ἀδικοῦν-
τας μισοῦντες τῶν ὑμετέρων κινδύνων μετέσχον, οὐ
πονηροὺς εἶναι πολίτας, οὐδὲ ἀδίκως τούτοις φημὶ ἂν
εἶναι ὑπόλογον τὴν ἐκείνων φυγήν· ὅσοι δὲ κατελθόντες
ἐν δημοκρατίᾳ τὸ μὲν ὑμέτερον πλῆθος ἀδικοῦσι, τοὺς
δὲ ἰδίους οἴκους ἐκ τῶν ὑμετέρων μεγάλους ποιοῦσι,

πολὺ μᾶλλον αὐτοῖς προσήκει ὀργίζεσθαι ἢ τοῖς τριά-
14 κοντα. οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦτ' ἐχειροτονήθησαν, ἵνα κακῶς,
εἴ πῃ δύναιντο, ὑμᾶς ποιήσειαν· τούτοις δ' ὑμᾶς αὐτοὺς
ἐπετρέψατε, ὡς μεγάλην καὶ ἐλευθέραν τὴν πόλιν ποιή-
σωσιν· ὧν ὑμῖν οὐδὲν ἀποβέβηκεν, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τούτοις
εἶναι ἐν τοῖς δεινοτάτοις κινδύνοις καθεστήκατε, ὥστε
πολὺ ἂν δικαιότερον ὑμᾶς αὐτοὺς ἢ τούτους ἐλεοῖτε, καὶ
τοὺς ὑμετέρους παῖδας καὶ γυναῖκας, ὅτι ὑπὸ τοιούτων
15 ἀνδρῶν λυμαίνεσθε. ὅταν γὰρ ἡγησώμεθα σωτηρίας
ἀντειλῆφθαι, δεινότερα ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων
πάσχομεν ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων. καίτοι ¦ πάντες ἐπί-
στασθε ὅτι οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας ὑμῖν δυστυχήσασιν.
ὥστε ἄξιον ὑμᾶς παρακελευσαμένους ὑμῖν αὐτοῖς παρὰ
τούτων νυνὶ τὴν μεγίστην δίκην λαβεῖν, καὶ τοῖς ἄλλοις
Ἕλλησιν ἐπιδεῖξαι ὡς τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθε, καὶ
16 τοὺς ὑμετέρους ἄρχοντας βελτίους ποιήσετε. ἐγὼ μὲν
οὖν ταῦθ' ὑμῖν παρακελεύομαι· ὑμᾶς δὲ χρὴ εἰδέναι ὅτι,
ἂν μὲν ἐμοὶ πεισθῆτε, εὖ περὶ αὐτῶν βουλεύσεσθε, εἰ δὲ
μή, χείροσι τοῖς ἄλλοις πολίταις χρήσεσθε. ἔτι δέ, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἂν αὐτῶν ἀποψηφίσησθε, οὐδεμίαν
ὑμῖν εἴσονται χάριν, ἀλλὰ τοῖς ἀνηλωμένοις καὶ τοῖς
χρήμασιν οἷς ὑφῄρηνται· ὥστε τὴν μὲν ἔχθραν ὑμῖν
αὐτοῖς καταλείψετε, τῆς δὲ σωτηρίας ἐκείνοις εἴσονται
17 χάριν. καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ Ἁλικαρ-
νασσεῖς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ὑπὸ τούτων ἠδικημένοι, ἂν μὲν
παρὰ τούτων τὴν μεγίστην δίκην λάβητε, νομιοῦσιν
ὑπὸ τούτων μὲν ἀπολωλέναι, ὑμᾶς δὲ αὐτοῖς βεβοη-
θηκέναι· ἐὰν δὲ τούτους σώσητε, ἡγήσονται καὶ ὑμᾶς
ὁμογνώμονας γεγονέναι τοῖς αὐτοὺς προδεδωκόσιν. ὥστ'
ἄξιον τούτων ἁπάντων ἐνθυμηθέντας ἅμα τοῖς τε φίλοις
τοῖς ὑμετέροις ἀποδοῦναι χάριν καὶ παρὰ τῶν ἀδικούν-
των τὴν δίκην λαβεῖν.

Reisk.

29.

ΚΑΤΑ ΦΙΛΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Ὁ μὲν ἀγὼν οὗτος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐρημότερος γεγένηται ἢ ἐγὼ προσεδόκων. πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ ἀπειλοῦντες καὶ οἱ φάσκοντες Φιλοκράτους κατηγορήσειν· ὧν οὐδεὶς νυνὶ φαίνεται. ὃ κἀμοὶ δοκεῖ οὐδενὸς ἔλαττον εἶναι τεκμήριον τῆς ἀπογραφῆς ὅτι ἀληθὴς οὖσα τυγχάνει· εἰ γὰρ μὴ πολλὰ τῶν Ἐργοκλέους εἶχε χρημάτων, οὐκ ἂν οὕτως οἷός τ' ἦν ἀπαλλάξαι τοὺς κατηγόρους. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντας ὑμᾶς ἡγοῦμαι εἰδέ- 2
ναι ὅτι Ἐργοκλέους διὰ τοῦτο ὑμεῖς θάνατον κατεχειροτονήσατε, ὅτι κακῶς διαθεὶς τὰ τῆς πόλεως πλέον ἢ τριάκοντα ταλάντων οὐσίαν ἐκτήσατο. καὶ τούτων τῶν χρημάτων οὐδὲν ἐν τῇ πόλει φαίνεται. καίτοι ποῖ χρὴ τραπέσθαι ἢ πῇ ζητῆσαι τὰ χρήματα; εἰ γὰρ παρὰ τοῖς κηδεσταῖς καὶ οἷς ἐκεῖνος οἰκειότατ' ἀνθρώπων ἐχρῆτο μὴ φανήσεται, χαλεπῶς παρὰ τοῖς ἐχθροῖς εὑρεθήσεται. τίνα δὲ Ἐργοκλῆς περὶ πλείονος Φιλοκράτους ἐποιεῖτο, 3
ἢ πρὸς τίν' ἀνθρώπων διέκειτο οἰκειότερον; οὐ τῶν μὲν ὑμετέρων πωλητὴν αὐτὸν ἐξήγαγε, τῶν δ' αὑτοῦ χρημάτων ταμίαν ἐποίησε, καὶ τὸ τελευταῖον τριήραρχον αὐτὸν κατέστησε; καίτοι δεινὸν εἰ οἱ μὲν τὰς οὐσίας 4
ἔχοντες ὀλοφυροῦνται τριηραρχοῦντες, οὗτος δὲ οὐδὲν πρότερον κεκτημένος ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐθελοντὴς ὑπέστη ταύτην τὴν λειτουργίαν. οὐκοῦν δὴ οὐχ ὡς ζημιωθησόμενον αὐτὸν τριήραρχον κατέστησεν, ἀλλ' ὡς ὠφεληθησόμενον καὶ φυλάξοντα τὰ αὑτοῦ χρήματα, οὐκ ἔχων ὅτῳ χρὴ μᾶλλον τούτου πιστεῦσαι. ἡγοῦμαι δέ, ὦ 5
ἄνδρες δικασταί, Φιλοκράτει δύο εἶναι καὶ μόνας ἀπολογίας· προσήκειν γὰρ αὐτῷ ἀποδεῖξαι ἢ ἑτέρους ἔχον-

τας τὰ Ἐργοκλέους χρήματα, ἢ ἀδίκως ἀπολωλότα ἐκεῖ-
νον καὶ οὐδὲν ὑφῃρημένον τῶν ὑμετέρων οὐδὲ δεδωρο-
δοκηκότα· εἰ δὲ τούτων μηδέτερον ποιήσει, δεδόχθαι
καταψηφίζεσθαι, καὶ μὴ τοῖς μὲν παρὰ τῶν ἄλλων λαμ-
βάνουσιν ὀργίζεσθαι, τοῖς δὲ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἔχουσι
συγγνώμην ἔχειν.
6 Τίς δ' οὐκ οἶδεν Ἀθηναίων τρία τάλαντα | περὶ
Ἐργοκλέους μεσεγγυηθέντα τοῖς λέγουσιν, εἰ δύναιντο
αὐτὸν σῶσαι [καὶ μὴ κατηγορεῖν]; οἳ ἐπειδὴ ἑώρων τὴν
ὑμετέραν ὀργὴν τιμωρεῖσθαι βουλομένων, ἡσυχίαν ἦγον
καὶ οὐκ ἐτόλμων σφᾶς αὐτοὺς φανεροὺς ποιῆσαι. καὶ τὸ
μὲν πρῶτον οὗτος οὐ κομιζόμενος παρ' αὐτῶν τὰ χρή-
7 ματα μηνύειν ἔφη τῇ πόλει· ἐπειδὴ δὲ καὶ ταῦτα ἀπεί-
ληφε καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκείνου κύριος γεγένηται, εἰς
τοῦτο τόλμης ἐλήλυθεν, ὥστε μάρτυρας πεπόρισται οἳ
μαρτυρήσουσιν αὐτῷ ὡς ἦν ἔχθιστος ἁπάντων ἀνθρώ-
πων Ἐργοκλεῖ. καίτοι οἴεσθ' ἂν αὐτόν, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, εἰς τοῦτο μανίας ἀφικέσθαι, ὥστε Θρασυβούλου
στρατηγοῦντος καὶ Ἐργοκλέους αὐτῷ διαφερομένου ἐθε-
λοντὴν ὑποστῆναι τριηραρχίαν; πῶς γὰρ ἂν θᾶττον
ἀπώλετο, ἢ πῶς ἂν μᾶλλον ἐπηρεάζετο;
8 Περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανὰ τὰ εἰρημένα· ἐγὼ δ'
ὑμᾶς ἀξιῶ ὑμῖν αὐτοῖς βοηθῆσαι, καὶ πολὺ μᾶλλον τοὺς
ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθαι ἢ τοὺς τὰ τῆς πόλεως ἔχοντας
ἐλεεινοὺς ἡγεῖσθαι. οὐδὲν γὰρ τῶν αὑτοῦ καταθήσει,
ἀλλὰ τὰ ὑμέτερα ὑμῖν αὐτοῖς ἀποδώσει, καὶ πολλῷ πλεῖον
9 αὐτῷ τούτων περιέσται. καὶ γὰρ δὴ δεινὸν ἂν εἴη, ὦ
ἄνδρες δικασταί, εἰ τοῖς μὲν μὴ δυναμένοις τὰ σφέτερ'
αὐτῶν εἰσφέρειν ὀργίζοισθε καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν ὡς
ἀδικούντων δημεύοιτε, τοὺς δὲ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἔχον-
τας μὴ τιμωροῖσθε, ἀλλὰ τῶν τε χρημάτων ἀποστεροῖσθε
10 καὶ τούτους χαλεπωτέρους ἐχθροὺς ἔχοιτε. ἕως γὰρ ἂν

Reisk.

τὰ ὑμέτερα ἔχοντες σφίσιν αὐτοῖς ξυνειδῶσιν, οὐδέποτε ὑμῖν παύσονται κακονοοῦντες, νομίζοντες τὰς τῆς πόλεως δυστυχίας μόνας ἀπαλλαγὴν εἶναι τῶν πρὸς αὐτοὺς πραγμάτων.

Ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ μόνον περὶ 11
χρημάτων αὐτῷ προσήκειν ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ σώματος κινδυνεύειν. καὶ γὰρ δὴ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ οἱ μὲν τὰ τῶν ἰδιωτῶν ἀπολλύμενα τοῖς κλέπταις συνειδότες τοῖς αὐτοῖς ἐνέχοιντο, οὗτος δὲ τὰ τῆς πόλεως Ἐργοκλεῖ συνειδὼς κλέπτοντι καὶ ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις δωροδοκοῦντι μὴ τῆς αὐτῆς τιμωρίας τυγχάνοι, ἀλλὰ ἆθλα λάβοι τὴν ὑπ' ἐκείνου καταλειφθεῖσαν οὐσίαν ἀντὶ τῆς αὑτοῦ πονηρίας. ἄξιοι δ' ὑμῖν εἰσιν ὀργῆς, 12
ὦ ἄνδρες δικασταί. οὗτοι γάρ, ὅτε Ἐργοκλῆς ἐκρίνετο, ἐν τῷ δήμῳ περιιόντες ἔλεγον ὡς πεντακόσιοι μὲν αὐτοῖς εἴησαν ἐκ τοῦ Πειραιῶς δεδεκασμένοι, ἑξακόσιοι δὲ καὶ χίλιοι ἐκ τοῦ ἄστεος· μᾶλλον δὲ προσεποιοῦντο πιστεύειν τοῖς χρήμασιν ἢ δεδιέναι τὰ αὑτῶν ἁμαρτήματα. ἐκεῖ μὲν οὖν ἐπεδείξατε αὐτοῖς, ἐὰν δὲ εὖ φρονῆτε, 13
καὶ νυνὶ τοῦτο φανερὸν πᾶσιν ἀνθρώποις ποιήσετε, ὅτι οὐκ ἔστι τοσαῦτα χρήματα ἃ ὑμᾶς, οὓς ἂν λαμβάνητε ἀδικοῦντας, ἀποτρέψει τιμωρεῖσθαι, καὶ μηδεμίαν αὐτοῖς ἄδειαν δώσετε τὰ ὑμέτερα αὐτῶν διαρπάζουσι καὶ κλέπτουσιν. ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα ὑμῖν παραινῶ. πάντες 14
γὰρ ἐπίστασθε ὅτι Ἐργοκλῆς χρηματιούμενος ἀλλ' οὐ πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμησόμενος ἐξέπλευσε, καὶ οὐδεὶς ἄλλος ἔχει τὰ χρήματα ἢ οὗτος. ἐὰν οὖν σωφρονῆτε, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε.

30.

| ΚΑΤΑ ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΕΥΘΥΝΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ.

Ἤδη, ὦ ἄνδρες δικασταί, τινὲς εἰς κρίσιν καταστάντες ἀδικεῖν μὲν ἔδοξαν, ἀποφαίνοντες δὲ τὰς τῶν προγόνων ἀρετὰς καὶ τὰς σφετέρας αὐτῶν εὐεργεσίας συγγνώμης ἔτυχον παρ' ὑμῶν. ἐπειδὴ τοίνυν καὶ τῶν ἀπολογουμένων ἀποδέχεσθε, ἐάν τι ἀγαθὸν φαίνωνται τὴν πόλιν πεποιηκότες, ἀξιῶ καὶ τῶν κατηγόρων ὑμᾶς ἀκροάσασθαι, ἐὰν ἀποφαίνωσι τοὺς φεύγοντας πάλαι
2 πονηροὺς ὄντας. ὅτι μὲν τοίνυν ὁ πατὴρ ὁ Νικομάχου δημόσιος ἦν, καὶ οἷα νέος ὢν οὗτος ἐπετήδευσε, καὶ ὅσα ἔτη γεγονὼς εἰς τοὺς φράτορας εἰσήχθη, πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν· ἐπειδὴ δὲ τῶν νόμων ἀναγραφεὺς ἐγένετο, τίς οὐκ οἶδεν οἷα τὴν πόλιν ἐλυμήνατο; προσταχθὲν γὰρ αὐτῷ τεσσάρων μηνῶν ἀναγράψαι τοὺς νόμους τοὺς Σόλωνος, ἀντὶ μὲν Σόλωνος αὑτὸν νομοθέτην κατέστησεν, ἀντὶ δὲ τεττάρων μηνῶν ἑξέτη τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο, καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν ἀργύριον λαμβάνων τοὺς
3 μὲν ἐνέγραφε τοὺς δὲ ἐξήλειφεν. εἰς τοῦτο δὲ κατέστημεν ὥστε ἐκ τῆς τούτου χειρὸς ἐταμιευόμεθα τοὺς νόμους· καὶ οἱ ἀντίδικοι ἐπὶ τοῖς δικαστηρίοις ἐναντίους παρείχοντο, ἀμφότεροι παρὰ Νικομάχου φάσκοντες εἰληφέναι. ἐπιβαλλόντων δὲ τῶν ἀρχόντων ἐπιβολὰς καὶ εἰσαγόντων εἰς τὸ δικαστήριον οὐκ ἠθέλησε παραδοῦναι τοὺς νόμους· ἀλλὰ πρότερον ἡ πόλις εἰς τὰς μεγίστας συμφορὰς κατέστη, πρὶν τοῦτον ἀπαλλαγῆναι τῆς ἀρχῆς καὶ
4 τῶν πεπραγμένων εὐθύνας ὑποσχεῖν. καὶ γάρ τοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἐκείνων δίκην οὐ δέδωκεν, ὁποίαν καὶ νῦν τὴν ἀρχὴν κατεστήσατο; ὅστις πρῶτον

Reisk.

*μὲν τέτταρα ἔτη ἀνέγραψεν, ἐξὸν αὐτῷ τριάκοντα ἡμε-
ρῶν ἀπαλλαγῆναι· ἔπειτα διωρισμένον ἐξ ὧν ἔδει ἀνα-
γράφειν, αὐτὸν ἁπάντων κύριον ἐποιήσατο, καὶ ὅσα ....
διαχειρίσας μόνος οὗτος τῶν ἀρξάντων εὐθύνας οὐκ
ἔδωκεν, ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι τῆς αὑτῶν ἀρχῆς κατὰ πρυ-* 5
*τανείαν λόγον ἀναφέρουσι, σὺ δέ, ὦ Νικόμαχε, οὐδὲ
τεττάρων ἐτῶν ἠξίωσας ἐγγράψαι, ἀλλὰ μόνῳ σοὶ τῶν
πολιτῶν ἐξεῖναι νομίζεις ἄρχειν πολὺν χρόνον, καὶ μήτε
εὐθύνας διδόναι μήτε τοῖς ψηφίσμασι πείθεσθαι μήτε
τῶν νόμων φροντίζειν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐγγράφεις τὰ δ'
ἐξαλείφεις, καὶ εἰς τοῦτο ὕβρεως ἥκεις ὥστε σαυτοῦ
νομίζεις εἶναι τὰ τῆς πόλεως, αὐτὸς δημόσιος ὤν. ὑμᾶς* 6
*τοίνυν χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀναμνησθέντας καὶ τῶν
προγόνων τῶν Νικομάχου, οἵτινες ἦσαν, καὶ οὗτος ὡς
ἀχαρίστως ὑμῖν προσενήνεκται παρανομήσας, κολάσαι
αὐτόν, καὶ ἐπειδὴ ἑνὸς ἑκάστου δίκην οὐκ εἰλήφατε, νῦν
ὑπὲρ ἁπάντων γε αὐτῶν τὴν τιμωρίαν ποιήσασθε.*

Ἴσως δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὰν περὶ αὑτοῦ 7
*μηδὲν δύνηται ἀπολογεῖσθαι, ἐμὲ διαβάλλειν πειράσε-
ται. τότε δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τούτῳ ἀξιῶ πιστεύειν ὑμᾶς,
ὁπόταν ἀπολογίας ἐμοὶ δοθείσης μὴ δύνωμαι ψευδόμε-
νον αὐτὸν ἐξελέγξαι. ἐὰν δ' ἄρα ἐπιχειρῇ λέγειν ἅπερ ἐν
τῇ βουλῇ, ὡς ἐγὼ τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην, ἐνθυ-
μεῖσθε· τούτων τοιαῦτα λεγόντων ἐκ τῶν τετρακοσίων
πλεῖον ἢ χίλιοι γενήσονται· καὶ γὰρ τοὺς ἔτι παῖδας ὄν-
τας ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ καὶ τοὺς ἀποδημοῦντας οἱ δια-
βάλλειν βουλόμενοι ταῦτα λοιδοροῦσιν. ἐγὼ δὲ οὕτω πολ-* 8
*λοῦ ἐδέησα τῶν τετρακοσίων γενέσθαι, ὥστε οὐδὲ τῶν
πεντακισχιλίων κατελέγην. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι ὅτι,
εἰ μὲν περὶ ἰδίων συμβολαίων ἀγωνιζόμενος οὕτω φα-
νερῶς ἐξήλεγχον αὐτὸν ἀδικοῦντα, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἠξίωσε
τοιαῦτα ἀπολογούμενος ἀποφεύγειν, νυνὶ δὲ περὶ τῶν*

τῆς | πόλεως κρινόμενος οἰήσεται χρῆναι ἐμοῦ κατηγο-
ρῶν ὑμῖν μὴ δοῦναι δίκην.
9 Ἔτι δέ, οἶμαι, θαυμαστὸν νομίζω Νικόμαχον ἑτέροις
ὡς ἀδικοῦσι μνησικακεῖν ἀξιοῦν, ὃν ἐγὼ ἐπιβουλεύσαντα
τῷ πλήθει ἀποδείξω. καί μου ἀκούσατε· δίκαιον γάρ, ὦ
ἄνδρες δικασταί, περὶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων τὰς τοι-
αύτας κατηγορίας ἀποδέχεσθαι, οἵτινες τότε συγκατα-
10 λύσαντες τὸν δῆμον νυνὶ δημοτικοί φασιν εἶναι. ἐπειδὴ
γὰρ ἀπολομένων τῶν νεῶν ἡ μετάστασις ἐπράττετο,
Κλεοφῶν τὴν βουλὴν ἐλοιδόρει, φάσκων συνεστάναι καὶ
οὐ τὰ βέλτιστα βουλεύειν τῇ πόλει. Σάτυρος δὲ Κη-
φισιεὺς βουλεύων ἔπεισε τὴν βουλὴν δήσαντας αὐτὸν
11 παραδοῦναι δικαστηρίῳ. οἱ δὲ βουλόμενοι αὐτὸν ἀπο-
λέσαι, δεδιότες μὴ οὐκ ἀποκτείνωσιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ,
πείθουσι Νικομαχίδην νόμον ἀποδεῖξαι ὡς χρὴ καὶ τὴν
βουλὴν συνδικάζειν. καὶ ὁ πάντων οὗτος πονηρότατος
οὕτω φανερῶς συνεστασίασεν, ὥστε τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἡ κρίσις
12 ἐγένετο ἀποδεῖξαι τὸν νόμον. Κλεοφῶντος τοίνυν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, ἕτερα μὲν ἄν τις ἔχοι κατηγορῆσαι·
τοῦτο δὲ παρὰ πάντων ὁμολογεῖται, ὅτι οἱ καταλύοντες
τὸν δῆμον ἐκεῖνον ἐβούλοντο μάλιστα τῶν πολιτῶν ἐκ-
ποδὼν γενέσθαι, καὶ ὅτι Σάτυρος καὶ Χρέμων οἱ τῶν
τριάκοντα γενόμενοι οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ὀργιζόμενοι Κλεο-
φῶντος κατηγόρουν, ἀλλ' ἵνα ἐκεῖνον ἀποκτείναντες
13 αὐτοὶ ὑμᾶς κακῶς ποιῶσι. καὶ ταῦτα διεπράξαντο διὰ
τὸν νόμον ὃν Νικόμαχος ἀπέδειξεν. εἰκὸς τοίνυν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, ἐνθυμεῖσθαι καὶ ὁπόσοι ὑμῶν ἐνό-
μιζον Κλεοφῶντα κακὸν πολίτην εἶναι, ὅτι καὶ τῶν ἐν
τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἀποθανόντων ἴσως τις ἦν πονηρός, ἀλλ'
ὅμως καὶ διὰ τοὺς τοιούτους ὠργίζεσθε τοῖς τριάκοντα,
ὅτι οὐ τῶν ἀδικημάτων ἕνεκα ἀλλὰ κατὰ στάσιν αὐτοὺς
14 ἀπέκτειναν. ἐὰν οὖν πρὸς ταῦτα ἀπολογῆται, τοσοῦτον

*μέμνησθε, ὅτι ἐν τοιούτῳ καιρῷ τον νόμον ἀπέδειξεν
ἐν ᾧ ἡ πολιτεία μεθίστατο, καὶ τούτοις χαριζόμενος οἳ
τὸν δῆμον κατέλυσαν, καὶ ταύτην τὴν βουλὴν συνδικά-
ζειν ἐποίησεν ἐν ᾗ Σάτυρος μὲν καὶ Χρέμων μέγιστον
ἐδύναντο, Στρομβιχίδης δὲ καὶ Καλλιάδης καὶ ἕτεροι
πολλοὶ καὶ καλοὶ κἀγαθοὶ τῶν πολιτῶν ἀπώλλυντο.*

Καὶ περὶ τούτων οὐδένα ἂν ἐποιησάμην λόγον, εἰ 15
*μη ᾐσθανόμην αὐτὸν ὡς δημοτικὸν ὄντα πειράσεσθαι
παρὰ τὸ δίκαιον σώζεσθαι, καὶ τῆς εὐνοίας τῆς εἰς τὸ
πλῆθος τεκμηρίῳ χρησόμενον ὅτι ἔφυγεν. ἐγὼ δὲ καὶ
ἑτέρους ἂν ἔχοιμι ἐπιδεῖξαι τῶν συγκαταλυσάντων τὸν
δῆμον τοὺς μὲν ἀποθανόντας, τοὺς δὲ φυγόντας τε καὶ
οὐ μετασχόντας τῆς πολιτείας, ὥστε οὐδένα εἰκὸς αὐτῷ* 16
*τούτου ὑπόλογον γενέσθαι. τοῦ μὲν γὰρ ὑμᾶς φυγεῖν
μέρος τι καὶ οὗτος συνεβάλετο, τοῦ δὲ τοῦτον κατελθεῖν
τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον αἴτιον ἐγένετο. ἔτι δὲ καὶ δεινόν,
εἰ ὧν μὲν ἄκων ἔπαθε χάριν αὐτῷ εἴσεσθε, ὧν δ᾽ ἑκὼν
ἐξήμαρτε μηδεμίαν τιμωρίαν ποιήσεσθε.*

Πυνθάνομαι δὲ αὐτὸν λέγειν ὡς ἀσεβῶ καταλύων 17
*τὰς θυσίας. ἐγὼ δ᾽ εἰ μὲν νόμους ἐτίθην περὶ τῆς ἀνα-
γραφῆς, ἡγούμην ἂν ἐξεῖναι Νικομάχῳ τοιαῦτα εἰπεῖν
περὶ ἐμοῦ· νῦν δὲ τοῖς κοινοῖς καὶ κειμένοις ἀξιῶ τοῦτον
πείθεσθαι. θαυμάζω δὲ εἰ μὴ ἐνθυμεῖται, ὅταν ἐμὲ
φάσκῃ ἀσεβεῖν λέγοντα ὡς χρὴ θύειν τὰς θυσίας τὰς ἐκ
τῶν κύρβεων καὶ τῶν στηλῶν κατὰ τὰς συγγραφάς, ὅτι
καὶ τῆς πόλεως κατηγορεῖ· ταῦτα γὰρ ὑμεῖς ἐψηφίσασθε.
ἔπειτα εἰ ταῦτα νομίζεις δεινά, ἦ που σφόδρα ἐκείνους
ἡγῇ ἀδικεῖν, οἳ τὰ ἐκ τῶν κύρβεων μόνον ἔθυον. καίτοι,* 18
*ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ εὐσεβείας οὐ παρὰ Νικομάχου
χρὴ μανθάνειν, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν γεγενημένων σκοπεῖν. οἱ
τοίνυν πρόγονοι τὰ ἐκ τῶν κύρβεων θύοντες μεγίστην
καὶ εὐδαιμονεστάτην τῶν Ἑλληνίδων τὴν πόλιν παρέδο-*

σαν, ὥστε ἄξιον ἡμῖν τὰς αὐτὰς ἐκείνοις θυσίας ποιεῖ-
σθαι καὶ εἰ μηδὲν δι' ἄλλο, τῆς τύχης ἕνεκα τῆς ἐξ ἐκεί-
19 νων τῶν ἱερῶν γεγενημένης. πῶς | δ' ἄν τις εὐσεβέστε-
ρος γένοιτο ἐμοῦ, ὅστις ἀξιῶ πρῶτον μὲν κατὰ τὰ πάτρια
θύειν, [ἔπειτα] ἃ μᾶλλον συμφέρει τῇ πόλει, ἔτι δὲ ἃ ὁ
δῆμος ἐψηφίσατο καὶ δυνησόμεθα δαπανᾷν ἐκ τῶν προσ-
ιόντων χρημάτων; σὺ δέ, ὦ Νικόμαχε, τούτων τἀναν-
τία πεποίηκας· ἀναγράψας γὰρ πλείω τῶν προσταχθέν-
των αἴτιος γεγένησαι τὰ προσιόντα χρήματα εἰς ταῦτα
μὲν ἀναλίσκεσθαι, ἐν δὲ ταῖς πατρίοις θυσίαις ἐπιλεί-
20 πειν. αὐτίκα πέρυσιν ἱερὰ ἄθυτα τριῶν ταλάντων γε-
γένηται τῶν ἐν ταῖς κύρβεσι γεγραμμένων. καὶ οὐχ οἷόν
τε εἰπεῖν ὡς οὐχ ἱκανὰ ἦν ἃ προσῆλθε τῇ πόλει· εἰ γὰρ
οὗτος μὴ πλείω ἀνέγραψεν ἓξ ταλάντοις, εἴς τε τὰς
θυσίας τὰς πατρίους ἂν ἐξήρκεσε καὶ τρία τάλαντα ἂν
περιεγένετο τῇ πόλει. περὶ δὲ τῶν εἰρημένων καὶ μάρ-
τυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

21 Ἐνθυμεῖσθε τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι, ὅταν
μὲν κατὰ τὰς συγγραφὰς ποιῶμεν, ἅπαντα τὰ πάτρια
θύεται, ἐπειδὰν δὲ κατὰ τὰς στήλας ἃς οὗτος ἀνέγραψε,
πολλὰ τῶν ἱερῶν καταλύεται. καίτοι οὗτος ὁ ἱερόσυλος
περιτρέχει, λέγων ὡς εὐσέβειαν ἀλλ' οὐκ εὐτέλειαν ἀνέ-
γραψε· καὶ εἰ μὴ ταῦτα ὑμῖν ἀρέσκει, ἐξαλείφειν κε-
λεύει, καὶ ἐκ τούτων οἴεται πείθειν ὡς οὐδὲν ἀδικεῖ·
ὃς ἐν δυοῖν μὲν ἐτοῖν πλείω ἤδη τοῦ δέοντος δώδεκα
ταλάντοις ἀνάλωσε, παρ' ἕκαστον δὲ τὸν ἐνιαυτὸν ἐπε-
22 χείρησεν ἓξ ταλάντοις τὴν πόλιν ζημιῶσαι, καὶ ταῦτα
ὁρῶν αὐτὴν ἀποροῦσαν χρημάτων καὶ Λακεδαιμονίους
μὲν ἀπειλοῦντας, ὅταν μὴ ἀποπέμψωμεν αὐτοῖς τὰ χρή-
ματα, Βοιωτοὺς δὲ σύλας ποιουμένους, ὅτι οὐ δυνάμεθα

Reisk.

δύο τάλαντα ἀποδοῦναι, τοὺς δὲ νεωσοίκους καὶ τὰ τείχη
περικαταρρέοντα, εἰδὼς δὲ ὅτι ἡ βουλὴ ἡ βουλεύουσα,
ὅταν μὲν ἔχῃ ἱκανὰ χρήματα εἰς διοίκησιν, οὐδὲν ἐξα-
μαρτάνει, ὅταν δὲ εἰς ἀπορίαν καταστῇ, ἀναγκάζεται
εἰσαγγελίας δέχεσθαι καὶ δημεύειν τὰ τῶν πολιτῶν καὶ
τῶν ῥητόρων τοῖς τὰ πονηρότατα λέγουσι πείθεσθαι.
χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ τοῖς βουλεύουσιν 23
ἑκάστοτε ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς εἰς τοιαύτας ἀπορίας καθ-
ιστᾶσι τὴν πόλιν. προσέχουσι τὸν νοῦν οἱ βουλόμενοι
τὰ κοινὰ κλέπτειν, ὅπως Νικόμαχος ἀγωνιεῖται· οἷς
ὑμεῖς, ἐὰν μὴ τοῦτον τιμωρήσησθε, πολλὴν ἄδειαν
ποιήσετε· ἐὰν δὲ καταψηφισάμενοι τῶν ἐσχάτων αὐτῷ
τιμήσητε, τῇ αὐτῇ ψήφῳ τούς τε ἄλλους βελτίους ποιή-
σετε καὶ παρὰ τούτου δίκην εἰληφότες ἔσεσθε. ἐπίστα- 24
σθε δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι παράδειγμα τοῖς ἄλλοις
ἔσται μὴ τολμᾶν εἰς ὑμᾶς ἐξαμαρτάνειν οὐχ ὅταν τοὺς
ἀδυνάτους εἰπεῖν κολάζητε, ἀλλ᾽ ὅταν παρὰ τῶν δυνα-
μένων λέγειν δίκην λαμβάνητε. τίς οὖν τῶν ἐν τῇ πόλει
ἐπιτηδειότερος Νικομάχου δοῦναι δίκην; τίς ἐλάττω τὴν
πόλιν ἀγαθὰ πεποίηκεν ἢ πλείω ἠδίκηκεν; ὃς καὶ τῶν 25
ὁσίων καὶ τῶν ἱερῶν ἀναγραφεὺς γενόμενος εἰς ἀμφό-
τερα ταῦτα ἡμάρτηκεν. ἀναμνήσθητε δὲ ὅτι πολλοὺς
ἤδη τῶν πολιτῶν ἐπὶ κλοπῇ χρημάτων ἀπεκτείνατε. καί-
τοι ἐκεῖνοι μὲν τοσοῦτον μόνον ὑμᾶς ἔβλαψαν ὅσον ἐν
τῷ παρόντι, οὗτοι δ᾽ ἐπὶ τῇ τῶν νόμων ἀναγραφῇ καὶ
τῶν ἱερῶν δῶρα λαμβάνοντες εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον τὴν
πόλιν ζημιοῦσι.

Διὰ τί δ᾽ ἄν τις ἀποψηφίσαιτο τούτου; πότερον 26
ὡς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ πολλαῖς
μάχαις καὶ ναυμαχίαις παραγεγενημένου; ἀλλὰ ὅτε ὑμεῖς
ἐκινδυνεύετε ἐκπλέοντες, οὗτος αὐτοῦ μένων τοὺς Σό-
λωνος νόμους ἐλυμαίνετο. ἀλλ᾽ ὅτι χρήματα δεδαπάνηκε

καὶ πολλὰς εἰσφορὰς εἰσενήνοχεν; ἀλλ' οὐχ ὅπως ὑμῖν τῶν αὑτοῦ τι ἐπέδωκεν, ἀλλὰ τῶν ὑμετέρων πολλὰ ὑφῄ-
27 *ρηται. ἀλλὰ διὰ τοὺς προγόνους; ἤδη γάρ τινες καὶ διὰ τοῦτο συγγνώμης ἔτυχον παρ' ὑμῶν. ἀλλὰ τούτῳ γε προσήκει διὰ μὲν αὑτὸν τεθνάναι, διὰ δὲ τοὺς προγόνους πεπρᾶσθαι. ἀλλ' ὡς, ἐὰν νῦν αὐτοῦ φείσησθε, αὖθις ἀποδώσει | τὰς χάριτας; ὃς οὐδ' ὧν πρότερον μετέλαβε παρ' ὑμῶν ἀγαθῶν μέμνηται. καίτοι ἀντὶ μὲν δούλου πολίτης γεγένηται, ἀντὶ δὲ πτωχοῦ πλούσιος, ἀντὶ δὲ*
28 *ὑπογραμματέως νομοθέτης. ἃ καὶ ὑμῶν ἔχοι ἄν τις κατηγορῆσαι, ὅτι οἱ μὲν πρόγονοι νομοθέτας ᾑροῦντο Σόλωνα καὶ Θεμιστοκλέα καὶ Περικλέα, ἡγούμενοι τοιούτους ἔσεσθαι τοὺς νόμους οἷοί περ ἂν ὦσιν οἱ τιθέντες, ὑμεῖς δὲ Τισαμενὸν τὸν Μηχανίωνος καὶ Νικόμαχον καὶ ἑτέρους ἀνθρώπους ὑπογραμματέας· καὶ τὰς μὲν ἀρχὰς ὑπὸ τῶν τοιούτων ἡγεῖσθε διαφθείρεσθαι, αὐτοῖς δὲ*
29 *τούτοις πιστεύετε. ὃ δὲ πάντων δεινότατον· ὑπογραμματεῦσαι μὲν οὐκ ἔξεστι δὶς τὸν αὐτὸν τῇ ἀρχῇ τῇ αὐτῇ, περὶ δὲ τῶν μεγίστων τοὺς αὐτοὺς ἐᾶτε πολὺν χρόνον κυρίους εἶναι. καὶ τὸ τελευταῖον Νικόμαχον εἵλεσθε ἀναγράφειν τὰ πάτρια, ᾧ κατὰ πατέρα τῆς πόλεως οὐ*
30 *προσήκει· καὶ ὃν ἔδει ὑπὲρ τοῦ δήμου κρίνεσθαι, οὗτος τὸν δῆμον συγκαταλύσας φαίνεται. νῦν τοίνυν ὑμῖν μεταμελησάτω τῶν πεπραγμένων, καὶ μὴ ὑπὸ τούτων ἀεὶ κακῶς πάσχοντες ἀνέχεσθε, μηδὲ ἰδίᾳ μὲν ὀνειδίζετε τοῖς ἀδικοῦσιν, ἐπειδὰν δ' ἐξῇ δίκην παρ' αὐτῶν λαμβάνειν, ἀποψηφίζεσθε.*

31 *Καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανά μοι τὰ εἰρημένα· περὶ δὲ τῶν ἐξαιτησομένων βραχέα πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν βούλομαι. παρεσκευασμένοι τινές εἰσι καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν τὰ τῆς πόλεως πραττόντων δεῖσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ· ὧν ἐγὼ ἡγοῦμαι ἐνίοις προσήκειν ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῖς πεπραγμέ-*

Reisk.

νων ἀπολογεῖσθαι πολὺ μᾶλλον ἢ τοὺς ἀδικοῦντας σώ-
ζειν προαιρεῖσθαι. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες 32
δικασταί, εἰ τούτου μὲν ἑνὸς ὄντος καὶ οὐδὲν ὑπὸ τῆς
πόλεως ἠδικημένου οὐκ ἐπεχείρησαν δεῖσθαι ὡς χρὴ
παύσασθαι εἰς ὑμᾶς ἐξαμαρτάνοντα, ὑμᾶς δὲ τοσούτους
ὄντας καὶ ἠδικημένους ὑπὸ τούτου ζητήσουσιν [πείθειν]
ὡς οὐ χρὴ δίκην παρ' αὐτοῦ λαμβάνειν. χρὴ τοίνυν, 33
ὥσπερ ἂν τούτους ὁρᾶτε προθύμως σώζοντας τοὺς φί-
λους, οὕτως καὶ ὑμᾶς τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι, εὖ
εἰδότας ὅτι τούτοις πρώτοις ἄνδρες ἀμείνους δόξετε
εἶναι, ἐπὰν παρὰ τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβάνητε. ἐν-
θυμεῖσθε δὲ ὅτι οὔτε Νικόμαχος οὔτε τῶν αἰτησομένων
οὐδεὶς τοσαῦτα ἀγαθὰ πεποίηκε τὴν πόλιν, ὅσα οὗτος
ἠδίκηκεν, ὥστε πολὺ μᾶλλον ὑμῖν προσήκει τιμωρεῖσθαι
ἢ τούτοις βοηθεῖν. εὖ δ' εἰδέναι χρὴ τοὺς αὐτοὺς τού- 34
τους, ὅτι πολλὰ δεηθέντες τῶν κατηγόρων ἡμᾶς μὲν
οὐδαμῶς ἔπεισαν, τὴν δὲ ὑμετέραν ψῆφον καταπειρά-
σοντες εἰσεληλύθασιν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἐλπίζουσιν
ὑμᾶς ἐξαπατήσαντες ἄδειαν εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον λήψε-
σθαι τοῦ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται. ἡμεῖς μὲν τοίνυν οὐκ 35
ἠθελήσαμεν ὑπὸ τούτων ἀξιούμενοι πεισθῆναι, τὸ δὲ
αὐτὸ τοῦτο παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, καὶ μὴ πρὸ τῆς κρίσεως
μισοπονηρεῖν, ἀλλ' ἐν τῇ κρίσει τιμωρεῖσθαι τοὺς τὴν
ὑμετέραν νομοθεσίαν ἀφανίζοντας· οὕτω γὰρ ἐννόμως
διοικηθήσεται τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν ἅπαντα.

31.

ΚΑΤΑ ΦΙΛΩΝΟΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ.

Ὤιμην μέν, ὦ βουλή, οὐκ ἄν ποτ' εἰς τοῦτο τόλμης Φίλωνα ἀφικέσθαι, ὥστε ἐθελῆσαι ὡς ὑμᾶς ἐλθεῖν δοκιμασθησόμενον· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἕν τι μόνον ἀλλὰ

p. 863–869.

πολλὰ τολμηρός ἐστιν, ἐγὼ δὲ ὀμόσας εἰσῆλθον εἰς τὸ
2 βουλευτήριον τὰ βέλτιστα συμβουλεύσειν τῇ πόλει, ἔνεστί τε ἐν τῷ ὅρκῳ ἀποφαίνειν εἴ τίς τινα οἶδε τῶν λαχόντων ἀνεπιτήδειον ὄντα βουλεύειν, ἐγὼ τὴν κατὰ τουτουὶ Φίλωνος ποιήσομαι | κατηγορίαν, οὐ μέντοι γε ἰδίαν ἔχθραν οὐδεμίαν μεταπορευόμενος, οὐδὲ τῷ δύνασθαι καὶ εἰωθέναι λέγειν ἐν ὑμῖν ἐπαρθείς, ἀλλὰ τῷ πλήθει τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοῦ πιστεύων, καὶ τοῖς
3 ὅρκοις οἷς ὤμοσα ἐμμένειν ἀξιῶν. γνώσεσθε μὲν οὖν ὅτι οὐκ ἀπὸ ἴσης παρασκευῆς ἐγώ τε τοῦτον ἐλέγξω οἷός ἐστι, καὶ οὗτος ἐπεχείρησε πονηρὸς εἶναι· ὅμως εἴ τι ἐγὼ ἐλλείποιμι τῷ λόγῳ τῆς κατηγορίας, οὐκ ἂν δίκαιος εἴη οὗτος διὰ τοῦτο ὠφεληθῆναι, ἀλλὰ μᾶλλον, ὅ τι
4 ἱκανῶς διδάξαιμι, ἐκ τούτων ἀποδοκιμασθῆναι. ἐνδεῶς μὲν γὰρ διὰ τὴν ἀπειρίαν πάντων τῶν τούτῳ πεπραγμένων, ἱκανῶς δὲ διὰ τὴν περὶ αὐτὸν κακίαν εἰρηκὼς ἂν εἴην. ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμῶν οἵτινες δυνατώτεροι ἐμοῦ εἰσι τῷ λόγῳ, ἀποφῆναι μείζω ὄντα αὐτοῦ τὰ ἁμαρτήματα, καὶ ἐξ ὧν ἂν ἐγὼ ὑπολίπω, πάλιν αὐτοὺς περὶ ὧν ἴσασι κατηγορῆσαι Φίλωνος· οὐ γὰρ ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων δεῖ ὑμᾶς περὶ αὐτοῦ ὁποῖός ἐστι σκέψασθαι.
5 Ἐγὼ γὰρ οὐκ ἄλλους τινάς φημι δίκαιον εἶναι βουλεύειν περὶ ἡμῶν, ἢ τοὺς πρὸς τῷ εἶναι πολίτας καὶ ἐπιθυμοῦντας τούτου. τούτοις μὲν γὰρ μεγάλα τὰ διαφέροντά ἐστιν εὖ τε πράττειν τὴν πόλιν τήνδε καὶ ἀνεπιτηδείως διὰ τὸ ἀναγκαῖόν σφισιν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι εἶναι μετέχειν τὸ μέρος τῶν δεινῶν, ὥσπερ καὶ τῶν ἀγαθῶν μετέχου-
6 σι· καὶ γὰρ οἱ φύσει μὲν πολῖταί εἰσι, γνώμῃ δὲ χρῶνται ὡς πᾶσα γῆ πατρὶς αὐτοῖς ἐστιν ἐν ᾗ ἂν τὰ ἐπιτήδεια ἔχωσιν, οὗτοι δῆλοί εἰσιν ὅτι ἂν παρέντες τὸ τῆς πόλεως κοινὸν ἀγαθὸν ἐπὶ τὸ ἑαυτῶν ἴδιον κέρδος ἔλθοιεν διὰ τὸ μὴ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν οὐσίαν πατρίδα ἑαυτοῖς ἡγεῖ-

Reisk.

σθαι. ἐγὼ τοίνυν ἀποφανῶ Φίλωνα τουτονὶ περὶ πλεί- 7
ονος ποιησάμενον τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν ἢ τὸν κοινὸν τῆς πόλεως κίνδυνον, καὶ ἡγησάμενον κρεῖττον εἶναι αὐτὸν ἀκινδύνως τὸν βίον διάγειν ἢ τὴν πόλιν σώζειν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις πολίταις κινδυνεύοντα. οὗτος γάρ, ὦ βουλή, 8
ὅτε ἡ συμφορὰ τῇ πόλει ἦν (ἧς ἐγώ, καθ' ὅσον ἀναγκάζομαι, κατὰ τοῦτο μέμνημαι), ἐκκεκηρυγμένος ἐκ τοῦ ἄστεος ὑπὸ τῶν τριάκοντα μετὰ τοῦ ἄλλου πλήθους τῶν πολιτῶν τέως μὲν ᾤκει ἐν ἀγρῷ, ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀπὸ Φυλῆς κατῆλθον εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ οὐ μόνον οἱ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκ τῆς ὑπερορίας οἱ μὲν εἰς τὸ ἄστυ οἱ δ' εἰς τὸν Πειραιᾶ συνελέγοντο, καὶ καθ' ὅσον ἕκαστος οἷός τ' ἦν, κατὰ τοσοῦτον ἐβοήθει τῇ πατρίδι, τὰ ἐναντία ἅπασι τοῖς ἄλλοις πολίταις ἐποίησε· συσκευασά- 9
μενος γὰρ τὰ ἑαυτοῦ ἐνθάδε εἰς τὴν ὑπερορίαν ἐξῴκησε, καὶ ἐν Ὠρωπῷ μετοίκιον κατατιθεὶς ἐπὶ προστάτου ᾤκει, βουληθεὶς παρ' ἐκείνοις μετοικεῖν μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμῶν πολίτης εἶναι. οὐ τοίνυν οὐδ' ὥσπερ ἔνιοί τινες τῶν πολιτῶν μετεβάλοντο, ἐπειδὴ ἑώρων τοὺς ἀπὸ Φυλῆς ἐν οἷς ἔπραττον εὐτυχοῦντας, οὐδὲ τούτων τι τῶν εὐτυχημάτων ἠξίωσε μετασχεῖν, ἐπὶ κατειργασμένοις μᾶλλον ἐλθεῖν βουλόμενος ἢ συγκατελθεῖν κατεργασάμενός τι τῶν τῇ κοινῇ πολιτείᾳ συμφερόντων· οὐδ' ἦλθεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, οὐδ' ἔστιν ὅπου ἑαυτὸν ὑμῖν τάξαι παρασχεῖν. καίτοιγε ὅστις εὐτυχοῦντας ὁρῶν ὑμᾶς ἐτόλμα 10
προδιδόναι, τί ποτε ὡς μὴ βουλόμεθά γε πράττοντας ἐποίησεν ἄν; ὅσοι μὲν τοίνυν διὰ συμφορὰς ἰδίας οὐ μετέσχον τῶν τότε γενομένων τῇ πόλει κινδύνων, συγγνώμης τινὸς ἄξιοί εἰσι τυχεῖν· οὐδενὶ γὰρ οὐδὲν ἑκούσιον δυστύχημα γίγνεται· ὅσοι δὲ γνώμῃ τοῦτο ἔπραξαν, 11
οὐδεμιᾶς συγγνώμης ἄξιοί εἰσιν· οὐ γὰρ διὰ δυστυχιαν ἀλλὰ δι' ἐπιβουλὴν ἐποίησαν αὐτό. καθέστηκε δέ τι

c. 869—875.

ἔθος δίκαιον πᾶσιν ἀνθρώποις τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων
μάλιστα ὀργίζεσθαι τοῖς μάλιστα δυναμένοις μὴ ἀδικεῖν,
τοῖς δὲ πένησιν ἢ ἀδυνάτοις τῷ σώματι συγγνώμην ἔχειν
12 διὰ τὸ ἡγεῖσθαι ἄκοντας αὐτοὺς ἁμαρτάνειν. οὗτος τοί-
νυν οὐδεμιᾶς συγγνώμης ἄξιός ἐστι τυχεῖν· οὔτε γὰρ
τῷ σώματι ἀδύνατος ἦν ταλαιπωρεῖν, ὡς καὶ ὑμεῖς
ὁρᾶτε, οὔτε τῇ | οὐσίᾳ ἄπορος λειτουργεῖν, ὡς ἐγὼ ἀπο-
δείξω. ὅστις οὖν ὅσον δυνατὸς ἦν ὠφελεῖν, τοσοῦτον
κακὸς ἦν, πῶς οὐκ ἂν εἰκότως ὑπὸ πάντων ὑμῶν μι-
13 σοῖτο; ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀπεχθήσεσθέ γε τῶν πολιτῶν
οὐδενὶ τοῦτον ἀποδοκιμάσαντες, ὃς οὔ τι τοὺς ἑτέρους
ἀλλ' ἀμφοτέρους φανερός ἐστι προδούς, ὥστε μήτε τοῖς
ἐν τῷ ἄστει γενομένοις φίλον προσήκειν εἶναι τοῦτον
(οὐ γὰρ ἠξίωσεν ὡς αὐτοὺς ἐλθεῖν κινδυνεύοντας), μήτε
τοῖς τὸν Πειραιᾶ καταλαβοῦσιν· οὐδὲ γὰρ τούτοις ἠθέ-
λησε συγκατελθεῖν. φαίη δ' ἂν ταῦτα καὶ αὐτὸς ἐλεγχό-
14 μενος. εἰ μέντοι τι μέρος περίεστι τῶν πολιτῶν ὅ τι τῶν
αὐτῶν μετέσχε τούτῳ πραγμάτων, μετ' ἐκείνων, ἐάν ποτε
(ὃ μὴ γένοιτο) λάβωσι τὴν πόλιν, βουλεύειν ἀξιούτω.

Ὡς οὖν ᾤκει τε ἐν Ὠρωπῷ ἐπὶ προστάτου καὶ ἐκέ-
κτητο ἱκανὴν οὐσίαν καὶ οὔτ' ἐν τῷ Πειραιεῖ οὔτ' ἐν τῷ
ἄστει ἔθετο τὰ ὅπλα, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ταῦτα πρῶτον ἀληθῆ
λέγω, ἀκούσατε τῶν μαρτύρων.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Ὑπολείπεται τοίνυν αὐτῷ λέγειν ὡς τῷ μὲν σώματι
δι' ἀσθένειάν τινα γενομένην ἀδύνατος κατέστη βοηθῆ-
σαι εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀπὸ δὲ τῶν ὑπαρχόντων ἐπαγγειλά-
μενος αὐτὸς ἢ χρήματ' εἰσενεγκεῖν εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέ-
τερον ἢ ὁπλίσαι τινὰς τῶν ἑαυτοῦ δημοτῶν, ὥσπερ καὶ
ἄλλοι πολλοὶ τῶν πολιτῶν αὐτοὶ οὐ δυνάμενοι λειτουρ-
16 γεῖν τοῖς σώμασιν. ἵνα οὖν μὴ ἐγγένηται αὐτῷ ψευσα-

μένῳ ἐξαπατῆσαι, καὶ περὶ τούτων ἤδη σαφῶς ὑμῖν ἀποδείξω, ἐπειδὴ ὕστερον οὐκ ἐξέσται μοι παρελθόντι ἐνθάδ' ἐλέγχειν αὐτόν. Καί μοι κάλει αὐτὸν Διότιμον Ἀχαρνέα καὶ τοὺς αἱρεθέντας μετ' αὐτοῦ τοὺς δημότας ὁπλίσαι ἀπὸ τῶν εἰσενεχθέντων χρημάτων.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΑΙΡΕΘΕΝΤΩΝ ΜΕΤΑ ΔΙΟΤΙΜΟΥ.

Οὗτος τοίνυν οὐχ ὅπως ὠφελήσει τὴν πόλιν ἐν τοι- 17
ούτῳ καιρῷ καὶ τοιαύτῃ καταστάσει διενοήθη, ἀλλ' ὅπως τι κερδανεῖ ἀπὸ τῶν ὑμετέρων συμφορῶν παρεσκευάσατο· ὁρμώμενος γὰρ ἐξ Ὠρωποῦ, τοτὲ μὲν αὐτὸς μόνος, τοτὲ δ' ἑτέροις ἡγούμενος οἷς τὰ ὑμέτερα δυστυχήματα εὐτυ-
χήματα ἐγεγόνει, περιιὼν κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐντυγ- 18
χάνων τῶν πολιτῶν τοῖς πρεσβυτάτοις, οἳ κατέμειναν ἐν τοῖς δήμοις ὀλίγα μὲν τῶν ἐπιτηδείων ἔχοντες, ἀναγκαῖα δέ, εὖνοι μὲν ὄντες τῷ πλήθει, ἀδύνατοι δὲ ὑπὸ τῆς ἡλικίας βοηθεῖν, τούτους ἀφῃρεῖτο τὰ ὑπάρχοντα, περὶ πλείονος ποιούμενος αὐτὸς μικρὰ κερδαίνειν ἢ ἐκείνους μηδὲν ἀδικεῖν· οἳ νῦν αὐτὸν δι' αὐτὸ τοῦτο οὐχ οἷοί τέ εἰσιν ἐπεξελθεῖν ἅπαντες, δι' ὅπερ καὶ τότε
ἀδύνατοι τῇ πόλει βοηθεῖν ἦσαν. οὐ μέντοι τοῦτόν γε 19
χρὴ διὰ τὴν ἐκείνων ἀδυναμίαν δὶς ὠφεληθῆναι, τότε τ' ἀφελόμενον ἃ εἶχον, νῦν τε δοκιμασθέντα ὑφ' ὑμῶν· ἀλλὰ κἂν ὁστισοῦν παραγένηται τῶν ἀδικηθέντων, μέγα αὐτὸ ἡγήσασθε εἶναι, καὶ τοῦτον ὑπερμισήσατε, ὅστις ἐτόλμησεν, οἷς ἕτεροι διδόναι παρ' ἑαυτῶν τι προῃροῦντο διὰ τὴν ἀπορίαν οἰκτείραντες αὐτούς, τούτων ἀφαιρεῖσθαι τὰ ὑπάρχοντα. Κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὐ τοίνυν ἔγωγε οἶδα ὅ τι ὑμᾶς διαφερόντως δεῖ 20
γιγνώσκειν περὶ αὐτοῦ ἢ οἱ οἰκεῖοι γιγνώσκουσι· τοι–

αὗτα γάρ ἐστιν, ὥστ' εἰ καὶ μηδὲν αὐτῷ ἄλλο ἡμάρτητο,
διὰ μόνα ταῦτα δίκαιον εἶναι ἀποδοκιμασθῆναι. οἷα μὲν
οὖν ζῶσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ κατηγόρει, παρήσω· ἐξ ὧν δὲ
τελευτῶσα τὸν βίον διεπράξατο τεκμαιρομένοις ῥᾴδιόν
21 ἐστιν ὑμῖν γνῶναι ὁποῖός τις ἦν περὶ αὐτήν. ἐκείνη γὰρ
τούτῳ μὲν ἠπίστησεν ἀποθανοῦσαν ἑαυτὴν ἐπιτρέψαι,
Ἀντιφάνει δὲ οὐδὲν προσήκουσα πιστεύσασα ἔδωκεν εἰς
τὴν ἑαυτῆς ταφὴν τρεῖς μνᾶς ἀργυρίου, παραλιποῦσα
τοῦτον υἱὸν ὄντα ἑαυτῆς. ἆρα δῆλον ὅτι εὖ ᾔδει αὐτὸν
οὐδὲ διὰ τὸ προσήκειν αὐτῇ τὰ δέοντα ἂν ποιήσοντα;
22 καίτοι εἰ μήτηρ, ἣ πέφυκε καὶ ἀδικουμένη ὑπὸ τῶν ἑαυ-
τῆς παίδων μάλιστα ἀνέχεσθαι καὶ μίκρ' ὠφελουμένη με-
γάλα ἔχειν ἡγεῖσθαι διὰ τὸ εὐνοίᾳ μᾶλλον ἢ ἐλέγχῳ τὰ
γιγνόμενα | δοκιμάζειν, ἐνόμιζε τοῦτον κἂν ἀπὸ τεθνεώ-
σης φέρειν ἑαυτῆς, τί χρὴ ὑμᾶς περὶ αὐτοῦ διανοηθῆ-
23 ναι; ὅστις γὰρ περὶ τοὺς ἑαυτοῦ ἀναγκαίους τοιαῦτα
ἁμαρτάνει ἁμαρτήματα, τί ἂν περί γε τοὺς ἀλλοτρίους
ποιήσειεν; Ὡς οὖν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ ἐστιν, ἀκούσατε αὐ-
τοῦ τοῦ λαβόντος τὸ ἀργύριον καὶ θάψαντος αὐτήν.

ΜΑΡΤΥΣ.

24 Τί οὖν βουληθέντες ὑμεῖς τοῦτον δοκιμάσαιτε;
πότερον ὡς οὐχ ἡμαρτηκότα; ἀλλὰ τὰ μέγιστα περὶ τὴν
πατρίδα ἠδίκηκεν· ἀλλ' ὡς ἔσται βελτίων; τοιγάρτοι
πρότερον βελτίων γενόμενος περὶ τὴν πόλιν ὕστερον
βουλεύειν ἀξιούτω, φανερόν τι ἀγαθὸν ὥσπερ τότε κα-
κὸν ποιήσας. σωφρονέστερον γάρ ἐστιν ὕστερον πᾶσι
τῶν ἔργων τὰς χάριτας ἀποδιδόναι· δεινὸν γὰρ ἔμοιγε
δοκεῖ εἶναι, εἰ ἐξ ὧν μὲν ἤδη ἡμάρτηκε μηδέποτε τι-
μωρηθήσεται, ἐξ ὧν δὲ μέλλει εὖ ποιήσειν ἤδη τετι-
25 μήσεται. ἀλλ' ἆρα ἵνα βελτίους ὦσιν οἱ πολῖται ὁρῶν-
τες ἅπαντας ὁμοίως τιμωμένους, διὰ τοῦτο δοκιμαστέον

ἐστίν; ἀλλὰ κίνδυνος καὶ τοὺς χρηστούς, ἐὰν αἰσθά-
νωνται ὁμοίως τοὺς πονηροὺς τιμωμένους, παύσεσθαι
τῶν χρηστῶν ἐπιτηδευμάτων, τῶν αὐτῶν ἡγουμένους
εἶναι τούς τε κακοὺς τιμᾶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀμνημονεῖν·
ἄξιον δὲ καὶ τόδε ἐνθυμηθῆναι, ὅτι εἰ μέν τις φρούριόν 26
τι προὔδωκεν ἢ ναῦν ἢ στρατόπεδόν τι, ἐν ᾧ μέρος τι
ἐτύγχανε τῶν πολιτῶν ὄν, ταῖς ἐσχάταις ἂν ζημίαις
ἐζημιοῦτο, οὗτος δὲ προδοὺς ὅλην τὴν πόλιν οὐχ ὅπως
μὴ τιμωρηθήσεται ..... παρασκευάζεται. καίτοι δικαίως
γ' ἄν, ὅστις φανερῶς ὥσπερ οὗτος προὔδωκε τὴν ἐλευ-
θερίαν, οὐ περὶ τοῦ βουλεύειν ἀλλὰ περὶ τοῦ δουλεύειν
καὶ τῆς μεγίστης τιμωρίας ἐκκλησιάζοιτε.

Ἀκούω δ' αὐτὸν λέγειν ὡς, εἴ τι ἦν ἀδίκημα τὸ μὴ 27
παραγενέσθαι ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, νόμος ἂν ἔκειτο περὶ
αὐτοῦ διαρρήδην, ὥσπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀδικημά-
των. οὐ γὰρ οἴεται ὑμᾶς γνώσεσθαι ὅτι διὰ τὸ μέγεθος
τοῦ ἀδικήματος οὐδεὶς περὶ αὐτοῦ ἐγράφη νόμος. τίς
γὰρ ἄν ποτε ῥήτωρ ἐνεθυμήθη ἢ νομοθέτης ἤλπισεν
ἁμαρτήσεσθαί τινα τῶν πολιτῶν τοσαύτην ἁμαρτίαν;
οὐ γὰρ δή που, εἰ μέν τις λίποι τὴν τάξιν μὴ αὐτῆς τῆς 28
πόλεως ἐν κινδύνῳ οὔσης ἀλλ' ἑτέρους εἰς τοῦτο καθι-
στάσης, ἐτέθη νόμος ὡς μεγάλα ἀδικοῦντος, εἰ δέ τις
αὐτῆς τῆς πόλεως ἐν κινδύνῳ οὔσης λίποι τὴν πόλιν
αὐτήν, οὐκ ἂν ἄρα ἐτέθη. σφόδρα γ' ἄν, εἴ τις ᾠήθη
τινὰ τῶν πολιτῶν ἁμαρτήσεσθαί τι τοιοῦτόν ποτε. τίς 29
δ' οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειεν ὑμῖν, εἰ τοὺς μετοίκους
μέν, ὅτι οὐ κατὰ τὸ προσῆκον ἑαυτοῖς ἐβοήθησαν τῷ
δήμῳ, ἐτιμήσατε ἀξίως τῆς πόλεως, τοῦτον δέ, ὅτι
παρὰ τὸ προσῆκον ἑαυτῷ προὔδωκε τὴν πόλιν, μὴ κο-
λάσετε, εἰ μή γε ἄλλῳ τινὶ μείζονι, τῇ γε παρούσῃ ἀτι-
μίᾳ; ἀναμνήσθητε δὲ δι' ὅ τι ποτὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας 30
γινομένους περὶ τὴν πόλιν τιμᾶτε καὶ τοὺς κακοὺς ἀτι-

μάξετε. ἐδείχθη γὰρ ἀμφότερα ταῦτα οὐ τῶν γεγενη-
μένων μᾶλλόν τι ἕνεκα ἢ τῶν γενησομένων, ἵν' ἀγαθοὶ
προθυμῶνται γίγνεσθαι ἐκ παρασκευῆς, κακοὶ δὲ μηδὲ
31 ἐξ ἑνὸς τρόπου ἐπιχειρῶσιν. ἔτι δὲ ἐνθυμήθητε ποίων
ἂν ὑμῖν δοκεῖ οὗτος ὅρκων φροντίσαι, ὃς ἔργῳ τοὺς πα-
τρῴους θεοὺς προὔδωκεν; ἢ πῶς ἂν χρηστόν τι βου-
λεῦσαι περὶ τῆς πολιτείας, ὃς οὐδὲ ἐλευθερῶσαι τὴν
πατρίδα ἐβουλήθη; ἢ ποῖα ἂν ἀπόρρητα τηρῆσαι, ὃς
οὐδὲ τὰ προειρημένα ποιῆσαι ἠξίωσε; πῶς δ' εἰκός ἐστι
τοῦτον, ὃς οὐδὲ τελευταῖος ἐπὶ τοὺς κινδύνους ἦλθε,
πρότερον τῶν κατεργασαμένων καὶ οὕτω συντιμηθῆναι;
σχέτλιον δ' ἂν εἴη, εἰ οὗτος μὲν ἅπαντας τοὺς πολίτας
περὶ οὐδενὸς ἡγήσατο, ὑμεῖς δὲ τοῦτον ἕνα ὄντα μὴ
32 ἀποδοκιμάσαιτε. ὁρῶ δέ τινας οἳ νῦν μὲν τούτῳ παρα-
σκευάζονται βοηθεῖν καὶ δεῖσθαι ὑμῶν, ἐπειδὴ ἐμὲ οὐκ
ἠδύναντο πεῖσαι· τότε δέ, ὅτε οἱ κίνδυνοι μὲν ὑμῖν
καὶ οἱ μέγιστοι ἀγῶνες ἦσαν, τὰ δὲ ἆθλα αὐτὴ ἡ πολι-
τεία ἔκειτο, καὶ ἔδει οὐ μόνον περὶ τοῦ βουλεύειν ἀλλὰ
καὶ περὶ | τῆς ἐλευθερίας βουλεύεσθαι, τότε οὐκ ἐδέοντο
αὐτοῦ βοηθῆσαι καὶ ὑμῖν καὶ κοινῇ τῇ πόλει, καὶ μὴ
προδοῦναι μήτε τὴν πατρίδα μήτε τὴν βουλήν, ἧς νῦν
ἀξιοῖ τυχεῖν οὐ μετὸν αὐτῷ, ἄλλων γε κατεργασαμένων.
33 μόνος δή, ὦ βουλή, δικαίως οὐδ' ἂν ἀγανακτοίη μὴ τυ-
χών· οὐ γὰρ ὑμεῖς νῦν αὐτὸν ἀτιμάζετε, ἀλλ' αὐτὸς
αὐτὸν τότε ἀπεστέρησεν, ὅτε οὐκ ἠξίωσεν, ὥσπερ νῦν
προθύμως κληρωσόμενος ἦλθε, καὶ τότε διαμαχούμενος
περὶ αὐτῆς καταστῆναι μεθ' ὑμῶν.
34 Ἱκανά μοι νομίζω εἰρῆσθαι, καίτοι πολλά γε παρα-
λιπών· ἀλλὰ πιστεύω ὑμᾶς καὶ ἄνευ τούτων αὐτοὺς τὰ
συμφέροντα τῇ πόλει γνώσεσθαι. οὐ γὰρ ἄλλοις τισὶν
ὑμᾶς δεῖ περὶ τῶν ἀξίων ὄντων βουλεύειν τεκμηρίοις
χρῆσθαι ἢ ὑμῖν αὐτοῖς, ὁποῖοί τινες ὄντες αὐτοὶ περὶ

Reisk.

τὴν πόλιν ἐδοκιμάσθητε. ἔστι γὰρ τὰ τούτου ἐπιτηδεύματα κοινὰ παραδείγματα καὶ πάσης δημοκρατίας ἀλλότρια.

32.

ΚΑΤΑ ΔΙΟΓΕΙΤΟΝΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΠΛΑΝΟΥΔΟΥ.

Διόδοτος Διογείτονος τοῦ ἀδελφοῦ θυγατέρα γήμας καὶ σχὼν ἐξ αὐτῆς παῖδας ἐξιὼν ἐπὶ πόλεμον ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς ἐπίτροπον καταλιμπάνει τῶν παίδων τὸν ἀδελφόν, καὶ μαχόμενος ἐν Ἐφέσῳ τελευτᾷ τὸν βίον· Ἀθηναίων δέ τις γήμας τὴν Διοδότου μὲν θυγατέρα, Διογείτονος δὲ θυγατριδῆν, ἐγράψατο Διογείτονα κακῆς ἐπιτροπῆς τῶν παίδων· ᾧ Λυσίας γέγραφε τὸν κατὰ Διογείτονος λόγον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ.

Διόδοτος, εἷς τῶν μετὰ Θρασύλου καταλεγέντων ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ, μέλλων ἐκπλεῖν εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ Γλαυκίππου ἄρχοντος, ἔχων νήπια παιδία, διαθήκας ἐποιήσατο, καταλιπὼν αὐτοῖς ἐπίτροπον τὸν ἑαυτοῦ μὲν ἀδελφόν, Διογείτονα, τῶν δὲ παιδίων θεῖόν τε καὶ πάππον ἀπὸ μητρός. αὐτὸς μὲν οὖν ἐν Ἐφέσῳ μαχόμενος ἀποθνήσκει· Διογείτων δὲ πᾶσαν τὴν οὐσίαν τῶν ὀρφανῶν διαχειρισάμενος, καὶ ἐκ πολλῶν πάνυ χρημάτων οὐδὲν ἀποδείξας, αὐτὸς ἔτι περιὼν κατηγορεῖται πρὸς ἑνὸς τῶν μειρακίων δοκιμασθέντος κακῆς ἐπιτροπῆς. λέγει δὲ κατ᾽ αὐτοῦ τὴν δίκην ὁ τῆς ἐκείνου μὲν θυγατριδῆς, τῶν δὲ μειρακίων ἀδελφῆς, ἀνήρ.

Εἰ μὲν μὴ μεγάλα ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ δια- 1
φέροντα, οὐκ ἄν ποτε εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν τούτους εἴασα, νομίζων αἴσχιστον εἶναι πρὸς τοὺς οἰκείους διαφέρεσθαι, εἰδώς τε ὅτι οὐ μόνον οἱ ἀδικοῦντες χείρους ὑμῖν εἶναι δοκοῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἵτινες ἂν ἔλαττον ὑπὸ τῶν προση-

κόντων ἔχοντες ἀνέχεσθαι μὴ δύνωνται· ἐπειδὴ μέντοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, πολλῶν χρημάτων ἀπεστέρηνται καὶ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονθότες ὑφ' ὧν ἥκιστα ἐχρῆν, ἐπ' ἐμὲ κηδεστὴν ὄντα κατέφυγον, ἀνάγκη
2 μοι γεγένηται εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτῶν. ἔχω δὲ τούτων μὲν ἀδελφήν, Διογείτονος δὲ θυγατριδῆν, καὶ πολλὰ δεηθεὶς ἀμφοτέρων τὸ μὲν πρῶτον ἔπεισα αὐτοὺς τοῖς φίλοις ἐπιτρέψαι δίαιταν, περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὰ τούτων πράγματα μηδένα τῶν ἄλλων εἰδέναι· ἐπεὶ δὲ ὁ Διογείτων ἃ φανερῶς ἔχων ἐξηλέγχετο, περὶ τούτων οὐδενὶ τῶν αὐτοῦ φίλων ἐτόλμα πείθεσθαι, ἀλλ' ἐβουλήθη καὶ φεύγειν δίκας καὶ μὴ οὔσας διώκειν καὶ ὑπομεῖναι τοὺς ἐσχάτους κινδύνους μᾶλλον ἢ τὰ δίκαια ποιήσας ἀπηλλάχθαι τῶν πρὸς τούτους ἐγκλημάτων, ὑμῶν δέομαι,
3 ἐὰν μὲν ἀποδείξω οὕτως αἰσχρῶς αὐτοὺς ἐπιτετροπευμένους ὑπὸ τοῦ πάππου ὡς οὐδεὶς πώποτε ὑπὸ τῶν οὐδὲν προσηκόντων ἐν τῇ πόλει, βοηθεῖν αὐτοῖς τὰ δίκαια, εἰ δὲ μή, τούτῳ μὲν ἅπαντα πιστεύειν, ἡμᾶς δὲ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. ἐξ ἀρχῆς δ' ὑμᾶς περὶ αὐτῶν διδάξαι πειράσομαι.

4 Ἀδελφοὶ ἦσαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, Διόδοτος καὶ Διογείτων ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι, καὶ τὴν μὲν ἀφανῆ οὐσίαν ἐνείμαντο, τῆς δὲ φανερᾶς ἐκοινώνουν. ἐργασαμένου δὲ Διοδότου κατ' ἐμπορίαν πολλὰ χρήματα πείθει αὐτὸν λαβεῖν Διογείτων τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα, ἥπερ ἦν αὐτῷ μόνη· καὶ γίνονται αὐτῷ δύο υἱοὶ καὶ
5 θυγάτηρ. χρόνῳ δὲ ὕστερον καταλεγεὶς Διόδοτος μετὰ Θρασύλου τοῦ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν, καλέσας τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἀδελφιδῆν οὖσαν, καὶ τὸν ἐκείνης μὲν πατέρα, αὑτοῦ δὲ κηδεστὴν καὶ ἀδελφὸν ὁμοπάτριον, πάππον δὲ τῶν παιδίων καὶ θεῖον, ἡγούμενος διὰ ταύτας τὰς ἀνάγκας οὐδενὶ μᾶλλον προσήκειν δικαίῳ περὶ τοὺς αὐ-

τοῦ παῖδας ἐπιτρόπῳ γενέσθαι, διαθήκην αὐτῷ δίδωσι
καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου παρακαταθήκην· ναυτικα 6
δὲ ἐπέδειξεν ἐκδεδομένα ἑπτὰ τάλαντα καὶ τετταράκοντα
μνᾶς . . . . , δισχιλίας δὲ ὀφειλομένας ἐν Χερρονήσῳ.
ἐπέσκηψε δέ, ἐάν τι πάθῃ, τάλαντον μὲν ἐπιδοῦναι τῇ
γυναικὶ καὶ τὰ ἐν τῷ δωματίῳ δοῦναι, τάλαντον δὲ τῇ
θυγατρί. κατέλιπε δὲ καὶ εἴκοσι μνᾶς τῇ γυναικὶ καὶ
τριάκοντα στατῆρας Κυζικηνούς. ταῦτα δὲ πράξας καὶ 7
οἴκοι ἀντίγραφα καταλιπὼν ᾤχετο στρατευσόμενος μετὰ
Θρασύλου. ἀποθανόντος δὲ ἐκείνου ἐν Ἐφέσῳ Διογεί-
των τὴν μὲν θυγατέρα ἔκρυπτε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός,
καὶ τὰ γράμματα λαμβάνει ἃ κατέλιπε σεσημασμένα,
φάσκων τὰ ναυτικὰ χρήματα δεῖν ἐκ τούτων τῶν γραμ-
ματείων κομίσασθαι. ἐπεὶ δὲ τῷ χρόνῳ ἐδήλωσε τὸν 8
θάνατον αὐτοῖς καὶ ἐποίησαν τὰ νομιζόμενα, τὸν μὲν
πρῶτον ἐνιαυτὸν ἐν Πειραιεῖ διῃτῶντο· ἅπαντα γὰρ
αὐτοῦ κατελέλειπτο τὰ ἐπιτήδεια· ἐκείνων δὲ ἐπιλει-
πόντων τοὺς μὲν παῖδας εἰς ἄστυ ἀναπέμπει, τὴν δὲ
μητέρα αὐτῶν ἐκδίδωσιν ἐπιδοὺς πεντακισχιλίας δραχ-
μάς, χιλίαις ἔλαττον ὧν ὁ ἀνὴρ αὐτῇ ἔδωκεν. ὀγδόῳ δ' 9
ἔτει δοκιμασθέντος μετὰ ταῦτα τοῦ πρεσβυτέρου τοῖν
μειρακίοιν, καλέσας αὐτοὺς εἶπε Διογείτων ὅτι κατα-
λίποι αὐτοῖς ὁ πατὴρ εἴκοσι μνᾶς ἀργυρίου καὶ τριά-
κοντα στατῆρας. „ἐγὼ οὖν πολλὰ τῶν ἐμαυτοῦ δεδα-
πάνηκα εἰς τὴν ὑμετέραν τροφήν. καὶ ἕως μὲν εἶχον,
οὐδέν μοι διέφερε· νυνὶ δὲ καὶ αὐτὸς ἀπόρως διάκει-
μαι. σὺ οὖν, ἐπειδὴ δεδοκίμασαι καὶ ἀνὴρ γεγένησαι,
σκόπει αὐτὸς ἤδη πόθεν ἕξεις τὰ ἐπιτήδεια.“ ταῦτ' 10
ἀκούσαντες ἐκπεπληγμένοι καὶ δακρύοντες ᾤχοντο πρὸς
τὴν μητέρα, καὶ παραλαβόντες ἐκείνην ἧκον πρὸς ἐμέ,
οἰκτρῶς ὑπὸ τοῦ πάθους διακείμενοι καὶ ἀθλίως ἐκπε-
πτωκότες, κλαίοντες καὶ παρακαλοῦντές με μὴ περιιδεῖν

αὐτοὺς ἀποστερηθέντας τῶν πατρῴων μηδ' εἰς πτωχείαν
καταστάντας, ὑβρισμένους ὑφ' ὧν ἥκιστα ἐχρῆν, ἀλλὰ
11 βοηθῆσαι καὶ τῆς ἀδελφῆς ἕνεκα καὶ σφῶν αὐτῶν. πολὺ
ἂν εἴη ἔργον λέγειν, ὅσον πένθος ἐν τῇ ἐμῇ οἰκίᾳ ἦν ἐν
ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ. τελευτῶσα δὲ ἡ μήτηρ αὐτῶν ἠντι-
βόλει με καὶ ἱκέτευε συναγαγεῖν αὐτῆς τὸν πατέρα καὶ
τοὺς φίλους, εἰποῦσα ὅτι, εἰ καὶ πρότερον μὴ εἴθισται
λέγειν ἐν ἀνδράσι, τὸ μέγεθος αὐτὴν ἀναγκάσει τῶν
συμφορῶν περὶ τῶν σφετέρων κακῶν δηλῶσαι πάντα
12 πρὸς ἡμᾶς. ἐλθὼν δ' ἐγὼ ἠγανάκτουν μὲν πρὸς Ἡγή-
μονα τὸν ἔχοντα τὴν τούτου θυγατέρα, λόγους δ' ἐποι-
ούμην πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιτηδείους, ἠξίουν δὲ τοῦτον
εἰς ἔλεγχον ἰέναι περὶ τῶν πραγμάτων. Διογείτων δὲ τὸ
μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελε, τελευτῶν δὲ ὑπὸ τῶν φίλων
ἠναγκάσθη. ἐπειδὴ δὲ συνήλθομεν, ἤρετο αὐτὸν ἡ
γυνή, τίνα ποτὲ ψυχὴν ἔχων ἀξιοῖ περὶ τῶν παίδων τοι-
αύτῃ γνώμῃ χρῆσθαι, „ἀδελφὸς μὲν ὢν τοῦ πατρὸς
13 αὐτῶν, πατὴρ δ' ἐμός, θεῖος δὲ αὐτοῖς καὶ πάππος. καὶ εἰ
μηδένα ἀνθρώπων ᾐσχύνου, τοὺς θεοὺς ἐχρῆν σε“ φησί
„δεδιέναι· ὃς ἔλαβες μέν, ὅτ' ἐκεῖνος ἐξέπλει, πέντε
ταλαντα παρ' αὐτοῦ παρακαταθήκην. καὶ περὶ τούτων
ἐγὼ θέλω τοὺς παῖδας παραστησαμένη καὶ τούτους καὶ
τοὺς ὕστερον ἐμαυτῇ γενομένους ὀμόσαι ὅπου ἂν αὐτὸς
λέγῃς. καίτοι οὐχ οὕτως ἐγώ εἰμι ἀθλία, οὐδ' οὕτω περὶ
πολλοῦ ποιοῦμαι χρήματα, ὥστ' ἐπιορκήσασα κατὰ τῶν
παίδων τῶν ἐμαυτῆς τὸν βίον [κατα]λιπεῖν, ἀδίκως δὲ
14 ἀφελέσθαι τὴν τοῦ πατρὸς οὐσίαν·“ ἔτι τοίνυν ἐξήλεγ-
χεν αὐτὸν ἑπτὰ τάλαντα κεκομισμένον ναυτικὰ καὶ τε-
τρακισχιλίας δραχμάς, καὶ τούτων τὰ γράμματα ἀπέ-
δειξεν· ἐν γὰρ τῇ διοικίσει, ὅτ' ἐκ Κολλυτοῦ διῳκίζετο
εἰς τὴν Φαίδρου οἰκίαν, τοὺς παῖδας ἐπιτυχόντας ἐκβε-
15 βλημένῳ τῷ βιβλίῳ ἐνεγκεῖν πρὸς αὐτήν. ἀπέφηνε δ'

αὐτὸν ἑκατὸν μνᾶς κεκομισμένον ἐγγείους ἐπὶ τόκῳ δε-
δανεισμένας, καὶ ἑτέρας δισχιλίας δραχμὰς καὶ ἔπιπλα
πολλοῦ ἄξια· φοιτᾶν δὲ καὶ σῖτον αὐτοῖς ἐκ Χερρονήσου
καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν. „ἔπειτα σὺ ἐτόλμησας“ ἔφη
„εἰπεῖν, ἔχων τοσαῦτα χρήματα, ὡς δισχιλίας δραχμὰς
ὁ τούτων πατὴρ κατέλιπε καὶ τριάκοντα στατῆρας, ἅπερ
ἐμοὶ καταλειφθέντα ἐκείνου τελευτήσαντος ἐγώ σοι ἔδω-
κα; καὶ ἐκβαλεῖν τούτους ἠξίωκας θυγατριδοῦς ὄντας ἐκ 16
τῆς οἰκίας τῆς αὐτῶν ἐν τριβωνίοις, ἀνυποδήτους, οὐ
μετὰ ἀκολούθου, οὐ μετὰ στρωμάτων, οὐ μετὰ ἱματίων,
οὐ μετὰ τῶν ἐπίπλων ἃ ὁ πατὴρ αὐτοῖς κατέλιπεν,
οὐδὲ μετὰ τῶν παρακαταθηκῶν ἃς ἐκεῖνος παρὰ σοὶ κατ-
έθετο. καὶ νῦν τοὺς μὲν ἐκ τῆς μητρυιᾶς τῆς ἐμῆς παι- 17
δεύεις ἐν πολλοῖς χρήμασιν εὐδαίμονας ὄντας· καὶ ταῦτα
μὲν καλῶς ποιεῖς· τοὺς δ' ἐμοὺς ἀδικεῖς, οὓς ἀτίμως ἐκ
τῆς οἰκίας ἐκβαλὼν ἀντὶ πλουσίων πτωχοὺς ἀποδεῖξαι
προθυμῇ. καὶ ἐπὶ τοιούτοις ἔργοις οὔτε τοὺς θεοὺς
φοβῇ, οὔτε ἐμὲ τὴν σὴν θυγατέρα τὴν συνειδυῖαν αἰ-
σχύνῃ, οὔτε τοῦ ἀδελφοῦ μέμνησαι, ἀλλὰ πάντας ἡμᾶς
περὶ ἐλάττονος ποιῇ χρημάτων.“ τότε μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες 18
δικασταί, πολλῶν καὶ δεινῶν ὑπὸ τῆς γυναικὸς ῥηθέν-
των οὕτω διετέθημεν πάντες οἱ παρόντες ὑπὸ τῶν τούτῳ
πεπραγμένων καὶ τῶν λόγων τῶν ἐκείνης, ὁρῶντες μὲν
τοὺς παῖδας, οἷα ἦσαν πεπονθότες, ἀναμιμνησκόμενοι
δὲ τοῦ ἀποθανόντος, ὡς ἀνάξιον τῆς οὐσίας τὸν ἐπί-
τροπον κατέλιπεν, ἐνθυμούμενοι δὲ ὡς χαλεπὸν ἐξευ-
ρεῖν ὅτῳ χρὴ περὶ τῶν ἑαυτοῦ πιστεῦσαί τινα, ὥστε, ὦ
ἄνδρες δικασταί, μηδένα τῶν παρόντων δύνασθαι φθέγ-
ξασθαι, ἀλλὰ καὶ δακρύοντας μηδὲν ἧττον τῶν πεπον-
θότων ἀπιόντας οἴχεσθαι σιωπῇ.

Πρῶτον μὲν οὖν τούτων ἀνάβητέ μοι μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

19 Ἀξιῶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῷ λογισμῷ προσ-
έχειν τὸν νοῦν, ἵνα τοὺς μὲν νεανίσκους διὰ τὸ μέγεθος
τῶν συμφορῶν ἐλεήσητε, τοῦτον δ᾽ ἅπασι τοῖς πολίταις
ἄξιον ὀργῆς ἡγήσησθε. εἰς τοσαύτην γὰρ ὑποψίαν Διογεί-
των πάντας ἀνθρώπους [εἰς ἀλλήλους] καθίστησιν, ὥστε
μήτε ζῶντας μήτε ἀποθνήσκοντας μηδὲν μᾶλλον τοῖς οἰ-
20 κειοτάτοις ἢ τοῖς ἐχθίστοις πιστεύειν· ὃς ἐτόλμησε τὰ μὲν
ἔξαρνος γενέσθαι, τὰ δὲ τελευτῶν ὁμολογήσας ἔχειν, εἰς
δύο παῖδας καὶ ἀδελφὴν λῆμμα καὶ ἀνάλωμα ἐν ὀκτὼ ἔτε-
σιν ἑπτὰ τάλαντα ἀργυρίου καὶ ἑπτακισχιλίας δραχμὰς
ἀποδεῖξαι. καὶ εἰς τοῦτο ἦλθεν ἀναισχυντίας, ὥστε οὐκ
ἔχων ὅποι τρέψειε τὰ χρήματα, εἰς ὄψον μὲν δυοῖν παι-
δίοιν καὶ ἀδελφῇ πέντε ὀβολοὺς τῆς ἡμέρας ἐλογίζετο, εἰς
ὑποδήματα δὲ καὶ εἰς γναφεῖον καὶ εἰς κουρεῖον οὐκ ἦν
αὐτῷ κατὰ μῆνα οὐδὲ κατ᾽ ἐνιαυτὸν γεγραμμένα, συλ-
λήβδην δὲ παντὸς τοῦ χρόνου πλεῖον ἢ τάλαντον ἀργυ-
21 ρίου. εἰς δὲ τὸ μνῆμα τοῦ πατρὸς οὐκ ἀναλώσας πέντε
καὶ εἴκοσι μνᾶς ἐκ πεντακισχιλίων δραχμῶν, τὸ μὲν
ἥμισυ αὑτῷ τίθησι, τὸ δὲ τούτοις λελόγισται. εἰς Διο-
νύσια τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, (οὐκ ἄτοπον γάρ μοι
δοκεῖ καὶ περὶ τούτου μνησθῆναι) ἑκκαίδεκα δραχμῶν
ἀπέφαινεν ἐωνημένον ἀρνίον, καὶ τούτων τὰς ὀκτὼ
δραχμὰς ἐλογίζετο τοῖς παισίν· ἐφ᾽ ᾧ ἡμεῖς οὐχ ἥκιστα
ὠργίσθημεν. οὕτως, ὦ ἄνδρες, ἐν ταῖς μεγάλαις ζημίαις
ἐνίοτε οὐχ ἧττον τὰ μικρὰ λυπεῖ τοὺς ἀδικουμένους· λίαν
γὰρ φανερὰν τὴν πονηρίαν τῶν ἀδικούντων ἐπιδείκνυ-
22 σιν. εἰς τοίνυν τὰς ἄλλας ἑορτὰς καὶ θυσίας ἐλογίσατο
αὐτοῖς πλέον ἢ τετρακισχιλίας δραχμὰς ἀνηλωμένας,
ἕτερά τε παμπληθῆ, ἃ πρὸς τὸ κεφάλαιον συνελογίζετο,
ὥσπερ διὰ τοῦτο ἐπίτροπος τῶν παιδίων καταλειφθείς,
ἵνα γράμματα αὐτοῖς ἀντὶ χρημάτων ἀποδείξειε καὶ πε-
νεστάτους ἀντὶ πλουσίων ἀποφήνειε, καὶ ἵνα, εἰ μέν τις

Reisk.

αὐτοῖς πατρικὸς ἐχθρὸς ἦν, ἐκείνου μὲν ἐπιλάθωνται,
τῷ δ', ἐπεὶ τῶν πατρῴων εἰσὶν ἀπεστερημένοι, πολεμῶσι.
καίτοι εἰ ἐβούλετο δίκαιος εἶναι περὶ τοὺς παῖδας, ἐξῆν 23
αὐτῷ, κατὰ τοὺς νόμους οἳ κεῖνται περὶ τῶν ὀρφανῶν καὶ
τοῖς ἀδυνάτοις τῶν ἐπιτρόπων καὶ τοῖς δυναμένοις, μι-
σθῶσαι τὸν οἶκον ἀπηλλαγμένος πολλῶν πραγμάτων, ἢ
γῆν πριάμενος ἐκ τῶν προσιόντων τοὺς παῖδας τρέφειν·
καὶ ὁπότερον τούτων ἐποίησεν, οὐδενὸς ἂν ἧττον Ἀθη-
ναίων πλούσιοι ἦσαν. νῦν δέ μοι δοκεῖ οὐδεπώποτε
διανοηθῆναι ὡς φανερὰν καταστήσων τὴν οὐσίαν, ἀλλ'
ὡς αὐτὸς ἕξων τὰ τούτων, ἡγούμενος δεῖν τὴν αὑτοῦ
πονηρίαν κληρονόμον εἶναι τῶν τοῦ τεθνεῶτος χρημά-
των. ὃ δὲ πάντων δεινότατον, ὦ δικασταί· οὗτος γὰρ 24
συντριηραρχῶν Ἀλέξιδι τῷ Ἀριστοδίκου, φάσκων δυοῖν
δεούσας πεντήκοντα μνᾶς ἐκείνῳ συμβαλέσθαι, τὸ ἥμισυ
τούτων αὐτοῖς ὀρφανοῖς οὖσι λελόγισται, οὓς ἡ πόλις οὐ
μόνον παῖδας ὄντας ἀτελεῖς ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὰν
δοκιμασθῶσιν ἐνιαυτὸν ἀφῆκεν ἁπασῶν τῶν λειτουργιῶν.
οὗτος δὲ πάππος ὢν παρὰ τοὺς νόμους τῆς ἑαυτοῦ τριη-
ραρχίας παρὰ τῶν αὑτοῦ θυγατριδῶν τὸ ἥμισυ πράτ-
τεται. καὶ ἀποπέμψας εἰς τὸν Ἀδρίαν ὁλκάδα δυοῖν 25
ταλάντοιν, ὅτε μὲν ἀπέστελλεν, ἔλεγε πρὸς τὴν μητέρα
αὐτῶν ὅτι τῶν παίδων ὁ κίνδυνος εἴη, ἐπεὶ δὲ ἐσώθη καὶ
ἐδιπλασίασεν, αὑτοῦ τὴν ἐμπορίαν ἔφασκεν εἶναι. καίτοι
εἰ μὲν τὰς ζημίας τούτων ἀποδείξει, τὰ δὲ σωθέντα τῶν
χρημάτων αὐτὸς ἕξει, ὅποι μὲν ἀνήλωται τὰ χρήματα,
οὐ χαλεπῶς εἰς τὸν λόγον ἐγγράψει, ῥᾳδίως δὲ ἐκ τῶν
ἀλλοτρίων αὐτὸς πλουτήσει. καθ' ἕκαστον μὲν οὖν, ὦ 26
δικασταί, πολὺ ἂν εἴη ἔργον πρὸς ὑμᾶς λογίζεσθαι·
ἐπειδὴ δὲ μόλις παρ' αὐτοῦ παρέλαβον τὰ γράμματα,
μάρτυρας ἔχων ἠρώτων Ἀριστόδικον τὸν ἀδελφὸν τὸν
Ἀλέξιδος (αὐτὸς γὰρ ἐτύγχανε τετελευτηκώς) εἰ ὁ λόγος

αὐτῷ εἴη τῆς τριηραρχίας· ὁ δὲ ἔφασκεν εἶναι, καὶ ἐλθόντες οἴκαδε εὕρομεν Διογείτονα τέτταρας καὶ εἴκοσι
27 μνᾶς ἐκείνῳ συμβεβλημένον εἰς τὴν τριηραρχίαν. οὗτος δὲ ἐπέδειξε δυοῖν δεούσας πεντήκοντα μνᾶς ἀνηλωκέναι, ὥστε τούτοις λελογίσθαι ὅσον περ ὅλον τὸ ἀνάλωμα αὐτῷ γεγένηται. καίτοι τί αὐτὸν οἴεσθε πεποιηκέναι περὶ ὧν αὐτῷ οὐδεὶς σύνοιδεν ἀλλ' αὐτὸς μόνος διεχείριζεν, ὃς ἃ δι' ἑτέρων ἐπράχθη καὶ οὐ χαλεπὸν ἦν περὶ τούτων πυθέσθαι, ἐτόλμησε ψευσάμενος τέτταρσι καὶ εἴκοσι μναῖς τοὺς αὑτοῦ θυγατριδοῦς ζημιῶσαι; Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

28 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦ δικασταί· ἐγὼ δ' ὅσα τελευτῶν ὡμολόγησεν αὐτὸς ἔχειν χρήματα, ἑπτὰ τάλαντα καὶ τετταράκοντα μνᾶς, ἐκ τούτων αὐτῶν λογιοῦμαι, πρόσοδον μὲν οὐδεμίαν ἀποφαίνων, ἀπὸ δὲ τῶν ὑπαρχόντων ἀναλίσκων, καὶ θήσω ὅσον οὐδεὶς πώποτε ἐν τῇ πόλει, εἰς δύο παῖδας καὶ ἀδελφὴν καὶ παιδαγωγὸν καὶ θεράπαιναν χιλίας δραχμὰς ἑκάστου ἐνιαυτοῦ, μικρῷ ἔλαττον ἢ τρεῖς δραχμὰς τῆς ἡμέρας
29 ἐν ὀκτὼ αὗται ἔτεσι γίνονται ὀκτακισχίλιαι δραχμαί, καὶ ἀποδείκνυνται ἓξ τάλαντα περιόντα τῶν ἑπτὰ ταλάντων καὶ εἴκοσι μναῖ [τῶν τετταράκοντα μνῶν]. οὐ γὰρ ἂν δύναιτο ἀποδεῖξαι οὔθ' ὑπὸ τῶν λῃστῶν ἀπολωλεκὼς οὔτε ζημίαν εἰληφὼς οὔτε χρήσταις ἀποδεδωκώς.....

33.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἔστι δή τις αὐτῷ πανηγυρικὸς λόγος, ἐν ᾧ πείθει τοὺς Ἕλληνας ἀγομένης Ὀλυμπίασι τῆς πανηγύρεως, ἐκβάλλειν Διονύσιον τὸν τύραννον τῆς ἀρχῆς καὶ Σικελίαν ἐλευθερῶ-
Reisk.

σαι, ἄρξασθαί τε τῆς ἔχθρας αὐτίκα μάλα διαρπάσαντας τὴν τοῦ τυράννου σκηνὴν χρυσῷ τε καὶ πορφύρᾳ καὶ ἄλλῳ πλούτῳ πολλῷ κεκοσμημένην. ἔπεμψε γὰρ θεωροὺς εἰς τὴν πανήγυριν ὁ Διονύσιος ἄγοντας θυσίαν τῷ θεῷ, μεγαλοπρεπής τε καταγωγὴ τῶν θεωρῶν ἐγίνετο ἐν τῷ τεμένει καὶ πολυτελής, ἵνα θαυμασθείη μᾶλλον ὁ τύραννος ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος. ταύτην λαβὼν τὴν ὑπόθεσιν τοιαύτην πεποίηται τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου·

Ἄλλων τε πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ἕνεκα, ὦ ἄνδρες, ἄξιον Ἡρακλέους μεμνῆσθαι, καὶ ὅτι τόνδε τὸν ἀγῶνα πρῶτος συνήγειρε δι' εὔνοιαν τῆς Ἑλλάδος. ἐν μὲν γὰρ τῷ τέως χρόνῳ ἀλλοτρίως αἱ πόλεις πρὸς ἀλλήλας διέκειντο· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος τοὺς τυράννους ἔπαυσε καὶ 2
τοὺς ὑβρίζοντας ἐκώλυσεν, ἀγῶνα μὲν σωμάτων ἐποίησε, φιλοτιμίαν δὲ πλούτου, γνώμης δ' ἐπίδειξιν ἐν τῷ καλλίστῳ τῆς Ἑλλάδος, ἵνα τούτων ἁπάντων ἕνεκα εἰς τὸ αὐτὸ συνέλθωμεν, τὰ μὲν ὀψόμενοι, τὰ δὲ ἀκουσόμενοι· ἡγήσατο γὰρ τὸν ἐνθάδε σύλλογον ἀρχὴν γενήσεσθαι τοῖς Ἕλλησι τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλίας. ἐκεῖνος μὲν οὖν 3
ταῦθ' ὑφηγήσατο, ἐγὼ δ' ἥκω οὐ μικρολογησόμενος οὐδὲ περὶ τῶν ὀνομάτων μαχούμενος. ἡγοῦμαι γὰρ ταῦτα ἔργα μὲν εἶναι σοφιστῶν λίαν ἀχρήστων καὶ σφόδρα βίου δεομένων, ἀνδρὸς δὲ ἀγαθοῦ καὶ πολίτου πολλοῦ ἀξίου περὶ τῶν μεγίστων συμβουλεύειν, ὁρῶν οὕτως αἰσχρῶς διακειμένην τὴν Ἑλλάδα, καὶ πολλὰ μὲν αὐτῆς ὄντα ὑπὸ τῷ βαρβάρῳ, πολλὰς δὲ πόλεις ὑπὸ τυράννων ἀναστάτους γεγενημένας. καὶ ταῦτα εἰ μὲν δι' ἀσθένειαν 4
ἐπάσχομεν, στέργειν ἂν ἦν ἀνάγκη τὴν τύχην· ἐπειδὴ δὲ διὰ στάσιν καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίαν, πῶς οὐκ ἄξιον τῶν μὲν παύσασθαι τὰ δὲ κωλῦσαι, εἰδότας ὅτι φιλονεικεῖν μέν ἐστιν εὖ πραττόντων, γνῶναι δὲ τὰ βέλτιστα τῶν αὐτῶν; ὁρῶμεν γὰρ τοὺς κινδύνους καὶ 5
μεγάλους καὶ πανταχόθεν περιεστηκότας· ἐπίστασθε δὲ

ὅτι ἡ μὲν ἀρχὴ τῶν κρατούντων τῆς θαλάσσης, τῶν δὲ
χρημάτων βασιλεὺς ταμίας, τὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων σώματα
τῶν δαπανᾶσθαι δυναμένων, ναῦς δὲ πολλὰς μὲν αὐτὸς
6 *κέκτηται, πολλὰς δ' ὁ τύραννος τῆς Σικελίας. ὥστε ἄξιον*
τὸν μὲν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον καταθέσθαι, τῇ δ' αὐτῇ
γνώμῃ χρωμένους τῆς σωτηρίας ἀντέχεσθαι, καὶ περὶ
μὲν τῶν παρεληλυθότων αἰσχύνεσθαι, περὶ δὲ τῶν μελ
λόντων ἔσεσθαι δεδιέναι, καὶ τοὺς προγόνους μιμεῖσθαι,
οἳ τοὺς μὲν βαρβάρους ἐποίησαν τῆς ἀλλοτρίας ἐπιθυ-
μοῦντας τῆς σφετέρας αὐτῶν ἐστερῆσθαι, τοὺς δὲ τυ-
ράννους ἐξελάσαντες κοινὴν ἅπασι τὴν ἐλευθερίαν κατ-
7 *έστησαν. θαυμάζω δὲ Λακεδαιμονίους πάντων μάλιστα,*
τίνι ποτὲ γνώμῃ χρώμενοι καιομένην τὴν Ἑλλάδα περι-
ορῶσιν, ἡγεμόνες ὄντες τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀδίκως καὶ
διὰ τὴν ἔμφυτον ἀρετὴν καὶ διὰ τὴν τῶν πρὸς τὸν πό-
λεμον ἐπιστήμην, μόνοι δὲ οἰκοῦντες ἀπόρθητοι καὶ
ἀτείχιστοι καὶ ἀστασίαστοι καὶ ἀήττητοι καὶ τρόποις ἀεὶ
τοῖς αὐτοῖς χρώμενοι· ὧν ἕνεκα ἐλπὶς ἀθάνατον τὴν
ἐλευθερίαν αὐτοὺς κεκτῆσθαι, καὶ ἐν τοῖς παρεληλυθόσι
κινδύνοις σωτῆρας γενομένους τῆς Ἑλλάδος περὶ τῶν
8 *μελλόντων προορᾶσθαι. οὐ τοίνυν ὁ ἐπιὼν καιρὸς τοῦ*
παρόντος βελτίων· οὐ γὰρ ἀλλοτρίας δεῖ τὰς τῶν ἀπο-
λωλότων συμφορὰς νομίζειν ἀλλ' οἰκείας, οὐδ' ἀναμεῖ-
ναι, ἕως ἂν ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς αἱ δυνάμεις ἀμφοτέρων
ἔλθωσιν, ἀλλ' ἕως ἔτι ἔξεστι, τὴν τούτων ὕβριν κωλῦ-
9 *σαι. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἐνορῶν ἐν τῷ πρὸς ἀλλήλους πολέμῳ*
μεγάλους αὐτοὺς γεγενημένους; ὧν οὐ μόνον αἰσχρῶν
ὄντων ἀλλὰ καὶ δεινῶν, τοῖς μὲν μεγάλα ἡμαρτηκόσιν
ἐξουσία γεγένηται τῶν πεπραγμένων, τοῖς δὲ Ἕλλησιν
οὐδεμία αὐτῶν τιμωρία . . . .

Reisk.

34.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΚΑΤΑΛΥΣΑΙ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΟΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ ΑΘΗΝΗΣΙ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τοῦ δήμου κατελθόντος ἐκ Πειραιῶς καὶ ψηφισαμένου διαλύσασθαι πρὸς τοὺς ἐν ἄστει καὶ μηδενὸς τῶν γεγενημένων μνησικακεῖν, δέους δὲ ὄντος μὴ πάλιν τὸ πλῆθος εἰς τοὺς εὐπόρους ὑβρίζῃ τὴν ἀρχαίαν ἐξουσίαν κεκομισμένον, καὶ πολλῶν ὑπὲρ τούτου γινομένων λόγων, Φορμίσιός τις τῶν συγκατελθόντων μετὰ τοῦ δήμου γνώμην εἰσηγήσατο, τοὺς μὲν φεύγοντας κατιέναι, τὴν δὲ πολιτείαν μὴ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς γῆν ἔχουσι παραδοῦναι, βουλομένων ταῦτα γενέσθαι καὶ Λακεδαιμονίων. ἔμελλον δὲ τοῦ ψηφίσματος τούτου κυρωθέντος πεντακισχίλιοι σχεδὸν Ἀθηναίων ἀπελαθήσεσθαι τῶν κοινῶν. ἵνα δὴ μὴ τοῦτο γένοιτο, γράφει τὸν λόγον τόνδε ὁ Λυσίας τῶν ἐπισήμων τινὶ καὶ πολιτευομένων.

Ὅτε ἐνομίζομεν, ὦ Ἀθηναῖοι, τὰς γεγενημένας συμφορὰς ἱκανὰ μνημεῖα τῇ πόλει καταλελεῖφθαι, ὥστε μηδ' ἂν τοὺς ἐπιγινομένους ἑτέρας πολιτείας ἐπιθυμεῖν, τότε δὴ οὗτοι τοὺς κακῶς πεπονθότας καὶ ἀμφοτέρων πεπειραμένους ἐξαπατῆσαι ζητοῦσι τοῖς αὐτοῖς ψηφίσμασιν οἷσπερ καὶ πρότερον δὶς ἤδη. καὶ τούτων μὲν οὐ θαυ- 2
μάζω, ὑμῶν δὲ τῶν ἀκροωμένων, ὅτι πάντων ἐστὲ ἐπιλησμονέστατοι ἢ πάσχειν ἑτοιμότατοι κακῶς ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν, οἳ τῇ μὲν τύχῃ τῶν ἐκ Πειραιῶς πραγμάτων μετέσχον, τῇ δὲ γνώμῃ τῶν ἐξ ἄστεος. καίτοι τί ἔδει φεύγοντας κατελθεῖν, εἰ χειροτονοῦντες ὑμᾶς αὐτοὺς καταδουλώσεσθε; ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, [οὔτε οὐσίᾳ] 3
οὔτε γένει ἀπελαυνόμενος, ἀλλ' ἀμφότερα τῶν ἀντιλεγόντων πρότερος ὤν, ἡγοῦμαι ταύτην μόνην σωτηρίαν εἶναι τῇ πόλει, ἅπασιν Ἀθηναίοις τῆς πολιτείας μετεῖναι,

ἐπεὶ ὅτε καὶ τὰ τείχη καὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ χρήματα καὶ
συμμάχους ἐκεκτήμεθα, οὐχ ὅπως Ἀθηναίων τινὰ ἀπώ-
σομεν διενοούμεθα, ἀλλὰ καὶ Εὐβοεῦσιν ἐπιγαμίαν ἐποι-
ούμεθα· νῦν δὲ καὶ τοὺς ὑπάρχοντας πολίτας ἀπολοῦ-
4 μεν; οὐκ ἂν ἔμοιγε πείθησθε, οὐδὲ μετὰ τῶν τειχῶν καὶ
ταῦτα ἡμῶν αὐτῶν περιαιρησόμεθα, ὁπλίτας πολλοὺς
καὶ ἱππέας καὶ τοξότας, ὧν ὑμεῖς ἀντεχόμενοι βεβαίως
δημοκρατήσεσθε, τῶν δὲ ἐχθρῶν πλέον ἐπικρατήσετε,
ὠφελιμώτεροι δὲ τοῖς συμμάχοις ἔσεσθε· ἐπίστασθε γὰρ
κἀν ταῖς ἐφ' ἡμῶν ὀλιγαρχίαις γεγενημέναις οὐ τοὺς γῆν
κεκτημένους ἔχοντας τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς μὲν
αὐτῶν ἀποθανόντας, πολλοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐκπεσόν-
5 τας, οὓς ὁ δῆμος καταγαγὼν ὑμῖν μὲν τὴν ὑμετέραν ἀπέ-
δωκεν, αὐτὸς δὲ ταύτης οὐκ ἐτόλμησε μετασχεῖν. ὥστε,
ἂν ἔμοιγε πείθησθε, οὐ τοὺς εὐεργέτας, καθὸ δύνασθε,
τῆς πατρίδος ἀποστερήσετε, οὐδὲ τοὺς λόγους πιστοτέ-
ρους τῶν ἔργων οὐδὲ τὰ μέλλοντα τῶν γεγενημένων νο-
μιεῖτε, ἄλλως τε καὶ μεμνημένοι τῶν περὶ τῆς ὀλιγαρ-
χίας μαχομένων, οἳ τῷ μὲν λόγῳ τῷ δήμῳ πολεμοῦσι, τῷ
δὲ ἔργῳ τῶν ὑμετέρων ἐπιθυμοῦσιν· ἅπερ κτήσονται,
6 ὅταν ὑμᾶς ἐρήμους συμμάχων λάβωσιν. εἶτα τοιούτων
ὑμῖν ὑπαρχόντων ἐρωτῶσι τίς ἔσται σωτηρία τῇ πόλει,
εἰ μὴ ποιήσομεν ἃ Λακεδαιμόνιοι κελεύουσιν; ἐγὼ δὲ
τούτους εἰπεῖν ἀξιῶ, τί τῷ πλήθει περιγενήσεται, εἰ ποιή-
σαιμεν ἃ ἐκεῖνοι προστάττουσιν; εἰ δὲ μή, πολὺ κάλλιον
μαχομένους ἀποθνήσκειν ἢ φανερῶς ἡμῶν αὐτῶν θάνα-
7 τον καταψηφίσασθαι. ἡγοῦμαι γάρ, ἐὰν μὲν πείθω, ἀμ-
φοτέροις κοινὸν εἶναι τὸν κίνδυνον. ὁρῶ δὲ καὶ Ἀργείους
καὶ Μαντινέας τὴν αὐτὴν ἔχοντας γνώμην τὴν αὐτῶν οἰ-
κοῦντας, τοὺς μὲν ὁμόρους ὄντας Λακεδαιμονίοις, τοὺς
δὲ ἐγγὺς οἰκοῦντας, καὶ τοὺς μὲν οὐδὲν ἡμῶν πλείους,
8 τοὺς δὲ οὐδὲ τρισχιλίους ὄντας. ἴσασι γὰρ ὅτι, κἂν πολ-

Reisk.

λάκις εἰς τὴν τούτων ἐμβάλλωσι, πολλάκις αὐτοῖς ἀπαντήσονται ὅπλα λαβόντες, ὥστε οὐ καλὸς ὁ κίνδυνος αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι, ἐὰν μὲν νικήσωσι, τούτους οὐ καταδουλώσεσθαί γε, ἐὰν δὲ ἡττηθῶσι, σφᾶς αὐτοὺς τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἀποστερῆσαι· ὅσῳ δ' ἂν ἄμεινον πράττωσι, τοσούτῳ [ἧττον] ἐπιθυμοῦσι κινδυνεύειν.
9 *εἴχομεν δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἡμεῖς ταύτην τὴν γνώμην, ὅτε τῶν Ἑλλήνων ἤρχομεν, καὶ ἐδοκοῦμεν καλῶς βουλεύεσθαι περιορῶντες μὲν τὴν χώραν τεμνομένην, οὐ νομίζοντες δὲ χρῆναι περὶ αὐτῆς διαμάχεσθαι· ἄξιον γὰρ ἦν ὀλίγων ἀμελοῦντας πολλῶν ἀγαθῶν φείσασθαι. νῦν δέ, ἐπεὶ ἐκείνων μὲν ἁπάντων μάχῃ ἐστερήμεθα, ἡ δὲ πατρὶς ἡμῖν λέλειπται, ἴσμεν ὅτι ὁ κίνδυνος οὗτος μόνος ἔχει τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας.*
10 *ἀλλὰ γὰρ χρὴ ἀναμνησθέντας ὅτι ἤδη καὶ ἑτέροις ἀδικουμένοις βοηθήσαντες ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ πολλὰ τρόπαια τῶν πολεμίων ἐστήσαμεν, ἄνδρας ἀγαθοὺς περὶ τῆς πατρίδος καὶ ἡμῶν αὐτῶν γίνεσθαι, πιστεύοντας μὲν τοῖς θεοῖς καὶ ἐλπίζοντας τὸ δίκαιον μετὰ τῶν ἀδικουμένων ἔσεσθαι.*
11 *δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ, ὅτε μὲν ἐφεύγομεν, ἐμαχόμεθα Λακεδαιμονίοις, ἵνα κατέλθωμεν, κατελθόντες δὲ φευξόμεθα, ἵνα μὴ μαχώμεθα. οὐκ οὖν αἰσχρὸν εἰ εἰς τοῦτο κακίας ἥξομεν, ὥστε οἱ μὲν πρόγονοι καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ἐλευθερίας Ἑλλήνων διεκινδύνευον, ὑμεῖς δὲ οὐδὲ ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας αὐτῶν τολμᾶτε πολεμεῖν; . . . . .*

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ.

I. ΠΡΟΣ ΑΙΣΧΙΝΗΝ ΤΟΝ ΣΩΚΡΑΤΙΚΟΝ ΧΡΕΩΣ.

1. Οὐκ ἄν ποτ' ᾠήθην, ἄνδρες δικασταί, Αἰσχίνην τολμῆσαι οὕτως αἰσχρὰν δίκην δικάσασθαι, νομίζω δ' οὐκ ἂν ῥᾳδίως αὐτὸν ἑτέραν ταύτης συκοφαντωδεστέραν ἐξευρεῖν. Οὗτος γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀφείλων ἀργύριον ἐπὶ τρισὶ δραχμαῖς Σωσινόμῳ τῷ τραπεζίτῃ καὶ Ἀριστογείτονι προσελθὼν πρὸς ἐμὲ ἐδεῖτο μὴ περιιδεῖν αὑτὸν διὰ τοὺς τόκους ἐκ τῶν ὄντων ἐκπεσόντα.
2 „κατασκευάζομαι δ'" ἔφη „τέχνην μυρεψικήν· ἀφορμῆς δὲ δέομαι, [καὶ] οἴσω δέ σοι ἐννέ' ὀβολοὺς τῆς μνᾶς τόκους." πεισθεὶς δ' ὑπ' αὐτοῦ τοιαῦτα λέγοντος καὶ ἅμα οἰόμενος τουτονὶ Αἰσχίνην Σωκράτους γεγονότα μαθητὴν καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀρετῆς πολλοὺς καὶ σεμνοὺς λέγοντα λόγους οὐκ ἄν ποτε ἐπιχειρῆσαι οὐδὲ τολμῆσαι ἅπερ οἱ πονηρότατοι καὶ ἀδικώτατοι ἄνθρωποι ἐπιχειροῦσι πράττειν. . . . .
3 Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ εἰς ἐμὲ μόνον τοιοῦτός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς αὐτῷ κεχρημένους. οὐχ οἱ μὲν κάπηλοι οἱ ἐγγὺς οἰκοῦντες, παρ' ὧν προδόσεις λαμβάνων οὐκ ἀποδίδωσι, δικάζονται αὐτῷ συγκλείσαντες τὰ καπηλεῖα, οἱ δὲ γείτονες οὕτως ὑπ' αὐτοῦ δεινὰ πάσχουσιν ὥστ' ἐκ-
4 λιπόντες τὰς αὑτῶν οἰκίας ἑτέρας πόρρω μισθοῦνται; ὅσους δ' ἐράνους συνείλεκται, τὰς μὲν ὑπολοίπους φορὰς οὐ κατατίθησιν, ἀλλὰ περὶ τοῦτον τὸν κάπηλον ὡς περὶ στήλην διαφθείρονται. τοσοῦτοι δὲ ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἀπαιτήσοντες τὰ ὀφειλόμενα ἔρχονται, ὥστε οἴεσθαι τοὺς παριόντας ἐπ' ἐκφορὰν αὐτοὺς ἥκειν τοῦ τεθνεῶτος. οὕτω δ' οἱ ἐν τῷ Πειραιεῖ διάκεινται, ὥστε πολὺ ἀσφαλέστερον εἶναι δοκεῖν εἰς τὸν Ἀδρίαν πλεῖν ἢ
5 τούτῳ συμβάλλειν· πολὺ γὰρ μᾶλλον ἃ ἂν δανείσηται αὑτοῦ νο-

νίζει εἶναι ἢ ἃ ὁ πατὴρ αὐτῷ κατέλιπεν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τὴν οὐσίαν κέκτηται Ἑρμαίου τοῦ μυροπώλου, τὴν γυναῖκα διαφθείρας ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονυῖαν; ἧς ἐρᾶν προσποιησάμενος οὕτω διέθηκεν, ὥστε τὸν μὲν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τοὺς υἱοὺς πτωχοὺς ἐποίησεν, αὐτὸν δὲ ἀντὶ καπήλου μυροπώλην ἀπέδειξεν. οὕτως ἐρωτικῶς τὸ κόριον μετεχειρίζετο, τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἀπολαύων, ἧς ῥᾷον τοὺς ὀδόντας ἀριθμῆσαι [ὅσῳ ἐλάττους ἦσαν] ἢ τῆς χειρὸς τοὺς δακτύλους. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὁ μὲν οὖν βίος τοῦ σοφιστοῦ τοιοῦτος. Athen. 13. p. 611. D.

II. ΚΑΤ' ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΗΜΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ.

2. Ἐπειδὴ τοίνυν τοὺς Χύτρους ὁ Δημάρατος ἑάλω προδιδούς. Harpocr. v. *Χύτροι.*

III. ΠΡΟΣ ΑΙΣΧΙΝΗΝ ΒΛΑΒΗΣ.

3. Οὗτος ἐμοὶ βλάβης δεδίκασται. Bekk. Anecd. p. 132, 23.

IV. ΠΡΟΣ ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΝ ΠΕΡΙ ΟΙΚΙΑΣ.

4. Ἐκπλεύσαντες γὰρ κοινῇ Ἀξίοχος καὶ Ἀλκιβιάδης εἰς Ἑλλήσποντον ἔγημαν ἐν Ἀβύδῳ δύο ὄντε Μεδοντιάδα τὴν Ἀβυδηνὴν καὶ ξυνῳκείτην. ἔπειτα αὐτοῖν γίγνεται θυγάτηρ, ἣν οὐκ ἔφαντο δύνασθαι γνῶναι ὁποτέρου εἴη. ἐπεὶ δὲ ἦν ἀνδρὸς ὡραία, ξυνεκοιμῶντο καὶ ταύτῃ, καὶ εἰ μὲν χρῷτο καὶ ἔχοι Ἀλκιβιάδης, Ἀξιόχου ἔφασκεν εἶναι θυγατέρα, εἰ δὲ Ἀξίοχος, Ἀλκιβιάδου. Athen. 12. p. 534. F.

5. Οἶμαι τοίνυν καὶ ἐκεῖνο ὑμᾶς αἰσθάνεσθαι ὅτι Ἀρχεβιάδης οὐκ ἄλλο τι ἐζήτει κομίσασθαι, ἀλλὰ τῶν ἐμῶν ἠμφισβήτει. Suid. v. *αἰσθέσθαι.*

6. Καίτοι εἰ ἀποδεδώκει τῷ Κτησικλεῖ τὰς ν' παλαιάς, ὥσπερ οὗτός φησιν. Phot. lex. p. 370, 26. Suid. v. *παλαιόν.*

V. ΠΡΟΣ ΑΝΔΟΚΙΔΗΝ ΑΠΟΣΤΑΣΙΟΥ.

7. Οὔτε τιμῆς τεταγμένης πωλοῦσιν, ἀλλ' ὡς ἂν δύναιντο πλειστηριάσαντες πλείστου ἀπέδοντο. Pollux 7. §. 14.

VI. ΚΑΤΑ ΑΝΤΙΓΕΝΟΥΣ ΑΜΒΛΩΣΕΩΣ.

8. Σκέψασθε δὲ καὶ ὡς Ἀντιγένης πεποίηκεν οὑτοσί· γραψάμενος τὴν μητέρα ἡμῶν ἀξιοῖ λαβεῖν τὴν ἀδελφὴν καὶ ἀγωνίσασθαι μέν, ἵνα μὴ ἀποτίσῃ τὰς χιλίας δραχμάς, ἃς δεῖ ἀποτί-

νειν ἐάν τις μὴ ἐπεξέλθῃ γραψάμενος. Fragm. lex. rhet. Cantabr. p. 669, 20. Dobr.

VII. ΠΡΟΣ ΑΡΕΣΑΝΔΡΟΝ.

9. *Νῦν δὲ πρὸς τοὺς ἐκλογέας τοῦ φόρου ἅπαντα ἀπογραφόμεθα.* Harpocr. v. ἐκλογεῖς.

VIII. ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΩΝΟΣ ΑΡΓΙΑΣ.

10. *Δράκων ἦν ὁ θεὶς τὸν νόμον, αὖθις δὲ καὶ Σόλων ἐχρήσατο, θάνατον οὐχ ὁρίσας ὥσπερ ἐκεῖνος, ἀλλ᾽ ἀτιμίαν, ἐάν τις ἁλῷ τρίς, ἐὰν δ᾽ ἅπαξ, ζημιοῦσθαι δραχμὰς ἑκατόν.* Fragm. lex. rhet. Cantabr. p. 665, 19.

IX. ΠΡΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΝ ΠΕΡΙ ΙΦΙΚΡΑΤΟΥΣ ΔΩΡΕΩΝ.

11. *Εἰ, πρὶν ποιῆσαι, ἠξίουν τῆς εἰκόνος τυχεῖν ἐὰν ποιήσω, ἔδοτε ἄν· ποιήσαντι δ᾽ ἄρ᾽ οὐ δώσετε; μὴ τοίνυν μέλλοντες μὲν ὑπισχνεῖσθε, παθόντες δ᾽ ἀφαιρεῖσθε.* Aristot. rhetor. 2. 23. Dionys. Hal. 6. p. 739. R.

12. *Καὶ γὰρ Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι οὐδὲν πρότερον ὑπῆρχε γενναῖον πρὶν γενναῖόν τι πρᾶξαι. τὰ γοῦν ἔργα συγγενέστερά ἐστι τὰ ἐμὰ τοῖς Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος ἢ τὰ σά.* Aristot. ibid.

13. *Εἰ ἑπτὰ ὑμῖν ἦσαν τοιοῦτοι στρατηγοὶ οἷος ἐγώ, ἀοίκητος ἂν ἦν ἡ Λακεδαίμων.* Aristid. or. 49. p. 518. Dind.

14. *Ὑμεῖς μὲν οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρ᾽ ὑμῶν ταῦτά μοι γράμματα καὶ τὴν στήλην εἶναί τι σεμνόν, ἐμοὶ δὲ στήλη οὐρανομήκης ἕστηκεν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ μαρτυροῦσα τὴν ἀρετήν.* Aristid. ibid.

15. *Τὸ μὲν ἐμὸν ἀπ᾽ ἐμοῦ γένος ἄρχεται, τὸ δὲ σὸν ἐν σοὶ παύεται.* Plut. apophthegm. p. 187. B. (cfr. Arsenius viol. p. 308. Io. Stobaeus floril. 86, 15. Ulpianus ad Demosth. Mid. §. 62. p. 79. sq. ed. Meier. ita habet idem fragm.: *τὸ μὲν ἐμὸν γένος ἀπ᾽ ἐμοῦ τὴν ἀρχὴν τοῦ γνωρίζεσθαι λαμβάνει, τὸ δὲ σὸν μέχρι σοῦ τὴν δόξαν ἔστησεν.*)

X. ΠΡΟΣ ΑΡΧΕΒΙΑΔΗΝ.

1 16. *Ἐπειδὴ τάχιστα ἔλαχέ μοι ταύτην τὴν δίκην Ἀρχεβιάδης, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσῆλθον αὐτῷ λέγων ὅτι νέος καὶ ἄπειρος εἴην πραγμάτων καὶ οὐδὲν δεόμενος εἰσιέναι εἰς δικαστήριον· „ἐγὼ οὖν σε ἀξιῶ μὴ εὕρημα ἡγεῖσθαι τὴν ἡλικίαν τὴν*

*ἐμήν, ἀλλὰ παραλαβόντα τοὺς ἐμοὺς φίλους καὶ τοὺς σαυτοῦ διη-
γήσασθαι περὶ τοῦ χρέως ὅθεν γεγένηται. κἂν δόξῃς ἀληθῆ λέ-
γειν ἐκείνοις, οὐδέν σοι δεήσει πραγμάτων, ἀλλ' ἄπει λαβὼν ἐπὶ
τὰ σαυτοῦ. δίκαιος δὲ εἶ μηδὲν παραλιπεῖν, ἀλλ' εἰπεῖν ἅπαν-* 2
*τα, ἐπειδὴ νεώτερός εἰμι τοῦ συμβολαίου, ἵνα ἀκούσαντες περὶ
ὧν οὐκ ἴσμεν βουλευσώμεθα περὶ ὧν σὺ λέγεις, ἐάν πως φανε-
ρὸν γένηται, πότερον ἀδίκως τῶν ἐμῶν ἐφίεσαι ἢ δικαίως τὰ
σαυτοῦ ζητεῖς κομίσασθαι.“ ταῦτ' ἐμοῦ προκαλουμένου οὐδε-
πώποτ' ἠθέλησε συνελθεῖν οὐδὲ λόγον περὶ ὧν ἐνεκάλει ποιήσα-
σθαι, οὐδὲ δίαιταν ἐπιτρέψαι, ἕως ὑμεῖς τὸν νόμον τὸν περὶ τῶν
διαιτητῶν ἔθεσθε.* Dionys. Hal. 5. p. 601. coll. p. 604. R.

XI. *ΚΑΤ' ΑΥΤΟΚΛΕΟΥΣ.*

17. *Ψηφοπαικτοῦσι τὸ δίκαιον.* Pollux 7, 200.

XII. *ΚΑΤ' ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΥΣ ΜΟΙΧΕΙΑΣ.*

18. *Τοῖς ὀψιζομένοις ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπιτιθέμενοι τὰ ἱμάτια ἀποδύονται.* Bekk. Anecd. p. 110, 29.

19. *Τετύχηκε δέ μοι καὶ εἰκοσίμνως ἔρανος.* Pollux 9, 56.

20. *Τὸν παῖδα τὸν ἀκολουθοῦντα μετ' αὐτοῦ.* Phrynichi epitome p. 353. Lob.

21. *Μεταλλαξαμένη χιτῶνα.* Pollux 7, 44.

XIII. *ΥΠΕΡ ΑΧΙΛΛΕΙΔΟΥ ΦΟΝΟΥ.*

22. *Ἀκράτης λύπης γενηθεῖσα αὐτὴν ἀπέκτεινε.* Apsines in Rhetor. Gr. 9. p. 591. Walz.

XIV. *ΠΡΟΣ ΓΛΑΥΚΩΝΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.*

23. *Καὶ μὲν δὴ οὐδὲ τοῦτο ἂν ἔχοι Γλαύκων εἰπεῖν ἢ ἄλλος τις τῶν Δικαιογένους συγγενῶν, ὡς, ὅτε μὲν προὔκειτο, ὤκνουν καὶ ᾐσχύνοντο λόγους περὶ αὐτοῦ ποιεῖσθαι, ἐξενεχθέντος δὲ ἢ περὶ τῶν χρημάτων τινὰ μνείαν εἴχετε ἢ τὰς θυγατέρας ἠξιοῦτε διαιτᾶσθαι.* Suid. v. *προὔκειτο.*

24. *Δικαιογένης δὲ τέως μὲν ᾤκει παρ' ἡμῖν, δοκιμασθεὶς δὲ ἔγημε.* Suid. v. *τέως.*

XV. *ΥΠΕΡ ΔΕΞΙΟΥ ΑΠΟΣΤΑΣΙΟΥ.*

25. *Καθίστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὰς αἶγας, καὶ ᾐπόλει αὐταῖς.* Bekk. Anecd. p. 129, 15.

26. Ἐχρῆν τὸν Κλειτοφῶντα καὶ τοὺς ἀντιδικοῦντας αὐτῷ. Ibid. p. 129, 18.

XVI. *ΚΑΤΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.*

27. *Εἰ γάρ τι ἐγκαλεῖς τῷδε τῷ μειρακίῳ καὶ τῶν σῶν τι ἔχει, δίκασαι αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους, εἰ μὲν χωρίου ἀμφισβητεῖς, καρποῦ, εἰ δὲ οἰκίας, ἐνοικίου, ὥσπερ οὗτος σοὶ νῦν ἐπιτροπῆς δικάζεται.* Harpocr. v. *καρποῦ δίκη.*

28. *Πέντε μησὶ μετὰ τῶν ἐλεοκόπων διαιτώμενος.* Harpocr. v. *ἐλεοκόπων.*

XVII. *ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.*

29. *Διογένει δὲ οἰκειότατα πάντων ἀνθρώπων ἐχρώμεθα, καὶ ἕως γε ὑγίαινεν, ἐξ ἀγροῦ ὁπότε ἔλθοι, παρ' ἡμῖν διητᾶτο* Priscian. 18. c. 25. p. 230. Kr.

30. *Ἦν γὰρ αὐτῇ υἱὸς ἐκ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς ἐτῶν γεγονὼς ἑκκαίδεκα.* Priscian. ib. p. 210. Kr.

31. *Μόλπις ὁ τῶν ἐν Πειραιεῖ.* Harpocr. v. *Μόλπις.*

XVIII. *ΠΡΟΣ ΔΙΟΓΕΝΗΝ ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΟΥ.*

32. *Ἆρα οὖν ἀπράγμων εἶναι δοκεῖ ὑμῖν Δικαιογένης, ὃς ἐπιδικάζεται μὲν τῶν κλήρων, ἀμφισβητεῖ δὲ τοῖς ὀρφανοῖς ὧν αὐτοῖς οἱ πατέρες κατέλιπον;* Bekk. Anecd. p. 145, 8. et 120, 14.

[XIX. *ΚΑΤΑ ΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΥΒΡΕΩΣ.*

33. *Ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς καὶ Κτήσων, οἰκεῖος ὢν ἡμῖν, συντυγχάνουσι τῷ Ἕρμωνι ἐς Βόθυνον ἀπιόντι.* Bekk. Anecd. p. 173, 26.]

XX. *ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΓΓΥΘΗΚΗΣ.*

34. *Εἰ μὲν δίκαιον ἔλεγεν ἢ μέτριον, ἄνδρες δικασταί, Λυσιμένης. . . .*
οὐκ ἂν ἐσπούδαζον περὶ αὐτῆς τῆς ἐγγυθήκης δικαιολογεῖσθαι, ἣ οὐκ ἔστιν ἀξία τριάκοντα δραχμῶν. πέρυσι δὲ ἐπισκευάσαι αὐτὴν βουλόμενος ἐξέδωκα εἴς τι χαλκεῖον. ἔστι γὰρ συνθετὴ καὶ Σατύρων ἔχει πρόσωπα καὶ βουκεφάλια . . . .
ἄλλο ἔτι μέγεθος τὸ αὐτό. ὁ γὰρ αὐτὸς τεχνίτης πολλὰ σκεύη ταὐτὰ καὶ ὅμοια ἐργάζεται. Athen. 5. p. 209. F.

XXI. *ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΓΕΝΟΥΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.*

35. *Ἐπειδὴ τοίνυν Ἐπιγένης ἀσθενὴς τριηραρχεῖν ἠναγ-*

κάζετο, ἀνάργυρος ὢν καὶ τῆς γῆς τῶν πολεμίων κρατούντων. Suid. v. *ἀνάργυρος.*

XXII. *ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΕΥΕΡΓΕΣΙΩΝ.*

36. *Οἱ Κεῖοι μὲν πόλις τοσαύτη.* Harpocr. v. *Κεῖοι.*

XXIII. *ΚΑΤ' ΕΥΘΥΔΙΚΟΥ.*

37. *Οὐ δυνάμενος δ' ἐκβαλεῖν διὰ τὸ ἀμφιδέαις δεδέσθαι τὰς θύρας.* Harpocr. v. *ἀμφιδέαι.*

XXIV. *ΥΠΕΡ ΕΥΘΥΝΟΥ.*

38. *Καὶ τοῦτο ἐποιήσαμεν οὐκ αὐτοτελῶς, ἀλλ' ἀκριβῶς.* Bekk. Anecd. p. 467, 32.

XXV. *ΥΠΕΡ ΕΥΚΡΙΤΟΥ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ.*

39. *Ἀδηφάγους τριήρεις.* Harpocr. h. v.

XXVI. *ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΓΗΣΑΝΔΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.*

40. *Ὡς ἔμελλεν ἐπί τε τοὺς βωμοὺς ἰέναι καὶ τὰ νομιζόμενά γε ποιήσειν.* Priscian. 18. p. 221. Krehl.

41. *Τοῖς ἐγγύτατα γένους συνῴκουν.* Idem 18. p. 187. Kr.

XXVII. *ΚΑΤΑ ΘΕΟΠΟΜΠΟΥ ΑΙΚΙΑΣ.*

42. *Ἐγὼ δ' ὀξύμελι πίνω.* Athen. 2. p. 67. E.

XXVIII. *ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΣ.*

43. *Οὐχ ἱκανόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς ἐπιτρόποις ὅσα πράγματα διὰ τὴν ἐπιτροπείαν ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ διασώζοντες τὰς τῶν φίλων οὐσίας συκοφαντοῦνται ὑπὸ τῶν ὀρφανῶν πολλοί· ὅπερ κἀμοὶ νῦν συμβέβηκεν. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταλειφθεὶς ἐπίτροπος τῶν Ἱπποκράτους χρημάτων καὶ διαχειρίσας ὀρθῶς καὶ δικαίως τὴν οὐσίαν καὶ παραδοὺς τοῖς υἱοῖς δοκιμασθεῖσι τὰ χρήματα ὧν ἐπίτροπος κατελείφθην, συκοφαντοῦμαι νῦν ὑπ' αὐτῶν ἀδίκως.* Dionys. Hal. 5. p. 599. R. coll. p. 600.

XXIX. *ΠΡΟΣ ΙΣΟΚΡΑΤΗΝ* [*ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΝ* Poll. 8, 46.] *ΑΙΚΙΑΣ.*

44. *Καίτοι τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν ὅτι τὴν μὲν αἰκίαν χρημάτων ἔστι μόνον τιμῆσαι, τοὺς δὲ ὑβρίζειν δόξαντας ἔξεστιν ὑμῖν θανάτῳ ζημιοῦν;* Phot. p. 614, 10. Suid. et Etym. M. v. *ὕβρις.*

[XXX. *ΥΠΕΡ ΙΦΙΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.*

45. *Εἶτα σὺ μὲν ὢν Ἀριστοφῶν οὐκ ἂν προδοίης, ἐγὼ δ'*

ὢν Ἰφικράτης; Aristot. rhetor. 2, 23. p. 1398. (*Σὺ δ' αὐτὸς εἰ κύριος ἦσθα τῶν νεῶν, πότερον προὔδωκας ἂν ἢ οὔ; — εἶτα σὺ μὲν οὐκ ἂν προὔδωκας ὢν Ἀριστοφῶν, Ἰφικράτης δὲ προὔδωκεν;* Aristid. or. 49. vol. 2. p. 519. Dind.)

46. *Ἡ γὰρ ὁδός μοι τῶν λόγων διὰ μέσων τῶν Χάρητι πεπραγμένων ἐστίν.* Aristot. rhetor. 3, 11. p. 1411.

47. *Τραύματα ἔχων οὐχ ἑτέρων ἐπ' ἐμὲ ἐρχομένων, ἀλλ' αὐτὸς ἐπιών.* Schol. Hom. Il. p. 364. B. 22. Bk.

48. *Οἷα ποιεῖς, ὦ ἄνθρωπε, πολέμου περιεστῶτος τὴν πόλιν περὶ ἐμοῦ πείθων βουλεύεσθαι καὶ μὴ μετ' ἐμοῦ.* Plut. moral. p. 187. B.

49. *Βελτίων μὲν ὁ τῶν ἀντιδίκων ὑποκριτής, δρᾶμα δὲ τοὐμὸν ἄμεινον.* Plut. moral. p. 801. F.]

XXXI. *ΥΠΕΡ ΚΑΛΛΑΙΣΧΡΟΥ.*

50. *Μετ' ἀβακίου δὲ καὶ τραπεζίου πωλῶν ἑαυτόν.* Pollux 10, 105.

XXXII. *ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΙΟΥ ΥΒΡΕΩΣ.*

51. *Καὶ ἐξελθοῦσα ἡ παιδίσκη τὴν θύραν ἀνοίγνυσι.* Poll. 3, 76.

[XXXIII. *ΥΠΕΡ ΚΑΛΛΙΟΥ.*

52. *Οὗτοι δὲ φάσκοντες πλείονος μισθώσασθαι καὶ τίμημα καταστήσασθαι.* Harpocr. et Suid. v. *τίμημα.*]

XXXIV. *ΚΑΤΑ ΚΙΝΗΣΙΟΥ ΥΠΕΡ ΦΑΝΙΟΥ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ.*

53. *Θαυμάζω δὲ εἰ μὴ βαρέως φέρετε ὅτι Κινησίας ἐστὶν ὁ
τοῖς νόμοις βοηθός, ὃν ὑμεῖς πάντες ἐπίστασθε ἀσεβέστατον ἁ-
πάντων καὶ παρανομώτατον ἀνθρώπων γεγονέναι. Οὐχ οὗτός
ἐστιν ὁ τοιαῦτα περὶ θεοὺς ἐξαμαρτάνων, ἃ τοῖς μὲν ἄλλοις αἰ-*
2 *σχρόν ἐστι καὶ λέγειν, τῶν κωμῳδοδιδασκάλων δ' ἀκούετε καθ'
ἕκαστον ἐνιαυτόν; οὐ μετὰ τούτου ποτὲ Ἀπολλοφάνης καὶ Μυ-
σταλίδης καὶ Λυσίθεος συνειστιῶντο, μίαν ἡμέραν ταξάμενοι
τῶν ἀποφράδων, ἀντὶ νουμηνιαστῶν κακοδαιμονιστὰς σφίσιν
αὐτοῖς τοὔνομα θέμενοι, πρέπον μὲν ταῖς αὐτῶν τύχαις, οὐ μὴν
ὡς τοῦτο διαπραττόμενοι τὴν διάνοιαν ἔσχον, ἀλλ' ὡς καταγε-*
3 *λῶντες τῶν θεῶν καὶ τῶν νόμων τῶν ἡμετέρων. ἐκείνων μὲν
οὖν ἕκαστος ἀπώλετο, ὥσπερ εἰκὸς τοὺς τοιούτους· τοῦτον δὲ*

τὸν ὑπὸ πλείστων γιγνωσκόμενον οἱ θεοὶ οὕτω διέθεσαν, ὥστε τοὺς ἐχθροὺς αὐτὸν βούλεσθαι ζῆν μᾶλλον ἢ τεθνάναι, παράδειγμα τοῖς ἄλλοις, ἵν' ἴδωσιν ὅτι τοῖς λίαν ὑβριστικῶς πρὸς τὰ θεῖα διακειμένοις οὐκ εἰς τοὺς παῖδας ἀποτίθενται τὰς τιμωρίας, ἀλλ' αὐτοὺς κακῶς ἀπολλύουσι, μείζους καὶ χαλεπωτέρας τὰς συμφορὰς καὶ τὰς νόσους ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις προσβάλλοντες. τὸ μὲν γὰρ ἀποθανεῖν ἢ καμεῖν νομίμως κοινὸν ἅ- 4
πασιν ἡμῖν ἐστί, τὸ δ' οὕτως ἔχοντα τοσοῦτον χρόνον διατελεῖν καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀποθνήσκοντα μὴ δύνασθαι τελευτῆσαι τὸν βίον τούτοις μόνοις προσήκει τοῖς τὰ τοιαῦτα ἅπερ οὗτος ἐξημαρτηκόσιν. Athen. 12. p. 551. D.

XXXV. *ΠΡΟΣ ΚΛΕΙΝΙΑΝ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ.*

54. *Ἐπειδὴ πάντες κατέδαρθον, συσκευασάμενος τῶν χαλκωμάτων ὅσα οἷός τ' ἦν πλεῖστα, λαβὼν ἐξήγαγε ξίφος ἔχων ὑπὸ μάλης.* Suid. v. *ὑπὸ μάλης.*

XXXVI. *ΠΡΟΣ ΚΛΕΟΣΤΡΑΤΟΝ.*

55. *Οὐδὲ εἴ τις εἰσποίητος πάθοι, οὐκ ἀποστερεῖ τὴν μητέρα τούτων τῶν χρημάτων.* Priscian. 18. p. 235. Kr.

XXXVII. *ΠΡΟΣ ΚΛΕΩΝΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ ΤΡΙΠΟΔΟΣ.*

56. *Ἀργυρώματά τε ἢ χρυσώματα ἔτι ἦν διδόναι.* Athen. 6. p. 231. B. (cfr. Poll. 10, 174. 7, 103 et 104.)

XXXVIII. *ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ.*

57. *Καὶ τοὺς μὲν τῶν ἄλλων Ἀθηναίων παῖδας, ὧν οἱ πατέρες βοηθήσαντες ὑμῖν ἔτι ζῶσιν, ἀπειπεῖν ἐν τοῖς νόμοις μήτε ἄδικον μήτε δίκαιον λέγειν.* Suid. v. *ἀπειπεῖν.*

XXXIX. *ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΥΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.*

58. *Ἐλυμαίνοντο γάρ μου τὸν καρκίνον εἰσφοιτῶσαι αἱ κύνες.* Harpocr. v. *καρκίνος.*

XXXX. *ΠΡΟΣ ΛΑΙΔΑ.*

59. *Φιλύρα γέ τοι ἐπαύσατο πορνευομένη ἔτι νέα οὖσα καὶ Σκιώνη καὶ Ἱππάφεσις καὶ Θεόκλεια καὶ Ψαμάθη καὶ Λαγίσκα καὶ Ἄνθεια (καὶ Ἀριστόκλεια.* Athen. 13. p. 592. E.). Athen. 13. p. 586. E.

XXXXI. *ΠΡΟΣ ΛΑΚΡΑΤΗΝ.*

60. *Οὐδ' ἂν εἰ πολὺ ἐλάττονα τόκον λογίσαιτό τις ἢ ὅσον*

οὗτοι οἱ ὀβολοστατοῦντες τοὺς ἄλλους πράττονται. Harpocr. v. ὀβολοστατεῖ.

XXXXII. ΚΑΤΑ ΛΥΣΙΘΕΟΥ.

61. *Κάμψαντι τοῦ τείχους, ὦ βουλή, ἐστὶ γωνιασμὸς ἐν ἀριστερᾷ καὶ εὐρυχωρία πάνυ πολλή.* Harpocr. v. γωνιασμός. Suid. v. γωνία.

62. *Ἐβιάζετό τε γὰρ καὶ οἷος ἦν ἐξευρεῖν τὴν θύραν.* Phot. lex. p. 323, 5.

XXXXIII. ΚΑΤΑ ΜΙΚΙΝΟΥ ΦΟΝΟΥ.

63. *Τὴν νύκτα ἐκάθητο ἐν τῷ ἱερῷ τὴν ὄψιν κατακαλυψάμενος.* Anonym. in Rhet. Gr. 7. p. 286. Walz.

64. *Οἱ μὲν ἄλλοι συγγενεῖς παρεγένοντο, μόνος δ' ἀπελείφθη.* Idem eod. loco.

65. *Τὰ πρὸς ἑτέρας αἰτίας ἀνήκειν δοκοῦντα παραλελείψεται.* Priscian. 18. p. 194. Kr.

66. *Ἐπὶ τὸ σύνδειπνον κεκλημένον.* Athen. 8. p. 365. B.

XXXXIV. ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΙΞΙΔΗΜΟΥ ΓΡΑΦΗΝ.

67. *Καὶ δύο παῖδας αὐτῷ ἀκολούθους εἶναι, ὧν οὗτος τὸν μὲν Μουσαῖον καλεῖ τὸν δὲ Ἡσίοδον.* Harpocr. v. Μουσαῖος.

XXXXV. ΠΡΟΣ ΜΝΗΣΙΜΑΧΟΝ.

68. *Συντίθεται δὲ τούτοις καὶ Καρκίνος ὁ ποιητὴς εἰπών·*
οὐκ οἶνος ἐξέστησε· τὰς γὰρ ἐμφύτους
ὀρθῶς παγείσας — μεν — φρένας
οὐδεὶς ἐπαίρει καιρὸς ἐξαμαρτάνειν. Harpocr. v. Καρκίνος.

XXXXVI. ΠΡΟΣ ΝΑΥΣΙΑΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ.

69. *Ἀλλὰ διὰ τὸ τρεῖς τέχνας ἐργάζεσθαι, τήν τε λιθουργικὴν καὶ λιθοτριβικὴν καὶ πρὸς τούτοις τὸ τετρυφηκέναι.* Suid. v. λιθουργική.

XXXXVII. ΠΡΟΣ ΝΙΚΙΑΝ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗΣ.

70. *Τὴν μὲν παρασκευὴν καὶ τὴν προθυμίαν τῶν ἀντιδίκων ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες δικασταί.* Clem. Alex. strom. 6. p. 626. Sylb.

[XXXXVIII. ΥΠΕΡ ΝΙΚΙΟΥ.

71. *Κλαίω τὸν ἀμάχητον καὶ ἀναυμάχητον ὄλεθρον. — ἱκέται μὲν αὐτοὶ τῶν θεῶν καθίζοντες, προδότας δὲ τῶν ὅρκων*

ἡμᾶς ἀποφαίνοντες. — ἀνακαλοῦντες συγγένειαν εὐμένειαν. Dionys. Hal. 5. p. 483. R.]

IL. *ΠΡΟΣ ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΝ* (vel *ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ*).

72. *Συγκομίσας δ' ὀπώραν καὶ ἀποδόμενος τὸν ἀγρόν.* Phot. lex. p. 546. et 767. Suid. v. *συγκομιδή*.

L. *ΠΡΟΣ ΤΙΜΩΝΑ.*

73. *Οἱ δ' ἀλαζονεύονται μὲν Τίμωνι παραπλησίως καὶ ἐσχηματισμένοι περιέρχονται ὥσπερ οὗτος.* Suid. v. *ἐσχηματισμένος*.

LI. *ΠΡΟΣ ΤΙΜΩΝΙΔΗΝ.*

74. *Πῶς δ' ἂν τῆς διαθέσεως τοῦ τετελευτηκότος ἀμελήσαιμεν, ἣν ἐκεῖνος διέθετο οὐ παρανοῶν οὐδὲ γυναικὶ πεισθείς;* Suid. v. *διάθεσις*.

LII. *ΚΑΤΑ ΤΙΣΙΔΟΣ.*

75. *Ἄρχιππος γὰρ οὑτοσί, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀπεδύσατο μὲν εἰς τὴν αὐτὴν παλαίστραν οὗπερ καὶ Τῖσις ὁ φεύγων τὴν δίκην, ὀργῆς δὲ γενομένης ἐς σκώμματά τε αὐτοῖς καὶ ἀντιλογίαν καὶ ἔχθραν καὶ λοιδορίαν κατέστησαν. Ἔστιν οὖν Πυθέας ἐραστὴς μὲν τοῦ μειρακίου — πάντα γὰρ εἰρήσεται τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς — ἐπίτροπος δὲ ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλελειμμένος. οὗτος, ἐπειδὴ* 2
Τῖσις πρὸς αὐτὸν τὴν ἐν τῇ παλαίστρᾳ λοιδορίαν διηγήσατο, βουλόμενος χαρίζεσθαι καὶ δοκεῖν δεινὸς καὶ ἐπίβουλος εἶναι, ἐκέλευσεν αὐτόν, ὡς ἡμεῖς ἔκ τε τῶν πεπραγμένων ᾐσθήμεθα καὶ τῶν εὖ εἰδότων ἐπυθόμεθα, ἐν μὲν τῷ παρόντι διαλλαγῆναι, σκοπεῖν δὲ ὅπως αὐτὸν μόνον που λήψεται. πεισθεὶς δὲ ταῦτα καὶ 3
καταλλαγεὶς καὶ χρώμενος καὶ προσποιούμενος ἐπιτήδειος εἶναι εἰς τοῦτο μανίας τηλικοῦτος ὢν καθίστατο, ὥστε ἐτύγχανε μὲν οὖσα ἱπποδρομία Ἀνακείων, ἰδὼν δ' αὐτὸν μετ' ἐμοῦ παρὰ τὴν θύραν παριόντα — γείτονες γὰρ ἀλλήλοις τυγχάνουσιν ὄντες — τὸ μὲν πρῶτον συνδειπνεῖν ἐκέλευεν, ἐπειδὴ δ' οὐκ ἠθέλησεν, ἐδεήθη ἥκειν αὐτὸν ἐπὶ κῶμον, λέγων ὅτι μεθ' αὐτοῦ καὶ τῶν οἰκετῶν πίετω. δειπνήσαντες οὖν ἤδη συσκοτάζοντος ἐλθόντες 4
κόπτομεν τὴν θύραν, οἱ δ' ἡμᾶς ἐκέλευον εἰσιέναι. ἐπειδὴ δὲ ἔνδον ἐγενόμεθα, ἐμὲ μὲν ἐκβάλλουσιν ἐκ τῆς οἰκίας, τουτονὶ δὲ συναρπάσαντες ἔδησαν πρὸς τὸν κίονα, καὶ λαβὼν μάστιγά τις ἐντείνας πολλὰς πληγὰς εἰς οἴκημα αὐτὸν καθεῖρξε. καὶ οὐκ ἐξ-

ἤρκεσεν αὐτῷ ταῦτα μόνον ἐξαμαρτεῖν, ἀλλ᾽ ἐξηλωκὼς μὲν τῶν νεωτέρων τοὺς πονηροτάτους τοὺς ἐν τῇ πόλει, νεωστὶ δὲ τὰ πατρῷα παρειληφὼς καὶ προσποιούμενος νέος καὶ πλούσιος εἶναι, πάλιν τοὺς οἰκέτας ἐκέλευσεν ἡμέρας ἤδη γενομένης πρὸς τὸν κίονα
5 *αὐτὸν μαστιγοῦν δήσαντας. οὕτω δὲ τοῦ σώματος πονήρως ἤδη διακειμένου Ἀντίμαχον μεταπεμψάμενος τῶν μὲν γεγενημένων οὐδὲν εἶπεν, ἔλεγε δ᾽ ὡς αὐτὸς μὲν δειπνῶν τύχοι, οὗτος δὲ μεθύων ἔλθοι, ἐκκόψας δὲ τὴν θύραν καὶ εἰσελθὼν κακῶς λέγοι αὐτὸν καὶ τὸν Ἀντίμαχον καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. Ἀντίμαχος δὲ ὠργίζετο μὲν αὐτοῖς ὡς μεγάλα ἡμαρτηκόσιν, ὅμως δὲ μάρτυρας παρακαλέσας ἠρώτα αὐτὸν πῶς εἰσέλθοι· ὁ δὲ κελεύσαντος*
6 *Τίσιδος καὶ τῶν οἰκετῶν ἔφασκε. συμβουλευόντων δὲ τῶν εἰσελθόντων ὡς τάχιστα λῦσαι καὶ τὰ γεγενημένα δεινὰ νομιζόντων εἶναι ἀπέδοσαν αὐτὸν τοῖς ἀδελφοῖς. οὐ δυναμένου δὲ βαδίζειν ἐκόμισαν αὐτὸν εἰς τὸ δεῖγμα ἐν κλίνῃ, καὶ ἐπέδειξαν πολλοῖς μὲν Ἀθηναίων, πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ξένων οὕτω διακείμενον ὥστε τοὺς ἰδόντας μὴ μόνον τοῖς ποιήσασιν ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως κατηγορεῖν ὅτι οὐ δημοσίᾳ οὐδὲ παραχρῆμα τοὺς τὰ τοιαῦτα ἐξαμαρτάνοντας τιμωρεῖται.* Dionys. Hal. 6. p. 983. R.

76. *Ἐπιτήδειός μοί ἐστιν Ἄρχιππος οὑτοσί, ὦ δικασταί.* Anonymus Seguerii p. 34.

LIII. *ΠΡΟΣ ΤΛΗΠΟΛΕΜΟΝ.*

77. *Οὑτοσὶ δὲ πυροὺς ἐπὶ καλάμῃ ἀροῖ.* Suid. v. *ἐπὶ καλάμῃ ἀροῦν.*

LIV. *ΥΠΕΡ ΦΕΡΕΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΚΛΕΙΔΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.*

78. *Ἀναγκαῖόν μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τῆς φιλίας τῆς ἐμῆς καὶ τῆς Φερενίκου πρῶτον εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν θαυμάσῃ ὅτι ὑπὲρ οὐδενὸς ὑμῶν πώποτε εἰρη-*
2 *κὼς πρότερον ὑπὲρ τούτου νυνὶ λέγω. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ξένος ἦν Κηφισόδοτος ὁ τούτου πατήρ, καὶ ὅτε ἐφεύγομεν, ἐν Θήβαις παρ᾽ ἐκείνῳ κατηγόμην καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλος Ἀθηναίων ὁ βουλόμενος, καὶ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ πα-*
3 *θόντες ὑπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὴν ἡμετέραν αὐτῶν κατήλθομεν. ἐπεὶ δ᾽ οὖν οὗτοι ταῖς αὐταῖς τύχαις ἐχρήσαντο καὶ φυγάδες Ἀθήναζε ἀφίκοντο, ἡγούμενος τὴν μεγίστην αὐτοῖς ὀφείλειν χάριν, οὕτως*

οἰκείως αὐτοὺς ὑπεδεξάμην, ὥστε μηδένα γνῶναι τῶν εἰσιόντων,
εἰ μή τις πρότερον ἠπίστατο, ὁπότερος ἡμῶν ἐκέκτητο τὴν οὐ-
σίαν. οἶδε μὲν οὖν καὶ Φερένικος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πολλοὶ 4
λέγειν εἰσὶν ἐμοῦ δεινότεροι καὶ μᾶλλον τοιούτων πραγμάτων
ἔμπειροι· ἀλλ' ὅμως ἡγεῖται τὴν ἐμὴν οἰκειότητα πιστοτάτην
εἶναι. αἰσχρὸν οὖν δοκεῖ εἶναι ἱκετεύοντος τούτου καὶ δεομένου
τὰ δίκαια αὐτῷ βοηθῆσαι περιιδεῖν αὐτόν, καθ' ὅσον οἷός τ'
εἰμὶ ἐγώ, τῶν ὑπ' Ἀνδροκλείδου δεδομένων στερηθῆναι. Dionys.
Hal. 5. p. 594. coll. p. 596. sq. R.

79. *Εἰ μὲν γὰρ ἀγροὺς κατέλιπεν Ἀνδροκλείδης ἢ ἄλλην φανερὰν οὐσίαν, ἐξῆν ἂν εἰπεῖν τῷ βουλομένῳ, ὅτι οὗτος μὲν ψεύδεται, αὐτῷ δὲ δέδοται. περὶ δὲ ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ ἀφανοῦς οὐσίας δῆλον ὅτι, ὅστις ἔχων αὐτὰ φαίνεται, τούτῳ δέδωκεν.* Suid. v. *οὐσία φανερά.*

LV. *ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.*

80. *Φιλίππῳ δὲ μὴ οἴεσθε ταῦτ' ἀποχρᾶν.* Zonar. lex. v. *ἀποχρῆν καὶ ἀποχρᾶν.*

LVI. *ΠΡΟΣ ΦΙΛΩΝΑ ΥΠΕΡ ΘΕΟΚΛΕΙΔΟΥ ΦΟΝΟΥ.*

81. *Ἀλλ' εἰς τὸ οἰκάριον τὸ ὄπισθε τῆς γυναικωνίτιδος.* Poll. 9, 39.

LVII. *ΚΑΤΑ ΦΙΛΩΝΙΔΟΥ ΒΙΑΙΩΝ.*

82. *Ἔστιν οὖν γυνὴ ἑταίρα, Ναῒς ὄνομα, ἧς Ἀρχίας κύριός ἐστιν, ὁ δ' Ὑμέναιος ἐπιτήδειος, Φιλωνίδης δ' ἐρᾷν φησίν.* Athen. 13. p. 592. C.

LVIII. *ΠΡΟΣ ΧΥΤΡΙΝΟΝ.*

83. *Ἐξαίφνης τοῦ συνακολουθοῦντος οἰκέτου λίθον τις λαβὼν ἔκρουσε τὸν λυχνοῦχον.* Pollux 10, 116.

ΑΠΑΡΑΣΗΜΑ.

84. *Καὶ φανερὸς γέγονεν οὐ τῶν σωμάτων συγγενὴς ὢν ἀλλὰ τῶν χρημάτων.* Clem. Alex. strom. 6. p. 226. Sylb.

85. *Ὅστις τοῦ μὲν μὴ ἀδικεῖν οὐ προνοεῖται, τοῦ δὲ μὴ δοῦναι δίκην ἐπιμελεῖται, κακουργεῖ.* Stob. floril. 2, 24.

86. *Ψεύδεσθαι προχειρότατον τοῖς πολλάκις ἁμαρτάνουσιν.* Id. 12, 21.

87. *Τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν δικάζοντας ἄξιον ἥνπερ νομοθετοῦντας.* Id. 46, 17.

88. *Εἰ μὲν οἷόν τ' ἦν ἐκ τῶν προτέρων λόγων τὰ δίκαια γιγνώσκειν, οὐδὲν ἂν ἔδει τοὺς φεύγοντας ἀπολογεῖσθαι, ἀλλ' ἀκριτὶ ἀποθνήσκειν· ἐπεὶ δὲ τὰ ψευδῆ λέγειν δυνατόν ἐστι τοῖς κατηγοροῦσι, δίκαιον ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδίκων ἀκούσαντας τηνικαῦτα τὴν περὶ τοῦ δικαίου ψῆφον φέρειν.* Id. 46, 110.

89. *Προσήκει δ' ὑμῖν περὶ ψυχῆς δικάζουσι μὴ παρανομεῖν ἀλλ' εὐσεβεῖν, μηδὲ θορύβῳ τὰ πράγματα κρίνειν ἀλλὰ σιωπῇ τὰ δίκαια γιγνώσκειν.* Id. 46, 111.

90. *Ἧι γὰρ ἂν ἡμέρᾳ γυνὴ προδῷ τὸ σῶμα καὶ τὴν τάξιν λίπῃ τῆς αἰδοῦς, εὐθέως παραλλάττει τῶν φρενῶν, ὥστε νομίζειν τοὺς μὲν οἰκείους ἐχθρούς, τοὺς δὲ ἀλλοτρίους πιστούς, περὶ δὲ τῶν καλῶν καὶ αἰσχρῶν ἐναντίαν ἔχειν τὴν γνώμην.* Id. 68, 32.

91. *Τοῦ νόμου κελεύοντος τοὺς ἐπιτρόπους τοῖς ὀρφανοῖς ἔγγειον τὴν οὐσίαν καθιστάναι, οὗτος δὲ ναυτικοὺς ἡμᾶς ἀποφαίνει.* Suid. v. *ἔγγειον.*

92. *Ἡ γὰρ γλῶττα νοῦν οὔτε πολὺν οὔτε μικρὸν ἔχει, ὁ δὲ νοῦς, ᾧ μὲν πολύ, πολύς, ᾧ δὲ μικρόν, μικρός.* Gregor. Cor. p. 4. Schaef.

93. *Ὅσας ἄξιος ἦν λαβεῖν πληγάς, τοσαύτας εἴληφε δραχμάς.* Demetr. in Rhetor. Gr. 9. p. 58. W.

94. *Εἰσιόντων πρὸς τῇ Νεμέᾳ ἕστηκεν ἐπιδέξια.* Poll. 2, 159.

95. *Ἁρπάσας τὴν κνημίαν τῆς ἁμάξης.* Poll. 7, 116.

96. *Ἀδελφιδοῦς μοί ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.* Maxim. Plan. in Rhet. Gr. 5. p. 382. W.

97. *Πολλαχῇ οἰκειότατον ἐμαυτῷ νομίζω βοηθεῖν.* Apsines in Rhet. Gr. 9. p. 482.

98. *Εἴ τις ἄλλος βούλεται, αἰτείσθω ὑμῶν.* Bekk. Anecd. p. 122.

99. *Ὃς λειτουργῆσαι μὲν οὐδὲν πώποτε ἐτόλμησε τῇ πόλει.* Ibid. p. 155.

100. *Ὅτι προδικῶ τοῦ ἀλλοτρίου ἀπελευθέρου.* Ibid. p. 169.

101. *Ἦν γὰρ προϊδόντα τινὰ καὶ τὸ πῦρ τῆς Χιμαίρας φυλάξασθαι.* Tzetz. ad Lycophr. v. 17.

102. *Ἐξείργασται καὶ τέλος ἔχει καὶ πέρας ἀηδίας ἐστίν.* Synes. ep. 32.

INDEX

NOMINUM ET RERUM MEMORABILIUM.

Z.

H.

Θ.

Λ.

M.

Addenda et corrigenda:

Orat. 6. § 31. in annotatione critica lege: *ἐπινοεῖν*] *ἐπινοῶν* vir eruditissimus apud Taylorum: infinitivus vero recte se habet.

Orat. 26. § 13. Libri *οὖν* habent pro *οὐκ*, Palatinus *διακεῖσθαι* pro *διακείσεσθαι* (quam scripturam doleo a me notatam non esse) et *ἡγήσασθαι* pro *ἡγήσεσθαι*. Recte igitur, ut mihi quidem videtur, Paullus Ricardus Müllerus in Schneidewini Philol. IX. 3. p. 556 (qui fasciculus nunc demum ad me pervenit, quum omnia iam formis descripta sunt) ita locum restituit: *ἆρ' οὐκ ἂν οἴεσθε αὐτοὺς χαλεπῶς διακεῖσθαι καὶ ὑμᾶς αὐτῶν αἰτίους ἡγήσασθαι.* Ceterum moneo, quod idem homo doctus l. d. Antiphontem in orat. 5. §. 12 scripsisse coniecit *καὶ ἡγεῖ χρῆναι* pro *καὶ εἴγε χρῆναι*, eius emendationis laudem a Dryandro in calce commentationis de Antiphontis Rhamnusii vita et scriptis (Halis 1838) occupatam esse, nisi quod hic *ἡγῇ* voluit.

Fragm. 1. § 2. in annot. crit. lege: [*καὶ*] *οἴσω δὲ* nunc scripsi, *καὶ* particulam, ut ab h. l. alienam, uncis includens (*φέρειν* de usuris solvendis usurpaverunt Lycurgus in Leocr. § 23. et Aeschin. in Ctes. § 104.). Possis etiam *καταθήσω δὲ*, quod verbum de eadem re est apud Plat. legg. IX. p. 921. D.

	ℳ ₰
Homer's Ilias von *Ameis* u. *Hentze*. Anhang. 3. Heft	1.20
— do. — Anhang. 4. Heft	1.20
— do. — Anhang. 5. Heft	1.20
— do. — Anhang. 6. Heft	1.50
— do. — Anhang. 7. Heft	1.50
— Ilias v. *La Roche*. 2. u. 3. Aufl. 6 Teile, jeder [4 Gesänge] à	1.50
Horaz Oden von *Nauck*. 11. Aufl.	2.25
— Satir. u. Epist. v. *Krüger*. 10. Afl.	2.70
— Sermonen von *Fritzsche*. I.	2.40
— — II.	2.—
Isokrates v. *Schneider*. I. Bd. 2. Aufl.	1.20
— do. — II. Bändchen. 2. Aufl.	1.50
Livius, Buch I. Von *M. Müller*	1.50
— Buch II. Von *M. Müller*	1.50
— Buch XXI v. *Wölfflin*. 3. Aufl. v. *Luterbacher*	1.20
— Buch XXII v. *Wölfflin*. 2. Aufl.	1.20
— Buch XXIII von *Wölfflin* u. *Luterbacher*	1.20
— Buch XXIV von *H. J. Müller*	1.—
— Buch XXV von *H. J. Müller*	1.20
— Buch XXVI von *Friedersdorff*	1.20
— Buch XXVII von *Friedersdorff*	1.20
— Buch XXVIII v. *Friedersdorff*	1.20
Lucian v. *Jacobitz*. I. Bändchen. 2. Aufl.	1.20
— do. — II. Bändch. 2. Aufl.	1.20
— do. — III. Bändchen	1.20
Lykurg's Rede g. Leokrat. v. *Rehdantz*	2.25
Lysias' Reden v. *Frohberger*. I. Bd. 2. Auflage v. *Gebauer*	4.50
— do. — II. Band	1.50
— do. — III. Band	1.50
— do. — kleinere Ausgabe	3.—
Auch in 2 Heften à	1.50
Ovid's Metamorphosen v. *Siebelis* u. *Polle*. I. Heft. 12. Aufl.	1.50
— — II. Heft. 11. Aufl.	1.50
— Fasten von *Peter*. I. 2. Aufl.	2.70
— do. — II. 2. Aufl.	—.90
Phaedrus v. *Siebelis*. 5. Aufl. v. *Eckstein*	—.75
Platon's Schriften. I. Bdchn.: Die Vertheidigungsrede d. Sokrates u. Kriton von *Cron*. 8. Aufl.	1.—
— do. — II. Bdchn.: Gorgias von *J. Deuschle*. 3. Aufl.	1.80
— do. — Anhang v. *Deuschle*	—.90
— do. — III. Bdchn.: Laches von *Cron*. 4. Aufl.	—.75
— do. — III. 2: Euthyphron von *M. Wohlrab*. 2. Aufl.	—.45
— do. — IV. Bdchn.: Protagoras von *J. Deuschle*. 4. Aufl.	1.50
— do. — V. Bdchn.: Symposion von *Hug*	3.—
— do. — VI. Bdchn.: Phaedon von *Wohlrab*. 2. Aufl.	1.50
Plauti Trinum. v. *E. J. Brix*. 3. Aufl.	1.20

	ℳ ₰
Plauti Captivi v. *E. J. Brix*. 4. Aufl.	1.—
— Menaechmi v. *E. J. Brix*. 3. Afl.	1.—
— Miles gloriosus v. *Brix*. 2. Afl.	1.50
Plutarch's Biographien. I. Philopoemen u. Flamininus v. *Siefert*. 2. Aufl. von *Blafs*	—.90
— do. — II. Timoleon u. Pyrrhos v. *Siefert*. 2. Aufl. von *Blafs*	1.50
— do. — III. Themistokles und Perikles von *Blafs*. 2. Aufl.	1.50
— do. — IV. Aristides u. Cato von *Blafs*	—.90
— do. — V. Agis und Kleomenes von *Blafs*	—.90
— do. — VI. Tib. et G. Gracchus von *Blafs*	—.90
Quintilian. X. Buch. Von *G. T. A. Krüger*. 2. Aufl.	—.75
Sophokles v. *Wolff* u. *Bellermann*. I. Ajax. 3. Aufl.	1.20
— do. — II. Electra. 3. Aufl.	1.20
— do. — III. Antigone. 4. Aufl.	1.20
— do. — IV. König Oedipus. 2. Aufl.	1.20
— do. — V. Oidipus auf Kolonos	1.50
Supplement. lect. graec. v. *Hoffmann*	1.50
Tacitus Histor. von *Heraeus*. I. 3. Aufl.	1.80
— do. — II. 3. Aufl.	1.80
— Annalen v. *Draeger*. I. 4. Aufl.	2.40
— — II. 3. Aufl.	2.25
— Agricola von *Draeger*. 4. Aufl.	—.60
— dialogus von *Andresen*. 2. Aufl.	—.90
Terentius Hauton Timorumenos von *Wagner*	1.20
— Phormio von *Dziatzko*. 2. Aufl.	1.50
— Adelphoe von *Dziatzko*	1.50
Theokrit v. *Fritzsche*. 3. Aufl. v. *Hiller*	2.70
Thukydides von *Böhme*. I. Band. 1. Heft. 5. Aufl. v. *Widmann*.	1.50
— do. — I. Bd. 2. Hft. 3. Aufl.	1.50
— do. — II. „ 1. „ 3. „	1.50
— do. — II. „ 2. „ 3. „	1.50
Vergils Aeneis von *Kappes*. I. Heft. 3. Aufl.	1.20
— do. — II. 3. Aufl.	1.20
— do. — III. 2. Aufl.	1.20
— do. — IV. 2. Aufl.	1.20
— Bucolica u. Georgica v. *Kappes*	1.50
Xenophons Anabasis v. *Vollbrecht*. 2 Bdchn. 7. u. 6. Aufl. à	1.50
— Memorabilien von *R. Kühner*. 4. Aufl.	1.50
— Cyropädie von *Breitenbach*. 1. Heft. 3. Aufl.	1.50
— do. — 2. Heft. 3. Auflage	1.50
— Griechische Geschichte von *Büchsenschütz*. I. Bdchn. 5. Aufl.	1.50
— do. — II. Bdchn. 4. Aufl.	1.50

LYCURGI

ORATIO IN LEOCRATEM.

EDIDIT

CAROLUS SCHEIBE.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXXXV.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO.

In edenda Lycurgi Leocratea, ad quam tam multi nuper tamque eruditi homines studia sua contulerunt, ut qui denuo in ea operam suam curamque collocet abundantia copiarum paene obrui videatur, idem feci quod in praefatione ad Lysiae orationes curandum putavi, ut et quicquid aut ex mea aut ex aliorum coniectura de scriptura codicum mutandum esse censerem diligenter notarem, et insignirem discrepantias, quibus mea recognitio discederet ab Imm. Bekkeri, Maetzneri, Baiteri Sauppiique doctissimorum virorum editionibus. Librorum autem manuscriptorum principem et habui et imprimis sequutus sum Crippsianum A, non modo ab Imm. Bekkero, sed etiam ab Osanno et Dobsono excussum, cui bonitate auctoritateque si non parem at certe proximum esse constat Laurentianum B, ceterorum LPZ ut deterioris notae codicum testimonio, nisi ubi in illis melioribus aperte peccatum videretur, fidem tribui nullam. Ceterum moneo, quae verba contra librorum mscr. auctoritatem addenda esse existimavi, ea uncis ita a me inclusa esse, ut asteriscum intersererem [*], quae exterminanda, nudis uncis [ ].

§. 1. *ὦ Ἀθηναῖοι* ABZ (Turr.*). *ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι* cett. (Bk. M.). || *ὑπὲρ ὑμῶν* Taylorus (Turr. coll. §. 20. 76. 146. 149.). *ὑπὲρ ἡμῶν* libri (Bk. M.**) || *Λεωκράτη* libri (Bk. M.). *Λεωκράτην* Turicenses. Etsi enim inde a Demosthenis aetate formam in *ην* desinentem regnare probe scio, tamen codicibus et hoc loco et §. 141. obsecundandum esse putavi. Neque vero §. 150. *Λεωκράτην* dedissem, nisi hoc, siquidem Dobsono fidem habere licet, in optimo A, quamvis solo, inventum esset. || *τὸν προδόντα αὑτῶν* Bekkerus (M. Turr.). *τὸν προδόντα αὑτὸν* libri. *προδόντα αὑτὸν* sine articulo Ald., quod tutatur Bakius in schol. hypomn. III. p. 102. || §. 2. Pone *ἀπαραιτήτους δικαστὰς* auctore Tayloro cum Turr. omisi puerilem glossam (Fr. A. Wolf. ad Dem. Leptin. p. 495, 1. ed. Reisk.) *μὴ παρέχοντας συγγνώμην*, a

*) i. e. editores Turicenses s. Baiterus Sauppiusque.
**) i. e. Bekkerus Maetznerus.

Bekk. inclusam, defensam a Maetznero. Cfr. Halm. in Actis philol. Monac. IIII. p. 123 sqq. || §. 3. *ἐν ταύτῃ*] *ἐν αὐτῇ* Reisk. *ἐνταῦθα* Coraes. *εἰς αὐτὴν* Jenickius in symbolis crit. in Lycurgi Leocr. (Lips. 1843.) p. 6. || §. 4. *δεύτερον δ' ἡ τῶν δικαστῶν ψῆφος — παραδιδοῦσα κρίσις*] *δεύτερον δ' ἡ τῶν κατηγόρων μήνυσις, τρίτον δ' ἡ τῶν δικαστῶν ψῆφος* G. A. Hirschig. in Philologo V. p. 328. Frustra: *κρίσις* enim perinde atque *κρίνειν* de accusatore quoque dici vix est quod demonstretur. V. Tayl. ad h. l. Fr. A. Wolf. ad Dem. Lept. p. 484, 6. ed. Reisk. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 253. || *παραδιδοῦσα* Bekker. (Turr.) *παραδοῦσα* libri (M.). || *ὑπ' ἀμφοτ.* Reisk. *ἐπ' ἀμφοτ.* libri. || *αὐτῷ*] *αὑτῷ* Bekk., vereor ut e codd. Cfr. Blum. praefat. ad Leocr. p. XXVII. || §. 6. *καθιστάναι* Stephanus (omn. ed.). *καθεστάναι* libri. || §. 8. *ὥστε μήτε κατηγορίαν μήτε τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὑρεῖν ἀξίαν, μηδὲ ἐν τοῖς νόμοις — τῶν ἁμαρτημάτων* libri. V. Meierus de Lycurgo (pone Gust. Kiesslingii fragmenta Lycurgea) p. CXLII. sq. — Jenick. l. d. p. 7. ita coniecit: *ὥστε μήτε τὴν κατηγορίαν* (imo *τῇ κατηγορίᾳ* Dem. 14. de symmor. §. 6. Xen. Hier. 4, 4.) *τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὑρεῖν ἀξίαν, μηδὲ ἐν τοῖς νόμοις ὡρίσθαι*, omissis illis *τιμωρίαν ἀξίαν τῶν ἁμαρτημάτων*. — Bekkerus *μήτε κατηγορίαν — εὑρεῖν ἀξίαν* uncis inclusit, Turr. sola verba *μήτε κατηγορίαν* omiserunt. || §. 9. *μήτ' ἐν τοῖς* Bekk. (Turr.). *μὴ ἐν τοῖς* libri (M.). || *ἐπίδοξον εἶναι* primus Ernesti, deinceps Schaubius, Baiterus, ego (in observatt. in or. Atticos p. 18). *ἐπίδοξον εἶναι γεγενῆσθαι* libri, unde Valckenar. ad Herod. IV. 11. *ἐπίδ. εἶναι γενήσεσθαι* (prob. Maetzn. Freudenberg. ad Heinrichii schedas Lycurgeas Bonn. 1850. p. 13.). *ἐπίδ. εἶναι γενέσθαι* Lobeck. ad Phryn. p. 133. (Bk.). || *διὸ*] Ante hoc voc. omisi cum Turr. verba e §. 8. huc illata *ὡς μήτε κατηγορίαν μήτε τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὑρεῖν ἀξίαν*: incluserat Bekk. || *ὅσα δὲ μὴ σφόδρα — προσαγορεύσας* sana puto: ad *ὅσα δὲ μὴ σφόδρα* intelligendum e superioribus *διωρικώς*, perinde ac si dixisset orator *ὅσα δὲ μὴ σφόδρα* (non praefracte, non adeo. Schaefer. ad Dem. de F. Legat. p. 447, 26. §. 332. = non accurate, non diserte) *διώρικε ἀλλὰ περιειλ. κ. τ. λ.* Reliqua quae Meierum aliosque offenderunt, me non item. || §. 11. *βουλεύεσθε* Tayl. (Bk. Turr.). *βούλεσθε* libri. || §. 13. *εὐορκοτάτην τὴν* Bekk. in add. (Turr.). Libri art. om. || [*ἀδύνατον γάρ ἐστιν ἄνευ τοῦ λόγου — τὴν ψῆφον*] Bekkero auctore seclusi: nam et concinnitatem turbant et ad sententiam sunt supervacanea vel tum, si G. Hermanni coniecturam in Soph. Antig. praef. p. XIV. prolatam *ἄνευ τοῦ ἀλόγου* amplectare, quam receperunt Turr. || §. 14. *τε γάρ* libri (M. Turr.). *τε* om. Bekk. || *ἀπαγγελίαν* Tayl. (Turr.). *ἐπαγγελίαν* libri. V. §. 15. 18. 19. || §. 15. *οἳ ἴσασι — διαπεπραγμένοις ὄντα* cum Frankio transposita malim post verba §. 14. *παρὰ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἔσται λόγος*. Turr. in ed. I. *οἳ* ad *οἰκουμένην* rettulerunt, quod hoc quidem loco fieri non posse recte animadvertit Frankius. Meiero aliquid humani accidit. || *τούτων πλεῖστον* Reisk. (M. Turr.). *τούτῳ πλεῖστον* libri. Alteram Reiskii emendationem *τούτου πλεῖστον* recepit Bekk. || *δόξοιτ' ἂν*] *δόξαιτ' ἂν* Dobr. et G. Herm. de part. *ἂν* p. 167. Sed v. Meutzner. in

Zimmermanni annal. schol. 1833. p. 432. || §. 16. *οἰκούντων*] *μετοικούντων* G. A. Hirschig. in Philol. V. p. 328. At tunc non solum *μέτοικοι*, sed etiam hospites ac peregrini ad urbem defendendam adhibebantur, ut bene observaverunt Morus et Blum. V. Boeckh. oecon. polit. I. p. 364. sq. ed. II. || *καθ' ὅ τι*] *ὅντιν'* G. A. Hirschig. l. d. Sed v. Saupp. in ed. I. Adde Bernhardy synt. Gr. p. 146. || §. 17. *ἐξορμούσης* Tayl. (ed. omn.). *ἐξορμώσης* libri. || *κατέλειπεν* Bekk. (Turr.). *κατέλιπεν* libri (M.). || *οὐδὲ τὴν ἀκρόπολιν* Heinrich. (Turr.). *οὔτε τὴν ἀκρόπ.* libri (Bk. M.). Cfr. Halm. l. d. p. 131. sq. et Saupp. ad h. l. || *σώσοντας* Tayl. (ed. omn.). *σώσαντας* libri. || §. 19. *φυγόντα* Fr. A. Wolf. ad Leptin. p. 277. (Bk. Turr.). *φεύγοντα* libri (M.). || [*ἴσασιν**] add. Ald., om. libri. || *ὃν καὶ ὑμῶν — αὐτοῖς.*] Locus conclamatus, cui variae sunt a doctis adhibitae medendi rationes: satis erit commemorasse coniecturas Franzii (cfr. Halm. p. 132) *ὡς καὶ μεγάλου αἴτιος βλάβους εἴη τὴν πεντηκοστὴν μετέχων αὐτοῖς*, Sauppii *ὡς καὶ μεγάλα βεβλαφὼς εἴη τὴν πεντ. μετέχων αὐτοῖς*, quam rationem probans Jenick. l. d. p. 11. accuratius etiam scripsit: *ὡς καὶ μεγ. καταβεβλαφὼς εἴη τὴν πεντ. μετ. αὐτός*. Equidem *ἐπέχω*. || §. 20. *τούτων ποιῶσιν, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων καὶ τῆς δημοκρατίας κλητεύσομεν αὐτούς.*] Sic distinxit Baiterus. Bekk. virgulam posuit post *δημοκρατίας*, omissam post *ποιῶσιν*. Ceterum scripsi *κλητεύσομεν* Tayloro auctore pro eo quod in libris est *κλητεύσωμεν* (Bk. Turr.). || §. 21. *ἐν γειτόνων* Saupp. (ep. crit. ad G. Hermannum p. 106 sq.). *ἐκ γειτόνων* libri Bekkeri (Bk. M. Turr.). Prius scribebatur *ἐς γειτ.* || §. 22. *Ξυπετεῶνα* e libris restitui, solus Z depravate habet *Ξυπετρῶνα*. Taylor.: *Ξυπεταιῶνα*, quem interpretes sequuti sunt omnes. Sed v. Stephan. Byz. I. p. 481. ed. Meinek. *Ξυπετή, δῆμος Κεκροπίδος φυλῆς. ὁ δημότης Ξυπετεών, ὡς Μακεδών* („*ὡς Μεδεών*?" Mein.). In inscriptionibus omnibus sunt *Ξυπεταιόνες*. Corp. Inscr. n. 172. 251. Tit. naval. XIII. d. 169. 180. XIV. b. 41. e. 150. Rossii dem. Ath. n. 5. (p. 20.), apud Harpocr. p. 134, 6. in optimis codd. *Ξυπεταίονες*. Ceterum cfr. Saupp. in fragm. Hyperid. or. Att. II. p. 284. || *οἰκίαν, ἀποδόσθαι* recte distinxerunt Turr. cfr. §. 23 extr. V. Meier. l. d. p. CXLVI. Cett. virgulam omiserunt. || *καὶ ἀπὸ* AMZ (M. Turr.). *καὶ* om. cett. (om. Bk.). || §. 23. *μίαν μνᾶν* pro vitioso habuerunt Maetzn. et Meier. || *ἐκεῖνον ἂν* Bekk. (Turr.). Libri *ἂν* om. (om. Bk. M.). || §. 24. *τὴν τοῦ Τιμοχάρους* A. *τοῦ* om. cett. (om. ed. omn.). || §. 26. *τὴν Ἀθηνᾶν — ὁμώνυμον αὐτῇ*] „Haec nescio an tollenda sint" Bekker., cuius sententia mihi magis probatur quam Sauppii et Maetzneri, qui illum accusativum absolutum esse statuunt, partic. *ὡς* transposita. Verba enim *τὴν Ἀθηνᾶν — εἰληχυῖαν* interpretationis gratia supra *τὴν θεὸν* suprascripta fuisse et *ὁμώνυμον αὐτῇ* ex inferiore linea huc illata videntur. || *οἱ τιμῶντες*] In artic. haereo, ut coniiciam Lycurgum scripsisse *οἱ πολῖται τιμῶντες*. || *οὔτε πατρῴων οὔτε ἱερῶν*] Alterutrum *οὔτε* expungi voluerunt. *οὔτε ἐθῶν πατρῴων οὔτε ἱερῶν* Urban. coll. §. 25. probante Hermanno. Meierus *οὔτε πατρίων οὔτε ἱερῶν*. || *Ἠπείρου* iam Hauptmannus (M. Turr.). Bekker. littera minuscula scripsit. || §. 28. *παρεκα-*

λεσάμην] προὐκαλεσάμην Tayl. probante Meiero. V. Schoemann. ad Isaeum p. 384. sq. || §. 29. τὸν πάντ' αὐτῷ ego de mea coniectura scripsi: τὸν πάντων AB. τῶν πάντων LPZ. τὸν πάντων [τῶν] Bekker. τὸν παρὰ τῶν Schoemann. ad Isae. p. 332. (Turr.). τὸν πάντα Doberenz. || δημοτικὸν libri (Bk. M.). δημοτικώτατον primus Ernesti ad Callim. hymn. in Del. 88., dein Reisk. (Turr.). Iis quae a Maetznero, Meiero, Freudenbergio allata sunt adde Aeschin. de f. Leg. §. 11. Dem. Mid. §. 111. Plat. Symp. p. 205. D. || §. 30. τοῖς ἰδίοις κινδύνοις Reisk. coll. §. 104. (M. Turr.). τοὺς ἰδίους κινδύνους libri. Taylorus inclusit itemque Bekk. — Halm. l. d. p. 136 sq. add. κινδυνεύων vel ὑποστάς. || [τούτους*] ego de meo addidi (Intell. τοὺς οἰκέτας καὶ τὰς θεραπαίνας). Possis etiam, sed collocatione verborum minus commoda: διὰ τὸ συνειδέναι ἑαυτῷ τούτους. || ἑαυτῷ Stephan. (M. Turr.). ἑαυτὸν libri (Bk.). αὑτὸν Reisk. (intell. τὸν ἔλεγχον). || τῶν γενομένων Bekk. in add. — λεγομένων libri (Bk. M. Turr.). Illud oppositis τὰ μὴ ὄντα flagitatur. || §. 31. ἀραῖς] γραφαῖς huic loco magis convenire dicit Meier. || ὥσπερ ἡμεῖς Ald. (Bk. M. Turr.). ὥσπερ ὑμεῖς libri. || §. 32. παραγαγεῖν; κατὰ libri (M. Turr.). παραγαγεῖν; [τοὺς οἰκέτας.] κατὰ Bekk. cum Ald. || γοῦν Dobraeus. τοίνυν libri (ed. omn.). || §. 34. βασανίζειν Tayl. (Turr.). καὶ βασανίζειν libri (Bk.). || §. 36. Ὑπερείδου cum Ald. Turr. Ὑπερίδου libri (M. Bk.). V. imprimis Saupp. Or. Att. II. p. 275 sq. || §. 37. ἀφειμένοι A. G. Becker. e Suida v. πεπορπημένος coll. §. 40 (M. Turr.). ἀφιέμενοι libri (Bk.). || §. 38. τὴν αὐτοῦ libri (Bk. M.). τὴν αὐτοῦ Turr., scilicet ob collocationem pronominis αὐτοῦ, quae sola caussa me non movet: nam exempla non pauca αὐτοῦ etiam adiectivi instar poni posse luculenter demonstrant: hoc autem loco αὐτοῦ necessarium est. || οἱ ναοὶ Turr. οἱ ναοὶ τῶν ἱερέων libri. τῶν ἱερέων incluserunt Bekk., Maetzn. alii. V. Heinrichii sched. Lycurg. ed. Freudenberg. p. 20 sqq. || §. 39. ἄτακτον αὐτὸν Turr. ἄτακτον τὸν αὐτὸν libri. ἄτακτον ἑαυτὸν Bekk. || τῷ [δήμῳ*] Bekk. cum Ald. Utrumque deletum volunt Osannus, Maetzn., Turr., Meierus malebat τῷ στρατοπέδῳ, quod penderet e verbis τὸ γεγονὸς πάθος. || ἐπὶ Bekk. (Turr.) ἐν libri. Quem locum qui ἐν tutantur afferunt e Lysiae or. 13. §. 12, is a nostra ratione alienus est. ἐν per ipsum perfectum συμβεβηκόσιν ferri nequit. || §. 40. ὁρωμένας] Coniecerunt ὀδυρομένας, φερομένας, οἰστρωμένας, στρωφωμένας, ὁρμωμένας, θρεομένας: equidem aliquando suspicatus sum scribendum esse ῥωομένας verbum epicum huic loco convenire ratus: atque etiam aliis locis Lycurgi sermo altius assurgit, velut §. 50. 75. 143. 149. V. Saupp. ad §. 109. — Vulg. tuentur Halm., Maetzn., Turr. || §. 40. ἀφειμένους Suidas (M. Turr.). ἀφεμένους libri. ἀφιεμένους Bekkerus. || ὅλην τὴν πόλιν τότ' ἐπὶ γήρως ὁδῷ περιφθειρομένους Suidas (ed. omnes, nisi quod τότ' omittunt). ὅλην πόλιν ἐπὶ γήρως οὐδῷ διαφθειρομένους libri Lycurgi. || §. 41. ἐπιτίμους Baiterus (Turr.). ἐντίμους libri (Bk. M.). || πρότερον A, si Osanno fides (Turr.). πρῶτον cett. libri. || §. 43, ἐγκαταλιπόντα Ald. (Bk. Turr.). ἐγκαταλείποντα libri. || §. 44. νεῷ Pierson. ad Moer. p. 265. (Bk. M.). νέοι libri. ναοὶ Augerus (Turr.). || παρέσχετο τάξαι] „Malim παρέσχε. cfr. §. 43.

57. 78 extr. 152.“ Bekk. Sed v. Halm. l. d. p. 145 sq., Turr. in ed. I., Maetzn. || §. 45. μηδὲ ξυνεπενεγκεῖν ego de mea coniectura dedi: „ne inferias quidem una cum ceteris afferre“. ἐπιφέρειν enim usitatum de inferiis afferendis verbum esse ostendunt loci Thucyd. 2, 34. 3, 58. Isocr. 9. §. 1. Plut. Pericl. 35. extr. V. Schoemann. ad Isae. p. 398. — μηδὲ ξυνεγκεῖν AB. μηδὲ ξυνενεγκεῖν LP (ed. omn.). μηδὲ συνενεγκεῖν Z. Jenick. l. d. p. 14. μηδὲ ξυνενεγκεῖν defendens item ut ego ad munera, quibus ornare solebant defunctos, refert. Sed simplex φέρειν ita usurpatum esse nego pro ἐπιφέρειν. Coraes coniecit μηδὲν ξυνενεγκεῖν. Dobraeus: μηδὲ ξυνεξενεγκεῖν deletis verbis μηδ᾽ ἐπ᾽ ἐκφορὰν ἐλθεῖν. Maetznerus: μηδὲ ξυνεισενεγκεῖν. || αὐτῶν] αὐτῶν ἑαυτοῦ Reisk. αὐτῶν αὑτοῦ Jenick. p. 15. || §. 46. τοὺς τοιούτους λόγους τῶν δημοσίων ἀγώνων Reisk. (Turr.). τοὺς τοιούτους τῶν δημοσίων ἀγῶνας libri. τῶν τοιούτων τοὺς δημοσίους ἀγῶνας Maetzn. τοῖς τοιούτοις τοὺς δημοσίους ἀγῶνας Frankius. V. Meier. de Lyc. p. CL. || τὰς αὐτᾶν Turr., qui tamen non receperunt. Libri art. om. (om. ed. omnes). || ἀνάλωσαν libri (Bk. M.). ἀνήλωσαν cod. Mureti in var. lect. XVII. 6. (Turr. coll. Benselero ad Isocr. Areop. p. 133. sq.). || §. 48. ἀρίστοις ἀνδράσιν A. ἄριστα ἀνδράσιν cett., unde G. Hermannus τοῖς ἄριστα ἀνδραγαθήσασιν, Frankius τοῖς ἄριστα omisso ἀνδράσιν, Meier. l. d. ἀριστεύσασιν. || καταλελοίπασιν Bekk. in add. (M. Turr.). ἐγκαταλελοίπασιν libri. || ἔνθαπερ ἐτάχθησαν Markland. ad Lysiam p. 95. (or. 2. §. 31.). ἔνθα παρετάχθησαν libri (ed. omn.). Cfr. Herod. I. 30. VII. 228. || §. 49. ταῦτα γὰρ libri. ταῦτα δὲ Auger. et Bekker. (Turr.). Nexus hic est: „illi, quamvis victi, tamen tanquam victores obierunt: libertas enim et gloria virtutis (ταῦτα γὰρ ἀμφότερα) illis praesto sunt: sunt enim haec ambo belli praemia.“ Caussa igitur quum altero membro ταῦτα γὰρ ἀμφότερα contineatur, huius explicandae gratia praeponitur ea enunciatio, quae proprie sequi debebat. Prius enim γὰρ explicativum est, caussale alterum. Ita finge haec scripta esse: ἀπέθανον. ἐλευθερία γὰρ καὶ ἀρετὴ (ταῦτα γὰρ ἀμφότερα τὰ ἆθλα τοῦ πολέμου τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐστίν) τοῖς τελευτήσασιν ὑπάρχει: nihil erit quod reprehendas. Simili modo conformata oratio est in Plat. Apol. Socr. p. 39. D. sq. pariterque part. γὰρ ad eam quae sequitur enunciationem spectat in Lys. or. 12. §. 15. Aliter vulg. tuetur Halm. l. d. p. 147. || ἡττῆσθαι τοὺς Tayl. (Turr. coll. Isocr. or. 4. §. 92.). ἥττης αἰτίους τοὺς libri. || φόβον. μόνους] φόβον ἀμυνομένους· μόνους Winkelmannus in diurnis antiquit. 1842. p. 289., alii alias coniecturas protulerunt. Sed v. Lobeck. in Paralip. II. p. 513 sq. et Freudenberg. l. d. p. 24. || §. 50. ἂν αἰσχυνθείην Bekker. (Turr.). Libri ἂν om. (om. M.). || §. 51. εὑρήσετε δὲ] „immo γὰρ“ Saupp. Sed v. Meier. de Lycurgo p. CLI. || §. 52. οὐδ᾽ ἐν Tayl. (M. Turr.). οὐδὲν libri (Bk.). — V. Blum. in addendis. || ἐν Ἀρείῳ Bekk. in add. (M. Turr.). ἐπ᾽ Ἀρ. libri. || φυγόντας A. G. Beckerus (Turr.). φεύγοντας libri (Bk. M.). || τοῖς πολεμίοις Bekk. (M. Turr.). τοὺς πολεμίους libri. ὡς πολεμίους Ald. (Bk.). || §. 54. πάντων ἄρ᾽ Heinrich. (Bk. M. Turr. coll. §. 27. 78. 121. Dem. or. 45. §. 70.). πάντων γὰρ libri. || κινδυ-

νεύοντες] Bekk. coni. κινδυνεύσοντες. Sed v. Bernhardy synt. Gr. p. 319. et Maetzn. ad h. l. || §. 55. ᾧ ῥαδίως] ὡς ῥαδίως coni. Bekk. || ἐκ τοῦ λιμένος edd. vett. εἰσὶ τοῦ λιμένος libri, unde Sauppius coni. εἴσω τοῦ λ., G. Hermann. ἐπὶ τοῦ λ. || §. 56. ὡς ἐμπ.] ὡς deletum vult Bekk. At v. Maetzn. || κατοικεῖν] μετοικεῖν coni. Bekk. Sed v Halm. l. d. p. 150. et interpr. || πατρῷα Schoemann. ad Isae. p. 218. πάτρια libri. || §. 57. ἐπὶ ἐμπορίαν libri (ἐμπορείαν AB). ἐπ' ἐμπορίᾳ Stephan. et Bekk. in add. (Turr.). V. Maetzn. et Lobeck. ad Phryn. p. 475 et 517. || καὶ κατ' libri (M. Turr.). [καὶ] κατ' Tayl. (Bk.). || §. 58. [τῆς*] πεντηκοστῆς Heinr. (Turr.): cfr. §. 19. Andoc. or. 1. §. 133. Dem. or. 59. §. 27. Libri art. om. (om. Bk. M.). || §. 60. δούλην οὖσαν τὴν πόλιν, ὃν δὲ τρόπον Reisk. (Bk. M. Turr.). δούλην δὲ οὖσαν τὴν πόλιν ὃν τρόπον libri. δούλην γε οὖσαν τ. π., ὃν δὲ τρ. Dobraeus prob. Herm. || §. 63. οὐδὲν ἂν γένηται] Corruptam scripturam cum Turr., qui particulae δήπου in interrogatione negativa tuendae caussa conferri iubent Hartung. de partic. Gr. I. p. 286., retinere quam incerti quid ac dubii in orationem intrudere malui. Bekk. aut ἐγένετο aut omisso ἂν γεγένηται scribendum esse censuit, quod quidem defensitavit Baeumlein de modis Graec. p. 207. Halmius l. d. p. 153. ἂν γένοιτο, quod iterum postea proposuit Saupp. in ed. II. || παρὰ τοῦτον Ald. (Bk. M. Turr.). παρὰ τοῦτο libri. || §. 65. ἀπέκτειναν libri. ἀπέκτεινον Coraes (Turr.). V. Maetzn. || εἶργον libri praeter A, qui εἶργον. V. §. 112. et quae annotavi ad Lysiae or. 6. §. 28. || νόμων libri (M. Turr.). νομίμων Stephan. (Bk.), quod ut verum esse crederem mihi non persuasit Jenick. p. 17: etenim εἴργειν τινὰ τῶν νόμων est exlegem aliquem iudicare. || §. 67. ἀλλ' εἰς] ἀλλ' εἰ Tayl. ἀλλ' οἷον Bekk. Ego in observatt. in orat. Att. p. 53. eiiciendam putavi praeposit. εἰς, ut propter praegressum εἰς huc illatam. Sed v. interpr. || §. 70. μετ' αὐτῶν libri. μετὰ αὐτῶν Turr. μεθ' αὑτῶν Tayl. V. Meutzner. in diurn. antiqu. 1844. p. 176 sq. || ὅμοιον] ὅμοιοι iam bonus Hauptmannus ante hos centum annos proposuerat, idem postea Dobr., haud temere. || §. 71. αὐτοῖς libri (Bk.). αὑτοῖς Turr. || οὐ μεγάλαις] οὐ suspectum Bekkero visum, quo sublato tollendam etiam interrogationem esse. Nos vero sustulimus cum Blumio, Maetzn., Turr. interrogationis signum, non tollentes negationem, sed ironice haec dicta esse existimantes. || §. 73. Φασήλιδος Taylor. et Wesseling. ad Diodor. XII. 4. (ed. omn.). Φάσιδος libri. || §. 76. καταισχυνεῖν — ἀμυνεῖν Stephan. (ed. omn.). καταισχύνειν — ἀμύνειν libri. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 330. || ἐπιώρκηκεν A (secundum Osannum). Cett. om. ν ἐφελκυστικόν (om. omn. ed.). V. Maetzn. ad h. l. Frankius ad Aeschin. Tim. §. 15. Weber. ad Aristocr. p. 146. 446. || ἠσέβηκεν edd. ante Bekkerum: ἠσέβησεν libri (Bk. M. Turr.). || παρασκευασάμενος pr. A. (M. Turr.). παρασκευασμένος BLP. παρεσκευασμένος Z, ut videtur (Bk.). || τιμωρήσεσθε A (M.). τιμωρήσοισθε BPLZ. τιμωρήσαισθε Neoph. Ducas (Bk. Turr.). V. Maetzn. ad h. l. et Frank. in quaestt. Aeschin. (Fuldae 1841) p. 7: nostrum locum neglexit Baeumlein. de modis p. 158 sqq. || §. 77. θέλει libri, nisi quod pr. A θέλῃ. θέλοι Ald. (Bk.). 'θέλει Turr., ut assolent. || §. 78

τίνι δ' ἂν τὴν πατρίδα παρέδωκε μείζονα προδοσίᾳ Wesseling. ad Petit. legg. Att. p. 232 (Bk.). Cfr. Freudenberg. in Heinr. sched. Lyc. p. 26. — *προδοσίᾳ* auctore Voigtlaendero (de locis nonn. Lycurgi Schneeb. 1825.) deleverunt Turr., cancellis sepsit Maetzn., probantes utrique reliquam Wesselingii emendationem. *τίνι δ' ἂν τὴν πατρίδα προὔδωκε μείζονι προδοσίᾳ* libri, unde Bergk. coniecit: *τίς δ' ἂν τὴν πατρίδα προὔδωκε μείζονι προδοσίᾳ;* Sed obstat et iuris iurandi formula, cuius singulas partes deinceps persequitur orator et quod supra iam dictum erat *ἢ μᾶλλον προδότης τῆς πατρίδος.* || §. 78. *τιμωρήσεσθε; τοὺς* Reisk. (M. Turr.). *τιμωρήσεσθε τοὺς* cett. (Bk.) || §. 79. *τῶν ἀδικημάτων* delebat G. A. Hirschig. in Philol. V. p. 329. Sed v. Maetzn. ad h. l. et H. Stephani thesaur. Didot. I. p. 875. || §. 80. *συχνῶς* ego de meo correxi. *ἰσχνῶς* libri mscr. et edd. omnes. Coraes voluerat *ἱκανῶς*, G. Dindorf. in H. Stephani thesauro *ἰσχυρῶς*. Certe istud *ἰσχνῶς* sive „stricte" interpretere (quae sane dubîa est significatio), sive „tenuiter", non convenit huic loco. Sententia: „tamen abunde in iis quae scripta accepimus videre licet eorum virtutem." *τὰ γεγραμμένα* enim opponuntur *τοῖς τότε πεπραγμένοις*, ut non opus sit Meieri coniectura *ἐν αὐτοῖς*. || §. 81. *οὐδ' ἐγκαταλείψω* Saupp. (Turr.). *οὐδὲ καταλείψω* libri. || §. 82. *πάντων τῶν* Turr. — Libri art. om. (om. Bk. M.) || §. 83. *ἡ πόλις ἡμῶν* ex LPZ restitui: tum non opus extrema hac §. cum Turr. contra codd. auctoritatem scribatur *οἱ πρόγονοι ὑμῶν*: quid? quod ne licet quidem per §. 84 et 85. — *ἡ πόλις ὑμῶν* AB (Bk. M. Turr.). || §. 84. *εἰ [ἐπι]λήψονται* suasu Heinrichii scripsi: quod enim saepius factum est, praepositio verbi *ἐπηρώτων* auribus scribae inhaerescebat, quum ei *λήψονται* scribendum erat. *εἰ καὶ πῇ λήψ.* Reisk., *εἴ πῃ λήψ.* Saupp. || *τῶν Ἀθηναίων* libri (Turr.) praeter Z, qui *τὸν Ἀθηναίων* (Bk. M.). || §. 85. *ἐξήγγελλε* AB (M. Turr.). *ἐξήγγελε* cett. (Bk., qui tamen *ἐξήγγειλε* malit). || *ἔοικε* ABZ secundum Osannum (M. Turr.), *ἔοικεν* cett. (Bk.) || *θρεψαμένην*] *θρέψασαν* G. A. Hirschig. in Philol. V. p. 329. || *ἡμῶν, ἄνδρες δικασταί* Bekker., *ὑμῶν, ἄνδρ. δικ.* libri (Turr.). || *οὐδ'* Z. (Turr.). *οὐκ* cett. (Bk. M.). Asyndeto hic locus non est. || §. 86. *ἑτέραν — τὴν χώραν* libri. Articulum om. Turr. primo auctore Budaeo comment. l. Gr. p. 849 (ed. Bas. 1557.). Schoemannus sive hoc sive servato articulo *ἑτέρας* scribi voluit, quae eadem et Krügeri et G. Hermanni sententia est. *ἑτέραν* inclusit Heinr. (M.). Ego, quum anceps iudicium sit, nolui quicquam novare. || §. 88. *Ὁρᾶτε*] *Ὁρᾶτε εἰ* Ald. *Ἀρά γε* Coraes (Jenick. p. 20.). || *ἐσπούδαζον*] *ζῶντες* hic add. Halm., recte opinor (Lobeck. ad Phryn. p. 129.). || *μονώτατος δ'* Ald. (ed. omn.). *δ'* om. libri. || §. 90. *ὑπομεῖναι* Ald. et Melanthon (Turr.). *ὑπομείναι* libri (Bk. M.). *ὑπέμεινε* Schaubius. || §. 91. *θεόν τινα* AB (M. Turr). *θεῶν τινὰ* cett. (Bk.). || §. 92. *ἐπιγενομένοις* libri (M. Turr.). *ἐπιγινομενοις* Bekk. || §. 93. *νόμων* libri bis (M. Turr.). *νομίμων* Tayl. (Bk.). V. ad §. 65. || *εἰ ταὐτὰ σημεῖα τοῖς εὐσ. καὶ τοῖς κακ. φαίνονται*] *εἰ — φαίνοιντο* Stephan. *εἰ ταὐτὰ τὰ σημεῖα τ. εὐσ. κ. τ. κ. φαίνοι* illud cum Melanthone, hoc cum Reiskio Sauppius. || §. 94. *πρὸς αὐτοὺς* Tayl. (Turr.). Quippe pronomen ad

ipsos deos respicit. πρὸς αὐτοὺς libri (Bk. M.). Locum parum intellexit G. A. Hirschig. quum in Philol. V. p. 329. compluria exsecanda opinatus est. || ἀλλ᾽ ὅτι μὴ] „ὅτι nescio an perperam iteretur.“ Bekk. Mihi quoque ita videtur. Vir doctus apud Maetznerum ἀλλὰ τὸ μή. G. A. Hirschig. l. d. ἀλλ᾽ οὐδὲ μή. || §. 95. γοῦν Maetznerus probante G. Hermanno (Turr.). οὖν libri. || ἐπὶ τὴν] ἐπί τε τὴν coni. Baiterus. Non iniuria. || §. 96. προσαγορεύεσθαι Reisk. (ed. omn.). προσαγορεύεται P. προσαγορεῦσαι cett. || τῶν εὐσεβῶν libri praeter Z, qui τὸν εὐσεβῶν. V. Maetzn. ad §. 137. || ἅπαντας ἐγκαταλιπόντας] ἐγκαταλ. ἅπαντας Pinzgerus. || §. 97. δεῖν AB (M. Turr.). δεῖ cett. (Bk.). || τὰς πατρίους Reisk. (ed. omn.). τοὺς πατρ. libri. || §. 99. ὁ δὲ Ald. (ed. omn.). ὡς δὲ libri. Fortasse: οὕτως δὲ, noto illo adverbii οὕτως post participia positi usu. || §. 100. ὧν] ἣν coni. Bekk. Sed v. Maetzn., Baiter. in ed. I., Bernhardy synt. Gr. p. 473., nos in Vindicc. Lysiac. praef. p. VI.

Euripidis Erechthei fragmentum (Matth. 14., Wagner. 4. p. 176 sqq.) tractatum est a Meinekio in diurnis antiq. 1844. p. 14. et iterum in iisdem 1846. p. 1089. Vs. 3. δυσγενέστερον . . . .] πολλῷ δυσγενέστεροι B (secundum Osann.) et vett. edd., [δρῶσι]δυσγενέστερον Heinr. (Turr.) δυσγενέστεροι φύσιν G. Hermann., δυσγενέστερον λέγω Meinek. || Vs. 6. λάβοιν primus G. Dindorfius in diurn. antiq. Darmstad. 1839. p. 1127, dein Meinekius in diurn. antiq. 1844. p. 14. coll. annot. ad Com. Gr. II. p. 47 et G. Hermann. ad Eur. Hel. 271. Adde Bergk. in Comment. de comoed. ant. p. 62., Schneidewin. in Coniect. crit. p. 163, G. Hermann. in retract. in Soph. Philoct. p. 14. — λαβεῖν libri (ed. omn.). || Vs. 10. εἰσαγώγιμοι Z (M. Turr.). εἰσαγωγιμαι (οι superscr.) Burneianus 96. εἰσαγώγιμαι cett. (Bk.). ἐξαγώγιμοι Plut. de exilio p. 604. D. || Vs. 11. πόλεος et hic et vs. 21. Grotius et Scaliger (ed. omn.). πόλεως libri. || Vs. 14. ἕκατι Matthiae (Turr.). Libri vel ἕνεκα vel ἕνεκεν. Ald.: ἕκητι (Bk. M.). || Vs. 15. πατρίδα τ᾽ ἐκρυώμεθα ego de meo correxi (Cfr. Eur. Bacch. 258. s. 255 Herm.). πατρίδα τε ῥυόμεθα libri. πατρίδα θ᾽ ὡς ῥυώμεθα G. Hermann. καὶ πατρίδα ῥυώμεθα coni. Saupp. || V. 16. τοὔνομ᾽] τοὐμὸν coni. Saupp. || ἕν, πολλοὶ δέ νιν correxerunt Grotius, Musgravius, Heinr. ἐν πολλοῖς δ᾽ ἕνιν vel ἐν πολλοῖς δέ νιν libri. || Vs. 18. προπάντων Meinekius. πρὸ πάντων libri et mscr. et edd. omn. || Vs. 20. οὑνὸς primus Emperius in Opusc. p. 317., dein Meinekius. ἑνὸς libri (Bk.) οὑμὸς coni. Bekker. (M. Turr.). || Vs. 22. θηλειῶν Grot. et Reisk. θηλέων libri (Bk. M. Turr.). || Vs. 24. νιν Matthiae (Turr.). μιν libri (Bk. M.). || Vs. 25. προταρβοῦσ᾽·] Interrogationis signum, quod hic tenent edd. omn., delendum esse vidit Meinekius, negationem cum verbis θάνατον προταρβοῦσα iungendam esse monens. || ἔστω G. Hermannus (M. Turr.). ἔστι libri (Bk.). εἴη ed. vett. || Vs. 27. σχήματ᾽ ἄλλως Grot. et Scaliger (M. Turr.). σχήματα δ᾽ ἄλλως libri (Bk.). || Vs. 31. εἵλοντο καὶ παρῄνεσαν libri depravate. εἵλοντ᾽ ἢ παρῄνεσαν Matthiae. εἷλον καὶ παρῄνεσαν Grot. et Scaliger (M.). εἵλονθ᾽ αἳ παρῄνεσαν G. Hermannus (Wagner). εἵλονθ᾽ ᾧ παρῄνεσαν Baiterus. εἵλονθ᾽ ὥστ᾽ ἄρ᾽ ᾔνεσαν Sauppius. ὡς ἕλοιντο κακὰ (i. e. κακῶς)

παρῄνεσαν Bergkius sibi scribendum videri me certiorem fecit. Sed omnia incerta. || Vs. 34. *τῇ 'μῇ* Osann. (Turr. M.). *τῇμῇ* Bekk. || *εἰς μιᾷ μόνῃ — θανούσῃ* Tyrwhittus (M. Turr.). *ἣ μία μόνη — θανοῦσα* libri (Bk.). || *ὁμοσπόρῳ* Bekk. (M. Turr.). *ὁμοσπόρων* AB. *ὁμοσπόρους* cett. || Vs. 37. *σώσει* Melanthon (ed. omn.). *ὡς εἰ* libri. || Vs. 38. *πλὴν ἣ* dedi e Wagneri coniectura. Libri *ἣ* om. *πλὴν τῇ* coni. Saupp. || Vs. 41. *τοὖν γ' ἐμοὶ* Heinrich. (Turr.). *γοῦν τ' ἐμοὶ* libri. *τοὐν ἐμοὶ* Reisk. (M.). *γοῦν ἐμοὶ* Bekker. || Vs. 42. *ἄρξουσιν* Z cum Burneiano (ed. omn.). *ἄρξουσί τ'* cett. Hunc versum, quem huic loco convenire negaverunt G. Hermann. et Jenickius p. 21., ego neque transposuerim, nec mutaverim. || Vs. 43. *οὐ τὸ* Ald. (ed. omn.). *οὐ* libri. || Vs. 44. *ἄτερ* cum codd. retinui (Solus A *ἅτερ*): „contra animi mei voluntatem“ Meinek. — *ἄνερ* Valckenar. ad Eur. Phoen. 1022. (Turr.). || Vs. 45. *παλαιὰ θέσμι' ὅστις ἐκβαλεῖ* Reisk. (ed. omn.). *πάλαι θέσμιά τις ἐκβάλλει* libri. || Vs. 46. *ἀντ' ἐλάας* Dobraeus ad Porsoni Aristoph. p. 76. *ἂν τελείας* libri. || Vs. 48. *ἀναστέψει* Musgravius. *ἀναστρέψει* libri. || Vs. 51. *νικᾶτ'* Ald. (ed. omn.). Libri partim *καὶ νικᾶτ'* partim *καὶ νικᾶτε.* || Vs. 52. *ὑμῖν ἐγὼ οὐ* Sauppius. *ὑμῖν τήνδ' ἐγὼ οὐ* libri. *οὐ τήνδ' ἐγὼ* Ald. (Bk.). || Vs. 54. *ἐγώ· καὶ* libri (Bk. M. Turr.). *ἐγώ· καί γε* ed. vett., unde Reisk. dedit: *ἔγωγε·* . Bergkius coniecit: *ἐγώ σε.*

§. 102. *τὸν Ὅμηρον παρασχέσθαι ἐπαινῶν*] *τῶν Ὁμήρου παρασχ. ἐπῶν* Reisk. vol. VIII. p. 456. — *τὸν Ὅμηρον παρασχ. ἐπανιών* Voigtlaenderus l. d. p. 10. et Bergkius, ut mihi per litteras indicavit, explicans „ut illuc redeam“ et de *παρασχέσθαι* conferens Plat. Lach. p. 201. B., ubi est *τὸν Ὅμηρον προβάλλεσθαι.* Maetznerus autem comparavit §. 23 et Aeschin. Ctes. §. 36. || §. 103. *ὕμεων* scripsi pro vulg. *ὑμέων.* || §. 104. *πάσης τῆς* Blumius (Turr.). Libri art. om. (om. Bk. M.). || §. 105. *εἰ [πρὸς*] τοὺς — γεγενημένους* e Bergkii coniectura mecum communicata dedi. *εἰ τοὺς — γεγενημένους* (sine *πρὸς*) LZ. *εἰ τοὺς — γεγενημένοις* P. *εἰ τοῖς — γεγενημένοις* AB (Bk. M.), unde ego aliquando suspicabar scripsisse Lycurgum *εἰ ἐπὶ τοῖς — γεγενημένοις,* sed intellexi alienum esse Homericum illud *Οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο. εἰ τῶν — γεγενημένων* Ald. (Turr.). Jenick. p. 23 dativum servans pro *ἀμείνους* scribendum coniecit *ἀμυνοῦντας.* || *τοὺς παρ' ἡμῶν* ego primus e P restitui. *τοὺς παρ' ὑμῶν* ceteri libri (ed. omn.). || §. 107. *ὦσι* Bekker (M.) *ἴωσι* Heinrich (Turr.). *εἰσί* libri (Bk.).

Tyrtaei elegia (in Schneidewini delectu Fr. 7., in Bergkii poet. lyr. 10 ed. secundae.). Nunc eorum accedo sententiae, qui carmen continuum esse putant ideoque in vs. 11. protasin inesse, vs. 13. apodosin contineri persuasum habent. Vs. 1. *ἐνὶ* Franck. ad Callin. p. 181 (Bk. M. Turr.). *ἐπὶ* libri (Bergk.). || Vs. 3. *τὴν δ' αὐτοῦ* Ald. et G. Hermann. (Bgk.). *τὴν δ' αὐτοῦ* libri (Bk.). *ἣν δ' αὐτοῦ* Franck. (Turr.). || Vs. 8. *χρημοσύνῃ* Bergk. in proecdosi. *χρησμοσύνῃ* cum libris ed. omn. et Bgk. in ed. II. Cfr. Theogn. 389 et 394. || Vs. 9. *εἶδος*] *εὖχος* Bergk. in proecdosi. Sed v. Hesiodi opp. 659, quem locum attulit Maetzn. || Vs. 10. *ἀτιμία* libri (Bgk.). *ἀτιμίη* Herm. (ed. omn.). || Vs. 11 et 12 nunquam certa, opinor, emendatione in integrum restitui poterunt: ita-

que dedi quod neque a scriptura codicum nimium discederet et idoneum funderet sensum, varias esse corrigendi vias haud nescius. εἰ δ' οὕτως Franck. et Passov. (Schneidewin. et Bgk.). εἶθ' οὕτως libri (Bk. Turr.). || τοι] in protasi mihi displicet. Num forte ποι? an που? || ὥρη libri. || Vs. 12. οὐδ' αἰδὼς Z (Bk. Turr.). οὔτ' αἰδὼς libri (M.). || ἐξοπίσω ego de meo scripsi secundum vestigia cod. Z, qui ἔς τ' ὀπίσω, et L, qui idem a secunda habet. οὔτ' ὀπίσω cett. An forte ad opt. librorum scripturam accommodatius: τοὐξοπίσω? εἰσοπίσω Bekk. et Turr. Cfr. fr. 9. vs. 30. in Schneidewini delectu: καὶ παίδων παῖδες καὶ γένος ἐξοπίσω. || γένεος Ahrens. τέλος AB. τελ P. τελέθει deteriores libri (Bk. M. Turr.). Ita hos duos versus in altera ed. scripsit Bergkius: εἰ δ' οὕτως ἀνδρός τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὤρη | γίγνεται, οὔτ' αἰδὼς οὔτ' ὄπις οὔτ' ἔλεος. Ceteras coniecturas qui cognoscere volet consulat eiusdem Bergkii editionem. || Vs. 16. αἰσχρᾶς libri (Bgk.). αἰσχρῆς Saupp. || Vs. 20. τοὺς γεραρούς. coni. Winkelmannus et Bergk. qui tamen nunc coni.: τοὶ νεαροί. — τοὺς γεραιούς Z (ed. omn.). τοὺς γηραιούς cett. χηρεΐους deleto τοὺς Ahrens. || φίλαις libri (Bk. Bgk.). φίλης Schneidewin. (Turr.). || Vs. 26. αἰσχρὰ τά τ' Hermann. αἰσχρὰ τά γ' libri (τάγ' Bgk.). αἰσχρὰ τάδ' Turr. || νεμεσητὸν ἰδεῖν] Probo Bergkii coniecturam νεμέσητ' ἐσιδεῖν. Franck. voluerat νεμεσητὰ ἰδεῖν. || Vs. 27. νέοισι δὲ] νέῳ δέ τε Thiersch. — Bergk. vero confert Hom. Il. XXII. 71 (operae per errorem: X. 71.). || Vs. 28. ὄφρ' ἐρατῆς Z et Valckenar. diatr. in Eurip. p. 293. ὄφρ' ἀρετῆς cett. libri. ὄφρ' ἄρα τις Bergk. in ed. I. — ὅ ϱ' ἐρατῆς ἥβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχει Boissonad. ad Choric. Gaz. p. 346. || θνητὸς Reisk. θνητοῖσιν libri.

§. 108. οὐχ ὁμοίως Morus post Melanthonem in interpr. Lat. (M. Turr.). οὐχ libri om. (om. Bk.). Bekkerus maluit οὐχ ὁμοίαις. Sed v. Maetzn. ad §. 48. || §. 109. ὁρίοις τοῦ βίου libri, quorum scripturam servare malui, quam cum Turr. probare quod Wurmius ad Dinarch. p. 182 coniecit ἠρίοις omissis τοῦ βίου. || §. 110. τοῖς πράξασιν Tayl. (ed. omn.). Libri partim ταῖς πράξεσιν partim τοῖς πράξεσιν. || §. 111. [δὲ*] add. Steph. (M.). Libri om. (om. Bk. Turr.). || §. 112. οἰσύοις Heinrich (Turr.). οἰσυίοις libri (Bk. M.). || εἰρχθέντας bis Schulzius (Turr.). εἰρχθ. libri. V. ad §. 65. || §. 114. δὲ καὶ Schulz. (Turr.). δέ τινες καὶ libri. δέ [τινες] καὶ Heinr. et Bekk. || §. 116. ὃ ὑμῖν οὐδὲ πάτριον ego de meo scripsi. Cfr. §. 123 in. ὑμῖν οὔτε πάτριον omisso pron. ὅ. — ὑμῖν οὕτω πάτριον Ald. (Bk.). ὑμῖν οὔτοι πάτριον Schaubius ap. Osann. (Turr.). οὐδὲ γὰρ πάτριον Frankius. ὑμεῖς· οὐδὲ γὰρ πάτριον Jenick. l. d. p. 24. || ψηφίζεσθε libri praeter Z, qui ψηφίζεσθαι, quod asciverunt Turr. et Jenick. At v. Meier. p. CLIV., cuius tamen hariolationem probare non possum. || §. 117. τὴν περὶ τῆς A (M. Turr.). τῆς cett. (Bk.). || §. 118. τοῦ Ἱππάρχου libri (M. Turr.) praeter Z, qui ἡ Ἱππ. (Bk.). || §. 121. [εἰς Ῥόδον] ut glossema concinnitatem turbans ego de meo inclusi. || §. 122. τοῦ περὶ Reisk. (ed. omn.). Libri τοῦ om. || ἐνεχείρει] ἐπεχείρει Baiter. || Titulum add. Markl. ad Lys. p. 483. || γε Reisk. (ed. omn.). δὲ libri. || εὐγενεῖς Dobraeus. συγγενεῖς libri (ed. omn.). V. Jenick. p. 27, qui recte ostendit §. 120.

huc referri non posse. || §. 123. τῇ τιμωρίᾳ ego de meo. τῆς τιμωρίας libri (Bk. M.). ταῖς τιμωρίαις Stephan. (Turr.). Cfr. §. 127. 134. || αὐτοῦ τοῦ Z (Bk.). αὐτὸν τοῦ LP. αὐτὴν τοῦ AB (M. Turr.). V. Meier. p. CLV. et Jenick. p. 27 sq. || §. 124. [ἠξίωσε] insulsum verbum a Turr. eiectum inclusi Dobraeo et Baitero suadentibus, defendit Meierus. An forte sub isto verbo latet ὑπὸ ξένων vel ὑπὸ τῶν ξένων? || §. 125. ἐπιτιθῆται Bekk. ἐπιθῆται libri (M. Turr.). || Titulum adiecit Bekk., quum lacuna esset in A. || §. 126. μέλλοντας αὐτοὺς] αὐτοὺς abesse malim. || προήσεσθε P, ut videtur, et Tayl. — Cett. vel ποιήσεσθε vel ποιήσεσθαι. || παρ' αὐτῶν] παρὰ τῶν Z, quod praeoptavit Meierus verba ἐν ᾧ μέλλουσιν — πράττειν et αὐτῶν ἀδικούντων sibi opponi negans, quum oratori, id si voluisset, dicendum fuisset παρ' αὐτῶν ἀδικησάντων vel ἠδικηκότων. Perperam. ἀδικεῖν enim perfecti notionem habere quum in vulgus notum est tum recte est ad h. l. animadversum a Blumio. Cfr., si tanti videtur, ipsius Lycurgi §. 116. Lysiae or. 3. §. 4. Funkhaenel. ad Dem. Androt. §. 39. p. 88. Maetzner. ad Antiph. p. 196. et 271. Bremi ad Aeschin. Tim. p. 83. (§. 113.) al. || §. 127 καὶ ἔργῳ καὶ χειρὶ] Alterutrum eiiciendum esse visum est. Sed v. Meier. p. CLVI. || §. 128. θήσεται Bekk. (ed. omn.). θῆται libri. || βασιλέα αὐτῶν] βασιλέα αὐτῶν soloece Bekk. et Maetzn. Ego malim βασιλέα τὸν αὐτῶν. || ἀποικοδομήσαντες Tayl. (coll. Thucyd. I. 134.) et Dukerus ad Thucyd. III. 81. ἀνοικοδομήσαντες libri. || §. 129. [τὴν τιμωρίαν] cancellis sepsi Moro auctore, qui proposuit etiam τῇ τιμωρίᾳ. Illam rationem praetuli, quod τὴν τιμωρίαν incertam in codd. sedem habet: nam ἐποίησαν τὴν τιμωρίαν ABLZ: τὴν τιμ. ἐποίησαν cett. || αὐτοὺς ἀποστερ. Schulz. (ed. omn.). ἑαυτοὺς ἀποστ. libri. || §. 130 αὐτῷ ταύτην τιμωρίαν ego de mea coniectura scripsi. αὐτῷ τὴν τιμωρίαν Z. αὐτῷ τιμωρίαν cett. (ed. omn.). Hac mea emendatione admissa γὰρ in proxima enunciatione habet quo referatur neque opus est cum Baitero in ἄρ' aut cum Jenickio, expuncto quod ex optimo A accessit δεῖ, in δ' mutetur, et diluuntur aptissime dubitationes quas recte de vulg. scriptura movit Meier. p. CLVI. || §. 131. ζῴοις scripsi pro ζώοις. || §. 132. πετεινὰ G. Hermann. in diurn. antiq. 1835. p. 607. (Turr.). ζῶα πετεινὰ libri. ζῶα τὰ πετεινὰ Bekk. (M.). Quanquam me non fugit apud Babrium 13. v. 7. esse πτηνῶν πελαργὸς εὐσεβέστατον ζῴων. || ἃ μάλιστα — τάχος, ἔστιν Reisk. (Turr.). μάλιστα — τάχος ἃ ἔστιν libri. (Bk.). || ἠξίωσεν ἐντεκεῖν Scaliger. ἐντεκεῖν ἠξίωσεν libri. || §. 134. καταληφθῶσιν G. Hermann. l. d. („quando deprehenduntur"). μὴ ληφθῶσιν libri (Bk. M.). συλληφθῶσιν Halm. in diurn. litter. Bavar. 1836. p. 649. (Turr.) || §. 138. ἀδικημάτων] Malim cum Bekkero ἀδικησάντων. || δεῖ Bekker. (ed. omn.). δὴ libri. || §. 139. οὐκέτι — παρακρούσασθαι Reisk. (ed. omn.). οὐκ ἐπὶ — προσκρούσασθαι libri. || §. 140. ὑπὲρ ὑμῶν Saupp. coll. §. 139. ὑπὲρ ἡμῶν libri (Bk. M.). || οὐδένα Frankius in Zimmermanni diurn. antiq. 1837 p. 75 (Turr.). οὐδὲν ἂν Z: οὐδένα ἂν cett. (Bk. M.). || §. 141. τιμωρησάμενοι γοῦν Jenick. p. 30. — τιμωρησάμενοι οὖν libri (ed. omn.). || Λεωκράτη libri (Bk. M.) praeter PZ, qui Λεωκράτην

(Turr. , V. ad §. 1. || §. 142. *μεινάντων* Tayl. (ed. omn.). *σωσάντων* libri, unde Jenick. p. 30. effecit *συστάντων*. || *ἀλλ' ἥκει* libri (M. Turr.). *ἀλλ' ἥκῃ* Stephan. (Bk.). || *θυσιῶν* Tayl. (Turr.). *οὐσιῶν* libri. *ὁσίων* Reisk. (Bk. M.). || *ἔθαψαν* libri (M. Turr.) praeter P, qui *ἔθαψεν* (Bk.). || §. 143. *ἐᾶσαι* Reisk. (Turr.). *ἐάσετε* libri (Bk. M.). || *αὑτὸν* Turr. *αὐτὸν* cett. || *ποίοις; ἃ μόνος* Reisk. (ed. omn.). *ποιησάμενοι* libri. || *πολιτῶν οὐ* Bekk. (M. Turr.). *πολιτῶν οἷς οὐ* libri. || *αὑτόν· τίνων;* Turr. *αὐτόν· τίνων;* Tayl. *αὐτὸν τίνων;* Bekker. || *τὸν αὐτὸν ἔρανον* Scaliger (ed. omn.). *τῶν αὐτῶν ἐράνων* libri. || *ἂν ἀναμνησθεὶς* Schaubius (Turr.). *ἂν* libri om., Bekker. *ἂν μνησθεὶς* maluit. || §. 144. *παρανοίας* libri (M. Turr.). *παράνοιαν* Reisk. (Bk.). V. Maetzn. ad h. l. et Weber. ad Dem. Aristocr. p. 517. || *δ' ἐγκαταλιπόντα* Bekker. (Turr.). *δὲ καταλιπόντα* libri (M. Bk.). || §. 145. *εἶναι*] *ἀνεῖναι* Baiterus recte, ut opinor. || *πέντ' ἢ ἓξ* ab interprete supra *πλείω* suprascripta interque verba recepta mihi videntur. || *γενήσεται* Melanthon (ed. omn.). *γένηται* libri. || §. 146. *αὐτό* Turr. — *τὸ αὐτὸ ψήφισμα* libri. || *Ἐγὼ* libri (M. Turr.). *μὲν* add. Reisk. (add. Bekk.). || §. 147. *κακώσεως τὰ* Morus (Turr.). *κακώσεως ὅτι τὰ* libri. *ὅτι* inclus. M. et Bk. || §. 148. *ἐστιν* libri (M. Turr.). *ἔσται* Tayl. (Bk.). || *σώζων* Ald. (ed. omn.). *σώζοντα* libri. || §. 149. *ἀνδραποδισμὸν* Bekkerus (ed. omn.), *ἀνδραπόδων* libri. || *τὸν μὲν — τὸν δὲ* libri (M. Turr.). *τοῦ μὲν — τοῦ δὲ* Tayl. (Bk.). || *εἶναι καὶ* Emperius observat. in Dion. Chrys. p. 37 (M. Turr.). *εἵνεκα* libri (Bk.). || §. 150. *Λεωκράτην* AZ secundum Dobsonum (Turr.). *Λεωκράτη* cett. (Bk. M.) V. ad §. 1. || *τὰς ναῦς*] *τοὺς νεὼς* Morus. || *καὶ τὰ τείχη*] *καὶ* abesse malim aut scribi *καὶ τὰ νεώρια καὶ τὰ τείχη*. || *αὐτοῖς*] *αὑτοῖς* mavult Weber. ad Dem. Aristocr. p. 341. || *Λεωκράτη* libri (Bk. M.). *Λεωκράτην* Heinrich. (Turr.). || *κατηγορημένων* A (secundum Dobsonum et Osann.). *κατηγορουμένων* cett. (Bk. M. Turr.). || *ὅτι* Morus (Turr.). *καὶ ὅτι* libri (Bk.). || *τιμωρίας* dedi auctore Reiskio (Alph. Hecker. in Philol. V. p. 465.). *σωτηρίας* libri (ed. omn.).

Scribebam Strelitia nova Megapolitana.

Car. Scheibe.

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ.

ΚΑΤΑ ΛΕΩΚΡΑΤΟΥΣ.

pag. Steph. 148

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Μετὰ τὰ ἐν Χαιρωνείᾳ δεινὰ ψήφισμα ποιεῖ ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ὥστε μήτε τινὰ ἔξω γενέσθαι τῆς πόλεως μήτε μὴν ἐκθέσθαι παῖδας καὶ γυναῖκας. Λεωκράτης οὖν τις ἐξελθὼν τῆς πόλεως, καὶ ἀφικόμενος ἐν Ῥόδῳ καὶ πάλιν ἐν Μεγάροις, ἦλθεν ἐν Ἀθήναις· καὶ παρρησιαζομένου αὐτοῦ κατηγορίαν ποιεῖται ὁ Λυκοῦργος αὐτοῦ ὡς προδότου. Ἡ δὲ στάσις ὅρος ἀντονομάζων· ὁμολογεῖ γὰρ καὶ Λεωκράτης ἀπολιπεῖν τὴν πόλιν, οὐ μέντοι προδιδόναι. ἄλλοι στοχασμὸν ἀπὸ γνώμης, ὡς τοῦ μὲν ἐξελθεῖν ὁμολογουμένου, ἀμφιβαλλομένης δὲ τῆς προαιρέσεως, ποίᾳ γνώμῃ ἐξῆλθεν, εἴτ' ἐπὶ προδοσίᾳ εἴτ' ἐπὶ ἐμπορίᾳ. ἄλλοι δὲ ἀντίστασιν· λέγει γὰρ οὐκ ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως ἐξελθεῖν, ἀλλ' ἐπὶ ἐμπορίᾳ. ἔοικε δὲ ἡ τοῦ λόγου ὑπόθεσις τῇ τοῦ κατὰ Αὐτολύκου.

*Δικαίαν, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ εὐσεβῆ καὶ ὑπὲρ ὑμῶν
καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν τὴν ἀρχὴν τῆς κατηγορίας Λεωκρά-
τους τοῦ κρινομένου ποιήσομαι. εὔχομαι γὰρ τῇ Ἀθηνᾷ
καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τοῖς ἥρωσι τοῖς κατὰ τὴν πό-
λιν καὶ τὴν χώραν ἱδρυμένοις, εἰ μὲν εἰσήγγελκα Λεω-
κράτη δικαίως καὶ κρίνω τὸν προδόντα αὐτῶν καὶ τοὺς
νεὼς καὶ τὰ ἕδη καὶ τὰ τεμένη καὶ τὰς ἐν τοῖς νόμοις
θυσίας τὰς ὑπὸ τῶν ὑμετέρων | προγόνων παραδεδο-
μένας, ἐμὲ μὲν ἄξιον ἐν τῇ τήμερον ἡμέρᾳ τῶν Λεωκρά- 2
τους ἀδικημάτων κατήγορον ποιῆσαι, ὃ καὶ τῷ δήμῳ
καὶ τῇ πόλει συμφέρει, ὑμᾶς δὲ ὡς ὑπὲρ πατέρων καὶ
παίδων καὶ γυναικῶν καὶ πατρίδος καὶ ἱερῶν βουλευο-
μένους, καὶ ἔχοντας ὑπὸ τῇ ψήφῳ τὸν προδότην ἀπάν-*

των τούτων, ἀπαραιτήτους δικαστὰς καὶ νῦν καὶ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον γενέσθαι τοῖς τὰ τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα παρανομοῦσιν· εἰ δὲ μήτε τὸν προδόντα τὴν πατρίδα μήτε τὸν ἐγκαταλιπόντα τὴν πόλιν καὶ τὰ ἱερὰ εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα καθίστημι, σωθῆναι αὐτὸν ἐκ τοῦ κινδύνου καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ ὑφ' ὑμῶν τῶν δικαστῶν.

3 cap. 2. Ἐβουλόμην δ' ἄν, ὦ ἄνδρες, ὥσπερ ὠφέλιμόν ἐστι τῇ πόλει εἶναι τοὺς κρίνοντας ἐν ταύτῃ τοὺς παρανομοῦντας, οὕτω καὶ φιλάνθρωπον αὐτὸ παρὰ τοῖς πολλοῖς ὑπειλῆφθαι· νῦν δὲ περιέστηκεν εἰς τοῦτο, ὥστε τὸν ἰδίᾳ κινδυνεύοντα καὶ ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἀπεχθανόμενον οὐ φιλόπολιν ἀλλὰ φιλοπράγμονα δοκεῖν εἶναι, οὐ δικαίως οὐδὲ συμφερόντως τῇ πόλει. τρία γάρ ἐστι τὰ μέγιστα, ἃ διαφυλάττει καὶ διασώζει τὴν δημοκρα-
4 τίαν καὶ τὴν τῆς πόλεως εὐδαιμονίαν, πρῶτον μὲν ἡ τῶν νόμων τάξις, δεύτερον δ' ἡ τῶν δικαστῶν ψῆφος, τρίτον δ' ἡ τούτοις τἀδικήματα παραδιδοῦσα κρίσις. ὁ μὲν γὰρ νόμος πέφυκε προλέγειν ἃ μὴ δεῖ πράττειν, ὁ δὲ κατήγορος μηνύειν τοὺς ἐνόχους τοῖς ἐκ τῶν νόμων ἐπιτιμίοις καθεστῶτας, ὁ δὲ δικαστὴς κολάζειν τοὺς ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων ἀποδειχθέντας αὐτῷ, ὥστ' οὔθ' ὁ νόμος οὔθ' ἡ τῶν δικαστῶν ψῆφος ἄνευ τοῦ
5 παραδώσοντος αὐτοῖς τοὺς ἀδικοῦντας ἰσχύει. Ἐγὼ δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰδὼς Λεωκράτην φυγόντα μὲν τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους, ἐγκαταλιπόντα δὲ τοὺς αὑτοῦ πολίτας, προδεδωκότα δὲ πᾶσαν τὴν ὑμετέραν δύναμιν, ἅπασι δὲ τοῖς γεγραμμένοις ἔνοχον ὄντα, ταύτην τὴν εἰσαγγελίαν ἐποιησάμην, οὔτε δι' ἔχθραν οὐδεμίαν οὔτε διὰ φιλονεικίαν οὐδ' ἡντινοῦν τουτον τὸν ἀγῶνα προελόμενος, ἀλλ' αἰσχρὸν εἶναι νομίσας τοῦτον περιορᾶν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλοντα καὶ τῶν

Reisk.

*κοινῶν ἱερῶν μετέχοντα, τῆς τε πατρίδος ὄνειδος καὶ
πάντων ὑμῶν γεγενημένον. πολίτου γάρ ἐστι δικαίου
μὴ διὰ τὰς ἰδίας ἔχθρας εἰς τὰς κοινὰς κρίσεις καθι-
στάναι τοὺς τὴν πόλιν μηδὲν ἀδικοῦντας, ἀλλὰ τοὺς
εἰς τὴν πατρίδα τι παρανομοῦντας ἰδίους ἐχθροὺς εἶναι
νομίζειν, καὶ τὰ κοινὰ τῶν ἀδικημάτων κοινὰς καὶ τὰς
προφάσεις ἔχειν τῆς πρὸς αὐτοὺς διαφορᾶς.*

Ἅπαντας μὲν οὖν χρὴ νομίζειν μεγάλους εἶναι τοὺς 7 cap. 3
*δημοσίους ἀγῶνας, μάλιστα δὲ τοῦτον ὑπὲρ οὗ νῦν
μέλλετε τὴν ψῆφον φέρειν. ὅταν μὲν γὰρ τὰς τῶν πα-
ρανόμων γραφὰς δικάζητε, τοῦτο μόνον ἐπανορθοῦτε
καὶ ταύτην τὴν πρᾶξιν κωλύετε, καθ' ὅσον ἂν τὸ ψή-
φισμα μέλλῃ βλάπτειν τὴν πόλιν· ὁ δὲ νῦν ἐνεστηκὼς
ἀγὼν οὐ μικρόν τι μέρος συνέχει τῶν τῆς πόλεως οὐδὲ
ἐπ' ὀλίγον χρόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ὅλης τῆς πατρίδος καὶ
κατὰ παντὸς τοῦ αἰῶνος ἀείμνηστον καταλείψει τοῖς
ἐπιγινομένοις τὴν κρίσιν. οὕτω γάρ ἐστι δεινὸν τὸ γε-* 8
*γενημένον ἀδίκημα καὶ τηλικοῦτον ἔχει τὸ μέγεθος,
ὥστε μήτε κατηγορίαν μήτε τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὑρεῖν
ἀξίαν, μηδὲ ἐν τοῖς νόμοις ὡρίσθαι τιμωρίαν ἀξίαν τῶν
ἁμαρτημάτων. τί γὰρ χρὴ παθεῖν τὸν ἐκλιπόντα μὲν
τὴν πατρίδα, μὴ βοηθήσαντα δὲ τοῖς πατρῴοις ἱεροῖς,
ἐγκαταλιπόντα δὲ τὰς τῶν προγόνων θήκας, ἅπασαν δὲ
τὴν πόλιν ὑποχείριον τοῖς πολεμίοις παραδόντα; τὸ μὲν
γὰρ μέγιστον καὶ ἔσχατον τῶν τιμημάτων, θάνατος,
ἀναγκαῖον μὲν ἐκ τῶν νόμων ἐπιτίμιον, ἔλαττον δὲ τῶν
Λεωκράτους ἀδικημάτων καθέστηκε. παρεῖσθαι δὲ τὴν* 9
*ὑπὲρ τῶν τοιούτων τιμωρίαν συμβέβηκεν, ὦ ἄνδρες,
οὐ διὰ ῥαθυμίαν τῶν τότε νομοθετούντων, ἀλλὰ διὰ
τὸ μήτ' ἐν τοῖς πρότερον χρόνοις γεγενῆσθαι τοιοῦτον
μηδὲν μήτε ἐν τοῖς μέλλουσιν ἐπίδοξον εἶναι. διὸ καὶ
μάλιστα, ὦ ἄνδρες, δεῖ | ὑμᾶς γενέσθαι μὴ μόνον τοῦ*

νῦν ἀδικήματος δικαστὰς ἀλλὰ καὶ νομοθέτας. ὅσα μὲν
γὰρ τῶν ἀδικημάτων νόμος τις διώρικε, ῥᾴδιον τούτῳ
κανόνι χρωμένους κολάζειν τοὺς παρανομοῦντας· ὅσα
δὲ μὴ σφόδρα περιείληφεν ἑνὶ ὀνόματι προσαγορεύσας,
μείζω δὲ τούτων τις ἠδίκηκεν, ἅπασι δὲ ὁμοίως ἔνοχός
ἐστιν, ἀναγκαῖον τὴν ὑμετέραν κρίσιν καταλείπεσθαι
10 παράδειγμα τοῖς ἐπιγιγνομένοις. εὖ δ' ἴστε, ὦ ἄνδρες,
ὅτι οὐ μόνον τοῦτον νῦν κολάσετε κατεψηφισμένοι,
ἀλλὰ καὶ τοὺς νεωτέρους ἅπαντας ἐπ' ἀρετὴν προτρέ-
ψετε. δύο γάρ ἐστι τὰ παιδεύοντα τοὺς νέους, ἥ τε τῶν
ἀδικούντων τιμωρία καὶ ἡ τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς
διδομένη δωρεά· πρὸς ἑκάτερον δὲ τούτων ἀποβλέπον-
τες τὴν μὲν διὰ τὸν φόβον φεύγουσι, τῆς δὲ διὰ τὴν
cap. 4. δόξαν ἐπιθυμοῦσι. διὸ δεῖ, ὦ ἄνδρες, προσέχειν τούτῳ
τῷ ἀγῶνι καὶ μηδὲν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τοῦ δι-
καίου.

11 Ποιήσομαι δὲ κἀγὼ τὴν κατηγορίαν δικαίαν, οὔτε
ψευδόμενος οὐδὲν οὔτ' ἔξω τοῦ πράγματος λέγων. οἱ
μὲν γὰρ πλεῖστοι τῶν εἰς ὑμᾶς εἰσιόντων πάντων ἀτο-
πώτατον ποιοῦσιν· ἢ γὰρ συμβουλεύουσιν ἐνταῦθα
περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων, ἢ κατηγοροῦσι καὶ δια-
βάλλουσι πάντα μᾶλλον ἢ περὶ οὗ μέλλετε τὴν ψῆφον
φέρειν. ἔστι δ' οὐδέτερον τούτων χαλεπόν, οὔθ' ὑπὲρ
ὧν μὴ βουλεύεσθε γνώμην ἀποφήνασθαι, οὔθ' ὑπὲρ
12 ὧν μηδεὶς ἀπολογήσεται κατηγορίαν εὑρεῖν. ἀλλ' οὐ
δίκαιον ὑμᾶς μὲν ἀξιοῦν δικαίαν τὴν ψῆφον φέρειν,
αὐτοὺς δὲ μὴ δικαίαν τὴν κατηγορίαν ποιεῖσθαι. τού-
των δὲ αἴτιοι ὑμεῖς ἐστε, ὦ ἄνδρες· τὴν γὰρ ἐξουσίαν
ταύτην δεδώκατε τοῖς ἐνθάδε εἰσιοῦσι, καὶ ταῦτα κάλ-
λιστον ἔχοντες τῶν Ἑλλήνων παράδειγμα τὸ ἐν Ἀρείῳ
πάγῳ συνέδριον, ὃ τοσοῦτον διαφέρει τῶν ἄλλων δι-
καστηρίων, ὥστε καὶ παρ' αὐτοῖς ὁμολογεῖσθαι τοῖς

ἁλισκομένοις δικαίαν ποιεῖσθαι τὴν κρίσιν. πρὸς ὃ δεῖ 13
καὶ ὑμᾶς ἀποβλέποντας μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς ἔξω τοῦ πράγματος λέγουσιν· οὕτω γὰρ ἔσται τοῖς τε κρινομένοις ἄνευ διαβολῆς ὁ ἀγὼν καὶ τοῖς διώκουσιν ἥκιστα συκοφαντεῖν καὶ ὑμῖν εὐορκοτάτην τὴν ψῆφον ἐνεγκεῖν. [ἀδύνατον γάρ ἐστιν ἄνευ τοῦ λόγου, μὴ δικαίως δεδιδαγμένους δικαίαν θέσθαι τὴν ψῆφον.]

Δεῖ δ', ὦ ἄνδρες, μηδὲ ταῦτα λαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι 14 cap. 5.
οὐχ ὅμοιός ἐστιν ὁ ἀγὼν περὶ τούτου καὶ τῶν ἄλλων ἰδιωτῶν. περὶ μὲν γὰρ ἀγνῶτος ἀνθρώπου τοῖς Ἕλλησιν ἐν ὑμῖν αὐτοῖς ἐδοκεῖτ' ἂν ἢ καλῶς ἢ καὶ φαύλως ἐψηφίσθαι· περὶ δὲ τούτου ὅ τι ἂν βουλεύσησθε, παρὰ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἔσται λόγος. ἐπιφανής τε γάρ ἐστι διὰ τὸν ἔκπλουν τὸν εἰς Ῥόδον καὶ τὴν ἀπαγγελίαν ἣν ἐποιήσατο καθ' ὑμῶν πρός τε τὴν πόλιν τὴν τῶν Ῥοδίων καὶ τῶν ἐμπόρων τοῖς ἐπιδημοῦσιν ἐκεῖ, οἳ πᾶσαν 15
τὴν οἰκουμένην περιπλέοντες δι' ἐργασίαν ἀπήγγελλον ἅμα περὶ τῆς πόλεως ἃ Λεωκράτους ἀκηκόεσαν· οἳ ἴσασι τὰ τῶν προγόνων τῶν ὑμετέρων ἔργα ἐναντιώτατα τοῖς τούτῳ διαπεπραγμένοις ὄντα. ὥστε περὶ πολλοῦ ποιητέον ἐστὶν ὀρθῶς βουλεύσασθαι περὶ αὐτοῦ. εὖ γὰρ ἴστε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι ᾧ πλεῖστον διαφέρετε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, τῷ πρός τε τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς ὁσίως καὶ πρὸς τὴν πατρίδα φιλοτίμως ἔχειν, τούτων πλεῖστον ἀμελεῖν δόξοιτ' ἄν, εἰ τὴν παρ' ὑμῶν οὗτος διαφύγοι τιμωρίαν.

Δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀκοῦσαί μου τῆς 16
κατηγορίας διὰ τέλους, καὶ μὴ ἄχθεσθαι ἐὰν ἄρξωμαι ἀπὸ τῶν τῇ πόλει τότε συμβάντων, ἀλλὰ τοῖς αἰτίοις ὀργίζεσθαι καὶ δι' οὓς ἀναγκάζομαι νῦν μεμνῆσθαι περὶ αὐτῶν. Γεγενημένης γὰρ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης καὶ συνδραμόντων ἁπάντων ὑμῶν εἰς τὴν ἐκκλη-

σίαν ἐψηφίσατο ὁ δῆμος παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας ἐκ
τῶν ἀγρῶν εἰς τὰ τείχη κατακομίζειν, τοὺς δὲ στρατη-
γοὺς τάττειν εἰς τὰς φυλακὰς τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν
ἄλλων τῶν οἰκούντων Ἀθήνησι, καθ᾽ ὅ τι ἂν αὐτοῖς
17 δοκῇ. Λεωκράτης δὲ τούτων οὐδενὸς φροντίσας, συ-
σκευασάμενος ἃ εἶχε χρήματα μετὰ τῶν οἰκετῶν ἐπὶ τὸν
λέμβον κατεκόμισε, τῆς νεὼς ἤδη περὶ τὴν ἀκτὴν ἐξορ-
μούσης, καὶ | περὶ δείλην ὀψίαν αὐτὸς μετὰ τῆς ἑταί-
ρας Εἰρηνίδος κατὰ μέσην τὴν ἀκτὴν διὰ τῆς πυλίδος
ἐξελθὼν πρὸς τὴν ναῦν προσέπλευσε καὶ ᾤχετο φεύ-
γων, οὔτε τοὺς λιμένας τῆς πόλεως ἐλεῶν, ἐξ ὧν ἀνή-
γετο, οὔτε τὰ τείχη τῆς πατρίδος αἰσχυνόμενος, ὧν τὴν
φυλακὴν ἔρημον τὸ καθ᾽ αὑτὸν μέρος κατέλειπεν· οὐδὲ
τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος καὶ
τῆς Ἀθηνᾶς τῆς σωτείρας ἀφορῶν καὶ προδιδοὺς ἐφο-
βήθη, οὓς αὐτίκα σώσοντας ἑαυτὸν ἐκ τῶν κινδύνων
18 ἐπικαλέσεται. καταχθεὶς δὲ καὶ ἀφικόμενος εἰς Ῥόδον,
ὥσπερ τῇ πατρίδι μεγάλας εὐτυχίας εὐαγγελιζόμενος,
ἀπήγγελλεν ὡς τὸ μὲν ἄστυ τῆς πόλεως ἑαλωκὸς κατα-
λίποι, τὸν δὲ Πειραιέα πολιορκούμενον, αὐτὸς δὲ μό-
νος διασωθεὶς ἥκοι· καὶ οὐκ ᾐσχύνθη τὴν τῆς πατρί-
δος ἀτυχίαν αὑτοῦ σωτηρίαν προσαγορεύσας. οὕτω δὲ
σφόδρα ταῦτ᾽ ἐπίστευσαν οἱ Ῥόδιοι, ὥστε τριήρεις πλη-
ρώσαντες τὰ πλοῖα κατῆγον, καὶ τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν
ναυκλήρων οἱ παρεσκευασμένοι δεῦρο πλεῖν αὐτοῦ τὸν
19 σῖτον ἐξείλοντο καὶ τἆλλα χρήματα διὰ τοῦτον. Καὶ
ὅτι ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυ-
ρίας ἁπάντων, πρῶτον μὲν τὰς τῶν γειτόνων καὶ τῶν
ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ κατοικούντων, οἳ τοῦτον ἴσασιν ἐν
τῷ πολέμῳ φυγόντα καὶ ἐκπλεύσαντα Ἀθήνηθεν, ἔπει-
τα τῶν παραγενομένων εἰς Ῥόδον, ὅτε Λεωκράτης ταῦτ᾽
ἀπήγγελλε, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Φυρκίνου μαρτυρίαν,

Reisk

ὃν καὶ ὑμῶν [ἴσασιν*] οἱ πολλοὶ κατηγοροῦντα τούτου ἐν τῷ δήμῳ ὡς καὶ μεγάλα καὶ βλάβους εἴη τὴν πεντηκοστὴν μετέχων αὐτοῖς.

Πρὸ δὲ τοῦ ἀναβαίνειν τοὺς μάρτυρας βραχέα βού- 20
λομαι διαλεχθῆναι ὑμῖν. cap. 7. οὐ γὰρ ἀγνοεῖτε, ὦ ἄνδρες, οὔτε τὰς παρασκευὰς τῶν κρινομένων οὔτε τὰς δεήσεις τῶν ἐξαιτουμένων, ἀλλ' ἀκριβῶς ἐπίστασθε ὅτι χρημάτων ἕνεκα καὶ χάριτος πολλοὶ ἐπείσθησαν τῶν μαρτύρων ἢ ἀμνημονεῖν ἢ μὴ ἐλθεῖν ἢ ἑτέραν πρόφασιν εὑρεῖν. ἀξιοῦτε οὖν τοὺς μάρτυρας ἀναβαίνειν μηδὲ ὀκνεῖν μηδὲ περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τὰς χάριτας ὑμῶν καὶ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἀποδιδόναι τῇ πατρίδι τἀληθῆ καὶ τὰ δίκαια, μηδὲ λείπειν τὴν τάξιν ταύτην καὶ μιμεῖσθαι Λεωκράτην, ἢ λαβόντας τὰ ἱερὰ κατὰ τὸν νόμον ἐξομόσασθαι. ἐὰν δὲ μηδέτερον τούτων ποιῶσιν, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων καὶ τῆς δημοκρατίας κλητεύσομεν αὐτούς. Λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες, ἐπειδὴ χρόνος ἐγέ- 21
νετο cap. καὶ ἀφικνεῖτο Ἀθήνηθεν πλοῖα εἰς τὴν Ῥόδον καὶ φανερὸν ἦν ὅτι οὐδὲν δεινὸν ἐγεγόνει περὶ τὴν πόλιν, φοβηθεὶς ἐκπλεῖ πάλιν ἐκ τῆς Ῥόδου καὶ ἀφικνεῖται εἰς Μέγαρα· καὶ ᾤκει ἐν Μεγάροις πλείω ἢ πέντε ἔτη προστάτην ἔχων Μεγαρέα, οὐδὲ τὰ ὅρια τῆς χώρας αἰσχυνόμενος, ἀλλ' ἐν γειτόνων τῆς ἐκθρεψάσης αὐτὸν πατρίδος μετοικῶν. καὶ οὕτως αὑτοῦ κατεγνώκει ἀίδιον 22
φυγήν, ὥστε μεταπεμψάμενος ἐντεῦθεν Ἀμύνταν τὸν τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ ἔχοντα τὴν πρεσβυτέραν καὶ τῶν φίλων Ἀντιγένην Ξυπετεῶνα, καὶ δεηθεὶς τοῦ κηδεστου πρίασθαι παρ' αὑτοῦ τἀνδράποδα καὶ τὴν οἰκίαν, ἀποδόσθαι ταλάντου, καὶ ἀπὸ τούτου προσέταξε τοῖς τε χρή-

σταις ἀποδοῦναι τὰ ὀφειλόμενα καὶ τοὺς ἐράνους διε-
23 νεγκεῖν, τὸ δὲ λοιπὸν αὑτῷ ἀποδοῦναι. διοικήσας δὲ ταῦτα πάντα ὁ Ἀμύντας αὐτὸς πάλιν ἀποδίδοται τἀνδράποδα πέντε καὶ τριάκοντα μνῶν Τιμοχάρει Ἀχαρνεῖ τῷ τὴν νεωτέραν ἔχοντι τούτου ἀδελφήν· ἀργύριον δὲ οὐκ ἔχων δοῦναι ὁ Τιμοχάρης, συνθήκας ποιησάμενος καὶ θέμενος παρὰ Λυσικλεῖ, μίαν μνᾶν τόκον ἔφερε τῷ Ἀμύντᾳ. ἵνα δὲ μὴ λόγον οἴησθε εἶναι ἀλλ' εἰδῆτε τὴν ἀλήθειαν, ἀναγνώσεται καὶ τούτων ὑμῖν τὰς μαρτυρίας. εἰ μὲν οὖν ζῶν ἐτύγχανεν ὁ Ἀμύντας, ἐκεῖνον ἂν αὐτὸν παρειχόμην· νυνὶ δὲ ὑμῖν καλῶ τοὺς συνειδότας. Καί μοι | λέγε ταύτην τὴν μαρτυρίαν, ὡς ἐπρίατο παρὰ Λεωκράτους ἐν Μεγάροις τὰ ἀνδράποδα Ἀμύντας καὶ τὴν οἰκίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

24 Ἀκούσατε δὲ καὶ ὡς ἀπέλαβε τετταράκοντα μνᾶς παρὰ Ἀμύντου Φιλόμηλος Χολαργεὺς καὶ Μενέλαος ὁ πρεσβεύσας πρὸς βασιλέα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Λαβὲ δέ μοι καὶ τὴν τοῦ Τιμοχάρους τοῦ πριαμένου τἀνδράποδα παρ' Ἀμύντου πέντε καὶ τριάκοντα μνῶν, καὶ τὰς συνθήκας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΣΥΝΘΗΚΑΙ.

25 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες· ἄξιον δ' ἐστὶν ἐφ' οἷς μέλλω λέγειν ἀγανακτῆσαι καὶ μισῆσαι τουτονὶ Λεωκράτην. οὐ γὰρ ἐξήρκεσε τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ καὶ τὰ χρήματα μόνον ὑπεκθέσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἱερὰ τὰ πατρῷα, ἃ τοῖς ὑμετέροις νομίμοις καὶ πατρῴοις ἔθεσιν οἱ πρόγονοι παρέδοσαν αὐτῷ ἱδρυσάμενοι, ταῦτα

Reisk.

μετεπέμψατο εἰς Μέγαρα καὶ ἐξήγαγεν ἐκ τῆς χώρας,
οὐδὲ τὴν ἐπωνυμίαν τῶν πατρῴων ἱερῶν φοβηθείς,
ὅτι ἐκ τῆς πατρίδος αὐτὰ κινήσας συμφεύγειν αὐτῷ,
ἐκλείποντα τοὺς νεὼς καὶ τὴν χώραν ἣν κατεῖχον,
ἠξίωσε, καὶ ἱδρύσασθαι ἐπὶ ξένης καὶ ἀλλοτρίας, καὶ
εἶναι ὀθνεῖα τῇ χώρᾳ καὶ τοῖς νομίμοις τοῖς κατὰ τὴν
Μεγαρέων πόλιν εἰθισμένοις. καὶ οἱ μὲν πατέρες 26
ὑμῶν τὴν Ἀθηνᾶν ὡς τὴν χώραν εἰληχυῖαν, ὁμώνυμον
αὐτῇ τὴν πατρίδα προσηγόρευον Ἀθήνας, ἵν' οἱ τιμῶν-
τες τὴν θεὸν τὴν ὁμώνυμον αὐτῇ πόλιν μὴ ἐγκαταλί-
πωσι· Λεωκράτης δὲ οὔτε νομίμων οὔτε πατρῴων οὔτε
ἱερῶν φροντίσας τὸ καθ' ἑαυτὸν ἐξαγώγιμον ὑμῖν καὶ
τὴν παρὰ τῶν θεῶν βοήθειαν ἐποίησε. καὶ οὐκ ἐξήρ-
κεσεν αὐτῷ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τὴν πόλιν ἀδικῆσαι,
ἀλλ' οἰκῶν ἐν Μεγάροις, οἷς παρ' ὑμῶν ἐξεκομίσατο χρή-
μασιν ἀφορμῇ χρώμενος, ἐκ τῆς Ἠπείρου παρὰ Κλεο-
πάτρας εἰς Λευκάδα ἐσιτήγει καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κόρινθον.
καίτοι, ὦ ἄνδρες, καὶ περὶ τούτων οἱ ὑμέτεροι νόμοι τὰς 27
ἐσχάτας τιμωρίας ὁρίζουσιν, ἐάν τις Ἀθηναίων ἄλλοσέ
ποι σιτηγήσῃ ἢ ὡς ὑμᾶς. ἔπειτα τὸν προδόντα μὲν ἐν
τῷ πολέμῳ, σιτηγήσαντα δὲ παρὰ τοὺς νόμους, μὴ φρον-
τίσαντα δὲ μήτε ἱερῶν μήτε πατρίδος μήτε νόμων, τοῦ-
τον ἔχοντες ἐν τῇ ὑμετέρᾳ ψήφῳ οὐκ ἀποκτενεῖτε καὶ
παράδειγμα τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ποιήσετε; πάντων
ἄρα ἀνθρώπων ῥᾳθυμότατοι ἔσεσθε καὶ ἥκιστα ἐπὶ τοῖς
δεινοῖς ὀργιζόμενοι.

Καὶ ταῦτα δέ, ὦ ἄνδρες, ἐμοῦ θεωρήσατε, ὡς δι- 28 cap. 9.
καίαν τὴν ἐξέτασιν ποιουμένου περὶ τούτων. οὐ γὰρ
οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ὑπὲρ τηλικούτων ἀδικημάτων εἰκά-
ζοντας ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν εἰδότας ψηφίζεσθαι, καὶ
τοὺς μάρτυρας μὴ δώσοντας ἔλεγχον μαρτυρεῖν ἀλλὰ
δεδωκότας. παρεκαλεσάμην γὰρ αὐτοὺς πρόκλησιν

p. 153–158.

ὑπὲρ τούτων ἁπάντων γράψας καὶ ἀξιῶν βασανίζειν
τοὺς τούτου οἰκέτας. Καί μοι λέγε ταύτην.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

29 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, τῆς προκλήσεως. ἅμα τοίνυν
ταύτην Λεωκράτης οὐκ ἐδέχετο καὶ κατεμαρτύρει αὑ-
τοῦ ὅτι προδότης τῆς πατρίδος ἐστίν· ὁ γὰρ τὸν πάντ'
αὑτῷ συνειδότων ἔλεγχον φυγὼν ὡμολόγηκεν ἀληθῆ
εἶναι τὰ εἰσηγγελμένα. τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδεν ὅτι
περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων πολὺ δοκεῖ δικαιότατον καὶ
δημοτικὸν εἶναι, ὅταν οἰκέται ἢ θεράπαιναι συνειδῶσιν
ἃ δεῖ, τούτους ἐλέγχειν καὶ βασανίζειν, καὶ τοῖς ἔργοις
μᾶλλον ἢ τοῖς λόγοις πιστεύειν, ἄλλως τε καὶ περὶ
πραγμάτων κοινῶν καὶ μεγάλων καὶ συμφερόντων τῇ
30 πόλει; ἐγὼ τοίνυν τοσοῦτον ἀφέστηκα τοῦ ἀδίκως τὴν
εἰσαγγελίαν κατὰ Λεωκράτους ποιήσασθαι, ὅσον ἐγὼ
μὲν ἐβουλόμην τοῖς ἰδίοις κινδύνοις ἐν τοῖς Λεωκρά-
τους οἰκέταις καὶ θεραπαίναις βασανισθεῖσι τὸν ἔλεγ-
χον γενέσθαι, οὑτοσὶ δὲ διὰ τὸ [τούτους*] συνειδέναι
ἑαυτῷ οὐχ ὑπέμεινεν ἀλλ' ἔφυγε. καίτοι, ὦ ἄνδρες,
πολὺ θᾶττον οἱ Λεωκράτους οἰκέται καὶ θεράπαιναι
τῶν γενομένων ἄν τι ἠρνήθησαν ἢ τὰ μὴ ὄντα τοῦ αὑ-
τῶν δεσπότου κατεψεύσαντο.

31 cap.10. Χωρὶς τοίνυν τούτων Λεωκράτης | ἀναβοήσεται
αὐτίκα ὡς ἰδιώτης ὢν καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ ῥήτορος καὶ συ-
κοφάντου δεινότητος ἀναρπαζόμενος. ἐγὼ δὲ ἡγοῦμαι
πάντας ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι τῶν μὲν δεινῶν καὶ συκοφαν-
τεῖν ἐπιχειρούντων ἔργον ἐστὶν ἅμα τοῦτο προαιρεῖσθαι
καὶ ζητεῖν τὰ χωρία ταῦτα ἐν οἷς τοὺς παραλογισμοὺς
κατὰ τῶν ἀγωνιζομένων ποιήσονται, τῶν δὲ δικαίως
τὰς κρίσεις ἐνισταμένων καὶ τοὺς ἐνόχους ταῖς ἀραῖς
ἀκριβῶς ἀποδεικνύντων τἀναντία φαίνεσθαι τούτοις

* Reisk.

ποιοῦντας, ὥσπερ ἡμεῖς. οὑτωσὶ δὲ διαλογίζεσθε περὶ 32
τούτων παρ' ὑμῖν αὐτοῖς. τίνας ἀδύνατον ἦν τῇ δει-
νότητι καὶ ταῖς παρασκευαῖς ταῖς τοῦ λόγου παραγα-
γεῖν; κατὰ φύσιν γοῦν βασανιζόμενοι πᾶσαν τὴν ἀλή-
θειαν περὶ πάντων τῶν ἀδικημάτων ἔμελλον φράσειν
οἱ οἰκέται καὶ αἱ θεράπαιναι. ἀλλὰ τούτους ὁ Λεωκρά-
της παραδοῦναι ἔφυγε, καὶ ταῦτα οὐκ ἀλλοτρίους ἀλλ'
αὑτοῦ ὄντας. τίνας δὲ δυνατὸν εἶναι δοκεῖ τοῖς λόγοις 33
ψυχαγωγῆσαι καὶ τὴν ὑγρότητα αὐτῶν τοῦ ἤθους τοῖς
δακρύοις εἰς ἔλεον προαγαγέσθαι; τοὺς δικαστάς. ἐν-
ταῦθα Λεωκράτης ὁ προδότης τῆς πατρίδος ἐλήλυθεν,
οὐδὲν ἕτερον ἢ φοβούμενος μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκίας οἵ
τ' ἐξελέγχοντες τῷ ἔργῳ καὶ ὁ ἐξελεγχόμενος γένηται.
τί γὰρ ἔδει προφάσεων ἢ λόγων ἢ σκήψεως; ἁπλοῦν τὸ
δίκαιον, ῥᾴδιον τὸ ἀληθές, βραχὺς ὁ ἔλεγχος. εἰ μὲν 34
ὁμολογεῖ τὰ ἐν τῇ εἰσαγγελίᾳ ἀληθῆ καὶ ὅσια εἶναι, τί
οὐ τῆς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίας τυγχάνει; εἰ δὲ μή φησι
ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, τί οὐ παραδέδωκε τοὺς οἰκέτας καὶ
τὰς θεραπαίνας; προσήκει γὰρ τὸν ὑπὲρ προδοσίας
κινδυνεύοντα καὶ παραδιδόναι βασανίζειν καὶ μηδένα
τῶν ἀκριβεστάτων ἐλέγχων φεύγειν. ἀλλ' οὐδὲν τούτων 35
ἔπραξεν, ἀλλὰ καταμεμαρτυρηκὼς ἑαυτοῦ ὅτι προδότης
ἐστὶ τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν νόμων, ἀξιώ-
σει ὑμᾶς ἐναντία ταῖς αὑτοῦ ὁμολογίαις καὶ μαρτυρίαις
ψηφίσασθαι. καὶ πῶς δίκαιόν ἐστι τὸν τὴν ἐξουσίαν
τῆς ἀπολογίας αὑτοῦ ἐξ ἄλλων τε πολλῶν καὶ ἐκ τοῦ μὴ
δέξασθαι τὰ δίκαια περιῃρημένον, τοῦτον ἐᾶσαι ὑμᾶς
αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ὁμολογουμένων ἀδικημάτων ἐξαπα-
τῆσαι;

Περὶ μὲν οὖν τῆς προκλήσεως καὶ τοῦ ἀδικήματος, 36
ὅτι ὁμολογούμενόν ἐστιν, ἱκανῶς ὑμᾶς ἡγοῦμαι, ὦ
ἄνδρες, μεμαθηκέναι· ἐν οἷς δὲ καιροῖς καὶ ἡλίκοις cap. 11
p. 159–163.

κινδύνοις τὴν πόλιν οὖσαν Λεωκράτης προδέδωκει,
ἀναμνῆσαι ὑμᾶς βούλομαι. Καί μοι λαβὲ τὸ ψήφισμα,
γραμματεῦ, τὸ Ὑπερείδου, καὶ ἀναγίνωσκε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

37 Ἀκούετε τοῦ ψηφίσματος, ὦ ἄνδρες, ὅτι τὴν βου-
λὴν τοὺς πεντακοσίους καταβαίνειν εἰς Πειραιᾶ χρημα-
τιοῦσαν περὶ φυλακῆς τοῦ Πειραιέως ἐν τοῖς ὅπλοις
ἔδοξε, καὶ πράττειν διεσκευασμένην ὅ τι ἂν δοκῇ τῷ
δήμῳ συμφέρον εἶναι. καίτοι, ὦ ἄνδρες, εἰ οἱ ἀφειμέ-
νοι τοῦ στρατεύεσθαι ἕνεκα τοῦ βουλεύεσθαι ὑπὲρ τῆς
πόλεως ἐν τῇ τῶν στρατιωτῶν τάξει διέτριβον, ἆρ'
ὑμῖν δοκοῦσι μικροὶ καὶ οἱ τυχόντες φόβοι τότε τὴν
38 πόλιν κατασχεῖν; ἐν οἷς Λεωκράτης οὑτοσὶ καὶ αὐτὸς
ἐκ τῆς πόλεως ἀποδρὰς ᾤχετο καὶ τὰ χρήματα τὰ
ὑπάρχοντα ἐξεκόμισε καὶ ἱερὰ τὰ πατρῷα μετεπέμψατο,
καὶ εἰς τοσοῦτον προδοσίας ἦλθεν ὥστε κατὰ τὴν αὐ-
τοῦ προαίρεσιν ἔρημοι μὲν ἦσαν οἱ ναοί, ἔρημοι δὲ αἱ
φυλακαὶ τῶν τειχῶν, ἐξελέλειπτο δὲ ἡ πόλις καὶ ἡ
39 χώρα. καίτοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὦ ἄνδρες,
τίς οὐκ ἂν τὴν πόλιν ἠλέησεν, οὐ μόνον πολίτης ἀλλὰ
καὶ ξένος ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἐπιδεδημηκώς;
τίς δ' ἦν οὕτως ἢ μισόδημος τότε ἢ μισαθήναιος, ὅστις
ἐδυνήθη ἂν ἄτακτον αὑτὸν ὑπομεῖναι ἰδεῖν, ἡνίκα ἡ
μὲν ἧττα καὶ τὸ γεγονὸς πάθος τῷ [δήμῳ*] προσηγ-
γέλλετο, ὀρθὴ δὲ ἦν ἡ πόλις ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν,
αἱ δ' ἐλπίδες τῆς σωτηρίας τῷ δήμῳ ἐν τοῖς ὑπὲρ πεν-
40 τήκοντα ἔτη γεγονόσι καθειστήκεσαν, ὁρᾶν δ' ἦν | ἐπὶ
μὲν τῶν θυρῶν γυναῖκας ἐλευθέρας περιφόβους κατε-
πτηχυίας καὶ πυνθανομένας εἰ ζῶσι, τὰς μὲν ὑπὲρ ἀν-
δρός, τὰς δ' ὑπὲρ πατρός, τὰς δ' ὑπὲρ ἀδελφῶν, ἀνα-
ξίως αὑτῶν καὶ τῆς πόλεως ὁρωμένας, τῶν δ' ἀνδρῶν

Reisk.

τοὺς τοῖς σώμασιν ἀπειρηκότας καὶ ταῖς ἡλικίαις
πρεσβυτέρους καὶ ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ στρατεύεσθαι
ἀφειμένους ἰδεῖν ἦν καθ' ὅλην τὴν πόλιν τότ' ἐπὶ γή-
ρως ὀδῷ περιφθειρομένους, διπλᾶ τὰ ἱμάτια ἐμπεπορ-
πημένους; πολλῶν δὲ καὶ δεινῶν κατὰ τὴν πόλιν γινο- 41
μένων, καὶ πάντων τῶν πολιτῶν τὰ μέγιστα ἠτυχηκό-
των, μάλιστ' ἄν τις ἤλγησε καὶ ἐδάκρυσεν ἐπὶ ταῖς τῆς
πόλεως συμφοραῖς, ἡνίχ' ὁρᾷν ἦν τὸν δῆμον ψηφισά-
μενον τοὺς μὲν δούλους ἐλευθέρους, τοὺς δὲ ξένους
Ἀθηναίους, τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους· ὃς πρότερον
ἐπὶ τῷ αὐτόχθων εἶναι καὶ ἐλεύθερος ἐσεμνύνετο. το- 42
σαύτῃ δὲ ἡ πόλις ἐκέχρητο μεταβολῇ, ὥστε πρότερον
μὲν ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀγωνί-
ζεσθαι, ἐν δὲ τοῖς τότε χρόνοις ἀγαπᾷν ἐὰν ὑπὲρ τῆς
αὑτῶν σωτηρίας ἀσφαλῶς δύνηται κινδυνεῦσαι, καὶ
πρότερον μὲν πολλῆς χώρας τῶν βαρβάρων ἐπάρχειν,
τότε δὲ πρὸς Μακεδόνας ὑπὲρ τῆς ἰδίας κινδυνεύειν·
καὶ τὸν δῆμον ὃν πρότερον Λακεδαιμόνιοι καὶ Πελο-
ποννήσιοι καὶ οἱ τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντες Ἕλληνες βοη-
θὸν ἐπεκαλοῦντο, οὗτος ἐδεῖτο τῶν ἐξ Ἄνδρου καὶ Κέω
καὶ Τροιζῆνος καὶ Ἐπιδαύρου ἐπικουρίαν αὑτῷ μετα-
πέμψασθαι. ὥστε, ὦ ἄνδρας, τὸν ἐν τοῖς τοιούτοις φό- 43
βοις καὶ τηλικούτοις κινδύνοις καὶ τοσαύτῃ αἰσχύνῃ
ἐγκαταλιπόντα τὴν πόλιν, καὶ μήτε ὅπλα θέμενον ὑπὲρ
τῆς πατρίδος μήτε τὸ σῶμα παρασχόντα τάξαι τοῖς στρα-
τηγοῖς, ἀλλὰ φυγόντα καὶ προδόντα τὴν τοῦ δήμου σω-
τηρίαν, τίς ἂν ἢ δικαστὴς φιλόπολις καὶ εὐσεβεῖν βου-
λόμενος ψήφῳ ἀπολύσειεν, ἢ ῥήτωρ κληθεὶς τῷ προδότῃ
τῆς πόλεως βοηθήσειε, τὸν οὐδὲ συμπενθῆσαι τὰς τῆς
πατρίδος συμφορὰς τολμήσαντα, οὐδὲ συμβεβλημένον
οὐδὲν εἰς τὴν τῆς πόλεως καὶ τοῦ δήμου σωτηρίαν;
καίτοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους οὐκ ἔστιν ἥτις ἡλικία 44

p. 164—172.

οὐ παρέσχετο ἑαυτὴν εἰς τὴν τῆς πόλεως σωτηρίαν,
ὅτε ἡ μὲν χώρα τὰ δένδρα συνεβάλλετο, οἱ δὲ τετελευ-
τηκότες τὰς θήκας, οἱ δὲ νεῴ τὰ ὅπλα. ἐπεμελοῦντο
γὰρ οἱ μὲν τῆς τῶν τειχῶν κατασκευῆς, οἱ δὲ τῆς τῶν
τάφρων, οἱ δὲ τῆς χαρακώσεως· οὐδεὶς δ᾽ ἦν ἀργὸς τῶν
ἐν τῇ πόλει. ἐφ᾽ ὧν οὐδενὸς τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ παρ-
45 έσχετο τάξαι Λεωκράτης. ὧν εἰκὸς ὑμᾶς ἀναμνησθέν-
τας τὸν μηδὲ ξυνεπενεγκεῖν μηδ᾽ ἐπ᾽ ἐκφορὰν ἐλθεῖν
ἀξιώσαντα τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ δήμου
σωτηρίας ἐν Χαιρωνείᾳ τελευτησάντων θανάτῳ ζημιῶ-
σαι, ὡς τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος ἀτάφων ἐκείνων τῶν ἀν-
δρῶν γεγενημένων· ὧν οὗτος οὐδὲ τὰς θήκας πα-
ριὼν ᾐσχύνθη ὀγδόῳ ἔτει τὴν πατρίδα αὐτῶν προσα-
γορεύων.

46 Περὶ ὧν, ὦ ἄνδρες, μικρῷ πλείω βούλομαι διελ-
cap.12. θεῖν, καὶ ὑμῶν ἀκοῦσαι δέομαι καὶ μὴ νομίζειν ἀλλο-
τρίους εἶναι τοὺς τοιούτους [λόγους*] τῶν δημοσίων
ἀγώνων· αἱ γὰρ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν εὐλογίαι τὸν
ἔλεγχον σαφῆ κατὰ τῶν τἀναντία ἐπιτηδευόντων ποιοῦ-
σιν. ἔτι δὲ καὶ δίκαιον τὸν ἔπαινον, ὃς μόνος ἆθλον
τῶν κινδύνων τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐστί, τοῦτον,
ἐπειδὴ κἀκεῖνοι εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως
τὰς ψυχὰς τὰς αὑτῶν ἀνάλωσαν, ἐν τοῖς δημοσίοις καὶ
47 κοινοῖς ἀγῶσι τῆς πόλεως μὴ παραλιπεῖν. ἐκεῖνοι γὰρ
τοῖς πολεμίοις ἀπήντησαν ἐπὶ τοῖς ὁρίοις τῆς Βοιωτίας
ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας μαχούμενοι, οὐκ ἐπὶ
τοῖς τείχεσι τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας ἔχοντες, οὐδὲ τὴν
χώραν κακῶς ποιεῖν προέμενοι τοῖς ἐχθροῖς, ἀλλὰ τὴν
μὲν αὑτῶν ἀνδρείαν ἀσφαλεστέραν φυλακὴν εἶναι νο-
μίζοντες τῶν λιθίνων περιβόλων, τὴν δὲ θρέψασαν αὑ-
τοὺς αἰσχυνόμενοι περιορᾶν πορθουμένην, εἰκότως·
48 ὥσπερ γὰρ πρὸς τοὺς φύσει γεννήσαντας καὶ τοὺς ποιη-

*τοὺς τῶν πατέρων οὐχ ὁμοίως ἔχουσιν ἅπαντες ταῖς εὐ-
νοίαις, οὕτω καὶ πρὸς τὰς | χώρας τὰς μὴ φύσει προση-
κούσας ἀλλ' ὕστερον ἐπικτήτους γενομένας καταδεέστε-
ρον διάκεινται. τοιαύταις δὲ γνώμαις χρησάμενοι, καὶ
τοῖς ἀρίστοις ἀνδράσιν ἐξ ἴσου τῶν κινδύνων μετασχόν-
τες, οὐχ ὁμοίως τῆς τύχης ἐκοινώνησαν· τῆς γὰρ ἀρε-
τῆς οὐ ζῶντες ἀπολαύουσιν, ἀλλὰ τελευτήσαντες τὴν
δόξαν καταλελοίπασιν, οὐχ ἡττηθέντες, ἀλλ' ἀποθα-
νόντες ἔνθαπερ ἐτάχθησαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀμύ-
νοντες. εἰ δὲ δεῖ καὶ παραδοξότατον μὲν εἰπεῖν ἀλη-* 49
*θὲς δέ, ἐκεῖνοι νικῶντες ἀπέθανον. τὰ γὰρ ἆθλα τοῦ
πολέμου τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐστὶν ἐλευθερία καὶ
ἀρετή· ταῦτα γὰρ ἀμφότερα τοῖς τελευτήσασιν ὑπάρχει.
ἔπειτα δὲ οὐδ' οἷόν τ' ἐστὶν εἰπεῖν ἡττῆσθαι τοὺς ταῖς
διανοίας μὴ πτήξαντας τὸν τῶν ἐπιόντων φόβον. μό-
νους γὰρ τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις καλῶς ἀποθνήσκοντας
οὐδ' ἂν εἷς ἡττῆσθαι δικαίως φήσειε· τὴν γὰρ δουλείαν
φεύγοντες εὐκλεᾶ θάνατον αἱροῦνται. ἐδήλωσε δὲ ἡ* 50
*τούτων τῶν ἀνδρῶν ἀρετή· μόνοι γὰρ τῶν ἁπάντων
τὴν τῆς Ἑλλάδος ἐλευθερίαν ἐν τοῖς ἑαυτῶν σώμασιν
εἶχον. ἅμα γὰρ οὗτοί τε τὸν βίον μετήλλαξαν καὶ τὰ
τῆς Ἑλλάδος εἰς δουλείαν μετέπεσεν· συνετάφη γὰρ
τοῖς τούτων σώμασιν ἡ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερία.
ὅθεν καὶ φανερὸν πᾶσιν ἐποίησαν οὐκ ἰδίᾳ πολεμοῦν-
τες ἀλλ' ὑπὲρ κοινῆς ἐλευθερίας προκινδυνεύοντες.
ὥστε, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἂν αἰσχυνθείην εἰπὼν στέφανον
τῆς πατρίδος εἶναι τὰς ἐκείνων ψυχάς. Καὶ δι' ἃ οὐκ* 51
*ἀλόγως ἐπετήδευον, ἐπίστασθε, ὦ Ἀθηναῖοι, μόνοι
τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας τιμᾶν· εὑρήσετε δὲ
παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἀθλητὰς ἀνακει-
μένους, παρ' ὑμῖν δὲ στρατηγοὺς ἀγαθοὺς καὶ τοὺς τὸν
τύραννον ἀποκτείναντας. καὶ τοιούτους μὲν ἄνδρας οὐδ'*

ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος ὀλίγους εὑρεῖν ῥᾴδιον, τοὺς δὲ τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας νενικηκότας εὐπετῶς πολλαχόθεν ἔστι γεγονότας ἰδεῖν. ὥσπερ τοίνυν τοῖς εὐεργέταις μεγίστας τιμὰς ἀπονέμετε, οὕτω δίκαιον καὶ τοὺς τὴν πατρίδα καταισχύνοντας καὶ προδιδόντας ταῖς ἐσχάταις τιμωρίαις κολάζειν.

52 cap. 13. Σκέψασθε δέ, ὦ ἄνδρες, ὅτι οὐδ' ἐν ὑμῖν ἐστὶν ἀποψηφίσασθαι Λεωκράτους τουτουὶ τὰ δίκαια ποιοῦσι. τὸ γὰρ ἀδίκημα τοῦτο κεκριμένον ἐστὶ καὶ κατεγνωσμένον. ἡ μὲν γὰρ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλή (καὶ μηδείς μοι θορυβήσῃ· ταύτην γὰρ ὑπολαμβάνω μεγίστην τότε γενέσθαι τῇ πόλει σωτηρίαν) τοὺς φυγόντας τὴν πατρίδα καὶ ἐγκαταλιπόντας τότε τοῖς πολεμίοις λαβοῦσα ἀπέκτεινε. καίτοι, ὦ ἄνδρες, μὴ νομίζετε τοὺς τὰ τῶν ἄλλων φονικὰ ἀδικήματα ὁσιώτατα δικάζοντας αὐτοὺς ἂν εἴς τινα τῶν πολιτῶν τοιοῦτόν τι παρανομῆσαι. ἀλλὰ μὴν
53 Αὐτολύκου μὲν ὑμεῖς κατεψηφίσασθε, μείναντος μὲν αὐτοῦ ἐν τοῖς κινδύνοις, ἔχοντος δ' αἰτίαν τοὺς υἱεῖς καὶ τὴν γυναῖκα ὑπεκθέσθαι, καὶ ἐτιμωρήσασθε. καίτοι εἰ τὸν τοὺς ἀχρήστους εἰς τὸν πόλεμον ὑπεκθέσθαι αἰτίαν ἔχοντα ἐτιμωρήσασθε, τί δεῖ πάσχειν ὅστις ἀνὴρ ὢν οὐκ ἀπέδωκε τὰ τροφεῖα τῇ πατρίδι; ἔτι δὲ ὁ δῆμος, δεινὸν ἡγησάμενος εἶναι τὸ γινόμενον, ἐψηφίσατο ἐνόχους εἶναι τῇ προδοσίᾳ τοὺς φεύγοντας τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος κίνδυνον, ἀξίους εἶναι νομίζων τῆς ἐσχάτης
54 τιμωρίας. ἃ δὴ κατέγνωσται μὲν παρὰ τῷ δικαιοτάτῳ συνεδρίῳ, κατεψήφισται δὲ ὑφ' ὑμῶν τῶν δικάζειν λαχόντων, ὁμολογεῖται δὲ παρὰ τῷ δήμῳ τῆς μεγίστης ἄξια εἶναι τιμωρίας, τούτοις ὑμεῖς ἐναντία ψηφιεῖσθε; πάντων ἄρ' ἀνθρώπων ἔσεσθε ἀγνωμονέστατοι, καὶ ἐλαχίστους ἕξετε τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν κινδυνεύοντας.

Ὡς μὲν οὖν ἔνοχός ἐστι τοῖς εἰσηγγελμένοις ἅπασιν, 55
ὦ ἄνδρες, Λεωκράτης, φανερόν ἐστι· πυνθάνομαι δὲ cap.14.
αὐτὸν ἐπιχειρήσειν ὑμᾶς ἐξαπατᾶν λέγοντα ὡς ἔμπορος
ἐξέπλευσε καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἐργασίαν ἀπεδήμησεν
εἰς Ῥόδον. ἐὰν οὖν ταῦτα λέγῃ, ἐνθυμεῖσθε ᾧ ῥᾳδίως
λήψεσθε αὐτὸν ψευδόμενον. πρῶτον μὲν γὰρ | οὐκ ἐκ
τῆς ἀκτῆς κατὰ τὴν πυλίδα ἐμβαίνουσιν οἱ κατ' ἐμπο-
ρίαν πλέοντες, ἀλλ' ἐκ τοῦ λιμένος, ὑπὸ πάντων τῶν
φίλων ὁρώμενοι καὶ ἀποστελλόμενοι· ἔπειτα οὐ μετὰ
τῆς ἑταίρας καὶ τῶν θεραπαινῶν, ἀλλὰ μόνος μετὰ
παιδὸς τοῦ διακονοῦντος. πρὸς δὲ τούτοις τί προσῆκεν 56
ἐν Μεγάροις τὸν Ἀθηναῖον ὡς ἔμπορον πέντε ἔτη κατ-
οικεῖν καὶ τὰ ἱερὰ τὰ πατρῷα μετακομίζεσθαι καὶ τὴν
οἰκίαν τὴν ἐνθάδε πωλεῖν, εἰ μὴ κατεγνώκει τε αὑτοῦ
προδεδωκέναι τὴν πατρίδα καὶ μεγάλα πάντας ἠδικηκέ-
ναι; ὃ καὶ πάντων γένοιτ' ἂν ἀτοπώτατον, εἰ περὶ ὧν
αὐτὸς προσεδόκα τεύξεσθαι τιμωρίας, ταῦθ' ὑμεῖς ἀπο-
λύσετε κύριοι γενόμενοι τῆς ψήφου. χωρὶς δὲ τούτων
οὐχ ἡγοῦμαι δεῖν ἀποδέχεσθαι ταύτην τὴν ἀπολογίαν.
πῶς γὰρ οὐ δεινὸν τοὺς μὲν ἐπὶ ἐμπορίαν ἀποδημοῦντας 57
σπεύδειν ἐπὶ τὴν τῆς πόλεως βοήθειαν, τοῦτον δὲ μόνον
ἐν τοῖς τότε καιροῖς καὶ κατ' ἐργασίαν ἐκπλεῖν, ἡνίκα οὐδ'
ἂν εἷς προσκτήσασθαι οὐδὲν ἂν ἐζήτησεν, ἀλλὰ τὰ ὑπάρ-
χοντα μόνον διαφυλάξαι; ἡδέως δ' ἂν αὐτοῦ πυθοίμην,
τίνα ἐμπορίαν εἰσάγων χρησιμώτερος ἐγένετο ἂν τῇ πόλει
τοῦ παρασχεῖν τὸ σῶμα τάξαι τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοὺς
ἐπιόντας ἀμύνασθαι μεθ' ὑμῶν μαχόμενος. ἐγὼ μὲν οὐ-
δεμίαν ὁρῶ τηλικαύτην οὖσαν βοήθειαν. Ἄξιον δέ ἐστιν 58
οὐ μόνον αὐτῷ διὰ τὴν πρᾶξιν ὀργίζεσθαι ταύτην, ἀλλὰ
καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον· φανερῶς γὰρ ψεύδεσθαι τε-
τόλμηκεν. οὔτε γὰρ πρότερον οὐδὲ πώποτε ἐγένετο ἐπὶ
ταύτης τῆς ἐργασίας, ἀλλ' ἐκέκτητο χαλκοτύπους, οὔτε

τότε ἐκπλεύσας οὐδὲν εἰσήγαγεν ἐκ Μεγάρων, ἓξ ἔτη
συνεχῶς ἀποδημήσας. ἔτι δὲ καὶ [τῆς*] πεντηκοστῆς με-
τέχων ἐτύγχανεν, ἣν οὐκ ἂν καταλιπὼν κατ' ἐμπορίαν
ἀπεδήμει. ὥστ' ἂν μέν τι περὶ τούτων λέγῃ, οὐδ' ὑμᾶς
ἐπιτρέψειν αὐτῷ νομίζω.

59 cap.15. Ἥξει δ' ἴσως ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λόγον φερόμενος, ὃν
αὐτῷ συμβεβουλεύκασί τινες τῶν συνηγόρων, ὡς οὐκ
ἔνοχός ἐστι τῇ προδοσίᾳ· οὔτε γὰρ νεωρίων κύριος οὔτε
πυλῶν οὔτε στρατοπέδων οὐθ' ὅλως τῶν τῆς πόλεως οὐ-
δενός. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοὺς μὲν τούτων κυρίους μέρος
ἄν τι προδοῦναι τῆς ὑμετέρας δυνάμεως, τουτονὶ δ'
ὅλην ἔκδοτον ποιῆσαι τὴν πόλιν. ἔτι δ' οἱ μὲν τοὺς ζῶν-
τας μόνον ἀδικοῦσι προδιδόντες, οὗτος δὲ καὶ τοὺς τετε-
λευτηκότας καὶ τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ἱερὰ τῶν πατρῴων νομί-
60 μων ἀποστερῶν. καὶ ὑπὸ μὲν ἐκείνων προδοθεῖσαν οἰ-
κεῖσθαι ἂν συνέβαινε δούλην οὖσαν τὴν πόλιν, ὃν δὲ
τρόπον οὗτος ἐξέλιπεν, ἀοίκητον ἂν γενέσθαι. ἔτι δὲ ἐκ
μὲν τοῦ κακῶς πράττειν τὰς πόλεις μεταβολῆς τυχεῖν ἐπὶ
τὸ βέλτιον εἰκός ἐστιν, ἐκ δὲ τοῦ παντάπασι γενέσθαι
ἀνάστατον καὶ τῶν κοινῶν ἐλπίδων στερηθῆναι. ὥσπερ
γὰρ ἀνθρώπῳ ζῶντι μὲν ἐλπὶς ἐκ τοῦ κακῶς πρᾶξαι με-
ταπεσεῖν, τελευτήσαντι δὲ συναναιρεῖται πάντα δι' ὧν
ἄν τις εὐδαιμονήσειεν, οὕτω καὶ περὶ τὰς πόλεις συμβαί-
νει πέρας ἔχειν τὴν ἀτυχίαν ὅταν ἀνάστατοι γένωνται.
61 εἰ γὰρ δεῖ τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, πόλεώς ἐστι θάνατος
ἀνάστατον γενέσθαι. τεκμήριον δὲ μέγιστον· ἡμῶν γὰρ
ἡ πόλις τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ τῶν τυράννων κατεδουλώθη,
τὸ δ' ὕστερον ὑπὸ τῶν τριάκοντα, καὶ ὑπὸ Λακεδαιμο-
νίων τὰ τείχη καθῃρέθη· καὶ ἐκ τούτων ὅμως ἀμφοτέ-
ρων ἠλευθερώθημεν καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐδαιμονίας
62 ἠξιώθημεν προστάται γενέσθαι· ἀλλ' οὐχ ὅσαι πώποτ'
ἀνάστατοι γεγόνασι. τοῦτο μὲν γάρ, εἰ καὶ παλαιότερον

Reisk

εἰπεῖν ἐστι, τὴν Τροίαν τίς οὐκ ἀκήκοεν, ὅτι μεγίστη γεγενημένη τῶν τότε πόλεων καὶ πάσης ἐπάρξασα τῆς Ἀσίας, ὡς ἅπαξ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατεσκάφη, τὸν αἰῶνα ἀοίκητός ἐστι; τοῦτο δὲ Μεσσήνην πεντακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον ἐκ τῶν τυχόντων ἀνθρώπων συνοικισθεῖσαν;

Ἴσως οὖν τῶν συνηγόρων αὐτῷ τολμήσει τις εἰπεῖν, 63 cap.16.
μικρὸν τὸ πρᾶγμα ποιῶν, ὡς οὐδὲν ἂν παρ' ἕνα ἄνθρωπον ἐγένετο τούτων· | καὶ οὐκ αἰσχύνονται τοιαύτην ἀπολογίαν ποιούμενοι πρὸς ὑμᾶς, ἐφ' ᾗ δικαίως ἂν ἀποθάνοιεν. εἰ μὲν γὰρ ὁμολογοῦσι τὴν πατρίδα αὐτὸν ἐκλιπεῖν, τοῦτο συγχωρήσαντες ὑμᾶς ἐάτωσαν διαγνῶναι περὶ τοῦ μεγέθους· εἰ δ' ὅλως μηδὲν τούτων πεποίηκεν, οὐ μανία δή που τοῦτο λέγειν ὡς οὐδὲν ἂν γένηται
παρὰ τοῦτον; ἡγοῦμαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, τοὐναντίον 64
τούτοις, παρὰ τοῦτον εἶναι τῇ πόλει τὴν σωτηρίαν. ἡ γὰρ πόλις οἰκεῖται κατὰ τὴν ἰδίαν ἑκάστου μοῖραν φυλαττομένη· ὅταν οὖν ταύτην ἐφ' ἑνός τις παρίδῃ, λέληθεν ἑαυτὸν ἐφ' ἁπάντων τοῦτο πεποιηκώς. καίτοι ῥᾴδιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες, πρὸς τὰς τῶν ἀρχαίων νομοθετῶν
διανοίας ἀποβλέψαντας τὴν ἀλήθειαν εὑρεῖν. ἐκεῖνοι 65
γὰρ οὐ τῷ μὲν ἑκατὸν τάλαντα κλέψαντι θάνατον ἔταξαν, τῷ δὲ δέκα δραχμὰς ἔλαττον ἐπιτίμιον· οὐδὲ τὸν μὲν μεγάλα ἱεροσυλήσαντα ἀπέκτειναν, τὸν δὲ μικρὰ ἐλάττονι τιμωρίᾳ ἐκόλαζον· οὐδὲ τὸν μὲν οἰκέτην ἀποκτείναντα ἀργυρίῳ ἐζημίουν, τὸν δὲ ἐλεύθερον εἶργον τῶν νόμων· ἀλλ' ὁμοίως ἐπὶ πᾶσι καὶ τοῖς ἐλαχίστοις παρανομήμασι θάνατον ὥρισαν εἶναι
τὴν ζημίαν. οὐ γὰρ πρὸς τὸ ἴδιον ἕκαστος αὐτῶν 66
ἀπέβλεπε τοῦ γεγενημένου πράγματος, οὐδ' ἐντεῦθεν τὸ μέγεθος τῶν ἁμαρτημάτων ἐλάμβανον, ἀλλ' αὐτὸ ἐσκόπουν τοῦτο, εἰ πέφυκε τὸ ἀδίκημα τοῦτο ἐπὶ πλεῖον

ἐλθὸν μέγα βλάπτειν τοὺς ἀνθρώπους. καὶ γὰρ ἄτοπον
ἄλλως πως περὶ τούτου ἐξετάζειν. φέρε γάρ, ὦ ἄνδρες,
εἴ τις ἕνα νόμον εἰς τὸ Μητρῷον ἐλθὼν ἐξαλείψειεν, εἶτ'
ἀπολογοῖτο ὡς οὐδὲν παρὰ τοῦτον τῇ πόλει ἐστίν, ἆρ'
οὐκ ἂν ἀπεκτείνατ' αὐτόν; ἐγὼ μὲν οἶμαι δικαίως,
67 εἴπερ ἐμέλλετε καὶ τοὺς ἄλλους σώζειν. τὸν αὐτὸν
τοίνυν τρόπον κολαστέον ἐστὶ τοῦτον, εἰ μέλλετε τοὺς
ἄλλους πολίτας βελτίους ποιήσειν· καὶ οὐ τοῦτο λο-
γιεῖσθε εἰ εἷς ἐστι μόνος ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' εἰς τὸ πρᾶ-
γμα. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι τὸ μὴ πολλοὺς τοιούτους γε-
νέσθαι ἡμέτερον εὐτύχημα εἶναι, τοῦτον μέντοι διὰ τοῦτο
μείζονος τιμωρίας ἄξιον εἶναι τυχεῖν, ὅτι μόνος τῶν
ἄλλων πολιτῶν οὐ κοινὴν ἀλλ' ἰδίαν τὴν σωτηρίαν
ἐζήτησεν.

68 cap.17. Ἀγανακτῶ δὲ μάλιστα, ὦ ἄνδρες, ἐπειδὰν ἀκούσω
τῶν μετὰ τούτου τινὸς λέγοντος ὡς οὐκ ἔστι τοῦτο
προδιδόναι, εἴ τις ᾤχετο ἐκ τῆς πόλεως· καὶ γὰρ οἱ
πρόγονοί ποθ' ἡμῶν τὴν πόλιν καταλιπόντες, ὅτε πρὸς
Ξέρξην ἐπολέμουν, εἰς Σαλαμῖνα διέβησαν. καὶ οὕτως
ἐστὶν ἀνόητος καὶ παντάπασιν ὑμῶν καταπεφρονηκώς,
ὥστε τὸ κάλλιστον τῶν ἔργων πρὸς τὸ αἴσχιστον
69 συμβαλεῖν ἠξίωσε. ποῦ γὰρ οὐ περιβόητος ἐκείνων
τῶν ἀνδρῶν ἡ ἀρετὴ γέγονε; τίς δ' οὕτως ἢ φθονερός
ἐστιν ἢ παντάπασιν ἀφιλότιμος, ὃς οὐκ ἂν εὔξαιτο τῶν
ἐκείνοις πεπραγμένων μετασχεῖν; οὐ γὰρ τὴν πόλιν
ἐξέλιπον ἀλλὰ τὸν τόπον μετήλλαξαν, πρὸς τὸν ἐπιόντα
70 κίνδυνον καλῶς βουλευσάμενοι. Ἐτεόνικος μὲν γὰρ
ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ Ἀδείμαντος ὁ Κορίνθιος καὶ
τὸ Αἰγινητῶν ναυτικὸν ὑπὸ νύκτα τὴν σωτηρίαν αὑτοῖς
ἔμελλον πορίζεσθαι· ἐγκαταλειπόμενοι δὲ οἱ πρόγονοι
ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων βίᾳ καὶ τοὺς ἄλλους ἠλευ-
θέρωσαν, ἀναγκάσαντες ἐν Σαλαμῖνι μετ' αὐτῶν πρὸς

τοὺς βαρβάρους ναυμαχεῖν. μόνοι δὲ ἀμφοτέρων περιγεγόνασι, καὶ τῶν πολεμίων καὶ τῶν συμμάχων, ὡς ἑκατέρων προσῆκε, τοὺς μὲν εὐεργετοῦντες, τοὺς δὲ μαχόμενοι νικῶντες. ἆρά γε ὅμοιον τῷ φεύγοντι τὴν πατρίδα τεττάρων ἡμερῶν πλοῦν εἰς Ῥόδον; ἦ που 71
ταχέως ἂν ἠνέσχετό τις ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν τοιοῦτον ἔργον, ἀλλ᾽ οὐκ ἂν κατέλευσαν τὸν καταισχύνοντα τὴν αὑτῶν ἀριστείαν. οὕτω γοῦν ἐφίλουν τὴν πατρίδα πάντες, ὥστε τὸν παρὰ Ξέρξου πρεσβευτὴν Ἀλέξανδρον, φίλον ὄντα αὐτοῖς πρότερον, ὅτι γῆν καὶ ὕδωρ ᾔτησε, μικροῦ δεῖν κατέλευσαν. ὅπου δὲ καὶ τοῦ λόγου τιμωρίαν ἠξίουν λαμβάνειν, ἦ που τὸν ἔργῳ παραδόντα τὴν πόλιν ὑποχείριον τοῖς πολεμίοις οὐ μεγάλαις ἂν ζημίαις ἐκόλασαν. | τοιγαροῦν τοιαύταις χρώμενοι γνώμαις 72
ἐνενήκοντα μὲν ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες κατέστησαν, Φοινίκην δὲ καὶ Κιλικίαν ἐπόρθησαν, ἐπ᾽ Εὐρυμέδοντι δὲ καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες ἐνίκησαν, ἑκατὸν δὲ τριήρεις τῶν βαρβάρων αἰχμαλώτους ἔλαβον, ἅπασαν δὲ τὴν Ἀσίαν κακῶς ποιοῦντες περιέπλευσαν, καὶ τὸ κεφάλαιον τῆς νίκης, οὐ τὸ ἐν Σαλαμῖνι τρό- 73
παιον ἀγαπήσαντες ἔστησαν, ἀλλ᾽ ὅρους τοῖς βαρβάροις πήξαντες τοὺς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ τούτους κωλύσαντες ὑπερβαίνειν, συνθήκας ἐποιήσαντο μακρῷ μὲν πλοίῳ μὴ πλεῖν ἐντὸς Κυανέων καὶ Φασήλιδος, τοὺς δ᾽ Ἕλληνας αὐτονόμους εἶναι, μὴ μόνον τοὺς τὴν Εὐρώπην ἀλλὰ καὶ τοὺς τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντας. καίτοι οἴεσθε ἄν, εἰ τῇ Λεωκράτους διανοίᾳ χρησάμενοι 74
πάντες ἔφυγον, τούτων ἄν τι γενέσθαι τῶν καλῶν ἔργων, ἢ ταύτην ἂν ἔτι τὴν χώραν κατοικεῖν ὑμᾶς; χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες, ὥσπερ τοὺς ἀγαθοὺς ἐπαινεῖτε καὶ τιμᾶτε, οὕτω καὶ τους κακοὺς μισεῖν τε καὶ κολάζειν, ἄλλως τε καὶ Λεωκράτην, ὃς οὔτε ἔδεισεν οὔτε ᾐσχύνθη ὑμᾶς.

75 cap.18. Καίτοι ὑμεῖς τίνα τρόπον νενομίκατε περὶ τούτων,
καὶ πῶς ἔχετε ταῖς διανοίαις, θεωρήσατε. ἄξιον γὰρ
ὅμως καίπερ πρὸς εἰδότας διελθεῖν· ἐγκώμιον γὰρ νὴ
τὴν Ἀθηνᾶν εἰσι τῆς πόλεως οἱ παλαιοὶ νόμοι καὶ τὰ
ἔθη τῶν ἐξ ἀρχῆς ταῦτα κατασκευασάντων, οἷς ἂν προσ-
έχητε, τὰ δίκαια ποιήσετε καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις σεμνοὶ
76 καὶ ἄξιοι τῆς πόλεως δόξετ' εἶναι. ὑμῖν γὰρ ἔστιν ὅρκος,
ὃν ὀμνύουσι πάντες οἱ πολῖται, ἐπειδὰν εἰς τὸ ληξιαρχι-
κὸν γραμματεῖον ἐγγραφῶσι καὶ ἔφηβοι γένωνται, μήτε
τὰ ἱερὰ ὅπλα καταισχυνεῖν μήτε τὴν τάξιν λείψειν, ἀμυ-
νεῖν δὲ τῇ πατρίδι καὶ ἀμείνω παραδώσειν. ὃν εἰ μὲν
ὀμώμοκε Λεωκράτης, φανερῶς ἐπιώρκηκεν, καὶ οὐ μόνον
ὑμᾶς ἠδίκηκεν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ θεῖον ἠσέβηκεν· εἰ δὲ
μὴ ὀμώμοκεν, εὐθὺς δῆλός ἐστι παρασκευασάμενος
οὐδὲν ποιήσειν τῶν δεόντων, ἀνθ' ὧν δικαίως ἂν
αὐτὸν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν τιμωρήσεσθε.
77 βούλομαι δὲ ὑμᾶς ἀκοῦσαι τοῦ ὅρκου. Λέγε, γραμ-
ματεῦ.

ΟΡΚΟΣ.

Καλός γε, ὦ ἄνδρες, καὶ ὅσιος ὁ ὅρκος. παρὰ τοῦτον
τοίνυν ἅπαντα πεποίηκε Λεωκράτης. καίτοι πῶς ἂν
ἄνθρωπος γένοιτο ἀνοσιώτερος ἢ μᾶλλον προδότης τῆς
πατρίδος; τίνα δ' ἂν τρόπον ὅπλα καταισχύνειέ τις μᾶλ-
λον, ἢ εἰ λαβεῖν μὴ θέλει καὶ τοὺς πολεμίους ἀμύνασθαι;
πῶς δ' οὐ καὶ τὸν παραστάτην καὶ τὴν τάξιν λέλοιπεν
78 ὁ μηδὲ τάξαι τὸ σῶμα παρασχών; ποῦ δ' ὑπὲρ ὁσίων καὶ
ἱερῶν ἤμυνεν ἂν ὁ μηδένα κίνδυνον ὑπομείνας; τίνι
δ' ἂν τὴν πατρίδα παρέδωκε μείζονα προδοσίᾳ; τὸ γὰρ
τούτου μέρος ἐκλελειμμένη τοῖς πολεμίοις ὑποχείριός
ἐστιν. εἶτα τοῦτον οὐκ ἀποκτενεῖτε τὸν ἁπάσαις ταῖς
ἀδικίαις ἔνοχον ὄντα; τίνας οὖν τιμωρήσεσθε; τοὺς ἐν
Reisk.

τι τούτων ἡμαρτηκότας; ῥᾴδιον ἔσται παρ' ὑμῖν ἄρα μεγάλα ἀδικεῖν, εἰ φανεῖσθε ἐπὶ τοῖς μικροῖς μᾶλλον ὀργιζόμενοι.

Καὶ μήν, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦθ' ὑμᾶς δεῖ μαθεῖν, 79 cap. 19.
ὅτι τὸ συνέχον τὴν δημοκρατίαν ὅρκος ἐστί. τρία γάρ ἐστιν ἐξ ὧν ἡ πολιτεία συνέστηκεν, ὁ ἄρχων, ὁ δικαστής, ὁ ἰδιώτης. τούτων τοίνυν ἕκαστος ταύτην πίστιν δίδωσιν, εἰκότως· τοὺς μὲν γὰρ ἀνθρώπους πολλοὶ ἤδη ἐξαπατήσαντες καὶ διαλαθόντες οὐ μόνον τῶν παρόντων κινδύνων ἀπελύθησαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἀθῷοι τῶν ἀδικημάτων τούτων εἰσί· τοὺς δὲ θεοὺς οὔτ' ἂν ἐπιορκήσας τις λάθοι οὔτ' ἂν ἐκφύγοι τὴν ἀπ' αὐτῶν τιμωρίαν, ἀλλ' εἰ μὴ αὐτός, οἱ παῖδές γε καὶ τὸ γένος ἅπαν τὸ τοῦ ἐπιορκήσαντος μεγάλοις ἀτυχήμασι περιπίπτει. διόπερ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ταύτην πίστιν ἔδο- 80
σαν αὑτοῖς ἐν Πλαταιαῖς πάντες οἱ Ἕλληνες, ὅτε ἔμελλον παραταξάμενοι μάχεσθαι πρὸς τὴν Ξέρξου δύναμιν, οὐ παρ' αὑτῶν εὑρόντες, ἀλλὰ μιμησάμενοι τὸν παρ' ὑμῖν εἰθισμένον ὅρκον. ὃν ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι· καὶ γὰρ παλαιῶν ὄντων τῶν τότε πεπραγμένων ὅμως συχνῶς ἔστιν ἐν τοῖς γεγραμμένοις ἰδεῖν τὴν ἐκείνων | ἀρετήν. Καί μοι ἀναγίνωσκε αὐτόν.

ΟΡΚΟΣ. Οὐ ποιήσομαι περὶ πλείονος τὸ ζῆν τῆς ἐλευ- 81
θερίας, οὐδ' ἐγκαταλείψω τοὺς ἡγεμόνας οὔτε ζῶντας οὔτε ἀποθανόντας, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας τῶν συμμάχων ἅπαντας θάψω. καὶ κρατήσας τῷ πολέμῳ τοὺς βαρβάρους τῶν μὲν μαχεσαμένων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πόλεων οὐδεμίαν ἀνάστατον ποιήσω, τὰς δὲ τὰ τοῦ βαρβάρου προελομένας ἁπάσας δεκατεύσω· καὶ τῶν ἱερῶν τῶν ἐμπρησθέντων καὶ καταβληθέντων ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐδὲν ἀνοικοδομήσω παντάπασιν, ἀλλ' ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγινομένοις ἐάσω καταλείπεσθαι τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας.

82 Οὕτω τοίνυν, ὦ ἄνδρες, σφόδρα ἐνέμειναν ἐν τούτῳ πάντες, ὥστε καὶ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν μεθ' ἑαυτῶν ἔσχον βοηθόν, καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἀνδρῶν ἀγαθῶν γενομένων πρὸς τὸν κίνδυνον μάλιστα ἡ πόλις ὑμῶν εὐδοκίμησεν. ὃ καὶ πάντων ἂν εἴη δεινότατον, τοὺς μὲν προγόνους ὑμῶν ἀποθνήσκειν τολμᾶν ὥστε μὴ τὴν πόλιν ἀδοξεῖν, ὑμᾶς δὲ μὴ κολάζειν τοὺς καταισχύναντας αὐτήν, ἀλλὰ περιορᾶν τὴν κοινὴν καὶ μετὰ πολλῶν πόνων συνειλεγμένην εὔκλειαν, ταύτην διὰ τὴν τῶν τοιούτων ἀνδρῶν πονηρίαν καταλυομένην.

83 cap 20. Καίτοι, ὦ ἄνδρες, μόνοις ὑμῖν τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἔστιν οὐδὲν τούτων περιιδεῖν. βούλομαι δὲ μικρὰ τῶν παλαιῶν ὑμῖν διελθεῖν, οἷς παραδείγμασι χρώμενοι καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων βέλτιον βουλεύσεσθε. τοῦτο γὰρ ἔχει μέγιστον ἡ πόλις ἡμῶν ἀγαθόν, ὅτι τῶν καλῶν ἔργων παράδειγμα τοῖς Ἕλλησι γέγονεν· ὅσον γὰρ τῷ χρόνῳ πασῶν ἐστιν ἀρχαιοτάτη, τοσοῦτον οἱ πρόγονοι ἡμῶν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀρετῇ διενηνό-
84 χασιν. Ἐπὶ Κόδρου γὰρ βασιλεύοντος Πελοποννησίοις γενομένης ἀφορίας κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ἔδοξε στρατεύειν ἐπὶ τὴν πόλιν ἡμῶν καὶ ἡμῶν τοὺς προγόνους ἐξαναστήσαντας κατανείμασθαι τὴν χώραν. καὶ πρῶτον μὲν εἰς Δελφοὺς ἀποστείλαντες τὸν θεὸν ἐπηρώτων εἰ [ἐπι]λήψονται τὰς Ἀθήνας· ἀνελόντος δὲ τοῦ θεοῦ αὐτοῖς ὅτι τὴν πόλιν αἱρήσουσιν, ἐὰν μὴ τὸν βασιλέα τῶν Ἀθηναίων Κόδρον ἀποκτείνωσιν,
85 ἐστράτευον ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. Κλεόμαντις δὲ τῶν Δελφῶν τις πυθόμενος τὸ χρηστήριον δι' ἀπορρήτων ἐξήγγελλε τοῖς Ἀθηναίοις· οὕτως οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ὡς ἔοικε, καὶ τοὺς ἔξωθεν ἀνθρώπους εὔνους ἔχοντες διετέλουν. ἐμβαλόντων δὲ τῶν Πελοπποννησίων

Reisk.

εἰς τὴν Ἀττικὴν τί ποιοῦσιν οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ἄνδρες
δικασταί; οὐ καταλιπόντες τὴν χώραν ὥσπερ Λεωκρά-
της ᾤχοντο, οὐδ' ἔκδοτον τὴν θρεψαμένην καὶ τὰ ἱερὰ
τοῖς πολεμίοις παρέδοσαν, ἀλλ' ὀλίγοι ὄντες κατακλει-
σθέντες ἐπολιορκοῦντο καὶ διεκαρτέρουν εἰς τὴν πα-
τρίδα. καὶ οὕτως ἦσαν, ὦ ἄνδρες, γενναῖοι οἱ τότε βα- 86
σιλεύοντες, ὥστε προῃροῦντο ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῆς τῶν
ἀρχομένων σωτηρίας μᾶλλον ἢ ζῶντες ἑτέραν μεταλλά-
ξαι τὴν χώραν. φασὶ γοῦν τὸν Κόδρον παραγγείλαντα
τοῖς Ἀθηναίοις προσέχειν ὅταν τελευτήσῃ τὸν βίον, λα-
βόντα πτωχικὴν στολὴν ὅπως ἂν ἀπατήσῃ τοὺς πολε-
μίους, κατὰ τὰς πύλας ὑποδύντα φρύγανα συλλέγειν
πρὸ τῆς πόλεως, προσελθόντων δ' αὐτῷ δυοῖν ἀνδρῶν
ἐκ τοῦ στρατοπέδου καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν πυνθανομέ-
νων τὸν ἕτερον αὐτῶν ἀποκτεῖναι τῷ δρεπάνῳ προσπε-
σόντα· τὸν δὲ περιλελειμμένον, παροξυνθέντα τῷ Κό- 87
δρῳ καὶ νομίσαντα πτωχὸν εἶναι, σπασάμενον τὸ ξίφος
ἀποκτεῖναι τὸν Κόδρον. τούτων δὲ γενομένων οἱ μὲν
Ἀθηναῖοι κήρυκα πέμψαντες ἠξίουν δοῦναι τὸν βασι-
λέα θάψαι, λέγοντες αὐτοῖς ἅπασαν τὴν ἀλήθειαν· οἱ
δὲ Πελοποννήσιοι τοῦτον μὲν ἀπέδοσαν, γνόντες δὲ ὡς
οὐκέτι δυνατὸν αὐτοῖς τὴν χώραν κατασχεῖν ἀπεχώρη-
σαν. τῷ δὲ Κλεομάντει τῷ Δελφῷ ἡ πόλις αὐτῷ τε καὶ
ἐκγόνοις ἐν Πρυτανείῳ ἀίδιον σίτησιν ἔδοσαν. Ὁρᾶτε· 88
ὁμοίως ἐφίλουν | τὴν πατρίδα Λεωκράτει οἱ τότε βασι-
λεύοντες, οἵ γε προῃροῦντο τοὺς πολεμίους ἐξαπατῶν-
τες ἀποθνήσκειν ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ἀντὶ
τῆς κοινῆς σωτηρίας ἀντικαταλλάττεσθαι. τοιγαροῦν
μονώτατοι ἐπώνυμοι τῆς χώρας εἰσίν, ἰσοθέων τιμῶν
τετυχηκότες, εἰκότως· ὑπὲρ ἧς γὰρ οὕτω σφόδρα
ἐσπούδαζον, δικαίως ταύτην καὶ τεθνεῶτες ἐκληρονό-
μουν. ἀλλὰ Λεωκράτης οὔτε ζῶν οὔτε τεθνεὼς δικαίως 89

p. 194—197.

ἂν αὐτῆς μετάσχοι, μονώτατος δ' ἂν προσηκόντως
ἐξορισθείη τῆς χώρας ἣν ἐγκαταλιπὼν τοῖς πολεμίοις
ᾤχετο· οὐδὲ γὰρ καλὸν τὴν αὐτὴν καλύπτειν τοὺς
τῇ ἀρετῇ διαφέροντας καὶ τὸν κάκιστον πάντων
ἀνθρώπων.

90 Καίτοι γε ἐπεχείρησεν εἰπεῖν, ὃ καὶ νῦν ἴσως ἐρεῖ
cap. 21. πρὸς ὑμᾶς, ὡς οὐκ ἄν ποτε ὑπομεῖναι τὸν ἀγῶνα τοῦ-
τον συνειδὼς ἑαυτῷ τοιοῦτόν τι διαπεπραγμένῳ· ὥσπερ
οὐ πάντας καὶ τοὺς κλέπτοντας καὶ ἱεροσυλοῦντας τούτῳ
τῷ τεκμηρίῳ χρωμένους. οὐ γὰρ τοῦ πράγματός ἐστι
σημεῖον, ὡς οὐ πεποιήκασιν, ἀλλὰ τῆς ἀναιδείας ἣν
ἔχουσιν. οὐ γὰρ τοῦτο δεῖ λέγειν, ἀλλ' ὡς οὐκ ἐξέπλευ-
σεν οὐδὲ τήν πόλιν ἐγκατέλιπεν οὐδ' ἐν Μεγάροις κατ-
91 ῴκησε· ταῦτά ἐστι τεκμήρια τοῦ πράγματος, ἐπεί γε τὸ
ἐλθεῖν τοῦτον, οἶμαι θεόν τινα αὐτὸν ἐπ' αὐτὴν ἀγαγεῖν
τὴν τιμωρίαν, ἵν' ἐπειδὴ τὸν εὐκλεᾶ κίνδυνον ἔφυγε,
τοῦ ἀκλεοῦς καὶ ἀδόξου θανάτου τύχοι, καὶ οὓς προὔ-
δωκε, τούτοις ὑποχείριον αὐτὸν καταστήσειεν. ἑτέρωθι
μὲν γὰρ ἀτυχῶν οὔπω δῆλον εἰ διὰ ταῦτα δίκην
δίδωσιν· ἐνταῦθα δὲ παρ' οἷς προὔδωκε, φανερόν
ἐστιν ὅτι τῶν αὑτοῦ παρανομημάτων ὑπέχει ταύτην
92 τὴν τιμωρίαν. οἱ γὰρ θεοὶ οὐδὲν πρότερον ποιοῦσιν ἢ
τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων τὴν διάνοιαν παράγουσι·
καί μοι δοκοῦσι τῶν ἀρχαίων τινὲς ποιητῶν ὥσπερ
χρησμοὺς γράψαντες τοῖς ἐπιγενομένοις τάδε τὰ ἰαμ-
βεῖα καταλιπεῖν·

ὅταν γὰρ ὀργὴ δαιμόνων βλάπτῃ τινά,
τοῦτ' αὐτὸ πρῶτον, ἐξαφαιρεῖται φρενῶν
τὸν νοῦν τὸν ἐσθλόν, εἰς δὲ τὴν χείρω τρέπει
γνώμην, ἵν' εἰδῇ μηδὲν ὧν ἁμαρτάνει.

93 τίς γὰρ οὐ μέμνηται τῶν πρεσβυτέρων ἢ τῶν νεωτέρων
cap. 22. οὐκ ἀκήκοε Καλλίστρατον, οὗ θάνατον ἡ πόλις κατ-

Reisk.

ἔγνω, τοῦτον φυγόντα, καὶ τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς ἀκούσαντα ὅτι ἂν ἔλθῃ Ἀθήναζε τεύξεται τῶν νόμων, ἀφικόμενον καὶ ἐπὶ τὸν βωμὸν τῶν δώδεκα θεῶν καταφυγόντα καὶ οὐδὲν ἧττον ὑπὸ τῆς πόλεως ἀποθανόντα; δικαίως· τὸ γὰρ τῶν νόμων τοῖς ἠδικηκόσι τυχεῖν τιμωρία ἐστίν. ὁ δέ γε θεὸς ὀρθῶς ἀπέδωκε τοῖς ἠδικημένοις κολάσαι τὸν αἴτιον· δεινὸν γὰρ ἂν εἴη εἰ ταὐτὰ σημεῖα τοῖς εὐσεβέσι καὶ τοῖς κακούργοις φαίνονται.

Ἡγοῦμαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, τὴν τῶν θεῶν ἐπιμέ- 94
λειαν πάσας μὲν τὰς ἀνθρωπίνας πράξεις ἐπισκοπεῖν, μάλιστα δὲ τὴν περὶ τοὺς γονέας καὶ τοὺς τετελευτηκότας καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐσέβειαν, εἰκότως· παρ' ὧν γὰρ τὴν ἀρχὴν τοῦ ζῆν εἰλήφαμεν καὶ πλεῖστα ἀγαθὰ πεπόνθαμεν, εἰς τούτους μὴ ὅτι ἁμαρτεῖν ἀλλ' ὅτι μὴ εὐεργετοῦντας τὸν αὑτῶν βίον καταναλῶσαι μέγιστον
ἀσέβημά ἐστι. λέγεται γοῦν ἐν Σικελίᾳ (εἰ γὰρ καὶ μυ- 95
θωδέστερόν ἐστιν, ἀλλ' ἁρμόσει καὶ ὑμῖν ἅπασι τοῖς νεω- cap. 23.
τέροις ἀκοῦσαι) ἐκ τῆς Αἴτνης ῥύακα πυρὸς γενέσθαι· τοῦτον δὲ ῥεῖν φασιν ἐπὶ τὴν ἄλλην χώραν καὶ δὴ καὶ πρὸς πόλιν τινὰ τῶν ἐκεῖ κατοικουμένων. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὁρμῆσαι πρὸς φυγήν, τὴν αὑτῶν σωτηρίαν ζητοῦντας, ἕνα δέ τινα τῶν νεωτέρων, ὁρῶντα τὸν πατέρα πρεσβύτερον ὄντα καὶ οὐχὶ δυνάμενον ἀποχωρεῖν ἀλλὰ ἐγκαταλαμβανόμενον, ἀράμενον φέρειν.
φορτίου δ' οἶμαι προσγενομένου καὶ αὐτὸς ἐγκατελήφθη. 96
ὅθεν δὴ καὶ ἄξιον θεωρῆσαι τὸ θεῖον, ὅτι τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς εὐμενῶς ἔχει. λέγεται γὰρ κύκλῳ | τὸν τόπον ἐκεῖνον περιρρεῦσαι τὸ πῦρ καὶ σωθῆναι τούτους μόνους, ἀφ' ὧν καὶ τὸ χωρίον ἔτι καὶ νῦν προσαγορεύεσθαι τῶν εὐσεβῶν χῶρον· τοὺς δὲ ταχεῖαν τὴν ἀποχώρησιν ποιησαμένους καὶ τοὺς ἑαυτῶν

97 γονεῖς ἅπαντας ἐγκαταλιπόντας ἀπολέσθαι. ὥστε καὶ
ὑμᾶς δεῖν τὴν παρὰ θεῶν ἔχοντας μαρτυρίαν ὁμογνωμό-
νως τοῦτον κολάζειν τὸν ἅπασι τοῖς μεγίστοις ἀδικήμα-
σιν ἔνοχον ὄντα κατὰ τὸ ἑαυτοῦ μέρος. τοὺς μὲν γὰρ
θεοὺς τὰς πατρίους τιμὰς ἀπεστέρηκε, τοὺς δὲ γονεῖς
τοῖς πολεμίοις ἐγκατέλιπε, τοὺς δὲ τετελευτηκότας τῶν
νομίμων οὐκ εἴασε τυχεῖν.

98 cap.24. Καίτοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες· οὐ γὰρ ἀποστήσο-
μαι τῶν παλαιῶν· ἐφ' οἷς γὰρ ἐκεῖνοι ποιοῦντες ἐφι-
λοτιμοῦντο, ταῦτα δικαίως ἂν ὑμεῖς ἀκούσαντες ἀπο-
δέχοισθε. φασὶ γὰρ Εὔμολπον τὸν Ποσειδῶνος καὶ
Χιόνης μετὰ Θρᾳκῶν ἐλθεῖν τῆς χώρας ταύτης ἀμ-
φισβητοῦντα, τυχεῖν δὲ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους
βασιλεύοντα Ἐρεχθέα, γυναῖκα ἔχοντα Πραξιθέαν τὴν
99 Κηφισοῦ θυγατέρα. μεγάλου δὲ στρατοπέδου μέλ-
λοντος αὐτοῖς εἰσβάλλειν εἰς τὴν χώραν, εἰς Δελφοὺς
ἰὼν ἠρώτα τὸν θεὸν τί ποιῶν ἂν νίκην λάβοι παρὰ
τῶν πολεμίων. χρήσαντος δ' αὐτῷ τοῦ θεοῦ, τὴν
θυγατέρα εἰ θύσειε πρὸ τοῦ συμβαλεῖν τὼ στρατο-
πέδω, κρατήσειν τῶν πολεμίων, ὁ δὲ τῷ θεῷ πειθό-
μενος τοῦτ' ἔπραξε καὶ τοὺς ἐπιστρατευομένους ἐκ
100 τῆς χώρας ἐξέβαλε. διὸ καὶ δικαίως ἄν τις Εὐριπί-
δην ἐπαινέσειεν, ὅτι τά τε ἄλλ' ὢν ἀγαθὸς ποιητὴς
καὶ τοῦτον τὸν μῦθον προείλετο ποιῆσαι, ἡγούμενος
κάλλιστον ἂν γενέσθαι τοῖς πολίταις παράδειγμα τὰς
ἐκείνων πράξεις, πρὸς ἃς ἀποβλέποντας καὶ θεωροῦν-
τας συνεθίζεσθαι ταῖς ψυχαῖς τὸ τὴν πατρίδα φιλεῖν.
ἄξιον δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἰαμβείων ἀκοῦ-
σαι ἃ πεποίηκε λέγουσαν τὴν μητέρα τῆς παιδός.
ὄψεσθε γὰρ ἐν αὐτοῖς μεγαλοψυχίαν καὶ γενναιότητα
ἀξίαν καὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ γενέσθαι Κηφισοῦ
θυγατέρα.

τὰς χάριτας ὅστις εὐγενῶς χαρίζεται,
ἥδιον ἐν βροτοῖσιν· οἳ δὲ δρῶσι μέν,
χρόνῳ δὲ δρῶσι, δυσγενέστερον . . . .
ἐγὼ δὲ δώσω τὴν ἐμὴν παῖδα κτανεῖν·
λογίζομαι δὲ πολλά· πρῶτα μὲν πόλιν
οὐκ ἄν τιν᾽ ἄλλην τῆσδε βελτίω λάβοιν·
ᾗ πρῶτα μὲν λεὼς οὐκ ἐπακτὸς ἄλλοθεν,
αὐτόχθονες δ᾽ ἔφυμεν· αἱ δ᾽ ἄλλαι πόλεις,
πεσσῶν ὁμοίαις διαφοραῖς ἐκτισμέναι,
ἄλλαι παρ᾽ ἄλλων εἰσὶν εἰσαγώγιμοι.
ὅστις δ᾽ ἀπ᾽ ἄλλης πόλεος οἰκίζει πόλιν,
ἁρμὸς πονηρὸς ὥσπερ ἐν ξύλῳ παγείς,
λόγῳ πολίτης ἐστί, τοῖς δ᾽ ἔργοισιν οὔ.
ἔπειτα τέκνα τοῦδ᾽ ἕκατι τίκτομεν,
ὡς θεῶν τε βωμοὺς πατρίδα τ᾽ ἐκρυώμεθα.
πόλεως δ᾽ ἁπάσης τοὔνομ᾽ ἕν, πολλοὶ δέ νιν
ναίουσι· τούτους πῶς διαφθεῖραί με χρή,
ἐξὸν προπάντων μίαν ὑπὲρ δοῦναι θανεῖν;
εἴ περ γὰρ ἀριθμὸν οἶδα καὶ τοὐλάσσονος
τὸ μεῖζον, οὑνὸς οἶκος οὐ πλεῖον σθένει
πταίσας ἁπάσης πόλεος, οὐδ᾽ ἴσον φέρει.
εἰ δ᾽ ἦν ἐν οἴκοις ἀντὶ θηλειῶν στάχυς
ἄρσην, πόλιν δὲ πολεμία κατεῖχε φλόξ,
οὐκ ἄν νιν ἐξέπεμπον εἰς μάχην δορός
θάνατον προταρβοῦσ᾽· ἀλλ᾽ ἔμοιγ᾽ ἔστω τέκνα,
ἃ καὶ μάχοιτο καὶ μετ᾽ ἀνδράσι πρέποι,
μὴ σχήματ᾽ ἄλλως ἐν πόλει πεφυκότα.
τὰ μητέρων δὲ δάκρυ᾽, ὅταν πέμπῃ τέκνα,
πολλοὺς ἐθήλυν᾽ εἰς μάχην ὁρμωμένους.
μισῶ γυναῖκας αἵτινες πρὸ τοῦ καλοῦ
ζῆν παῖδας εἵλοντο καὶ παρῄνεσαν κακά.
καὶ μὴν θανόντες γ᾽ ἐν μάχῃ πολλῶν μέτα

τύμβον τε κοινὸν ἔλαχον εὔκλειάν τ᾽ ἴσην·
τῇ ᾽μῇ δὲ παιδὶ στέφανος εἷς μιᾷ μόνῃ
πόλεως θανούσῃ τῆσδ᾽ ὕπερ δοθήσεται.
καὶ τὴν τεκοῦσαν καὶ σὲ δύο θ᾽ ὁμοσπόρω
σώσει· τί τούτων οὐχὶ δέξασθαι καλόν;
τὴν οὐκ ἐμὴν πλὴν ἢ φύσει δώσω κόρην
θῦσαι πρὸ γαίας. εἰ γὰρ αἱρεθήσεται
πόλις, τί παίδων τῶν ἐμῶν μέτεστί μοι;
οὐκοῦν ἅπαντα τοὔν γ᾽ ἐμοὶ σωθήσεται·
ἄρξουσιν ἄλλοι, τήνδ᾽ ἐγὼ σώσω πόλιν.
ἐκεῖνο δ᾽ οὗ τὸ πλεῖστον ἐν κοινῷ μέρος,
οὐκ ἔσθ᾽ ἑκούσης τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἄτερ
προγόνων παλαιὰ θέσμι᾽ ὅστις ἐκβαλεῖ·
οὐδ᾽ ἀντ᾽ ἐλάας χρυσέας τε Γοργόνος
τρίαιναν ὀρθὴν στᾶσαν ἐν πόλεως βάθροις
Εὔμολπος οὐδὲ Θρᾷξ ἀναστέψει λεὼς
στεφάνοισι, Παλλὰς δ᾽ οὐδαμοῦ τιμήσεται.
χρῆσθ᾽, ὦ πολῖται, τοῖς ἐμοῖς λοχεύμασιν,
σώζεσθε, νικᾶτ᾽· ἀντὶ γὰρ ψυχῆς μιᾶς
οὐκ ἔσθ᾽ ὅπως ὑμῖν ἐγὼ οὐ σώσω πόλιν.
ὦ πατρίς, εἴθε πάντες οἳ ναίουσί σε
οὕτω φιλοῖεν ὡς ἐγώ· καὶ ῥᾳδίως
οἰκοῖμεν ἄν σε, κοὐδὲν ἂν πάσχοις κακόν.

101 cap.25. *Ταῦτα, ὦ ἄνδρες, τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαίδευε. φύσει γὰρ οὐσῶν φιλοτέκνων πασῶν τῶν γυναικῶν ταύτην ἐποίησε τὴν πατρίδα μᾶλλον τῶν παίδων φιλοῦσαν, ἐνδεικνύμενος ὅτι εἴπερ αἱ γυναῖκες τοῦτο τολμήσουσι ποιεῖν, τούς γε ἄνδρας ἀνυπέρβλητόν τινα δεῖ τὴν εὔνοιαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἔχειν, μηδὲ φεύγειν αὐτὴν ἐγκαταλιπόντας μηδὲ καταισχύνειν πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας ὥσπερ Λεωκράτης.*

102 cap.26. *Βούλομαι δ᾽ ὑμῖν καὶ τὸν Ὅμηρον παρασχέσθαι*

ἐπαινῶν. οὕτω γὰρ ὑπέλαβον ὑμῶν οἱ πατέρες σπου-
δαῖον εἶναι ποιητήν, ὥστε νόμον ἔθεντο καθ' ἑκάστην
πενταετηρίδα τῶν Παναθηναίων μόνου τῶν ἄλλων
ποιητῶν ῥαψῳδεῖσθαι τὰ ἔπη, ἐπίδειξιν ποιούμενοι
πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὅτι τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων προ-
ῃροῦντο, εἰκότως· οἱ μὲν γὰρ νόμοι διὰ τὴν συντο-
μίαν οὐ διδάσκουσιν ἀλλ' ἐπιτάττουσιν ἃ δεῖ ποιεῖν,
οἱ δὲ ποιηταὶ μιμούμενοι τὸν ἀνθρώπινον βίον, τὰ
κάλλιστα τῶν ἔργων | ἐκλεξάμενοι, μετὰ λόγου καὶ
ἀποδείξεως τοὺς ἀνθρώπους συμπείθουσιν. Ἕκτωρ 103
γὰρ τοῖς Τρωσὶ παρακελευόμενος ὑπὲρ τῆς πατρίδος
τάδε εἴρηκεν,

ἀλλὰ μάχεσθ' ἐπὶ νηυσὶ διαμπερές. ὃς δέ κεν ὕμεων
βλήμενος ἠὲ τυπεὶς θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ,
τεθνάτω. οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρης
τεθνάμεν· ἀλλ' ἄλοχός τε σόη καὶ νήπια τέκνα,
καὶ κλῆρος καὶ οἶκος ἀκήρατος, εἴ κεν Ἀχαιοί
οἴχωνται σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.

Τούτων τῶν ἐπῶν ἀκούοντες, ὦ ἄνδρες, οἱ πρόγονοι 104
ὑμῶν καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων ζηλοῦντες οὕτως ἔσχον cap. 27.
πρὸς ἀρετήν, ὥστε οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς αὑτῶν πατρίδος
ἀλλὰ καὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος ὡς κοινῆς ἤθελον ἀποθνή-
σκειν. οἱ γοῦν ἐν Μαραθῶνι παραταξάμενοι τοῖς βαρ-
βάροις τὸν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἀσίας στόλον ἐκράτησαν, τοῖς
ἰδίοις κινδύνοις κοινὴν ἄδειαν ἅπασι τοῖς Ἕλλησι κτώ-
μενοι, οὐκ ἐπὶ τῇ δόξῃ μέγα φρονοῦντες ἀλλ' ἐπὶ τῷ
ταύτης ἄξια πράττειν, τῶν μὲν Ἑλλήνων προστάτας
τῶν δὲ βαρβάρων δεσπότας ἑαυτοὺς καθιστάντες· οὐ
γὰρ λόγῳ τὴν ἀρετὴν ἐπετήδευον, ἀλλ' ἔργῳ πᾶσιν ἐπε-
δείκνυντο. τοιγαροῦν οὕτως ἦσαν ἄνδρες σπουδαῖοι 105
καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ οἱ τότε τὴν πόλιν οἰκοῦντες, ὥστε cap. 28
τοῖς ἀνδρειοτάτοις Λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς ἔμπροσθεν

χρόνοις πολεμοῦσι πρὸς Μεσσηνίους ἀνεῖλεν ὁ θεὸς
παρ' ἡμῶν ἡγεμόνα λαβεῖν καὶ νικήσειν τοὺς ἐναν-
τίους. καίτοι εἰ [πρὸς*] τοὺς ἀφ' Ἡρακλέους γεγενημέ-
νους, οἳ ἀεὶ βασιλεύουσιν ἐν Σπάρτῃ, τοὺς παρ' ἡμῶν
ἡγεμόνας ἀμείνους ὁ θεὸς ἔκρινε, πῶς οὐκ ἀνυπέρβλη-
106 τον χρὴ τὴν ἐκείνων ἀρετὴν νομίζειν; τίς γὰρ οὐκ οἶδε
τῶν Ἑλλήνων ὅτι Τυρταῖον στρατηγὸν ἔλαβον παρὰ
τῆς πόλεως, μεθ' οὗ καὶ τῶν πολεμίων ἐκράτησαν καὶ
τὴν περὶ τοὺς νέους ἐπιμέλειαν συνετάξαντο, οὐ μόνον
εἰς τὸν παρόντα κίνδυνον ἀλλ' εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα
βουλευσάμενοι καλῶς. κατέλιπε γὰρ αὐτοῖς ἐλεγεῖα
ποιήσας, ὧν ἀκούοντες παιδεύονται πρὸς ἀνδρείαν·
107 καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς οὐδένα λόγον ἔχοντες
περὶ τούτου οὕτω σφόδρα ἐσπουδάκασιν, ὥστε νόμον
ἔθεντο, ὅταν ἐν τοῖς ὅπλοις ἐκστρατευόμενοι ὦσι, κα-
λεῖν ἐπὶ τὴν τοῦ βασιλέως σκηνὴν ἀκουσομένους τῶν
Τυρταίου ποιημάτων ἅπαντας, νομίζοντες οὕτως ἂν
αὐτοὺς μάλιστα πρὸ τῆς πατρίδος ἐθέλειν ἀποθνή-
σκειν. χρήσιμον δ' ἐστὶ καὶ τούτων ἀκοῦσαι τῶν ἐλε-
γείων, ἵν' ἐπίστησθε οἷα ποιοῦντες εὐδοκίμουν παρ'
ἐκείνοις.

τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐνὶ προμάχοισι πεσόντα
ἄνδρ' ἀγαθόν, περὶ ᾗ πατρίδι μαρνάμενον.
τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας ἀγρούς
πτωχεύειν πάντων ἔστ' ἀνιηρότατον,
πλαζόμενον σὺν μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι
παισί τε σὺν μικροῖς κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ.
ἐχθρὸς μὲν γὰρ τοῖσι μετέσσεται, οὕς κεν ἵκηται
χρημοσύνῃ τ' εἴκων καὶ στυγερῇ πενίῃ,
αἰσχύνει τε γένος, κατὰ δ' ἀγλαὸν εἶδος ἐλέγχει,
πᾶσα δ' ἀτιμία καὶ κακότης ἕπεται.
εἰ δ' οὕτως ἀνδρός τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὤρη

Reisk.

γίγνεται οὐδ᾽ αἰδὼς ἐξοπίσω γένεος,
θυμῷ γῆς περὶ τῆσδε μαχώμεθα, καὶ περὶ παίδων
θνήσκωμεν ψυχέων μηκέτι φειδόμενοι.
| ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ᾽ ἀλλήλοισι μένοντες,
μηδὲ φυγῆς αἰσχρᾶς ἄρχετε μηδὲ φόβου,
ἀλλὰ μέγαν ποιεῖσθε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμόν,
μηδὲ φιλοψυχεῖτ᾽ ἀνδράσι μαρνάμενοι·
τοὺς δὲ παλαιοτέρους, ὧν οὐκέτι γούνατ᾽ ἐλαφρά,
μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραρούς.
αἰσχρὸν γὰρ δὴ τοῦτο, μετὰ προμάχοισι πεσόντα
κεῖσθαι πρόσθε νέων ἄνδρα παλαιότερον,
ἤδη λευκὸν ἔχοντα κάρη πολιόν τε γένειον,
θυμὸν ἀποπνείοντ᾽ ἄλκιμον ἐν κονίῃ,
αἱματόεντ᾽ αἰδοῖα φίλαις ἐν χερσὶν ἔχοντα
(αἰσχρὰ τά τ᾽ ὀφθαλμοῖς καὶ νεμεσητὸν ἰδεῖν)
καὶ χρόα γυμνωθέντα. νέοισι δὲ πάντ᾽ ἐπέοικεν,
ὄφρ᾽ ἐρατῆς ἥβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχῃ·
ἀνδράσι μὲν θηητὸς ἰδεῖν, ἐρατὸς δὲ γυναιξίν
ζωὸς ἐών, καλὸς δ᾽ ἐν προμάχοισι πεσών.
ἀλλά τις εὖ διαβὰς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισιν
στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὀδοῦσι δακών.

Καλά γε, ὦ ἄνδρες, καὶ χρήσιμα τοῖς βουλομένοις προσ- 108
έχειν. οὕτω τοίνυν εἶχον πρὸς ἀνδρείαν οἱ τούτων
ἀκούοντες, ὥστε πρὸς τὴν πόλιν ἡμῶν περὶ τῆς ἡγεμο-
νίας ἀμφισβητεῖν, εἰκότως· τὰ γὰρ κάλλιστα τῶν ἔργων
ἀμφοτέροις ἦν κατειργασμένα. οἱ μὲν γὰρ πρόγονοι τοὺς
βαρβάρους ἐνίκησαν οἳ πρῶτοι τῆς Ἀττικῆς ἐπέβησαν,
καὶ καταφανῆ ἐποίησαν τὴν ἀνδρείαν τοῦ πλούτου καὶ
τὴν ἀρετὴν τοῦ πλήθους περιγιγνομένην· Λακεδαιμό-
νιοι δ᾽ ἐν Θερμοπύλαις παραταξάμενοι ταῖς μὲν τύχαις
οὐχ ὁμοίως ἐχρήσαντο, τῇ δ᾽ ἀνδρείᾳ πολὺ πάντων
διήνεγκαν. τοιγαροῦν ἐπὶ τοῖς ὁρίοις τοῦ βίου μαρτύ- 109

ρια ἔστιν ἰδεῖν τῆς ἀρετῆς αὐτῶν ἀναγεγραμμένα ἀληθῆ πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας, ἐκείνοις μέν·

ὦ ξεῖν', ἄγγειλον Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε
κείμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις,

τοῖς δὲ ὑμετέροις προγόνοις·

Ἑλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι
χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν.

110 cap.29. Ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ μνημονεύεσθαι καλὰ καὶ τοῖς πράξασιν ἔπαινος καὶ τῇ πόλει δόξα ἀείμνηστος. ἀλλ' οὐχ ὃ Λεωκράτης πεποίηκεν, ἀλλ' ἑκὼν τὴν ἐξ ἅπαντος τοῦ αἰῶνος συνηθροισμένην τῇ πόλει δόξαν κατήσχυνεν. ἐὰν μὲν οὖν ἀποκτείνητε αὐτόν, δόξετε πᾶσι τοῖς Ἕλλησι καὶ ὑμεῖς τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων μισεῖν· εἰ δὲ μή, καὶ τοὺς προγόνους τῆς παλαιᾶς δόξης ἀποστερήσετε καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας μεγάλα βλάψετε. οἱ γὰρ ἐκείνους μὴ θαυμάζοντες τοῦτον πειράσονται μιμεῖσθαι, νομίζοντες ἐκεῖνα μὲν παρὰ τοῖς πολεμίοις εὐδοκιμεῖν, παρὰ δ' ὑμῖν ἀναίδειαν καὶ προδοσίαν καὶ προδοσίαν καὶ δειλίαν κεκρίσθαι κάλλιστον.

111 cap.30. Εἰ [δὲ*] μὴ δύνασθε ὑπ' ἐμοῦ διδαχθῆναι ὃν τρόπον δεῖ πρὸς τοὺς τοιούτους ἔχειν, σκέψασθε ἐκείνους τίνα τρόπον ἐλάμβανον παρ' αὐτῶν τὴν τιμωρίαν· ὥσπερ γὰρ τὰ καλὰ τῶν ἔργων ἠπίσταντο ἐπιτηδεύειν, οὕτω καὶ τὰ πονηρὰ προῃροῦντο κολάζειν. ἐκεῖνοι γάρ, ὦ ἄνδρες, θεωρήσατε ὡς ὠργίζοντο τοῖς προδόταις καὶ κοινοὺς ἐχθροὺς ἐνόμιζον εἶναι τῆς πόλεως. Φρυνίχου
112 γὰρ | ἀποσφαγέντος νύκτωρ παρὰ τὴν κρήνην τὴν ἐν τοῖς οἰσύοις ὑπὸ Ἀπολλοδώρου καὶ Θρασυβούλου, καὶ τούτων ληφθέντων καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀποτεθέντων ὑπὸ τῶν τοῦ Φρυνίχου φίλων, αἰσθανόμενος ὁ δῆμος τὸ γεγονὸς τούς τε εἱρχθέντας ἐξῆγε καὶ βασάνων

Reisk.

νενομένων ἀνέκρινε, καὶ ζητῶν τὸ πρᾶγμα εὗρε τὸν μὲν Φρύνιχον προδιδόντα τὴν πόλιν, τοὺς δ' ἀποκτείναντας αὐτὸν ἀδίκως εἰρχθέντας· καὶ ψηφίζεται ὁ δῆ- 113
μος Κριτίου εἰπόντος τὸν μὲν νεκρὸν κρίνειν προδοσίας, κἂν δόξῃ προδότης ὢν ἐν τῇ χώρᾳ τεθάφθαι, τά τε ὀστᾶ αὐτοῦ ἀνορύξαι καὶ ἐξορίσαι ἔξω τῆς Ἀττικῆς, ὅπως ἂν μὴ κέηται ἐν τῇ χώρᾳ μηδὲ τὰ ὀστᾶ τοῦ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν προδιδόντος. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ 114
ἐὰν ἀπολογῶνταί τινες περὶ τοῦ τετελευτηκότος, ἐὰν ἁλῷ ὁ τεθνηκώς, ἐνόχους εἶναι καὶ τούτους τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίοις· οὕτως οὐδὲ βοηθεῖν τοῖς τοὺς ἄλλους ἐγκαταλείπουσιν ἡγοῦντο δίκαιον εἶναι, ἀλλ' ὁμοίως ἂν προδοῦναι τὴν πόλιν καὶ τὸν διασώζοντα τὸν προδότην. τοιγαροῦν οὕτω μισοῦντες τοὺς ἀδικοῦντας καὶ τοιαῦτα κατ' αὐτῶν ψηφιζόμενοι ἀσφαλῶς ἐκ τῶν κινδύνων ἀπηλλάττοντο. Λαβὲ δὲ αὐτοῖς τὸ ψήφισμα, γραμματεῦ, καὶ ἀνάγνωθι.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, τούτου τοῦ ψηφίσματος. ἔπειτα 115
ἐκεῖνοι μὲν τὰ τοῦ προδότου ὀστᾶ ἀνορύξαντες ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἐξώρισαν, καὶ τοὺς ἀπολογουμένους ὑπὲρ αὐτοῦ Ἀρίσταρχον καὶ Ἀλεξικλέα ἀπέκτειναν καὶ οὐδ' ἐν τῇ χώρᾳ ταφῆναι ἐπέτρεψαν· ὑμεῖς δ' αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ προδεδωκὸς τὴν πόλιν ζῶν καὶ ὑποχείριον ἔχοντες τῇ ψήφῳ ἀτιμώρητον ἐάσετε; καὶ τοσοῦτον ἔσεσθέ γε τῶν προγό- 116
νων χείρους, ὅσον ἐκεῖνοι μὲν τοὺς λόγῳ μόνον τῷ προδότῃ βοηθήσαντας ταῖς ἐσχάταις τιμωρίαις μετῆλθον, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν τὸν ἔργῳ καὶ οὐ λόγῳ τὸν δῆμον ἐγκαταλιπόντα ὡς οὐδὲν ἀδικοῦντα ἀφήσετε; μὴ δῆτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὃ ὑμῖν οὐδὲ πάτριον, ἀναξίως ὑμῶν αὐτῶν ψηφίζεσθε. καὶ γὰρ εἰ μὲν ἕν τι τοιοῦτον γεγονος ἦν ψήφισμα, εἶχεν ἄν τις εἰπεῖν ὡς δι' ὀργὴν μαλ-

λον ἢ δι' ἀλήθειαν ἐποιήσαντο· ὅταν δὲ παρὰ πάντων ὁμοίως εἰληφότες ὦσι τὴν αὐτὴν τιμωρίαν, πῶς οὐκ εὔδηλον ὅτι φύσει πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἔργοις ἐπολέ-
117 μουν; Ἵππαρχον γὰρ τὸν Τιμάρχου οὐχ ὑπομείναντα τὴν περὶ τῆς προδοσίας ἐν τῷ δήμῳ κρίσιν, ἀλλ' ἔρημον τὸν ἀγῶνα ἐάσαντα, θανάτῳ τοῦτον ζημιώσαντες, ἐπειδὴ τῆς ἀδικίας οὐκ ἔλαβον τὸ σῶμα ὅμηρον, τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐξ ἀκροπόλεως καθελόντες καὶ συγχωνεύσαντες καὶ ποιήσαντες στήλην ἐψηφίσαντο εἰς ταύτην ἀναγράφειν τοὺς ἀλιτηρίους καὶ τοὺς προδότας· καὶ αὐτὸς ὁ Ἵππαρχος ἐν ταύτῃ τῇ στήλῃ ἀναγέγραπται,
118 καὶ οἱ ἄλλοι δὲ προδόται. Καί μοι λαβὲ πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα καθ' ὃ ἡ εἰκὼν τοῦ Ἱππάρχου τοῦ προδότου ἐξ ἀκροπόλεως καθηρέθη, ἔπειτα τῆς στήλης τὸ ὑπόγραμμα καὶ τοὺς ὕστερον προσαναγραφέντας προδότας εἰς ταύτην τὴν στήλην, καὶ ἀναγίνωσκε, γραμματεῦ.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΚΑΙ ΥΠΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΣΤΗΛΗΣ.

119 Τί δοκοῦσιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες; ἆρά γε ὁμοίως ὑμῖν περὶ τῶν ἀδικούντων γινώσκειν, καὶ οὐκ, ἐπειδὴ καὶ τὸ σῶμα οὐκ ἐδύναντο ὑποχείριον τοῦ προδότου λαβεῖν, τὸ μνημεῖον τοῦ προδότου ἀνελόντες ταῖς ἐνδεχομέναις τιμωρίαις ἐκόλασαν; οὐχ ὅπως τὸν χαλκοῦν ἀνδριάντα συγχωνεύσειαν, ἀλλ' ἵνα τοῖς ἐπιγινομένοις παράδειγμα εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ὡς εἶχον πρὸς τοὺς προδότας καταλίποιεν.

120 Λαβὲ δ' αὐτοῖς καὶ τὸ ἕτερον ψήφισμα περὶ τῶν εἰς Δεκέλειαν μεταστάντων, ὅτε ὁ δῆμος ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐπολιορκεῖτο, ὅπως εἰδῶσιν ὅτι περὶ τῶν προδοτῶν οἱ πρόγονοι ὁμοίας καὶ ἀκολούθους ἀλλήλαις τὰς τιμωρίας ἐποιοῦντο. ἀναγίνωσκε, γραμματεῦ.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, καὶ τούτου τοῦ | ψηφίσματος, 121
ὅτι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ μεταστάντων εἰς Δεκέλειαν κατέγνωσαν, καὶ ἐψηφίσαντο, ἐάν τις αὐτῶν ἐπανιὼν ἁλίσκηται, ἀπαγαγεῖν Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, παραλαβόντας δὲ παραδοῦναι τῷ ἐπὶ τοῦ ὀρύγματος. ἔπειτα ἐκεῖνοι μὲν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ μεταστάντας οὕτως ἐκόλαζον, ὑμεῖς δὲ τὸν ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐν τῷ πολέμῳ φυγόντα [εἰς Ῥόδον] καὶ προδόντα τὸν δῆμον οὐκ ἀποκτενεῖτε; πῶς οὖν δόξετε ἀπόγονοι εἶναι ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν;

Ἄξιον τοίνυν ἀκοῦσαι καὶ τοῦ περὶ τοῦ ἐν Σαλα- 122
μῖνι τελευτήσαντος γενομένου ψηφίσματος, ὃν ἡ βουλή, ὅτι λόγῳ μόνῳ ἐνεχείρει προδιδόναι τὴν πόλιν, περιελομένη τοὺς στεφάνους αὐτοχειρὶ ἀπέκτεινεν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Γενναῖόν γε, ὦ ἄνδρες, τὸ ψήφισμα καὶ ἄξιον τῶν ὑμετέρων προγόνων, δικαίως· εὐγενεῖς γὰρ οὐ μόνον τὰς ψυχὰς ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν ἀδικούντων τιμωρίας ἐκέκτηντο.

Τί οὖν, ὦ ἄνδρες; ἆρά γε ὑμῖν δοκεῖ βουλομένοις 123
μιμεῖσθαι τοὺς προγόνους πάτριον εἶναι Λεωκράτην μὴ ἀποκτεῖναι; ὁπότε γὰρ ἐκεῖνοι ἀνάστατον τὴν πόλιν οὖσαν τὸν λόγῳ μόνῳ προδιδόντα οὕτως ἀπέκτειναν, τί ὑμᾶς προσήκει τὸν ἔργῳ καὶ οὐ λόγῳ τὴν οἰκουμένην ἐκλιπόντα ποιῆσαι; ἆρ᾽ οὐχ ὑπερβαλέσθαι ἐκείνους τῇ τιμωρίᾳ; καὶ ὅτ᾽ ἐκεῖνοι τοὺς ἐπιχειρήσαντας τῆς παρὰ τοῦ δήμου σωτηρίας ἀποστερεῖν οὕτως ἐκόλασαν, τί ὑμᾶς προσήκει τὸν αὐτοῦ τοῦ δήμου τὴν σωτηρίαν προδόντα ποιῆσαι; καὶ ὅτε ὑπὲρ τῆς δόξης ἐκεῖνοι τοὺς αἰτίους οὕτως ἐτιμωροῦντο, τί ὑμᾶς ὑπὲρ τῆς πατρίδος προσήκει ποιεῖν;

Ἱκανὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα τὴν τῶν προγόνων γνώ- 124

ναι διάνοιαν, ὡς εἶχον πρὸς τοὺς παρανομοῦντας εἰς τὴν πόλιν· οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι βούλομαι τῆς στήλης ἀκοῦσαι ὑμᾶς τῆς ἐν τῷ βουλευτηρίῳ περὶ τῶν προδοτῶν καὶ τῶν τὸν δῆμον καταλυόντων· τὸ γὰρ μετὰ πολλῶν παραδειγμάτων διδάσκειν ῥᾳδίαν ὑμῖν τὴν κρίσιν καθίστησι. μετὰ γὰρ τοὺς τριάκοντα οἱ πατέρες ὑμῶν πεπονθότες ὑπὸ τῶν πολιτῶν οἷα οὐδεὶς πώποτε τῶν Ἑλλήνων [ἠξίωσε], καὶ μόλις εἰς τὴν ἑαυτῶν κατεληλυθότες, ἁπάσας τὰς ὁδοὺς τῶν ἀδικημάτων ἐνέφραξαν, πεπειραμένοι καὶ εἰδότες τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐφόδους τῶν
125 τὸν δῆμον προδιδόντων. ἐψηφίσαντο γὰρ καὶ ὤμοσαν, ἐάν τις τυραννίδι ἐπιτιθῆται ἢ τὴν πόλιν προδιδῷ ἢ τὸν δῆμον καταλύῃ, τὸν αἰσθανόμενον καθαρὸν εἶναι ἀποκτείναντα, καὶ κρεῖττον ἔδοξεν αὐτοῖς τοὺς τὴν αἰτίαν ἔχοντας τεθνάναι μᾶλλον ἢ πειραθέντας μετὰ ἀληθείας αὐτοὺς δουλεύειν· ἀρχὴν γὰρ οὕτως ᾤοντο δεῖν ζῆν τοὺς πολίτας, ὥστε μηδ' εἰς ὑποψίαν ἐλθεῖν μηδένα τούτων τῶν ἀδικημάτων. Καί μοι λαβὲ τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

126 Ταῦτα, ὦ ἄνδρες, ἔγραψαν εἰς τὴν στήλην, καὶ ταύτην ἔστησαν εἰς τὸ βουλευτήριον ὑπόμνημα τοῖς καθ' ἑκάστην ἡμέραν συνιοῦσι καὶ βουλευομένοις ὑπὲρ τῆς πατρίδος ὡς δεῖ πρὸς τοὺς τοιούτους ἔχειν. καὶ διὰ τοῦτο ἄν τις αἴσθηται μόνον μέλλοντας αὐτοὺς τούτων τι ποιεῖν, ἀποκτείνειν συνώμοσαν, εἰκότως· τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἀδικημάτων ὑστέρας δεῖ τετάχθαι τὰς τιμωρίας, προδοσίας δὲ καὶ δήμου καταλύσεως προτέρας. εἰ γὰρ προήσεσθε τοῦτον τὸν καιρὸν ἐν ᾧ μέλλουσιν ἐκεῖνοι κατὰ τῆς πατρίδος φαῦλόν τι πράττειν, οὐκ ἔστιν ὑμῖν μετὰ ταῦτα δίκην παρ' αὐτῶν ἀδικούντων λαβεῖν· κρείττους γὰρ ἤδη γίνονται τῆς παρὰ τῶν ἀδικουμένων τιμωρίας.

127 cap. 31 Ἐνθυμεῖσθε τοίνυν, ὦ ἄνδρες, τῆς προνοίας ταύ-
της καὶ τῶν ἔργων ἀξίως, καὶ μὴ ἐπιλανθάνεσθε ἐν τῇ
ψήφῳ οἵων ἀνδρῶν ἔκγονοί ἐστε, ἀλλὰ παρακελεύεσθε
ὑμῖν αὐτοῖς ὅπως ὅμοια ἐκείνοις καὶ ἀκόλουθα ἐν τῇ
τήμερον ἡμέρᾳ ἐψηφισμένοι ἐκ τοῦ δικαστηρίου ἐξίητε.
ὑπομνήματα δ' ἔχετε καὶ παραδείγματα τῆς ἐκείνων τι-
μωρίας τὰ ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀδικούντων ψηφίσμασιν
ὡρισμένα· διομωμόκατε δ' ἐν τῷ ψηφίσματι τῷ Δημο-
φάντου κτείνειν τὸν τὴν πατρίδα προδιδόντα καὶ λόγῳ
καὶ ἔργῳ καὶ χειρὶ καὶ ψήφῳ. μὴ γὰρ οἴεσθε τῶν μὲν
οὐσιῶν ἃς ἂν οἱ πρόγονοι | καταλίπωσι κληρονόμοι εἶ-
ναι, τῶν δὲ ὅρκων καὶ τῆς πίστεως ἣν δόντες οἱ πατέ-
ρες ὑμῶν ὅμηρον τοῖς θεοῖς τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας τῆς
πόλεως μετεῖχον, ταύτης δὲ μὴ κληρονομεῖν.

128 cap. 32 Οὐ μόνον τοίνυν ἡ πόλις ὑμῶν οὕτως ἔσχε πρὸς
τοὺς προδιδόντας, ἀλλὰ καὶ Λακεδαιμόνιοι. καὶ μή μοι
ἀχθεσθῆτε, ὦ ἄνδρες, εἰ πολλάκις μέμνημαι τῶν ἀν-
δρῶν τούτων· καλὸν γάρ ἐστι πόλεως εὐνομουμένης
περὶ τῶν δικαίων παραδείγματα λαμβάνειν· ἀσφαλέ-
στερον γὰρ ἕκαστος ὑμῶν τὴν δικαίαν καὶ τὴν εὔορκον
ψῆφον θήσεται. Παυσανίαν γὰρ τὸν βασιλέα αὐτῶν
προδιδόντα τῷ Πέρσῃ τὴν Ἑλλάδα λαβόντες, ἐπειδὴ
ἔφθασε καταφυγὼν εἰς τὸ τῆς Χαλκιοίκου ἱερόν, τὴν
θύραν ἀποικοδομήσαντες καὶ τὴν ὀροφὴν ἀποσκευά-
σαντες καὶ κύκλῳ περιστρατοπεδεύσαντες οὐ πρότερον
ἀπῆλθον πρὶν ἢ τῷ λιμῷ ἀπέκτειναν, καὶ πᾶσιν ἐπίση-
μον ἐποίησαν [τὴν τιμωρίαν] ὅτι οὐδ' αἱ παρὰ τῶν θεῶν 129
ἐπικουρίαι τοῖς προδόταις βοηθοῦσιν, εἰκότως· οὐδὲν
γὰρ πρότερον ἀδικοῦσιν ἢ περὶ τοὺς θεοὺς ἀσεβοῦσι,
τῶν πατρῴων νομίμων αὐτοὺς ἀποστεροῦντες. μέγιστον
δὲ τῶν ἐκεῖ γεγενημένων τεκμήριόν ἐστιν ὃ μέλλω λέ-
γειν· νόμον γὰρ ἔθεντο περὶ ἁπάντων τῶν μὴ θελόν-

των ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδυνεύειν διαρρήδην λέγοντα ἀποθνήσκειν, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὴν τιμωρίαν τάξαντες εἰς ὃ μάλιστα φοβούμενοι τυγχάνουσι, καὶ τὴν ἐκ τοῦ πολέμου σωτηρίαν ὑπεύθυνον κινδύνῳ ἐποίησαν μετ' αἰσχύνης. ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι οὐ λόγον ἀναπόδεικτον εἴρηκα ἀλλὰ μετ' ἀληθείας παραδείγματα, φέρε αὐτοῖς τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

130 Ἐνθυμεῖσθε δὴ ὡς καλὸς ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες, καὶ σύμφορος οὐ μόνον ἐκείνοις ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις. ὁ γὰρ παρὰ τῶν πολιτῶν φόβος ἰσχυρὸς ὢν ἀναγκάσει τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους κινδύνους ὑπομένειν· τίς γὰρ ὁρῶν θανάτῳ ζημιούμενον τὸν προδότην ἐν τοῖς κινδύνοις ἐκλείψει τὴν πατρίδα; ἢ τίς παρὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως φιλοψυχήσει εἰδὼς ὑποκειμένην αὐτῷ ταύτην τιμωρίαν; οὐδεμίαν γὰρ ἄλλην δεῖ ζημίαν εἶναι τῆς δειλίας ἢ θάνατον· εἰδότες γὰρ ὅτι δυοῖν κινδύνοιν ὑποκειμένοιν ἀναγκαῖον ἔσται θατέρου μετασχεῖν, πολὺ μᾶλλον αἱρήσονται τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους ἢ τὸν πρὸς τοὺς νόμους καὶ τοὺς πολίτας.

131 cap. 33. Τοσούτῳ δ' ἂν δικαιότερον οὗτος ἀποθάνοι τῶν ἐκ τῶν στρατοπέδων φευγόντων, ὅσον οἱ μὲν εἰς τὴν πόλιν ἥκουσιν ὡς ὑπὲρ ταύτης μαχούμενοι ἢ κοινῇ μετὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν συνατυχοῦντες, οὑτοσὶ δ' ἐκ τῆς πατρίδος ἔφυγεν ἰδίᾳ τὴν σωτηρίαν ποριζόμενος, οὐδὲ ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἑστίας ἀμύνεσθαι τολμήσας, ἀλλὰ μόνος οὗτος τῶν πάντων ἀνθρώπων καὶ τὰ τῆς φύσεως οἰκεῖα καὶ ἀναγκαῖα προδέδωκεν, ἃ καὶ τοῖς ἀλόγοις ζῴοις
132 μέγιστα καὶ σπουδαιότατα διείληπται. τὰ γοῦν πετεινὰ ἃ μάλιστα πέφυκε πρὸς τάχος, ἔστιν ἰδεῖν ὑπὲρ τῆς αὑτῶν νεοττιᾶς ἐθέλοντα ἀποθνήσκειν· ὅθεν καὶ τῶν ποιητῶν τινες εἰρήκασιν

οὐδ' ἀγρία γὰρ ὄρνις, ἣν πλάσῃ δόμον,
ἄλλῃ νεοσσοὺς ἠξίωσεν ἐντεκεῖν.

ἀλλὰ Λεωκράτης τοσοῦτον ὑπερβέβληκε δειλίᾳ, ὥστε cap. 34.
τὴν πατρίδα τοῖς πολεμίοις ἐγκατέλιπε. τοιγαροῦν οὐ- 133
δεμία πόλις αὐτὸν εἴασε παρ' αὐτῇ μετοικεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον τῶν ἀνδροφόνων ἤλαυνεν, εἰκότως· οἱ μὲν γὰρ φόνου φεύγοντες εἰς ἑτέραν πόλιν μεταστάντες οὐκ ἔχουσιν ἐχθροὺς τοὺς ὑποδεξαμένους, τοῦτον δὲ τίς ἂν ὑποδέξαιτο πόλις; ὃς γὰρ ὑπὲρ τῆς αὑτοῦ πατρίδος οὐκ ἐβοήθησε, ταχύ γε ἂν ὑπὲρ τῆς ἀλλοτρίας κίνδυνόν τινα ὑπομείνειε. κακοὶ γὰρ καὶ πολῖται καὶ ξένοι καὶ ἰδίᾳ φίλοι οἱ τοιοῦτοι τῶν ἀνθρώπων εἰσίν, οἳ τῶν μὲν ἀγαθῶν τῶν τῆς πόλεως μεθέξουσιν, ἐν δὲ ταῖς ἀτυχίαις οὐδὲ βοηθείας ἀξιώσουσι. καίτοι τὸν ὑπὸ τῶν μηδὲν | 134
ἀδικουμένων μισούμενον καὶ ἐξελαυνόμενον τί δεῖ παθεῖν ὑφ' ὑμῶν τῶν τὰ δεινότατα πεπονθότων; ἆρ' οὐ τῆς ἐσχάτης τιμωρίας τυγχάνειν; καὶ μήν, ὦ ἄνδρες, τῶν πώποτε προδοτῶν δικαιότατ' ἂν Λεωκράτης, εἴ τις μείζων εἴη τιμωρία θανάτου, ταύτην ὑπόσχοι. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι προδόται μέλλοντες ἀδικεῖν, ὅταν καταληφθῶσι, τιμωρίαν ὑπέχουσιν· οὗτος δὲ μόνος διαπεπραγμένος ὅπερ ἐπεχείρησε, τὴν πόλιν ἐγκαταλιπὼν κρίνεται.

Θαυμάζω δὲ καὶ τῶν συνηγορεῖν αὐτῷ μελλόντων, 135 cap. 35.
διὰ τί ποτε τοῦτον ἀξιώσουσιν ἀποφυγεῖν. πότερον διὰ τὴν πρὸς αὑτοὺς φιλίαν; ἀλλ' ἔμοιγε δοκοῦσι δικαίως οὐκ ἂν χάριτος τυχεῖν ἀλλ' ἀποθανεῖν, ὅτι χρῆσθαι τούτῳ τολμῶσι. πρὶν μὲν γὰρ τοῦτο πρᾶξαι Λεωκράτην ἄδηλον ἦν ὁποῖοί τινες ὄντες ἐτύγχανον, νῦν δὲ πᾶσι φανερὸν ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἤθεσι χρώμενοι τὴν πρὸς τοῦτον φιλίαν διαφυλάττουσιν, ὥστε πολὺ πρότερον ὑπὲρ αὑτῶν αὐτοῖς ἐστιν ἀπολογητέον ἢ τοῦτον παρ' ὑμῶν ἐξαιτητέον.

p. 228—231.

136 Ἡγοῦμαι δ' ἔγωγε καὶ τὸν πατέρα αὐτῷ τὸν τετελευτηκότα, εἴ τις ἄρα ἔστιν αἴσθησις τοῖς ἐκεῖ περὶ τῶν ἐνθάδε γινομένων, ἁπάντων ἂν χαλεπώτατον γενέσθαι δικαστήν, οὗ τὴν χαλκῆν εἰκόνα ἔκδοτον κατέλιπε τοῖς πολεμίοις ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος ἱεροσυλῆσαι καὶ αἰκίσασθαι, καὶ ἣν ἐκεῖνος ἔστησε μνημεῖον τῆς αὑτοῦ μετριότητος, ταύτην αὐτὸς ἐπονείδιστον ἐποίησε· τοι-
137 ούτου γὰρ υἱοῦ πατὴρ προσαγορεύεται. διὸ καὶ πολλοί μοι προσεληλύθασιν, ὦ ἄνδρες, ἐρωτῶντες διὰ τί οὐκ ἐνέγραψα τοῦτο εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, προδεδωκέναι τὴν εἰκόνα τὴν τοῦ πατρός, τὴν ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος ἀνακειμένην. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἠγνόουν τοῦτο τὸ ἀδίκημα ἄξιον τῆς μεγίστης τιμωρίας, ἀλλ' οὐχ ἡγούμην δεῖν περὶ προδοσίας τοῦτον κρίνων ὄνομα Διὸς σωτῆρος ἐπιγράψαι πρὸς τὴν εἰσαγγελίαν.

138 Ἐκπέπληγμαι δὲ μάλιστα ἐπὶ τοῖς μήτε γένει μήτε φιλίᾳ μηδὲν προσήκουσι, μισθοῦ δὲ συναπολογουμένοις ἀεὶ τοῖς κρινομένοις, εἰ λελήθασιν ὑμᾶς τῆς ἐσχάτης ὀργῆς δικαίως ἂν τυγχάνοντες. τὸ γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀδικημάτων ἀπολογεῖσθαι τεκμήριόν ἐστιν ὅτι καὶ τῶν πεπραγμένων οἱ τοιοῦτοι ἂν μετάσχοιεν. οὐ γὰρ δεῖ καθ' ὑμῶν γεγενῆσθαι δεινόν, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων καὶ τῆς δημοκρατίας.

139 Καίτοι τινὲς αὐτῶν οὐκέτι τοῖς λόγοις ὑμᾶς παρακρούσασθαι ζητοῦσιν, ἀλλ' ἤδη ταῖς αὑτῶν λειτουργίαις ἐξαιτεῖσθαι τοὺς κρινομένους ἀξιώσουσιν· ἐφ' οἷς ἔγωγε καὶ μάλιστ' ἀγανακτῶ. εἰς γὰρ τὸν ἴδιον οἶκον αὐτὰς περιποιησάμενοι κοινὰς χάριτας ὑμᾶς ἀπαιτοῦσιν. οὐ γὰρ εἴ τις ἱπποτετρόφηκεν ἢ κεχορήγηκε λαμπρῶς ἢ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τι δεδαπάνηκεν, ἄξιός ἐστι παρ' ὑμῶν τοιαύτης χάριτος (ἐπὶ τούτοις γὰρ αὐτὸς μόνος

Reisk.

στεφανοῦται, τοὺς ἄλλους οὐδὲν ὠφελῶν), ἀλλ' εἴ τις
τετριηράρχηκε λαμπρῶς ἢ τείχη τῇ πατρίδι περιέβαλεν ἢ
πρὸς τὴν κοινὴν σωτηρίαν ἐκ τῶν ἰδίων συνευπόρησε·
ταῦτα γάρ ἐστι κοινῶς ὑπὲρ ὑμῶν ἁπάντων, καὶ ἐν μὲν 140
τούτοις ἔστιν ἰδεῖν τὴν ἀρετὴν τῶν ἐπιδεδωκότων, ἐν
ἐκείνοις δὲ τὴν εὐπορίαν μόνον τῶν δεδαπανηκότων.
ἡγοῦμαι δ' ἔγωγε οὐδένα οὕτω μεγάλα τὴν πόλιν εὐηρ-
γετηκέναι, ὥστ' ἐξαίρετον ἀξιοῦν λαμβάνειν χάριν τὴν
κατὰ τῶν προδιδόντων τιμωρίαν, οὐδ' οὕτως ἀνόητον
ὥστε φιλοτιμεῖσθαι μὲν πρὸς τὴν πόλιν, τούτῳ δὲ βοη-
θεῖν ὃς αὐτοῦ πρῶτον τὰς φιλοτιμίας ἠφάνισεν· εἰ μὴ
νὴ Δία μὴ ταὐτὰ τῇ πατρίδι καὶ τούτοις ἐστὶ συμφέ-
ροντα.

Ἐχρῆν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, εἰ καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλ- 141 cap. 36
λου νόμιμόν ἐστι παῖδας καὶ γυναῖκας παρακαθισαμέ-
νους ἑαυτοῖς τοὺς δικαστὰς δικάζειν, ἀλλ' οὖν γε περὶ
προδοσίας κρίνοντας οὕτως ὅσιον εἶναι τοῦτο πράττειν,
ὅπως ὁπόσοι τοῦ κινδύνου μετεῖχον, ἐν ὀφθαλμοῖς ὄν-
τες καὶ ὁρώμενοι καὶ ἀναμιμνήσκοντες ὅτι τοῦ κοινοῦ
παρὰ πᾶσιν ἐλέου οὐκ | ἠξιώθησαν, πικροτέρας τὰς
γνώσεις κατὰ τοῦ ἀδικοῦντος παρασκευάζωσιν. ἐπειδὴ
δ' οὐ νόμιμον οὐδ' εἰθισμένον ἐστίν, ἀλλ' ἀναγκαῖον
ὑμᾶς ὑπὲρ ἐκείνων δικάζειν, τιμωρησάμενοι γοῦν Λεω-
κράτη καὶ ἀποκτείναντες αὐτόν, ἀπαγγείλατε τοῖς ὑμε-
τέροις αὐτῶν παισὶ καὶ γυναιξὶν ὅτι ὑποχείριον λαβόν-
τες τὸν προδότην αὐτῶν ἐτιμωρήσασθε. καὶ γὰρ δεινὸν 142
καὶ σχέτλιον, ὅταν νομίζῃ δεῖν Λεωκράτης ἴσον ἔχειν ὁ
φυγὼν ἐν τῇ τῶν μεινάντων πόλει καὶ ὁ μὴ κινδυνεύ-
σας ἐν τῇ τῶν παραταξαμένων καὶ ὁ μὴ διαφυλάξας ἐν
τῇ τῶν σωσάντων· ἀλλ' ἥκει ἱερῶν θυσιῶν ἀγορᾶς νό-
μων πολιτείας μεθέξων, ὑπὲρ ὧν τοῦ μὴ καταλυθῆναι
χίλιοι τῶν ὑμετέρων πολιτῶν ἐν Χαιρωνείᾳ ἐτελεύτησαν

p. 231—235.

καὶ δημοσίᾳ αὐτοὺς ἡ πόλις ἔθαψεν· ὧν οὗτος οὐδὲ τὰ ἐλεγεῖα τὰ ἐπιγεγραμμένα τοῖς μνημείοις ἐπανιὼν εἰς τὴν πόλιν ᾐδέσθη, ἀλλ' οὕτως ἀναιδῶς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν πενθησάντων τὰς ἐκείνων συμφορὰς ἡγεῖται
143 δεῖν ἀναστρέφεσθαι. καὶ αὐτίκα μάλ' ὑμᾶς ἀξιώσει ἀκούειν αὐτοῦ ἀπολογουμένου κατὰ τοὺς νόμους· ὑμεῖς δ' ἐρωτᾶτε αὐτὸν ποίους; οὓς ἐγκαταλιπὼν ᾤχετο. καὶ ἐᾶσαι αὐτὸν οἰκεῖν ἐν τοῖς τείχεσι τῆς πατρίδος· ποίοις; ἃ μόνος τῶν πολιτῶν οὐ συνδιεφύλαξε. καὶ ἐπικαλέσεται τοὺς θεοὺς σώσοντας αὐτὸν ἐκ τῶν κινδύνων· τίνας; οὐχ ὧν τοὺς νεὼς καὶ τὰ ἕδη καὶ τὰ τεμένη προὔδωκεν; καὶ δεήσεται καὶ ἱκετεύσει ἐλεῆσαι αὐτόν· τίνων; οὐχ οἷς τὸν αὐτὸν ἔρανον εἰς τὴν σωτηρίαν εἰσενεγκεῖν οὐκ ἐτόλμησεν; Ῥοδίους ἱκετευέτω· τὴν γὰρ ἀσφάλειαν ἐν τῇ ἐκείνων πόλει μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ἑαυτοῦ
144 πατρίδι ἐνόμισεν εἶναι. Ποία δὲ ἡλικία δικαίως ἂν τοῦτον ἐλεήσειε; πότερον ἡ τῶν πρεσβυτέρων; ἀλλ' οὐδὲ γηροτροφηθῆναι οὐδ' ἐν ἐλευθέρῳ ἐδάφει τῆς πατρίδος αὐτοῖς ταφῆναι τὸ καθ' αὑτὸν μέρος παρέδωκεν. ἀλλ' ἡ τῶν νεωτέρων; καὶ τίς ἂν ἀναμνησθεὶς τῶν ἡλικιωτῶν τῶν ἐν Χαιρωνείᾳ ἑαυτοῖς συμπαραταξαμένων καὶ τῶν κινδύνων τῶν αὐτῶν μετασχόντων σώσειε τὸν τὰς ἐκείνων θήκας προδεδωκότα, καὶ τῇ αὐτῇ ψήφῳ τῶν μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τελευτησάντων παρανοίας καταγνοίη, τὸν δ' ἐγκαταλιπόντα τὴν πατρίδα ὡς εὖ φρο-
145 νοῦντα ἀθῷον ἀφήσει; ἐξουσίαν ἄρα δώσετε τῷ βουλομένῳ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ τὸν δῆμον καὶ ὑμᾶς κακῶς ποιεῖν. οὐ γὰρ μόνον νῦν οἱ φεύγοντες κατέρχονται, ὅταν ὁ ἐγκαταλιπὼν τὴν πόλιν καὶ φυγὴν αὐτὸς ἑαυτοῦ καταγνοὺς καὶ οἰκήσας ἐν Μεγάροις ἐπὶ προστάτου πλείω πέντ' ἢ ἓξ ἔτη ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἐν τῇ πόλει ἀναστρέφηται, ἀλλὰ καὶ ὁ μηλόβοτον τὴν Ἀττικὴν εἶναι φα-

νερᾷ τῇ ψήφῳ καταψηφισάμενος, οὗτος ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ σύνοικος ὑμῶν γενήσεται.

Βούλομαι δ' ἔτι βραχέα πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταβῆ- 146 cap. 37.
ναι καὶ τὸ ψήφισμα τοῦ δήμου παρασχόμενος ὃ περὶ εὐσεβείας ἐποιήσατο· χρήσιμον γὰρ ὑμῖν ἐστι τοῖς μέλλουσι τὴν ψῆφον φέρειν. Καί μοι λέγε αὐτό.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐγὼ τοίνυν μηνύω τὸν ἀφανίζοντα ταῦτα πάντα πρὸς ὑμᾶς τοὺς κυρίους ὄντας κολάσαι, ὑμέτερον δέ ἐστι καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν τιμωρήσασθαι Λεωκράτην. τὰ γὰρ ἀδικήματα, ἕως μὲν ἂν ᾖ ἄκριτα, παρὰ τοῖς πράξασίν ἐστιν, ἐπειδὰν δὲ κρίσις γένηται, παρὰ τοῖς μὴ δικαίως ἐπεξελθοῦσιν. εὖ δὲ ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι νῦν κρύβδην ψηφιζόμενος ἕκαστος ὑμῶν φανερὰν ποιήσει τὴν αὑτοῦ διάνοιαν τοῖς θεοῖς. ἡγοῦμαι
147
δέ, ὦ ἄνδρες, ὑπὲρ ἁπάντων τῶν μεγίστων καὶ δεινοτάτων ἀδικημάτων μίαν ὑμᾶς ψῆφον ἐν τῇ τήμερον ἡμέρᾳ φέρειν, οἷς ἅπασιν ἔνοχον ὄντα Λεωκράτην ἔστιν ἰδεῖν, προδοσίας μὲν ὅτι τὴν πόλιν ἐγκαταλιπὼν τοῖς πολεμίοις ὑποχείριον ἐποίησε, δήμου δὲ καταλύσεως ὅτι οὐχ ὑπέμεινε τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κίνδυνον, ἀσεβείας δ' ὅτι τοῦ τὰ τεμένη τέμνεσθαι καὶ τοὺς νεὼς | κατασκάπτεσθαι τὸ καθ' ἑαυτὸν γέγονεν αἴτιος, τοκέων δὲ κακώσεως τὰ μνημεῖα αὐτῶν ἀφανίζων καὶ τῶν νομίμων ἀποστερῶν, λειποταξίου δὲ καὶ ἀστρατείας οὐ παρασχὼν τὸ σῶμα τάξαι τοῖς στρατηγοῖς. ἔπειτα τούτου
148
τις ἀποψηφιεῖται καὶ συγγνώμην ἕξει τῶν κατὰ προαίρεσιν ἀδικημάτων; καὶ τοσοῦτόν ἐστιν ἀνόητος ὥστε τοῦτον σῴζων τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν προέσθαι τοῖς ἐγκαταλιπεῖν βουλομένοις, καὶ τοῦτον ἐλεήσας αὐτὸς ἀνελέητος ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀπολέσθαι προαιρήσεται, καὶ

τῷ προδότῃ τῆς πατρίδος χάριν θέμενος ὑπεύθυνος εἶναι τῇ παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίᾳ;

149 Ἐγὼ μὲν οὖν καὶ τῇ πατρίδι βοηθῶν καὶ τοῖς ἱεροῖς καὶ τοῖς νόμοις ἀποδέδωκα τὸν ἀγῶνα ὀρθῶς καὶ δικαίως, οὔτε τὸν ἄλλον τούτου βίον διαβαλὼν οὔτ᾽ ἔξω τοῦ πράγματος οὐδὲν κατηγορήσας· ὑμῶν δ᾽ ἕκαστον χρὴ νομίζειν τὸν Λεωκράτους ἀποψηφιζόμενον θάνατον τῆς πατρίδος καὶ ἀνδραποδισμὸν καταψηφίζεσθαι, καὶ δυοῖν καδίσκοιν κειμένοιν τὸν μὲν προδοσίας τὸν δὲ σωτηρίας εἶναι, καὶ τὰς ψήφους φέρεσθαι τὰς μὲν ὑπὲρ ἀναστάσεως τῆς πατρίδος, τὰς δὲ ὑπὲρ ἀσφαλείας καὶ
150 τῆς ἐν τῇ πόλει εὐδαιμονίας. ἐὰν μὲν Λεωκράτην ἀπολύσητε, προδιδόναι τὴν πόλιν καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰς ναῦς ψηφιεῖσθε· ἐὰν δὲ τοῦτον ἀποκτείνητε, διαφυλάττειν καὶ σώζειν τὴν πατρίδα καὶ τὰς προσόδους καὶ τὴν εὐδαιμονίαν παρακελεύσεσθε. νομίζοντες οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἱκετεύειν ὑμῶν τὴν χώραν καὶ τὰ δένδρα, δεῖσθαι τοὺς λιμένας τὰ νεώρια καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως, ἀξιοῦν δὲ καὶ τοὺς νεὼς καὶ τὰ ἱερὰ βοηθεῖν αὑτοῖς, παράδειγμα ποιήσατε Λεωκράτη, ἀναμνησθέντες τῶν κατηγορημένων, ὅτι οὐ πλέον ἰσχύει παρ᾽ ὑμῖν ἔλεος οὐδὲ δάκρυα τῆς ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τοῦ δήμου τιμωρίας.

Reisk. p. 240—242.